

Jožica Škofic

KRAJEVNI GOVOR
KROPE

Zbirka Linguistica et philologica 38

Urednica zbirke Andreja Legan Ravnikar

Jožica Škofic

Krajevni govor Kropo

Uredila Andreja Legan Ravnikar

Recenzentke Januška Gostenčnik

Klara Šumenjak

Melita Zemljak Jontes

Prevod povzetka Mitja Trojar

Jezikovni pregled Klara Šumenjak

Avtorica fotografij Jožica Škofic

Oblikovanje Brane Vidmar

Prelom Simon Atelšek

Izdajatelj ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša

Zanju Oto Luthar, Kozma Ahačič

Založnik Založba ZRC

Zanj Oto Luthar

Glavni urednik Aleš Pogačnik

Tisk Cicero Begunje, d. o. o.

Naklada 300 izvodov

Prva izdaja, prvi natis

Ljubljana 2019

Izid knjige je podprla Javna agencija za raziskovalno dejavnost RS s sredstvi za sofinanciranje izdavanja znanstvenih monografij v letu 2018.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

811.163.6*282(497.4Kropa)

ŠKOFIC, Jožica

Krajevni govor Kropo / [besedilo, avtorica fotografij] Jožica Škofic ;
[prevod povzetka Mitja Trojar]. - 1. izd., 1. natis. - Ljubljana : Založba
ZRC, 2019. - (Zbirka Linguistica et philologica ; 38)

ISBN 978-961-05-0240-1

COBISS.SI-ID 302811648

Jožica Škofic
KRAJEVNI GOVOR KROPE

LJUBLJANA 2019

KAZALO

Predgovor	11
Zahvala.	13
1 Kropa	15
1.1 Zemljepisna in upravna umestitev	15
1.2 Družbenozgodovinski oris	17
2 Raziskovalne metode	25
2.1 Zbiranje gradiva.	25
2.2 Informanti	26
2.3 Informatorji	27
3 Opis krajevnega govora	29
3.1 Glasoslovna ravnina.	29
3.1.1 Gradivo (sinhrono stanje)	30
3.1.1.1 Samoglasniki.	30
3.1.1.1.1 Dolgi naglašeni samoglasniki	30
3.1.1.1.2 Kratki naglašeni samoglasniki.	41
3.1.1.1.3 Nenaglašeni samoglasniki	45
3.1.1.2 Soglasniki	52
3.1.1.2.1 Zvočniki	52
3.1.1.2.2 Nezvočniki.	54
3.1.1.3 Naglas	58
3.1.2 Fonološki opis govora Kroke	59
3.1.2.1 Inventar	59
3.1.2.1.1 Samoglasniki.	59
3.1.2.1.1.1 Dolgi naglašeni samoglasniki	59
3.1.2.1.1.2 Kratki naglašeni samoglasniki	59
3.1.2.1.1.3 Nenaglašeni samoglasniki	60
3.1.2.1.2 Soglasniki	60

3.1.2.1.2.1 Zvočniki	60
3.1.2.1.2.2 Nezvočniki	61
3.1.2.1.3 Prozodija	61
3.1.2.2 Distribucija	61
3.1.2.2.1 Samoglasniki	61
3.1.2.2.1.1 Dolgi naglašeni samoglasniki	61
3.1.2.2.1.2 Kratki naglašeni samoglasniki	62
3.1.2.2.1.3 Nenaglašeni samoglasniki	63
3.1.2.2.2 Soglasniki	63
3.1.2.2.2.1 Zvočniki	63
3.1.2.2.2.2 Nezvočniki	63
3.1.2.2.3 Prozodija	64
3.1.2.3 Izvor	64
3.1.2.3.1 Samoglasniki	64
3.1.2.3.1.1 Dolgi naglašeni samoglasniki	64
3.1.2.3.1.2 Kratki naglašeni samoglasniki	66
3.1.2.3.1.3 Nenaglašeni samoglasniki	67
3.1.2.3.2 Soglasniki	69
3.1.2.3.2.1 Zvočniki	69
3.1.2.3.2.2 Nezvočniki	70
3.1.2.3.2.3 Metateza	72
3.1.2.3.3 Prozodija	73
3.1.2.4 Izguba glasov	73
3.1.2.4.1 Samoglasniška oslabitev	73
3.1.2.4.1.1 Oslabitev kratkih naglašanih samoglasnikov	74
3.1.2.4.1.2 Oslabitev nenaglašanih samoglasnikov	75
3.1.2.4.1.3 Onemitev nenaglašanih samoglasnikov	77
3.1.2.4.2 Soglasniška onemitev	80
3.1.3 Povzetek: razvoj fonemov izhodiščnega splošnoslovenskega fonološkega sistema v kropskem govoru	81
3.1.3.1 Samoglasniki	81
3.1.3.2 Soglasniki	84
3.2 Oblikoslovna ravnina	86
3.2.1 Samostalnik	86
3.2.1.1 Samostalniki moškega spola	87
3.2.1.1.1 Sinhrona predstavitev	87
3.2.1.1.1.1 1. moška sklanjatev	87
3.2.1.1.1.1.1 Nepremični naglasni tip na osnovi	87
3.2.1.1.1.1.2 Premični naglasni tip na osnovi	97
3.2.1.1.1.1.3 Končniški naglasni tip	99

3.2.1.1.1.1.4 Mešani naglasni tip	100
3.2.1.1.1.2 2. moška sklanjatev	103
3.2.1.1.1.3 3. moška sklanjatev	103
3.2.1.1.1.4 4. moška sklanjatev	103
3.2.1.1.2 Diahrona predstavitev	104
3.2.1.2 Samostalniki ženskega spola	106
3.2.1.2.1 Sinhrona predstavitev	106
3.2.1.2.1.1 1. ženska sklanjatev	106
3.2.1.2.1.1.1 Nepremični naglasni tip na osnovi	106
3.2.1.2.1.1.2 Premični naglasni tip na osnovi	111
3.2.1.2.1.1.3 Končniški naglasni tip	111
3.2.1.2.1.1.4 Mešani naglasni tip	112
3.2.1.2.1.2 2. ženska sklanjatev	113
3.2.1.2.1.2.1 Nepremični naglasni tip na osnovi	113
3.2.1.2.1.2.2 Premični naglasni tip na osnovi	115
3.2.1.2.1.2.3 Končniški naglasni tip	115
3.2.1.2.1.2.4 Mešani naglasni tip	115
3.2.1.2.1.3 3. ženska sklanjatev	117
3.2.1.2.1.4 4. ženska sklanjatev	117
3.2.1.2.2 Diahrona predstavitev	118
3.2.1.2.2.1 <i>*a</i> -sklanjatev in <i>*ja</i> -sklanjatev samostalnikov ženskega spola v kroparskem govoru	118
3.2.1.2.2.2 <i>*r</i> -sklanjatev samostalnikov ženskega spola v kroparskem govoru	120
3.2.1.2.2.3 <i>*ū</i> -sklanjatev samostalnikov ženskega spola v kroparskem govoru	121
3.2.1.2.2.4 <i>*i</i> -sklanjatev samostalnikov ženskega spola v kroparskem govoru	121
3.2.1.3 Samostalniki srednjega spola	123
3.2.1.3.1 Sinhrona predstavitev	123
3.2.1.3.1.1 1. srednja sklanjatev	123
3.2.1.3.1.1.1 Nepremični naglasni tip na osnovi	123
3.2.1.3.1.1.2 Premični naglasni tip na osnovi	127
3.2.1.3.1.1.3 Končniški naglasni tip	127
3.2.1.3.1.1.4 Mešani naglasni tip	129
3.2.1.3.1.2 2. srednja sklanjatev	130
3.2.1.3.1.3 3. srednja sklanjatev	130
3.2.1.3.2 Diahrona predstavitev	130
3.2.2 Pridevnik	133
3.2.2.1 Ujemanje pridevnika s samostalnikom	133
3.2.2.2 Kategorija določnosti	134

3.2.2.3	Stopnjevanje	135
3.2.2.4	Sklanjatve pridevnikov	136
3.2.2.4.1	Sinhrona predstavitev	136
3.2.2.4.1.1	1. pridevniška sklanjatev.	136
3.2.2.4.1.1.1	Nepremični naglasni tip na osnovi.	136
3.2.2.4.1.1.2	Premični naglasni tip na osnovi	146
3.2.2.4.1.1.3	Končniški naglasni tip	147
3.2.2.4.1.1.4	Mešani naglasni tip	148
3.2.2.4.1.1.5	Nenaglašeni pridevniki v stalnih besednih zvezah	149
3.2.2.4.1.2	2. pridevniška sklanjatev	149
3.2.2.4.2	Diahrona predstavitev	151
3.2.2.4.2.1	Naglasni tipi nedoločne oblike pridevnikov.	152
3.2.2.4.2.2	Naglasni tipi določne oblike pridevnikov.	153
3.2.3	Samostalniški zaimek	154
3.2.3.1	Osebni zaimki	154
3.2.3.2	Povratni osebni zaimek	156
3.2.3.3	Vprašalni zaimki	157
3.2.3.4	Oziralni zaimki	157
3.2.3.5	Poljubnostni zaimki	158
3.2.3.6	Nedoločni zaimki	158
3.2.3.7	Mnogostni zaimki	159
3.2.3.8	Nikalni zaimki.	159
3.2.3.9	Totalni zaimki	159
3.2.3.10	Kazalni nedoločni zaimek	159
3.2.4	Pridevniški zaimek	160
3.2.4.1	Sklanjanje pridevniških zaimkov	161
3.2.4.3	Diahrona predstavitev	166
3.2.5	Števniki.	167
3.2.5.1	Glavni števnik	168
3.2.5.2	Vrstilni števnik	171
3.2.5.3	Množilni in ločilni števnik	173
3.2.5.4	Nedoločni števnik – količinski pridevniki	174
3.2.6	Glagol	175
3.2.6.1	Glagolske kategorije	175
3.2.6.1.1	Slovnična oseba in število	175
3.2.6.1.2	Slovnični čas.	175
3.2.6.1.3	Glagolski naklon.	177
3.2.6.1.4	Glagolski način	178
3.2.6.1.5	Glagolski vid in vrsta	178
3.2.6.1.6	Glagolski spol	179

3.2.6.2	Tvorba in delitev glagolskih oblik	179
3.2.6.3	Spregatveni vzorci glagolov – sinhrona predstavitev	180
3.2.6.3.1	Atematski/brezpriponski glagoli	181
3.2.6.3.2	Priponski glagoli	183
3.2.6.3.2.1	Spregatvena paradigma vzorčnega glagola	183
3.2.6.3.2.2	Pregled glagolskih naglasnih tipov	184
3.2.6.4	Diahrona predstavitev priponskih glagolov	221
3.2.7	Prislov	226
3.2.7.1	Pregibanje prislovov – stopnjevanje	226
3.2.7.2	Vrste prislovov	226
3.2.7.3	Zaimenski prislovi	230
3.2.7.4	Tvorjenost prislovov	230
3.2.8	Povedkovnik	231
3.2.9	Predlog	233
3.2.9.1	Vezave predlogov in pomen predložnih zvez	233
3.2.9.2	Predložni pari	244
3.2.9.3	Kopičenje predlogov	244
3.2.9.4	Nepravi predlogi	244
3.2.9.5	Predložna zveza z glagolom	244
3.2.9.6	Predlog kot prosti glagolski morfem	245
3.2.9.7	Predložni sklopi	245
3.2.9.8	Naglasni premiki v predložnih zvezah	246
3.2.10	Veznik	247
3.2.10.1	Vrste vezniških zvez	247
3.2.10.2	Večfunkcijskost veznikov	251
3.2.10.3	Kopičenje veznikov	252
3.2.11	Členek	253
3.2.12	Medmet	256
3.2.12.1	Razpoloženski medmeti	256
3.2.12.2	Posnemovalni/onomatopejski medmeti	257
3.2.12.3	Velelni medmeti	257
3.2.12.4	Pozdravni medmeti in različne vljudnostne fraze	258
4	Narečna besedila	259
5	Dodatek: Kroparski krajevni govor v <i>Kroparskih zgodbah</i> Joža Bertonclja	289
5.1	Prepletanje izvirnega in folklornega v <i>Kroparskih zgodbah</i>	290
5.2	Narečne prvine v knjižnem literarnem besedilu	293
5.3	Življenje <i>Kroparskih zgodb</i> med naslovniki – bralci	300
6	Sklep	301

7 Krajevni govor Krope (Povzetek)	305
8 The Local Dialect of Kropa (Summary)	313
9 Seznam krajšav in simbolov	321
9.1 Krajšave	321
9.2 Simboli	322
10 Literatura in viri	323
10.1 Spletni viri (Dostop: 15. 8. 2019).	330
10.2 Necitirani članki o kroparskem govoru avtorice monografije	330
11 Kazalo slik	331
12 Besedno kazalo	333
13 Kazalo narečnih lastnih imen	387
14 Kazalo praslovanskih oblik	391
15 Imensko kazalo	393

PREDGOVOR

»In Kroparska govorica – kdo je ne pozna? Pristnega Kroparja spoznaš na mah iz govorjenja.« (Lavtižar 1897: 89)

»Kroparji so bistri ljudje, a vendar se čudijo, kako je mogoče, da jih pozna vesoljni slovenski svet in ve, kjerkoli se pojavijo, da so doma iz slavnega trga Kroepe. [...] Govorica jih izdaja. [...] tako ne more zatajiti Kropar svoje kroparščine, ki jo označuje njegov zamolki goltniški r, ki je tako značilen, da bi brez njega ne bilo ne trga ne Kroepe in tudi Kroparjev ne.« (Lovrenčič 1931: 55)

Krajevni govor Kroepe na Gorenjskem sem začela raziskovati leta 1993, ko je mentorstvo pri mojem doktorskem študiju prevzel akad. prof. dr. Tine Logar. Ker je Kropa točka Slovenskega lingvističnega atlasa (SLA T202), z mojim raziskovanjem ta krajevni govor ni bil prvič predmet jezikoslovne obravnave, ampak je prof. Logar ta govor po vprašalnici za SLA prvič zapisal že leta 1952. Pod njegovim mentorstvom sta na Filozofski fakulteti v Ljubljani dotlej že nastali tudi dve diplomski nalogi o kroparskem govoru: leta 1974 je Tatjana Zemljak zapisala narečni pogovor med Marijo Ažman in Micko Lazar iz Kroepe, leta 1975 pa je Irena Resman zapisala govor tega kraja po vprašalnici za SLA.¹ Kroparski govor je v svojih imenoslovnih raziskavah gorenjskega narečja zapisoval in razlagal tudi Dušan Čop.²

Doktorska disertacija *Glazoslovje, oblikoslovje in besedišče govora Kroepe na Gorenjskem* (Škofic 1996a) je pomenila začetek mojega večletnega jezikoslovnega ukvarjanja s tem krajevnim govorom, rezultate svojih raziskav pa sem objavila v več strokovnih in znanstvenih člankih v Sloveniji in tujini (o tem v Literaturi in virih). Leta 2001 sem na pobudo domačinov iz Kroepe pripravila kratko strokovno monografijo *Govorica jih izdaja. Skica govora kovaške Kroepe* (Škofic 2001a), v kateri sem na poljudnostrokoven način predstavila najizrazitejše značilnosti tega gorenjskega krajevnega govora in ga primerjala z govori krajev, s katerimi je bila Kropa zgodovinsko povezana in so tudi točke SLA (gorenjskega iz okolice Trziča, tj. Loma pod Storžičem,

¹ Kopije vseh treh rokopisov so shranjene v arhivu gradiva za Slovenski lingvistični atlas Dialektološke sekcije Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU v Ljubljani.

² Prim. Čop 1983, Čop 1987, Čop 1995.

koroškega rožanskega v Slovenjem Plajberku³ in selškega v Selcah).⁴ Ta knjižica je blažila mojo slabo vest ob dejstvu, da zaradi mnogih drugih strokovnih in službenih obveznosti še nisem pripravila znanstvene monografije o kroparskem govoru, hkrati pa jo v ponovno branje ponujam kot uvod v svojo novo knjigo.

Tukajšnja monografija predstavlja sintezo mojih raziskav slovnice kroparskega krajevnega govora – glasoslovne, naglasne, oblikoslovne in z njimi povezane skladske značilnosti ter besedila, ki ob jezikovnih značilnostih kroparščine bralcu odkrivajo tudi miselni svet Kroparjev, ki so z menoj ob koncu 20. stoletja delili svoje spomine, bogato znanje in ponos ob zavesti, da so nosilci in posredniki tako bogate kulturne dediščine.

Drugi del rezultatov mojih raziskav kroparskega govora še čaka na urejanje in objavo – bogato narečno besedje, kovaška in žebljarska terminologija, zemljepisna in osebna lastna imena ... bodo, upam, da kmalu, dopolnila tukajšnji slovnični prikaz.

Na Ovsišah, 15. avgusta 2019

Jožica Škofic

³ Slovensko koroško rožansko narečje (tudi v domačem Slovenjem Plajberku) raziskuje Herta Maurer Lausegger, npr. v okviru projekta Raziskovanje slovenskih narečij na Koroškem (Dialektdokumentationen – Narečne dokumentacije), prim. Maurer Lausegger 1999a in 1999b.

⁴ Primerjava teh krajevnih govorov je nastala na osnovi njihovih zapisov za Slovenski lingvistični atlas: T204 Lom pod Storžičem (zapisal Tone Pretnar, 1967), T019 Slovenji Plajberk – Windisch Bleiberg (zapisal Tine Logar, 1964) in T193 Selca (zapisala Tine Logar, 1947, in Terezija Leben - Pivk, 1968), spodbujena pa je bila tudi z ugotovitvijo, da »smo si še po govoricu sorodni Kroparji, Tržičani in Boroveljčani, in po značaju obrti.« (Majeršič 1934: 31)

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem, ki so mi pomagali pri nastajanju tega dela: najprej svojemu profesorju akademiku doktorju Tinetu Logarju (1916–2002), ki mi je kot mentor pri doktorskem študiju predlagal raziskavo kroparskega krajevnega govora, nato pa zavzeto usmerjal in spremljal moje raziskovalne začetke na področju slovenske dialektologije.

Te knjige ne bi bilo brez Kroparjev, katerih govor sem raziskovala – predvsem Naceta in Mihaele Blaznik, Janeza Šmitka, Jožeta Eržena in mnogih drugih, ki so več let potrpežljivo odgovarjali na moja vprašanja. Hvala vsem!

Hvala sodelavcem in sodelavkam Dialektološke sekcije Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU – več kot tridesetletno delo v tej raziskovalni skupini je bilo zame vedno privilegij.

Hvala recenzentkama dr. Meliti Zemljak Jontes in dr. Klari Šumenjak, ki je knjigo tudi jezikovno pregledala, za vzpodbudni recenziji monografije, urednici dr. Andreji Legan Ravnika za pomoč pri urejanju besedila, dr. Mitji Trojarju za prevod povzetka in dr. Simonu Atelšku za prelom. Pristrčna hvala dr. Januški Gostenčnik in dr. Marku Snoju za vzpodbujanje in skrbno branje monografije, še preden je ta izšla.

Hvala vodstvu Inštituta in Založbi ZRC, ki sta omogočila izid te monografije.

Hvala moji družini.

1

KROPA

1.1 Zemljepisna in upravna umestitev

Kropa (nadmorska višina 531 m) je strnjeno naselje v zgornjem koncu dva kilometra dolge, ozke doline, ki jo oklepajo strma jugovzhodna pobočja Jelovice in zapira greben Zidane skale s Črnim vrhom (1307 m), pod katerim izvira potok Kroparica, ki se v Lipnici izliva v potok Lipnico.

Naselbinsko lastno ime *Kropa* (\hat{o}), nar. *Kró:pa* (rod. ed. *Kró:pe*), izvira iz apelativa *krópa*, ki pomeni 'močan izvir'; beseda se je razvila iz **kropa*, ki je »v ženskem spolu posamostaljeni slovanski pridevnik **kropъ*, ki se ohranja v cslovan. *kropъ* 'majhen', polj. *krepy* 'čokat, tršat'. Prvotno vodno ime *Krópa* torej prvotno označuje reko z močnim izviro in kratkim tokom« (Snoj 2009: 218).⁵ Prebivalec Kroke se v krajevnem govoru imenuje *Krò:par*, knj. *Kropar* (\hat{o}), prebivalka pa je *Krò:parca*,⁶ knj. *Kroparica* (\hat{o}); vrstni pridevnik je *krò:parskā*, knj. *kroparski* (\hat{o}).

Kroparji o svojem kraju ponosno pravijo: »*Kró:pa je en ué:lāk mé:st, nò:t se pré:de gl̥:x po cé:st ...*« Cesta, ki skozi Lipniško dolino pelje iz Radovljice (do koder je 11 km) v Podnart (ki je oddaljen 6 km), se v vasi Lipnica na začetku kroparske kotline odcepi proti Kropi – to je tudi edina prometna povezava

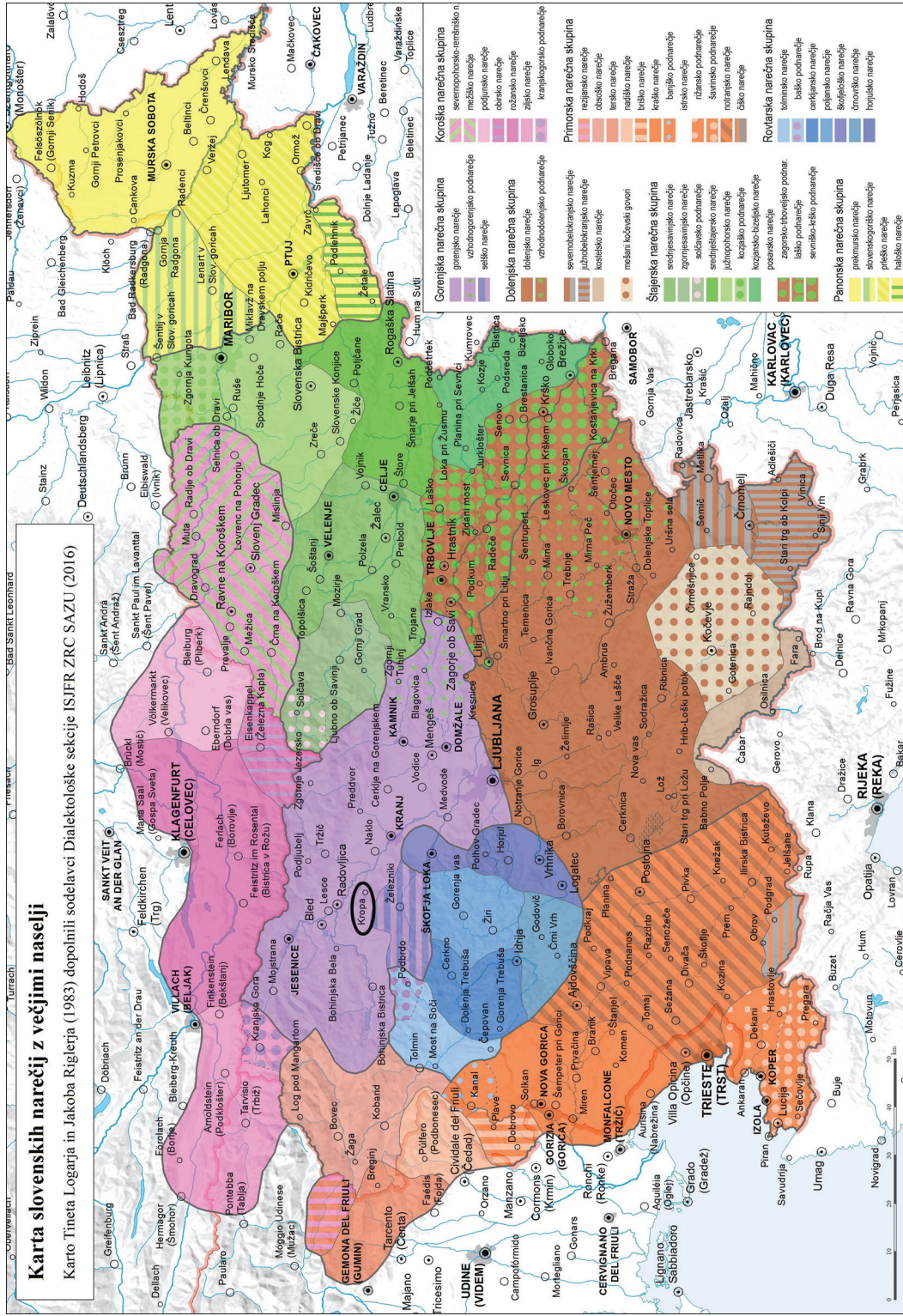
Slika 1: Kropa

⁵ »V slovensko geografsko izrazje je uvedel *kropo* šele A. Melik (Slovenija I/147). Iz raznih krajevnih imen posnemamo, da »kropa« ne označuje le pravih kraških bruhalnikov, obrhov, temveč tudi druge bolj ali manj močne studence, vire, močilnike, kjer voda vre iz zemlje, včasih prav visoko v snežnikih« (Badjura 1953: 235).

⁶ Enako, tj. *Krò:parca*, knj. *Kroparica* (\hat{o}), se imenuje tudi potok, ki teče skozi Kropo. Starejši še tu in tam za ta potok uporabljajo poimenovanje *Pré:proūka*.

Karta slovenskih narečij z večjimi naselji

Karto Tinaeta Logarja in Jakoba Riglerja (1983) dopolnili sodelavci Dialektološke sekcije ISIFR ZRC SAZU (2016)

Slika 2: Kropa na karti slovenskih narečij (Vir: www.fran.si)

© Inštitur za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Geografski inštitur Antona Melika ZRC SAZU, 2016. Vir: pregledne karte Geodetskega zavoda RS, Geodetskega inštituta Slovenije

kraja z ostalo Gorenjsko. Preko Jamnika in Dražgoš pa vodi cesta v Selško dolino. Z občinskim središčem Radovljico ima Kropa urejeno avtobusno povezavo.

V krajevno skupnost Kropa, ki je del občine Radovljica, poleg stanovanjskega naselja Stočje na začetku doline spada tudi vas Brezovica, ki pa ni več v kroparski kotlini. V obeh krajih so si ob nekaj starejših kmetijah svoje hiše v drugi polovici dvajsetega stoletja zgradili tako Kroparji kot od drugod priseljeni delavci v kroparskih tovarnah Plamen in UKO ter Iskri v bližnji Lipnici.

1.2 Družbenogodovinski oris⁷

Kropa je staro železarsko naselje in se je razvijala skupaj z dvema fužinama, ki sta v zgodovinskih zapiskih omenjeni kot *Zgornja* in *Spodnja Kropa*, *Zgornje* in *Spodnje Kladivo* ali *Zgornja* in *Spodnja Fužina*. Še sredi 19. stoletja je bilo uradno ime naselja *Bergwerk Kropp – Fužina Kropa*. Med drugo svetovno vojno je bilo na tablicah s hišnimi številkami zapisano ime kraja kot *Kropp*.

Območje Kroepe ter sosednjih Kamne Gorice in Kolnice v dolini Lipnice pod Jelovico je bilo v srednjem veku najprej »del ortenburške radovljiške posesti, ki je proti vzhodu mejila na habsburško, na jugu na freisinško in na zahodu na briksenško zemljiško posest« (Šmitek 1980: 8).⁸ Leta 1418 so to posest podedovali Celjani, za njimi pa Habsburžani. Naselje Kropa se je začelo razvijati v 14. stoletju, ko se je gozdno železarstvo z rudnih nahajališč na Jelovici začelo seliti v dolino k potokom. Tudi tu se je železarstvo opiralo na nahajališča železove rude (predvsem bobovca) na Jelovici, ki so jo izkoriščali do leta 1880, in na gozdove, ki so dajali lesno oglje za železarske obrate v dolini, ter na vodno moč Kroparice. Leta 1953 so ob gradnji ceste na Jamnik odkrili ostanke t. i. slovenske peči s konca srednjega veka, ki je delovala do srede

⁷ Poglavje temelji na podatkih iz strokovne literature več avtorjev: Andrejka 1924, Avguštin 1993, Baš 1952–1953, Baš–Rekar 1954, Bertoncelj 1973, Bogožalec 2001, Dermota 1985, Eržen 1991, Eržen 2005, Fister 1996: 232–233, 277, 309, Florjančič–Beton–Štekar-Vidic 2017, Gašperšič 1956, Gašperšič 1959a, Gašperšič 1959b, Gašperšič 1960a, Gašperšič 1960b, Gašperšič 1962, Gašperšič 1963a, Gašperšič 1963b, Gašperšič 1977–1978, Gašperšič 1991, Gašperšič–Kanduč–Šlegel–Šmitek–Vest 1998, Gašperšič–Šmitek 1976, Habjan 1985, Hauptmann 1953, Klemenc 1989a, Klemenc 1989b, Križnar 1992, Kunej 1999, Kyovský 1953, Lavtižar 1897, Lovrenčič 1931a, Lovrenčič 1931b, Majeršič 1934, Müllner 1909, Savnik 1968, Šmitek 1972, Šmitek 1980, Šmitek 1985, Šmitek 1989, Šmitek 1991, Štekar-Vidic 1988, Štekar-Vidic 1993, Štekar-Vidic 1995, Valvasor 1984; Vidmar 2008; Vigenjc, Zadrugar (gl. bibliografske podatke v poglavju Literatura in viri).

⁸ »Ortenburžani so pospeševali železarstvo na naših tleh s kolonizacijo svojih podložnikov s koroških in drugih posestev na manj obljudena področja na Kranjskem, med drugim tudi v Kropo. Poleg tega so bili na drugi strani od leta 1300 v tesni povezavi s Furlanijo v severni Italiji, kjer so opravljali pomembne upravne funkcije. Dokazano je, da so Ortenburžani na področju Kroepe naseljevali tudi rudarje iz Saške, katere naj bi grof Friderik Ortenburški naselil v Kropi leta 1349.« (Bogožalec 2001: 12)

15. stoletja, ko so zgradili dva plavža (drugega v 16. stoletju), ki sta na leto dajala po 1000 centov železa, ki so ga večinoma prekovali v žeblje (obe fužini sta delovali kot fužinski skupnosti in sta obratovali do leta 1872 oz. 1880).

Kropa je postala trg konec 15. stoletja. S svojo železarsko proizvodnjo je privabljala številno delovno silo – žeblljarje, rudarje, oglarje – ne le iz najožjega zaledja (predvsem s hribov med Kropo in Selško dolino), pač pa tudi od daleč. S svojim kapitalom in tehnologijo so se tu naselili nekateri italijanski in furlanski podjetniki (najpomembnejši fužinarji med njimi so bili Mazolli, Gasperini, Kapusi, Responge, ki so jih kasneje s t. i. deleži – dnevi izpodrinili domačini, na primer Rabiči), železarski in kovaški mojstri so prihajali tudi s Koroške in iz okolice Salzburga. »Imena vigenjskih naprav, ki so nemška, kjer ni bilo slovenske besede, govore za naselitev s severa. Pri nastanku železarskega in kovaškega besedišča so sodelovali staro gozdno železarstvo, priseljenstvo s severa in trgovstvo z juga.« (Gašperšič 1956: 12) O teh zgodovinskih vezeh pričajo tako zgodovinski dokumenti kot tudi kroparski priimki, ki so jih raziskovali kroparski župnik Franc Kanduč, ravnatelj kroparske Zadruga Jože Gašperšič (Klemenc 1989a) in inženir Janez Šmitek.⁹

Leta 1550 je cesar Ferdinand izdal rudarski red za železarske kraje v Lipniški dolini in jim s tem podelil samoupravo – fužine v teh krajih so bile pod upravo rudarskega/fužinskega sodnika, ki je bil hkrati gospodarski upravitelj fužin in politični upravitelj naselja ter je bil podrejen višjemu rudarskemu sodstvu v Ljubljani. Prebivalci teh krajev so imeli tako nekaj več svobode kot kmetje – tlačani. O nenehnih sporih med fužinarji in radovljiško fevdalno gosposko piše tudi Joža Bertonceelj, mojster umetniškega kovaštva, v *Kroparskih zgodbah* (Pero proti kladivu, 123–133). Ferdinandov rudarski red je ukinil cesar Jožef II. s svojimi reformami – od tedaj je bila Kropa navadna civilna občina pod radovljiškim graščinskim gospostvom. V času Ilirskih provinc je imela Kropa svojo občino (*Mairie de Kropp*), ki je spadala v kanton Radovljica.

Na priseljevanje ljudi iz bližnje (kmečke) in daljne okolice¹⁰ v Kropo pa ni vplivala le potreba po delovni sili, pač pa tudi nekatere pravice fužinskih delavcev, kovačev,

⁹ Janez Šmitek iz Krope (1916–2005), avtor več člankov in drugih strokovnih publikacij o Kropi in železarstvu v Lipniški dolini, ki je ob koncu 20. stol. veljal za enega najboljših poznavalcev tega kraja, je bil ob sodelavcih Kovaškega muzeja prvi kroparski informator, ki mi je v zvezi z mojim raziskovanjem kroparskega krajevnega govora pomagal pri spoznavanju Krope in njene zgodovine, me opremil s strokovno literaturo in svetoval, s katerimi domačini naj stopim v stik.

¹⁰ »Radovljiški urbar iz leta 1579 našteva urbarske dajatve podložnikov zemljiškega gospostva za dva plavža, tri cajnarice in osem vigenjcev, v imenskem seznamu je 42 družinskih imen. [...] Po urbarju 1579 je bilo v Kropi 48 hiš in hišic, dvesto let pozneje pa sto hiš, ki so leta 1771 dobile hišne številke. [...] Višek je dosegla Kropa leta 1831 – 1395 prebivalcev, okoli tristo manj kot Kranj [...]. Ob propadu fužin in ročnega žeblljarstva je padlo število prebivalcev pod polovično povprečje prejšnjega stoletja, nato je počasi naraščalo [...]. V volilnem imeniku 1992 je vpisanih 186 družinskih imen, od teh četrtnina (46) izhaja iz drugih jugoslovanskih republik. V 19. stoletju je bilo od 1000 ženinov in nevest sto Zupanov in Šolarjev, ki še v zadnjem času prevladujejo [...]. Sicer pa je bil najmočnejši dotok v Kropo »od zad« – iz Selške doline 42 družinskih imen, »po cesti« s severa pa 36« (Šmitek 1998: 2).

rudarjev in oglarjev – tako so bili na primer Kroparji z odlokom leta 1759 oproščeni vojaščine, pa tudi med 1. in 2. svetovno vojno so bili mnogi *frajani*, tj. oproščeni vojaščine, ker so v tovarni delali za vojaške potrebe.

O Kropi je v svoji *Slavi vojvodine Kranjske* leta 1689 pisal Janez Vajkard Valvasor: »Na Gorenjskem leži tudi rudnik Kropa, in sicer v jarku med visokimi gorami nedaleč od mesta Radovljice. Je deželnoknežji. Deli se v dva dela, v *Zgornjo* in *Spodnjo Kropo* ... Tudi tu deluje obrat z volkovi, iz katerih kujejo vsakovrstne žeblje, železo za rešetke in podobne stvari« (Valvasor 1984: 69). Na dodani bakrorezni podobi imenuje kraj *Hammersgewerg Cropp* oz. *Krupa*. Na njej so najopaznejše stavbe župnijska cerkev sv. Lenarta iz leta 1481, Mazollova hiša iz leta 1620 in Petračeva hiša, srednji mlin, vigenjci z vodnimi kolesi. Zaradi svoje lege v tesni dolini in zaradi svoje železarske tradicije pa se pozidava stare Kroke od 17. stol. do danes pravzaprav ni mogla bistveno spremeniti.

Kropa ima svojo župnijo od leta 1620, ko jo je ustanovil škof Tomaž Hren, da bi zatrl luteranstvo (krstna knjiga se začinja leta 1627). Prej je kraj spadal v radovljiško faro in še prej v rodinsko prafaro.

V Kropi so osnovno šolo dobili že leta 1790, vendar ni bila obvezna – otroci, starejši od devet let, so namreč skupaj s starši delali v vigenjcih. Delavci, ki so živeli v zgornjih nadstropjih velikih fužinarskih hiš, v eni sobi tudi po več družin, s skupnimi ognjišči (*mestejami*) v vsakem nadstropju, so namreč delali od štirih zjutraj do osmih zvečer, v vigenjcih pa so čez dan tudi kuhali in jedli.

Okoli 500 let so bili končni izdelki kroparskih fužin in vigenjcev žebli (za čevlje in cokle, podkve, različne stavbe, ladje, okove), ki so jih delali predvsem za sredozemski trg. V bariolah, transportnih sodčkih, ki so jih izdelovali v hribovskih vaseh okrog Kroke, so jih kroparski fužinarji ali njihovi tovarniki s konji večkrat mesečno tovorili preko Jamnika in skozi Selško dolino preko mitnice v Bači ali na Colu v Gorico, Videm, Trst in na Reko. Velik sloves so imeli tudi kovači, ki so po naročilu izdelovali okrasne mreže in polknice za okna.

Slika 3: Žebli

Vrh svojega razcveta je Kropa dosegla v 18. stoletju, ko je štela približno 1400 prebivalcev, v drugi polovici 19. stoletja pa je tako zaradi pomanjkanja železove rude na Jelovici kot zaradi prehude konkurence železarske industrije začela propadati – v letih 1880 do 1910 se je v Kropi število prebivalcev (tudi zaradi izseljevanja, ki sta ga povzročili brezposelnost in revščina, zmanjšalo s 1100 na 700. Prenaseljenost (v nekaterih hišah je po izročilu živelo tudi 70 do 90 ljudi, npr. v *Lodnu* in v *Fovšaritnici*), slabe življenjske razmere in naporno celodnevno delo v vigenjcih so bili vzrok za veliko umrljivost: v prvem letu življenja je v začetku 19. stol., skupaj z mrtvorojenimi, umrlo 34,5 % otrok, povprečna starost umrlih pa je bila dobrih 20 let. Kolera leta 1855 je v

slabih dveh mesecih vzela okrog 50 ljudi. Povprečna starost umrlih je do 1. polovice 20. stol. zaradi boljših življenjskih in delovnih razmer zrasla na dobrih 40 let. Najmanj prebivalcev je imela Kropa leta 1931, le 578.

Ob propadu železarstva je bila za Kropo in sosednjo Kamno Gorico odločilna ustanovitev Žebljarske zadruga v letu 1894 – iz nje sta se kasneje razvili tovarna Plamen (strojna proizvodnja vijakov, matic, orodja, različnega okovja) in podjetje Umetno kovinska obrt – UKO, ki nadaljuje tradicijo umetniškega kovaštva. Najpogostejši poklic Kroparjev tako ni bil več kovač – žebjar, ampak je to postal strojni ključavničar, orodjar.

Po drugi svetovni vojni se je kraj začel gospodarsko obnavljati, tovarna Plamen, ki se je razvila iz Zadruga, je potrebovala veliko delovne sile, kar je bilo povod za zelo močno priseljevanje ne le iz okoliških krajev, ampak iz vse Slovenije in tudi iz drugih jugoslovanskih republik. V Kropi in na Stočju (ter na Brezovici) so zrasla nova stanovanjska naselja, ki so skupaj z razvijajočo se tovarno zelo spremenila podobo kroparske kotline.

Leta 1991 je imela Kropa s Stočjem 891 prebivalcev, leta 2018 pa 752.¹¹ Stara Kropa (brez po 2. svetovni vojni zgrajenih naselij Na Dolini (*Na Dolġ:n*) in Stočje (*Stò:čje*)) ima danes okrog 300 prebivalcev – v hišah, kjer je še v 19. stol. živelo povprečno 30 do 40 ljudi, živijo danes povprečno le trije, nekaj hiš je praznih.

Večina prebivalstva danes živi od obrti in industrije (v kraju še deluje tovarna Novi Plamen in podjetje UKO ter nekaj manjših zasebnih podjetij), veliko prebivalcev pa vsakodnevno odhaja na delo drugam. V kraju je nekaj manjših kmetij (*Par KORò:ščkə*, *Par JÁ:rmə*, *Par XÉ:rcəlnə*, *Par Potò:čəŋk*, *Par Miklā:uš*, *Stò:ča:rjoja na Stò:čjə*), a nobenega čistega kmeta. V Kropi imajo tudi trgovino (od 1918 do 1941 so imeli Konsumno društvo) in dve gostilni (*Pr Kovač* in *Pri Jarmu*), pošto (brzjav od 1904, poštni telefon od 1936),¹² zdravstveni dom in lekarno, otroški vrtec, gasilski dom, kulturni dom z dvorano in knjižnico, Kovaški muzej (odprt leta 1952), več športnih igrišč, kopališče z dvema bazenom.

Kropa ima od leta 1957 osnovno šolo skupaj s krajevnimi skupnostmi Kamna Gorica, Srednja Dobrava in Podnart v Lipnici – prej pa so imeli v kraju svojo šolo. Že pred ustanovitvijo osnovne šole v Kropi leta 1790 so fužinarji iz skupne fužinske blagajne plačevali učitelja, ki je bil istočasno tudi cerkovnik in orglar. Šola je imela od leta 1818 do leta 1888 svoje prostore v mežnariji, od 1888 do 1957 pa v novi šoli v Mazollovi fužinarski hiši (to je leta 1882 rojak Janez Šolar,¹³ duhovnik, jezikoslovec in šolnik, podaril za šolsko stavbo), leta 1912 je s poukom v ljudski šoli začela združna Obrtna nadaljevalna šola (delovala je nekaj let), v kraju pa je bila od leta 1936 do leta 1952 tudi triletna strokovna šola za vajence Kovinska strokovna nadaljevalna šola – z internatom, v katerem so živeli tudi učenci iz Kropce – to je bila prva tovrstna šola v Jugoslaviji (prostore je imela v Klinarjevi hiši).

¹¹ Vir: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/7442> (Prebivalci po spolu, občine in naselja, Slovenija, 1. januar 2018).

¹² Pošta Kropa (4245) se je 3. 5. 2019 preoblikovala v pismonoško pošto, poslovalnico pa so zaprli.

¹³ O Šolarjevem jezikoslovnem delu v: Škofic 2006a.

Kropa ima dolgo in močno glasbeno tradicijo. Prva kroparska godba je delovala približno od 1840 do 1850. Leta 1868 je Radivoj Poznik tu ustanovil društvo Narodova ušesa, katerega člani so po bližnji in daljni okolici zapisovali ljudske pesmi in povesti.¹⁴ Leta 1876 je bil na pobudo domačih študentov ustanovljen pevski zbor, s katerim se je pričela organizirana kulturna dejavnost, tesno povezana z večino prebivalstva. Leta 1878 je Kropa dobila Slogo in Čitalnico, ki sta organizirali različne kulturne dejavnosti (igre, deklamacije, zborovsko petje) in pripravljali kulturne in družabne prireditve – delovali pa sta dobri dve leti. Kasneje so ustanovili pevski zbor Odmev ter še dva kvarteta. V tem času je bila v Kropi priznana delavnica orgel. Leta 1897 je bilo ustanovljeno Katoliško delavsko izobraževalno društvo, ki je delovalo dobrih 35 let. Tudi med obema vojnama in po letu 1945 je v Kropi delovalo več pevskih zborov in instrumentalnih skupin (orkester, gasilska godba), folklorna skupina, v 50-ih letih so imeli v kraju tudi svojo glasbeno šolo (1952–1958) in amatersko igralsko skupino.¹⁵ Že nekaj desetletij uspešno deluje tudi moški pevski zbor, ki ga vodi Egi Gašperšič. In ne nazadnje – kroparski koledniki, mnogi med njimi izvrstni pevci in glasbeniki, so bili s svojimi pesmimi že od nekdaj znani daleč naokrog. Tudi ta tradicija je morda pripomogla k temu, da je iz Kroke prišlo nekaj znamenitih pevcev oz. glasbenikov, med njimi sopranistka Zlata Gašperšič Ognjanovič, tenorist Anton Dermota, pozavnist Božidar Lotrič in drugi.

V Kropi so bili doma tudi: Janez Ažman, nabožni pisatelj (1842–1865), Janez Potočnik, slikar (1749–1834), Radivoj Poznik, zbiralec ljudskega blaga (1850–1891), Janez Šolar, jezikoslovec in šolnik (1827–1883), Ivan Zupan, skladatelj (1857–1900), Kristina Šuler, pesnica (1866–1959), Peter Žmitek, slikar (1874–1935), Kamilo Legat, slikar (1935–1995), Zmago Šmitek, etnolog (1949–2018) idr.

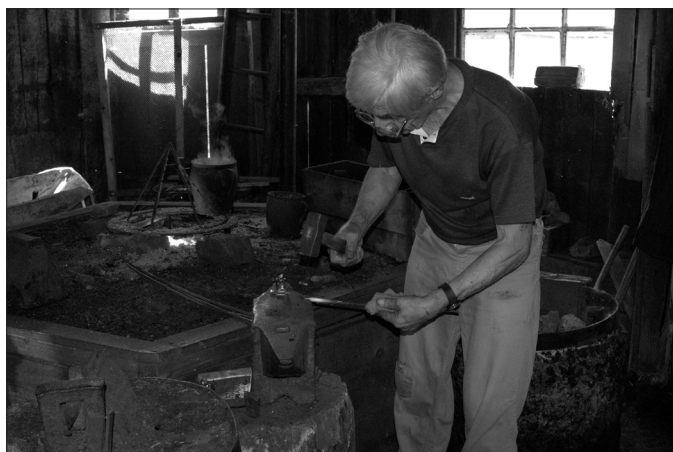
Do danes se je v Kropi ohranilo nekaj običajev, trdno povezanih z življenjem Kroparjev v preteklih stoletjih. Koledovanje (*kolè:dva*) med božičem in svetimi tremi kralji je običaj, ki ga pevski zbor iz Kroke s svojimi vsakoletnimi koncerti doma in po Gorenjskem ohranja kot spomin na dni, ko so na višku zime zamrznila vodna kolesa, ki so poganjala mehove v vigenjcih, in so Kroparji odhajali v okoliške in tudi bolj odmaknjene kmečke vasi prepevat koledniške pesmi, v povračilo pa so od kmetov dobili nekaj denarja, živeža, celo kak konec obleke – in tako preživel zimo.¹⁶ Na predvečer svetega Gregorja, 11. marca, po vodi »spuščajo barčice« (*bà:rčice*) – plavajoče hišice, cerkvice, znamenja z lučko v svoji notranjosti. Običaj je spomin na dni, ko je delo trajalo ves dan in si je bilo treba v vigenjce in na poti domov svetiti z lučjo – ko pa se je dan podaljšal, so goreče trske ali oblance, namočene v smolo, vrgli v vodo in tako pozdravili pomlad. Tega praznika se danes veselijo predvsem otroci, ki skupaj z odraslimi doma, v vrtcu in

¹⁴ Poznikovo gradivo je objavljeno v Slovenskih narodnih pesmih Karla Štreklja. V 4. knjigi te zbirke je na str. 698 s št. 8576 med drugimi objavljena tale gorenjska: *Sprelepa ta Kropa / Pod gorami stoji. / Še lepši so fantje, / Ki jih ona redi, / Pa še lepši bi b'li, / Ko ne bi b'li skrevljeni.*

¹⁵ Nova amaterska gledališka skupina je zaživela ob prireditvah Kovaški šmaren v začetku 21. stol., zadnjih nekaj let v okviru Kulturnega društva deluje gledališka skupina Čofta.

¹⁶ Milka in Metod Badjura sta o življenju v Kropi posnela dva filma: *Kroparski kovači* (1954) in *Koledniki* (1967).

v šoli izdelujejo večinoma papirnate hišice, cerkvice, znamenja – kapelice in križe – z lučko, tj. svečo ali baterijsko svetilko v svoji notranjosti. Postavijo jih na plavajočo podlago in jih kot barčice spustijo po vodi na bajerju in rakah. Nekoč so te barčice spustili, da jih je odnesla voda, danes pa so nekatere zaradi svoje bogate in natančne izdelave prava dragocenost, zato jih imajo privezane na vrvice, da jih lastniki lahko potegnejo nazaj na kopno.¹⁷ Do leta 1966 so na žebljarsko nedeljo še kuhali oglarsko kopo pri stari žagi, kovali pri vseh ješah v Kropi ter pripravili tudi slovesni sprevod v kovaških oblačilih. Starejši Kroparji se z nostalgijo spominjajo še enega domačega praznika iz časov ročnega kovanja v vigenjcih – prvo nedeljo po sv. Marjeti, ki goduje 2. julija (na dan, ko so verjetno leta 1729 posvetili Kapelico), so imeli nageljnov semenj (*ta nà:gəlnəu s'mən* oz. *ta lə:p s'mən*). Tega dne so dekleta svojim fantom na njihova nakovala položila šopek nageljnov in tako javno priznala svojo ljubezen. Kasneje so si na ta dan le še pripeli nagelj na suknjič. Po letu 2000 so Kroparji ta praznik obudili kot Kovaški šmaren, ki ga na prvi konec tedna po sveti Marjeti praznujejo z večdnevno kulturno, etnološko, športno in družabno prireditvijo. Na Kovaškem šmarnu obiskovalcem predstavljajo pozabljene običaje (npr. značilne otroške igre) in v gledaliških predstavah oživljajo dogodke iz krajevne zgodovine. V Kropi deluje tudi več društev, med njimi kulturno in turistično društvo ter klub *Taleseni*, ki ohranja starodobni način smučanja.

Slika 4: Žebljar v vigenjcu Vice, Kovaški šmaren 2007

¹⁷ Enak običaj je ohranjen tudi v sosednji Kamni Gorici.

Stari del Krope je kulturnozgodovinski spomenik (24. 12. 1953 je izšla v Uradnem listu odločba o spomeniškem zavarovanju naselja Kropa): cerkev sv. Lenarta iz leta 1481¹⁸ (župnijska cerkev je postala leta 1620, prezidana in razširjena leta 1694, posvečena leta 1729) s slikami Leopolda Layerja, domačina Janeza Potočnika, Matevža Langusa in Ivane Kobilca; podružnična baročna cerkev Device Marije, imenovana *Pri Kapelici* (*Par Kapè:lc*), ki je bila dozidana leta 1713; znamenje iz reformacijske dobe, ko so se nove vere oprijeli zlasti kovači; Kovaški muzej v fužinarski Klinarjevi hiši (letno si ga ogleda čez deset tisoč obiskovalcev); renesančni dvorec fužinarja Mazolla iz leta 1620 (*Šp:la*); Pibrovčeva (Petračeva) fužinarska hiša iz 17. stoletja; vigenjc Vice (*Vž:ce*), ki je v muzej preurejena nekdanja žebljarska kovačnica; Bodlajev vigenjc, ostanki topilne peči na volka iz 14. stoletja (Slovenska peč), ostanki plavža, bajer, rake, vodna kolesa in kladivo norec ...

O Kroparjih in Kamnogoričanih je v svojih dveh romanih *Vigenjci* (Ljubljana: Mladinska knjiga, 1978) in *Skobci nad dolino* (Ljubljana: ČZP Kmečki glas, 1985) pisala Mimi Malenšek, v svojih pesmih *Žebljarska* (*V zarje Vidove*, 1920) in *Kroparji* (*Ciciban in še kaj*, 1915) pa tudi Oton Župančič. Joža Lovrenčič je o Kroparjih napisal dve povesti: *Legenda o usmiljeni Materi Mariji Kroparski* (1931) in *Božja sodba* (1931).

Slika 5: Umetna kovača, Kovaški šmaren 2005

¹⁸ »Prvič je bila omenjena v seznamu podružnic župnije Radovljica leta 1468. Tam piše, da je bila posvečena sv. Janezu Krstniku.« (Vidmar 2008: 3)

Slika 6: Norec, vodno kolo in kovaško nakovalno pred Kovaškimi muzejem

Kropa je v marsičem ohranila svoje posebnosti, ki so ta kraj in njene prebivalce že v preteklosti ločevali od okoliških kmečkih vasi. Izredna zaprtost (tako naravna, tj. zemljepisna, kot socialna) proti zunanjemu svetu in močna medsebojna povezanost ter poudarjanje drugačnosti na eni strani, na drugi pa težnja po povezovanju in uveljavljanju (tako gospodarskem kot tudi umetniškem) izven meja svojega kraja ter ponosna samozavest, ko gre za krajevno zgodovino, so značilnosti Kroparjev, ki tudi raziskovalcu njihovega govora v začetku delajo nemalo težav, kasneje pa mu vendarle pomagajo ustvariti jasnejšo podobo o kraju, ljudeh in njihovem jeziku.

Slika 7: Vigenje Vice, Potočnikova hiša, Šola (Mazollova hiša) in Kapelica v Kropi

2

RAZISKOVALNE METODE

Kroparski govor je med gorenjskimi¹⁹ govori nekaj posebnega – tudi laični poslušalec Kroparja lahko spozna po njegovi govorici, saj pogrkovanje, dolgi naglašeni samoglasnik /i:/, dolgi nenaglašeni /a:r/ ter druge, predvsem glasoslovne in naglasne značilnosti ter posebnosti v besedju dajejo temu govoru izrazit, nekako »negorenjski« slušni vtis. Sami zase pravijo, da govorijo »kq̄r 'bəl po korò:škə«. V raziskavi me je zato med drugim zanimalo, kakšna je glasoslovna in oblikoslovna podoba kroparskega krajevnega govora, kateri jezikovni in izvenjezikovni dejavniki so na njegov razvoj najbolj vplivali in zakaj se tako razlikuje od sosednjih gorenjskih govorov.

2.1 Zbiranje gradiva

Kroparski govor s presledki sistematično zapisujem in raziskujem od leta 1991, ko sem pričela zbirati gradivo za svoje doktorsko delo. Sama tega govora ne govorim (moj domači kraj je nekaj kilometrov oddaljen od Kroepe), pač pa ga poznam iz dolgoletnih neposrednih govornih stikov s kroparskimi govorci.

Narečno gradivo je bilo pridobljeno predvsem z vodenimi intervjuji z govorci iz Kroepe, in sicer po vprašalnici za *Slovenski lingvistični atlas*,²⁰ dopolnjeno je bilo s pomočjo poljske vprašalnice *Kwestionariusz do badań slownictwa ludowego I–IV* (Doroszewski 1958) in vprašalnice za *Slovanski lingvistični atlas*²¹ ter z izpisovanjem besed iz besedil, ki so nastajala kot asociacije na zastavljena vprašanja ali kot prosto, tj. nevedeno

¹⁹ O gorenjskem narečju in njegovih različicah je med drugimi pisal tudi Logar, prim. Logar 1954, Logar 1959, Logar 1968, Logar 1993.

²⁰ Prim. Benedik 1999.

²¹ »Delo pri *Slovanskem lingvističnem atlasu* (OLA) se je začelo po sklepu 4. Mednarodnega slavističnega kongresa (Moskva, septembra 1958). Pri Mednarodnem slavističnem komiteju je bila ustanovljena Komisija za *Slovanski lingvistični atlas*, v kateri so začeli delati vidni slavisti iz različnih držav in ki je s svoje strani oblikovala mednarodno delovno skupino. Vprašalnik OLA sestavlja 3454 vprašanj.« (Vir: <http://ola.zrc-sazu.si/OLB02SLV-uvod.htm>, dostop 22. 5. 2019.) Vprašalnica (*Voprosnik občešlavjanskogo lingvističeskogo atlasa*) zajema tako leksična kot glasoslovno-naglasna (fonetika in prozodija), oblikoslovna (pregibanje besed) in besedotvorna (tvorjenje besed) ter pomenska (semantika) in skladenjska (sintaksa) vprašanja.

pripovedovanje. Tako je bilo v letih 1992–2000) posnetih in zapisanih okrog 50 ur narečnega gradiva (glavnina v prvih treh letih raziskave). Nekateri podatki, zlasti manjkajoče oblike pregibnih besednih vrst, so bili naknadno pridobljeni z usmerjenim spraševanjem.

Vsi informanti so bili seznanjeni z namenom raziskave in so privolili tudi v snemanje in zapis njihovega govora – le nekaj informantov v snemanje ni privolilo, zato je bil ta del gradiva (predvsem zanimivo besedje) samo sproti zapisan. V raziskavi sem upoštevala tudi tiste zapise govora nekaterih neimenovanih kroparskih govorcev, ki so nastajali ob nenačrtovanih, spontanih stikih z njimi.

2.2 Informanti

Po abecedi priimkov navajam glavne informante, katerih govore sem snemala in kasneje zapisala vodeni pogovor z njimi. Ob imenu in priimku informanta je v narečni obliki zapisano tudi ime, ki ga zanj uporabljajo domačini, leto rojstva in smrti, naslov, poklic, krajevno poreklo najbližjih sorodnikov in sorodstveni odnosi med informanti.²²

- Filip Bertoncelj, *Potò:čəŋkoŋ F̣ɪlip* (1931–2000); Kropa 56. Po poklicu kmet in delavec (v času zbiranja gradiva upokojenec tovarne Plamen v Kropi). Oče je bil doma iz Podblice, mati iz Krope, žena z Jamnika. Brat Mihaela Bertonclja.
- Mihael Bertoncelj, *Potò:čəŋkoŋ 'Mexc* (1924–1994). Po poklicu kovač, do upokojitve je delal v tovarni UKO v Kropi; po poroki je živel v Podnartu (približno 20 let). Brat Filipa Bertonclja.
- Ignac Blaznik, *Štrú:kloŋ Nà:ce* (1912–2003); Kropa 21. Po poklicu ključavničar, do upokojitve je delal v tovarni Plamen v Kropi. Tudi starši so bili Kroparji. Mož Mihaele Blaznik.
- Mihaela Blaznik, *Štrú:kloŋa Mixè:la* (1913–2004); Kropa 21. Po poklicu gospodinja. Tudi starši so bili Kroparji. Žena Naceta Blaznika.
- Simon Blaznik, *Štrú:kloŋ Ṣɛ:mon* (1950–2007); Kropa 21. Po poklicu nekvalificiran delavec. Sin Naceta in Mihaele Blaznik.
- Marija Lazar, *Řé:skna Ṃɛ:cka* (rojena 1922); Kropa 28. Po poklicu blagajničarka, živela in delala v Kropi (kot otrok nekaj let v Tržiču). Starši so bili Kroparji.
- Terezija Legat, *Jù:rčkoua Řé:ska* (1907–1999);²³ Kropa 62. Po poklicu gospodinja, vse življenje je živela in delala v Kropi. Starši so bili Kroparji.
- Slavica Peternel, *Pa:rḷé:toua Slà:ui* (rojena 1951); Kropa 17. Po poklicu trgovka, do upokojitve zaposlena v tovarni Iskra Mehanizmi v Lipnici (vas, 2 km oddaljena od Krope). Starši so bili Kroparji, prav tako mož. Nečakinja Filipa in Mihaela Bertonclja.

²² Vsi navedeni informanti so bili seznanjeni z možnostjo, da bo njihovo ime (in drugi tu zapisani podatki) kdaj objavljeno skupaj z izsečki zapisanega posnetega narečnega gradiva, in so se s tem strinjali – izrazili so ponos, da lahko s svojim znanjem sodelujejo v tej raziskavi.

²³ Za podatke se zahvaljujem Roku Gašperšiču, nečaku Terezije Legat in bratu Egija Gašperšiča.

- Polona Resman (1912–1995); Kropa 3 b. Po poklicu je bila polkvalificirana delavka, vse življenje je živela in delala v Kropi. (Njen govor je komentirala njena hči Irena Resman, profesorica slovenskega jezika in književnosti, avtorica zapisa kroparskega govora po vprašalnici SLA iz leta 1975.)
- Marija Šolar, *È:una Mè:cka* (1907–1994); Kropa 16. Po poklicu delavka, vse življenje je živela in delala v Kropi. Starši so bili Kroparji.
- Tone Šolar (1936 v Kropi – 2015, pokopan v Kropi). Igralec v SNG Nova Gorica, v prostem času umetni kovač.

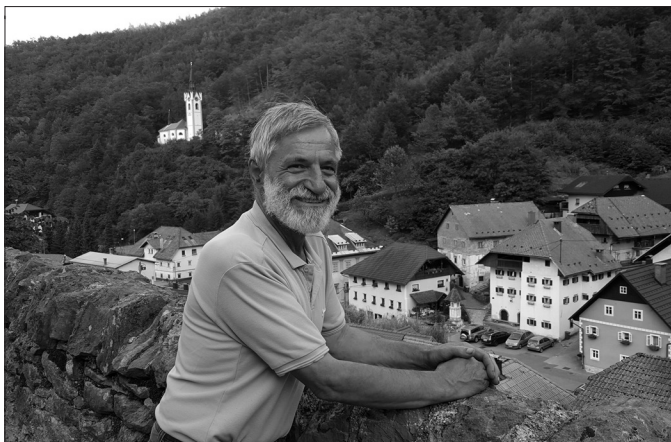
Slika 8: Nace in Mihaela Blaznik (1994)

2.3 Informatorji

Ti so mi posredno pomagali pri zbiranju gradiva – predvsem besedja, ga komentirali in potrdili oz. zavrnili nekatere moje ugotovitve s svojim poznavanjem oz. znanjem kroparskega govora.

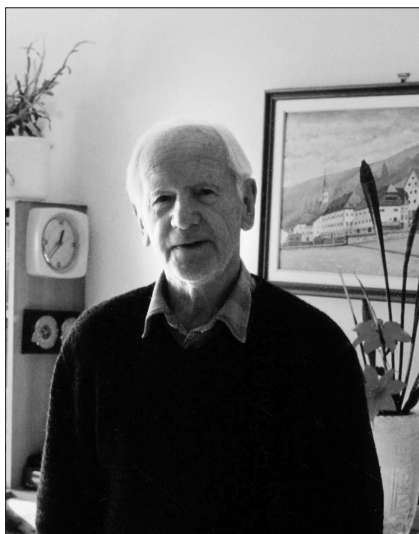
- Egi Gašperšič (rojen 1936 v Kropi); Dobro Polje 9. Po poklicu muzikolog, upokojeni ravnatelj Glasbene šole v Radovljici. Starši so bili Kroparji. Egi Gašperšič je predvsem dober poznavalec kulturnega dogajanja v Kropi in krajevne zgodovine, ki jo je raziskoval njegov oče Jože Gašperšič. Pregledal je gradivo za slovar kroparskega govora in ga komentiral.
- Jože Eržen, *Smù:karjõu Jõ:ža* (rojen 1955); Kropa 11. Po poklicu muzejski tehnik, do upokojitve 2015 zaposlen kot vodič in oskrbnik v Kovaškem muzeju v Kropi. Oče je bil Kropar, mati doma iz Nemilj. Bolj kot informant (govorec krajevnega govora) je bil za zbrano narečno gradivo pomemben kot

informer – komentiral je kroparske besede, pojasnjeval njihove pomene in rabo ter posredno pomagal pri zbiranju narečnega gradiva. Posredoval je veliko podatkov o Kropi in Kroparjih.

Slika 9: Jože Eržen (2019)

- Janez Šmitek, *Šm̃:tkoḡ Žà:ne* (1916–2005); Kropa 93. Po poklicu strojni inženir, do upokojitve je delal v tovarni Plamen v Kropi. Starši so bili Kroparji, prav tako žena, učiteljica Majda Šmitek (ta je nekaj let živela v Tržiču na Gorenjskem). Avtor več strokovnih publikacij o Kropi. Med drugim je pripravil spisek 139 kroparskih besed in za UKO Kropa napisal delo *Osnove tehnologije umetnega kovaštva* (1990).²⁴

Slika 10: Janez Šmitek (2001)

²⁴ Velik del tega Šmitkovega (dotlej neobjavljenega) tipkopisa je bil objavljen v Bogožalec–Pernel–Kržišnik 2003.

3

OPIS KRAJEVNEGA GOVORA

3.1 Glasoslovna ravnina²⁵

Kroparski govor spada v gorenjsko²⁶ narečje gorenjske narečne skupine, vendar se v nekaterih glasovnih pojavih bistveno razlikuje od ostalih, tudi vseh sosednjih gorenjskih govorov.

Najbolj opazna posebnost soglasniškega sistema kroparskega govora je pogrskovanje, to je izgovor jezičkovega/uvularnega /r/, ki ga nima noben sosednji govor in po

²⁵ Besedilo je pripravljeno z vnašalnim sistemom ZRCola (<http://zrcola.zrc-sazu.si>), ki ga je na Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU v Ljubljani (<http://www.zrc-sazu.si>) razvil Peter Weiss. V skladu s slovensko fonetično transkripcijo, uveljavljeno od 70-ih let 20. stoletja, so v tem delu uporabljeni naslednji znaki za foneme in njihove izgovorne/položajne različice, za katere v slovenski abecedi ni posebnih črk:

ě = jat

ɛ = e-jevski nosnik

ø = o-jevski nosnik

ə = srednji polglasnik

ĭ = različica fonema /j/ pred soglasnikom ali na koncu besede

ʏ = dvoustnična izgovorna različica fonema /v/ (v zapisu nista izkazani različici dvoustničnega izgovora fonema /v/, tj. ob zasamoglasniškem [ʏ] še neosamoglasniški zveneči [w], ki se izgovarja pred zvenečimi nezvočniki, in neosamoglasniški nezveneči [ʌ], ki se izgovarja pred nezvenečimi nezvočniki)

ẓ̌ = /dž/ ali zveneči alofon fonema /č/

ʒ = alofon fonema /c/ pred zvenečimi nezvočniki

ŋ = alofon fonema /n/ pred mehkonebniki

ɣ = alofon fonema /x/ pred zvenečimi nezvočniki

ʀ = uvularni/jezičkov /r/

x = nezveneči mehkonebni pripornik, v slovenski knjižni abecedi zapisan s črko ⟨h⟩

Ozkost samoglasnikov *e* in *o* označujem s pikico pod črkama zanju (*ɛ* in *ø*). Izredno ozkost, skoraj *i*-jevski izgovor samoglasnika *e* označujem s pikico nad črko zanj (*ě*). Temni izgovor dolgega samoglasnika *i* označujem s črto čez črko zanj (*ĭ*), *a*-jevsko obarvanost polglasnika označujem s krožcem pod črko *a* (*ə*). Krožec pod soglasnikom pomeni njegovo zlogotvornost (*ʃ*, *ʒ*). Dvopičje : za samoglasnikom (naglašnim ali nenaglašnim) označuje njegovo dolgost. Naglasno mesto je označeno z znakom ' pred soglasnikom, ki stoji pred kratkim naglašnim samoglasnikom, ali z znakoma za akut (ostrivec) oz. cirkumfleks (krativec) nad dolgim naglašnim samoglasnikom.

²⁶ Prim. Škofic 2012.

katerem drugi Gorenjci prepoznajo Kroparje. Kroparski govor se od ostalih gorenjskih govorov razlikuje tudi po tem, da ne pozna švapanja – to po eni strani kaže (morda) tako na vpliv sosednjega selškega narečja, kot morda tudi na posebni, to je nekmečki socialni položaj Kroparjev, ki se tako tudi govorno razlikujejo od sosedov.

Manj kot soglasniških posebnosti svojega govora se Kroparji zavedajo njegovih samoglasniških značilnosti. Izstopajoči so zlasti sprednji dolgi samoglasniki /i:/, /è:/ in /e:/, poseben slušni vtis pa daje temu govoru tudi *a*-jevsko barvanje polglasnika ob /R/ ter njegova nenaglašena dolžina.

3.1.1 Gradivo (sinhrono stanje)

V sinhronem²⁷ opisu kroparskega fonemskega sistema je na podlagi zapisanega narečnega gradiva predstavljena predvsem distribucija fonemov oz. njihova raba v različnih glasovnih okoljih, tj. samoglasniki v vzglasju, v edinem odprtem in edinem zaprtem zlogu, v prvem zlogu večzložnih besed, v zadnjem zlogu večzložnih besed (posebej v izglasju in v zadnjem zaprtem zlogu) in sredi večzložne besede, soglasniki pa v vzglasju in izglasju ter sredi besede v položaju pred samoglasniki, zvočniki ter zvenečimi in nezvenečimi nezvočniki).²⁸

3.1.1.1 Samoglasniki

Kroparski govor ima gorenjski enoglasniški (monoftongični) samoglasniški sistem.²⁹ Govor razlikuje med dolgimi in kratkimi naglašeni samoglasniki, nenaglašeni samoglasniki so večinoma kratki.

3.1.1.1.1 Dolgi naglašeni samoglasniki

Med dolgimi naglašeni samoglasniki so za kroparski govor najznačilnejši sprednji samoglasniki. Poleg samoglasnika /i:/, ki ga sosednji gorenjski govori nimajo (namesto njega imajo namreč /i:/, enak slovenskemu knjižnemu /i:/),³⁰ so zanimivi predvsem še trije *e*-jevski dolgi naglašeni samoglasniki /è:/, /e:/ in /e:/, katerih porazdelitev se v kroparskem govoru razlikuje od sosednjih gorenjskih govorov in tako tudi najmočneje

²⁷ »Sinhrono (istočasno) glasoslovje glasovni sistem preučuje s sinhronega (istočasnega) vidika. Zanima ga torej predvsem njegovo stanje v nekem točno določenem obdobju, njegova tipologija, tj. zgradba/struktura, ustroj. Ugotavlja lastnosti glasov (s čimer se ukvarja sinhrona fonetika) ter njihovo razvrstitev, medsebojno razmerje in vlogo v glasovnem sistemu (s čimer se ukvarja sinhrona fonologija).« (Šekli 2014: 15)

²⁸ Poglavlje je nastalo tudi na osnovi objavljenega članka Škofic 1999a.

²⁹ Prim. Logar 1963.

³⁰ Kolikostno nasprotje je pri kroparskem sprednjem visokem samoglasniku povezano tudi s kakovostno razliko med dolgim /i:/ in kratkim /i/, saj se med seboj razlikujeta ne le po dolžini, ampak tudi po kakovosti. Kratki /i/ je namreč po kakovosti enak /i/-ju v slovenskem knjižnem jeziku – je torej svetel, visok glas, medtem ko je dolgi /i:/ temnejši. Dolžino *i*-jevskega samoglasnika tako pomaga določiti tudi njegova barva.

sooblikujejo slušni vtis tega govora. Zdi se, da se je v /è:/ najprej zožil /e:/ iz dolgega naglašena *ě (primerov zanj je namreč v našem gradivu največ),³¹ nato pa se je /è:/ nesistematično in redko posplošil tudi v nekaterih drugih besedah z etimološkim *e in nosnikom *e. Verjetno se je prav zaradi tega /è:/ njemu artikulacijsko in akustično zelo podobni /i:/ začel »umikati«, tako da se je v sistemu dolgih naglašanih samoglasnikov pomaknil bolj nazaj in navzdol (se centraliziral) in se preoblikoval v samoglasnik /i:/, pri čemer njegova artikulacija in akustična definicija zaslužita posebno študijo. Ker se je torej /e:/ razvil v /è:/, se je nato /i:/ razvil /i:/. Z zožitvijo ozkega e-jevskega samoglasnika se je v sistemu sprednjih dolgih naglašanih samoglasnikov razbremenilo mesto navadnega ozkega /e:/, zato se je prvotni /e:/ za umično naglašeni /e / (tip *sestrá* > *sé-stra*) začel zoževati v [e:]. Vendar pa ta glasoslovni pojav ni (več) dosleden, čeprav je precej opazen; zamenjava /e:/ z [e:], kot kaže, tudi ni vezana na glasovno okolje, čeprav je nekoliko pogostejša ob palatalnih soglasnikih.

Značilen slušni vtis daje kroparskemu govoru tudi a-jevsko barvanje dolgega polglasnika ob zvočniku /R/, tj. /ə:R/ oz. /ǣ:R/ oz. /a:R/, in sicer predvsem pod naglasom, a tudi v prednaglasnem, redkeje v ponaglasnem položaju.

Dolgi naglašeni samoglasnik /i:/

Kroparski dolgi naglašeni samoglasnik /i:/ je temnejši in nekoliko nižji kot knjižni /i:/ – zdi se, da je pri njegovem izgovoru srednja jezična ploskev pomaknjena proti zadnjemu delu ustne votline, mišice zadnjega dela spodnje izgovorne ploskve pa so izrazito napete. Spodnja čeljust je ob njegovem izgovoru pomaknjena nekoliko naprej in navzgor. Pri oblikovanju tega glasu je pomembna tudi labializacija (zaokroženost ustnic).³²

³¹ Podoben pojav je znan tudi v bohinjskem govoru.

³² Za primerjalno analizo kroparskega /i:/ in knjižnega /i:/ smo spomladi 1995 s pomočjo zvočne kartice na osebni računalnik posneli okrog 30 besed s tem samoglasnikom v različnih glasovnih okoljih. Prvi, tj. kroparski govorec, je bil Ignac Blaznik, drugi, tj. knjižni govorec, je bil prof. dr. Tine Logar, snemal je Peter Škofic. Izbrali smo 16 najboljših posnetkov (*birma, družina, glista, hudič, izvir, kri, krompir, lisica, mir, pih, skrinja, špica, svinja, zid, zima, žlica*), ki jih je analiziral inženir Bojan Petek s Fakultete za elektrotehniko in računalništvo v Ljubljani in v septembru 1995 pripravil interno poročilo *Primerjalna analiza knjižnega /i:/ in njegovega zastopnika v govoru Krope*. Iz sonogramov je razvidno, da se kroparski /i:/ in knjižni /i:/ v razporeditvi formantov med seboj opazno razlikujeta. Formant F1 imata, npr. v besedi *zid*, oba fonema nizko (krop. 324 Hz, knj. 255 Hz), razlikujeta pa se v razporeditvi formantov F2 (krop. 1639 Hz, knj. 2031 Hz) in F4 (krop. 2927 Hz, knj. 3425 Hz). Kroparski /i:/ je torej temnejši glas. »Z uporabo Key Elemetrics Computerized Speech Lab smo izmerili prvo, drugo in četrto formantno frekvenco fonema /i/ v štirinajstih besedah za vsakega govorca. Navkljub razmeroma majhni množici meritev lahko glede na slušni vtis izkušenega fonetika in rezultate statističnega t-testa sklepamo na razliko v kakovosti /i/, ki jo lahko razložimo s hkratnim artikulatornim procesom centralizacije fonema in zaokroževanjem ustnic pri izgovorjavi /i/ kroparskega govorca.« (Petek 1995: 2)

IZ GRADIVA:³³

- v vzglasju: *é:louca*, *ì:gra*, *ì:rof* 'jerob, skrbnik', *ì:ujje*; *ì:st*; ³⁴
- v edinem zlogu, v izglasju: *krè:*; *mè:*, *tè:*, *uè:*, *uè:*; *trè:*; v im. mn. sam. ž. sp.: *ušè:*, *rčè:*; v rod. mn. sam. m. sp.: *dnè:*, *ldè:*; v im. mn. prid. m. sp.: *γdè:*; v 3. os. ed. sed.: *žučè:*, *čpè:*, *ššè:*, *tlè:*, *zdè:*, *nè:*;
- v edinem zaprtem zlogu: *zdè:l*, *kè:č*, *lè:m* 'lepilo', *lè:st*, *mè:r*, *mlè:n*, *pè:rx*, *rè:š*, *sè:n*, *strè:c*, *štè:l*, *štè:xt*, *zè:t*, *žè:t*, *žè:r*; *čè:st*, *gnè:u*, *sè:u*, *žè:u*; *tè:st*, *zgrè:st*, *blè:s*, *glè:x*;
- v prvem zlogu: *bè:ηkošt*, *bè:rma*, *brè:ηouc*, *brè:tua*, *cè:za*, *cè:fra*, *cè:met*, *cvè:ηga*, *čè:salca*, *čè:ta*, *čè:kla*, *čè:nžouc* 'ščinkavec', *čpè:na* 'črepinja', *črè:čak*, *dè:la*, *dè:uan*, *fè:ηgret* 'naprstnik', *fè:rkalc*, *flè:ska* 'ptica pastirica', *glè:sta*, *grè:ua*, *grè:lčak*, *xè:ša*, *kè:no*, *klè:nčak*, *knè:ga*, *krè:pa*, *lè:lija*, *lè:pa*, *lè:pək* 'lipovec', *mè:za*, *mè:ška*, *mlè:nar*, *nè:ua*, *nè:tka*, *pè:kapalò:nca*, *pè:na*, *pè:skar*, *pè:knik*, *prè:ča*, *prè:dga*, *rè:ba*, *rè:gəl*, *rè:xtəηga*, *rè:čet*, *rè:bežən*, *rè:bes*, *rè:bič*, *rè:nčak*, *sè:la*, *skrè:na*, *slè:ua*, *suè:na*, *ščè:ra*, *šè:na*, *šè:pa*, *škrè:louc*, *šnè:rənce*, *špè:ret*, *štè:bəlc*, *tè:šlar*, *tè:čək*, *tè:lnik*, *uè:le*, *uè:ca* 'vice', *uè:genic* 'vigenjc, žebljarska kovačnica', *zè:ma*, *žè:la*, *žè:rgəl*, *žlè:ca*; *fè:rpčən*, *žè:učən*; *cè:lat*, *čè:kat* 'čikati, žvečiti tobak', *frè:šat*, *lè:zat*, *mè:gat*, *pè:sat*, *prè:dət*, *stè:sənt*, *šè:pat*, *šè:uat*, *šlè:šat*, *štè:xat*; *rè:kverc*, *žè:xəq*;
- v zadnjem zlogu, v izglasju: v rod. ed. sam. ž. sp.: *kə:rvè:*, *žvalè:*, *kostè:*, *solè:*, *platè:*, *pə:rstè:*, *pestè:*; v rod. mn. sam. m. sp.: *əldè:* ~ *ludè:*; v or. mn. sam. m. sp.: *lasmè:*, *očmè:*, *stolmè:*, *konmè:*, *zobmè:*, *pestmè:*, *vozmè:*; v im. mn. sam. ž. sp.: *žualè:*, *zverè:*, *smeè:*, *uəšè:*, *uzmeè:*; v rod. mn. sam. ž. sp.: *nočè:*, *ušè:*, *močè:*; v or. mn. sam. ž. sp.: *nočmè:*, *darumè:*, *vasmè:*, *kostmè:*, *ušmè:*; v rod. mn. sam. sr. sp.: *očè:*; v im. mn. sam. zaim. m. sp.: *onè:*; v im. mn. prid. m. sp.: *mladè:*, *bəunè:*, *loxnè:* 'lahki', *ta:rdè:*, *dəužnè:*, *gləxè:*; v 3. os. ed. sed.: *bolè:*, *cuetè:*, *cvərcè:*, *gərmè:*, *kosè:*, *položè:*, *sma:rdè:*, *snežè:*, *təšè:*, *zalčè:* 'zalučati';
- v zadnjem zaprtem zlogu: *fadajè:n* 'rezanec', *xodè:č*, *invalè:t*, *ispè:t*, *izvè:r*, *kopè:t*, *korè:t*, *krampè:r*, *metopè:r*, *mlatè:uc*, *načè:n*, *uobè:sk*, *oblačè:l*, *ofčè:r*, *okvè:r*, *ouè:ηk*, *pa:rjè:mk* 'priimek', *pa:rè:sk*, *pastè:r*, *pecè:u*, *perè:u*, *poklè:c*, *porfè:r*,

³³ V nadaljevanju je za vsak samoglasnik navedeno gradivo, ki potrjuje rabo fonemov v različnih glasovnih okoljih, tj. v vzglasju, v edinem zlogu v izglasju, v edinem zaprtem zlogu, v prvem zlogu, v zadnjem zlogu v izglasju, v zadnjem zaprtem zlogu, sredi besede.

³⁴ Besedno gradivo je navedeno po abecednem redu, in sicer v t. i. osnovni slovarski obliki: najprej samostalniki v imenovalniku ednine (razen množinskih ali samo dvojinjskih samostalnikov), sledijo pridevniki v im. ed. m. sp., glagoli v nedoločniku ter nepregibne besedne vrste (prislov, povedkovnik, predlog, veznik, členek, medmet). Sledijo druge oblike pregibnih besednih vrst, ki so sproti pojasnjene – pri tem se slovnične oznake nanašajo na vse gradivo do podpičja. Tudi tu je gradivo v okviru posamezne oblike navedeno po abecednem redu, besedne vrste pa si sledijo v naslednjem zaporedju: samostalni, pridevnik, samostalniški in pridevniški zaimek, števniki, glagol. Pri samostalniku in pridevniku so najprej navedene oblike v ednini (sledijo si oblike za moški, ženski, srednji spol), nato v množini, nazadnje v dvojini. V okviru posameznega spola si sledijo oblike za sklon (rod., daj., tož., mest., or.). Pri glagolu so sedanjiške oblike pred velelnikom in deležnikom na -l, v okviru teh kategorij pa je 1. oseba pred 2. in 3. osebo ter ednina pred množino in dvojino, oblike za spol si sledijo kot pri samostalniku in pridevniku.

rezí:l, rezerù:st, sma:rdl̩:uc, spomení:k, spomè:n, s̩etn̩:k, uar̩t̩:nc, uopxaj̩:l, zdraun̩:k, čarù:u, cev̩:l ‘civilen’, pomanjkl̩:u, pozabl̩:u, zanim̩:u; krop̩t̩, pop̩t̩, zacar̩:nt; ma:rb̩:t, poz̩:m, tok̩:st ‘takisto, tako’;

- sredi besede: *bar̩:gl̩a ‘lesen ovalen sodček za tovorjenje žebļjev’, bater̩:ja, bend̩:hja ‘endivija’, blaz̩:na, bogat̩:ja, borou̩:ce, broč̩:lka ‘rdeča barva za pirhe’, da:rž̩:na, daukar̩:ja, dapl̩:na, deset̩:ca, domač̩:ŋka, da:rž̩:na, fa:ržol̩:ca, fəž̩:na, gol̩:da, gospod̩:na, gost̩:l̩na, grad̩:ca, grajš̩:na, xlad̩:lnik, igr̩:še, kmet̩:ca, koč̩:ja, kob̩:la, kop̩:še ‘kopišče’, koran̩:na, kos̩:l̩nca, koč̩:čak, kramp̩:rj̩ouc, krop̩:ua, lampar̩:ja ‘opaž’, əlp̩:na ‘lupina’, əls̩:ca, ləš̩:na, loŋt̩:še, maš̩:na, mal̩:na, mar̩:nčak, mat̩:ka, mežnar̩:ja, mesar̩:ca, mož̩:čak, močv̩:rje, mraul̩:še, neu̩:xta, nosn̩:ca, ož̩:lje, uogn̩:še, pounočn̩:ca, par̩:zar, paster̩:ca, pepeun̩:ca, plan̩:na, plen̩:ca, pot̩:ca, pox̩:štva, resn̩:ca, rev̩:ja, soŋn̩:ca, sq̩:rbeč̩:ca, sen̩:ca, sest̩:čna, spoudn̩:ca, stran̩:še, suinar̩:ja, šet̩:ca, španc̩:rane, štrikar̩:ja, ta:rgou̩:na, tel̩:čak, telev̩:zor, uč̩:təl, ušen̩:ca, uoz̩:čak, žen̩:ca, žreb̩:čak; nal̩:man, nar̩:ban, pref̩:gan, regul̩:ran; angaž̩:rat, nau̩:jat, plomb̩:rat, pom̩:səlt, ‘raupš̩:cat ‘loviti na skrivaj, brez dovoljenja’, šof̩:rat, vanz̩:rat ‘napredovati’; ad̩:jo.*

Dolgi naglašeni samoglasnik /è:/

Dolgi naglašeni /è:/ je zelo ozek *e*-jevski samoglasnik, njegov izgovor je pomaknjen od izgovora knjižnega ozkega /e:/ k izgovoru knjižnega /i:/. Je visok in svetel glas. Kakovosti tega samoglasnika se govorci kroparskega govora najmanj zavedajo – zato ga, tudi ko govorijo knjižno, ohranjajo v svojem govoru, vendar ga nedosledno zamenjujejo z navadnim ozkim /e:/, ki je enak kot dolgi ozki /e:/ v slovenskem knjižnem jeziku oz. v sosednjih gorenjskih govorih.³⁵ Samoglasnik /è:/ se ne govori v vzglasju in v edinem odprtem zlogu.

IZ GRADIVA:

- v edinem zaprtem zlogu: *dé:l, jè:s, lé:t, lè:s, mlé:k, mé:st, mè:x, plè:t, pè:č, pè:t, rè:č, rè:t, smè:x, snè:k, žlè:p, bè:u, cè:u, fè:st, slè:p; šè:st; jé:st, mlé:t, sé:čt, ulè:čt, zmlé:t; čè:s, pè:š, rè:s, spè:t, umè:s;*
- v prvem zlogu: *bré:za, cvé:rən, cé:pəc, cé:rku, cé:sta, cè:gu, čé:udar, čè:šna, čè:špla, dé:ža, dé:kla, jé:za, klé:še, lé:suje ‘leščevje’, lé:ca ‘prižnica’, lé:dar, lé:ska, pé:na, pé:nzəl, pè:səmca, plé:ša, ré:bq̩r, ré:ka, slé:pəc, sté:na, sué:čanca, sé:me, špé:rouc, špè:gle, štè:rna, ué:uarca, zvè:za, žé:nən ‘ženin’; té:san; pè:deset, pè:tnajst, sé:ndeset, dé:lat, lé:tat, ré:zat, sté:gənt, sé:kat; lè:tos, mè:mgredé:, zmè:raj;*

³⁵ Glas [é:] je mogoče slišati tudi v govoru mlajših kroparskih govorcev (poslušala sem jih v kroparskem vrtcu v 90-ih letih 20. stoletja) – medtem ko npr. /i:/ in zlasti /r/ med najmlajšimi počasi izginjata.

- v zadnjem zlogu, v izglasju: *aldjè:* ‘ljudje’; *lasè:* ‘las, tož. mn.’; *kozè:* ‘koza, im. mn.’; *zajé:* *se* ‘zajesti se, 3. os. ed. sed.’);
- v zadnjem zaprtem zlogu: *pleuè:u*, *polé:n*, *uečè:r*; *lesè:n*; *desè:t*; *požré:t*; *čè:zančè:s*; v mest. mn. sam. m. sp.: *koné:x*, *lasé:x*, *aldé:x*; *ua:rjé:m* ‘verjeti, 2. os. ed. vel.’);
- sredi besede: *besè:da*, *gosè:nca*, *kombinè:ža*, *letè:rna*, *neyé:sta*, *uopè:ka*, *polè:tje*, *precè:sja*, *stolè:tje*, *uečè:rance*, *želé:s*; *uožé:nen*; *štè:rənpè:deset*; *nacé:pət*, *požè:rat*, *podè:rat*, *poúé:dat*, *zapè:nat*, *posè:bej*.

Dolgi naglašeni samoglasnik /ɛ:/

V gradivu ni primerov z /ɛ:/ v vzglasju (razen v osebnem imenu *Eva* [ɛ:va]).

IZ GRADIVA:

- v edinem zlogu, v izglasju: *imè:* (tudi *imè:*), *duè:*; *čé:* ~ *ké:* ‘kje’; *žè:* (členek); *né:* ‘ona, rod. ed.’; *tè:* ‘ta, rod. ed. ž. sp.’; *ubè:* ‘obe, im., tož. dv.’; v 3. os. ed. sed.: *jé:*, *smè:*, *uè:*; v 3. os. mn. sed.: *topé:*, *žué:*;
- v edinem zaprtem zlogu: *cvè:t*, *člè:n*, *dlè:t*, *dré:t*, *dè:t*, *gnè:st*, *gré:x*, *xè:c*, *lè:s*, *mlè:k*, *mé:st*, *mè:x*, *pè:č*, *rè:č*, *skrè:t*, *smè:t*, *zvè:r*; *cè:u*, *fè:st*, *lè:p*, *slè:p*; *pè:t*, *šè:st*; *bé:lt*, *cré:t*, *imé:t*, *jé:st*, *klé:t*, *mé:rt*, *sé:čt*, *ujé:t*, *ulé:čt*, *umré:t*, *uzé:t*, *zdé:t*, *zmlé:t*, *žré:t*, *žué:t*; *čè:s*, *prè:x*, *pè:š*, *rè:s*, *spè:t*, *umè:s*;
- v prvem zlogu: *brè:ncəl*, *brè:za*, *brè:nta*, *brè:nza* ‘zavora’, *brè:skua*, *bé:štja*, *cé:gnar*, *cé:pəc*, *cé:rku*, *cé:sta*, *cè:gu*, *čé:tna*, *čé:udar*, *čè:šna*, *čè:špla*, *čè:uəl*, *čré:da*, *žbè:la*, *dré:uje*, *dè:dək*, *dé:kəlcə*, *dé:kla*, *dé:ra*, *dé:tela*, *dé:ža*, *fé:dar*, *grè:bla*, *xčè:rka*, *xlè:bəc*, *jé:tra*, *jé:ša*, *jé:špren*, *jé:gar* ‘žebelj za okovanje planinskih čevljev’, *jé:tka*, *klé:šce*, *klè:tu*, *kré:mpəl*, *krè:da*, *əlbè:zən*, *lè:šənk*, *lè:dar*, *lè:ska*, *mrè:ža*, *mé:žnar*, *mé:ča*, *mé:ntərga*, *mè:səc*, *nè:škla* ‘kuhinjski valjar’, *prè:kla*, *prè:nza* ‘zavora’, *pé:ka*, *pé:rje*, *pé:sək*, *pé:tək*, *pè:glezən*, *ré:ka*, *ré:pa*, *ré:sa*, *ré:tku*, *rè:ušna*, *rè:učək*, *sklé:da*, *smré:ka*, *smé:šanca*, *sré:ča*, *srè:da*, *stré:xa*, *sté:na*, *sué:ča*, *své:dar*, *sé:me*, *sè:dež*, *špè:rovc* ‘špirovec’, *špè:gle*, *šté:ka* ‘železnica’, *štè:ŋge*, *štè:rna*, *šè:fla*, *trè:bəx*, *té:ža*, *tè:dən*, *uè:ja*, *uè:ra*, *uè:taq*, *zvè:zda*, *zé:ksar* (vrsta žeblija), *zé:le*, *žlè:bək*, *žré:bəc*, *žé:nən*, *žé:nska*, *žè:mila*, *žè:xtnek* ‘čeber za pranje’; *flé:tən*, *jé:zən*, *mé:səŋgast*, *ré:šen*, *scé:plen*; *né:kej*; *dvè:sto*, *sé:dəmsto*, *sé:ndeset*, *šè:deset*; *brè:xat*, *čé:dət*, *dé:lat*, *fé:xtat*, *glé:dat*, *kré:tət*, *mé:šat*, *mé:nat*, *plé:sat*, *ré:zat*, *sé:kat*, *stré:lat*, *srè:čət*, *šté:rkat*, *uè:dət*, *zmé:šat*, *zmé:rjat*; *lè:tos*, *spré:dej*, *učé:rej*;
- v zadnjem zlogu, v izglasju: *sa:rcè:*; v rod. ed. sam. ž. sp.: *gospé:*, *uodé:*, *zemlé:*; v im. mn. sam. m. sp.: *aldjè:*, *lasè:*, *možjè:*, *zobè:* ~ *zobjè:*; v tož. mn. sam. m. sp.: *možè:*, *rogè:*; v im. mn. sam. ž. sp.: *ženè:*, *oučè:*, *houxè:*, *drožè:*, *glauè:*, *gorè:*, *kozè:*, *nogè:*, *rokè:*, *soužè:*, *sestrè:*, *uosè:*; v im. dv. oseb. zaim. ž. sp.: *mədvè:*, *obè:*, *onè:*, *vədvè:*; v im., tož. mn. prid. ž. sp.: *loxnè:*, *soužnè:*, *samè:*, *suetlè:*; *ta:rjè:* ‘tri, im. mn. m. sp.’; v 3. os. ed. sed.: *pojé:*, *poúé:*; v 3. os. mn. sed.: *da:ržé:*, *dobé:*, *dušé:*, *godé: se*, *gouqré:*, *loué:*, *nardé:*, *razdelé:*, *ta:rpé:*; *dq:rjè:* ‘drugje’;

- v zadnjem zaprtem zlogu: *bazè:n, izdè:lk, jesè:n, kolè:n, komplè:t, magnè:t, mǎxè:r, pepè:u, plevè:u, polè:n, pondè:lk, predè:l, problè:m, senožè:t, uèčè:r, želè:s, ledè:n, əlsè:n, napè:t, pocè:m, prelè:p, snežè:n, steklè:n, usnè:n, uesè:u; desè:t, devè:t, bolè:t, cvətè:t, otprè:t, parjè:t, požè:t, pogrè:t, pojè:st, poxtè:t, sma:rdè:t, ta:rpè:t, umrè:t, uzè:t, uarjè:t, začè:t, zaprè:t, zapè:t, zauřè:t; ančè:r, podnè:u, polè:t, umè:s, zuečè:r; člouè:k ‘človek, daj. ed.’; izlè:t ‘izlet, mest. ed.’; ušè:sa ‘uho, rod. ed.’; uremè:n ‘vreme, mest. ed.’; uorè:xə ‘oreh, im. mn.’; v daj. mn. sam. m. sp.: əldè:m, zobè:m; v mest. mn. sam. m. sp.: boštè:x, godè:x, lasè:x, lazè:x, smənè:x, stolè:x, zobè:x; v daj. mn. sam. ž. sp.: arčè:m, kostè:m, nočè:m, pestè:m; v mest. mn. sam. ž. sp.: arčè:x, kostè:x, mašè:x, nočè:x, pestè:x, redè:x ‘red, vrsta’, stranè:x; v rod. mn. sam. sr. sp.: drauè:s, kolè:s, telè:s, semè:n, telè:t;*
- sredi besede: *a:rdè:čke, əlbè:zən, besè:da, bolè:zən, ‘cəŋklè:kən ‘navček’, ciprè:sa, cvəlè:ne, čelè:šnek ‘člešnik, držalo z gorečo trsko ali bakljo’, čreuè:sje, °dežè:unik, gredè:nca, inšpè:ktor, inozè:mstvo, kamè:lca, kočè:bər, kofè:tək, kolè:štira ‘kobacač, kdor krivo hodi’, kolè:dva, kouè:rta, letè:rna, lucè:rna, məndè:ra ‘bandero’, marjè:tica, marè:lca, mecè:sən, mestè:je, nebè:sa, nedè:la, neuè:sta, oblè:ka, oblè:tanca, obrè:zək, obvé:znost, uodè:ja, °odvè:tnik, pečè:ŋka, poctrè:šna, polè:tje, posè:ka, ‘rajsnè:dəl ‘risalni žebliček’, slamorè:zəncə, šabè:sa, uaršè:le ‘bršljan’, uečè:rja, začè:tək, želè:zje; bəzè:last ‘mozoljast’, golè:ndrast ‘neroden’, kapè:lškə, ožè:nen, pouè:zan, posè:bən, pozè:can, presenè:čen; desè:tkat, é:nanšè:deset; dopouè:dat, kolè:ncat ‘sankati se z eno nogo kleče na saneh’, nauè:zat, pobè:rat, poglè:dat, poklè:kənt, pomè:rt, potè:pat se, pouè:dat, poxè:cat se, prežvè:čət, zaprè:mzat ‘zavreti’, zapè:nat; pogrè:ješ ‘pogreti, 2. os. ed. sed.’; naprè:dən, naukrè:bər, polè:gmat, učè:rèj; seuè:da.*

Dolgi naglašeni samoglasnik /e:/

Posebnost kroparskega govora je, da je del besed (a ne dosledno) s pričakovanim /e:/ ta samoglasnik zožil v [ɛ:].

IZ GRADIVA:

- v vzglasju je zelo redek: *édən, é:na, é:ŋkrat; è:uo (medmet);*
- v edinem zlogu, v izglasju, je zelo redek: *grè: ~ g're ‘iti, 3. os. ed. sed.’, jè: ~ je; kè: ~ ‘ke ‘tja’, klè: ~ k’le ‘tule’, nè: ~ ‘ne (člen.), šè: ~ še;*
- v edinem zaprtem zlogu: *čè:l, xrè:n, pé:r, plè:x, kšè:ft, šuè:rc, ué:nc; žlè:xt, né:st; uè:č; kot izgovorna različica [ɛ] tudi: ué:nc; né:st, pé:čt, prè:st, ré:čt, splè:st; tèt: ‘teta, daj. ed.’; v daj. ed. oseb. zaím.: sé:p, tèt:p; v 2. os. ed. vel.: né:s, ulè:š se, zbè:r ‘zbrati, izbrati’;*
- v prvem zlogu: *brè:me, brè:zən, cé:sar, cè:nzəlc ‘vrsta bonbona’, čé:sən, dé:blə, jé:čmen, jé:sen, jézək, mé:ja, mé:tla, pé:cəl, pé:lən, pé:ta, pré:šəč, pré:stor ‘prostor’, rè:uma, sé:dlə, sè:gedin, slé:me, té:le, ué:sija, ure:me, zé:mlla, zè:ləna, žé:lot, žé:xtar, žré:be; dé:bou, mé:xək, ué:lək; klè:pat, lé:žat, mé:tat, pé:lat; dè:ci; kot*

različica [ɛ] tudi: *čé:sən; dē:blə, gré:da, jé:čmən, jé:klə, jé:len, jé:rmen, jé:zək, mé:dvet, mé:təlca, pšé:ne, plé:če, pé:lən* ‘pelin’, *pé:ta, sté:gən, sé:stra, té:ta, uré:me, ué:šca, ué:stja* ‘jopa, telovnik’, *zé:mlla, žé:lja, žé:lot, žé:na; dē:bou, té:žək; čé:sat, klé:čat, klé:pat, lé:žat, mé:tat, pé:lat, spé:čt, té:sat; bré:znə* ‘brezno, mest. ed.’; *blé:ke* ‘blek, tož. mn.’; *sé:be* ‘oseb. zaim., rod., tož. ed.’; *né:ga* ‘on, rod., tož. ed.’; *té:ška* ‘težek, im. ed. ž. sp.’; *pé:təx* ‘pet, rod. mn.’; *sé:dməx* ‘sedem, rod. mn.’; *bé:rem* ‘brati, 1. os. ed. sed.’; *šté:jem* ‘šteti, 1. os. ed. sed.’; *dé:reš se* ‘dreti, 2. os. ed. sed.’; *né:seš* ‘nesti, 2. os. ed. sed.’; *plé:te* ‘plesti, 3. os. ed. sed.’; *pé:če* ‘peči, 3. os. ed. sed.’; *té:če* ‘teči, 3. os. ed. sed.’; *lé:tu* ‘leteti, del. -l, m. sp. ed.’; *smé:jou se* ‘smejati se, del. -l, m. sp. ed.’; *ré:kla* ‘reči, del. -l, ž. sp. ed.’; *sté:pla se* ‘stepsti, del. -l, m. sp. dv.’; *né:slə* ‘nesti, del. -l, m. sp. mn.’; *pé:klə* ‘peči, del. -l, m. sp. mn.’;

- v zadnjem zlogu, v izglasju, je zelo redek: *klasjè; kofè; žbəlè*: ‘žebelj, tož. mn.’; *začnè*: ‘začeti, 3. os. ed. sed.’; *šlè*: (člen.);
- v zadnjem zaprtem zlogu (redko): *jerè:st, məndé:r, uomé:l, procè:nt, učé:nc, ureté:n; a:rdé:č, ɔ:rmè:n, narjé:n, oproščè:n, raspoložè:n, rečé:n; nobè:n ~ uobè:n; douè:l*; kot različica [ɛ] tudi: *stədé:nc, uomé:l, zelé:nc; pošté:n, poročé:n, prexlaǰé:n, uzgojé:n, zaməglé:n; plé:st, ulé:št se, zaklé:nt; žiulé:n* ‘življenje, mest. ed.’; *precé:t* ‘precediti, 2. os. ed. vel.’; *razdè:l* ‘razdeliti, 2. os. ed. vel.’; in tudi: *gouoré:ne, koré:ne, uré:me, žiulé:ne; uograjé:n; uré:jat; muzé:jam* ‘muzej, or. ed.’; v im. ed. prid. ž. sp.: *bolé:xna, narjé:na, poročé:na, razdroblé:na, zadoužé:na, zaposlé:na; goué:jo* ‘govej, tož. ed. ž. sp.’; *učé:no* ‘učen, tož. ed. ž. sp.’; *pečé:ne* ‘pečen, tož. mn. ž. sp.’; *desé:təx* ‘deset, rod. mn.’; *našté:jem* ‘našteti, 1. os. ed. sed.’; *pa:rté:če* ‘priteči, 3. os. ed. sed.’; *pa:rté:pe se* ‘pritepsti se, 3. os. ed. sed.’; *nesé:jo* ‘nesti, 3. os. mn. sed.’; *tečé:jo* ‘teči, 3. os. mn. sed.’; v del. -l, m. sp. ed.: *odlé:tu, pa:ržé:nu, pa:rpé:lou*; v del. -l, ž. sp. ed.: *pa:rné:sla*; v del. -l, m. sp. ed.: *pa:rlé:glə*;
- sredi besede: *decé:mbəq, diré:ktor, elè:ktrika, kapè:lnik, koré:ne, korè:ta, mašè:tne, peté:lən, uesé:le, zelé:ne; oté:sat, sfargè:rat* ‘izprašati’; *predé:leč*; in tudi: *mecé:sən*.

Dolgi naglašeni samoglasnik /a:/

Samoglasnik /a:/ je mogoč v vseh besednih zlogih in glasovnih okoljih.

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *à:jda, á:imar, á:imoxt, á:izənpən* ‘železnica’, *á:nla* ‘brisača’, *á:ŋəlčək, á:ta, à:kxa* ‘os’, *à:uto; á:ifərən* ‘ljubosumen’, *á:nfox* ‘enostaven’; *à:jat*;
- v edinem zlogu, v izglasju: *ərxjà; tlà; kɔà*: ‘kaj’, *mədvà; ubà; duà; əlsà*: ‘les, rod. ed.’; *imà*: ‘imeti, 3. os. ed. sed.’; *šlà*: ‘iti, del. -l, ž. sp. ed.’;
- v edinem zaprtem zlogu: *čà:st, bà:t, blà:t, cà:it, dà:n, dà:r, dnà:r, grà:t, já:ic, kà:p, klà:nc, klà:s, kɔà:s, mà:k, mà:st, má:t, là:š, là:s, pà:ik, pà:s, prà:x, slà:k, trà:k, ulà:k, zà:ic, žlà:if, žuà:w; tà:k, usà:k; dà:t, má:it* ‘majiti’, *sjà:t, spà:t, sprà:ut, ustà:t, zdrà:ut, gdà:j, kà:m, tkà:j, učà:s*;

- v prvem zlogu: *bá:la, bá:pca, bà:řta, bà:rva, brá:da, brá:na, brá:tranc, brà:mor, cmà:ndra, zgà:řka* ‘ciganka’, *čà:řčək, dá:řka, dlá:ka, fá:ba:rka, fá:řmořtar, fá:ncout* ‘flancat’, *fá:řuřř, fã:řca, flá:řa, frá:ča, gá:řparca, gá:řtrořa, gá:řje, gá:řkəl, gà:te, glá:řouna, glá:řa, gmà:řna, grá:bən, xlá:če, xřá:na, já:řoda, já:řuř, já:řma, já:řblana, já:řsa, já:řzbec, ká:ča, ká:řa, ká:řəl, ká:mən, ká:řa, ká:řəl, kà:mra, kà:řta, klá:řdu, krá:řa, krà:řmar, là:mpra, má:čək, má:lən, má:řa, má:řa, mà:řca, mlá:řka, mřá:řula, ná:gəl, ná:kval, ná:xot, pá:řkəl, pá:lca, pá:řmet, pà:řnik, plá:řta, prá:řprot, prá:řzəřk, přá:řnčək, rá:řca, rá:řdost, rà:řfnek, rá:řma, rà:řmpra, rá:řzret* ‘razred’, *ská:řla, °sná:řxa, spà:lənca, stà:řca* ‘stara mama’, *řá:řnta* ‘rana’, *řkà:řja* ‘okujina’, *řkà:řje, řkà:řtla, řmá:řənca, řpà:řza, řtá:řnřca* ‘pletilka’, *řuà:řka, tá:řča, tá:řsəl, tá:řlar, tà:bəlca, trá:řa, řa:řza, řrá:řna, zá:řska, zá:řčək, zřrà:řje, zná:řmne, řá:řba, řà:řga, řá:řkəl, řá:řubəl, řà:řənca, řlâ:řxta, řnâ:řbu, řuà:řca; frà:řjan, glá:řdək, glá:řutən, krá:řtək, lá:řčən, lá:řxək, pá:řcast, sá:řdən* ‘sadni’, *řa:řmpast, zá:řubar, zmà:řtran, řá:řlostən; řuà:řkat, tà:řuřənt; gá:řzət, grá:řbət, já:řmrat, krá:řst, mà:lčat* ‘malicati, piti žganje’, *mlá:řtət, ná:gənt se, pá:xənt, plá:řcat, plà:řuat, sà:řkat se, ská:řkat, řa:řlat, řlâ:gat, zbá:řsat; nà:řrozən, řčà:řsəx, řzà:řdeř, zřrà:řuən;*
- v zadnjem zlogu, v izglasju: *mădvà:, obà:;* v rod. ed. sam. m. sp.: *ălsà:, gnojà:, blagà:, lojà:, smənà:, snegà:, zobà:;* v rod. mn. sam. ř. sp.: *řenà:, řuřcà:, gorà:, xčerà:, seřtrà:;* v rod. ed. sam. sr sp.: *nebà:;* v im. mn. sam. sr. sp.: *dq:řuà:;* v rod. mn. sam. sr. sp.: *dq:řuà:;* *kogá:* ‘kaj, toř. ed.’; *řa:řrdnà:* ‘navaden, običajen, im. ed. ř. sp.’; v im. dv. prid. b. m. sp.: *mladà:, samà:;* v 3. os. ed. sed.: *čeklâ:* ‘rahlo vreti’, *čəřdřrâ:, igrâ:, imà:;* v 1. os. dv. sed.: *jevâ:;* v 3. os. dv. sed.: *řuətâ:* ‘živeti’; *domà:, loxkà:, zakuà:;*
- v zadnjem zaprtem zlogu: *ča:řtá:l, čeřlâ:ř, gospodâ:ř, klučâ:ř, komandâ:řnt, komâ:ř, kouâ:řč, kozâ:řc, krojâ:ř, řuřtâ:ř* ‘oltar’, *lopâ:ř, mesâ:ř, nořnâ:řuc, običâ:ř, paradâ:řs, počtâ:řuř, polořâ:ř, pomlâ:ř, ročâ:ř, seřtâ:řk, smetâ:ř, spričvâ:l, řuà:řrř, řomâ:řk* ‘omajek, olupek’, *řidâ:ř; ’neřdřrâ:ř* ‘najdrařji’, *přiuâ:ř, zakmřrâ:n* ‘čemenen, nerazpolořen’, *zaspâ:n; anâ:řst; bajřrâ:t* ‘nesti teřko breme’, *čeklâ:t* ‘rahlo vreti’, *da:řuâ:řrt, delvâ:t, flauřâ:t* ‘besedičiti’, *golfâ:t, igrâ:t, koleřrâ:t, longâ:t* ‘mahati sem in tja’, *ostâ:t, řoprâ:t, pozdřrâ:řt; ancâ:řt, da:řgâ:řč, genâ:ř, nazâ:ř, počâ:ř; čakâ:n* ‘čakanje, mest. ed.’; *da:řřâ:ř* ‘država, daj. ed.’; v im. mn. sam. m. sp. s pripono *-lâ:ř* v ed.: *gostâ:řč, natikâ:řč;* v daj. mn. sam. ř. sp.: *řenâ:m, gorâ:m, nogâ:m;* v im. mn. prid. m. sp. in im. ed. prid. ř. sp.: *bogâ:t, bogâ:ta;* v del. -l, 3. os. mn. m. sp.: *pořilâ:l, poberâ:l;*
- sredi besede: *barâ:řka, bəřgâ:řka, blagâ:řna, cvetâ:řca, čeřâ:řna, čislâ:řa, řasâ:řda, řardâ:řmanc, řičofâ:řla* ‘površna řenska, slabřalno’, *řratâ:řne* ‘drvarjenje’, *garâ:řne, gořâ:řa, ka:řtâ:řca, klafâ:řne, klobâ:řsa, klučâ:řuənca, kořâ:řca, kopâ:řnče* ‘sladko žganje, ki se ga navadno pije na sveti večer’, *křauâ:řta, lopâ:řta, mř:řjâ:řsəc, măřtâ:řcar, mořâ:řkar, morâ:řna, nauřâ:řřjenc, ó:barmâ:řřstar* ‘preddelavec, nadmojster’, *obeřâ:řuřk, obračâ:řlnek, řuřrâ:řtnik, ozâ:řdeř, pozdiguâ:řne, pa:řpřrâ:řa, piřâ:řma, plañkâ:řca, podgâ:řna, podlâ:řsca, pomâ:řkřuřc* ‘pomanjkanje’, *pomiřâ:řka* ‘pomivalka (cunja)’, *potpâ:řřsxa, řuřezâ:řa, poxâ:řblenc, přiuâ:řtnica, računâ:řlnik,*

rabá:rbara, 'rɔʋfka:mra, rɔ:rcà:ŋge 'cevne klešče', *sandà:le, solá:ta, stanvà:ne, stiskà:lãnca, šentjá:nžɔuka, šiùà:ne, špiná:ča, trepà:lãnce, ʋprašà:ne, zastà:ua, zelenà:ua, zmerjà:ne, žarjá:uca; koúá:škə, namà:zan, navà:jen, tesá:rskə, dɔrpà:jsat* 'drgniti', *obná:ulat, namà:kat, okopà:uat, omlá:tət, pɔršpá:rat, pɔgoúà:rjat se, poká:zat, poplá:čət, posprá:ulat, zažlà:ifat, zašrà:ubat; aŋkà:mar* 'nikamor', *nazà:dne, normà:lñə.*

Dolgi naglašeni samoglasnik /o:/

Samoglasnik /o:/ je mogoče je v vseh besednih zlogih.

IZ GRADIVA:

- v vzglasju (besede z vzglasnim /o:/ imajo ponavadi, a nedosledno, protetični /v/ oz. [ʋ]): *ó:ča ~ uó:ča, ó:kən ~ uó:kən ~ vó:kən, ó:uən, ò:rcrè:xtar; ó:na ~ uó:na; ò:* (medmet), *ò:i* (medmet), *ò:x* (medmet);
- v edinem zlogu, v izglasju, je zelo redek: *pó:* 'potem'; *nò:* (medmet);
- v edinem zaprtem zlogu: *kó:nc, ló:nc, tó:rk; nò:r, plò:sk; gó:nt, mó:lt, strò:it, zlò:mt, dó:l, dó:ns, dó:st, gó:r, ló:xk, pó:i; skó:r, splò:x; jò:i* (medmet); v daj., mest. ed. sam. m. sp.: *dró:k*; v daj., M. ed. sam. ž. sp.: *kó:s*; v 2. os. ed. vel. *pró:s*; lahko tudi (po podaljšanju): *bò:št ~ 'bɔšt, xRò:šč ~ x'RQšč, kò:ks ~ 'kɔks, nò:š ~ 'nɔš, pò:ɣk* 'delovna miza' ~ *'pɔŋk, pò:r ~ 'pɔr, strò:i ~ st'RQj, žuò:t ~ ž'ʋɔt*;
- v prvem zlogu: *bó:žəč, bó:bɔuc, bó:gnar* 'kolar', *fó:tar, gó:ra, xó:mor* 'veliko kladivo', *kló:bək, kó:žəx, kó:bu* 'kobul', *kó:sa, kó:stan, kó:tu, kó:za, krò:gəlc, mó:škə, mó:ntəl, nó:šna, nó:ga, pó:par, pó:tkua, pó:tok, pó:tplat, pó:uən* 'ponev', *ró:ka, só:ba, só:ua, šmó:rən, šnó:dəl* 'zaponka', *šó:cəl* 'ljubček', *špò:rxer, štó:pna* 'stopnica, stopnja', *tó:pol, uó:da, uó:iška, zó:tlar, zvó:nčək; ɣdò:bji* 'hudičev', *mó:čən, mó:tən, mò:rto* 'mrtev', *pó:zən, ró:istən, tó:mɔuc* 'tak brez denarja'; *bó:nat* 'zapravljati', *gló:dat, kó:pat, mó:ɣgat* 'valjati s kuhinjskim valjarjem', *mò:kat, nó:sət, pró:sət, spò:kat, uó:zət, xó:dət; spló:šnə*;
- v zadnjem zlogu, v izglasju, le izjemoma: *vədò: ~ və'do* 'vedeti, 3. os. mn.';
- v zadnjem zaprtem zlogu: *modrò:c, goúó:rt; pokó:nc, ponó:č*; tudi po podaljšanju kratkega naglašenege /o/ v zadnjem zaprtem zlogu: *napò:r, nauò:i, pogò:n, prexò:t, ʋotrò:k*;
- sredi besede: *á:ižənpò:mar, brespò:selnost, fě:darxò:mər, galò:šne, xà:rnó:dəl* 'lasnica', *klá:iɔarkò:stən* 'garderobna omara', *lenó:ba, maščó:ba, planó:ta, pogò:vor, 'rajsnó:dəl, zvestó:ba; slabó:ten; ponó:sət, prekó:pat; prepó:znə.*

Dolgi naglašeni samoglasnik /o:/

Samoglasnik /o:/ je mogoč v vseh besednih zlogih in glasovnih okoljih.

Redko in nedosledno (morda celo idiolektalno) je v kroparskem govoru lahko samoglasnik /o:/ na mestu, kjer bi pričakovali dolgi naglašeni široki /o:/, npr.:³⁶ *kó:žax ~ kò:žax*, *šuetló:ba ~ šuetlò:ba*, *uò:sa ~ uò:sa*, *gò:uor ~ gò:uor*, *udò:ua ~ udò:ua*, *ukò:ue ~ ukò:ue* 'okova, tož. mn.'

IZ GRADIVA:

- v vzglasju (vzglasni /o:/ ima pogosto protetični *u-*, vendar nedosledno, saj se iste besede lahko pojavljajo s protezo ali brez nje – brez proteze so vedno lastna imena, besede, prevzete iz knjižnega jezika, in nekatere izposojenke): *ò:barmá:istar*, *°ò:pčina*, *ó:gomó:štar*, *ò:xcet ~ uò:fcæt* (star.) ~ *ò:fcæt*, *ó:le ~ uó:le*, *uò:gle ~ ò:gle*, *uò:s ~ °ò:s*; *ó:fnat*, *uó:səm ~ ó:səm*;
- v edinem zlogu, v izglasju: *snò:* 'seno'; *γdò:*, *sxò:*; *gdò:*, *tò:*, *tkò:*; *stò:*; *clò:* (člen.); *nò:* 'ona, tož. ed.';
- v edinem zaprtem zlogu: *grò:k*, *bò:x*, *blò:k*, *dò:m*, *°drò:k*, *gò:s*, *gò:š*, *gnò:i*, *xlò:t*, *kò:lk*, *kò:r*, *kò:s*, *kò:st*, *klò:p*, *krò:k*, *lò:i*, *lò:k*, *mò:č*, *mò:š*, *mò:st*, *nò:č*, *nò:s*, *pó:t*, *plò:t*, *rò:p*, *rò:r*, *sò:k*, *sò:t*, *stò:x*, *štò:r*, *uò:s*, *zò:p*, *°zdrò:p*, *zuò:n*; *gdò:r*; *mó:i*; *kò:i*, *əncò:i*, *ənkò:l*, *skò:s*, *snò:č*, *spò:t*;
- v prvem zlogu: *bò:tar*, *cò:kle* (im. mn.), *dò:ta*, *dò:xtar*, *fò:louš* 'ptičja kletka', *°fò:lja* 'folija', *gò:ša*, *gò:ba*, *gò:uəncə* 'stepalnik za testo', *gò:bəc*, *gò:dla*, *gò:fla*, *gò:laš*, *gò:stman* 'podnajemnik', *xlò:dəc*, *jò:gi*, *jò:pca*, *jò:pəč*, *kò:ča*, *kò:mat*, *kò:nčəncə* 'posteljna končnica', *kò:ža*, *klò:far* 'iztepač', *knò:fəlcə*, *krò:na*, *krò:ta*, *lò:itarnek* 'lojtrni voz', *lò:kvan*, *mò:iškra* 'šivilja', *mò:ka*, *mò:darčək*, *mò:rje*, *nò:ša*, *pò:dən* 'tla', 'spodnja deska na vozu', *pò:grat*, *pò:stla*, *pò:touka* 'potovka', *pò:šta*, *pò:fkə* 'žepni nož', *pò:le*, *pò:pək*, *rò:ba*, *rò:bəc*, *rò:ža*, *sò:dra*, *sò:tčək*, *sò:nce*, *sò:ra*, *skò:rja*, *slò:bret* 'srobret', *srò:ta*, *šò:dar*, *šò:la*, *škò:da*, *šk°ò:rne* 'škornji', *šlò:sar*, *štò:fəlc*, *štò:karle* 'stol brez naslonjala', *tò:ča*, *tò:plar*, *uò:sək*, *uznò:žje*, *zò:fa*, *zò:parneš*, *zbò:ta* 'sobota', *žò:ga*, *žò:nta* 'jed iz jeter'; *dò:bar*, *dvò:brà:izdən*, *mò:də*, *mò:kar*, *nò:bəl*, *štò:rast*; *brò:čət* 'barvati (rdeče) pirhe', *gò:lbat* 'tepsti', *gò:ncat* 'stepati testo', *rò:fkət* 'robkati, odstranjevati zrnje s storža'; *stò:kət*; *dò:klar*;
- v zadnjem zlogu, v izglasju: *blagò:*, *čreuo:*, *dreuo:*, *kolò:*, *mesò:*, *nebò:*, *okò:*, *però:*, *prosò:*, *telò:*, *testò:*, *uxò:*; *drobnò:*, *gostò:*, *əlpò:*, *zatò:*; v tož. ed. sam. ž. sp.: *ženò:*, *kopò:*, *kosò:*; v or. ed. sam. ž. sp.: *ženò:*, *bradò:*, *glauò:*, *kostjò:*, *ka:rvjò:*, *uasjò:*, *g:rcjò:*;
- v zadnjem zaprtem zlogu: *balkò:n*, *bombò:m*, *doužnò:st*, *flauzò:n* 'gobezdalo', *golò:p*, *gospò:t*, *lauò:r*, *ma:rjò:n*, *majò:r*, *məflò:n*, *mladò:st*, *nagnò:i*, *obrò:č*, *otrò:p*, *patrò:n*, *penzjò:n*, *platò:n*, *tarò:k*, *telefò:n*; *kamò:t*, *marò:t*; *əncò:i*, *nasprò:t*, *naukò:l*, *zastò:n*;

³⁶ Najpogosteje, a ne samo, ob [u] v sosednjem zlogu.

- sredi besede: *ba:rkò:nca* ‘trobentica’, *ˈxajknò:dəl* ‘kvačka’, *fa:ržò:lòmç*, *karfjò:la*, *kastrò:la*, *komò:da*, *kontrò:la*, *kuxò:uənca*, *macò:la*, *uorò:dje*, *pa:rpò:təç* ‘trpotec’, *pí:kapalò:nca*, *porò:ka*, *posò:da*, *tâ:užənrò:šca*, *zapò:ra*, *zauò:ra*, *želò:dəç*; *dolò:čən*, *elektrò:nskə*, *korò:škə*, *namò:čən*, *narò:dən*, *naubò:rən* ‘ubog’, *pa:rklò:plən*, *podò:bən*, *pokò:pan*, *sposò:bən*, *zaxò:dən*; *barnò:žət* ‘godrnjati, smrčati’, *nagò:lbat* ‘natepsti’, *robò:tat*, *sposò:dət sə*; *narò:be*; *madò:niš* (medm.)

Dolgi naglašeni samoglasnik /u:/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju (vzglasni /u:/ ima pogosto protezo, in sicer /v/ oz. [u] ali /g/, pri čemer se protetični g- govori le v kazalnem zaimku ‘oni’, in sicer v moškem (*ù:n ~ gù:n*, rod. ed. *gù:ŋga*) in ženskem (*ù:na ~ gù:na*, rod. ed. *gù:ne*) spolu v vseh sklonih in številih, in v besedi *gú:ta* ‘uta’): *ù:čək ~ uù:čək* ‘majhno oko, oček’, *ú:izda ~ uú:izda*, *ú:lca*, *ú:ra ~ uú:ra*, *ú:ržox* ‘razlog’, *ú:sne*, *ú:sta*, *ù:p*, *ù:š*; *ú:mən* ‘pameten’;
- v edinem zaprtem zlogu: *čù:k*, *dù:x*, *dù:r* ‘duri’, *jú:nc*, *klú:č*, *klù:n*, *kù:nc*, *lú:č*, *plù:k*, *pù:f*, *pù:ls*, *pù:st*, *unù:k*; *drù:k*, *glù:x*, *sù:x*, *tù:j*; *zzú:t* ‘sezuti’; *dù:rx*;
- v edinem zlogu v izglasju je /u:/ mogoč le izjemoma: *sù:* (vabni klic za ovce in kože ‘sol’);
- v prvem zlogu: *brù:narca*, *bú:ža*, *bú:ča*, *bú:lca*, *bú:rja*, *bú:tara*, *bù:cka*, *bù:ŋka*, *bù:rkaša* ‘jed iz kaše in repe’, *cú:na*, *čú:mnata*, *žbù:la*, *drù:kar*, *dú:ša*, *frù:štək*, *fù:cane*, *fú:rəm* ‘oblika’, *fù:rman*, *fú:tar*, *grù:ntar*, *gù:ma*, *xrù:ška*, *jú:žna*, *jú:nčək*, *jù:rčək*, *klú:ka*, *klù:nčək*, *krù:ŋkəl* ‘štor’, *kù:čma*, *kù:gəlcə*, *kú:far*, *kú:ga*, *kù:xarca*, *kú:mara*, *kú:na*, *kù:rica* ‘črni teloh’, *kù:žək*, *lú:bje*, *lú:na*, *lú:stqr*, *lù:kna*, *lù:lčək*, *mú:stqr*, *mú:ska*, *mú:xa*, *mù:šanca*, *mù:izda* ‘prostor ob vznožju postelje, navadno pod plevnico, kjer se mehča, dozoreva sadje’, *nú:dəl*, *plù:ča*, *plù:čənca*, *plù:zna*, *prù:čca*, *prù:štək* ‘težek suknjič’, *pú:lyar* ‘pulover’, *pù:mpa*, *pù:nčka*, *pù:ša*, *pú:tar*, *rù:da*, *rù:ta*, *rù:zok*, *skú:ta*, *smù:če*, *sù:kna*, *sù:kanc*, *sú:ša*, *sú:žən*, *šù:pa*, *trú:ga*, *tú:ršca* ‘koruza’, *tù:lipan*, *žù:pa*, *žù:pnik*; *bù:rklast*, *čú:dən*, *jú:žən*, *kú:marən* ‘suhcen’, *kù:nštən*, *pú:ŋklast*; *brù:sət*, *kù:kat*, *kú:xat*, *kú:pət*, *lú:bət*, *lú:pət*, *lú:šət*, *plù:uat*, *pú:cat*, *pú:ntat se*, *slù:žət*, *sxù:jšat*, *spù:šat*, *tù:lt*; *drù:gič*, *dù:rxmarš* ‘kar naprej’, *jù:trə*, *zú:trej*;
- v zadnjem zlogu, v izglasju: *domú:* ‘domov’; v rod. ed. sam. m. sp.: *bregù:*, *drogù:*, *lanù:*, *ledù:*, *medù:*, *mostù:*, *nosù:*, *pasù:*;
- v zadnjem zaprtem zlogu: *čelù:st*, *dopù:st*, *konzù:m* ‘zadružna trgovina’, *lenù:x*, *metù:l*, *okù:s*, *pa:rřùm*, *požerù:x*, *verò:ik*, *uštù:lt* ‘vriniti’, *uobù:t*, *uoxù:nt* ‘vohuniti’; v daj. ed. sam. m. sp.: *klobù:k*;
- sredi besede: *belò:ška*, *gostù:rənca* ‘deževnik’, *kopù:la*, *korù:za*, *metù:lčək*, *odjù:ga*, *olù:pək*, *paizdù:xa*, *podrù:žənca*, *rabù:tane*, *rozgotù:lca* ‘ropotuljica’, *slanamù:rja* ‘razsolica’, *štacù:na*, *trakù:la*, *uarjù:xa*, *uolù:xar*, *zaslù:žək*; *dežù:rən*, *lubosù:mən*, *nagù:dən* ‘zaspan, krmežljav’, *naù:mən*, *sigù:rən*, *trebù:šast*; *lopù:tat*, *nabù:dlat* ‘napolniti, naplahtati’, *nafù:trat*, *pogrù:ntat*, *poxù:šat* ‘popihati v roke, da se ogrejejo’, *sezù:uat*, *uotkù:pət*, *zasù:kat*; *uənzù:nej*.

Dolgi naglašeni polglasnik pred *r*

Dolgi naglašeni polglasnik je mogoč le pred zvočnikom /r/ ali kot mašilo – medmet *a:*. Posebnost kroparskega govora je zelo opazno (toda nedosledno) *a*-jevsko barvanje dolgega naglašenege (ter tudi nenaglašenege) polglasnika pred /r/ – /ʔa:r/ ali celo /a:r/, kar je posebnost med severozahodnimi slovenskimi govori, ki imajo v tem položaju navadno srednji polglasnik, torej /ʔa:r/ in /ər/ oz. /ɾ/.³⁷

IZ GRADIVA:

- v edinem besednem zlogu: *gə:rp, kə:rst, kə:rt, mə:rk, pə:rst, sə:rc ~ sə:rc* ‘srce – barva igralne karte’, *sə:rp, smə:rt ~ smə:rt, ʔə:rc, ʔə:rt ~ ʔə:rt, ʔə:rx ~ ʔə:rx; tə:rd ~ tə:rt*;
- v prvem zlogu: *bə:ru, čə:rkca, čmə:rəl, gə:rča, gə:rlə, gə:rəm, mə:rʔa, mə:rzəlca, pə:rdəc, pə:rsa, sə:rna ~ sə:rna, smə:rkant, tə:rne ~ tə:rne, tə:rəŋk, tə:rta, ʔə:rba, ʔə:ru, zə:rən, žə:rtva; čə:rən ~ čə:rən, kə:rstən, kə:rʔən, sə:rčən, stə:rgan, ščə:rpan* ‘izčrpan’, *tə:rmast; bə:rskat, də:rsat, də:rzat, də:ržat, kə:rpat; pə:rukat ~ pə:rukat; čə:rʔe* ‘črv, tož. mn.’; *gə:rda* ‘grd, im. ed. ž. sp.’; *tə:rgou ~ tə:rgou* ‘trgati, del. -l, m. sp. ed.’;
- v zadnjem zlogu: *četə:rt ~ četə:rt, otpə:rt, zapə:rt ~ zapə:rt*;
- sredi besede: *četə:rtək ~ četə:rtək, postə:ru; odə:rgnen, ʔogə:rnen; načmə:rkat* ‘oklofutati’, *našə:rcat, ottə:rgat, ʔodə:rzat* ‘održati’; *podə:rta* ‘podrt, im. ed. ž. sp.’; *pogə:rkješ* ‘pogrkovati, 2. os. ed., sed.’; *spodə:rsne* ‘spodrsniti, 3. os. ed. sed.’; *umə:rlə ~ umə:rlə* ‘umreti, del. -l, m. sp. mn.’; *požə:rlə* ‘požreti, del. -l, ž. sp. mn.’.

3.1.1.1.2 Kratki naglašeni samoglasniki

Oba visoka samoglasnika sta močno podvržena slabljenju v /ə/, tako /i/, npr.: *'məš, skələč* ‘sokolič’; *'sət; lo'ʔat*, kot /u/, npr.: *'kəp, k'rəx*; redko sta neoslabela, npr.: *na'ʔar* in *s'kup*.

V edinem (zaprtim) besednem zlogu se ob kratkem naglašnem /o/ govori tudi [ɔ] – ozki izgovor je pri starejših Kroparjih celo pogostejši: *'kon ~ 'kɔn, 'kɔč, 'kɔš, 'krɔp, st'rok ~ st'rɔk*.

Kratki naglašeni /a/ je lahko ohranjen ali oslabeled v polglasnik, ki je navadno *a*-jevsko obarvan: *'fant ~ 'fənt ~ 'fənt, 'rak ~ 'rək ~ 'rək, b'rət ~ b'rət; p'jan ~ p'jən, s'tar ~ s'tər, is'kət ~ is'kət*.

/ə/ je lahko odraz kratkega naglašenege polglasnika (*'dəš, 'pəs*), pogost pa je tudi zaradi oslabitev drugih kratkih naglašeneh samoglasnikov (/i/, /u/, /ě/, /o/, /a/).

³⁷ Ramovš te kroparske posebnosti ne navaja: »Pri Gorenjcih imamo *ər*, pri Krelju *qr* [...] Dalje je treba še pomniti, da se more barva reduciranege vokala v našem diftongu menjavati pod vplivom sosednjih glasov (asimilacije), včasih pa tudi individualno.« (Ramovš 1921: 45)

Kratki naglašeni samoglasnik /i/

Kratki naglašeni samoglasnik /i/ večinoma oslabi v polglasnik /ə/, tako da je zelo redek; isti govorniki lahko v istih besedah govorijo oba refleksa.

IZ GRADIVA:

- v edinem zlogu, v izglasju: *p'si* ~ *p'sə* 'pes, im. mn.', *š'li* ~ *š'lə* 'iti, del. -l, m. sp. mn.';
- v zadnjem zlogu, v izglasju: *steb'ri* ~ *steb'rə* 'steber, im. mn.';
- v zadnjem zaprtem zlogu, npr. v nedol. *poko'sit* ~ *poko'sət*, *su'sit* ~ *s'sət*.

Kratkost in s tem kakovost naglašene samoglasnika /i/ je lahko tudi stavčnofonetično pogojena – zaradi hitrega govora lahko pride do njegovega skrajšanja, npr.:

- v edinem zlogu, v izglasju: *'mi*, *'ti*; *'ni* 'biti, nikalno, 3. os. ed. sed.';
- v edinem zaprtem zlogu: *š'rit* 'korak'; *'čist*, *'lix*; *γ'dič* (kot medmet); v nedol. *nau'rit*, *zuu'rit*;
- v zadnjem zaprtem zlogu: *xo'dič*; *nab'rit* (prid.).

Kratki naglašeni samoglasnik /u/

Kratki naglašeni samoglasnik /u/ večinoma oslabi v polglasnik /ə/, tako da je zelo redek.

IZ GRADIVA:

- v izglasju, v del. -l, m. sp. ed.: *z'du* 'sedeti' – običajnejša je oblika *z'dou*, *'šu* 'iti' – običajnejša je oblika *š'ou*.

Kratki naglašeni samoglasnik /e/

IZ GRADIVA:

- v edinem zlogu, v izglasju: *'če* 'tja', *'ze* 'zdaj', *k'le* 'tule'; *'le*, *'ne*, *'se* 'saj', *'še*; *t'me* 'tema, rod. ed.'; *p'se* 'pes, tož. mn.'; *u'se* 'ves, tož. mn.'; v 3. os. ed. sed.: *ž're*, *g're*; *š'le* 'iti, del. -l, ž. sp. mn.';
- v edinem zaprtem zlogu: *b'lek* 'krpa', *c'uek*, *d'rek*, *d'ren*, *k'seft* 'posel, kupčija', *k'met*, *p'lex*, *'rep*, *'šen*, *š'pex*, *'žep*; *'len*; *'jes* ~ *'jest*; *k'let* ~ *t'let* 'tule', *p'reč*, *'ueč*, *u'ret*; *b'res*; v 1. os. ed. sed.: *ž'rem*, *g'rem*, *p'jem*; v 2. os. ed. sed.: *g'reš*, *u'm'reš*;
- v zadnjem zlogu, v izglasju: *g:rs'je*, *dək'le*, *kam'ne*, *klas'je*, *ošpə'ce*, *obə'r'ue*, *sat'je*, *sə'n'ce*, *žgə'ne*; *tok'le* 'takole'; v tož. mn. m. sp.: *žbə'le* 'žebelj', *gRk'le* 'rkelj', *noš'ke*; v rod. ed. ž. sp.: *da:rž'be* 'družba', *pəš'ke*; *mə'ne* ~ *m'ne* 'jaz, rod. ed.'; v 3. os. ed. sed.: *cvə'te*, *nap'ne*, *pəx'ne*, *už're se*, *zač'ne*, *se zag're* 'spodobiti se', *zap're*, *zau're*; v 2. os. mn. sed.: *žu'te* 'živetj', *das'te*, *lou'te*, *uəs'te*; v 2. os. mn. vel: *lou'te*, *ta:rp'te*;
- v zadnjem zaprtem zlogu: *ad'vent*, *bə'zel* 'mozolj', *o'met*, *po'sek*, *pod'met*, *pog'let*, *pog'rep*, *səR'sen*; *ar'deč* ~ *g:R'deč*, *ar'men* ~ *g:R'men*, *fə'len*, *xla'jen*, *mou'čeč*, *obro'čen*, *parst'jen* 'siten', *sta:rpen*, *stop'len*, *uboro'žen*, *zau'a'len*, *zu'čen*; *o'ben*

- ‘noben’; *do'uel* ‘dovolj’, *dok'ler*, *na'mest*; v 1. os. ed. sed.: *da'jem*, *uotp'rem*; v 2. os. ed. sed.: *pa:rp'neš*, *zac'neš*, *zau'ješ* ‘zaviti’; *za'deu* ‘zadeti, del. -l, ed. m. sp.’;
- izjemoma v prvem zlogu, npr. v sestavljenkah: *'nepobru':šen*, *'neprem':čna*, *b'rezrokà:unik*; redko drugje: *'čele* ‘tjale’,³⁸ *'fejən* ‘dober, prijeten’, *'ježeš* (medmet), *k'lele*, *p'redən*, *'uečkat* ‘večkrat’.

Kratki naglašeni samoglasnik /a/

Razen v izglasju ima kratki naglašeni /a/ lahko oslabelo različico [a̠].³⁹

IZ GRADIVA:

- v edinem zaprtem zlogu (pogostejša je v tem položaju delno oslabela različica [a̠]): *b'rat*, *z'gan*, *'čas* ~ *'čas*, *'fant* ~ *'fant*, *'gams*, *'ganj*, *'gat*, *g'laš*, *g'max* ‘mir’, *g'rax*, *g'vant*, *x'rast* ~ *x'rast*, *k'rap*, *'las*, *m'ras* ~ *m'ras*, *'panš* ~ *'panš* ‘nezakonski otrok’, *'pant* ~ *'pant*, *'pax*, *p'rak*, *'rak* ~ *'rak*, *s'uat*, *š'kaš*, *š'pan*, *š'tant*, *t'rap*, *'uamp*, *z'rak*; *m'lat* ~ *m'lat*, *p'jan*, *s'lap* ~ *s'lap*, *s'tar* ~ *s'tar* ~ *s'tar*, *z'lat* ~ *z'lat*; *'naš* ~ *'naš*; *d'jat* ~ *d'jat* ‘deti’ in ‘dejati’, *s'jat*; *'kam* ~ *'kam*, *η'kat* ‘enkrat’, *'tam* ~ *'tam*; *'kar* ~ *'kar*, *'pač*, *u'saj*; os. zaim. *mi*, *vi* v 1. in 2. os. rod. in daj. mn.: *'nas* ~ *'nas*, *u'as* ter *'nam*, *'vam* ~ *'vam*; *'rat*;
- v edinem zlogu, v izglasju: *t'la*, *t'ma*; *'ka* ‘kaj’; *u'ba*; *p'sa* ‘pes, rod. ed.’; *η'ga* ‘en, rod. ed.’; *d'ga* ‘ta, rod. ed.’, *u'z'ga* ‘ves, rod. ed.’; *u'sa* ‘ves, im. ed. ž. sp.’; *ž'ua* ‘živ, im. dv. m. sp.’; v del. -l, ed. ž. sp./dv. m. sp.: *š'la* ‘iti’, *b'la* ‘biti’;
- v zadnjem zaprtem zlogu (pogostejša je v tem položaju delno oslabela različica /a̠): *ba'xuč*, *čebel'nač*, *čomo'rat*, *čud'ak*, *drob'nak* ~ *drob'nač*, *klu'uč*, *ko'nak* ‘konjska figa’, *ko'rak* ~ *ko'rak*, *mar'jaš* ‘marjaš, igra s kartami’, *mod'ras*, *oče'naš* ~ *oče'naš*, *ob'ras*, *pre'pat* ~ *pre'pat*, *sad'ua'nač*, *svə'nak*, *ti'ran*, *uod'nač*, *žu'pan*; *go'lant* ‘vesel’, *pres'tar*; *bo'ux'uat* ‘iskati, iztrebljati bolhe’, *čes'nat* ‘govoriti neumnosti’, *dokon'čat*, *fra'tat*, *gost'vat*, *ig'rat*, *is'kat*, *kəp'vat*, *klam'bat* ‘nerodno hoditi’, *klepe'tat*, *kup'uat*, *kua'rat*, *la'gat* ~ *al'gat* ~ *al'gat*, *lon'gat* ‘mahati sem in tja, nihati’, *meže'rat* ‘tleti’, *naroč'uat*, *obdel'vat*, *uobis'kat*, *u'rat*, *pobaik'lat* ‘dogoreti’, *por'uat*, *potk'uat*, *pres'jat*, *rax'lat*, *raskaz'vat se*, *spai'k'lat* ‘zvejati’, *stan'vat*, *šan'tat*, *štə'xat*, *zasled'vat*, *zo'rat*; *aη'kat* ~ *aη'kat*, *na'lgaš*, *tak'rat*; v daj. mn. sam. ž. sp.: *no'gam*; v mest. mn. sam. ž. sp.: *go'rax*, *no'gax* ~ *no'gax*, *ro'kax* ~ *ro'kax*, *sest'rax*, *so'uzax* ~ *so'uzax*, *že'nax*; v or. ed. sam. m. sp.: *dež'jam*, *kam'nam*; v m. sp. ed. del. -l: *os'tau*, *poko'ua*.
- v zadnjem zlogu, v izglasju: *lə'za* ~ *l'za* ~ *al'za* ‘laž’, *məg'la*, *pəš'ka*, *potk'ua*, *stə'za*, *uə'da*; *məd'ua*, *uəd'va*; *do'ma*, *lox'ka*; *a'ja* (medm.); v im. mn. sr. sp.: *da:R'ua*; v rod. ed. m. sp.: *bəz'ga*, *dəž'ja*, *stədenč'ka*; v rod. ed. sr. sp.: *əRS'ja*; *ko'ga* ‘kdo, tož. ed.’; *nə'ma* ‘midva, daj. dv.’; v im. ed. prid. ž. sp.: *cəvət'na*, *lox'na*, *məst'na*, *təη'ka*; v rod.

³⁸ Kratkost naglašene samoglasnika je v tem položaju večinoma pogojena z večjo govorno hitrostjo in stavčno fonetiko.

³⁹ [a̠] je polglasnik *a*-jevske barve.

ed. prid., štev. m. sp.: *dobər'ga, loxəŋ'ga, məstəŋ'ga, nɔu'ga, aŋ'ga*; v daj. dv. prid. m. sp.: *loxnə'ma*; v 3. os. ed. sed.: *i'ma, koš'ta*; v 1. os. dv. sed.: *ẓ̌uə'ua* 'živeti', *gre'ua, jed'ua* 'jesti', *ta:rp'ua*; v 2. in 3. os. dv. sed.: *gres'ta, ẓ̌uə'ta, jes'ta, ta:rp'ta, lou'ta*; v 1. os. dv. vel.: *pe'i'ua*;

- izjemoma v prvem zlogu: *'raɪsnó:dəl; 'fajən; 'kašən ~ 'kəkšən ~ 'kəkšən; 'raupṣ̌i:cat* 'loviti brez dovoljenja'; *'kadar, 'kamər, 'tamle ~ 'təmle ~ 'təmle; 'nəɪbərṣ̌, 'razən*.⁴⁰

Kratki naglašeni samoglasnik /o/

Kroparski govorniki v nekaterih besedah (predvsem v edinem zaprtem zlogu besede) govorijo tako široki /o/ (predvsem mlajši) kot njegovo ožjo različico [ɔ] (predvsem starejši, a ne več dosledno).

IZ GRADIVA:

- v edinem zlogu, v izglasju: *'ko* 'kaj'; v daj. ed. sam. in prid. zaim. m. sp.: *n'mo* 'on', *t'mo* 'ta', *u's'mo* 'ves'; v tož. ed. sam. in prid. zaim. ž. sp.: *u'so* 'vsa'; v 3. os. mn. sed.: *i'do* 'jedo'; zelo redko, pogojeno verjetno s hitrostjo govora, tudi: *'kɔ* 'kako', *š'lɔ* (del. -l, sr. sp. ed.), *b'lɔ*;
- v edinem zaprtem zlogu (večinoma kot [ɔ]): *'bɔp, 'bɔšt* 'gozd', *g'rɔst, 'cɔf, 'čɔp, 'gost ~ 'gost, i's'xot, 'koč ~ 'kɔč, 'kon ~ 'kɔn, 'kɔš, k'nof ~ k'nɔf, k'rom, k'rɔp, 'mɔšt, 'noš ~ 'nɔš, p'lɔx, 'pɔst, 'pɔt, s'nɔp, st'rɔk, st'rɔp, š'kɔf, š'nɔps, š'tɔk, š'tɔm, 'tɔmf* 'tolmun', *t'rɔp, zg'lɔp, 'žɔft* 'vlaga, mokrota'; *p'lɔnč* 'plosk', *š'uɔx; 'uon ~ 'uɔn; 'koj ~ 'kɔj, 'loxk, sp'lɔx, s'kɔr*;
- v zadnjem zlogu, v izglasju: *za'ko* 'zakaj'; v tož. ed. sam. ž. sp.: *da:rž'bo* 'družba', *u'o'do; a'no* 'ena, tož. ed.'; v daj. ed. sam. zaim. m. sp.: *an'mo* 'en/eden', *nə'mo* 'on'; v 1. os. mn. sed.: *žvə'mo, ced'mo, da'mo, gre'mo, jed'mo, lou'mo*; v 3. os. mn. sed.: *uə'do, da'jo, gre'do ~ gre'jo, i'do; ta:rp'mo* v 1. os. mn. vel.;
- v zadnjem zaprtem zlogu (tudi kot [ɔ]): *š'e'rɔk ~ ši'rok, š'rá:upš'tɔk* 'primež', *kamno'lɔm, uot'rɔk ~ uot'rok, uodo'uɔt*;
- izjemoma v prvem zlogu, pogojeno verjetno s hitrostjo govora: *k'nofnè:xar* 'gumbnica', *t'mole* 'tale, daj. ed.', *'kokar ~ 'kɔkar, a'nɔnduè:ist, 'tɔle*.

Kratki naglašeni samoglasnik /ə/

IZ GRADIVA:

- v edinem zlogu, v izglasju: *z'lə* 'zelo'; *d'nə* 'dno, mest. ed.'; *p'sə* 'pes, im. mn'; *m'nə ~ ma'nə ~ me'nə* 'jaz, daj. ed.'; *'nə* 'ona, daj. ed.'; *tə* 'ta, daj. ed. ž. sp.'; *u'sə* 'vsak, im. mn. m. sp.'; v 2. os. ed. vel.: *ž'rə, ž'ua, um'rə, uz'mə*; v mn. m. sp. del. -l: *š'lə, b'lə*;

⁴⁰ Kratkost (in kakovost) naglašene samoglasnika je v tem položaju večinoma pogojena z večjo govorno hitrostjo.

- v edinem zaprtem zlogu: *'bək, ž'bəR 'čeber', 'dāš, 'fənt, g'lət, g'rəšt 'nosilno ogrodje', g'rənt, g'vənt, x'ləp, x'rən, k'rəx, 'kəp, 'ləft, 'māš, 'nət, 'pəs, 'rəš 'rž', 'rət, s'mən, š'pəl, š'təl, š'təmf, š'təx, š'tək, 'təč, ž'bəl; 'sət, 'təš; 'uəs; 'jət, ps'tət, š'sət, u'čət; 'nəč, s'kəp;*
- v zadnjem zlogu, v izglasju: *i'tə; to'kə 'tako', za'kə 'zakaj';* v mest. ed. sam. m. sp.: *dež'jə, gq:r'lə, xa:rp'tə, uɑ:r'tə, uɑ:r'xə;* v mest. ed. sam. ž. sp.: *kq:r'uə, uɑ'sə;* v im. mn. sam. m. sp.: *ark'lə 'rkelj, tanjše deblo, debela veja', čq:r'və, plex'kə, podles'kə, zuonč'kə; lox'nə 'lahen, daj. ed. ž. sp., im. mn. m. sp.';* v 2. os. ed. vel.: *otp'rə, pož'rə, pej'də, ta:r'pə, umak'nə, zap'rə, zau'rə;* v m. sp. mn. del. -l: *pa:rš'lə, rašš'lə se, uš'lə;*
- v zadnjem zaprtem zlogu: *ar'kəl 'rkelj, tanjše deblo, debela veja', be'zək, četa:r'tək, čomo'rət 'močerad', fan'təč, glau'nəč, xa:r'bət, ka'mən, kladu'čək, koleš'čək, kon'čək, lon'čək, ma:r'ləč, mla'təč, no'žək, oplən, peta:r'səl, podle'sək, sko'ləč 'sokolíč', ste'bər, zvon'čək; do'u'žən, so'u'žən, za'nəč; do'bət, fa'lət, xlo'dət 'neresnično govoriti', ka'lət 'kaliti', lo'uət, napla'tət, nar'dət 'obnoviti površino železa', oba:r'nət, obno'uət, omo'žət se, pepe'lət se, poš'sət 'posušiti', poro'čət se, prece'dət, preta'lət, ro'sət, sa'dət 'saditi', se'lət 'seliti', ta'jət, u'čət, spo'dət, ure'dət, ustano'uət, zasle'dət, zgre'sət, zvo'nət; dol'uən 'navzdol', u'kəp; a'dən;*
- v prvem zlogu je zelo redek: *'cəŋklé:kən 'navček', 'tələ, 'uənzú:nəj.*

3.1.1.1.3 Nenaglašeni samoglasniki

Sistem nenaglašanih samoglasnikov je tak kot v slovenskem knjižnem jeziku, vendar je zaradi delne ali popolne oslavitve nenaglašanih samoglasnikov njihova razporeditev drugačna.

Kratki nenaglašeni samoglasnik /i/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *igré:še, imè:, inšpè:ktor, infà:rkt, inval:t, ispè:t, izdà:istvə, izdè:lk, izolà:cija, izuè:r; izobra:žen; i'tə, ig'rat, is'kat;* v hitrem govoru ima vzglasni nenaglašeni samoglasnik /i/ prosto izgovorno različico [i]: *imè:, is'xot; imé:t, is'kat, i'tə;*
- v izglasju: *à:ti, bà:bi, dè:ci, jò:gi; bò:žji, bà:bji, ydó:bji, kó:zji, krà:ujji; pò:noči; magà:ri;*
- v prednaglasnem položaju: *brisà:uka 'brisača', cigarè:te, ciprè:sa, čislà:ua, čisł:lənca, diré:ktor, dixú:ºr, fičofà:ila 'površna ženska, slabšalno', kapità:l, kombinè:rke, kombinè:ža, običà:j, uogrinjá:l, partizà:n, pižà:ma, požirà:uəŋk, pomiua:uka 'pomivalka (cunja)', regi'ment, simpatè:ja, sinè:ca, spričvá:l, stiskà:lənca, suinaè:ja, šiua:ne, špinà:ča, štrikà:ne, tišlarè:ja, užigà:lca, uentilà:tor, zaslišua:ne, zidà:r, žiulé:ne; giblè:u, nasitlè:u, orginà:l, priuà:t, zanimé:u; uobis'kat, sigù:rnə;*
- v ponaglasnem položaju: *b'rezrokà:unik, °dežè:unik, elè:ktrika, ené:kcija, gugà:lnik, xladè:lnik, kapè:lnik, °klučà:uničar, kù:rica, marjè:tica, °naxq:rptnik, °odvè:tnik, ò:pčina, oʒurà:tnik, pè:knik, priuà:tница 'privatnica', računà:lnik, rà:dijo, 'raupšic 'krivolov', suè:nčnik, šè:finja, °štedè:lnik, °števè:lčnik, tè:lnik, °trobè:ntica, tù:lípən, uè:rnik, žù:pnik; fé:rtik; t̄:pičnə, drù:gič; madò:niš;*
- v naslonkah (večinoma onemel): *bi ~ b, bit, in, iz ~ z.*

Kratki nenaglašeni samoglasnik /e/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju je zelo redek: *elè:ktrika, ené:kcija, eroplà:n, eđ:n, elektrò:nskà, enà:k, eŋ'kat*;
- v izglasju: *brè:ne, bré:me, cá:jtãnge, cú:ge, cvələ:ne, dg:rpà:ĩsane* 'drgnjenje', *dré:uje, fratà:ne, fù:cane* 'igra s kovanci', *ga:rmò:uje, garà:ne, grò:ĩzdje, grá:ble, igrè:še, ĩ:uje, klafà:ne* 'govoričenje', *klé:šce, kolè:ncane, kopà:nče* 'sladko žganje', *kopí:še* 'kopišče', *koré:ne, kosí:še, loú:še, lí:bje, mestè:je, močvè:rje, mraulí:še, m'ò:rje, nèt:tane* 'kovičenje', *pšé:ne, pozdiguà:ne, pò:le, plé:ue, polè:tje, pomà:nkane, pé:rje, rogò:uje, sò:nce, sá:dje, skalò:uje, stanvà:ne, šiùà:ne, škà:rje, špè:gle, štò:karle, stá:mparle, štrikà:ne, tq:rne, ú:sne, uó:le, uò:gle, uĩ:ce, uogní:še, uopraulà:ne, uorò:dje, uprašà:ne, zná:mne, zé:le, žà:gane, želè:zje, žiulè:ne; tá:kle; opò:une* 'opoldne'; v rod. ed. sam. ž. sp.: *bĩ:rme, elè:ktrike, glá:žõune, grè:pe, jé:tke, mò:ke, má:me, má:tere, škò:de, škà:je, štré:ke, štè:rne, žé:ne*; v tož. mn. sam. m. sp.: *bandĩ:te, blé:ke, čè:ule, fadaĩ:ne, fá:ncõute* 'flancať', *gò:uore, kamè:larje* 'kamelar, podkovski žebelj za orientalski trg', *ná:gəlčke, štá:nte, štrú:kle, žgá:nce*; v tož. mn. sam. ž. sp.: *šĩ:nce, šetĩ:ne, šmá:rãnce, ba:rkò:nce* 'trobentice', *bà:rčice, bəgà:uãnce* 'cvetnonedeljske butarice', *gospodĩ:ne, là:rfe* 'pustne obrazne maske'; v rod. ed. prid. ž. sp.: *čú:dne*; v im., tož. mn. prid.: *šipà:une* 'ščipalen', *poũzĩ:gnene, kmé:tõuske, korù:zne, leté:če, štĩ:rje, na stò:e* 'na stotine'; v 3. os. ed. sed.: *bó:de, brĩ:še, delù:je, gló:je* 'glodati', *kò:une, ká:že, klé:ple, kú:je, nò:če, natĩ:kje, pa:rlè:že se*; v 2. os. mn. sed.: *dè:late, mò:rte, mĩ:salte, mãncà:te, nò:ste*; v 2. os. mn. vel.: *potq:rpĩ:te, carĩ:nte, jè:ĩte, mlatĩ:te, najá:ute, poslũ:šte*; v ž. sp. mn. del. -l: *mò:gle* 'morati', *né:sle, so se uõmò:žle*;
- v prednaglasnem položaju: *baterĩ:ja, be'zæk, bendĩ:bja* 'endivija', *besè:da, bezgò:uc, ce'ment, °cvetá:ča, čežà:na, čebel'nqk, čebú:la ~ žbú:la, čelú:st, četa:r'tæk, čeułà:r, čreũò:, °dežè:unik, dreũò:, gredè:nca, jesè:n, kmetĩ:ja, koleš'čæk, lenó:ba, letè:rna, materjà:l, mežnarĩ:ja, mecé:sãn, mesò:, metopĩ:r, metú:l, nebò:, nedé:la, neué:sta, obešà:unek, pečè:nka, penzjò:n, però:, peté:løn, plenĩ:ca, plevè:u, poũezà:ua, precè:sja, prexò:t, regi'ment, resnĩ:ca, sq:rbečĩ:ca, sestà:nk, smetĩ:šãnca, ste'bãr, šetĩ:ca, telefõ:n, telĩ:čæk, terè:n, uečè:r, zelenà:ua, zmerjà:ne, že'bəl ~ ž'bəl, želò:dãc, želé:s, ženĩ:ca, žrebĩ:čæk; cevĩ:l, dežũ:rãn, jelò:uškà, operĩ:ran, prefrĩ:gan, presenè:čen, snežè:n, tĩrebú:šast, čeklá:t, čes'nqat, čestĩ:tat, klepe'tqat, koleštrá:t* 'krivo hoditi, kobacati', *mež'e'rqat, pepe'lõt se, prežvè:čõt, prece'dõt, zgre'sõt; desè:t*;
- v ponaglasnem zlogu: *brespò:selnost, dé:tela, jà:strep, jà:zbec, jé:čmen, jé:sen, jé:špren, jé:len, jé:rmen, kolò:uret, mé:dvēt, narò:dneš, nauđà:rjenc, ná:gležãn, uò:xcet, poxá:blenc, pè:gležãn, rá:zret, rà:ĩfnek, rĩ:čet, rĩ:bežãn, rĩ:bes, rè:ueš, só:set, slò:bret* 'sroboť', *šĩ:barnek, špĩ:ret, špò:rxer, uĩ:genc, zò:parneš, zè:lana, žè:xtnek* 'čeber za pranje'; *odrà:šen, pa:rlĩ:znen, presenè:čen, ró:jen, ré:šen, scé:plen, uuò:žen, užà:len, zastrà:žen; šĩ:rdeset; dé:leč, rĩ:kverc*; v 1. in 2. os. ed. sed.: *né:sem, né:seš*;
- v naslonkah: *ane* ('ene, približno'), *brez, če, čez, en, je, ker, med, namest, pred, suet*.

Kratki nenaglašeni samoglasnik /a/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *ad'vent*, *aldjè:*, *ambulà:nta*, *anjgè:na*, *aparà:t*, *ar'kəl* ~ *a:r'kəl*, *ardè:čke* ~ *a:rdè:čke*; *ar'men* ~ *a:r'men*; *a'dən*, *aná:ĩst*, *antà:užənt*; *al'gət*, *anjgaž:rat*; *anj'kət*, *ančè:r*, *ancà:ĩt*, *anjkò:l*; *anjká:r*; *ajà:*;
- v izglasju: *á:ta*, *ba:rkò:nca*, *bá:ba*, *bá:la*, *bá:na*, *bà:ĩta*, *cvè:ŋga*, *dò:ta*, *frá:ta*, *mù:ĩzda*, *šá:nta* 'rana', *šf:nca* 'podkvica', *šf:pa*, *škà:ja* 'okujina', *šnè:rəncə*, *zè:m̩la*, *žò:ga*, *žò:nta*, *žá:ba*, *žà:rəncə*, *žf:la*, *žé:na*; *zapò:una* 'dopoldne'; *jè:ĩšja* (medm.); v rod. ed. sam. m. sp.: *bí:ka*, *božf:ča*, *čá:sa*, *fá:nta*, *šf:xta*, *škò:fa*, *špè:reta*, *šf:ŋgəlca*, *začè:tka*, *žrebè:čka*, *žé:xtarja*; v rod. ed. sam. sr. sp.: *bremé:na*, *čreujè:sa*, *da:rlè:skana* 'loputanje z vrati', *gró:ĩzdja*, *šf:la*, *žf:ta*, *želé:za*; v im. mn. kolektivnih sam. m. sp.: *fè:dka*, *lò:nca*; v im. mn. sam. sr. sp.: *grà:bəncə*, *jà:pka*, *jé:tra*, *kò:lca*, *pé:ra*, *telè:ta*; v rod. ed. prid. m. sp.: *cé:uga*, *dò:barga*, *šuoxnè:ĩga*; v im. ed. prid. ž. sp.: *befè:ktna* 'defekten', *dotrà:jana*, *dè:louna*, *f:rpčna*, *nadò:užna*, *žf:ua*, *želò:doua*, *žé:gnana*, *žè:ĩna*; v daj. dv. prid. m., ž., sr. sp.: *ta lò:xnəma*; v daj., mest. dv. os. zaimkov *mi*, *vi*: *nà:ma*, *và:ma*; v rod., tož. ed. prid. zaim. m. sp.: *dri:ĩga*, *kè:r̩ga*; v 3. os. ed. sed.: *blf:ska se*, *glò:da*, *grà:uža se*, *napà:da*, *šé:ŋka*; v 1. os. dv. sed.: *kofetà:ua*, *mò:r̩ua*, *nó:sva*, *nesé:ua*; v 2. in 3. os. dv. sed.: *dè:lata*, *da:ržé:ta*; v 1. os. dv. vel.: *dè:ĩva*; v 2. os. dv. vel.: *dó:ršta*, *dè:ĩta*, *zasukà:ĩta*; v ž. sp. ed. del. -l: *brá:la*, *bé:gala*, *cvəlf:la*, *čakà:la*, *česná:la*, *štrikà:la*;
- v prednaglasnem položaju: *balkò:n*, *barè:gəlca* 'ovalen sodček', *bazè:n*, *blagò:*, *cigarè:te*, *daũkarè:ja*, *fadajè:n* 'rezanec', *flauzò:n* 'gobezdalo', *garà:ne*, *glau'nəč*, *ka'mən*, *kamè:lca*, *kastřò:la*, *kladu'čək*, *klas'je*, *kralf:čək* 'kraljiček', *krampf:r*, *kraua:ta*, *lamparè:ja*, *lauò:r*, *mašf:na*, *macò:la*, *malé:na*, *materjà:l*, *mežnarè:ja*, *mesarè:ca*, *m̩la'təč*, *nagnò:ĩ*, *napò:r*, *naprà:ua*, *naslo'nəč*, *naudà:rjenc*, *naxq:rptnik*, *uopxajf:l*, *paradà:ĩs*, *parè:zar* 'težak tovorni voz', *pastf:r*, *razlf:ka*, *sandà:le*, *sat'je*, *slamorè:zəncə*, *trakú:la*, *uoblačf:l*, *uopraulà:ne* 'opravljanje', *ža:rjà:uca*; *kamò:t*, *namò:čen*, *nasitlf:u*, *slabó:ten*, *za'nəč*; *baĩtrà:t* 'nesti težko breme', *fa'lət*, *fra'tət* 'drvariti', *ka'lət*, *kla'fat*, *kra'cət*, *kũar'tət*, *la'gət*, *napla'tət*, *naroc'uat*, *rasta'lət*, *stan'vat*, *šan'tət*, *tal'jət*, *vanzè:rat* 'napredovati', *zacarè:nt*, *zrax'lət*; *naglè:xo*, *narò:be*, *natà:nčnə*, *ponauà:d*, *ta'kət*; *samò:*; *madò:niš*;
- v ponaglasnem položaju: *bà:jar*, *bó:g̩nar*, *brá:tranc*, *bù:rkaša* 'jed iz repe in kaše', *cé:g̩nar*, *čú:mnata*, *dò:xtar*, *dò:učas*, *d̩:nar*, *d̩:uan*, *d̩r̩pà:ĩsane* 'drgnjenje', *fá:ĩmoštar*, *f̩rdà:manc*, *f̩:cane*, *gò:stman*, *gá:šparca* 'sladka vrsta hruške', *jé:r̩bas*, *klò:far* 'iztepač', *kó:stan*, *lf:mance*, *m̩lf:nar*, *uò:blanc*, *pó:grat*, *pò:fkar* 'žepni nož', *šlf:barnek* 'peščena, pusta prst', *špəncè:rane*, *šté:zar* 'viličasto orodje za lovljenje rib', *šù:štar*, *uolú:zar*, *žà:gane*, *žé:xtar*; *á:ĩfarən* 'ljubosumen', *əřjà:ũkast*, *bù:rklast*, *cè:san*, *frà:jan* 'oproščen vojaške službe', *golé:ndrast* 'neroden', *já:marən*, *namà:zan*, *nasklá:uarən*, *opté:san*, *pá:cast*, *prefrè:gan*, *ščq:rpan* 'izčrpan', *štò:rast*, *štrf:kan*; *šè:stnajst*, *ò:səmkat*; *à:jat*, *čé:sat*, *c̩:lat*, *čf:čat*, *da:rlè:skat* 'loputati', *dé:lat*, *fé:xtat*, *gò:ncat*, *jà:mrat*, *jé:nat*, *kolè:dvat*,

lopú:tat, mí:gat, mò:kat, nabù:dlat, ší:pat ‘ščipati’, *ší:uat, šofí:rat, tá:lat; polé:gnat* ‘počasi’; v or. ed. sam. m. sp.: *čò:unam, šà:ŋkam, ší:lam, ší:ldam* ‘ščitek na kapi’, *ští:lam, aparà:tam, pé:nzəlnam* ‘čopič’; v daj. mn. sam. ž. sp.: *šmá:rəncam, krá:uam, mí:zam*; v mest. mn. sam. ž. sp.: *čré:dax, šprá:nax, šté:ŋgax, barè:glax, krá:uax, mí:zax*;

- v naslonkah: *a, al, ampak, an, da, na, nat, pa, par, sta, ta, za*.

Na mestu kratkega nenaglašnega /a/ je lahko (zelo nedosledno) tudi njegova izgovorna različica [a̠] (polglasnik *a*-jevske barve, nastal po oslavitvi nenaglašnega kratkega /a/), ki pa ni mogoč v vzglasju in izglasju:

- v prednaglasnem položaju: *šəndà:rskə* ‘žandarski’, *zakəmrá:n* ‘slabe volje, nerazpoložen’; *kəm'na* ‘kamen, rod. ed.’;
- v ponaglasnem položaju: *duà:kət, trè:kət*; v končnici *-am* v or. ed. sam. m. sp.: *čò:unəm, šó:drəm, ší:ləm, brá:təm, bremé:nəm, dná:rjəm, fá:ntəm, gné:zdəm, klé:nčkəm, kouá:čəm, kó:nəm, otró:kəm, pá:rstəm, petrolè:jəm, pogrè:bəm, sma:rdl̥:učəm, stré:cəm, tá:isəlnəm* ‘težak tovorni voz’, *telè:təm, toʊarnà:kəm*; v končnici *-ax* v mest. mn. sam. ž. sp.: *cà:itəŋgax, šnè:rəncəx*; v končnici *-ami* v or. mn. sam. ž. sp.: *klé:šəm, kropí:uəm*; v nedol. priponi *-ət*: *razžà:gət*;
- v naslonkah (po oslavitvi kratkega nenaglašnega /a/ v *a*-jevski ali srednji polglasnik): *nəs ~ nəs* ‘mi, rod., tož. mn.’; *uəs ~ uəs* ‘vi, rod., tož. mn.’; *nəm ~ nəm* ‘mi, daj. mn.’; *uəm ~ uəm* ‘vi, daj. mn.’.

Kratki nenaglašeni samoglasnik /o/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *o'met, ož̥:lje, očà:la, ob'ras, obešà:unek, obiçà:i, oblè:ka, oblè:təncə, obrò:č, obrè:zək, obvé:znost, odjù:ga, °odvè:tnik, ofcè:r, ogní:še, ogrà:ja, okò:, okən'čək, okù:s, okvè:r, olù:pək, op'lən, opxaj̥:l, opè:ka, orò:dje, otà:ua, ou̥:ŋk*⁴¹ *odrà:šen* ‘odrasel’, *odrè:nen, orginà:l; ožé:nt se, obdel'vat, obná:ulat, omlá:tət, omó'žət se, oté:sat, otrá:ut, odzà:t, opò:une*; pred vzglasnim nenaglašenim /o/ je ponavadi protetični /v/ oz. [u], npr.: *uobrè:zək, uodè:ja, uogné:še, uomà:ik, uomà:ra, uomé:l, uopxaj̥:l, uorà:ne; uožé:nen; uobis'kat, uoddá:t, uoglé:dat sə, uotkú:pət; uod*; vzglasni nenaglašeni /o/ ima v hitrem govoru lahko izgovorno različico [u]: *ubè:sk, ubná:dene, urò:dje, utà:ua; uboro'žen, ubè:n; ubrà:čət, ubé:šət, ukò:lənokò:l*;
- v izglasju: *à:uto, kè:no, rà:dijo, deuè:cto, dvè:sto; nagl̥:xo*; v tož. ed. sam. ž. sp.: *daʊkar̥:jo, fá:ba:rko, gošà:uo, gost̥:lno, já:go, jú:žəncə, jé:tko, krá:co, manà:žo, mré:no, mù:izdo, pá:rəŋgo* ‘igra z žogo’, *pošté:uəŋko, rà:ižo, smá:rkoʊco* ‘robček’, *sè:ncə, šté:ləŋgo, žò:nto, žé:no*; v or. ed. sam. ž. sp.: *brè:tujō, cè:rkvijo, lù:čjo, pà:lco, pà:iskō, pomiuà:uko, porò:ko, pù:ncə, unù:kinjo, zè:mo*; v daj., mest., or.

⁴¹ V prednaglasnih zlogih, tudi v vzglasju, lahko pride do rahlega ožanja nenaglašnega /o/.

ed. prid. bes. m. sp.: šè:stnà:ĩstmo, bogá:tmo, dó:ũgmo, drù:ĩmo, fá:rouškəmo, gù:nmo, lé:pmo, mó:ĩmo, nasprò:tənmo, né:mo, podrù:gmo, t̃:stmo, ʉsò:kmo, zgò:rənmo; v tož., or. ed. prid. bes. ž. sp.: á:ĩd̃oũo, cerkvè:no, čǵ:rno, čú:dno, debé:lo, là:ĩško 'lajško, iz Lajš', lé:po, pr̃:dno, ʉesè:lo, zelé:no; v 1. os. mn. sed.: žré:mo, č̃:čamo, štəxà:mo, cé:pmo, mé:lemo, ní:mamo, ʉsè:demo se, xó:čmo; v 3. os. mn. sed.: br̃:šejjo, č̃:kajjo, ní:so, šrà:ũbajjo 'privijati', štr̃:kajjo, ʉzá:mejjo, ʉé:žejjo, žà:gajjo, žré:jo; v 1. os. mn. vel.: b̃:dmo, dé:l̃ejmo, mlat̃:mo, nes̃:mo, rec̃:mo, ʉz̃:gənmo, ʉzem̃:mo;

- v prednaglasnem položaju: beloũ:ška, bogat̃:ja, bolè:zən, bomb̃:m, boroũñ:ca, boró:ũc, broč̃:lka 'rdeča barva za pirhe', čom̃'rat 'močerad', domač̃:ŋka, drob̃ŋk, eroplà:n, fa:ržol̃:ca, fičof̃:ĩla 'površna ženska, slabšalno', gošà:ũa, golò:p, gol̃:da, gospodar̃:ca, gost̃:l̃na, gostù:rəncia 'deževnik', gouor̃:ne, klobà:sa, ko'raqk, koč̃:bər 'keber', kob̃:lca, kof̃:tək, kolò:ũrat, koleš'čək, komò:da, komá:r, kombiñ:ž̃a, kontrò:la, konzù:m, kopà:nče 'sladko žganje na sveti večer', kopù:la, korù:za, koñ:čək, kouá:č, kozà:rc, lopá:ta, metop̃:r 'netopir', možà:kar, močṽ:rje, morà:ĩna 'omara', naslo'ŋč, požirà:ũŋk, pobjò:n 'opaž', podgá:na, podle'sək, pogò:vor, pojé:dna, položà:ĩ, pomà:ŋkouc 'pomanjkanje', posò:da, posmò:ĩke 'vprežne sani za prevažanje sena ali drv', pot̃:ca, poxá:blenc, pox̃:št̃və, prosò:, robò:tane 'težko delo', rogò:ũje, rozgotù:lca 'ropotuljica', skol̃č, sodñ:ja, solá:ta, spom̃:nčica, škrop̃:ũanca, ta:r̃goũ:na, touar̃š̃:ca, ʉo'da, ʉodl̃à:n 'dlan',⁴² ʉolù:xar, zobozdraũñ:k, doló:č̃en, go'lq̃nt 'vesel', goũé:ĩ 'govej'; do'bat, dokon'č̃at, dopoũé:dat, gost'ṽat, xlo'dat 'preveč in neresnično govoriti', koleštr̃át, kolè:dvat, kolè:nč̃uat, lo'uat, naroč'uat, plomb̃:rat, poš's̃at, pobajk'l̃at, pogl̃é:dat, pogrù:ntat, pomù:ckat se, por̃:bat, pot̃é:nstat, pox̃é:cat se, ro's̃at, spo'd̃at, šof̃:rat, tolmá:č̃at, ustanoũat, zo'rat, zvo'ñat; do'ma, do'uel, počà:s, pokó:nc, polé:g̃nat 'počasi';
- v ponaglasnem položaju: á:ĩmox̃t, á:ĩzənp̃on 'železnica', b̃:ŋkošt, b̃'é:rt̃ox, blá:gor, br̃:tof, dr̃é:ĩpoñk, fá:ĩmoštar, gò:ũor, gá:ĩtroža, xó:mor, ̀:rof, já:goda, má:čoxa, ná:xot, pó:tok, prá:prot, pré:stor, rù:zok, teleṽ:zor, ú:ržox, ventilà:tor, žé:lot; žà:lostən; á:nfox, l̃é:tos;
- v naslonkah: do, o, ob, od, po, pod, prot; mo 'njemu'; jo 'njo'; so 'biti, 3. os. mn. sed.', mo 'bomo', ʉjo 'bojo'.

Kratki nenaglašeni samoglasnik /u/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: ucé:nc, uxò:; usnè:n; u'č̃at, uká:zat, umí:t, umr̃é:t, ure'd̃at, ustanoũat, uštú:l̃t; umé:tnə, urá:dnə;
- v izglasju: b̃à:ru, cé:rku, cè:gu, klá:du, kó:bu, kó:tu, ʉó:bu 'oblič', ʉó:su, m̃è:su, ot̃uor̃:tu, postà:ru, prectaṽ:tu, ré:tku, ʉò:gu, ʉà:ru, žnà:bu; č̃:̃:su 'kisel', dé:bu,

⁴² Beseda se uporablja le v besedni zvezi »dá:ta ʉodl̃à:n« 'narediti razumljivo, priročno, očitno'.

- pə:ru, plé:tu, ɥokró:gu*; lahko v daj., mest. ed. prid. bes. m. sp.: *drù:ĩmu ~ drù:ĩmo, ké:rmu ~ ké:rmó, mó:ĩmu ~ mó:ĩmo, obè:nmu ~ obè:nmo, tré:tmu ~ tré:tmo*; v m. sp. ed. del. -l: *čt:stu, čú:tu, bá:ɥu se, dò:bu, flí:knu, poskó:ču, poskú:su, prá:ɥu, rá:nu, ré:ku, ɥzí:gnu, ɥtò:pu, ɥsà:du, ɥmà:ru, ɥmá:knu, ɥdá:ru, zalù:ču, žt:ɥu*;
- v prednaglasnem položaju: *ambulà:nta, ču'dgk, druží:na ~ da:rží:na, fužt:nar, xudí:č ~ xodí:č, kladu'čək 'kladivce', klu'ɥgč, klučá:r, komunì:st, kuxò:ɥanca, kuxà:lnik, lubosú:mnost, lucè:rna, muzé:ĩ, računà:lnik, slučá:ĩ, žu'pən ~ š'pən, brusì:lən, zu'čen; kup'ɥat ~ kəp'ɥat, su'sət ~ s'sət ~ š'sət*;
 - v ponaglasnem položaju: *ɥá:rx ~ ɥá:rux, já:buk ~ já:bək, já:suca 'jaslice', klá:dučək, lé:šuje leščevje', ré:tkuca, tré:bux ~ tré:bəx; já:bučən; pá:rukrat*; v rod. ed. prid. m. sp.: *má:rtuga, tó:puga, ɥokró:guga*;
 - v naslonkah: *kukar 'kakor', mu 'on, D ed.', tut 'tudi', u 'v'*.

Kratki nenaglašeni polglasnik

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *əlsí:ca, əl'za, əlší:na, əlbè:zən, əldjè:, əlpí:na, əlsí:čka; əlsè:n; əlpò:, əɲ'kət, əncó:ĩ; əɲká:r*;
- v izglasju: *čré:slə, dé:blə, izdà:ĩstvə, jé:klə, mó:škə, poxì:štə, sé:dlə, sté:blə; dē:ɥjə, elektrò:nskə, fá:rɔɥškə, gó:rskə, jelò:ɥškə, kó:nskə, kapè:lškə, koɥá:škə, kù:xənskə, lá:nskə, ma:rħ:škə, ma:rtvá:škə, mesá:rskə, šəndà:rskə 'žandarski', špà:nskə; dirè:ktnə, guí:šnə, jù:trə, kó:nčnə, nò:trə, natà:nčnə, né:košnə, prauè:lən, prepò:znə, razlò:čnə; tù:də; v daj., mest. ed. sam. m. sp.: brè:znə, čé:ɥdrə, dò:xtarjə, grá:bnə, xrá:stə, mò:žə, mò:rjə, mesá:rjə, koɥá:čə, kó:tlə, lauò:rjə, sè:nə, ɥò:glə, ɥà:rtcə, zdrà:ɥjə, žé:xtarjə, želò:tcə; v daj., mest. ed. sam. sr. sp.: čreɥè:sjə, dré:ɥjə, lé:šujə, lè:stjə, nè:bə; v im. mn. sam. m. sp.: brá:tjə, cè:sta:rjə, čé:ɥlə, eroplà:nə, fá:ntjə, gá:ɥtrə, glá:žə, glé:djə, golò:bjə, já:grə, já:zbecə, kamè:larjə, kà:žzarjə, klučá:rjə, kmé:tjə, kozà:rcə, kré:pəlnə, lè:stkə, məflò:nə, možt:čkə, ná:gəlnə, otrò:bə, pa:rɔmò:čkə, pá:rkəlnə, potò:mfəlnə, rá:dəlnə 'predal', rò:rə, rè:gəlcə, soɥdà:tjə, stá:ršə, suá:tjə, zvè:skə, štá:ntjə, tá:ĩsəlnə 'težak tovorni voz'; v rod. ed. sam. ž. sp.: lbè:znə; v daj., mest. ed. sam. ž. sp.: bà:rvə, bè:rmə, cè:rkɥə, gostì:lən, kà:mrə, kù:xnə, lù:knə, mà:ɥxcə, pé:nzjə, pò:stlə, precè:sjə, prè:klə, pù:nčkə, rò:šcə, slù:žbə, teleɥt:zjə, toɥà:rnə, ɥó:iskə, zé:mlə, železà:rnə, žé:nskə; v im. mn. sam. ž. sp.: já:slə; redko v or. mn. sam. ž. sp.: dù:rmə; v daj., mest. ed. prid. ž. sp.: čá:rnə, srè:dənə, žù:pnə; v im. mn. prid. bes. m. sp.: brespò:səlnə, xè:šnə, jé:znə, kurù:znə, lá:čnə, napré:dənə, nauá:dənə, obà:rtənə, pré:dənə, strè:šnə, ɥà:škə, zbè:rčnə; dvò:jnə, ští:rjə; v 2. os. ed. vel.: cə:rkənə, premí:slə, spò:ɥnə, ɥzí:gnə; v m. sp. mn. del. -l: čé:dlə, dó:ɥblə, goɥò:rlə, jé:dlə, narè:dlə, nastá:ɥlə, ná:ĩdlə, pa:ruá:rlə, pá:slə, polò:ɥlə, pomə:rlə, porò:člə se, prá:ɥlə, pù:stlə, raskrò:plə se, ré:klə, stí:səlnə, stó:ɥklə, ukrá:dlə, zapò:ɥənlə sə; v sr. sp. ed. del. -l: prepá:dlə (del. -l, sr. sp. ed.), pa:rlé:glə se, zaɥlè:klə se, zé:blə;*

- v prednaglasnem položaju: *bə'zək, bə'zel* 'mozolj', *bəzɡà:ɥka, dək'le, fəẓ̌:na, ləṣ̌:na, məštá:ce, məflò:n, məg'la, məxé:R, okən'čək, pə'kɔu, pəš'ka, sən'ce, skə'dən, stə'bəR, stə'za, stədə:nc, špənc̣:rane, špətà:ɥ; məs'tən, tə'mən, tə'nək, zɡəblé:n; cvəté:t, də'sət, kəp'vət, štə'xət; ɯə'nə;*
- v ponaglasnem položaju: *á:izənpon, á:ɲgəlcək, bá:čək, bolè:zən, bó:žəč, bré:zən, bré:ncəl, cá:jən, cué:rən, čà:ičək, č̣:səlca, čé:sən ~ č̣é:sən, čmá:rəl, č̣é:ɯəl, dṛi:kəl, ḍé:kəlca, ḍé:dəc, fṛù:štək, gṇé:žən, gostù:rənca, xḷò:dəc, jé:zək, jù:rčək, ká:səl, ká:mən, kló:bək, koṣ:lənca, kó:žəx, °kó:səc, kù:žək, kù:rənca, əlbè:zən, ṃò:darčək, ṃɡ:Rjá:səc, má:čək, mó:ntəl, ṃɡ:təlca, ná:gəl, nú:dəl, ò:fcət, ó:kən, ó:ɯən, pšá:nčək, pá:rkəl, peté:lən, pé:cəl, prá:zəɲk, pé:nzəl, ṛó:bəc, rá:dəl* 'predal', *ṛi:bežən, ṛè:ɯčək, smeṭ:šənca, sṭé:gən, šmó:rən, šó:cəl, šṛà:ɯbək, šṭò:fəlc, ɯá:pən* 'apno', *zaslù:žək, žá:kəl, žá:ɯbəl, žà:rənca, želò:dəc, žé:nən, žreḅ:čək; á:ifārən, bó:ɯən, bruṣ:lən, č̣ɡ:rən, č̣ú:dən, deẓ̌é:ɯən, fḷé:tən, já:marən, klá:marən* 'slaboten, slabovoljen', *ṇó:bəl, naṛó:dən, pá:metən, žá:lostən, ẓ̌:ɯčən; antà:ɯžənt, ó:səm, sé:dəm; barṇó:žət* 'smrčati, godrnjati', *bṛú:sət, č̣é:dət, gá:zət, lú:bət, mlá:tət, ná:gənt se, omlá:tət, pozá:bət, preẓ̌vé:čət; ɯčà:səx, zṛà:ɯən; maḍò:nəš; v mest. mn. sam. m. sp.: aparà:təx, bošṭò:ɯəx* 'gozd', *f̣ò:loužəx, x̣ṛi:bəx, kouá:čəx, poctà:ɯkəx* 'podstavek', *stṛi:cəx; v or. mn., dv. sam. m. sp.: bratrà:ncəm ~ -əm, klú:čəm, žḷà:ifəm; v rod. mn. prid. bes.: domá:čəx, dó:brəx; v daj. mn. prid. bes.: dó:ɯgəm, dó:brəm;*
- v naslonkah: *kə* 'ki', 'ko', 'ker', 'kot', *kət* 'kot'; *mə* 'jaz, daj. ed.'; *jə* 'ona, daj. ed.'; *anəx* 'en, nek, rod. mn.'; *nəm* 'mi, daj. mn.'; *nəs* 'mi, rod. mn.'; *ɯəm* 'vi, daj. mn.'; *ɯəs* 'vi, rod. mn.'; *jəx* 'oni, one, rod. mn.'; *jəm* 'oni, one, daj. mn.'; *sə* 'biti, 2. os. ed. sed.'; *səm* 'biti, 1. os. ed. sed.'; *blə* 'biti, del. -l, m. sp. mn.'

Kratki nenaglašeni polglasnik /ə/ ima v kroparskem govoru v položaju pred /R/ več izgovornih različic: poleg kratkega *a*-jevsko obarvanega polglasnika [a] tudi dolgi nenaglašeni [a:] ali [a:], ki temu govoru dajeta značilno barvo (poleg izgovora nenaglašenega [əR] torej še [əR], [ə:R] in [a:R] – zadnji dve izgovorni različici sta v prednaglasnem položaju najpogostejši). Dolžina samoglasnika pred /R/ je odvisna tudi od hitrosti govora.

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *əRS'je, əRẓ̌é:n, əRjà:ɯkast* – toda tudi: *gR'kəl, g:Rmè:n* itd.
- v naslonkah: *dobəR* (npr. v stalni besedni zvezi *dobəR dà:n*), *pəR* – toda tudi: *kukqR, pqr;*
- v prednaglasnem položaju: *čətəR'tək, obəR'ue, ɯəRč̣:ca; məRzḷò:, pəRɯò:tən, ɯəRtà:lən* 'vrtalen'; *təRj̣é:'trije'; dəRɯá:rt, pəRné:st* – toda tudi: *čətqR'tək, čətqRtṇ:ca, ḍəRẓ̌à:l, ḍəRpà:isane* 'drgnjenje', *p̣əRj̣:mk, f̣əRdà:manc, ṣəR'šen, ṣəRbeč̣:ca, ṣəRc̣è:, sṭəRẓ̌é:n, ɯəRṣ̌é:le; p̣əRpRà:ɯlen; p̣əRṣ̌pá:rat; ḍəRgà:č, p̣əRṃé:Rnə, ṭəRḍò:;*
- v ponaglasnem položaju: *decé:mbəR, fá:bəRka, fá:imoštəR, fé:darxò:məR, gá:bəR, gá:ɯtəR, 'kaməR, koč̣é:bəR, maṣ̌:ɲf̣:RəR, mé:ntəRga* 'mentrga, miza s koritom za mese-nje', *pú:lvəR, sé:ɯəR; ẓ̌:ɯəR; 'nejbəRž* – toda tudi: *ḅó:tqR, lú:stqR, mú:štqR, pó:pqR, ré:bqR, ṣ̌ó:dqR, ɯ̣:ɯəR, ɯé:tqR; dó:bqR, mó:dqR; 'kamqR* 'kamor', *naɯkṛè:bqR, ẓ̌:ɯəR; 'nejbəRžda.*

Ponavadi pa je nenaglašeni polglasnik pred /r/ dolg in *a*-jevsko obarvan (izgovorjen kot [a:]), in sicer zlasti v prednaglasnem položaju: *četa:rtək*, *ga:rlə*, *pa:rpomò:čək*, *sa:rbčē:ca*, *sa:rcè:*, *da:ržá:unə*, *da:rjè:*, *ma:rbít:t*, lahko je izgovorjen celo kot [a:]: *ča:rtá:l*, *četa:rtək*, *da:rsà:lke*, *da:r'ya*, *da:rží:na*, *da:rlé:skoyc* 'kdor loputa z vrati', *fa:ržó:louc*, *fa:ržó:louka*, *fa:ržò:lčək*, *fa:ržò:y*, *fa:ržolē:ca*, *fa:rš'tantkó:stən*, *ga:rmò:ujje*, *xa:rbət*, *xa:rptenē:ca*, *'xuba:rtus*, *ka:rtá:ča*, *ka:rfjò:la*, *ma:r'jas* 'igra s kartami', *ma:rləč*, *ma:rmolà:da*, *ma:rtvā:šəncə*, *pa:rfū:m*, *pa:rjē:mk*, *pa:rpó:təc*, *pa:rpomò:čək*, *pa:rprà:ya*, *pa:rtenē:ca*, *preta:r'šəl*, *sma:rdlē:uc*, *ta:rgouē:na*, *sa:rcè:*, *ya:rtē:čək*, *a:rdé:č*, *ma:rlē:škə*, *pa:rkló:plen*, *preska:rb'len*, *sta:r'pen*; *ba:rnó:žət* 'godrnjati, smrčati', *da:rlé:skat*, *kya:rt'qt*, *na:rdət*, *oba:rnət*, *pa:rpé:t*, *sma:rdé:t*, *ta:rpé:t*, *da:rgò:t*, *ma:rbít:t*, *'neya:rjé:tnə*.

3.1.1.2 Soglasniki

Kroparski govor se tudi zaradi nekaterih posebnosti soglasniškega sistema⁴³ razlikuje od drugih gorenjskih govorov. Izrazit slušni vtis daje temu govoru predvsem uvularni (jezičkov) /r/, pogostejši dvoustnični kot ustnično-zobni izgovor zvočnika /v/, tj. [v] ali [ʋ] v vseh glasovnih okoljih, redki ostanki narečnega mehčanja mehkonebnikov ter odsotnost švapanja.

V kroparskem govoru so tako kot v sosednjih gorenjskih govorih precej pogoste soglasniške spremembe (asimilacije/prilikovanja, disimilacije in diferenciacije/različevanja, metateze/premeti, redukcije/onemitve), kar tudi vpliva na razvrstitev in pogostnost posameznih soglasnikov. Tako je kljub podobnosti sistema zvočnikov in enakosti sistema nezvočnikov s tema sistemoma v slovenskem knjižnem jeziku zastopanost in razvrstitev soglasnikov in soglasniških sklopov v kroparskem govoru drugačna in mu prav tako daje izrazit slušni vtis.

3.1.1.2.1 Zvočniki

Zvočnik /r/

Ena najbolj očitnih značilnosti kroparskega krajevnega govora je uvularni (jezičkov) /r/ (tj. pogrkanje),⁴⁴ ki s svojo artikulacijo tudi močno vpliva na izgovor sosednjih

⁴³ Prim. Logar 1978.

⁴⁴ Najverjetneje je uvularni /r/ v gorenjski kroparski govor prišel s številnimi priseljenci s Koroške, tj. s področja slovenskega rožanskega narečja, za katerega je prav tako značilen uvularni /r/ (prim. npr. Logar 1975: 110) – to domnevo podpirajo nekatera zgodovinska dejstva: »Ali so se naselili žebjarji pri nas na lastno pest ali so jih poklicali fužinarji ali nasubili beneški trgovci? Od kod jim tehnično znanje, orodje in izkušnje? Ker nimamo zanesljivejših podatkov, povežimo nekatere verjetne podmene z znanimi dejstvi. Koroška je imela bogatejše in starejše železarstvo; njegova trgovina je šla na jug preko Kanalske doline, Ljubelja in Jezerskega. Še prej ko naši kraji so začeli Korošci iz svojega obilnejšega in dobrega železa delati žblje za Sredozemlje. Zaradi prenaseljenosti ali pridobitnosti, da bi skrajšali in olajšali pot do tržišča, so se preselili na to stran Ljubelja v Tržič; drugi so prišli k nam, tja, kjer je bilo doma železo. Ker so beneški fužinarji mogli do sem, naprej na Koroško pa ne, so prišli kovači k njim.« (Gašperšič, J., 1956: 12)

glasov.⁴⁵ Tako se, sicer nedosledno, lahko (položajno) diftongirajo dolgi samoglasniki pred njim: *f^hò:rča* 'škoda', *m^hò:rje*, *sk^hò:rja*, *s^hò:rta*, *šk^hò:rne*, *št^hò:r*, *št^hò:rkla*, *š^hò:ršak* (osebno lastno ime), *p^hé:rčək* 'peresce', *č^hé:rš* 'storž', *f^hé:rtik*, *zam^hé:rkak*, *b^hé:rtok*; *bù:rkle*, *dixú:rk*, *dù:rk*, *dù:rkca*, *jù:rkčək*, *mù:rkslat* 'nepoklicno izdelovati kaj', *šú:rk* 'ščurek' *tú:rkšca*, *tú:rkškə*, *tù:rk*. Dolgi naglašeni polglasnik, ki se je pred /r/ razvil iz zlogotvornega /r̥/, je lahko različno a-jevsko obarvan: naglašeni /ə:r/, /a:r/, /a:R/, nenaglašeni /a:r/, /aR/, /əR/, v kroparskem govoru pa je mogoč tudi predali ponaglasni dolgi /a:r/, /a:R/, npr.: *barnó:žət* 'smrčati, godrnjati', *gar'uan* 'gor', *ča:ruí:u*, *pa:rsmò:dnen* 'prismojen', *pa:rst'jen* 'prstjen',⁴⁶ *zoprn*, *sa:rbeč'ca*, *tq:rjè*: 'trije' (o tem v poglavju o polglasniku). Naglašeni samoglasnik /i:/ pred /r/ se lahko rahlo zniža: *upè:rat se* 'upirati se', *zapè:rat* 'zapirati', *podè:rat* 'podirati',⁴⁷ mogoča je tudi sprememba nenaglašene (prednaglasne) /e/ v /a/ za /r/, npr.: *gradé:ca*, *gradè:nca*, *drauò:*, *koran'na*.

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *računà:lnik*, *rá:zret*, *rè:č*, *rè:čet*, *əRjà:*; *rax'lət*, *ro'sət*; *rè:kverc*;
- v izglasju: *čé:udar*, *xó:mor* 'veliko kladivo', *klò:far*, *má:ištar*, *ž:R*; *zá:ubar*;
- sredi besede: *bà:rčice*, *bè:ru*, *fá:rouš*, *gá:rje*, *ì:gra*, *Kró:pa*, *lò:ištarnek* 'lojtrni voz', *ué:uarca*; *fì:rpčən*; *bó:rskak*, *dré:t se*.

Zvočnik /l/

Kroparski govor ne pozna švapanja.

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *lá:stouka*, *loútá:r* 'oltar', *laš'na*; *l'zat*;
- v izglasju: *bə'zel* 'mozolj', *gné:žal* 'gleženj', *krú:ηkəl* 'stor', *uomé:l* 'omelo', *šnó:dəl*, *ž'bəl*;
- sredi besede: *fa:ržó:louc*, *glá:ua*, *kolò:uret*, *slučà:i*, *tì:lnik*, *vesé:le*, *zaslišuà:ne*, *želò:dəc*; *klepe'tət*.

Zvočnik /v/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju (izgovor [v] ali [u], če mu sledi samoglasnik; samo [u], če mu sledi soglasnik): *verou:k*, *vé:ža*, *uó:kən* ~ *vó:kən*, *uó:la*, *uə:Rč*, *uré:me*; *ué:lək*; *vədvè*; *učà:səx*; *vanzè:rat* 'napredovati';
- v izglasju (samo izgovor [u]): v rod. mn. sam. m. sp.: *nà:gəlnou*, *uoré:xou*; v m. sp. ed. del. -l: *lé:žou*;

⁴⁵ Zdi se, da je zaradi uvularnega /r/ celotna artikulacija pomaknjena nekoliko nazaj v govorni cevi.

⁴⁶ Morfonološka analiza: **pri-stud-en-ə* ← **stud-it-i* ← **stud-ə* 'gnus, sram'. Prim. Furlan 2013: 132, Furlan 2016: 81, 103.

⁴⁷ V sosednjih gorenjskih govorih se na tem mestu govori ozki [e:].

- sredi besede (izgovor [v] ali [u], če mu sledi samoglasnik; samo [u], če mu sledi soglasnik): *ad'vent*, *fò:loʊš*, *g'vʌnt*, *kropé:ʊa* 'kopriva', *pó:ʊʌn* 'ponev', *sou'dà:t*, *dežé:ʊʌn*; *boʊx'ʊat* 'iskati, loviti bolhe', *cvətét:t*, *naʊa'rit*.

Zvočnik /j/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju (pred samoglasniki): *já:ic*, *jé:za*, *jò:gi*; *trò:jʌn*; izgovorna različica [i] pred soglasniki: *i'do* 'jesti, 3. os. mn. sed.';
- v izglasju kot [i]: *k'rej* 'kraj', *muzé:i*; *učé:raj*;
- sredi besede (pred samoglasniki): *marjè:tica*, *má:rjá:səc*, *marjò:n* 'majaron', *uogrinjá:l*; kot [i] pred soglasniki: *á:imar*, *žlà:if*.

Zvočnik /m/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *maš̌:na*, *metop̌:r*, *m̌:r*, *mľ:n*, *moť:ka*, *mró:ʊla*;
- v izglasju: *bombò:m* 'bonbon'; *'təm*; v or. ed. sam. m., sr. sp.: *s sá:rpam*, *z uó:knam*; v 1. os. ed. sed.: *kľ:čem*;
- sredi besede: *b̌:rma*, *čm̌:rəl*, *kramp̌:rjòʊc*, *pomiʊà:ʊka* 'pomivalka (cunja)', *žè:m̌la*; *sm̌á:rkou*, *smřé:kou*, *zm̌à:tran*; *sm̌é:jat se*.

Zvočnik /n/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *neué:sta*, *ň:ʊa*, *nú:dəl*; *napřé:i* ~ *napřé:*;
- v izglasju: *boľé:zʌn*, *dà:n*; *m̌è:ičkʌn*, *narjé:n*;
- sredi besede: *č̌é:šnoʊc*, *lop̌à:nče* 'natikači', *ponďè:lk*; *norm̌à:lnə*; položajna različica [ŋ] pred *k* in *g*: *kà:ŋgəlca*; *m̌à:jəŋkou*.

3.1.1.2.2 Nezvočniki

V sistemu nezvočnikov se kroparski govor najmanj razlikuje od ostalih gorenjskih govorov, le da je tu narečno mehčanje mehkonebnikov zelo redko oziroma je ta pojav mogoče opaziti le še pri najstarejših kroparskih govorcih. Zdi se, da so v kroparskem govoru le še nekateri leksikalizirani ostanki mehčanja /g/ > /j/ (*dři:iga* 'drugega'), /k/ > /č/ (npr. *šč̌:ra* 'sekira') in /x/ > /š/ (*o šetmo Miš̌é:l* 'o svetem Mihelu'). Soglasniški sklop /šč/ je ohranjen le v nekaterih besedah, prevzetih iz knjižnega jezika (°*x'rošč*, °*klé:ščice*, °*maščó:ba*, °*nadomé:ščat*, °*nap̌ù:šč*, °*né:mščina*, °*plá:šč*, °*župň:ščé*), sicer se je asimiliriral v /š/. Nezvočniki se prilikujejo po zvonečnosti, v izglasju se večinoma govoriijo le nezveneči nezvočniki (redko tudi zveneči, če se naslednja beseda začne z zvonečim nezvočnikom, zvočnikom ali samoglasnikom).

Nezvočnik /p/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *paradà:js*, *pá:rəŋga*, *pè:deset*, *pí:rx*, *pó:uštár*, *pù:bəč*, *pù:ška*; *pa:rmé:rən*; *plombè:rat*, *pozdrá:ut*, *pa:rné:st*;
- v izglasju: *lè:p*, *zò:p* 'zob', 'žep'; *s'lq̃p* 'slab'; *s'kəp*;
- sredi besede: *Kapè:lca*, *kropí:ua*, *žú:pca*; *kú:plen*; *čeprou*.

Nezvočnik /b/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *bà:ija*, *bazè:n*, *bò:lnica* 'bolnišnica', *bombò:m* 'bonbon', *broč:lka* 'rdeča barva za pirhe'; *debelè:iš*, *blé:s*;
- v izglasju (zelo redko): *na xré:b_gó:r*, *an zò:b_je*, 'ueč *plò:mb_napí:šte*, *žlè:b_je biu*, *je bla uob_'bqšt* 'izgubila je gozd';
- sredi besede: *bendí:bja* 'endivija', *fá:ba:rka*; *dró:bən*; *rabù:tat*, *zabí:jat*; *tré:ba*; *ò:bme* 'ob mene'; *ta lè:bga* 'lepi, rod. ed. m., sr. sp.'

Nezvočnik /f/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *fa:ržol'ca*, *fəž'na*; *fè:st*; *fé:xtat*, *fù:cat*;
- v izglasju: *ì:rof* 'jerob, skrbnik', *k'nf*, *pù:f*, *s'kqf*, *'tqm̃f* 'tolmun';
- sredi besede: *k'seft* 'kupčija', *uò:fcət* 'ohcet'; *befè:ktən*; *žlà:ifat*.

Nezvočnik /t/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *tè:dən*, *tré:bəx*; *tè:st*, *tvó:i*; *ta:rpé:t*; *tká:i*;
- v izglasju: *sm̃:rt*; *pomá:gat*; *ta'kat*; *'tut*;
- sredi besede: *á:ta*, *uot'rok*; *s'tq̃r*; *rabù:tat*; *zatò:*, *nè:ti*.

Nezvočnik /d/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *dé:kəlca*, *diré:ktor*, *drožè:*; *dó:bar*; *dvè:ist*, *dvò:iñə*, *drù:x*, *deyé:t* '9.'; *do'bət*, *dú:ržat*;
- vizglasju (zelo redko): *pred_dù:rmə*, *gospò:d_dó:xtar*, *uod_an'ga*, *uod_mà:rskè:rga*;⁴⁸
- sredi besede: *čré:da*, *dè:dək*, *γ'dič*, *modrò:c*, *mò:darčək*, *podgá:na*, *podlá:sca*, *rà:dijo*, *zdrauní:k*; *sé:dəm*; *spo'dət*; *d'ga* 'ta, rod. ed. m, sr. sp.'

⁴⁸ Redko v predlogih, tudi če se naslednja beseda začne z nezvenečim nezvočnikom: *uod 'kqšəŋga*.

Nezvočnik /c/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *cà:jt, cé:sta, c̣:mpar, c'uek, cṿ:ŋga; cṇè:j; cré:t*; položajna različica [ʒ] pred zvenečimi nezvočniki: *zđ:l* 'cedilo', *ẓgà:ŋka* 'ciganka';
- v izglasju: *cé:p̣ac, c̣è:nẓalc, kó:nc, sṭaḍé:nc, stṛé:c, ụṭ:genc, zà:ic; tó:ṃoɥc* 'tak brez denarja';
- sredi besede: *kà:ŋg̣alca, Ṃ:cka, of̣c̣:r, p̣rec̣é:sja, ueč̣é:ṛance; 'raup̣ṣ̌:cat, zacaṛé:nt*; položajna različica [ʒ] pred zvenečimi nezvočniki: *oẓá:ḍej* 'odzadaj'.

Nezvočnik /s/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *seṇ:ca, ṣè:n, skṛé:na, slé:p̣ac, s'ṃan, sa:rc̣è:, sté:na, stṛé:c, ṣuetṇ:k; sig̣ù:ṛan; sp̣ò:t*;
- v izglasju: *ḷè:s, žeḷé:s; ṛè:s, dó:ns, ḷè:tos, bḷ:s, uṃè:s*;
- sredi besede: *cip̣ṛè:sa, č̣é:ṣan, ḳò:st, neụ̄é:sta, 'rajsṇé:ḍal* 'risalni žebliček', *sestṛé:čna; ḅaẓé:last* 'mozoljast'; *sé:ndeṣet; sṭé:ṣant, pḷé:st* 'plesti'.

Nezvočnik /z/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *ẓé:le, ẓè:t, zṇá:mne, zṿè:r; zaniṃ:u; zḍrá:ụt, zgṛé:st, zló:mt, zmḷé:t; ẓueč̣é:r, zṛá:ụan*;
- v izglasju (v predlogih, sicer zelo redko): *ẓdṇá:ṛjam, ẓžḷ:ndre* 'iz žindre', *sḳò:ẓjé:st*;
- sredi besede: *ḅaẓgà:ụka, iz'let, kó:za, pé:nẓal, pozdigụà:ne; žeḷè:zje, flauẓá:t* 'besedičiti', *zap̣ṛè:mzat; naẓá:j*.

Nezvočnik /č/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *č̣è:šna, č̣é:tna, čḷè:n, čoṃo'rq̣d, čp̣:na* 'črepinja', *ča:rṭá:l; č̣i:st; čeṭq̣:rt, č̣è:zaṇč̣é:s*;
- v izglasju: *xoḍi:č, koụá:č, lú:č, ṛò:č, sko'ḷəč; p'ḷoṇč* 'plosk', *a:r'deč; 'nəč; dé:leč*;
- sredi besede: *cveṭá:ča, č̣à:ič̣ək, č̣ṛè:č̣ək, arḍè:čke, račuṇà:lnik, ṛè:čet, sluč̣à:i; sp̣rič̣vá:l, sụṭ:ṇčnik, šč̣:ra; lá:č̣ən, ṃè:ič̣kən*.

Nezvočnik /ž/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *žaṛjà:uca, žga'ne, žiuḷé:ne, žò:ga, ẓ̌q̣:rtva, žú:pa, ẓ̌u:na, ž'uọt; žṿé:t, žṛé:t*;
- v izglasju (zelo redko): *'nejḅəṛž_ḅo, je ṃò:ẓ̌_dé:lou, da ụẓ̌_dé:lou* 'da boš delal', *ṃi:ẓ̌_da* 'misliš da';
- sredi besede: *da:ṛž'ba* 'družba', *da:ṛž:na, fa:ṛžò:lč̣ək, kombiṇè:ža; ba:rṇó:ẓ̌ət* 'godrnjati, smrčati', *prežṿé:čət, slú:ẓ̌ət*.

Nezvočnik /š/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *šabè:sa, ščǣ:ra, šǣ:l, škrǣ:louç, špǎncǣ:rane, štrikarǣ:ja; šè:st, štǣ:r; šǣ:pat, šofǣ:rat;*
- v izglasju: *'noš, očǣ'ngš, rǣ:veš 'revež', rǣ:š 'riž'; pǣ:s; jǣ:izǎš;*
- sredi besede: *bǣ:ŋkošt, čǣ:šna, graišǣ:na, xǣ:ša, mǣ:ška, tǣ:šlar, uǣ:šca, ušǣnǣ:ca; frǣ:šat, mǣ:šat, šlǣ:šat.*

Nezvočnik /ž/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *žbǣ:la, ž'bǣr 'čeber', žbú:la, žǣ:zva; žgá:u 'čigav';*
- v izglasju (zelo redko): *'nǎž_zap'rou 'nič zaprl';*
- sredi besede: *odlǣ:žba 'odločba'; uožǎ:gat 'odžagati', uožǣ:t 'odžeti'.*

Nezvočnik /k/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *kà:ŋǧalca, kǣ:no, klǣ:še, klǣ:nčǧk, kmetǣ:ja, knǣ:ga, kofǣ:tǧk, kopǣ:t, krampǣ:r, krǣ:, kropǣ:ua; krà:uji;*
- v izglasju: *cà:itǧk 'časopis', 'gǧŋk, lé:šǧŋk, pà:ik, pondǣ:lk, pa:rǣ:mk 'priimek', šú:rk 'ščurek'; slouǣ:nsk, vé:lǧk, u'sok; tá:k;*
- sredi besede: *mà:ška 'mačka', žgà:ŋka, pokrǣ:uka, sà:ŋke, škó:da, tǣ:fka 'tepka'; zakà:xlat 'zakavljati, zapeti'; okrǣk 'okrog'.*

Nezvočnik /g/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *gá:itroža, gnǣ:st, golǣ:da, gǣ:stman 'podnajemnik', grǣ:ua; gnǣ:u; glǣ:x, gdá:i, genà:u;*
- v izglasju (zelo redko): *dǣ:ug_ni 'dolgo ni', dǣ:ug_imǣ:la 'dolgo imela', g_g'rem 'ko grem', tǣ:g_da 'tako da', po brǣ:g_gó:r 'po bregu gor', od_nǣ:g_do 'od nog do';*
- sredi besede: *barǣ:gla 'lesen ovalen sodček za tovorjenje žebljev', cǣ:gu, ǣ:gra, kà:ŋǧalca, knǣ:ga, uognǣ:še, rǣ:xtǧŋga, targouǣ:na, žga'ne; mà:rzdǣ:; mǣ:gat, zgrǣ:st; mǣ:mgredǣ:.*

Nezvočnik /x/

IZ GRADIVA:

- v vzglasju: *xa:r'bǧt, xǣ:c, xǣ:rka, xǣ:ša, xladǣ:lnik, xlǣ:p, xrǣ:n; xó:dǧt; xmà:l;* položajna različica [ɣ] pred zvonečimi nezvočniki: *ɣdǣ:č, ɣdǣ: 'hudo', ɣdǣ:bji;*
- v izglasju: *brǣ:x 'breg', g'max 'mir', kǣ:žǧx, uǣ:rx, 'pǧx, p'lǧx, snǣ:x 'sneg', trǣ:bǧx, ú:rǧox 'razlog'; drú:x 'drugi'; glǣ:x, prǣ:x, uǣ:ǣ:sǧx; redko kot [ɣ], če se naslednja beseda začne z zvonečim nezvočnikom: ɣ_zdrauǣ:nǣ:kǧ, dǣ:uɣ_da 'dolgo, da', stǣ:rǧ_bà:itǧx 'starih bajtah', drú:ɣ_dà:n 'drugi dan';*
- sredi besede: *bǣ:uxa, dǣ:ú:rk, dǣ:xtar, dǣ:uxčǧs, mǧxǣ:r; kù:xǧnskǧ, štǧxǧt; žǣ:xǧr, dù:rxmarš.*

3.1.1.3 Naglas⁴⁹

V gorenjskem narečju (in torej tudi v obravnavanem krajevnem govoru) sta izražena oba splošnoslovenska naglasna premika:

- pomik starega cirkumfleksa (tip psl. *zôlto > sln. *zlatô, krop. zlatò; psl. *ôko > sln. *okô > krop. okò:) in
- umik kratkega naglasa s končnega zloga na prednaglasno dolžino (tip psl. *gvězdà > sln. *zvězda > krop. zvé:zda) ter
- nekateri nesplošnoslovenski premiki, npr. umik kratkega naglasa s končnega odprtega in zaprtega zloga na prednaglasno kračino (tip psl. *žená > sln. *ženà > krop. žé:na ~ žé:na;⁵⁰ psl. *kozà > sln. *kozà > krop. kó:za),⁵¹ pri čemer sta se sekundarno naglašena *e* in *o* že podaljšala,
- umik naglasa na prednaglasno nadkračino pa tu ni bil izveden (tip psl. *mьglà > sln. *məglà > krop. məg'la).⁵²

⁴⁹ Naglas posameznih besednih vrst in njihovih oblik je natančno prikazan v poglavju Oblikoslovje. Prevladujočega naglasnega tipa v pregibnostnih vzorcih ni – poleg nepremičnega naglasnega tipa na osnovi je zelo pogost tudi končniški naglasni tip, pogosta pa sta tudi premični naglasni tip na osnovi in mešani naglasni tip (naglašena osnova ali končnica v različnih besednih oblikah). V govoru torej ni morfologizacije naglasa, čeprav nepremični naglasni tip izpodriva mešanega (npr. žé:na žené: > žé:na žé:ne). Mlajši govorniki končniški naglasni tip opuščajo (npr. koleš'čək koleš'čka, lo'xən lox'na) in ga nadomeščajo z nepremičnim naglasnim tipom na osnovi (npr. kolè:ščək kolè:ščka, ló:xən ló:xna). Predlog lahko pritegne cirkumfleks za zlog proti začetku besede, npr.: na jè:sen, na pò:mlat, tudi na uò:jsko ~ na uó:jsko itd.

⁵⁰ Tako tudi čé:sən 'česen',

⁵¹ Tako tudi stədé:nc 'studenc', kó:nc 'konec', pó:tok 'potok', pé:lən 'pelin', bó:žəč 'božič'.

⁵² Tako tudi stə'bər 'steber', ž'bər 'čeber'.

3.1.2 Fonološki opis govora Kroke

Glasoslovje govora Kroke je v nadaljevanju predstavljeno v obliki fonološkega opisa,⁵³ kot se je v slovenski dialektologiji uveljavil in razvijal po izdaji fonoloških opisov južnoslovenskih govorov, zajetih v mrežo za *Slovanski lingvistični atlas* (OLA).⁵⁴ Tako je v prvem delu predstavljen inventar fonemov (samoglasnikov in soglasnikov) in prozodemov, sledi predstavitev distribucijskih omejitev fonemov in njihovih položajnih (in izgovornih) različic ter prozodemov, v tretjem delu je prikazan izvor⁵⁵ fonemov in prozodemov, in sicer zlasti glede na izhodiščni splošno-slovenski fonološki sistem, predstavljen v Logar 1981b: 29–33.

3.1.2.1 Inventar

3.1.2.1.1 Samoglasniki

3.1.2.1.1.1 Dolgi naglašeni samoglasniki

è:	i:	u:
e:	o:	a:
ø:	ɑ:	ɔ:

Samoglasnik /è:/ se lahko realizira tudi v manj ozki (prosti) različici kot [e:].

Samoglasnik /e:/ se lahko realizira tudi v ožji (prosti) različici kot [ɛ:].

Dolgi naglašeni (*a*-jevsko obarvani) polglasnik /ɑ:/ je mogoč le v zvezi z zvočnikom /ʀ/ – /ɑ:ʀ/ je lahko akutiran ali cirkumflektiran. /ɑ:ʀ/ se lahko realizira tudi kot [ə:ʀ] ali [a:ʀ].

3.1.2.1.1.2 Kratki naglašeni samoglasniki

(i)	e	ə	o	(u)
		a		

Oba visoka samoglasnika le izjemoma ne oslabita v polglasnik /ə/ (*naua'rit* 'navariti', *s'kup* 'skup').

⁵³ Poglavje je nastalo tudi na osnovi objavljenega članka Škofic 1997a.

⁵⁴ *Fonološki opisi srpskohrvatskih/hrvatskosrpskih, slovenačkih i makedonskih govora, obuhvaćenih Opšteslovenskim lingvističkim atlasom*, Posebna izdanja ANUBiH, LV/9, Sarajevo: ANUBiH, 1981, 29–218.

⁵⁵ »Diahrona fonologija ugotavlja fonološke spremembe, tj. spremembe razvrstitve in posledično vloge segmentnih in nadsegmentnih lastnosti glasov v glasovnem sistemu. Fonološke spremembe na segmentni in nadsegmentni ravni so torej posledica glasovnih sprememb

Kratki naglašeni samoglasnik /i/ je zelo redek, od dolgega naglašenege pa se razlikuje tudi po kakovosti – je svetel, visok glas, medtem ko je /i:/ temnejši in nižji.

Kratki naglašeni samoglasnik /o/ ima v edinem (redko v zadnjem) zaprtem zlogu izgovorno različico [ɔ], ki jo je mogoče slišati le še v govoru najstarejših Kroparjev in tudi tu že precej nedosledno (*'kon* ~ *'kɔn*, *'kɔš*, *'krɔp*, *st'rok* ~ *st'rok*, *š'nops* ~ *š'nɔps*).

Kratki naglašeni samoglasnik /a/ se pogosto (vendar nikoli v izglasju) realizira oslabljeno kot [a] ali celo [ə], pri čemer je [a] mogoč le v zaprtem zlogu.

3.1.2.1.1.3 Nenaglašeni samoglasniki

<i>i</i>				<i>u</i>
	<i>e</i>	<i>ə</i>	<i>o</i>	
		<i>a</i>		

Kratki nenaglašeni polglasnik /ə/ je, ne glede na svoj izvor, v položaju pred /r/ lahko *a*-jevsko obarvan [a_R] (*decé:mbqR*; *dqRžá:unə*; *'neɪbqRš*) in celo dolg [a:R] ~ [a:R] (*da:Rž'ba* 'družba', *sq:rcə:*, *ta:rp'mo* 'trpeti, 1. os. mn. sed. in vel.).

Kratki prednaglasni /o/ ima lahko izgovorno različico [ɔ] (kar je morda v zvezi s prednaglasnim oženjem nenaglašenege /o/ proti /u/): *goué:i*, *poúé:zan*, *skoúá:t*, *targouí:na*. Tudi v nekaterih naslonkah ima nenaglašeni kratki /o/ lahko izgovorno različico [ɔ], npr. v besedi 'biti': *bom*, *bəš*, *bɔ*, *bomo*, *bote*, *bojo*, *boua*, *bota*, *blo*. S hitrim izgovorom je povezan kratki nenaglašeni izgovor ozkega [ɔ] v naslednjih primerih: *tɔ*, *tok*; *okol*, *okrok*, *prot*, *skos*.

3.1.2.1.2 Soglasniki

3.1.2.1.2.1 Zvočniki

	Nosni	Drnsni	Jezični
Ustnični	<i>m</i>	<i>v</i>	
Dlesnični	<i>n</i>		<i>l</i>
Nebni		<i>j</i>	
Jezičkov			<i>R</i>

Izrazit slušni vtis daje temu govoru predvsem uvularni (jezičkov) /r/.

(na segmentni ravni) in naglasnih sprememb (na nadsegmentni ravni).« (Šekli 2014: 51)
 »Diahrona fonetika ugotavlja glasovne spremembe, tj. spremembe izgovornih in posledično slušnih lastnosti glasov, pri katerih pride do spremembe izgovora ene ali več razlikovalnih lastnosti.« (Šekli 2014: 35)

Zobnoustnični /v/ ima tudi pred samoglasniki prosto dvoustnično različico [ɥ]⁵⁶ (izgovor ni odvisen od glasovnega okolja, tj. svetlosti oz. temnosti sledečega samoglasnika: *kouá:č, deuetlá:t jo* 'hitro iti' – *kolè:dvat, cveté:t*).

Zvočnik /j/, ki ni izrazito priporniški, ima pred soglasniki in v izglasju izgovorno različico [i].

Zvočnik /l/ se govori tako pred sprednjimi kot pred zadnjimi samoglasniki, govor nima švapanja.

3.1.2.1.2.2 Nezvočniki

	Zaporniki		Priporniki	
	Nezveneči	Zveneči	Nezveneči	Zveneči
Dvoustnični	<i>p</i>	<i>b</i>		
Zobnoustnični			<i>f</i>	
Dlesnični	<i>t</i>	<i>d</i>		
	<i>c</i>		<i>s</i>	<i>z</i>
Zadlesnični	<i>č</i>	<i>ž</i>	<i>š</i>	<i>ž</i>
Mehkonebni	<i>k</i>	<i>g</i>	<i>x</i>	

3.1.2.1.3 Prozodija

Kroparski govor ima dolge naglašene, kratke naglašene in kratke nenaglašene samoglasnike.

Dolgi naglašeni samoglasniki so lahko akutirani ali cirkumfektirani (tonemsko nasprotje), kratki naglašeni samoglasniki so le jakostno naglašeni, tj. nimajo tonemske opozicije.

Inventar prozodemov obsega tri naglase in nenaglašeno kračino, tj. *V̇*, *Ÿ*, *V*, *V*.⁵⁷ Naglasno mesto v besedi je svobodno.

3.1.2.2 Distribucija

3.1.2.2.1 Samoglasniki

3.1.2.2.1.1 Dolgi naglašeni samoglasniki

Dolgi naglašeni samoglasniki so mogoči v katerem koli besednem zlogu.

Dolgi naglašeni samoglasnik /è:/ ni mogoč v vzglasju in v edinem odprtem zlogu.

Dolgi naglašeni samoglasnik /e:/ ima nedosledno v položaju pred /r/ izgovorno različico [i̯e:] (*b'è:rtox*).

⁵⁶ V tem delu je v fonetičnem zapisu gradiva ob zobnoustničnem [v] zapisan tudi ustnično-ustnični (bilabialni) [ɥ], in sicer ne glede na to, ali gre za zasamoglasniški bilabial [ɥ] ali za neobsamoglasniški zveneči bilabial [w] ali neobsamoglasniški nezveneči bilabial [ʌ].

⁵⁷ V tem besedilu črka *V* označuje samoglasnik/vokal.

Dolgi naglašeni samoglasnik /e:/, ki je v vzglasju zelo redek, ima pred istozložnim /j/ oz. [i] izgovorno različico [e:] (*drè:ìponk*, *muzé:ì*, *petrolé:ìka*; *cnè:ì*, *debelè:ìš*, *frè:ì*, *goué:ì*, *mè:ìčkən*, *starè:ìš*; *dvè:ìst*; *naprè:ì*, *pracè:ì*; *jè:ìžəš* ~ *jè:ìš* ~ *è:ìš* (medmet)).

Dolgi naglašeni samoglasnik /e:/ ima pred /r/ izgovorno različico [i:] (a nedosledno, saj se iste besede izgovarjajo tudi z monoftongom) (*č'é:rš* ~ *čé:rš* 'storž', *p'é:rčək* 'peresce'; *f'é:rtik*).

Pred istozložnim [u] ima dolgi naglašeni samoglasnik /o:/ izgovorno različico [o:] (*bò:uxa*, *bezgó:uc*, *boró:uc*, *člò:uk*, *dò:uxčas*, *fa:ržò:u*, *ga:rmò:ujje*, *kó:utar*, *kò:u*, *kolò:uret*, *kozò:uc*, *pó:uš*, *pó:uštar*, *pó:ux*, *pló:uc*, *pokró:uka*, *popò:udan*, *popò:une*, *rogò:ujje*, *só:uza*, *sò:u*, *saiò:ujje*, *skalò:ujje*, *spò:ut*, *stò:u*, *uó:uca*, *uó:us*, *uó:una*, *uò:uk*, *zapò:ut*, *žó:una*; *fò:uš*, *jelò:uška* 'jelovski, tak z Jelovice'; *negó:u*, *pò:u*, *pò:uxən* 'poln', *podò:ugast*).

Za labiali (ustničniki) in pred /r/ ima dolgi naglašeni samoglasnik /o:/ lahko izgovorno različico [u:] (*m^uó:rgz:a* 'morski, rod. ed. m. sp.', *b^uò:nane* 'zapravljanje, razsipavanje', *zm^uó:l* 'zmoliti, 2. os. ed. vel.').

Vzglasni dolgi naglašeni samoglasnik /o:/ je redek, ker je pred njim navadno protetični /v/ oz. [u] (*ó:ča* ~ *uó:ča*, *ó:kən* ~ *uó:kən* ~ *vó:kən*).

Dolgi naglašeni samoglasnik /u:/ ima pred /r/ lahko izgovorno različico [u:^o] (*bù:^orkle*, *dixú:^or*, *dù:^or*, *dù:^orca* 'razporek na hlačah', *jù:^orčək*, *mù:^orkslat* 'nepoklicno kaj izdelovati', *šú:^ork* 'ščurek', *tù:^oršca*, *tù:^or*, *tù:^ork*, *tú:^orna* 'turen, rod. ed.'). Mlajši govorniki te izgovorne različice ne govorijo več.⁵⁸

Dolgi naglašeni samoglasnik /o:/ ima pred /r/ lahko izgovorno različico [u:^o] (*f^uò:rča* 'škoda', *m^uò:rje* 'morje', *sk^uò:rja*, *s^uò:rta* 'sorta', *šk^uò:rne*, *š^uò:rkla*). Vzglasni dolgi naglašeni samoglasnik /o:/ je redek, ker je pred njim navadno protetični /v/ oz. [u] (*ó:le* ~ *uó:le*, *uò:gle* ~ *ò:gle*).

Vzglasni dolgi naglašeni samoglasnik /u:/ je redek, ker ima pogosto protezo, in sicer /v/ oz. [u] ali /g/ (*ù:na* ~ *gù:na*, *ú:izda* ~ *uú:izda*).

3.1.2.2.1.2 Kratki naglašeni samoglasniki

Kratki naglašeni samoglasniki so praviloma mogoči le v zadnjem ali edinem besednem zlogu.

Pred istozložnim [i] kratki naglašeni samoglasnik /a/ ni mogoč, na njegovem mestu je /ɛ/ (*k'rej* 'kraj'; *'kej* (poljubnostni zaim.); *'nejueč*, *'zej* ~ *z'dej*; *'nej*).

Pred istozložnim [u] kratki naglašeni samoglasnik /a/ ni mogoč, na njegovem mestu je /o/ (*p'lou* 'plav', *zd'rou*; *p'rouzap'rou*; v del. -l m. sp. ed.: *is'kou*, *əl'gou* 'lagati', *loŋ'gou* 'nihati', *məš'kou* 'mečkati', *okloftou*, *pə:rxlajšt'rou* 'nerodno hoditi', *poz'nou*, *z'nou*, *žgeč'kou*).

Pred istozložnim [u] ima kratki naglašeni samoglasnik /o/ izgovorno različico [o] (*'vou* ~ *uou* 'vol', *pok'rou*).

⁵⁸ Mlajši govorniki teh izgovornih različic ne govorijo več.

3.1.2.2.1.3 Nenaglašeni samoglasniki

Nenaglašeni samoglasniki so mogoči v katerem koli besednem zlogu.

Prosta izgovorna različica [a] na mestu kratkega nenaglašenege /a/ ni mogoča v vzglasju in izglasju.

Vzglasni nenaglašeni /o/ je redek, ker je pred njim ponavadi protetični /v/ oz. [u] (*uobis'kat* 'obiskati', *uomé:l* 'omelo').

Pred istozložnim /j/ oz. [i] ima nenaglašeni samoglasnik /e/ izgovorno različico [e] (*xò:kej*).

Pred istozložnim /j/ oz. [i] ima nenaglašeni samoglasnik /a/ izgovorno različico [e] (*né:kej*; *ozgó:rej*, *posè:bej*, *skù:pej*, *spó:dej*, *sprè:dej*, *učè:rej*, *úzà:dej*, *uzú:nej*, *zgò:dej*, *zmé:rej*, *zú:trej*; *skó:rej*, *kò:mej* 'komaj'; *nej* 'naj', *sej*).

Pred istozložnim [u] ima nenaglašeni samoglasnik /o/ izgovorno različico [o] (*borou'na:ca*, *č:nžouc* 'ščinkovec', *doužnò:st*, *fa:ržò:lojka*, *fá:rouš*, *glá:žouna*, *lá:stouka*, *loúta:r* 'oltar', *pà:ičouna*, *pó:krou*, *pounočn'ca*, *smá:rkouca*, *sou'n'ca*, *sadou'nak*, *sou'dn'ca*; *douž'ən*, *dr'nou* 'drenov', *mou'čec*, *uouš'ən* 'ovsen'; *boux'uat* 'iskati, loviti bolhe', *porou'nat*, *pousò:t*).

Pred istozložnim [u] ima nenaglašeni samoglasnik /a/ izgovorno različico [o] (v m. sp. ed. del. -l: *frà:jou*, *fé:xtou*, *kl'cou*, *kolè:ncou*, *má:zou*, *mà:trou*, *načmá:rkou* 'oklofutati', *nafá:rcou*, *nagó:lbou* 'natepsti', *ó:fnou*, *ol'mou* 'namazati z limom', *pó:kou*, *plomb'rou*, *pogl'xou*, *rá:itou*, *ré:zou*, *skà:usou* 'skljuvati', *spú:cou*, *sklé:pou*, *š'ouou*, *špr'cou*, *šrà:ubou*, *t'rou se* 'prepirati se', *uprà:šou*, *vanz'rou* 'napredovati', *zaxá:icou*).

Vzglasni nenaglašeni /i/ ima v hitrem govoru izgovorno različico [i] (*imè:*, *is'xot* 'izhod', *i'tə* 'iti').

Vzglasni nenaglašeni /o/ ima v hitrem govoru izgovorno različico [u] (*ub'è:sk*, *uperá:cija*, *upklà:dane*; *uboro'žen*).

Vzglasni nenaglašeni /u/ ima v hitrem govoru izgovorno različico [u] (*uš'è:sa*; *užà:len*; *u'čət*, *uj'è:t*, *um'vat*, *umr'è:t*).

3.1.2.2.2 Soglasniki

3.1.2.2.2.1 Zvočniki

Pred mehkonebniki (v gradivu so le primeri za položaj pred /k/ in /g/) ima /n/ položajno različico [ŋ] (*á:ŋgalčək*, *bù:ŋka*).

Zaradi moderne vokalne redukcije/onemitve nenaglašeni samoglasnikov in v hitrem govoru je mogoče tudi kopičenje po dveh /v/ oz. [u] (*lou'ua* ~ *lò:uua* 'loviti, 1. os. dv. sed.', *uu'è:je* 'oviti, 3. os. ed. sed.').

Ustnično-zobni izgovor zvočnika /v/ ni mogoč pred soglasnikom.

3.1.2.2.2.2 Nezvočniki

Nezvočniki se sredi besede po zvenečnosti/nezvenečnosti prilikujejo sledečim nezvočnikom.

Nezvočnik /c/ ima pred zvenečimi nezvočniki zvenečo položajno različico [ʒ] (*ʒ'gan* 'cigan', *ʒd'è:l* 'cedilo').

Nezvočnik /x/ ima pred zvenečimi nezvočniki zvenečo položajno različico [ɣ] (*ɣdò*: ‘hudo’, *sú:ɣga* prid. ‘suh’, rod. ed. m. sp.).

Nezvočnik /č/ ima pred zvenečimi nezvočniki zvenečo položajno različico [ʃ] (*ʃ'bəR* ‘čeber’, *odlò:žba* odločba’, *uè:žga* prid. ‘večji’, rod. ed. m. sp.).

Na besedni meji (v izglasju) se, razen izjemoma, govorijo samo nezveneči nezvočniki.⁵⁹

3.1.2.2.3 Prozodija

Dolgi akut in dolgi cirkumfleks sta mogoča v katerem koli besednem zlogu.

Kratki jakostni naglas je, razen izjemoma, omejen na zadnji ali edini zlog besede.

Govor pozna nenaglašeni dolgi *ə:R ~ ɔ:R ~ a:R*, in sicer navadno v prednaglasnem položaju (*sa:RCè*), izjemoma v ponaglasnem položaju (*fá:ba:Rka*).

3.1.2.3 Izvor⁶⁰

3.1.2.3.1 Samoglasniki

3.1.2.3.1.1 Dolgi naglašeni samoglasniki

i: < **i:* (*zè:t*, *zè:ma*, *svè:na*)

< naglašeni **i* v nezadnjem besednem zlogu (*lè:pa*, *žè:la*, *šè:l*, *xè:ša*, *mè:za*)

– v izposojenkah (*fəžè:na*, *kè:šta*, *kè:kla*, *šè:na*, *žnè:dar*; *gřè:x*)

< *je-* (*è:rof* ‘jerob’)

u: < **u:* (*lú:č*, *plú:ča*, *lú:bje*, *dú:ša*, *sú:ša*, *xRù:ška*, *olù:pək*)

< naglašeni *u* v nezadnjem besednem zlogu (*mú:xa*, *krú:xa* ‘kruh, rod. ed.’, *kú:pa* ‘kup, rod. ed.’)

< *ɔ:u* (< *o:l*) (*sù:* ‘sol – kot medmet, vabni klic’, *kù:k* ‘koliko’, *tù:k* ‘toliko’)

< *-o:u* (*domú:* ‘domov’)

– v izposojenkah (*drù:kar* ‘pritiskač’, *frù:štək*, *mú:ska*, *nú:dəl*, *plù:zna*, *rù:zok*, *žú:pa*)

– v onomatopejah (*kù:kat*, *tú:lət*) in v medmetih (*ù:*, *ù:x*)

è: [ɛ:] < **ě:* (*lè:s*, *mè:x*, *mlé:k*; *besè:da*, *mè:sta* ‘mesto, im. mn.’ – redko *gré:x*, *lè:s*, *mè:x*, *lè:p*, *mlé:k*, *zvè:zda*, *tré:bəx*, *besè:da*)

< naglašeni **ě* v nezadnjem besednem zlogu (*bré:za*, *cé:sta*, *lé:t* ‘leto’ – redko *bré:za*, *kolé:n*, *neyé:sta*)

⁵⁹ V hitrem govoru se tudi na besedni meji lahko govorijo zveneči nezvočniki.

⁶⁰ Pri določanju izvora fonemov in prozodemov izhajamo iz izhodiščnega splošnoslovenskega fonološkega sistema, kot ga je prikazal Tine Logar v Fonoloških opisih, 29–33 (gl. Logar 1981b). Struktura fonoloških opisov krajevnih govorov se je v naslednjih desetletjih razvijala (prim. Kenda-Jež 2006) – tukajšnjemu fonološkemu opisu podobna struktura opisa glasoslovne ravnine krajevnih govorov je bila v zadnjih letih uporabljena tudi za opise drugih krajevnih govorov (npr. Gostenčnik 2018, Jakop, T., 2013, Kenda-Jež 2015, Koletnik 2001, Šekli 2007c, Škofic 1997a, Škofic 2013b, Šumenjak 2013a in 2013b itd.).

- < redko *e: (lè:t, šè:st, pleuè:u, uečè:r; dreuè:sa 'drevo, rod. ed.', sé:dəm, žé:nən)
 < redko *e: (pè:t, rè:t, sté:gant, zvè:za)
 < redko *i: pred r (otpè:rat, požè:rat, podè:rat)
 – v izposojenkah (cvé:rən, čé:udar, čè:špla, kombinè:ža, letè:rna, lé:ca, lé:dar, pé:nzəl)
- e: < *e: (mè:t, jesè:n, sa:rcè:, čebè:la, sé:dəm, zé:le)
 < *e: (imè:, pè:st, pè:t, spè:t, pé:tək,)
 < naglašeni *e v nezadnjem besednem zlogu (dè:tela, poklé:kant)
 < *i: pred r (pobè:rat, podè:rat, pošté:rkan, šté:rkat, uobè:rat, upè:rat se)
 < narečna asimilacija -je:- > -e- (ké: 'kje'; uè:žga 'večjega')
 – v izposojenkah (brè:nza, čè:tna, čè:špla, fé:dar, kofè:tək, rè:kalc, žè:mila)
- o: < *o: (bò:x, nò:č, lepò:, mesò:, srò:ta, dò:ta, kò:ža, uó:la, mó:kar, uó:iSTAR)
 < *o: (drò:k, mò:š, zò:p, rò:p, gò:s, golò:p, sò:t, mó:ka)
 < naglašeni *o v nezadnjem besednem zlogu (gò:ba, kò:ča, tò:ča)
 < *f – skupaj z u (sò:uza, tó:uči)
 < redko *f: (sò:nce, sò:nčanca)
 < -o:u (< -o:l-) (pò:noči)
 – v izposojenkah (bombò:m, dò:xtar, fò:louš, gò:stman, klò:far, uò:fcət)
 – v onomatopejah (kò:ka)
- e: < umično naglašeni *e (čè:l, žé:na, né:sem 'nesti, 1. os. ed. sed.>'); redko (le še pri najstarejših govorcih) kot [ê] (sé:stra, zé:mila, žé:na, té:sat)
 < novoakutirani *e v izvorno nezadnjem besednem zlogu (né:st, plé:st); redko (le še pri najstarejših govorcih) kot [é:] (né:st, plé:st)
 < prednaglasni *e, ki je prišel pod naglas po zapoznelem umiku s končnega kratkega zloga (jé:čmen, jé:zək, pé:ta, mé:xka 'mehek, im. ed. ž. sp. '); redko (le še pri najstarejših govorcih) kot [é:] (jé:čmən, jé:zək, pé:ta)
 < prednaglasni *ě, ki je prišel pod naglas po zapoznelem umiku naglasa s končnega kratkega zloga (bré:me, vé:ža, uré:me)
 – v medmetih (bè:, è:uo)
 – v izposojenkah (cé:sar, decé:mbqr, dè:ci, diré:ktor, elè:ktrika, xè:rc, montè:r)
- o: < umično naglašeni *o (gó:ra, kó:ža, uó:gən, ló:nc, nó:sət, pró:sət, xó:dət)
 < prednaglasni *o, ki je prišel pod naglas po zapoznelem umiku naglasa s končnega kratkega zloga (mó:škə, mó:tən, ró:ka, só:set)
 < redko *ə (dó:ns < *dɒnb-sɒ 'danes')⁶¹
 – v izposojenkah (bó:gnaR, fó:tar, mó:ntəl, šmó:rən)
 – v medmetih (jò:i, ò:, ò:i, ò:x)

⁶¹ Prim. Ramovš 1997: 199–207.

- a:* < **a:* (*grà:t, prà:x, urà:t*)
 < naglašeni **a* v nezadnjem besednem zlogu (*krá:ua, má:t*)
 < **ə:* (*uà:s, dà:n, mà:x, là:š, là:n, čà:st, má:ša, sá:ne*)
 – v izposojenkah (*á:imar, bà:jar, cà:it, drà:t, šrà:ubat, tá:lar, žlà:xta; 'ba:rt 'krat'*)
- g:r* [ə:r] [a:r] < naglašeni **r:* (*čq:rkca, četq:rt ~ četə:rt ~ četà:rt, dq:ržat, gq:rča, smq:rt ~ smà:rt, tq:rta, tq:rne ~ tá:rne, uq:rba, uq:rč*)

3.1.2.3.1.2 Kratki naglašeni samoglasniki

- i* < redko naglašeni **i* v zadnjem ali edinem besednem zlogu (*p'si ~ p'sə, steb'ri ~ steb'rə* 'steber, im. mn.>'; *naʉa'rit, poko'sit, su'sit ~ s'sət ~ š'sət* 'sušiti'; *š'li ~ š'la* 'iti, m. sp. mn. del. -l')
 – izjemomam v izposojenkah (*š'rit, g'lix*)
- u* < redko naglašeni **u* v zadnjem ali edinem besednem zlogu (*k'ruux ~ k'rəx; p'sə ~ p'su* 'pes, daj. ed.')⁶²
 – izjemoma v izposojenkah (*'xuba:r'tus*)
- e* < naglašeni **e* v zadnjem besednem zlogu (*k'met, o'met, žga'ne, sat'je, dak'le*)
 < naglašeni **ɛ* v zadnjem besednem zlogu (*pog'let, pod'met, obq:r'ue, ošpə'ce*)
 < redko naglašeni **a* v zadnjem besednem zlogu (*j'es ~ 'jest 'jaz'*)
 – v izposojenkah (*ad'vent, b'lek, c'uek, d'rek, d'ren, k'seft, p'lex, š'pex*)
- [ɛ] < **a* v položaju pred istozložnim *i* (*k'rei* 'kraj'; *'kei* (poljubnostni zaim.); *'nejuč, 'zei ~ z'dej; 'sej*; v končnici 2. os. ed.vel.: *'deji* 'dati', *pomaʉ'cej* 'požvečiti, poje-sti'; tudi v izposojenkah: *'xejknó:dəl* 'kvačka'; *'fejn, f'reji*)
- o* < naglašeni izglasni **o* (*da:rž'bo, pəš'ko, stə'zo, q:r'jo; t'mo, u'so ~ u'so* 'ves, tož., or. ed. ž. sp.')
- < naglašeni izglasni **o* (*ced'mo, da'mo, žvə'mo* 'živeti, 1. os. mn. sed.>'; *i'do, da'jo, gre'do ~ gre'jo* 'iti, 3. os. mn. sed.')
- < naglašeni izglasni **u* (preko ə) za *m*: *an'mo, ne'mo, t'mo, u'smo* (sam. in prid. zaim., daj., mest., or. ed. m. sp.)⁶³
- [o] < redko (le še pri najstarejših govorcih) naglašeni **o* v edinem zaprtem besednem zlogu (*g'rqp, g'rqst, 'kqš, k'rqp*)
 < redko (le še pri najstarejših govorcih) naglašeni **o* v edinem zaprtem besednem zlogu (*st'rqk, k'lop ~ k'lqp*)
 – redko (le še pri najstarejših govorcih) v izposojenkah – v edinem zaprtem zlogu (*'bqšt, 'cqf, 'čqp, 'tqm, p'lqx, š'nqps, k'nqf, k'rqm, p'lqnč*)
- [o] < naglašeni **a* pred istozložnim *u/v* (*čep'rou, p'rouzap'rou, p'lou, zd'rou*; v m. sp. ed. del. -l: *bə'cəu* 'brca', *ə'gəu, gol'fəu, is'kou, žgeč'kou*; tudi v izposojenkah (*'roufkà:mra, g'lout, 'roupšř:cat ~ 'raupšř:cat*)

⁶² Morda analogija po odvisnih sklonih.

⁶³ Prim. Logar 1981a.

- < naglašeni **ě* pred *u* (v m. sp. ed. del. -l: *cvə'dou̯, i'mou̯, m'lou̯, s'mou̯, ta:r'pou̯, z'dou̯*)
 < naglašeni **i* pred *u* (v m. sp. ed. del. -l: *bəc'nou̯ 'brcnil', natak'nou̯, obar'nou̯, pəx'nou̯, po'mou̯ 'pomiti', pre'bou̯, sk'rou̯, u'bou̯*)
 < naglašeni **ə* pred *u* (*pə'kou̯*, tudi v m. sp. ed. del. -l: *šou̯, ž'rou̯ 'žreti'*)
 < naglašeni polglasnik ob *r* (iz zlogotvornega *r*) pred *v/u* (*-*ə:ru* > *-*rou̯*) (*č'rou̯ 'črv'*), tudi v m. sp. ed. del. -l: (*um'rou̯, c'rou̯ 'cvreti'*)
- a* < naglašeni **a* v izglasju – končniški in mešani naglasni tip sam. in prid. (*stə'za, uo'da, potk'ua, t'ma, məd'ua, uəd'ua*; v rod. ed., im., tož. dv. sam. m. sp.: *žbə'la 'žebelj'*; v rod. ed. prid. m. sp.: *mlad'ga, uz'ga 'ves'*)
 < redko dolgi naglašeni **a* v izglasju, ki se je skrajšal (*da:r'ua, do'ma*)
 – redko v izposojenkah (*'rajsnə:dəl, 'fajən*)
- [*ǣ*] < naglašeni **a* v zaprtem zlogu (*'čas, d'rob'nək, 'fənt; s'tq̄r; boʊx'uq̄t, is'kət, uobis'kət; aŋ'kət*)
- ə* < kratki naglašeni polglasnik (*'dəš, 'pəs, 'təš, ž'bəl, čə'bər, lon'čək, s'mən*)
 < kratki naglašeni samoglasnik /i/ po oslabitvi (*'məš*)
 < kratki naglašeni samoglasnik /u/ po oslabitvi (*'kəp*)
 < kratki naglašeni samoglasnik /ě/ po oslabitvi (*x'rən*)
 < kratki naglašeni samoglasnik /a/ po oslabitvi (pogosteje [*ǣ*]) (*'fənt*)
 < redko kratki naglašeni samoglasnik /o/ po oslabitvi (*'bəl 'bolj', to'kə 'tako'*)
 – v medmetih (*'pək, 'cək*)

3.1.2.3.1.3 Nenaglašeni samoglasniki

- i* < **i* (*im̄:ə, is'kət, isp̄:t, op̄:noči, čislà:ua, dixú:ʳ, šiùà:ne, uobis'kət, marjè:tica, pà:šnik, šè:finja*)
 < nedosledno -*ji* (*bl̄:ži, gl̄:bi, là:ži, t̄:ži, ū:ži, ū:ši* – toda tudi *γdó:bji, bà:bji*)
 – v izposojenkah (*dè:ci, diré:ktor, elè:ktrika, fé:rtik, p̄:knik*)
- u* < **u* (*u'čət, ux̄:ə, uję:t, uká:zat, um̄:t, umé:tnə, ču'dək, druž̄:na ~ darž̄:na, xud̄:č, klučá:r, žu'pən, uá:rux ~ uá:rx, tré:bux*)
 < redko izglasni *-*u* (v daj., mest. ed., m. sp. prid. b.: *drù:imu ~ -mo, gù:nmu ~ -mo*)
 < vzglasni **v*/**u*- v počasnem govoru (*učà:səx, učé:raj, uš̄:č, uprá:šat, uzé:t*)
 < redko prednaglasni **o* – prednaglasno ukanje (*guúó:rt, kugá:, kurù:zən*)
 < izglasni -*iu* (v m. sp. ed. del. -l, glag. z naglašeno ali nenaglašeno pripono -i- v nedoločniku: *brú:su, čú:tu, c̄:rknu, d̄:bu, m̄:slu*), -*əl* (*ū:gu, uó:su, kó:tu, zam̄:su; ukr̄:gu*), -*el* (*dé:bu*), -*ěl* (v m. sp. ed. del. -l: *j̄:du, lé:tu*), -*al* (v m. sp. ed. del. -l: *pos̄:ku*), -*l* za *r* (v m. sp. ed. del. -l: *um̄:ru*)
 < izglasni *-*v*/**u*- za *r* (*b̄:ru, post̄:ru, ū:ru*)
 < ponaglasni in izglasni -*əu*- (*cé:rku, lé:šuje, pl̄:tu*)
 < ponaglasni in izglasni -*vi*- in -*iv*- (*br̄:tuujo 'britev, or. ed.', p̄:ru; klá:dučək, klà:duc, klà:du*), ponaglasni -*li*- (*jà:suca 'jaslice, im. mn.'*) – vse po onemitvi nenaglašene *i*

- < *l in *v po onemitvi nenaglašeneга ě v končnici -ěga rod. ed. m. sp. prid.
(*tó:puga; mǎ:rtuga, pǎ:ruga*)
- < ponaglasni zlogotvorni *j (*já:buk ~ já:bək, já:bučən*)
- v izposojenkah (*ambulà:nta, fužǎ:nar, komunǎ:st, lucè:rna, muzé:ǰ*)
- e < *e (*nebò:, besè:da, želé:s, pečè:ŋka, uečè:r; lé:meš, dé:leč; bó:de, brǎ:še, gló:je, klé:ple* ‘klepati’, sed., 3. os. ed.)
- < *ě (*lenó:ba, lepò:, leví:ca, resnǎ:ca, senožé:t, snežè:n, telò:; mé:dvēt, sǎ:set*)
- < *ę (*mexkò:, mesò:; pá:met; bré:me, ǔrè:me*)
- < prednaglasni polglasnik (*čè'bǎR, dežè:ǔnik, pe'kǔu ~ pǎ'kǔu, ste'bǎR*)
- o < *o (*gosè:nca, možà:kar, zobozdraǔnǎ:k; v tož., or. ed. sam. ž. sp.: gostǎ:lno, pǔ:nco*)
- < *o (*okò:, ob'ras, obǎ:r'ua, oblè:ka; golò:p, kolò:ǔret, komá:r, kon'čək, lo'ǔət*)
- < izglasni *u (preko ə) v položaju za m v končnici daj., or. ed. prid. b. m. sp.
(*dó:ǔgmo, drǔ:ǐmo, fá:rouškəmo, gǔ:nmo, sǔó:ǐmo, tá:kmo* ‘tak’)
- < redko nenaglašeni *a (*to'kǎ* ‘tako’, *tokò:le* ‘takole’)
- v izposojenkah (*à:uto, kǎ:no, rà:dijo*)
- a < *a (*blagò:, klas'je, malé:na, narò:be, stan'vǎt, ta'kǎt; žà:gane, desè:tkat, tǎ:rmast, dè:lat; dlá:ka, krá:ua, má:ša, mǎ:za, mé:ja, podò:ba*)
- < *e v števniku *en, eden* (*a'dən, a'na, aná:ǐst, ancà:ǐt, aŋ'kǎt*) in nikalnici *ne*
(*narò:dneš, nau:mən; nauá:rnə*)
- < redko *e sredi besede ob r (*koranǎ:na*) – tudi v izposojenkah (*gradè:nca*)
- < redko *ě sredi besede ob r (*draǔò:*)
- < redko *ę sredi besede ob r (*gradǎ:ca*)
- < polglasnik ob r (*ardè:čke, čarǔí:ǔ, mar'lǎč, sarbečǎ:ca; bó:tar, xǎ:tar, pǎ:skar, ǔó:ǐstar, vè:tar* – tak a se lahko tudi podaljša (*ma:r'lǎč*)
- < prednaglasni *o (verjetno preko ə) ob r (*gar'ǔən, krampǎ:r, marbǎ:t*)
- < polglasnik (nastal po onemitvi nenaglašeneга samoglasnika) ob n, l, r (*ančè:r, aŋkò:l, aldjè:, parsmò:dnen* ‘prismojen’) – tak a v položaju pred r se lahko tudi podaljša (*fá:ba:rka*)
- v izposojenkah (*ad'vent, aparà:t, mašǎ:na, paradà:ǐs, bá:lzam*)
- ə < polglasnik (*á:ŋǎlčək, želò:dəc; stǎ'bǎR, stǎ'za, mǎg'la, pǎ'kǔu ~ pe'kǔu; bó:ǔən, krǎ:tǎk*)
- < nenaglašeni kratki samoglasniki po oslabitvi: *i (*uélǎk*), *ě (*cvəté:t*), *e (*ǔǎl:k*), *ę (*mǎš'kǔu*), *a (*mǎs'tən*), *o (*lǎ:təs*), *u (*stǎdé:nc*)
- < *j (skupaj z r) kot [ǎR] ali [ǎR], lahko tudi [ǎ:r] ali [a:r] (*čətǎR'tǎk ~ čətǎR'tǎk ~ čətǎ:r'tǎk ~ četa:r'tǎk, gá:bǎR, sǎrcè: ~ sǎ:rcè: ~ sa:rcè:; mó:dǎR, ǎRžè:n*)
- pred r (kot [ǎR] ali [ǎR], lahko tudi [ǎ:r] ali [a:r]) po onemitvi kratkih nenaglašene-nih samoglasnikov (*da:rž'ba* ‘družba’, *fá:ba:rka, a:r'men ~ ǎR'men*)
- v izposojenkah (*antà:ǔžənt, cǔé:rən, decé:mbǎR, nú:dəl, pá:ǐzəl*)

3.1.2.3.2 Soglasniki

3.1.2.3.2.1 Zvočniki

Zvočniki so nastali iz enakih glasov v izhodiščnem sistemu, poleg tega pa:

m – v izposojenkah (*bá:lzam*, *cí:mpar*, *là:mpa*, *l̥:m*, *ma:ɾmolà:da*, *má:šna*)

– z narečno asimilacijo:

nb > *mb* (*bombò:m*)

b-n > *m-n* (*məndè:ra* ‘bandero, cerkvena zastava’)

– z narečno disimilacijo:

n-t > *m-t* (*metop̥i:ɾ*)

n – v izposojenkah (*á:nfox*, *á:ntla*, *fadaɣ̃:n* ‘rezanec’, *gʷant*, *ná:gəl*, *ná:gl̥ɛʒən* ‘žebeljnica’, *š̥i:nca* ‘podkvice’)

< *-nj-* (< *n+j* ali **n̥*) (*lù:kna*, *n̥i:ya*, *ogn̥i:še*, *pozdiguà:ne*, *sá:ne*, *žgan̥'če*)

– z narečno asimilacijo:

l-n > *n-n* (*gn̥é:žən* ‘gleženj’)

n-m > *n-n* (*krizant̥e:ne* ‘krizanteme’)

m + postalveolar (zadlesničnik) / alveolar (dlesničnik) > *n* + postalveolar (zadlesničnik) / alveolar (dlesničnik) (*pá:nža* ‘(nezakonski) otrok’, *pr̥è:nza* ‘zavora’, *ó:səndeset*)

– z narečno disimilacijo:

l-l > *l-n* (*m̥i:səl̥na* ‘misliti, ž. sp. ed. del. -l’)

v < kot proteza [ɥ] pred zadnjimi samoglasniki (*uó:le*, *uó:uca*, *uó:us*, *uá:pən*, *uá:r̥ʒet* ‘žep’, *uó:sa*, *uó:čka*, *uó:gən*, *uó:ɾx*, *uó:sla*, *uó:su*, *uò:xtəlc*, *uò:xɾoʊt*, *uó:bu* ‘oblič’, *uó:jənce*, *uò:blat*, *uò:rgle*, *uó:souəɣ̃k*, *uó:tka*, *uò:blanc* ‘oblanec’, *uò:n*; *uó:istar*, *uó:zək*; *uó:səm*; *uó:ɾəɣ̃k*; *uó:tu* ‘hoteti, ed. m. sp. del. -l’, *uó:čəm* ‘hoteti, 1. os. ed. sed.’)

– v izposojenkah (*ad'vent*, *cvé:rən* ~ *cué:rən*, *fó:louš*, *koʊè:rta*, *lauò:r*, *là:ufat*)

– z narečno asimilacijo:

pš > *uš* (*l̥è:uš* ‘lepši’, *ušen̥:ca* ‘pšenica’, *uš̥i:čoʊa* ‘prašičova’)

– z narečno disimilacijo in diferenciacijo:

m-n > *u-n* (*zapò:uənlə sə* ‘zapomniti, m. sp. mn. del. -l’; *spò:uənt*)

r-r > *l-r* > *u-r* (*gá:utarce* ‘naramnice, im. mn.’, *gá:ut̥ɾ* ‘gavtre, okenska mreža, im. ed.’)

[ɥ] < *-l* v izglasju (*kò:u*, *pə'koʊ*, *pep̥è:u*; *bé:u*; *gl̥é:dou*, *ž'roʊ*)

< **ʃ* pred soglasnikom skupaj z /*ɔ:*/ (*bó:una*, *bó:uxa*, *tò:uət̥*, *žó:una*)

j < kot protetični *j-* pred sprednjimi samoglasniki (*jerè:st* ‘arest, ječa’, *jé:səx* ‘kis’)

< kot prehodni/parazitski [j̥] pred sklopom sičnik + alveolar/dlesničnik neposredno za naglašeni samoglasnikom (*brá:izda*, *ú:izda* ~ *uú:izda*, *pó:istla*) in pred *x* sredi besede (*pá:ixəl̥na* ‘pahnti, ž. sp. ed. del. -l’)

- < *g po narečnem mehčanju mehkonebnikov (*drù:iga* ‘drugi, rod. ed. m. sp.’, *drù:imo* ‘drugi, daj. ed. m. sp.’, *dq:rjè:* ‘drugje’)
- < kot zapolnitev hiata med dvema samoglasnikoma (*ad̥:jo*, *enè:kcija*, *xò:stija*, *rà:dijo*, *pa:rj̥:mk* ‘priimek’)
- v medmetih (*á:is*, *è:i*, *ʃax*, *jè:iš*, *jò:i*, *ò:i*)
- v izposojenkah (*ancà:it*, *á:izənpən* ‘železnica’, *bà:jar*, *frè:i*, *špà:iza*)
- z narečno disimilacijo:
 - r-r* > *i-R* (*gá:itroža*, *fá:imoštar*)

- l* < *l pred sprednjimi in zadnjimi samoglasniki in pred soglasniki ter na koncu besede po onemitvi izglasnega samoglasnika (*blagò:*, *bolè:zən*, *bé:lt* ‘beliti’, *zđ:l*, *əlpé:na*)
- < -lj- (< l+j in *l) (*cé:lat*, *čelù:st*, *golfá:t*, *əlbè:zən*, *zè:le*, *zè:m̥la*, *ž'bəl*, *ga:rmò:le*)
- v izposojenkah (*d̥:la*, *elè:ktrika*, *go'lqnt*, *l̥:m*, *p'lex*, *š'təl*, *žl̥:if*, *žl̥:xta*)
- z narečno disimilacijo in diferenciacijo:
 - r-r* > *l-R* (*Sk̥:rar* ~ *Sk̥:lar*, *slò:bret*)
- iz v po analogni menjavi med /l/ in /v/ (*cé:rk̥lə* ‘cerkev, daj., mest. ed.’)

- R* < *r (*bré:za*, *k'rəx*, *ot'rok*, *'rət*, *'rək*)
- < *r̥, navadno skupaj s polglasnikom (*tq:rdò:*, *zapq:rt*, *č'rou*)
- v izposojenkah (*aparà:t*, *bè:rgla*, *cué:rən*, *g'rənt*, *diré:ktor*)
- z narečno disimilacijo in diferenciacijo:
 - žž > rž (*fa:ržó:louç*, *fa:ržò:lčək*)
 - d-n* > *R-n* (*gostù:rənca*)
- z narečno asimilacijo:
 - rd* > *nd* (*bomband̥:rat*)

3.1.2.3.2 Nezvočniki

Nezvočniki so nastali iz enakih glasov v izhodiščnem sistemu, poleg tega pa:

- b* < *p (*xlà:bəç* ‘hlapec’)
- v izposojenkah (*b'qšt*, *b'lek*, *bà:jar*, *b̥:rma*, *bè:rgla*, *blò:k*, *bombò:m*, *tobá:k*, *zbò:ta*)
- z narečno asimilacijo:
 - d-f* > *b-f* (*befè:ktna* ‘defekten’)
 - m-z* > *b-z* (*bə'zel* ‘mozolj’, *bəzè:last* ‘mozoljast’)
- p* – v izposojenkah (*là:mpa*, *pò:šta*, *pà:prika*, *p'lqç*, *plù:zna* ‘bluza’, *pò:ŋk*, *š'pəl*)
- z narečno asimilacijo:
 - t-p* > *p-p* (*pq:rpó:təç* ‘trpotec’)

- f* < redko **p* (< *b*) v izglasju (ʔ:ʀof 'jerob')
 < redko **x* pred soglasnikom, zlasti v izposojenkah (uò:fcət 'ohcet', 'ʀoufkà:mra 'prekajevalnica', rà:ifnek)
 – v izposojenkah ('fǎnt, fò:louš, fò:uš, fa:Ržò:u, fadajʔ:n, fǎž:na, k'seft 'kupčija, poseľ', 'tǒmf'tolmun')
 – v onomatopejah (fa:Rfo'tat)
 – z narečno disimilacijo:
p-k (lahko < *b-k*) > *f-k* (tè:fka, pò:fkAR, Rò:fkAT)
- d* – v izposojenkah (dè:ci, drà:t, fè:dar, lé:dar, mù:izda, škò:da, žnè:dar)
- t* – v izposojenkah (ancà:it, tà:užənt, čè:tna, fò:tar, jé:tka, kú:nštən, 'lǎft, 'tǎxt)
- c* – v izposojenkah (copà:ta, cú:kǎR, cè:gu, 'cǒf, xè:rc, ò:fcət, pí:cat, špí:ca, zò:c)
 – z narečno asimilacijo:
 –*ts-* > –*c-* (deuè:cto, pè:ctǒ)
 –*ds-* > –*ts-* > –*c-* (pocà:uk, poctrè:šna, prectavè:tu, uocè:kat, uocpò:t)
- z* – v izposojenkah (gò:izar, má:izəl, muzikà:nt, muzé:i, prè:nza, pè:gležən)
 < **g* po narečnem mehčanju mehkonebnikov (drù:zga 'drugi, rod. ed. m. sp.')
- s* – v izposojenkah (à:kSA, à:s, cé:sAR, jerè:st, kà:rst, sojudà:t, š'nǒps)
- ž – v novejših izposojenkah (žè:zva, žù:ηgla)
- č < **k* po narečnem mehčanju mehkonebnikov – leksikalizirano (č̣:səlca, č̣:ta, č̣:kla, č̣:tna, ṣ̌č̣:ra, č̣:pa, anč̣:R 'nikjer', smRè:če 'smreka, rod. ed., im. mn.', ueḷ:žga 'velik, rod. ed. m. sp.')
- < **c* (mà:lčAT 'malicati', reč̣:mo 'reči, 1. os. mn. vel.')
- v izposojenkah ('čǒp, 'čep, čà:i, čebú:la, čè:špla, ká:uč, kè:č)
- ž – v izposojenkah (fǎž:na, glà:žək, mé:žnar, ná:gležən, žá:kəl, žà:ga)
- š – v izposojenkah (bè:štja, 'bǒšt, flá:ša, maṣ̌:na, š'tǎnt, šò:la, škò:da, štó:pna)
 – z narečno asimilacijo:
 šč > š (graiṣ̌:na, klé:šce, lú:šət, na'lǎš, ṣ̌:pat, šeṭ:na, gošà:ua, kop̣:še)
s-š > š-š – tudi prekozložna asimilacija (š'sət ~ sǎšət, š ṣ̌:lam 'šilo, or. ed.', rašš'lə se 'raziti, m. sp. mn. del. -l', ṣ̌:šoʉ 'slišati, m. sp. ed. del. -l')
s-ž > š-ž (prekozložna asimilacija) (šlù:žba)
 sč > šč (koleš'čək)
 zč > sč > šč (šč̣:Rpan 'izčrpan')

- z narečno disimilacijo:
č̣k > *šk* (*pəš'ka*, *mà:č̣ka* ~ *mà:ška*, *bà:č̣kə* ~ *bà:škə* 'baček, butara, im. mn.', *zmeš'kət*)
 < redko *x* po narečnem mehčanju mehkonebnikov (*o svə̣tmo Miṣ̌é:l* 'ob svetem Mihaelu')

- g* – v izposojenkah (*cá:itə̄ŋge*, *'gə̄ŋk*, *já:ga*, *pè:glezən*, *štà:ŋga*, *uò:rgle*)
 < redko kot proteza pred zadnjimi samoglasniki (*gostù:rə̄nca* < *ostudnica* 'črv', *gù:n* 'oni')⁶⁴

- k* – v izposojenkah (*à:ḳsa*, *b'lek*, *č̣:ḳla* ~ *ḳ:ḳla*, *ḳ:šta*, *kof̣è:*, *kú:far*, *škà:ja*)
 – z narečno asimilacijo:
tj > *k* – redko (*kè:* 'tja')
 – z narečno disimilacijo:
tn > *kn* (*kná:la*)
tl > *kl* (*k'le* 'tule')
st > *šk* (*mò:iṣ̌kra* 'šivilja')

- x* < **g* sredi besede na morfemski meji (*dò:uxč̣as*) in v izglasju (*Bò:x*, *bṛè:x*, *dò:ux*, *drù:x*, *plù:x*, *stò:x*, *sné:x*)
 < -*d* (*pṛè:x*)
 – v izposojenkah (*b'è:rtox*, *g'mə̄x*, *'lix* ~ *gṛ̌:x*, *plè:x*, *uà:xtat*, *žlà:xta*, *žlè:xt*)
 – z narečno asimilacijo:
 -*dk-* > -*tk-* > -*xk-* (*ṛé:xka* 'redék', im. ed. ž. sp.)
 -*kt-* > -*xt-* (*dò:xtaṛca*, *dò:xtaṛ*, *trá:xtor* ~ *trá:ktor*)
 -*kl-* > -*xl-* (*naxḷé:stət*)
km- > *xm-* (*xmá:l*)
kp- > *xp-* (*xp̣í:l* 'kupiti', del. -*l*, m. sp. mn.)

3.1.2.3.2.3 Metateza

- m-č* > *č-m* (*čomó'rq̄d* ~ *močó'rq̄t* 'močerad', *čomorá:də̄uc* 'močeradovec')
- n-ŭ* > *ŭ-n* (*pó:uən* 'ponev')
- l-n* > *n-l* (*gṇé:žəl* 'gleženj')
- n-l* > *l-n* (v ž. sp. ed., m. sp. dv. del. -*l*: *parsmó:dəḷna* 'prismodnila, prismodila', *pá:īxəḷna* 'pahnila', *prekú:cəḷna* 'prekucnila'; v m. sp. mn. del. -*l*: *sṭé:səḷnə* 'stisnili', *xó:pəḷnə* 'hopnili')
- ŭ-l* > *l-ŭ* (*lōutà:r* 'oltar')
- j-r* > *r-j* (*marjò:n* 'majaron')
- p-r* > *r-p* (*krop̣í:uā* 'kopriva')
- x-k* > *k-x* (*zakà:xlat* 'zahakljati, zatakiniti')
- g-b* > *b-g* (*bə̄gà:uənca* 'cvetnonedeljska butarica')⁶⁵

⁶⁴ Prim. Furlan 2016: 81.

⁶⁵ »*begānica* [...] Ker je sln. gorenjsko tudi *gubanca*, *gbanca* »butara«, sta se obe osnovi **ǧ̣bati* in **ḅ̌gati* gotovo križali, ni pa mogoče zanikati sledov starega *ḅ̌gati* tudi za slovenščino.« (Bezljaj 1976: 15–16)

3.1.2.3.3 Prozodija

Ů: < **Ů:*

< po naglasnem umiku s kratkega naglašnega končnega zloga za en zlog proti začetku besede – umični naglas (*gó:ra, nó:sət, sé:stra ~ sé:stra, lé:žat, jé:žək, ró:ka*)

Ů: < **Ů:*

< naglašeni **V* v nezadnjem besednem zlogu (tudi v tipih *zabà:va, srò:ta*)

< redko podaljšani kratki naglas v zadnjem ali edinem besednem zlogu (*kò:n ~ 'kon ~ 'kɔn*)

V < naglašeni samoglasnik v zadnjem ali edinem besednem zlogu (*'məš, 'kəp, k'met, st'rok, žga'ne, no'žək, is'kət*)

V < nenaglašeni samoglasnik (*učř:təl, zidá:r, želé:s, lo'uat, sat'je, stə'za, mesò:, omo'žət se, já:buk*)

< po umiku naglasa s končnega kratkega naglašnega zloga (*pé:ta, urre:me*)

3.1.2.4 Izguba glasov

3.1.2.4.1 Samoglasniška oslabitev⁶⁶

Redukcija (oslabitev v polglasnik in onemitev) kratkih naglašnih in nenaglašnih samoglasnikov je v kroparskem govoru zelo pogosta, vendar je onemitev nenaglašnih samoglasnikov manj kot v bližnjih gorenjskih govorih ali sosednjem selškem narečju (prim. Benedik 1991). Oslabijo lahko kratki naglašeni samoglasniki, mogoči v zadnjih ali edinih besednih zlogih, in nenaglašeni samoglasniki v prednaglasnih in ponaglasnih besednih zlogih, v izglasju in v naslonkah. Kratka naglašena samoglasnika /i/, /u/ le izjemoma ne oslabita v polglasnik, pogosto pa oslabita v polglasnik /ə/ tudi /e/ (< **ě*) in /o/ (< **o*), medtem ko /a/ navadno oslabi v polglasnik *a*-jevske barve /ǻ/, drugi samoglasniki oslabijo redkeje.

Onemi ali oslabi lahko tako samoglasnik v osnovi kot tudi v končnici samostalniških in pridevniških besed ter priponski samoglasnik v glagolu. Morfematičnost onemele končnice oz. samoglasnika v njej včasih nadomesti drugačen tonem v osnovi pregibne besede (npr. *daj.*, *mest. ed. m. sp. kó:nə ~ kò:n*). Bolj kot razumljivost pa omejuje onemitev nenaglašnega samoglasnika izgovorljivost novonastalega soglasniškega sklopa. Zvočnik v takem sklopu navadno razpade v zvezo s polglasnikom, in sicer v vzglasju najpogosteje v zvezo polglasnik + zvočnik, v izglasju pogosteje v zvezo zvočnik + polglasnik, sredi besede različno.

⁶⁶ Samoglasniška oslabitev v kroparskem govoru je bila že predstavljena v Škofic 1996b.

3.1.2.4.1.1 Oslabitev kratkih naglašanih samoglasnikov

Kratki naglašeni /i/ najpogosteje oslabi v im. ed. v osnovi (nekdaj kratko akutiranih) enozložnih samostalnikov (*'bək, 'təč, š'pəl, š'trək; 'məš, 'nət*) in pridevniških besed (*'sət; 'nəč*) ter v zadnjem zlogu večzložnih samostalnikov, npr. v priponi *-ič* (*fan'təč, mar'ləč, sko'ləč*). Oslabitev v polglasnik je močna tudi v končnicah samostalnikov, pridevnikov in zaimkov končniškega naglasnega tipa, in sicer v im. mn. m. sp. (*plex'kə, žbə'lə, čeb'rə; u'sə 'vsi'*), v mest. mn., dv. sam. m. sp. (*p'səx, uɑ:r'təx, smə'nəx*), v daj., mest. ed. sam., prid. ž. sp. (*ka:r'ʉə, t'mə, məg'lə; lox'nə, slat'kə, mast'nə*), v rod., mest. mn., dv. prid. m., ž. sp. (*ž'ʉəx, zla'təx, təm'nəx*), v daj., or. mn., dv. prid. m., ž. sp. (*mast'nəm, doʉž'nəm*); v im. mn. prid. zaim. (*'təl 'tile'*), v daj., mest. ed. sam. zaim. (*'nə za 'nji ~ njej', mə'nə ~ m'nə*), rod. mn. sam. zaim. (*'nəx za 'njih'*); v nedoločniku glagolov na *-'ət -'i:m* za knj. *-'i:ti -'i:m* (*do'bət, obno'ʉət, omo'žət se, sa'dət*, tudi *i'tə ~ 'jət*); v 2. os. ed. velelnikov glag. na *-'ət -'em* za knj. *-'ət:ti -'em* (*um'rə, ž'rə*), *-'ət -'nem* za knj. *-'ət:ti -'nem* (*nap'nə, zač'nə*), *-'ət -'em* za knj. *-'ət:ti -em* (*už'mə*), *-'ət -'i:m* za knj. *-'ət:ti -'i:m* (*ta:r'pə, ž'ʉə, z'də*), *-'a:t -'i:m* za knj. *-'a:ti -'i:m* (*s'pə*), *-'a:t -'em* za knj. *-'a:ti -em* (*pa:rž'gə*), *-ənt -nem* za knj. *-niti -nem* (*umak'nə, pax'nə*), glag. *'iti'* (*pei'də*); v mn. m. sp. del. *-l* glagolov *'biti'*, *'iti'* (*b'lə, š'lə*).

Pogosto oslabi tudi kratki naglašeni /u/, in sicer tako v osnovi enozložnih samostalnikov (*'kəp, k'rəx, 'ləft, g'rəšt, š'tək, š'təmʃ*) in prislovov (*s'kəp*) kot tudi v končnici daj., mest., ed. sam. m. in sr. sp. končniškega naglasnega tipa (*p'sə, dež'jə, xa:rp'tə, žbə'lə, kam'nə, d'nə, žga'nə*).

Kratki naglašeni /e/ (< **ě*) oslabi v polglasnik v osnovi samostalnikov v im. ed. m. sp. (*op'lən, x'ləp, x'rən*), v končnici samostalnikov končniškega naglasnega tipa v mest. mn. sr. sp. (*na t'ləx*) ter v končnici pridevniških zaimkov, in sicer v rod. mn. (*'təx, u'səx*), daj. mn. (*u'səm*).⁶⁷

Kratki naglašeni /o/ oslabi v polglasnik v osnovi prislovov (*'bəl, nauo'kəl, to'kə*) ter v končnicah samostalnikov v im. ed. sr. sp., če se osnove teh končajo s sklopom zvočnik + zvočnik (*gər'lə*), in or. ed. m., sr. sp. (*p'səm, žbə'ləm, žga'nəm*) in v daj. mn., dv. m. sp. (*p'səm, sər'pəm, uɑ:r'təm, lonč'kəm*).

Kratki naglašeni /a/ oslabi v *a*-jevsko obarvan polglasnik /ǝ/ ali srednji /ə/ v zadnjem ali edinem zlogu osnove samostalnikov in samostalniških zaimkov, pridevnikov in pridevniških zaimkov v im. ed. m. sp. (*b'rət, čomo'rət ~ čomo'rət 'močerad', 'gət, naslo'nəč ~ naslo'nəč, 'pəx, 'rək ~ 'rək, žu'pən, ʒ'gən, 'fənt ~ 'fənt, g'vənt ~ g'vənt, š'kəf; 'kə ~ 'kə 'kaj'; m'lət, p'jən, s'ləp, s'tər ~ s'tər, z'lət; 'nəš, 'uqš*); povedkovnika (*rət*) in prislova (*aŋ'kət ~ aŋ'kət ~ aŋ'kət, na'ləš, ta'lət, 'təm ~ 'təm*). Samostalniki ž. sp. končniškega in mešanega naglasnega tipa imajo lahko oslabljeni /ǝ/ v končnici mest. mn. (*že'nəx, peš'kəx, stəzəx, uo'dəx*) in daj. mn. (*peš'kəm*) – a pogostejši je neoslabljeni samoglasnik v končnici (torej *-ax, -am*). Kratki naglašeni /a/ oslabi tudi v nedoločniku glagolov na *-'ət -'a:m* za knj. *-'a:ti -'a:m* (*fra'tət, klepe'tət, kuar'tət*) in *-'ət -em* za knj. *-'a:ti -em* (*is'kət ~ is'kət, kəp'vət, la'gət, naroč'ʉət, zasled'vət*).

⁶⁷ Kratki naglašeni /e/ iz kratkega naglasnega etimološkega **e* in **ę* je ohranjen in ne oslabi: *žga'ne, klas'je, k'met, pog'let*.

3.1.2.4.1.2 Oslabitev nenaglašanih samoglasnikov

Oslabitev nenaglašanege /i/ je v kroparskem govoru zelo pogosta, in sicer tako delna, tj. v polglasnik /ə/, kot popolna.

V prednaglasnih zlogih /i/ lahko oslabi v osnovi samostalniških (*ošpə'ce, pəškò:tək, svə'nak, špətà:u; məd'ua ~ md'ua, vədvē:, nə'ma* 'njima') in pridevniških besed v vseh sklonih (*və'sok ~ u'sok*) ter v osnovi nedoločnika, sedanjika, velelnika in deležnikov glagolov, ki imajo naglas na priponi (*uošpə'cət* 'naostriti'; *dəš'ə:m, žuə'ta; preštə'xəj; cvəl'ə:la, təšá:l ~ tišá:l; uošpəcá:n* 'naostren').

V ponaglasnih zlogih /i/ lahko oslabi v osnovi samostalnikov (*frù:štək, jé:səx, jé:zək, pé:lən, peté:lən, žé:nən*), pridevnikov (*u'é:lək*), prislovov (*nat'ə:rləx, ućá:səx*), v priponskem obrazilu *-ič* v im. ed. m. sp. (*bó:žəč, jò:pəč, pò:bəč, pré:šəč*) ter v končnicah, in sicer v mest. mn, dv. sam. m., sr. sp. (*čè:uləx, gnè:zdəx, xrè:bəx, jè:trəx, jez'əkəx, kò:təx, kolè:səx, korè:təx, kouá:čəx, ló:ncəx, uogní:səx, uotró:cəx, partizà:nəx, plù:čəx, sinò:uəx*); v daj. mn. sam. 2. ženske sklanjatve (*čelù:stəm, dožnò:stəm, mè:səm*) in mest. mn. sam. 2. ženske sklanjatve (*čelù:stəx, uò:fcetəx* 'ohcet', *mè:səx*); v rod. mn. prid. b. (*domá:čəx, dó:brəx, frà:janəx, gù:mijastəx, krò:parskəx, kù:plenəx, mlá:dəx, ó:sməx, ré:šenəx, snežè:nəx*), daj. mn. prid. b. (*dó:brəm, gù:nəm, ré:šenəm, snežè:nəm, só:jəm, ta lò:xnəm, tì:stəm*), mest. mn. prid. b. (*dežè:unəx, duaná:įstəx, lè:nəx, št'ə:rəx, tá:kəx, tì:stəx, uó:kəx*) in or. mn., dv. prid. b. (*bogá:təm, lè:pəm, mlá:dəm, plé:šastəm, št'ə:rəm, ta pà:rūəm*). V /ə/ oslabi tudi nenaglašeno priponsko obrazilo *-i-* v nedoločniku (*čè:dət, ba:rnò:žət, bró:čət* 'barvati (rdeče) pirhe', *brù:sət, gá:zət, xó:dət, kré:tət, lú:sət, mlá:tət, nacé:pət, nó:sət, pozá:bət, pró:sət*); v sedanjiku za 1., 2. os. ed. ter opisnem del. *-l* za m. sp. ed. glagolov na *-ət -əm* za knj. *-iti -im* oz. *-i:ti -im* (*brò:dəš, čù:dəm se, xó:dəš, lú:pəm, mè:sləš, uošp'ə:čəš, pokù:səm, tú:ləm, zastó:pəm; bró:du, xó:du, nó:su, pró:su*); glagolov na *-l'ət -əm* za knj. *-i:ti -im* (*sé:ləm, pepè:ləm se; presé:lu se, pepé:lu se*); v sedanjiku za 1., 2. os. ed. glagolov na *-at -əm* za knj. *-ati -im* (*šl'ə:šəm*); glag. na *-ət -əm* za knj. *-eti -im* (*u'i:dəm*); če je pred nenaglašanim priponskim obrazilom *-i-* zvočnik, ta nenaglašeni /i/ v nedoločniku lahko oslabi delno (v polglasnik /ə/) ali popolnoma (*tú:lt ~ tú:lət, mó:lt ~ mó:lət, mé:rt, brá:nt*).

V izglasju /i/ oslabi v končnici sam. v im. mn. m. sp. (*cè:sta:rjə, čé:ržə* 'storži', *eroplà:nə, glá:žə, já:grə, jez'əkə, klučá:rjə, kouá:čə, kozà:rcə, kré:žə, kré:pəlnə* 'pohabljeneci', *l'ə:stkə, metú:lə, mož'čəkə, pa:rpomò:čkə, pá:rkəlnə, rə:gəlcə* 'pravila, dogodki', *zvè:skə*); v rod., daj., mest. ed., im., rod., tož. mn. in redko v or. mn. sam. 2. ženske sklanjatve, če se osnova končuje na soglasnik + zvočnik (*bolè:znə, jà:slə, lbè:znə, pred dù:rmə ~ dù:rəm*); v im. ed. m. sp. vrstnih prid. na *-ji* (*dž'ujə, bó:žjə, pá:sjə*); v daj., mest. ed. prid. ž. sp., im. mn. prid. m. sp., če se osnova končuje na soglasnik + zvočnik (*žù:pnə, čg'rnə, srè:dnə; brespò:səlnə, dvò:įnə, xè:šnə, jé:znə, korá:įznə, kurù:znə, lá:čnə, nauà:dnə, prì:dnə, strè:šnə, zb'ə:rčnə*) in v nekaterih nepregibnih besedah (*jù:trə, nò:trə, tù:də*).

V naslonkah oslabi /i/ v vezniku (*kə* 'ki'), v sam. zaimkih (*sə* 'si/sebi', *mə* 'mi/meni', *tə* 'ti/tebi', *jə* 'ji', *jəx* 'jih', *jəm* 'jim', *jəma* 'jima'), v opisnem del. *-l* glagola *biti* v m. sp. mn. (*blə*).

Oslabitev /e/ je ne glede na njegov izvor pogosta, in sicer tako popolna kot delna (tj. v polglasnik /ə/). V prednaglasnih zlogih lahko oslabi vsak /e/, ne glede na izvor: < *ĕ (cvətĕ:t, dək'le, məxĕ:r; cvət'na; cəd'mo; jəs'te, uəs'te), < *e (uəlĕ:k) in < *e (māš'kou).

V ponaglasnih zlogih oslabi /e/ v končnici daj. mn. sam. m., sr. sp. (< *e) (stá:ršəm, já:īcəm, Nĕ:mcəm); v rod. ed. prid. m. sp. (< *ĕ) (tesá:rskəga ~ tesá:rzg:a, kù:xanskəga ~ kù:xanzg:a, fá:rouškəga ~ fá:roužg:a, kmĕ:čkəga ~ kmĕ:žg:a); v daj., mest., or. ed. prid. m. sp. (< *ĕ) (fá:rouškəmo ~ fá:rouškmo) ter v nedoločniku glagolov na -ət -əm za knj. -eti -im (uĕ:dət); oslabi tudi /e/ < *e v 1. os. ed. sed. glagola 'moči morem' (mó:rəm), medtem ko v 2. os. ed. in v mn. sed. /e/ onemi (mó:rmo).

V izglasju oslabi /e/ (< *e) v končnici -je im. mn. sam. in štev. m. sp. (štá:ntjə ~ -je, brá:tjə ~ -je, fá:ntjə ~ -je, glĕ:djə ~ -je, golò:bjə ~ -je, kmĕ:tjə ~ -je, souđá:tjə ~ -je, súá:tjə ~ -je; štĕ:rjə ~ -je).

V kroparskem govoru je pogosta oslabitev nenaglašene /a/ v polglasnik *a*-jevske barve /ǎ/, izjemoma v srednji polglasnik /ə/. /a/ oslabi v prednaglasnih zlogih različnih besednih vrst (māndĕ:r 'bandero, nebo', kəm'na; mās'tən, šəndá:rskə 'žandarski', špəncĕ:rane, zakəmrá:n; tək'le).

Pogostejša je oslabitev /a/ v ponaglasnih zlogih, in sicer v osnovi (tù:lipən; 'nejmən ~ 'nejmən, 'večkət, duá:kət, trĕ:kət) ali v končnicah. Redko oslabi /a/ v mest. in or. mn. sam. ž. sp. (cá:ītəngəx, zbó:təx; čpĕ:nəm 'črepinja, posoda, mest., or. mn.', klĕ:šəm, kropĕ:uəm, šĕ:bəm, Uodĕ:cəm, ženĕ:cəm) ter v nedoločniku in sedanjiku glagolov na -at -am za knj. -ati -am (uobdĕ:lət, razž:gət, pomá:ucət; mò:rəm, mò:rəš ~ mò:rš). Oslabi ali onemi tudi /a/ v priponi velelnika in opisnega del. -l m. sp. ed. glagolov istega tipa (kú:xĕj, čá:kej ~ čá:ki ~ čá:k, prá:šĕj ~ prá:š, pošlú:šĕj ~ pošlú:š, glò:dej; kú:xou, drĕ:čou se, žà:gou) ter v opisnem del. -l za m. sp. ed. glagolov -at -əm za knj. -ati -im (šlĕ:šou), -at -em za knj. -ati -em (klĕ:cou, glò:dou, kó:pou, kolĕ:duou), -at -'e:m za knj. -ati -'e:m (pouĕ:dou), -at -'i:m za knj. -ati -'i:m (dá:ržou), -'at -em za knj. -'a:ti -em (ĕ:skou ~ is'kou).

V končnicah or. ed. in daj. mn., dv. sam. m., sr. sp. je običajen analogni prevzem končnic *a*-sklanjatve -əm, končnica -əm je redkeje zabeležena⁶⁸ (á:təm, bremĕ:nəm, cĕ:gləm, dná:rjəm, eroplá:nəm, kouá:čəm ~ kouá:čəm, klú:čəm, kó:nəm, lopá:rjəm, mlĕ:nəm, mé:stəm, pá:rstəm, pogré:bəm, prešĕ:čəm, strĕ:cəm, šó:drəm, šĕ:ləm, telĕ:təm, uorò:djəm, zdraunĕ:kəm, zdrà:ujəm; otró:kəm ~ otró:kəm, partizá:nəm ~ partizá:nəm, pà:rsəm, ré:brəm, štĕ:ηgəlcəm ~ štĕ:ηgəlcəm, brá:təm ~ brá:təm, kolĕ:gəm ~ kolĕ:gəm, otró:kəm ~ otró:kəm, souđá:təm ~ souđá:təm, urá:təm ~ urá:təm, uojá:kəm ~ uojá:kəm, stó:ləm ~ stó:ləm, sinò:uəm ~ sinò:uəm, Fĕ:lipəm ~ Fĕ:lipəm, kolò:uretəm ~ kolò:uretəm, mlĕ:nəm ~ mlĕ:nəm, perĕsəm ~ perĕsəm, ré:brəm ~ ré:brəm, telĕ:təm ~ telĕ:təm).

⁶⁸ V končnici -əm v teh sklonih najverjetneje ne gre za oslabele narečno različico knj. -om (-oma) oz. -em (-ema) – v gorenjščini ni preglasa –, ampak morda za še bolj oslabele *a*-jevsko končnico. Obe različici (-əm in -əm) v or. ed. in daj. mn., dv. sam. m., sr. sp. lahko govori isti govorec (morda gre tudi za novejšje mešanje končnic *a*- in *o*-sklanjatve).

/a/ oslabi tudi v nenaglašeni zaimkih (*nəm ~ nəm, nəs ~ nəs, ŋəm ~ ŋəm, ŋəs ~ ŋəs, kəʃən ~ kəʃən*).

Tudi oslabitev nenaglašene /o/ je v kroparskem govoru dokaj pogosta, vendar je bolj pogosta oslabitev v polglasnik /ə/ kot onemitev.

Pogosteje kot v prednaglasnih zlogih (*gouərí:*) lahko /o/ oslabi v ponaglasnih zlogih, in sicer v osnovi različnih besednih vrst (*zmè:rəm, lè:təs, 'najbəl, 'kamər, 'kukər*).

/o/ lahko oslabi tudi v izglasju, in sicer v prislovih (npr.: *dirè:ktən, guí:šnə* 'zagotovo', *kó:nčnə, né:košnə, podrò:bnə, razlò:čnə, flé:tnə, mò:žnə, sigù:rənə, spló:šnə*) in v im. mn. prid. m., sr. sp. (npr.: *natà:nčnə, prauí:lənə, prepò:znə, čú:dənə, dəržá:ŋnə, mè:ixnə, modé:rənə, nau:mnə, 'neua:rjé:tnə, normà:lənə, oblà:čnə, obvé:znə, odvú:šnə, pá:metnə, plí:tkə, podó:bnə, resnè:čnə, srè:nskə, stabì:lənə, tó:čnə, tí:pičnə, ulá:žnə, ŋrè:dnə*), v končnici im. ed. sam. sr. sp., če se osnova končuje na nezvočnik + zvočnik /v/ ali /l/ (*črè:slə, dé:blə, izdà:istvə, jé:klə, poxè:štə, sé:dlə, sté:blə*), in v opisnem deležniku -l sr. sp. ed. (*prepá:dlə, pa:rlé:glə, zaqlé:klə se, zé:blə*).

/o/ oslabi tudi v nekaterih naslonkah (*kə* za 'ko', 'koč', *kət* 'kot', *okəl* 'okoli', *kukər* 'kakor').

Tudi nenaglašeni /u/ pogosto oslabi, in sicer tako v prednaglasnih (*dəplí:na, xə'dič, fəží:na, ləší:na* 'luščina', *məštá:ce, məflò:n, stədè:nc, glaxì: so; də'sət, zamədí:m, zbədí:š, zgəbí:š; mədí: se, spəstí:te, pəstí:te, gləší:la je, poštəpà:la je, zasləží:la je*) kot v ponaglasnih zlogih (*já:buk ~ já:bək, kló:bək, kó:žəx, tré:bəx, cá:itəŋge, z Bè:gən*) in v izglasju, in sicer v končnici za daj., mest. ed. sam. m., sr. sp. (*bà:jarjə, bré:znə, črèuè:sjə, čé:udrə, dò:xtarjə, gospò:də, grá:bnə, lè:šujə, mò:žə, mò:rjə, mesá:rjə, nè:bə, kouá:čə, kó:tlə, lauò:rjə, lé:stjə, rá:dalnə* 'predal, im. mn.', *sì:nə, ŋq:rtə, zdrà:ujə, žé:xtarjə, želò:tcə*) in pridevniških besed (*-mu > -mə > -mo*)⁶⁹ (*mó:imo, ná:šmo, ta lè:pmo*).

3.1.2.4.1.3 Onemitev nenaglašeni samoglasnikov

Nenaglašeni /i/ onemi v prednaglasnih zlogih v osnovi (*orginà:l, snò:č, taljà:nka*), v predponi *iz-* (*scí:mt, zbì:rčən, zgí:nt*). Po onemitvi prednaglasnega /i/ lahko nastane soglasniški sklop nezvočnik + nezvočnik oz. nezvočnik + zvočnik (*pjà:nc, pšá:nc, žŋí:na, srò:ta, žvé:t*). Če po onemitvi prednaglasnega /i/ nastane soglasniški sklop zvočnik /l/, /n/, /r/ + nezvočnik, se pred zvočnik vrine polglasnik, lahko *a*-jevske barve (*əlsí:ca ~ lsí:ca, aŋkà:r, əŋkò:l, pə:rjì:mk, pə:rmé:rənə, pə:rné:st, pə:rprà:ulen, pə:ršpá:rat, tq:rjè: 'trije'*).

V ponaglasnih zlogih /i/ onemi v osnovi odvisnih sklonov nekaterih samostalnikov m. sp. (*Jú:rjə* – mest. ed., *jú:lja* – rod. ed.); v samostalniških priponah ž. sp. *-ina* (*dru:šna* 'družina', *jú:žna, pà:ičoŋna, ré:ušna*), *-ica* (*marè:lca, rò:šca, žú:pca*), *-inja* (*kú:xna*), *-ija* (*pé:nzja, precè:sja*) itd. Če se po onemitvi ponaglasnega /i/ oblikuje soglasniški sklop soglasnik + zvočnik + nezvočnik, zvočnik razpade v polglasnik + zvočnik, npr. *-nica > -əncə* (*čisí:ləncə, gostú:rəncə* 'gosenica', *jú:žəncə, kosí:ləncə, mù:šəncə, oblè:təncə, plè:uəncə, smetè:šəncə, smé:šəncə, šmá:rəncə, šnè:rəncə, uè:tarəncə, žà:rəncə*), *-nika > -əŋka* (*à:rəŋka*), *-lica > -əlca* (*čé:səlca, dé:kəlca, knò:fəlca, kù:gəlca, mè:təlca, pò:stəlca, tà:bəlca*), *-nik > -əŋk* (*Kà:məncən, krà:jəŋk, lé:šəŋk, lè:təŋk, mà:jəŋk, obešà:uəŋk*,

⁶⁹ Logar 1981a (ponovno objavljeno v: Logar 1996: 179).

okopà:uə̀ɲk, prà:zə̀ɲk, stò:žə̀ɲk). Ponaglasni /i/ onemi tudi v pridevniški priponi *-in-* (*má:mna* – im. ed. ž. sp., *é:loučne* ‘ilovnat, tak iz ilovice’ – rod. ed. ž. sp.) in drugje (prisl. *zà:də̀nč*). Ponaglasni /i/ lahko onemi tudi v nedoločniški priponi glagolov tipa *-nt -nem* za knj. *-niti -nem* (*zɡí:nt, zé:nt, ré:nt*); če se v nedoločniku glagolov tipa *-ət -əm* za knj. *-iti -im, -ənt -nem* za knj. *-niti -nem* po onemitvi ponaglasnega priponskega /i/ oblikuje soglasniški sklop soglasnik + zvočnik + nezvočnik, zvočnik razpade v polglasnik + zvočnik (*mí:sə̀lt, pá:xə̀nt, poklé:kə̀nt, spò:uə̀nt* ‘spomniti’, *sté:gə̀nt, stí:sə̀nt, ugá:sə̀nt*). V sedanjiku ponaglasni /i/ onemi v priponi glagolov tipa *-at -əm* za knj. *-ati -im, -ət -əm* za knj. *-eti -im, -ət -əm* za knj. *-iti -im, -'ət -əm* za knj. *-'i:ti -im*, in sicer v 1., 2., 3. os. mn., dv.: *-imo, -ite, -ijo, -iva, -ita* > *-mo, -te, -jo, -va ~ -ua, -ta* (*slé:šva, slé:šmo, slé:šte, slé:šjo, slé:šta, uí:tta* ‘videti, 2., 3. os. dv. sed.’, *nó:smo, našé:mte, zdrà:ujo, sprá:umo, poskú:sua, sé:lmo, pepè:ljo se*) – če po onemitvi ponaglasnega priponskega /i/ nastane soglasniški sklop soglasnik + zvočnik /l/ + soglasnik, zvočnik /l/ razpade v polglasnik + zvočnik: *-limo, -lite, -lijo, -liva, -lita* > *-əlmo, -əlte, -əljo, -əlva, -əлта* (*mè:səlmo, mè:səlte, mè:səljo, mè:səlva, mè:səлта*). V glagolih tipa *-ət -əm* za knj. *-iti -im, -'ət -əm* za knj. *-'i:ti -im* onemi ponaglasni /i/ v priponi velelnika za 1., 2. os. mn., dv.: *-imo, -ite, -iva, -ita* > *-mo, -te, -va ~ -ua, -ta* (*nastá:ute, našé:mva, pò:čmo, pa:rprá:uta, ré:šmo, zló:mta, sé:lte*). V opisnem del. *-l* onemi /i/ v priponi glagolov tipa *-ət -əm* za knj. *-iti -im, -'ət -əm* za knj. *-'i:ti -im*, in sicer v m. sp. ed. (*čé:stu, sprá:uu, presé:lu se*), v ž. sp. ed. (*čé:stla, ponasré:čla se, sprá:ula, ustá:ula*) in v m. sp. mn., dv. (*nastá:ula, postá:ula, touó:rlə, uoxú:nlə*), ter v priponi glagolov tipa *-nt -nem* za knj. *-niti -nem*, in sicer v m. sp. ed. (*zé:nu, zɡé:nu, poré:nu*), v ž. sp. ed. (*zé:nla*), mn. (*poré:nle*), m. sp. mn. (*spodrè:nlə*), dv. (*zɡé:nla*) – če po onemitvi ponaglasnega priponskega /i/ nastane soglasniški sklop nezvočnik + zvočnik /n/ + zvočnik /l/, zvočnik /n/ razpade v polglasnik + /n/ ali po metatezi *n-l > l-n* zvočnik /l/ razpade v polglasnik /ə/ + zvočnik /l/: *-nila, -nile, -nili* > *-ənlə, -ənle, -ənlə* oz. *-əlnə, -əlnə, -əlnə* (*cə:rkənlə, uzi:gənlə, ugré:zənlə, parsmó:dəlnə, pá:ixəlnə, podré:čəlnə, preku:cəlnə, spodré:kəlnə, xó:pəlnə*).

/i/ lahko onemi v izglasju prislovov (*podnè:u, nauokò:l, gó:r, dó:l, dó:st, počà:s, polé:t*) ter v končnici pregibnih besednih vrst. Skoraj dosledna je onemitev /i/ v daj. in mest. ed. sam. ž. sp. (*xí:š, má:m, sosé:t, Marè:i, Stà:ɲk, pé:č, Lublá:n, fá:ba:rk, žú:pc*) – če po onemitvi izglasnega /i/ nastane soglasniški sklop soglasnik + nezvočnik, je oslabitev lahko delna ali popolna (*pù:nčkə ~ pù:nčk, slù:žbə ~ slù:šp, uó:iškə ~ uó:išk*); če pa nastane sklop soglasnik + zvočnik, ta razpade v polglasnik + zvočnik (*u gostè:lən*);⁷⁰ /i/ onemi tudi v končnici im. mn. sam. m. sp. (*uotró:c, sindò:u, pá:xə ~ pá:x*); v or. mn. sam. ž. sp. (*pù:ncam, rokà:m, ué:lcam*); v daj. in mest. ed. ter im. in tož. mn. sam. 2. ženske sklanjatve (*spò:ut* ‘spoved’, *uò:fcet, pá:met, mí:š, ní:t, bí:ɲkošt, čelù:st*), lahko pa tudi v rod. ed. in mn. teh samostalnikov (*čelù:st ~ čelù:sti, lubosú:mnost ~ lubosú:mnosti, smq:rt ~ smq:rti*) ter v daj. in mest. ed. sam. zaimkov (*mé:n, té:p, sé:p*). Pri pridevniku onemi izglasni /i/ v im. ed. m. sp. primernika in presežnika (*bò:l, drà:š, 'nejdrà:š, xù:i, 'neixù:i, lè:uš, lò:š ~ lò:zi, nejlè:uš, mà:n, slà:pš, starè:iš, 'nejslà:pš, šè:r ~ šè:ri, tè:š*

⁷⁰ Pogosteje pa v takih sklopih pride le do oslabitve izglasnega *-i*, tj. *gostè:lən, bì:rmə, cé:rkəu, kú:xnə, lù:knə, prè:klə, pò:istlə, pé:nzjə, precè:sjə, teleuú:zjə, touà:rənə, železà:rənə*.

~ tɛ:ʒi, uɛ:č, uɛ:š ~ uɛ:ši) ter v im. ed. m. sp. določne pridevniške oblike (*ta gq:rt, ta sta:rdɛ:n, ta zelɛ:n*); v daj. in mest. ed. ž. sp., im. mn. m. sp. ter or. mn., dv. m. in ž. sp. (*ta lɛ:p, ná:s, mó:i, domá:č; poročé:n, ré:šen, snežɛ:n, ta domá:č, ta usò:k, ta lɛ:p, t̃:st, vá:s; z ná:šəm, z lɛ:pəm, s ta dò:brəm, s t̃:stəm, s trebú:šastəm, z zanimé:uəm*); v im. ed. m. sp. ter daj. in mest. ed. ž. sp. vrstnih pridevnikov na *-ski, -ški* je izglasni /i/ lahko onemel ali le oslabel (*Polá:nskə dolí:n ~ Polá:nsk dolí:n, fá:rouškə ~ fá:roušk, kmè:čkə ~ kmè:čk, elektrò:nskə, gó:nskə, jelò:uškə, kó:nskə, kapè:lškə, ma:rl̃:škə, mesá:nskə, mó:škə, zakó:nskə*); /i/ onemi tudi v im. ed., mn. vrstnilnih števnikov m. sp. (*ta šé:st, ta desé:t*). V vseh kroparskih nedoločnikih, ne glede na to, ali so izvorno kratki ali dolgi, je izglasni *-i* onemel (*dé:lat, sma:rdé:t, gnoj̃:t, kouá:t, kəp'vət, ig'rat ~ igrá:t, né:st, nó:sət, zaklé:nt*). V glagolih tipa *-ət -əm* za knj. *-iti -im, -at -əm* za knj. *-ati -im, -ət -əm* za knj. *-eti -im, -'ət -əm* za knj. *-i:ti -im* onemi izglasni /i/ v 3. os. ed. sedanjika (*xó:t, presenè:t, nò:s, vó:s, sl̃:š, uɛ:t, sé:l*) ter v 2. os. ed. velelnika (*nó:s, uó:s, mé:r, pí:l, dovò:l, zakú:r, presé:l se*) – če po onemitvi izglasnega /i/ nastane soglasniški sklop soglasnik + zvočnik /l/ ali /n/, zvočnik razpade v polglasnik /ə/ + zvočnik: *-li > -əl ~ -lə* (sed.: *mì:səl ~ mì:slə*, vel.: *premí:slə ~ premí:səl*), *-ni > -ən ~ -nə* (*ugá:snə ~ ugá:sən, cə:rkənə, spò:unə, uz̃:gnə*); izglasni /i/ onemi tudi v opisnem del. *-l* m. sp. mn. (*dé:lal, jagá:l, kouà:l, nos̃:l*) – če po onemitvi izglasnega in priponskega /i/ nastane soglasniški sklop soglasnik + zvočnik /l/, se pred zvočnik /l/ vrine polglasnik, torej *-li > -əl* (toda pogosteje v takem sklopu *-i* le oslabi v polglasnik: *čé:dlə, dó:ublə, gouò:rlə, jé:dlə, narè:dlə, nastá:ulə, ná:idlə, par̃:à:rlə, pá:slə, polò:ulə, pomq̃:rlə, porò:člə se, pù:stlə, raskrò:plə se, ré:klə, st̃:səlnə, stó:uklə, ukrá:dlə, zapò:unlə sə, zl̃:žlə*).

V naslonkah onemi /i/ v naslednjih primerih: *par ~ par* 'pri', *b* 'bi', *k* 'ki', *s* 'si' (glag. *biti*, 2. os. ed. sed. oz. povratnoosebni zaimék *sebi ~ si*, daj. ed.).

V prednaglasnih zlogih onemi /e/ (< **ě*) v osnovi vseh besednih vrst (*čp̃:na, snò:, spouđñ:ca; lpò: ~ əlpò:; prezđ̃:la, z'dou, zdé:la*); v rod. ed. prid. m. sp. (*dobq̃'ga*); v daj., mest., or. ed. prid. m. sp. (*məstən'mo*). Če po onemitvi /e/ nastane sklop zvočnik + nezvočnik, zvočnik razpade v polglasnik + zvočnik (*əlsɛ:n*). Onemita lahko tudi prednaglasni /e/ < **e* (*dná:r*) in /e/ < **e* (z *zbó:i* 's seboj').

V ponaglasnih zlogih onemi /e/ (< **ě*) v osnovi (*uó:rx, člò:uk*) ter v končnicah, in sicer v rod. (tož. za živo) ed. pridevniških besed m. sp. (*drú:zga, é:nga, mlá:dga, mó:iğa, snežɛ:nga, ta lɛ:bga, ta stá:rga*) – če po onemitvi nastane sklop soglasnik + zvočnik, ta razpade v polglasnik + zvočnik (*jed̃:lənga, normà:lənga, podó:bənga, prè:išənga, ué:rənga, zgó:dənga, dó:bq̃ga*); v daj., mest., or. ed. pridevniških besed m. sp. (*é:nmo, snežɛ:nmo, ta nò:umo, ta sù:xmo, t̃:stmo, mlá:dmo*) – če po onemitvi nastane sklop soglasnik + zvočnik /n/ + zvočnik /m/, zvočnik /n/ razpade v polglasnik + zvočnik (*kakšənmo, nasprò:tənmo*). Onemi lahko še ponaglasni /e/ < **e* (*pó:įstla*), tudi v naslonkah (*i ~ je* 'je').

Onemitev nenaglašene samoglasnika /a/ je zelo redka, v gradivu je le nekaj primerov v prednaglasnih zlogih (*sñ: 'sani', tkò: 'tako'*); v ponaglasnem zlogu le v sedanjiku glagola *morati* (*mò:rmo, mò:rte, mò:rjo, mò:r̃ua, mò:rta*) ter v velelniku za 2. os. ed. nekaterih glagolov na *-at -am* za knj. *-ati -am* (*prà:š* 'vprašaj').

Onemitev prednaglasnega /o/ v osnovi je redka (*zbó:ta* ‘sobota’, *əncó:ī*), prav tako tudi onemitev /o/ v ponaglasnih zaprtih zlogih (*pú:lvar* ‘pulover’) in v izglasju (*dá:ʌən ~ dá:ʌənə*).

V izglasju /o/ onemi predvsem v končnici im., tož. ed. sam. in prid. sr. sp. – maskulinizacija nevter (*zdí:l, čé:l, dlé:t, gné:st, korí:t, mlé:k, mé:st, pecí:u, želé:s; zbò:rən*). Če ob onemitvi izglasnega -o nastane sklop soglasnik + zvočnik, se pred zvočnik vrine polglasnik (*jú:tq̄r, uó:kən, ré:bq̄r, uá:pən, zà:rən*). /o/ v izglasju onemi tudi v del. -l za sr. sp. ed., ko je v vlogi povedkovega določila (*dé:lal, kouá:l, kú:xal, strè:nal, zlomí:l, zmlé:l, znú:cal se je*). Če po oslavitvi takega izglasnega -o nastane sklop soglasnik + /l/, izglasni -o oslabi samo do polglasnika, sicer pa se ob onemitvi -o pred /l/ vrine polglasnik (*dobí:l ~ dò:bəl ~ dò:blə se ní:, gouq̄:rlə, krá:dlə se je*). Onemi tudi prednaglasni ali ponaglasni /o/ v priponskem obrazilu -ov- v nedoločniških oblikah glagolov: v nedoločniku -ov-at-(i), v namenilniku -ov-a-t, v opisnem deležniku -ov-a-l (v vseh spolih in številih), v deležniku stanja -ov-a-n (v vseh spolih in številih), v glagolniku -ov-an-je (*gost'ʌq̄t, kəp'ʌq̄t, spak'ʌq̄t se, stan'ʌq̄t, uas'ʌq̄t; kolè:dʌat, naprè:dʌat, pa:r̄pò:gʌat se, pogq̄:rkʌat, pé:stʌat, splà:kʌat, škò:dvq̄t, uá:rʌat, ué:rʌat*).

/u/ onemi v prednaglasnih zlogih (*γdò:, ps'tət, sxò:, š'šət, t'le; xpè:la* ‘kupiti, del. -l, ž. sp. ed.’; *zakrè:l*). Če po onemitvi prednaglasnega /u/ nastane soglasniški sklop zvočnik + soglasnik, zvočnik navadno razpade v polglasnik + zvočnik (*dq̄:rgà:č, əlbè:zən ~ lbè:zən, əldjè:, əlpí:na ~ lpí:na, q̄:r'men, əlší:na ~ lší:na*).

/u/ onemi tudi v ponaglasnih zlogih, in sicer v nenaglašeni samostalniški priponi -ux (*pí:rx, và:rx*); v končnici mest. ed. sam. m. sp. (*pq̄r Legà:t ~ Legà:tə, u fá:rouškmó lá:s, na mó:st ~ na mò:stə*); v končnicah rod., tož. dv. osebnih zaimkov (*nà:i, và:i, nè:i* ‘njiju’). Onemi tudi ponaglasni /u/ v priponskem obrazilu -uje- v sedanjiku glagolov -(o)vat -(u)jem za knj. -ov-a-ti -u-je-m (*pé:stjem; pa:r̄pò:gješ se; vé:rje; kolè:djemo; naprè:djete; splà:kjejo; pogq̄:rkjeua; vá:rjeta*).

Onemitev nenaglašeneга *ə je dokaj pogosta, in sicer v prednaglasnih zlogih v osnovi samostalnikov (*s'mən*) in samostalniških zaimkov (*m'nə* ‘meni’, *mnò:ī* ‘menoj’), v ponaglasnih zlogih pa predvsem v položaju za zvočnikom (*dó:ns, uó:ʌs*), tako tudi v priponah -əc (*boró:ʌc, čomorá:douc* ‘močeradovec, vrsta žganja’, *ló:nc, zvó:nc*; tudi *zà:īc < *zajęcь*) in -ək (*cù:rk, dá:ʌk, ocū:rk, ou:ηk, pa:r̄jè:mk, uomà:īk*; tudi *pà:īk < *pajękь*).

3.1.2.4.2 Soglasniška onemitev

Reducirajo/onemijo tako zvočniki kot nezvočniki, in sicer najpogosteje kot posledica asimilacij in disimilacij (o tem v fonološkem opisu).

Onemi lahko še: -k- v sklopu -kš- (npr. *'kəksən ~ 'kəšən* ‘kakšen’), vzglasni p- v soglasniškem sklopu pt- (npr. *t̄:čar* ‘ptičar’, *t̄:čji* ‘ptičji’, *t̄:čək* ‘ptiček’), -d- v sklopu -vzd- (npr. *uzí:gənt*), lahko tudi -v- v istem sklopu (npr. *pozdiguà:ne*). Onemi še -r- v besedi *k'rat* (npr.: *ta'kat* ‘takrat’, *aj'kq̄t* ‘enkrat’).

Skupina *črě-, *žrě- je v nekaterih besedah ohranjena, večinoma pa je r izgubljen (npr.: *črepí:ne ~ čpí:ne, čreʌò: ~ čyò:, žre'be ~ ž'be; čré:slə, čré:da; čè:ʌəl, ž'bəl*).

3.1.3 Povzetek: razvoj fonemov izhodiščnega splošnoсловenskega fonološkega sistema v kroparskem govoru

V nadaljevanju je povzet razvoj fonemov izhodiščnega splošnoсловenskega fonološkega sistema, kot je predstavljen v Logar 1981b: 29, v kroparskem govoru.

3.1.3.1 Samoglasniki

Dolgi naglašeni samoglasniki:

- stalno dolgi *i
 - > dolgi naglašeni /i:/ (*lī:st, zī:ma*)
- staroakutirani *i v nezadnjih besednih zlogih
 - > dolgi naglašeni /i:/ (*rī:ba*)
- stalno dolgi *u
 - > dolgi naglašeni /u:/ (*lū:bje, plū:ča, xri:ška*)
- staroakutirani *u v nezadnjih besednih zlogih
 - > dolgi naglašeni /u:/ (*mū:xa*)
- stalno dolgi *ě
 - > dolgi naglašeni /ě:/ (*smě:x, mlé:k, sué:ča*), redko /e:/ (*mě:x, mlé:k, zvé:zda, mě:səc*)
- staroakutirani *ě v nezadnjih besednih zlogih
 - > dolgi naglašeni /ě:/ (*cé:sta*), redko /e:/ (*cé:sta, neué:sta*)
- umično naglašeni *ě
 - > dolgi naglašeni /e:/ (*uré:me*)
- dolgi cirkumfektirani etimološki *o
 - > dolgi naglašeni /o:/ (*mò:st, mesò:*)
- novoakutirani etimološki *o v nezadnjih besednih zlogih
 - > dolgi naglašeni /o:/ (*ó:səm, skó:rja, kó:ža*)
- umično naglašeni etimološki *o, ki je prišel pod naglas po premiku naglasa s končnega zloga
 - > dolgi naglašeni /o:/ (*kó:za, gó:ra, uó:da, nó:sət*)
- dolgi cirkumfektirani etimološki *e:
 - > dolgi naglašeni /e:/ (*pě:č, uečë:R*), redko /ě:/ (*šě:st, uečë:R*)
- novoakutirani etimološki *e v nezadnjih besednih zlogih
 - > dolgi naglašeni /e:/ (*zé:le*), redko /ě:/ (*žé:nən*)
- umično naglašeni etimološki *e, ki je prišel pod naglas po premiku naglasa s končnega zloga
 - > starejši govorci dolgi naglašeni /e:/ (*žé:na, té:ta, sé:stra*) ali [é:] (*žé:na, té:ta, sé:stra*), redko [ě:] (*rě:bqR*); mlajši govorci dolgi naglašeni /e:/ (*žé:na, zé:m̩la, lé:žat, né:st*)
- dolgi cirkumfektirani ə:
 - > dolgi naglašeni samoglasnik /a:/ (*uà:s, čà:st*)

- novoakutirani ə v nezadnjem besednem zlogu
> dolgi naglašeni samoglasnik /a:/ (*má:ša, sá:ne*)
- stalno dolgi *a:
> dolgi naglašeni samoglasnik /a:/ (*grà:t, trá:ua*)
- staroakutirani *a v nezadnjih besednih zlogih
> dolgi naglašeni samoglasnik /a:/ (*krá:ua, má:t*)
- stalno dolgi nosnik *e
> dolgi naglašeni /e:/ (*pè:st*)
- staroakutirani nosnik *e v nezadnjih besednih zlogih
> dolgi naglašeni /e:/ (*sré:ča*)
- umično naglašeni nosnik *e, ki je prišel pod naglas po premiku naglasa s končnega kratkega besednega zloga
> dolgi naglašeni /e:/ (*jé:zak, pé:ta*), redko [e:] (*jé:zak, jé:čman*)
- stalno dolgi nosnik *o
> dolgi naglašeni /o:/ (*zò:p, gò:bac*)
- staroakutirani nosnik *o v nezadnjih besednih zlogih
> dolgi naglašeni /o:/ (*gò:ba, tó:ča*)
- umično naglašeni nosnik *o, ki je prišel pod naglas po premiku naglasa s končnega kratkega besednega zloga
> dolgi naglašeni /o:/ (*mó:škə, ró:ka*)
- dolgi naglašeni zlogotvorni *r
> dolgi naglašeni /ə:r/ oz. /a:r/ oz. /a:r/ (*čətə:rt ~ četə:rt ~ čətə:rt*)
- dolgi naglašeni zlogotvorni *l̥
> dolgi naglašeni /o:l̥/ (*vò:l̥uk ~ uò:l̥uk, bó:l̥uxa*)
> dolgi naglašeni /o:/ (*sò:nce*)
- staroakutirani zlogotvorni *l̥ v nezadnjih besednih zlogih
> dolgi naglašeni /o:l̥/ (*uò:l̥una*)

Kratki naglašeni samoglasniki:

- kratki naglašeni *i
> kratki naglašeni /ə/ (*'məš, sko'ləč, 'sət, lo'l̥ət*)
> redko kratki naglašeni /i/ (*naʉa'rit*)
- kratki naglašeni *u
> kratki naglašeni /ə/ (*'kəp, k'ɾəx*)
> redko kratki naglašeni /u/ (*s'kup*)
- kratki naglašeni *ě
> kratki naglašeni /ə/ (*x'ɾən, x'ləp*)
- kratki naglašeni *e
> kratki naglašeni /e/ (*žga'ne, klas'je*)

- kratki naglašeni *o
 - > redko kratki naglašeni /ə/ ('bəl, to'kə)
 - > redko kratki naglašeni /e/ (p'reč)
- kratki naglašeni ə
 - > kratki naglašeni /ə/ ('dəš, 'pəs, no'žək)
- kratki naglašeni *a
 - > kratki naglašeni /a/ ('rək, b'rət, is'kət, p'jan, 'fənt, s'tar)
 - > redko kratki naglašeni /ə/ ('rək, is'kət, p'jan)
 - > redko kratki naglašeni /a/ ('fənt, s'tar)
 - > redko kratki naglašeni /e/ ('jest)
- kratki naglašeni nosnik *e
 - > kratki naglašeni /e/ (pog'let)
- kratki naglašeni nosnik *o
 - > kratki naglašeni /o/ ('so 'biti', sed., 3. os. mn.)
- novoakutirani *e v zadnjem ali edinem besednem zlogu
 - > kratki naglašeni /e/ (k'met)
- novoakutirani *o v zadnjem ali edinem besednem zlogu
 - > kratki naglašeni /o/, redko [ɔ] ('kon ~ 'kɔn, 'koč ~ 'kɔč, 'koš ~ 'kɔš, k'rop ~ k'ɔp)
- novoakutirani nosnik *e v zadnjem ali edinem besednem zlogu
 - > kratki naglašeni /e/ (žre'be)
- novoakutirani nosnik *o v zadnjem ali edinem besednem zlogu
 - > kratki naglašeni /o/, redko [ɔ] (st'rok ~ st'ɔk)
- kratki naglašeni zlogotvorni *j
 - > kratki naglašeni sklop /əR/ redko [aR] (ste'bəR)
- kratki naglašeni zlogotvorni *l
 - > dolgi naglašeni sklop /o:u/ (prid. dō:ux)

Kratki nenaglašeni samoglasniki:

- nenaglašeni *i
 - > nenaglašeni /i/ (imè:, zidá:R, žù:pnik)
- nenaglašeni *u
 - > nenaglašeni /u/ (uč̣:ətəl, žu'pən, tré:bux)
- nenaglašeni *ě
 - > nenaglašeni /e/ (lenó:ba, mĕ:dvet)
- nenaglašeni etimološki *e
 - > nenaglašeni /e/ (želé:s, lé:meš)
- nenaglašeni etimološki *o
 - > nenaglašeni /o/ (okò:, lo'uat)
 - > redko nenaglašeni, tj. prednaglasni /u/ (guuó:rt)

- nenaglašeni *ə
 - > nenaglašeni /ə/ (*stə'za, stə'bəR*)
 - > nenaglašeni /e/ (*dežè:unik, če'bəR*)
- nenaglašeni *a
 - > nenaglašeni /a/ (*žà:gane, štò:rast, čé:sat, já:goda, sat'je*)
- nenaglašeni nosnik *ɛ
 - > nenaglašeni /e/ (*mesò:, pá:met, ɯré:me*)
- nenaglašeni nosnik *o
 - > nenaglašeni /o/ (*omo'žat se*)
- nenaglašeni zlogotvorni *ɾ
 - > nenaglašeni /əR/ oz. /ǻR/ oz. /a:R/ oz. /ǻ:R/ (*əRS'je ~ a:RS'je, sa:RCè: ~ sǻ:RCè:, ɯè:tǻR, dǻR'ua, ga:RMò:le*)
- nenaglašeni zlogotvorni *ɿ
 - > nenaglašeni /u/ (*já:buk*)

3.1.3.2 Soglasniki

Zvočniki:

- zvočnik *w
 - > zvočnik /v/ oz. [ɯ]⁷¹ (*člò:uk, cvè:t, nadalvà:ne, naprà:ua, ɯlà:k, ɯé:šca, vè:za, žɯé:t*)
- zvočnik *j
 - > zvočnik /j/ oz. [i] (*já:bək, pojé:dna, zabí:jat, mój:i*)
- zvočnik *l
 - > zvočnik /l/ (*žl̥:ca, gló:dat, lè:s, telò:*)
- zvočnik *l'
 - > zvočnik /l/ (*čelù:st, čè:ɯəl, əlbè:zən, klučá:R*)
- zvočnik *r
 - > zvočnik /R/ (*'Rǻk, čomò'Rǻt, čRé:da, Rè:grat, aR'deč*)
- zvočnik *r'
 - > zvočnik /R/ + /j/ (*mò:Rje ~ m^uò:Rje*)
- zvočnik *m
 - > zvočnik /m/ (*bré:me, ka'mən, má:t, m̥:səlt, zé:m̥la*)
- zvočnik *n
 - > zvočnik /n/ (*'nət, žé:nən, nó:ga, pá:xənt, trá:ɯəŋk*)
- zvočnik *n'
 - > zvočnik /n/ (*žiułé:ne, n̥:ua, pà:n*)

⁷¹ Distribucija [v] ali [ɯ] glede na glasovno okolje, kot so sledeči sprednji ali zadnji samoglasniki, ni predvidljiva in variira tudi pri istih govorcih.

Nezvočniki:

- nezvočnik *p
> nezvočnik /p/ (*pəs, pepè:ɥ, lè:p*)
- nezvočnik *b
> nezvočnik /b/ (*žá:ba, b'ɾɔt, nabí:jat*)
- nezvočnik *f
> nezvočnik /f/ (*fá:ɾfo'tɔt*)
- nezvočnik *t
> nezvočnik /t/ (*kò:st, gostù:rəncə, trá:ɥa, čí:stət*)
- nezvočnik *d
> nezvočnik /d/ (*'dəš, besè:da, dà:n, predá:t*)
> redko (v izglasju) nezvočnik /x/ (*prè:x*)
- nezvočnik *c
> nezvočnik /c/ (*žarjà:ɥca, cvè:t, cé:pəc, zà:ɪc*)
- nezvočnik *s
> nezvočnik /s/ (*čà:st, čé:sən, là:s, s'tɔɾ*)
- nezvočnik *z
> nezvočnik /z/ (*bré:za, pozdrá:ɥt, zaklé:nt, zé:le*)
- nezvočnik *t'
> nezvočnik /č/ (*fan'təč*)
- nezvočnik *č
> nezvočnik /č/ (*'təč, čɾè:čək, ká:ča*)
- nezvočnik *š
> nezvočnik /š/ (*'kəš, čè:šna, šè:st, zgre'sət*)
- nezvočnik *ž
> nezvočnik /ž/ (*žò:ga, ží:t, kó:ža, omo'žət se*)
- nezvočnik *k
> nezvočnik /k/ (*člò:ɥk, klú:ka, kɾà:tək, poklé:kənt*)
> nezvočnik /č/ (*čí:ta, ščí:ra, ančè:ɾ*)
- nezvočnik *g
> nezvočnik /g/ (*žga'ne, gó:ba, ogní:še*)
> nezvočnik /x/ (*dò:ɥčas, brè:x, xɾè:pa*)
> nezvočnik /z/ (*dɾù:zga 'dɾugega'*)
> zvočnik /j/ (*dq:ɾjè: 'dɾugje'*)
- nezvočnik *x
> nezvočnik /x/ (*bò:ɥxa, g'ɾɔx, xó:dət*)

3.2 Oblikoslovna ravnina

Kroparski govor tudi v svojih oblikoslovnih značilnostih kaže, da spada v gorenjsko narečje gorenjske narečne skupine, čeprav se v nekaterih podrobnostih lahko razlikuje od drugih gorenjskih govorov.

V nadaljevanju so podrobneje predstavljene oblikoslovne značilnosti posameznih besednih vrst. Njihova razvrstitev sledi v sodobnem slovenskem slovnicařtvu (prim. Ahačič 2017: 37–41) uveljavljenim kriterijem za delitev besednih vrst na samostalnik, pridevnik, zaimek, števnik, glagol, prislov, povedkovnik ter členek, predlog, veznik in medmet. Polnopomenske besedne vrste so opredeljene tako s svojim pomenom kot skladenjsko vlogo, predstavljene so njihove pregibnostne značilnosti. Sinhroni predstavitvi pregibnostnih vzorcev samostalnika, pridevnika in glagola sledi še njihovo diahrono pojasnilo, zaimki in števniki imajo diahrona pojasnila v opombah. Slovnične besedne vrste so opredeljene predvsem s slovničnimi razmerji, ki se z njimi izražajo.

3.2.1 Samostalnik

Pomensko so kroparski samostalniki občna in lastna imena, ki jim lahko določimo slovnične lastnosti, kot so spol, sklon, število.⁷² Samostalnik (substantiv) je torej polnopomenska pregibna besedna vrsta, ki ima v stavku večinoma vlogo (jedra) osebka ali predmeta, lahko ima tudi vlogo povedkovega določila, desnega prilastka in dela prislovnega določila, npr.:

Samostalnik kot osebek ali predmet oz. njegovo jedro	Samostalnik kot povedkovo določilo oz. njegovo jedro
<i>M'raqz je pa:rti:skou.</i>	<i>Dó:ns je pa m'raqs.</i>
<i>Škô:da ní: bla uelê:ka.</i>	<i>Škô:da jo i blo za zgà:ŋko.</i>
<i>Dò:uxčqs pregà:nam.</i>	<i>Dò:uxčqs mə je.</i>
<i>Səm rabu:toŋ čê:šne pqr Korò:ščkə.</i>	<i>Je biŋ tá:k dežê:ŋən dà:n.</i>
<i>Mô:i s'tqr ó:ča i biŋ, stà:rčək, flé:tən člô:ŋk.</i>	<i>Tò: i biŋ tá:k mē:ixən no'žək.</i>
<i>Ů dežê:ŋnəx dnê:x ní:so to:k poberá:l.</i>	<i>Je biŋ 'kašən tá:k dežê:ŋən dà:n.</i>
Samostalnik kot desni prilastek	Samostalnik kot del prislovnega določila
<i>'Jest səm rē:ku, gospò:d dō:xtar, 'jest ní:mam pà:re dná:rja.</i>	<i>Pó: so ga pa razvà:žal do Podná:rta po cē:st.</i>

V nadaljevanju so kroparski samostalniki predstavljeni po sklanjatvah, kot jih je za slovenski knjižni jezik določil Toporišič (1976: 213–236).

⁷² Prim. Ahačič 2017: 42–47, Toporišič 1992: 263, Toporišič 2000: 276.

3.2.1.1 Samostalniki moškega spola

3.2.1.1.1 Sinhrona predstavitev

3.2.1.1.1.1 1. moška sklanjatev

V to sklanjatev⁷³ spadajo samostalniki moškega spola, ki imajo v im. ed. najpogosteje končnico *-ø*, v rod. ed. pa končnico *-a*⁷⁴ ali *-u*.⁷⁵

Slovnična kategorija živosti je v tož. ed. izražena s končnico *-a*, ki je enaka končnici rod. ed., samostalniki, ki zaznamujejo neživo, pa imajo končnico tož. ed. enako končnici im. ed., to je *-ø*.

3.2.1.1.1.1.1 Nepremični naglasni tip na osnovi

Glavni sklanjatveni vzorec – akut⁷⁶

	ed.	mn.	dv.
I	<i>klú:č-ø</i>	<i>klú:č-ə</i>	<i>klú:č-a</i>
R	<i>klú:č-a</i>	<i>klú:č-əu</i>	<i>klú:č-əu</i>
D	<i>klú:č-ə</i>	<i>klú:č-əm¹</i>	<i>klú:č-əm</i>
T	<i>klú:č-ø</i>	<i>klú:č-e</i>	<i>klú:č-a</i>
M	<i>klú:č-ə</i>	<i>klú:č-əx</i>	<i>klú:č-əx</i>
O	<i>klú:č-əm</i>	<i>klú:č-əm</i>	<i>klú:č-əm</i>

¹ Končnica *-əm* v daj. mn. in dv. ter or. ed. se lahko izgovarja tudi kot *-əm* – obe različici lahko govori isti govorec.

Tako še: *á:imoxt* 'obara', *á:izənpən* 'železnica', *bezgó:ɥc* 'bezeg, bezgov sok', *b'ě:rtɔx*, *boró:ɥc*, *brá:tranc*, *cá:in* 'železna palica, iz katere so kovali žeblje', *cá:ɥfəlc* 'žebljarska vzmet, čepek v žebljarski utopi', *čé:Rš*, *čomorá:dəɥc* 'žganje, v katerem je bil namočen močerad', *fó:ləuš* 'ptičnica', *fa:ržó:ləɥc* 'fižolova enolončnica', *fá:ncəɥt* 'flancač', *fá:roɥš*, *gré:x*, *xRš:p*, *xudí:č*, *jé:Rbas*, *klú:č*, *kó:nc*, *kouá:č*, *lɛ:pəɥc*, *lé:meš*, *lé:šəɥk*, *metú:l*, *stədə:nc*, *strš:c*, *tó:rk*, *učé:nc*, *vé:nc*, *zdrauní:k*, *zelé:nc*.

⁷³ Poglavje je nastalo tudi na osnovi objavljenega članka Škofic 2003a.

⁷⁴ Gre za samostalnike moškega spola psl. trde *o-* in mehke *jo-*sklanjatve.

⁷⁵ Gre večinoma za samostalnike psl. kratke *u-*sklanjatve, ki pa so se pogosto tudi premešale z drugimi sklanjatvami samostalnikov moškega spola.

⁷⁶ Prim. Rigler 1971: 1–12 (tonemskost v rod., mest. in or. mn. akutiranih samostalnikov moškega spola).

Množinski samostalnik *starši* ima v or. cirkumflektirano osnovo:

	mn.
I	<i>stá:Rš-ə</i>
R	<i>stá:Rš-ou</i>
D	<i>stá:Rš-əm</i>
T	<i>stá:Rš-e</i>
M	<i>stá:Rš-əx</i>
O	<i>stâ:Rš-əm</i>

Glavni sklanjatveni vzorec – cirkumfleks

	ed.	mn.	dv.
I	<i>kò:s-ə</i>	<i>kò:s-ə</i>	<i>kò:s-a</i>
R	<i>kò:s-a</i>	<i>kò:s-ou</i>	<i>kò:s-ou</i>
D	<i>kò:s-ə</i>	<i>kò:s-əm</i>	<i>kò:s-əm</i>
T	<i>kò:s-ə</i> / <i>kò:s-a</i> ¹	<i>kò:s-e</i>	<i>kò:s-a</i>
M	<i>kò:s-ə</i>	<i>kò:s-əx</i>	<i>kò:s-əx</i>
O	<i>kò:s-əm</i>	<i>kò:s-əm</i>	<i>kò:s-əm</i>

¹ Samostalniki moškega spola s podkategorijo živosti, imajo v tož. ed. enako končnico kot v rod. ed., torej *-a*, samostalniki, ki označujejo neživo, pa imajo tož. končnico enako kot v im., torej *-ə*. Pri obliki *kò:s-ə* gre torej za pomen 'del stvari, snovi', medtem ko oblika *kò:s-a* označuje živo bitje, 'ptico'.

Tako še: *aparà:t*, *bazè:n*, *brè:tof*, *cà:it*, *cì:met*, *cì:R* 'okras', *čř:nžouc* 'ščinkavec', *dežè:unik*, *dopù:st*, *eroplà:n*, *fardà:manc* 'pokvarjenec, nepridiprav, mulec', *flauzò:n* 'gobezdalo', *gospò:t*, *gò:stman* 'najemnik stanovanja', *xladř:lnik*, *ì:rof*, *ispř:t*, *izù:R*, *jà:zbec*, *kà:rt*, *kolò:uret*, *konzù:m* 'trgovina', *kozà:rc*, *kozò:uc*, *krà:jəŋk*, *krò:gəlc*, *lè:təŋk* 'letnik', *məflò:n*, *młè:n*, *modrò:c*, *pa:rjř:mk*, *paradà:is*, *partizà:n*, *pà:šnik*, *penzjò:n*, *poctà:uk*, *pomà:ŋkouc*, *pù:f* 'dolg', *rò:R*, *rè:čet*, *ročà:i*, *rù:zok*, *rè:kəlc*, *slò:bret*, *slučà:i*, *spomè:n*, *sù:nčnik*, *špř:ret*, *špò:rxert*, *štř:ŋgəlc*, *tì:lnik*, *tà:rəŋk*, *telefò:n*, *terè:n*, *uò:blat*, *uartř:nc*, *uř:genic* 'vigenjc, žebljarska kovačnica', *uečè:R*, *zbò:rnik*, *žlà:if*, *žù:pnik*.

Premene osnove

1. Izpuščanje nenaglašene samoglasnika (polglasnika, ki je zlasti ob /R/ lahko *a*-jevsko obarvan) v osnovi odvisnih sklonov:

	ed.	mn.	dv.
I	<i>čřř:čək-ə</i>	<i>čřř:čk-ə</i>	<i>čřř:čk-a</i>
R	<i>čřř:čk-a</i>	<i>čřř:čk-ou</i>	<i>čřř:čk-ou</i>

Tako še: *á:ηgálcək, bó:tqR, bá:čək, bè:cək* 'jagnje', '*çəηklé:kən* 'navček', *cí:mpar, cvé:rən, cè:pəc, çò:uən, čà:ičək, čmá:rəl, čRè:čək, čé:sən, čè:uəl, čé:udar* 'klet', *dè:dək, fá:iმოstar, fó:tar, frù:štək, fú:rəm, fú:tar, gò:bəc, gá:bəR, gá:utəR* 'okenska mreža', *gə:rəm, glà:žək, gné:žən* 'gleženj', *grá:bən, xlà:bəc, já:rəm, jú:nčək, jù:rčək, jé:gar, kò:ščək, kò:utəR, kanà:rčək, ká:šəl, ká:mən, klá:dučək* 'kladivce', *klá:iDarkó:stən* 'garderobna omara', *klù:nčək, kofè:tək, kú:far, là:ibəč, lè:pək* 'lipovec', *lù:lčək, lù:pčək, lé:dar, marjá:səc, má:čək, mož:čək, mè:səc, ó:barmá:iSTAR, ó:gomó:štar* 'preddelavec v fužini in pri velikem kladivu', *ó:uən, pò:dən, pò:pək, pa:Rpó:təc, pí:skar, pè:ldək, pə:rdəc, pó:par, pé:sək, pè:gležən, ró:bəc, Rè:bežən, Rè:nčək, své:dar, šó:dar* 'pesek, gramoz', *šf:pək, šmá:rən, šmó:rən, šRà:ubək, šRà:upštčək, tá:rən, telè:čək, tè:dən, uò:sək, uá:pən, uá:ržet* 'žep', *uó:gən, začè:tək, žá:kəl, želò:dəc, žrebè:čək, žRé:bəc*.

2. Sprememba kakovosti nenaglašene samoglasnika v osnovi odvisnih sklonov (oslabeli samoglasnik se premenjuje z neoslabelim /i/):

	ed.	mn.	dv.
I	<i>žé:nən-ø</i>	<i>žé:nin-ə</i>	<i>žé:nin-a</i>
R	<i>žé:nin-a</i>	<i>žé:nin-ou</i>	<i>žé:nin-ou</i>

Tako še: *čelè:šnek*⁷⁷ 'stojalo za goreče trske', *rà:ifnek* 'dimnik', *žè:xtnek* 'čeber za pranje' itd.

3. Daljšanje osnove z -j-, če se večzložna osnova končuje z -R- za obstojnim samoglasnikom:

	ed.	mn.	dv.
I	<i>KRò:par-ø</i>	<i>KRò:par-j-ə</i>	<i>KRò:par-j-a</i>
R	<i>KRò:par-j-a</i>	<i>KRò:par-j-ou</i>	<i>KRò:par-j-ou</i>

Tako še: *á:iMAR, a:ižənpò:nAR* 'železničar', *bà:jar* 'bajer, zbiralnik vode', *bó:gNAR* 'kolar, vozar', *brà:mOR, čeuLá:R, dò:xtAR, dĕ:nAR, diré:ktOR, dixú:R, dná:R, drù:kar, fəžĕ:nAR, gospodá:R, grù:ntAR, xó:mOR* 'veliko kladivo', *inšpé:ktOR, jè:sxAR, k'nofnè:xAR, kamè:lar, kà:ižAR, ké:rNAR, klò:far, klučá:R, komá:R, kRampĕ:R, kRà:mar, loUtá:R* 'oltar', *lauò:R, lopá:R, mašĕ:nfĕ:rAR* 'strojevodja', *majò:R, má:jar, maštá:car, mesá:R, metopĕ:R, mlĕ:nAR, mé:žNAR, pò:fkAR* 'zložljiv žepni nož', *pastĕ:R, planĕ:nčAR, porfĕ:R* 'kamnina porfir', *prè:klar, pú:luAR* 'pulover', *smetá:R, šlò:sAR, šRá:ufĕncĕ:gar, šté:xAR* 'viličasto orodje za lovljenje rib', *šù:štar, tó:plAR, tá:lar, tá:rbexAR* 'dninar', *tĕ:šlar, tĕ:čAR, televĕ:zor, trá:xtOR, uolù:xAR, zidá:R, zó:tlAR, žé:xtAR, žnĕ:dar*.

⁷⁷ Pripona -nik se v kroparskem govoru lahko pojavlja v različnih glasovnih uresničitvah, in sicer glede na stopnjo oslabitve ponaglasnega -i- kot -nik, -nek, -əηk (torej *rà:ifnik* ~ *rà:ifnek* ~ *rà:iĕəηk*). V ponazarjalnem gradivu so navedene najpogostejše uresničitve.

Daljšanje osnove z *-j-*, če se osnova končuje z *-i-*:

	ed.	mn.	dv.
I	à:ti-ø	à:ti-j-ə	à:ti-j-a
R	à:ti-j-a	à:ti-j-ou	à:ti-j-ou

Tako še: È:rni, jò:gi, Tò:ni.

Daljšanje osnove s *-t-*, če se osnova končuje s kratkim nenaglašenim samoglasnikom *-e-* ali *-o-*:

	ed.
I	Nà:ce-ø
R	Nà:ce-t-a
D	Nà:ce-t-ə
T	Nà:ce-t-a
M	Nà:ce-t-ə
O	Nà:ce-t-əm

Tako še: Cuè:tko, Ě:go, Ě:uo, jù:go, kè:no, Mà:rko, Mà:to, Mĩ:šo, Pò:lde, Tò:ne, Û:KO (kratica podjetja *Umetna kovinska obrt*), Žà:ne.

Daljšanje osnove z *-n-*, če se osnova končuje z nenaglašenim zlogom *-əl* (< *-ɔ́l-b // < *-él-b // < *-(ə́l)-b // *-*(él)-b) – večinoma gre za nemške izposojenke:

	ed.
I	ná:gəl-ø
R	ná:gəl-n-a
D	ná:gəl-n-ə
T	ná:gəl-ø
M	ná:gəl-n-ə
O	ná:gəl-n-əm

Tako še: cá:ɥfəl 'izbijalni čep v žebeljnici', drí:kəl 'vprežna vaga', frá:kəl, Frá:ncəl, gá:rkəl, 'xɛjknó:dəl 'kvačka', xà:rnó:dəl 'lasnica', ká:ɥəl, krí:pəl, krú:ɣkəl 'štor', má:izəl 'sekač za kamen ali železo', Mé:kəl, mó:ntəl, nú:dəl, pá:izəl, pá:rkəl, pé:nzəl, rá:dəl 'predal', 'raɪsnó:dəl 'risalni žebliček', rí:gəl, Šĩ:məl, šĩ:fné:gəl 'ladijski žebelj', šnĩ:rxá:kəl, šnó:dəl 'zaponka', šó:cəl 'fant, ljubček', špĩ:ɣgəl 'vrsta slive', štrĩ:gəl 'čohalo', tá:izəl 'težek tovorni voz', úá:xpəl 'pritiskáč'.

4. Izglasni *-u* (< *-l*) in izglasni *-u* (< *-ə*)⁷⁸ pred končnico *-ə* v im. ed. se v odvisnih sklo-
nih premenujeta z *-l-*:

ed.	
I	<i>pleuè:u-ə</i>
R	<i>pleuè:l-a</i>
D	<i>pleuè:l-ə</i>
T	<i>pleuè:u-ə</i>
M	<i>pleuè:l-ə</i>
O	<i>pleuè:l-əm</i>

Tako še: *pepè:u* itd.

ed.	
I	<i>cè:g-u</i>
R	<i>cè:gl-a</i>
D	<i>cè:gl-ə</i>
T	<i>cè:g-u</i>
M	<i>cè:gl-ə</i>
O	<i>cè:gl-əm</i>

Tako še: *uò:gu*, *žná:bu* itd.

Premene končnic

1. Namesto končnice *-ə* je v im. ed. končnica *-e*:

	ed.	mn.
I	<i>štò:karl-e</i> ¹	<i>štò:karl-ə</i>
R	<i>štò:karl-a</i>	<i>štò:karl-əu</i>
D	<i>štò:karl-ə</i>	<i>štò:karl-əm</i>

¹ *Štokrle* je 'stol brez naslonjala'.

Tako še: *štá:mparle* itd.

⁷⁸ Zvočnik /l/ se v izglasju za samoglasnikom izgovarja kot [u], za soglasnikom pa kot [u].

2. V im. in tož. ed. končnica *-a*; sem gredo predvsem osebna lastna imena: *GRÉ:ga*, *Mĕ:tja*, *Jò:ža*, *Mĕ:xa* ... (ta imena se vedno sklanjajo po 1. moški sklanjatvi) ter občna imena: *á:ta*, *uò:čka* 'očka', *uó:ča* ...

ed.	
I	<i>á:t-a</i>
R	<i>á:t-a</i>
D	<i>á:t-ø ~ á:t-ə</i>
T	<i>á:t-a</i>
M	<i>á:t-ø ~ á:t-ə</i>
O	<i>á:t-əm</i>

3. V im. ed. končnica *-o*:

ed.	
I	<i>kà:dij-o</i>
R	<i>kà:dij-a</i>
D	<i>kà:dij-ə</i>
T	<i>kà:dij-o</i>
M	<i>kà:dij-ə</i>
O	<i>kà:dij-əm</i>

4. V daj. ed. in mest. ed. kot variantna končnica nastopa *-ø* (po oslabitvi izglasnega *-ə < -u*);

ed.	
I	<i>mĕ:n-ø</i>
R	<i>mĕ:n-a</i>
D	<i>mĕ:n-ə ~ mĕ:n-ø</i>
T	<i>mĕ:n-ø</i>
M	<i>mĕ:n-ə ~ mĕ:n-ø</i>
O	<i>mĕ:n-əm</i>

Tako še: *blò:k*, *fa:ržò:u*, *xlé:u*, *konzù:m*, *Krá:n*, *muzé:i*, *pokĕ:c*, *položà:i*, *Potò:čəŋk*, *šĕ:xt*, *uò:sk*.

5. V im. mn. kot variantna končnica nastopa *-je* ali *-jə*:

	ed.	mn.
I	<i>golò:p-ø</i>	<i>golò:b-je ~ golò:b-jə ~ golò:b-ə</i>
R	<i>golò:b-a</i>	<i>golò:b-ou</i>

Tako še: *gospò:t, sojdà:t*.

6. V im. mn. se kot variantna končnica govori tudi *-ø* (po onemitvi izglasnega *-ə < -i*), pri čemer lahko ostane samoglasnik v osnovi nespremenjen, npr.:⁷⁹

	ed.	mn.
I	<i>krá:l-ø</i>	<i>krá:l-ø</i>
R	<i>krá:l-a</i>	<i>krá:l-ou</i>

Tako še: *fadaǰ:n* 'rezanec', *farà:n*, *gò:stman*, *inval̂:t*, *Jà:məñčan* 'prebivalec Jamnika', *Kà:məñčan* 'prebivalec Kamne Gorice', *nošnà:uc* 'nosač mrliča', *Né:mc*, *rè:ueš*, *suətní:k*, *špé:rouc* 'tram', *šú:rk*, *tù:rk* 'turek, veriga s kavljem za vleko drv', *uolà:n*, *uotrò:p*, *uě:nc*.

7. V im. mn., če gre za številčno nedoločno kolektivnost, lahko kot variantna končnica nastopa *-a* (enako v tož. mn.), v rod. mn. pa je v takih primerih namesto končnice *-ou* končnica *-ø* (kot pri samostalnikih srednjega spola). Če je v im. ed. naglašeni samoglasnik v osnovi akutiran, je v im. mn. s končnico *-a* naglašeni samoglasnik v osnovi cirkumflektiran, dolgi široki /o:/ v osnovi pa se zoži v /ø:/

	ed.	mn.
I	<i>lò:nc-ø</i>	<i>lò:nc-ə ~ lò:nc-a</i>
R	<i>lò:nc-a</i>	<i>lò:nc-ou ~ lò:nc-ø</i>

Tako še: *fě:dar*, *grá:bənc* 'grabenček', *kó:utar*, *klá:duc*, *klá:du*, *krà:ic*, *ná:gležən* 'žebeljnica', *pó:uən* 'ponev'.

Taki samostalniki imajo ob sebi v im., tož. mn. levi pridevniški prilastek ženskega spola, prav tako je tudi povedek v ženskem slovniciem spolu, npr.: *lé:pe klá:duca smo dē:lal*, *tè: nà:gležna ní:so ble za usà:g:a*, *lé:pe xlè:va so pogoré:le*.

⁷⁹ Tu gre morda že za novejši vpliv sosednjih gorenjskih govorov, kjer je oslabitev nenaglašanih samoglasnikov (tudi v izglasju) močnejša.

Samostalniki s cirkumfleksom v im. ed.⁸⁰ in akutom v rod. ed. in drugih odvisnih sklonih:

ed.	mn.	dv.
I <i>kâ:rst-ø</i>	<i>kâ:rst-ə</i>	<i>kâ:rst-a</i>
R <i>kâ:rst-a</i>	<i>kâ:rst-ou</i>	<i>kâ:rst-ou</i>
D <i>kâ:rst-ə ~ kâ:rst-ø</i>	<i>kâ:rst-am</i>	<i>kâ:rst-am</i>
T <i>kâ:rst-ø</i>	<i>kâ:rst-e</i>	<i>kâ:rst-a</i>
M <i>kâ:rst-ə ~ kâ:rst-ø</i>	<i>kâ:rst-ax</i>	<i>kâ:rst-ax</i>
O <i>kâ:rst-am</i>	<i>kâ:rst-am</i>	<i>kâ:rst-am</i>

Tako še: *xrò:šč*, *pâ:rst*, *pò:t* 'pod' itd.

Samostalniki s kratkim naglašnim samoglasnikom v im. ed. in akutom v rod. ed. in drugih odvisnih sklonih:

ed.	mn.	dv.
I <i>'žep-ø</i>	<i>žé:p-ə ~ žé:p-ø</i>	<i>žé:p-a</i>
R <i>žé:p-a</i>	<i>žé:p-ou</i>	<i>žé:p-ou</i>

ed.	mn.	dv.
I <i>s'nɔp-ø</i>	<i>snó:p-ə ~ snó:p-ø</i>	<i>snó:p-a</i>
R <i>snó:p-a</i>	<i>snó:p-ou</i>	<i>snó:p-ou</i>

Tako še: *ad'vent*, *b'lek*, *b'ɔp*, *c'uek*, *ce'ment*, *'čɔp*, *'čep*, *d'rek*, *d'ren*, *g'rɔp*, *'gɔst*, *is'xɔt*, *'kɔš*, *'kɔč*, *'kɔn*, *k'seft* 'posel, kupčija', *k'nɔf*, *k'roi*, *k'rɔp*, *k'rɔm*, *kamno'lɔm*, *'pɔst*, *p'lɔx*, *p'lex*, *pok'rɔu*, *regi'ment*, *'rep*, *s'nɔp*, *'sɔm*, *spre'xɔt*, *st'rɔk*, *st'rɔp*, *š'kɔf*, *š'nɔps*, *š'pex*, *š'tɔk*, *š'tɔm*, *'tɔmf*, *uodo'uɔt*, *'vɔu*, *uot'rɔk*.

Za to paradigmo je značilna tonemska in kolikostna premena naglašnega samoglasnika (predvsem kratkega naglašnega /e/ z dolgim naglašnim /e:/, kratkega naglašnega /ɔ/ in /o/ oz. [ɔ] z dolgim naglašnim /o:/) v odvisnih sklonih.⁸¹ V im. mn. je končnica *-i* lahko oslabela v polglasnik ali onemela.

⁸⁰ Velja tudi za tož. ed. neživih samostalnikov – enako v podobnih primerih v nadaljevanju.

⁸¹ Končnice in tonemi so v ostalih odvisnih sklonih taki kot v primeru *kâ:rst*.

Premene osnove

1. Premena kakovosti in kolikosti naglašene samoglasnika: /ʔ/ – /i:/, /ʔ/ – /u:/, /ʔ/ ~ /a/ – /a:/, /e/⁸² – /a:/, /e/ – /e:/ v odvisnih sklonih:

	ed.	mn.	dv.
I	təč-ø	tí:č-ə ~ tí:č-ø	tí:č-a
R	tí:č-a	tí:č-ou	tí:č-ou

	ed.	mn.	dv.
I	kəp-ø	kú:p-ə ~ kú:p-ø	kú:p-a
R	kú:p-a	kú:p-ou	kú:p-ou

	ed.	mn.	dv.
I	rək-ø ~ rək	rá:k-ə ~ rá:k-ø	rá:k-a
R	rá:k-a	rá:k-ou	rá:k-ou

	ed.	mn.	dv.
I	k'rej-ø ¹	krá:j-ə ~ krá:i-ø	krá:j-a
R	krá:j-a	krá:j-ou	krá:j-ou

¹ Gre za pomen 'naselje', medtem ko je beseda *k'rej* v pomenu 'stran' ženskega spola, rabi pa se le v tož. ed., npr.: *na tò: k'rej*, *na gù:no k'rej*, *na usà:ko k'rej*.

	ed.	mn.	dv.
I	pog'rep-ø	pogrè:b-ə ~ pogrè:p-ø	pogrè:b-a
R	pogrè:b-a	pogrè:b-ou	pogrè:b-ou

Tako še: *ba'xqč*,⁸³ *bək*, *B'ləd*, *bə'zel*, *z'gən*, *'čas ~ čas*, *'čep*, *čebel'nək*, *ču'dqk*, *Debe'lqk*, *drob'nqk*, *fan'təč*, *g'lqš*, *g'lət*, *g'məx*, *g'rəx*, *g'rəšt*, *g'rənt*, *g'vənt ~ g'vənt*, *glau'nəč*, *'gəms*, *'gəŋk*, *'gət*, *x'ləp*, *x'rəst*, *x'ren ~ x'rən*, *iz'rəs*, *k'met*, *k'rəp*, *k'rəx*, *klu'uqč*, *ko'nqk*, *koš'nqk* 'koščenjaka, vrsta oreha', *koz'jək*, *m'rəs*, *mar'jəš*, *mar'ləč*, *mła'təč*, *moč'o'rəq*, *mod'rəs*, *naslo'nqč ~ naslo'nəč*, *nati'kəč*, *'pəŋš*, *'pənt ~ 'pənt*, *'pəx*, *p'rəq*, *po'sek*, *pod'met*, *Pod'nərt*, *pog'let*, *pre'pat*, *preta:r'səl*, *'rək ~ 'rək*, *s'uat*, *sado'u'nqk*, *sə'r'sen*, *sko'ləč*, *'špəl*, *š'kəf*, *š'pəŋ*, *š'tək*, *š'təl*, *š'təmf*, *š'təx*, *š't'rək*, *t'rəp*, *uəmp*, *z'rək*.

⁸² Le v položaju pred istozložnim [i].

⁸³ V nekaterih primerih kot *ba'xqč*, *ču'dqk*, kjer je bil diahrono gledano novi dolgi akut, je prišlo do nevtralizacije na zadnjem zlogu in posledično do prehoda med samostalnike praslovanskega naglasnega tipa a.

2. Izglasni $-u$ ($< -l$) v osnovi im. ed. se v odvisnih sklonih premenjuje z $-l-$, tudi tu je namesto končnice $-\partial$ v im. mn. lahko končnica $-\emptyset$:

	ed.	mn.	dv.
I	<i>s'tou-\emptyset</i>	<i>stó:l-∂ ~ stó:l-\emptyset</i>	<i>stó:l-a</i>
R	<i>stó:l-a</i>	<i>stó:l-ou</i>	<i>stó:l-ou</i>

Tako še: *'kou* itd.

3. Sprememba tonema naglašene samoglasnika v daj. in mest. ed. je pogojena s spremembo končnice v teh dveh sklonih: če je končnica $-\partial$, je osnova akutirana, če je končnica $-\emptyset$, je osnova cirkumflektirana (narečna metatonija):

	ed.
I	<i>iz'let-\emptyset</i>
R	<i>izlét:t-a</i>
D	<i>izlét:t-∂ ~ izlè:t-\emptyset</i>
T	<i>iz'let-\emptyset</i>
M	<i>izlét:t-∂ ~ izlè:t-\emptyset</i>
O	<i>izlè:t-∂m</i>

Tako še: *'kəp*, *'ləft*, *p'ləc*, *š'kəf*, *š'təl*.

4. V daj. in mest. ed. ob končnici $-\emptyset$ naglašeni samoglasnik lahko poleg tonema spremeni tudi kakovost:

	ed.
I	<i>'kon-\emptyset ~ 'kɔn-\emptyset</i>
R	<i>kó:n-a</i>
D	<i>kó:n-∂ ~ kò:n-\emptyset</i>
T	<i>kó:n-a</i>
M	<i>kó:n-∂ ~ kò:n-\emptyset</i>
O	<i>kò:n-∂m</i>

Tako še: *p'lex*, *s'trop*, *stò:u*, *š'tom*, *'tomf*.

Premene končnic

1. V im. mn. je poleg končnice *-ə* mogoča tudi končnica *-je* oz. oslabela *-jə*:

	ed.	mn.	dv.
I	<i>fʌnt-ə</i>	<i>fá:nt-jə</i>	<i>fá:nt-a</i>
R	<i>fá:nt-a</i>	<i>fá:nt-ou</i>	<i>fá:nt-ou</i>

Tako še: *š'tʌnt*, *b'rʌt*, *s'uʌt*, *'gost* itd.

2. Nekateri samostalniki nepremičnega naglasnega tipa imajo v mest. mn. končnico *-é:x* in or. mn. končnico *-mí:* (kot nekateri samostalniki mešanega naglasnega tipa), npr.:

	ed.	mn.	dv.
I	<i>s'tou-ə</i>	<i>stó:l-ə ~ stó:l-ə</i>	<i>stó:l-a</i>
R	<i>stó:l-a</i>	<i>stó:l-ou</i>	<i>stó:l-ou</i>
D	<i>stó:l-ə</i>	<i>stó:l-əm</i>	<i>stó:l-əm</i>
T	<i>s'tou-ə</i>	<i>stó:l-e</i>	<i>stó:l-a</i>
M	<i>stó:l-ə</i>	<i>stó:l-əx ~ stol-é:x</i>	<i>stó:l-əx</i>
O	<i>stó:l-əm</i>	<i>stó:l-əm ~ stol-mí:</i>	<i>stó:l-əm</i>

Tako še: *'bqšt* 'gozd', *gò:t*, *'kɔn*.

3.2.1.1.1.2 Premični naglasni tip na osnovi**Glavni sklanjatveni vzorec**

	ed.	mn.	dv.
I	<i>jé:zək-ə</i>	<i>jezí:k-ə ~ jezí:k-ə</i>	<i>jezí:k-a</i>
R	<i>jezí:k-a</i>	<i>jezí:k-ou</i>	<i>jezí:k-ou</i>
D	<i>jezí:k-ə ~ jezí:k-ə</i>	<i>jezí:k-əm</i>	<i>jezí:k-əm</i>
T	<i>jé:zək-ə</i>	<i>jezí:k-e</i>	<i>jezí:k-a</i>
M	<i>jezí:k-ə ~ jezí:k-ə</i>	<i>jezí:k-əx</i>	<i>jezí:k-əx</i>
O	<i>jezí:k-əm</i>	<i>jezí:k-əm</i>	<i>jezí:k-əm</i>

Po pomiku naglasa za zlog proti koncu besede se spremeni kakovost in dolžina naglasnega samoglasnika (v im. ed. je ponaglasni samoglasnik lahko oslabel v polglasnik ali celo onemel; v odvisnih sklonih se po pomiku naglasa ti samoglasniki podaljšajo, /e/ in /o/ se pod naglasom tudi zožita). Akut se v daj. in mest. ed., kjer je končnica *-ə*, premenjuje s cirkumfleksom (narečna metatoniija).

Tako še: *bó:žəč, člò:ȷk, jé:čmen, jé:sen, jé:len, jé:ɾmen, kló:bək, kó:žəx, kó:stan, mɛ:dvət, peté:lən, pé:lən, Plá:men,*⁸⁴ *pó:kroȷ, pó:rot, pó:tok, pré:šəč, pré:stor, rá:zret, sò:set, tó:pol, tré:bəx, tɛ:lox, uó:ɾx, zá:kon, žé:lot.*

Premene osnove

1. Če se osnova v im. ed. končuje z /ɾ/, pred njim pa je obstojni samoglasnik, na kate-rega se v odvisnih sklonih premakne naglas, se osnova podaljša z -j-:

ed.	mn.	dv.
I <i>cé:sar-ø</i>	<i>cesá:ɾ-j-ə</i>	<i>cesá:ɾ-j-a</i>
R <i>cesá:ɾ-j-a</i>	<i>cesá:ɾ-j-øȷ</i>	<i>cesá:ɾ-j-øȷ</i>

Tako še: *Gré:gor, pé:xar* itd.

2. Samo v množini (in v dvojini, če je osnova podaljšana z -ø:ȷ-) se naglas samostalnikov praslavanske kratke *u*-sklanjatve naglasnega tipa c lahko premakne s prvega zloga osnove na pripono -ø:ȷ- oz. -ó:ȷ (v rod. mn. in dv.), medtem ko se v ednini ti samostalniki sklanjajo po nepremičnem naglasnem tipu na osnovi:

ed.	mn.	dv.
I <i>sɛ:n-ø</i>	<i>sin-ø:ȷ-ø</i>	<i>sin-ø:ȷ-a</i>
R <i>sɛ:n-a</i>	<i>sin-ó:ȷ-ø</i>	<i>sin-ó:ȷ-ø</i>
D <i>sɛ:n-ə</i>	<i>sin-ø:ȷ-əȷ</i>	<i>sin-ø:ȷ-əȷ ~ sɛ:n-əȷ</i>
T <i>sɛ:n-a</i>	<i>sin-ø:ȷ-e</i>	<i>sin-ø:ȷ-a ~ sɛ:n-a</i>
M <i>sɛ:n-ə</i>	<i>sin-ø:ȷ-əx</i>	<i>sin-ø:ȷ-əx ~ sɛ:n-əx</i>
O <i>sɛ:n-əȷ</i>	<i>sin-ø:ȷ-əȷ</i>	<i>sin-ø:ȷ-əȷ ~ sɛ:n-əȷ</i>

Tako še: *cų:t, gò:st* 'najemnik', *mɛ:x, pà:n, sò:t, zuò:n, žlè:p.*

Razen v im. in tož. je dvojina (kadar je osnova podaljšana z -ø:ȷ-, to pa je pri teh samostalnikih nedosledno) enaka množini. V rod. mn. in rod. dv. je naglašeni samoglasnik akutiran, v ostalih sklonih je cirkumflektiran.

Samostalnik *ȷə:ɾx ~ ȷə:ɾx* se lahko sklanja tudi po končniškem naglasnem tipu. Samostalnik *ȷə:ɾt* (rod. ed. *ȷə:ɾta*) se v ednini lahko sklanja po nepremičnem naglasnem tipu na osnovi ali po končniškem naglasnem tipu, v množini pa se sklanja tako kot samostalnik *sɛ:n*.

⁸⁴ *Plamen* se je imenovala kroparska tovarna (1939–1997), ki se je razvila iz Prve žebljarske in železoobrtne zadruga v Kropi in Kamni Gorici z o. j. (ustanovljena leta 1898), dejavnost se je l. 1998 nadaljevala z ustanovitvijo podjetja Novi Plamen v lasti nemške družbe MÖHLING GMBH & Co. (Vir: <http://www.noviplamen.si/zgodovina.html>. Dostop 11. 7. 2019.)

3.2.1.1.1.3 Končniški naglasni tip

Glavni sklanjatveni vzorec

	ed.	mn.	dv.
I	žbəl-ø	žbəl'-ə	žbəl'-a
R	žbəl'-a	žbəl-ó:ɥ	žbəl-ó:ɥ
D	žbəl'-ə	žbəl'-əm	žbəl'-əm
T	žbəl-ø	žbəl'-e	žbəl'-a
M	žbəl'-ə	žbəl'-əx	žbəl'-əx
O	žbəl'-əm	žbəl'-əm	žbəl'-əm

Tako še: *s'mən*, *sq:rp* (ta samostalnik se lahko sklanja tudi po nepremičnem naglasnem tipu).

Na končnici je tudi naglas v vseh sklonih besede *ljudje*:

	mn.
I	əld-jè:
R	əld-í:
D	əld-é:m
T	əld-ì:
M	əld-é:x
O	əld-mí: ~ əld-é:m

Premene osnove

1. Kratki naglašeni polglasnik ali iz njega razviti samoglasnik v zadnjem ali edinem zlogu (sinhrono) osnove im. ed. v odvisnih sklonih ni obstojen:

	ed.	mn.	dv.
I	pəs-ø	p's-ə	p's-a
R	p's-a	ps-ó:ɥ	ps-ó:ɥ
D	p's-ə	p's-əm	p's-əm
T	p's-a	p's-e	p's-a
M	p's-ə	p's-əx	p's-əx
O	p's-əm	p's-əm	p's-əm

Tako še: *a:R'kəl* 'rajkelj, krepelce', *bə'zək*, *č'e'bəR*, *č'Rou*, *xa:R'bət*, *ka'mən*, *kladu'čək*, *koleš'čək*, *kon'čək*, *lon'čək*, *no'žək*, *podle'sək*, *pə'koɥ*, *skə'dən*, *stəden'čək*, *ste'bəR*, *zvon'čək*.

2. Osnova se v odvisnih sklonih podaljša z *-j-*:

ed.	
I	'dəš-∅
R	dəž-'j-a
D	dəž-'j-ə
T	'dəš-∅
M	dəž-'j-ə
O	dəž-'j-əm

Premene končnic

1. Namesto kratko naglašena je končnica v mest. mn. lahko dolgo naglašena (kot nekatere besede mešanega naglasnega tipa):

mn.	
I	smə'n-ə
R	smə'n-əu
D	smə'n-əm
T	smə'n-e
M	smə'n-əx ~ smən-ě:x
O	smə'n-əm

Tako še: *uə:rx* (če se mu osnova ne podaljša z *-ə:u-*).

3.2.1.1.1.4 Mešani naglasni tip

Glavni sklanjatveni vzorec

ed.	mn.	dv.	
I	<i>RQ:k-∅</i>	<i>rog-ò:u-∅</i>	<i>rog-à:</i>
R	<i>rog-à:</i>	<i>rog-ó:u</i>	<i>rog-ó:u</i>
D	<i>RQ:g-ə</i>	<i>rog-ò:u-əm</i>	<i>rog-ò:u-əm</i>
T	<i>RQ:k-∅</i>	<i>rog-ò:u-e</i>	<i>rog-à:</i>
M	<i>RQ:g-ə</i>	<i>rog-ò:u-əx</i>	<i>rog-ò:u-əx</i>
O	<i>RQ:g-əm</i>	<i>rog-ò:u-əm</i>	<i>rog-ò:u-əm</i>

Tako še: *bò:x*, *dò:uk*, *gnò:i*, *lè:s*, *lò:i*, *snè:x*, *suè:t*, *uò:s*. Ti samostalniki v mn. (in dv., razen v im. in tož.) osnovo podaljšujejo z *-ə:u-*.

Premene osnove

1. V daj. in mest. ed. se ob končnici *-ø* spremeni kakovost naglašene samoglasnika in njegov tonem (ki postane akutiran) v osnovi:

	ed.
I	<i>drò:k-ø</i>
R	<i>drog-ù:</i>
D	<i>drò:g-ə ~ dró:k-ø</i>
T	<i>drò:k-ø</i>
M	<i>drò:g-ə ~ dró:k-ø</i>
O	<i>drò:g-əm</i>

Tako še: *mò:st, nò:s, uò:s*.

2. V im. mn. imajo nekateri samostalniki variantno končnico *-jè:*.⁸⁵

	ed.	mn.	dv.
I	<i>zò:p-ø</i>	<i>zob-jè: ~ zob-è: ~ zob-ò:u</i>	<i>zob-à:</i>
R	<i>zob-à:</i>	<i>zò:p-ø ~ zob-ò:u</i>	<i>zob-à:</i>
D	<i>zò:b-ə ~ zó:p-ø</i>	<i>zob-è:m</i>	<i>zob-è:m</i>
T	<i>zò:p-ø</i>	<i>zob-è:</i>	<i>zob-à:</i>
M	<i>zò:b-ə ~ zó:p-ø</i>	<i>zob-è:x</i>	<i>zob-è:x</i>
O	<i>zò:b-əm</i>	<i>zob-mí:</i>	<i>zob-mí:</i>

Tako še: *là:s, mò:š*.

Premene končnic

1. Namesto končnice *-à:* imajo samostalniki praslovanske kratke *u*-sklanjatve naglasnega tipa *c* v rod. ed. končnico *-ù:* (če imajo ti samostalniki v rod. ed. končnico *-a*, se sklanjajo po nepremičnem naglasnem tipu):

	ed.	mn.
I	<i>glà:s-ø</i>	<i>glas-ò:u-ø</i>
R	<i>glas-ù:</i>	<i>glas-ò:u</i>
D	<i>glà:s-ə</i>	<i>glas-ò:u-əm</i>

Tako še: *brè:x, dà:r, gò:t, là:n, lè:t, mà:x, mè:t, nò:s, pà:s, prà:x, rò:p, sà:t, trà:k, urà:t*.

⁸⁵ Gre za ostanek psl. *i*-sklanjatve cirkumflektiranih enozložnih samostalnikov moškega spola, medtem ko je končnica *-ò:u* podedovana iz psl. moške *ũ*-sklanjatve.

2. V daj. in mest. ed. samostalnikov praslovanske kratke *u*-sklanjatve je mogoča tudi variantna končnica *-ø*, pri čemer se spremeni tonem (in kakovost) naglašene samoglasnika:

	ed.	mn.
I	<i>mò:st-ø</i>	<i>mò:st-ə ~</i> <i>most-ò:ŷ-ø</i>
R	<i>most-ù:</i>	<i>mò:st-ou ~</i> <i>most-ó:u</i>
D	<i>mò:st-ə ~</i> <i>mó:st-ø</i>	<i>mò:st-əm ~</i> <i>most-ò:ŷ-əm</i>
T	<i>mò:st-ø</i>	<i>mò:st-e ~</i> <i>most-ò:ŷ-e</i>
M	<i>mò:st-ə ~</i> <i>mó:st-ø</i>	<i>mò:st-əx ~</i> <i>most-ò:ŷ-əx</i>
O	<i>mò:st-əm</i>	<i>mò:st-əm ~</i> <i>most-ò:ŷ-əm</i>

Tako še: *drò:k*, *mò:st*, *nò:s*, *uò:s*.

3. Nekateri samostalniki imajo v im. mn. končnico *-ø* brez podaljšave *-ov-*:

	ed.	mn.
I	<i>ʎas-ø</i>	<i>lá:s-ø¹ ~</i> <i>laz-ò:ŷ-ø</i>
R	<i>lá:z-a ~</i> <i>laz-ù:</i>	<i>lá:z-ou ~</i> <i>laz-ó:u</i>
D	<i>lá:z-ə ~</i> <i>lá:s-ø</i>	<i>lá:z-əm ~</i> <i>laz-ò:ŷ-əm</i>

¹ Redko je mogoče slišati tudi izgovorno različico s končnico *-ə*, tj. *lá:z-ə*.

Po mešanem naglasnem tipu se pregiba tudi samostalnik *dan*:

	ed.	mn.	dv.
I	<i>dà:n-ø</i>	<i>dn-è:ŷ-ə</i>	<i>dn-è:ŷ-a</i>
R	<i>dn-è:ŷ-a</i>	<i>dn-í:</i>	<i>dn-í:</i>
D	<i>dn-è:ŷ-ø ~</i> <i>dn-è:ŷ-ə</i>	<i>dn-è:m ~</i> <i>dn-è:ŷ-əm</i>	<i>dn-è:m ~</i> <i>dn-è:ŷ-əm</i>
T	<i>dà:n-ø</i>	<i>dn-ì: ~</i> <i>dn-è:ŷ-e</i>	<i>dn-ì: ~</i> <i>dn-è:ŷ-a</i>
M	<i>dn-è:ŷ-ø ~</i> <i>dn-è:ŷ-ə</i>	<i>dn-é:x</i>	<i>dn-é:x</i>
O	<i>dn-è:ŷ-əm</i>	<i>dn-é:m ~</i> <i>dn-è:ŷ-əm</i>	<i>dn-é:m ~</i> <i>dn-è:ŷ-əm</i>

3.2.1.1.2 2. moška sklanjatev

Sem spadajo samostalniki moškega spola, ki imajo v im. ed. končnico *-a*, v rod. ed. pa končnico *-e*. Pregibanje po 2. moški sklanjatvi je zelo redko.

	ed.	mn.	dv.
I	<i>zborouò:dj-a</i>	<i>zborouò:dj-ə</i>	<i>zborouò:dj-a</i>
R	<i>zborouò:dj-a ~ zborouò:dj-e</i>	<i>zborouò:dj-ou</i>	<i>zborouò:dj-ou</i>
D	<i>zborouò:dj-ə</i>	<i>zborouò:dj-əm</i>	<i>zborouò:dj-əm</i>
T	<i>zborouò:dj-a ~ zborouò:dj-o</i>	<i>zborouò:dj-e</i>	<i>zborouò:dj-a</i>
M	<i>zborouò:dj-ə</i>	<i>zborouò:dj-əx</i>	<i>zborouò:dj-əx</i>
O	<i>zborouò:dj-əm ~ zborouò:dj-o</i>	<i>zborouò:dj-əm</i>	<i>zborouò:dj-əm</i>

Tako še: *Bà:nža* (hišno ime v Kropi), *Sà:bla* (vzdevek).

Večina samostalnikov moškega spola, ki imajo v im. ed. končnico *-a*, se sicer sklanja po 1. moški sklanjatvi; sem gredo predvsem osebna lastna imena: *M̄:xa*, *M̄:tja*, *Gré:ga*, *Jò:ža*, *Já:neza*⁸⁶ itd.

3.2.1.1.3 3. moška sklanjatev

Sem spadajo samostalniki moškega spola, ki imajo v vseh sklonih končnico *-ø*; tega je zelo malo, npr.:

	ed.	mn.
I	<i>dè:ci-ø</i>	<i>dè:ci-ø</i>
R	<i>dè:ci-ø</i>	<i>dè:ci-ø</i>

3.2.1.1.4 4. moška sklanjatev

Sem spadajo posamostaljeni pridevniki moškega spola oz. samostalniki, ki se sklanjajo kot pridevniki. Tako se sklanjajo npr. posamostaljeni pridevniki, ki poimenujejo hišne gospodarje, npr. *Ča:ruí:čou-ø*, ali moške osebe po njihovi funkciji, npr. *dežù:rən* 'dežurni (zdravnik)', *ta glà:yən* 'glavni (šef)'. Iz gradiva so naslednji primeri:

	ed.	mn.	dv.
I	<i>mó:šk-ə</i>	<i>mó:šk-ə</i>	<i>mó:šk-a</i>
R	<i>mó:šk-əga</i>	<i>mó:šk-əx</i>	<i>mó:šk-əx</i>
D	<i>mó:šk-mo</i>	<i>mó:šk-əm</i>	<i>mó:šk-əm</i>
T	<i>mó:šk-əga</i>	<i>mó:šk-e</i>	<i>mó:šk-a</i>
M	<i>mó:šk-mo</i>	<i>mó:šk-əx</i>	<i>mó:šk-əx</i>
O	<i>mó:šk-mo</i>	<i>mó:šk-əm</i>	<i>mó:šk-əm</i>

⁸⁶ Vzdevek Joža Bertoncija.

mn.		ed.	
I	<i>ta bɛ:l-ø</i>	I	<i>mà:jəŋkoʊ-ø</i>
R	<i>ta bɛ:l-əx</i>	R	<i>mà:jəŋkoʊ-ga</i>
D	<i>ta bɛ:l-əm</i>	D	<i>mà:jəŋkoʊ-mo</i>
T	<i>ta bɛ:l-e</i>	T	<i>mà:jəŋkoʊ-ga¹</i>
M	<i>ta bɛ:l-əx</i>	M	<i>mà:jəŋkoʊ-mo</i>
O	<i>ta bɛ:l-əm</i>	O	<i>mà:jəŋkoʊ-mo</i>

¹ Fraza *mà:jəŋkoʊga poʒɛ:rat* pomeni 'vasovati, biti zaljubljen, hoditi na zmenke'.

3.2.1.1.2 Diahrona predstavitev

V 1. moško sklanjatev so uvrščeni tako samostalniki moškega spola psl. trde **o*-sklanjatve⁸⁷ (tip *grɛ:x-ø*, psl. **grɛxъ*) kot mehke **io*-sklanjatve⁸⁸ (tip *xudí:č-ø*, psl. **huditъ*, *kq̄n-ø*, psl. **końb*), pa tudi samostalniki moškega spola psl. kratke **u*-sklanjatve (tip *sì:n-ø*, psl. **synъ*, moške **i*-sklanjatve (tip *gospò:t-ø*, psl. **gospodъ*) in moške **n*-sklanjatve (tip *ka'mən-ø*, psl. **kamy*, tož. ed. **kamenъ*).

V paradigmi se je končnica mest. ed. najverjetneje posplošila iz praslovanske kratke **u*-sklanjatve.⁸⁹

V tož. in mest. mn. sta se pri samostalnikih nepremičnega in premičnega naglasnega tipa posplošili končnici psl. mehke sklanjatve, tj. v tož. mn. *-e* (< **-e*) in v mest. mn. *-əx* (< **-ixъ*). V rod. mn. se osnova pred končnico *-ø* iz psl. trde in mehke sklanjatve (< **-ъ/*-b*) lahko podaljša z *-oʊ-* iz psl. kratke **ŭ*-sklanjatve (< **-oʊ-ъ/*-eʊ-ъ*). Končnica *-əm* v or. mn. se je posplošila iz psl. **i*-sklanjatve,⁹⁰ variantna končnica *-ov-əm* je sestavljena s psl. **u*-jevskim elementom.

Samostalniki moškega spola psl. kratke **ŭ*-sklanjatve⁹¹ osnovo v množini podaljšujejo z *-oʊ-*.

Samostalniki moškega spola psl. **n*-sklanjatve⁹² so podaljšavo z *-n-*, tako kot povsod v slovenščini, posplošili tudi v im. ed.

Po tem vzorcu se lahko sklanjajo tudi moški samostalniki praslovanske **ja*-sklanjatve⁹³ (tip *zborouò:dj-a*).

Končnice rod., daj., mest. in or. dv. so v kroparskem govoru enake množinskim.

⁸⁷ Prim. Babič 2008: 88.

⁸⁸ Prim. Babič 2008: 90.

⁸⁹ Ramovš (1952: 40–41) predpostavlja tri možnosti za razvoj končnice v mest., in sicer **-ě*, **-i* ali **-u*. Prim. še Gostenčnik 2018: 182–183.

⁹⁰ O tem piše Ramovš: »Prvotno je bila končnica omejena na cirkumflektirane enozložnice, pozneje pa se je razširila tudi k drugim subst[antivom].« (Ramovš 1952: 49)

⁹¹ Prim. Babič 2008: 102.

⁹² Prim. Babič 2008: 106.

⁹³ Prim. Babič 2008: 94.

	ed.		mn.		dv.	
	krop.	psl.	krop.	psl.	krop.	psl.
I	-ø	*-b ~ *-b	-o <u>u</u> , -ə	*-ov-i ~ *-ev-i, *-i	-a	*-a
R	-a, -u	*-a, *-u	-o <u>u</u> , -ə	*-ov-b ~ *-ev-b, *-b ~ *-b	= Rmn.	= Rmn.
D	-ə	*-u	-ə <u>m</u>	*-om ь ~ *-em ь	= Dmn.	= Dmn.
T	-ø ^l	*-b ~ *-b	-e	*-e	-a	*-a
M	-ə	*-u	-ə <u>x</u>	*-ix ь	= Mmn.	= Mmn.
O	-ə <u>m</u> ^{ll}	*-om ь ~ *-em ь	-ə <u>m</u> ^{lll} -ov-ə <u>m</u>	*-om ь , *-ov-om ь	= Omn.	= Omn.

^l Končnica tož. ed. samostalnikov m. sp. za živo je enaka rodilniški (-a < *-a).

^{ll} Končnica -əm v or. ed. ter daj. mn. je nastala po oslabitvi ponaglasnega -o- oz. -e- iz -om oz. -em.

^{lll} Končnica -əm v or. mn. je nastala po onemitvi izglasnega -i- iz -mi.

3.2.1.1.2.1 Regularni odraz psl. naglasnega tipa a samostalnikov moškega spola *o-/*io- in kratke *u-sklanjatve: psl. im. ed. *rǎk**ь**, rod. ed. *rǎka > krop. im. ed. 'rək, rod. ed. rǎ:ka; psl. im. ed. *il**ь**, rod. ed. ilu > krop. im. ed. jó:u, rod. ed. jó:ua, tudi i:l, rod. ed. i:la 'ilo, ilovica'.

3.2.1.1.2.2 Regularni odraz psl. naglasnega tipa b samostalnikov moškega spola *o-/*io- in kratke *u-sklanjatve: psl. im. ed. *klúč**ь**, rod. ed. *klúča > krop. im. ed. klú:č, rod. ed. klú:ča; psl. im. ed. *koń**ь**, rod. ed. *końa > krop. im. ed. 'kɔn, rod. ed. kó:na; psl. *p**ь**kl**ь**, rod. ed. *p**ь**klá > krop. im. ed. pə'kou, rod. ed. pək'la; psl. im. ed. *u**ь**rx**ь**, rod. ed. *u**ь**rxú > krop. im. ed. uà:rx, rod. ed. uə:R'xa.

3.2.1.1.2.3 Regularni odraz psl. naglasnega tipa c samostalnikov moškega spola *o-/*io- in kratke *u-sklanjatve: psl. im. ed. *z**q**b**ь**, rod. ed. *z**q**ba > krop. im. ed. zò:p, rod. ed. zobà:; psl. im. ed. *b**q**g**ь**, rod. ed. *b**q**ga > krop. im. ed. bò:x, rod. ed. bogà:; psl. im. ed. *g**o**ls**ь**, rod. ed. *g**o**lsu > krop. im. ed. glà:s, rod. ed. glasù:; psl. im. ed. *m**è**d**ь**, rod. ed. *m**è**du > krop. im. ed. m**è**:t, rod. ed. medù:, toda psl. im. ed. *s**ý**n**ь**, rod. ed. *s**ý**nu > krop. im. ed. s**è**:n, rod. ed. s**è**:na.

3.2.1.1.2.4 Regularni odraz psl. naglasnega tipa d samostalnikov moškega spola trde in mehke sklanjatve: psl. im. ed. *r**q**g**ь**, rod. ed. *r**q**gà > krop. im. ed. r**q**:k, rod. ed. r**q**gà:⁹⁴

3.2.1.1.2.5 Regularni odraz psl. naglasnega tipa a" samostalnikov moškega spola *o-sklanjatve: psl. im. ed. *pot**o**k**ь**, rod. ed. *pot**o**ka > krop. im. ed. p**o**:tok, rod. ed. pot**o**:ka.

⁹⁴ Kroparski samostalnik grà:t (im. ed.) gradù: (rod. ed.) je prevzel končnico kratke u-sklanjatve (regularni odraz psl. im. ed. *g**o**rd**ь**, rod. ed. *g**o**rdà bi bilo krop. grà:t **grà:da).

3.2.1.2 Samostalniki ženskega spola

3.2.1.2.1 Sinhrona predstavitev

3.2.1.2.1.1 1. ženska sklanjatev

Sem spadajo tisti samostalniki ženskega spola, ki imajo v im. ed. večinoma končnico *-a*, v rod. ed. pa končnico *-e*.

3.2.1.2.1.1.1 Nepremični naglasni tip na osnovi

Glavni sklanjatveni vzorec – akut

	ed.	mn.	dv.
I	žl̩:c-a	žl̩:c-e	
R	žl̩:c-e	žl̩:c-∅	
D	žl̩:c-∅	žl̩:c-am	= mn.
T	žl̩:c-o	žl̩:c-e	
M	žl̩:c-∅	žl̩:c-ax	
O	žl̩:c-o	žl̩:c-am	

Tako še: *ba:rkó:nca* 'trobentica', *bá:ba*, *bá:la*, *bá:na*, *bá:pca*, *borouñ:ca*, *brá:da*, *brá:na*, *bré:za*, *bú:ča*, *bú:lca*, *bú:tara*, *cú:na*, *cvetá:ča*, *cé:sta*, *č̩:səlca*, *č̩:ta* 'kita', *čq̩:rkca* 'črkica', *čezá:na*, *četq̩rtñ:ca* 'četrt mernika', *čp̩:na*, *črē:da*, *čú:mnata*, *dó:ta*, *da:rž̩:na*, *dlá:ka*, *dé:kəlca*, *dē:ra*, *dē:tela*, *dé:ža*, *dú:ša*, *fa:ržol̩:ca* 'fižolova slama', *fá:ba:rka*, *f̩:ga*, *fəž̩:na*, *flá:ša*, *frá:ča*, *frá:ta* 'poseka', *gq̩:ba*, *gá:šparca* 'sladka vrsta hruške', *gá:jt̩roža*, *gl̩:sta*, *grē:da*, *gr̩:ya*, *x̩:ša*, *xlá:če*, *xrá:ma*, *xrá:sta*, *jó:pca*, *já:goda*, *já:ma*, *jé:ša* 'kovaško ognjišče', *jé:tka*, *kq̩:ža*, *ka:rtá:ča*, *ká:ča*, *ká:ša*, *ká:pa*, *klobá:sa*, *kl̩:ka*, *klé:še*, *kmet̩:ca*, *kná:la*, *kn̩:ga*, *korú:za*, *kó:šna*, *Kr̩:pa*, *krá:ca*, *krá:ya*, *kr̩:pa*, *krop̩:ya*, *kú:mara*, *kú:ra*, *lá:stouka*, *lá:ta*, *l̩:pa*, *ləš̩:na* 'luščina', *lenó:ba*, *lopá:ta*, *ls̩:ca*, *lú:na*, *lé:ska*, *mal̩:na*, *má:čoxa*, *má:ša*, *má:ma*, *m̩:za*, *mq̩:ka*, *məštá:ce*, *mR̩:ža*, *mú:ska*, *mú:xa*, *mé:ča*, *nó:ša*, *n̩:ya*, *nedé:la*, *neué:sta*, *nó:šna*, *pá:lca*, *p̩:la*, *p̩:na*, *pečē:ŋka*, *pepeuñ:ca*, *plá:ča*, *plá:ta*, *plen̩:ca*, *plé:ša*, *podgá:na*, *pokr̩:yka*, *pol̩:ca*, *pot̩:ca*, *pr̩:ča*, *prú:čca*, *pé:ka*, *pé:ma*, *rē:ka*, *rq̩:ba*, *rá:ca*, *rá:ma*, *°rá:na*, *r̩:ba*, *rozgotú:lca*, *rú:ta*, *rē:pa*, *rē:tkuca*, *sq̩uñ:ca*, *sá:la*, *sá:ne*, *sq̩:rbeč̩:ca*, *ská:la*, *skl̩:da*, *skr̩:na*, *skú:ta*, *slá:ma*, *smR̩:ka*, *smé:šənce*, *solá:ta*, *só:ba*, *só:ya*, *srá:ica*, *srē:ča*, *str̩:xa*, *suē:ča*, *sú:ša*, *šč̩:ra*, *šá:nta* 'rana', *šá:ra*, *š̩:ba*, *š̩:na*, *šir̩:na*, *škq̩:da*, *šmá:rənce*, *šp̩:ca*, *špiná:ča*, *štacú:na*, *štá:lca*, *štr̩:ka*, *št̩:ləŋga*, *t̩:ta*, *t̩:ža*, *tq̩:ča*, *tq̩:ša*, *ta:rgouñ:na*, *trá:ya*, *trú:ga*, *tú:°ršca* 'koruza', *uá:za* 'vaza', *uē:yarca*, *uq̩:tka* 'otka', *uq̩:rba*, *uq̩:rjú:xa*, *urá:na*, *ušen̩:ca*, *ú:žda*, *uq̩:la*, *uq̩:sa*, *zbq̩:ta*, *z̩:ma*, *zv̩:zda*, *žá:ba*, *ž̩:la*, *žen̩:ca*, *žē:nska*, *žú:pa*, *žū:na*.

Glavni sklanjatveni vzorec – cirkumfleks

	ed.	mn.	dv.
I	<i>pù:nc-a</i>	<i>pù:nc-e</i>	
R	<i>pù:nc-e</i>	<i>pù:nc-ø</i>	
D	<i>pù:nc-ø</i>	<i>pù:nc-am</i>	= mn.
T	<i>pù:nc-o</i>	<i>pù:nc-e</i>	
M	<i>pù:nc-ø</i>	<i>pù:nc-ax</i>	
O	<i>pù:nc-o</i>	<i>pù:nc-am</i>	

Tako še: *ambulà:nta*, *à:ida*, *à:kša*, *barà:ka*, *baterè:ja*, *bà:ita*, *bà:rčica*, *bè:rmaŋka*, *bəgà:uəncə* 'cvetnonedeljska butarica', *bəzɡà:uəka*, *belou:ška*, *besè:da*, *brisa:uəka*, *broč:ilka* 'rdeča barva za pirhe', *brù:narca*, *brè:nta*, *bù:ccka*, *bù:ŋka*, *bè:ca* 'ovca', *cvè:ŋga* 'priprava s čeljustma za stiskanje, prijemalka', *zɡà:ŋka* 'ciganka', *čè:pka*, *žbè:la*, *daɯkarè:ja*, *dè:la*, *domač:ŋka*, *fà:ifca*, *garà:ža*, *gà:te*, *gošà:uə*, *ɡostù:rəncə*, *ɡradè:nca* 'kredenca, omara za posodo', *xčè:rka*, *kastrò:lca*, *kà:iz̩a*, *kà:rta*, *klučà:uəncə*, *kmetè:ja*, *knò:fəlca*, *kolorà:ba*, *korè:ta*, *kosè:ləncə*, *krò:na*, *krauà:ta*, *krè:da*, *kù:ɡəlca*, *kù:rica*, *kù:xarca*, *lamparè:ja*, *là:mpa*, *maš:na*, *macò:la*, *mà:ška*, *marjè:tica*, *marè:lca*, *mà:lca*, *mà:uəta*, *mà:uəcə*, *mè:šəncə*, *mè:ška*, *mežnarè:ja*, *mestè:je*, *moč:ka*, *mù:šəncə*, *mù:izda*, *pò:šta*, *paizdù:xa*, *pižà:ma*, *planà:uə* 'planjava', *planè:ŋka*, *plè:uəncə*, *podrù:žəncə*, *pomiùà:uəka* 'pomivalka, kos blaga za pomivanje posode', *porò:ka*, *posò:da*, *prè:nza*, *pù:mpa*, *pè:sa*, *pè:səmcə*, *rò:ža*, *razlè:ka*, *rà:mpa*, *rè:ŋka*, *rè:va*, *sò:nčəncə*, *sò:ra*, *sà:ŋke*, *smetè:šəncə*, *smù:če*, *srò:ta*, *stà:rca* 'stara mama', *sʷò:rta*, *šò:la*, *šabè:sa*, *škröpè:uəncə*, *šnè:rəncə*, *špà:ga*, *špà:iz̩a*, *špà:ŋga*, *štà:ŋga*, *štà:pna* 'stopnica', *štè:ŋge*, *šùà:ŋka*, *tà:ška*, *tà:bəlca*, *uà:ga*, *udò:uə*, *uà:uə*, *uè:ja*, *zabà:va*, *zastà:uə*, *zelenà:uə*, *zè:ləna*, *žò:ga*, *žò:nta*, *žarjà:uəca*, *žà:ga*, *žà:rəncə*, *želè:zəncə*, *žlà:xta*, *žùà:uəca* 'živalca', *žè:xta*.

Premene osnove

1. V rod. mn. se v sklop zvočnik + zvočnik ali nezvočnik + zvočnik na koncu osnove vrine polglasnik /ə/ (ki je pred /r/ a-jevsko obarvan), pred -j- pa se vrine samoglasnik /i/, zvočnik /v/, ki sledi soglasniku, se v izglasju rod. mn. izgovarja kot [-u]:

	ed.	mn.
I	<i>žó:un-a</i>	<i>žó:un-e</i>
R	<i>žó:un-e</i>	<i>žó:uən-ø</i>

Tako še: *á:ntla* 'brisača', *čé:tna*, *ɡrá:ble*, *kú:xna*, *má:šna*, *pojé:dna*, *ré:ušna*, *sá:rna*, *uó:uəna*.

	ed.	mn.
I	<i>bó:tr-a</i>	<i>bó:tr-e</i>
R	<i>bó:tr-e</i>	<i>bó:tqə-ø</i>

Tako še: *mó:iškra* 'šivilja', *sé:stra*.

	ed.	mn.
I	<i>gá:rj-a</i>	<i>gá:rj-e</i>
R	<i>gá:rj-e</i>	<i>gà:rj-ø</i>

Tako še: *sk^o:rja*, *u^e:stja*.

	ed.	mn.
I	<i>lù:kn-a</i>	<i>lù:kn-e</i>
R	<i>lù:kn-e</i>	<i>lù:kən-ø</i>

Tako še: *bè:rgla*, *blagà:ina*, *bù:dla* 'nadev', *cò:kla*, *č̣i:kla*, *č̣è:šna*, *č̣è:špla*, *gò:dla*, *galò:šne* 'galoše', *gmà:ina*, *gosṭ:lna*, *grè:bla*, *kà:ngla*, *kù:čma*, *morà:ina* 'vrsta omare', *nè:škla* 'kuhinjski valjar', *plù:zna* 'bluza', *sestrè:čna*, *škà:tla*, *špè:gle*, *š^o:rkla*, *šè:fla*, *touà:rna*, *u^o:rgle*, *železà:rna*, *žè:mila*.

	ed.	mn.
I	<i>ì:gr-a</i>	<i>ì:gr-e</i>
R	<i>ì:gr-e</i>	<i>ì:gqR-ø</i>

Tako še: *č̣i:fra*, *cmà:ndra*.

	ed.	mn.
I	<i>ueč̣è:rj-a</i>	<i>ueč̣è:rj-e</i>
R	<i>ueč̣è:rj-e</i>	<i>ueč̣è:rj-ø</i>

Tako še: *precè:sja*, *škà:rje*.

	ed.	mn.
I	<i>kolè:dv-a</i>	<i>kolè:dv-e</i>
R	<i>kolè:dv-e</i>	<i>kolè:du-ø</i>

Tako še: *konzè:rva*, *bà:rva*.

Redko se v rod. mn. polglasnik /ə/ vriva med dva nezvočnika na koncu osnove (to lahko slišimo le še pri nekaterih starejših Kroparjih), npr.:

	ed.	mn.
I	<i>xrù:šk-a</i>	<i>xrù:šk-e</i>
R	<i>xrù:šk-e</i>	<i>xrù:šk-ø</i> ~ <i>xrù:šək-ø</i>

2. Sinhrono je v to sklanjatev mogoče uvrstiti tudi samostalnike ženskega spola, ki se v im. ed. končujejo na *-əv* oz. *-u* (< **-bv-b*) in imajo v im. ed. končnico *-ø*, v rod. ed. končnico *-e* (pri čemer se osnova končuje z *-v-*), v or. ed. pa končnico *-jo* (pri čemer se osnova končuje z *-u-*) oz. *-ijo* (pri čemer se osnova končuje z *-v-*):

	ed.	mn.	dv.
I	<i>cé:rkv-ø</i>	<i>cé:rkv-e</i>	
R	<i>cé:rkv-e</i>	<i>cè:rkv-ø</i>	
D	<i>cé:rkv-ə¹ ~ cé:rkv-ø</i>	<i>cé:rkv-am</i>	
T	<i>cé:rkv-ø</i>	<i>cé:rkv-e</i>	= mn.
M	<i>cé:rkv-ə ~ cé:rkv-ø</i>	<i>cé:rkv-ax ~ cerk'v-əx¹¹</i>	
O	<i>cè:rkv-jo ~ cè:rkv-ijo</i>	<i>cé:rkv-am ~ cerkv-ā:m</i>	

¹ Samostalnik *cé:rkv* ima v daj. ed. in mest. ed. lahko obliko *cé:rkla*, redkeje pa je mogoče slišati obliko rod. ed. *cé:rkle* (analogno menjavanje med *l* in *v*).

¹¹ Končniški naglas v mest. in or. mn. tega samostalnika je mogoč, a manj pogost.

Tako še: *ré:tku*.

	ed.	mn.	dv.
I	<i>klè:tu-ø</i>	<i>klè:tv-e</i>	
R	<i>klè:tv-e</i>	<i>klè:tu-ø</i>	
D	<i>klè:tv-ə ~ klè:tu-ø</i>	<i>klè:tv-am</i>	
T	<i>klè:tu-ø</i>	<i>klè:tv-e</i>	= mn.
M	<i>klè:tv-ə ~ klè:tu-ø</i>	<i>klè:tv-ax</i>	
O	<i>klè:tu-jo ~ klè:tv-ijo</i>	<i>klè:tv-am</i>	

Tako še: *brè:sku*, *prectauž:tu* 'predstavitev'.

Po analogiji z drugimi samostalniki 1. ženske sklanjatve imajo tudi ti samostalniki v im. ed. lahko končnico *-a*, npr. *cé:rkva*, *ré:tkva* ter *brè:skva*, *brè:tva* (taki samostalniki imajo v tož. ed. seveda končnico *-o*).

3. Sinhrono je v to sklanjatev mogoče uvrstiti tudi samostalnike ženskega spola, ki imajo v im. ed. končnico *-ø* (nastalo po onemitvi nenaglašene izglasnega *-i*), v rod. ed. pa končnico *-e*, pri čemer se osnova v odvisnih sklonih (razen v tož. ed. ob ničti končnicai) podaljšuje z *-er-*, v or. ed. pa se osnova podaljša še z *-j-*.⁹⁵

⁹⁵ Ta *-j-* je diahrono gledano del končnice.

ed.	
I	<i>má:t-∅</i>
R	<i>má:t-eR-e</i>
D	<i>má:t-eR-∅</i>
T	<i>má:t-∅</i>
M	<i>má:t-eR-∅</i>
O	<i>mà:t-eR-j-o</i>

Tudi samostalnik *xč̣:* (ki je sicer redek, pogosteje se govori *xč̣:řka*) v odvisnih sklonih osnovo podaljšuje z *-er-* (v or. ed. z *-erj-*). V ednini se ta samostalnik sklanja po nepremičnem naglasnem tipu, v množini pa po nepremičnem ali mešanem naglasnem tipu:

	ed.	mn.	dv.
I	<i>xč̣-ř:</i>	<i>xč̣-ě:R-e</i>	
R	<i>xč̣-ě:R-e</i>	<i>xč̣-eR-á:</i>	
D	<i>xč̣-ě:R-∅</i>	<i>xč̣-ě:R-am ~</i> <i>xč̣-eR-à:m</i>	
T	<i>xč̣-ě:R-∅</i>	<i>xč̣-ě:R-e</i>	= mn.
M	<i>xč̣-ě:R-∅</i>	<i>xč̣-ě:R-ax ~</i> <i>xč̣-eR-à:x</i>	
O	<i>xč̣-ě:R-j-o</i>	<i>xč̣-ě:R-am ~</i> <i>xč̣-eR-à:m</i>	

Premene končnic

1. Samostalniki, ki se jim osnova končuje na nezvočnik + zvočnik ali zvočnik + zvočnik, imajo v daj. ed. in mest. ed. končnico *-ə*. Po analogiji imajo lahko to končnico tudi nekateri drugi samostalniki.

ed.	
I	<i>jú:žn-a</i>
R	<i>jú:žn-e</i>
D	<i>jú:žn-ə</i>
T	<i>jú:žn-o</i>
M	<i>jú:žn-ə</i>
O	<i>jú:žn-o</i>

Tako še: *mró:ula*, *pó:stla*, *zé:mlla*.

	ed.
I	<i>kà:mr-a</i>
R	<i>kà:mr-e</i>
D	<i>kà:mr-ə</i>
T	<i>kà:mr-o</i>
M	<i>kà:mr-ə</i>
O	<i>kà:mr-o</i>

Tako še: *bà:rva*, *bɛ:rma*, *prè:kla*, tudi *šlù:žba*, *mà:uxca*, *pù:nčka*.

2. Izjemoma je v im. dv. lahko tudi končnica *-ø*, na primer:

	ed.	mn.	dv.
I	<i>nú:n-a</i>	<i>nú:n-e</i>	<i>nú:n-ø ~ nú:n-e</i>

Tako še: *ú:ra*.

3.2.1.2.1.2 Premični naglasni tip na osnovi

V gradivu ni primerov.

3.2.1.2.1.3 Končniški naglasni tip⁹⁶

	ed.	mn.	dv.
I	<i>pəš'k-a</i>	<i>pəš'k-e</i>	
R	<i>pəš'k-e</i>	<i>pəšk-â: ~ pəš'k-a</i>	
D	<i>pəš'k-ə</i>	<i>pəš'k-əm ~ pəš'k-am</i>	= mn.
T	<i>pəš'k-o</i>	<i>pəš'k-e</i>	
M	<i>pəš'k-ə</i>	<i>pəš'k-əx ~ pəš'k-ax</i>	
O	<i>pəš'k-o</i>	<i>pəšk-â:m</i>	

Tako še: *məg'la*, *t'ma*, *qR'ja*, *stə'za*, *da:rž'ba*, *potk'ua*.

Redki samostalniki, ki se sicer sklanjajo po mešanem naglasnem tipu, se lahko pregibajo tudi po končniškem naglasnem tipu, npr.: *uo'da*, *go'ra*.⁹⁷

⁹⁶ Po končniškem naglasnem tipu se sklanja tudi beseda *gosp-â:*; končnica je vedno dolga in akutirana.

⁹⁷ Kroparski govor torej pozna naglasni tip samostalnikov *ā*-jevske sklanjatve *vodä vodö*. »V krajevnih govorih slovenščine se pojavljajo naslednji naglasni tipi samostalnikov *ā*-jevske sklanjatve (določeni na osnovi naglasa imenovalnika in tožilnika ednine): 1) *kozä kozö*, *vodä vodö*; 2. *kóza kózo*, *vóda vodö*; 3) *kozä kozö*, *vodä vodö*; 4. *kóza kozö*, *vóda vodö*.« (Šekli 2018: 44–45)

3.2.1.2.1.1.4 Mešani naglasni tip

Večina samostalnikov mešanega naglasnega tipa se lahko sklanja tudi po nepremičnem naglasnem tipu na osnovi – mešani naglasni tip se v kroparskem krajevnem govoru izgublja.

	ed.	mn.	dv.
I	<i>brá:d-a</i>	<i>brad-è:</i>	
R	<i>brad-é:</i>	<i>brad-á:</i>	
D	<i>brá:t-ø</i>	<i>brad-á:m ~ bra'd-gm¹</i>	= mn.
T	<i>brad-ò:</i>	<i>brad-è:</i>	
M	<i>brá:t-ø</i>	<i>brad-à:x ~ bra'd-gx</i>	
O	<i>brad-ó:</i>	<i>brad-á:m</i>	

¹ V daj. in mest. mn. samostalnikov ženskega spola mešanega naglasnega tipa je verjetno prišlo do interparadigmatske analogije, tj. prevzema naglasnih oblik končnic iz končniškega naglasnega tipa.

Tako še: *bó:uxa, brá:da, glá:ya, gó:ra, kó:pa, kó:sa, kó:za, mé:tla ~ mé:tla,⁹⁸ nó:ga, pé:ta ~ pé:ta, ró:ka, sé:stra ~ sé:stra, smó:la, só:uza, uó:uca, uó:iska, uó:sa, uó:sla, uó:da, zé:mila ~ zé:mila, žé:na ~ žé:na.*

Premene osnove

V rod. mn. se v sklop zvočnik + zvočnik ali nezvočnik + zvočnik na koncu osnove vrine polglasnik /ə/ (tudi *a*-jevsko obarvan polglasnik [ǣ] pred [r]), pred *-j-* pa se kot v knjižnem jeziku vrine samoglasnik /i/:

	ed.	mn.
I	<i>sé:STR-a</i>	<i>sé:STR-e ~ sestr-è:</i>
R	<i>sé:STR-e ~ sestr-é:</i>	<i>sé:stǣR-ø ~ sé:stǣR-ø</i>

⁹⁸ Umično naglašeni *e* se v kroparskem krajevnem govoru lahko izgovarja široko (mlajši govorci) ali srednje ozko (starejši govorci).

V tož. ed. in tož. mn. se v zvezah s predlogom lahko spremeni kakovost in tonem naglašeni *o*-jevskih in *e*-jevskih samoglasnikov (ki se zožijo):

	ed.	mn.
I	<i>nó:g-a</i>	<i>nog-è:</i>
T	<i>nog-ò:</i> – <i>na nò:go</i>	<i>nog-è:</i> – <i>na nò:ge</i>

Tako še: *u rò:ke*, *na rò:ko*, *na uò:do*, *u uò:jsko*, *u zè:mlo*.

3.2.1.2.1.2 2. ženska sklanjatev

Sem gredo samostalniki ženskega spola, ki imajo v im. ed. končnico *-ø*, v rod. ed. pa končnico *-i* ali *-ø*.

3.2.1.2.1.2.1 Nepremični naglasni tip na osnovi

Glavni sklanjatveni vzorec

	ed.	mn.	dv.
I	<i>čelù:st-ø</i>	<i>čelù:st-i ~ čelù:st-ø</i>	<i>čelù:st-i ~ čelù:st-ø</i>
R	<i>čelù:st-i ~ čelù:st-ø</i>	<i>čelù:st-i ~ čelù:st-ø</i>	<i>čelù:st-i ~ čelù:st-ø</i>
D	<i>čelù:st-i ~ čelù:st-ø</i>	<i>čelù:st-əm</i>	<i>čelù:st-əm</i>
T	<i>čelù:st-ø</i>	<i>čelù:st-i ~ čelù:st-ø</i>	<i>čelù:st-i ~ čelù:st-ø</i>
M	<i>čelù:st-i ~ čelù:st-ø</i>	<i>čelù:st-əx</i>	<i>čelù:st-əx</i>
O	<i>čelù:st-jo</i>	<i>čelù:st-əm</i>	<i>čelù:st-əm</i>

V rod., daj. in mest. ed. je mogoča popolna ali delna oslabitev končnice *-i* v *-ø* ali *-ə*, enako v im., rod. in tož. mn.

Tako še: *bé:ŋkošt*, *bè:l* 'bilka', *brè:xt* 'pamet', *brespò:selnost*, *doužnò:st*, *jesè:n*, *lubosú:mnost*, *mladò:st*, *ò:fcət*, *pá:met*, *pomlà:t*, *rá:dost*, *smə:rt*, *spò:ut* 'spoved', *zapò:ut*.

Premene osnove

1. V odvisnih sklonih se naglašeni samoglasnik v osnovi podaljša (npr. /^lə/ > /i:/):

	ed.	mn.	dv.
I	<i>'nət-ø</i>	<i>nè:t-i ~ nì:t-ø</i>	<i>nè:t-i ~ nì:t-ø</i>
R	<i>nè:t-i ~ nì:t-ø</i>	<i>nè:t-i ~ nì:t-ø</i>	<i>nè:t-i ~ nì:t-ø</i>
D	<i>nè:t-i ~ nì:t-ø</i>	<i>nè:t-im ~ nì:t-əm</i>	<i>nè:t-im ~ nì:t-əm</i>
T	<i>'nət-ø</i>	<i>nè:t-i ~ nì:t-ø</i>	<i>nè:t-i ~ nì:t-ø</i>
M	<i>nè:t-i ~ nì:t-ø</i>	<i>nè:t-ix ~ nì:t-əx</i>	<i>nè:t-ix ~ nì:t-əx</i>
O	<i>nè:t-jo</i>	<i>nè:t-mi</i>	<i>nè:t-mi</i>

Tako še: *'krət*, *'məš* – rod. ed. *mí:š-i ~ mì:š-ø*.

2. V odvisnih sklonih onemi ponaglasni polglasnik med nezvočnikom in zvočnikom na koncu osnove. Isti samostalniki, ki se jim osnova končuje na soglasnik + zvočnik, v or. ed. osnovo podaljšujejo z *-i-* (redko v ta soglasniški sklop vrivajo polglasnik), npr.:

ed.	mn.
I <i>əlbɛ:zən-ø</i>	<i>əlbɛ:zn-i ~ əlbɛ:zn-ə</i>
R <i>əlbɛ:zn-i ~ əlbɛ:zn-ə</i>	<i>əlbɛ:zn-i ~ əlbɛ:zn-ə</i>
O <i>əlbɛ:zn-i-jo ~ əlbɛ:zən-jo</i>	<i>əlbɛ:zən-mi ~ əlbɛ:zn-əm</i>

Tako še: *bolɛ:zən, kà:zən, pɛ:səm*.

3. V odvisnih sklonih se izglasni *-u* (< *-əu* < *-əl*) premenjuje z *-l-*:

ed.	mn.
I <i>mɨ:su-ø</i>	<i>mɨ:sl-i ~ mɨ:sl-ə</i>
R <i>mɨ:sl-i ~ mɨ:sl-ə</i>	<i>mɨ:sl-i ~ mɨ:sl-ə</i>

4. V tož. ed. se v zvezah s predlogi naglas (cirkumfleks) nekaterih samostalnikov, ki sicer spadajo v nepremični naglasni tip, premakne proti začetku besede (hkrati se spremeni tudi kakovost novonaglaščenega samoglasnika), npr.:

ed.	ed.
I <i>jɛsɛ:n-ø</i>	I <i>pomlâ:t-ø</i>
T <i>jɛsɛ:n-ø ~ na jɛ:sen-ø</i>	T <i>pomlâ:t-ø ~ na pò:mlat-ø</i>

Premene končnic

1. Samostalnika *'məš* in *dù:ʳR* 'duri' imata lahko v daj. mn. in mest. mn. naglas tudi na končnici (tedaj se besedi seveda uvrščata v mešani naglasni tip 2. ženske sklanjatve) – primeri iz gradiva:

mn.	mn.
I <i>mɨ:š-ø</i>	I <i>dù:ʳR-ø</i>
D <i>məš-ɛ:m</i>	D <i>dù:ʳR-əm</i>
M <i>məš-ɛ:x</i>	M <i>dR-ɛ:x</i>

3.2.1.2.1.2.2 Premični naglasni tip na osnovi

V gradivu ni primerov.

3.2.1.2.1.2.3 Končniški naglasni tip

Ta naglasni tip je zelo redek.

Glavni sklanjatveni vzorec

mn.	
I	<i>sn-ì:</i> 'sani'
R	<i>sn-í:</i>
D	<i>sn-é:m</i>
T	<i>sn-ì:</i>
M	<i>sn-é:x</i>
O	<i>san-mí</i>

Premene osnove

1. V or. ed. ima samostalnik *snì:* ohranjen prednaglasni /a/ v osnovi.
2. V odvisnih sklonih ima samostalnik *krè:* osnovo *kq:RŪ-* oz. *kq:RV-*.

ed.	
I	<i>kr-ì:</i>
R	<i>kq:RV-ì:</i>
D	<i>kq:R'Ū-ə</i>
T	<i>kr-ì:</i>
M	<i>kq:R'Ū-ə</i>
O	<i>kq:RV-jó:</i>

3.2.1.2.1.2.4 Mešani naglasni tip

Glavni sklanjatveni vzorec

	ed.	mn.	dv.
I	<i>uà:s-ə</i>	<i>uas-ì:</i>	<i>uas-ì:</i>
R	<i>uas-ì:</i>	<i>uas-í:</i>	<i>uas-í:</i>
D	<i>uà:s-ə¹</i>	<i>uas-é:m</i>	<i>uas-é:m</i>
T	<i>uà:s-ə</i>	<i>uas-ì:</i>	<i>uas-ì:</i>
M	<i>uà:s-ə</i>	<i>uas-é:x</i>	<i>uas-é:x</i>
O	<i>uas-jó:</i>	<i>uas-mí:</i>	<i>uas-mí:</i>

¹ Samostalnik *uà:s* ima v daj. in mest. ed. naglas lahko na končnici, torej: na *uà:s-ə* ~ na *uà's-ə*.

Tako še: *čà:st*, *cè:y*, *klò:p*, *°klè:t*, *là:š*,⁹⁹ *mà:st*, *pà:st*, *pq:rst*, *rè:t*, *'rəš* ~ *q:rš*, *smè:t*, *strà:n*, *stùà:r*, *ù:š*, *uè:s* 'vez', *zvè:r*.

⁹⁹ Samostalnik *laž* se kot *l'žà* ~ *l'ža* ~ *l'ž'a* 'laž' (< **l'ž'a*), lahko sklanja po končniškem naglasnem tipu 1. ženske sklanjatve (po psl. *a*-sklanjatvi).

Premene osnove

1. V daj. in mest. ed. se pričakovano/regularno spremeni kakovost naglašene *o*-jevskega in *e*-jevskega samoglasnika:

ed.	ed.
I <i>kò:st-ø</i>	I <i>pè:st-ø</i>
R <i>kost-ì:</i>	R <i>pest-ì:</i>
D <i>kó:st-ø</i>	D <i>pé:st-ø</i>
T <i>kò:st-ø</i>	T <i>pè:st-ø</i>
M <i>kó:st-ø</i>	M <i>pé:st-ø</i>
O <i>kost-jó:</i>	O <i>pest-jó:</i>

Tako še: *ò:s, mò:č, nò:č.* Tako še: *pè:č, rè:č.*

2. Izglasni *-u* (< *-v*) se v odvisnih sklonih preminja z *-v-*, izglasni *-u* (< *-l*) pa z *-l-*, npr.:

ed.	ed.
I <i>žùà:u-ø</i>	I <i>bò:ru-ø</i>
D <i>žùal-ì:</i>	D <i>bò:rv-ì:</i>

Tako še: *ùà:ru, postà:ru.*

Samostalnik *postà:ru* se lahko sklanja tudi po nepremičnem naglasnem tipu 1. ženske sklanjatve:

ed.
I <i>postà:ru-ø ~ postà:ru-a</i>
D <i>postà:rv-ì: ~ postà:ru-e</i>

3. Samostalnik *lú:č* ima v or. ed. (v zvezi s predlogom) naglas lahko na osnovi ali na končnici: z *lú:č-jo ~ z luč-jó:*

ed.
I <i>lú:č-ø</i>
O <i>z lú:č-jo ~ z luč-jó:</i>

4. Množinski samostalnik *drožè*: ima samo v rod. naglas na osnovi in enako končnico kot samostalniki mešanega naglasnega tipa 1. moške sklanjatve, ki imajo v im. mn. končaj *-jè*: oz. *-è*: (npr. *zob-è*:, *zóp-ø*):

ed.	
I	<i>drož-è</i> :
R	<i>droš-ø</i>
D	<i>drož-è:m</i>
T	<i>drož-è</i> :
M	<i>drož-è:x</i>
O	<i>drož-mí</i> :

3.2.1.2.1.3 3. ženska sklanjatev

Sem gredo samostalniki ženskega spola, ki imajo v vseh sklonih končnico *-ø* (gre predvsem za poimenovanja za osebe ženskega spola; tako govorijo predvsem mlajši, stari Kroparji so jih prevzeli od njih).

Glavni sklanjatveni vzorec

	ed.	mn.	dv.
I	<i>bà:bi-ø</i>	<i>bà:bi-ø</i>	<i>bà:bi-ø</i>
R	<i>bà:bi-ø</i>	<i>bà:bi-ø</i>	<i>bà:bi-ø</i>
D	<i>bà:bi-ø</i>	<i>bà:bi-ø</i>	<i>bà:bi-ø</i>
T	<i>bà:bi-ø</i>	<i>bà:bi-ø</i>	<i>bà:bi-ø</i>
M	<i>bà:bi-ø</i>	<i>bà:bi-ø</i>	<i>bà:bi-ø</i>
O	<i>bà:bi-ø</i>	<i>bà:bi-ø</i>	<i>bà:bi-ø</i>

Tako še: *mà:mi*, *Slà:vi* ...

3.2.1.2.1.4 4. ženska sklanjatev

Sem gredo posamostaljeni pridevniki ženskega spola. Ti samostalniki se lahko sklanjajo enako kot samostalniki 1. ženske sklanjatve, pri čemer so se končnice razvile iz ustreznih končnic psl. trde (*a-*) in mehke (*ia-*) sklanjatve samostalnikov (npr. *-ø* v rod. mn., dv.; *-ax* v mest. mn., dv.), ali kot pridevniki, pri čemer so se končnice razvile iz psl. določne sklanjatve pridevnikov (npr. *-ax* v rod. mn., dv.; *-øm* v daj. in or. mn., dv.).

Glavni sklanjatveni vzorec

	ed.	mn.	dv.
I	<i>dně:ȳn-a</i>	<i>dně:ȳn-e</i>	<i>dně:ȳn-e</i>
R	<i>dně:ȳn-e</i>	<i>dně:ȳən-ø ~ dně:ȳn-əx^I</i>	<i>dně:ȳən-ø ~ dně:ȳn-əx</i>
D	<i>dně:ȳn-ə^{II}</i>	<i>dně:ȳn-əm^{III}</i>	<i>dně:ȳn-əm</i>
T	<i>dně:ȳn-o</i>	<i>dně:ȳn-e</i>	<i>dně:ȳn-e</i>
M	<i>dně:ȳn-ə</i>	<i>dně:ȳn-ax</i>	<i>dně:ȳn-ax</i>
O	<i>dně:ȳn-o</i>	<i>dně:ȳn-əm^{IV}</i>	<i>dně:ȳn-əm</i>

^I Končnica *-əx* v rod. mn., dv. je nastala po oslavitvi nenaglašnega *-i-* v pridevniški končnici *-ix*.

^{II} Končnica *-ə* v daj., mest. ed. je nastala po oslavitvi nenaglašnega izglasnega *-i* v končnici *-i*.

^{III} Končnica *-əm* v daj. mn., dv. je nastala po oslavitvi nenaglašnega *-i-* v pridevniški končnici *-im*.

^{IV} Končnica *-əm* v or. mn., dv. je nastala po oslavitvi nenaglašnega *-i-* in onemitvi izglasnega *-i* v pridevniški končnici *-imi*.

Kot *dně:ȳna* 'dnevna soba' še: *poctrě:šna* 'podstrešni prostor, podstreha'; samo s pridevniškimi končnicami pa še *slatkó:rna* 'sladkorna bolezen', *zašč̣:tna* 'zaščitna, patro-nažna sestra', *ta Ẓ:dana* 'Zidana skala, ime gorskega vrha nad Kropce' itd.¹⁰⁰

3.2.1.2.2 Diahrona predstavitev

Sklanjatve samostalnikov ženskega spola so se v tem gorenjskem govoru razvile iz naslednjih praslovanskih sklanjatvev ter njihovih sklanjatvenih vzorcev in naglasnih tipov.

3.2.1.2.2.1 **a*-sklanjatev in **ja*-sklanjatev samostalnikov ženskega spola v kroparskem govoru

V 1. žensko sklanjatev¹⁰¹ so večinoma uvrščeni samostalniki ženskega spola psl. trde **a*-sklanjatve¹⁰² (tip **ryba*) ter mehke **ja*-sklanjatve (tip **duša*)¹⁰³ in zaimenske sklanjatve, pri čemer so se v rod., daj. in mest. ed. ter im. in tož. mn. posplošile končnice psl. mehke sklanjatve, v ostalih sklonih pa končnice psl. trde sklanjatve; dvojinske končnice so v kroparskem govoru enake množinskim:¹⁰⁴

¹⁰⁰ Tako tudi *bolṇ:ška* 'bolniški dopust', ki pa ima v mn. lahko končnice posamostaljenih pridevnikov m. spola.

¹⁰¹ Prim. Šekli 2007a: 134–145 in 2007b: 175–186 ter Mirtič 2014: 149–161.

¹⁰² Prim. Babič 2008: 94.

¹⁰³ Prim. Babič 2008: 95.

¹⁰⁴ O naglasnih tipih samostalnikov *a*-sklanjatve v kroparskem govoru tudi v: Škofic 2016b.

	ed.		mn.		dv.	
	krop.	psl.	krop.	psl.	krop.	psl.
I	-a	*-a	-e	*-e		
R	-e	*-e	-ø	*-b ~ *-b		
D	-ø ^I	*-i	-am	*-am ^b		
T	-o	*-o	-e	*-e		= mn.
M	-ø ^{II}	*-i	-ax	*-ax ^b		
O	-o	*-ojø ~ *-ejø	-am ^{III}	*-ami		

^I Ničta končnica v daj. ed. je nastala po onemnitvi nenaglašnega izglasnega -i.

^{II} Ničta končnica v mest. ed. je nastala po onemnitvi nenaglašnega izglasnega -i.

^{III} Končnica -am v or. mn. je nastala po onemnitvi nenaglašnega izglasnega -i.

3.2.1.2.2.1.1 Regularni odraz psl. naglasnega tipa a v primeru, da iz psl. starega akuta ni prišlo do nastanka popsl. novega cirkumfleksa v večini sklonskih oblik: psl. im. ed. **l^bž'ica*, tož. ed. **l^bž'icø* (a) > krop. im. ed. *žl':ca*, tož. ed. *žl':co* (toda z odrazom popsl. novega cirkumfleksa v krop. or. ed. z *žl':co*, in krop. rod. mn. *žl':c*); psl. im. ed. **mal'ina*, tož. ed. **mal'inø* (a) > krop. im. ed. *mal':na*, tož. ed. *mal':no*.

3.2.1.2.2.1.2 Regularni odraz psl. naglasnega tipa b samostalnikov s psl. dolgim samoglasnikom v edinem zlogu osnove: psl. im. ed. **glis'tá*, tož. ed. **glis'tø* (b) > krop. im. ed. *gl':sta*, tož. ed. *gl':sto*.

3.2.1.2.2.1.3 Odraz psl. naglasnega tipa b in c po morfonologizaciji naglasa na osnovi: psl. im. ed. **duš'á*, tož. ed. **dúš'ø* (c) > krop. im. ed. *dú:ša*, tož. ed. *dú:šo*.

3.2.1.2.2.1.4 Regularni odraz psl. naglasnega tipa a v primeru, da je iz psl. starega akuta prišlo do nastanka popsl. novega cirkumfleksa v večini sklonskih oblik: psl. im. ed. **máč'ьka*, tož. ed. **máč'ьkø* (a) > krop. im. ed. *mà:ška*, tož. ed. *mà:ško*; psl. im. ed. **mot'ýka*, tož. ed. **mot'ýkø* (a) > krop. im. ed. *moť:ka*, tož. ed. *moť:ko*.

3.2.1.2.2.1.5 Odraz praslovanskega naglasnega tipa c po analoški posplošitvi naglasa cirkumfleksiranih oblik: psl. im. ed. **siròtá*, tož. ed. **sîrotø* ≥ krop. im. ed. *srø:ta*, tož. ed. *srø:to*.

3.2.1.2.2.1.6 Regularni odraz psl. naglasnega tipa b samostalnikov s psl. polglasnikom v edinem zlogu osnove: psl. im. ed. **m^bgl'á*, tož. ed. **m^bgl'ø* (b) > krop. im. ed. *mæg'la*, tož. ed. *mæg'lo*.

3.2.1.2.2.1.7 Odraz psl. naglasnega tipa c samostalnikov s psl. polglasnikom v edinem zlogu osnove po analoški izravnavi po oblikah s kračino v zadnjem zlogu: psl. im. ed. *stʙdzà, tož. ed. *stʙgɔ (b) ≥ krop. im. ed. stə'za, tož. ed. stə'zo.

3.2.1.2.2.1.8 Odraz psl. naglasnih tipov b in c s psl. kratkim samoglasnikom v osnovi po analoškem prehodu v tip krop. im. ed. mæg'la, tož. ed. mæg'lo: psl. im. ed. *vodà, tož. ed. *vòdɔ (c) ≥ krop. im. ed. ʉo'da, tož. ed. ʉo'do; psl. im. ed. *pʙtʙkà, tož. ed. *pʙtʙkɔ > krop. im. ed. pəš'ka, tož. ed. pəš'ko.

3.2.1.2.2.1.9 Regularni odraz psl. naglasnega tipa c samostalnikov s psl. dolgim in kratkim samoglasnikom v edinem zlogu osnove: psl. im. ed. *golvâ, tož. ed. *gòlvɔ (c) > krop. im. ed. glá:ʉa, tož. ed. glaùò:; psl. im. ed. *nogâ, tož. ed. *nògɔ (c) > krop. im. ed. nó:ga, tož. ed. nogò:.

3.2.1.2.2.1.10 Odraz psl. naglasnega tipa b samostalnikov s psl. kratkim samoglasnikom v edinem zlogu osnove po analoškem prehodu v tip krop. im. ed. nó:ga, tož. ed. nogò:; psl. im. ed. *ženâ, tož. ed. *ženɔ (b) ≥ krop. im. ed. žĕ:na, tož. ed. ženò:.

3.2.1.2.2.2 *r-sklanjatev samostalnikov ženskega spola v kroparskem govoru

V 1. žensko sklanjatev sta (s stališča sinhronega jezikoslovja) uvrščena tudi samostalnika *mati*, psl. **mati*, rod. ed. **matere*, krop. *má:t*, in *hči*, psl. **dʙtʙi*, rod. ed. **dʙtʙere*, krop. *xč̣i*, ki spadata v psl. **r*-sklanjatev¹⁰⁵ in zato osnovo v odvisnih sklopih podaljšujeta z *-er-*, krop. *-er-*. V im. in tož. mn. se je posplošila končnica *-e* (< **-e*), v daj., mest. in or. mn. pa končnice *-am*, *-ax*, *-ami* (< **-amʙ*, **-axʙ*, **-ami* iz psl. mehke sklanjatve).

	ed.		mn.		dv.	
	krop.	psl.	krop.	psl.	krop.	psl.
I	-ə ^l ~ -i:	*-i	-er-e	**-er-ɛ		
R	-er-e	*-er-e	-er-ø	*-er-ʙ		
D	-er-ə ^{ll}	*-er-i	-er-am	**-er-amʙ		
T	(-er)-ø	*-er-ʙ	-er-e	**-er-ɛ		= mn.
M	-er-ø	*-er-i	-er-ax	**-er-axʙ		
O	-er-jo	*-er-ʙjɔ	-er-am	**-er-ami		

¹ Ničta končnica v im. ed. samostalnika *mati* je nastala po onemnitvi nenaglaščenega izglasnega *-i*.

² Ničta končnica v daj. in mest. ed. samostalnika *mati* in *hči* je nastala po onemnitvi nenaglaščenega izglasnega *-i*.

¹⁰⁵ Prim. Babič 2008: 111.

3.2.1.2.2.3 **ū*-sklanjatev samostalnikov ženskega spola v kroparskem govoru

V 1. žensko sklanjatev so (s stališča sinhronnega jezikoslovja) uvrščeni tudi samostalniki ženskega spola **ū*-sklanjatve,¹⁰⁶ tj. tisti s končajem *-ev* [-əu], krop. [-u], npr. *bukev*, psl. **buky*, rod. ed. **bukъve*, krop. *bù:ku*, tudi *bù:kva* ~ *bù:ka*, rod. ed. *bù:kve* ~ *bù:ke*, ki imajo v im. ed. končnico *-ø*, v rod. ed. pa končnico *-e*. V ednini so se kot tudi drugje v slovenščini (razen v rod.) posplošile končnice psl. **i*-sklanjatve, v množini pa končnice psl. **a*-sklanjatve, v im. in tož. mn. se je posplošila končnica *-e* (< **-e* iz psl. mehke sklanjatve). Dvojinke končnice so enake množinskim.¹⁰⁷

	ed.		mn.		dv.	
	krop.	psl.	krop.	psl.	krop.	psl.
I	<i>(-u)-ø</i>	(* <i>-y</i>) po Ted. * <i>-ъv-ъ</i>	<i>(-v)-e</i>	** <i>-ъv-ę</i>		
R	<i>(-v)-e</i>	* <i>-ъv-e</i>	<i>(-u)-ø</i>	* <i>-ъv-ъ</i>		
D	<i>(-u)-ø¹</i> ~ <i>(-v)-ø</i>	* <i>-ъv-i</i>	<i>(-v)-am</i>	* <i>-ъv-amъ</i>		
T	<i>(-u)-ø</i>	* <i>-ъv-ъ</i>	<i>(-v)-e</i>	** <i>-ъv-ę</i>	= mn.	
M	<i>(-u)-ø</i> ~ <i>(-v)-ø</i>	* <i>-ъv-e</i>	<i>(-v)-ax</i> ~ <i>(-ʹv)-ax</i>	* <i>-ъv-axъ</i>		
O	<i>(-u)-jo</i> ~ <i>(-v)-ijo</i>	* <i>-ъv-ъjō</i>	<i>(-v)-am^{II}</i> ~ <i>(-v)-am</i>	* <i>-ъv-ami</i>		

¹ Končnica *-ø* v daj. in mest. ed. je nastala po oslavitvi izglasnega *-i*.

^{II} Končnica *-am* ~ *-am* v or. mn. je nastala po onemitvi izglasnega *-i*.

3.2.1.2.2.4 **i*-sklanjatev samostalnikov ženskega spola v kroparskem govoru

V 2. žensko sklanjatev so uvrščeni samostalniki ženskega spola psl. **i*-sklanjatve¹⁰⁸ (tip *miš*, psl. **myšъ*, krop. *ʹmāš-ø*), tj. samostalniki, ki imajo v im. ed. končnico *-ø*, v rod. ed. pa končnico *-i*. Za samostalnike nepremičnega in premičnega naglasnega tipa je mogoče rekonstruirati naslednji izvor končnic:¹⁰⁹

¹⁰⁶ Prim. Babič 2008: 104.

¹⁰⁷ Samostalnik *kRž*: se tudi v kroparskem govoru sklanja po psl. *i*-sklanjatvi.

¹⁰⁸ Prim. Babič 2008: 99.

¹⁰⁹ Današnja končnica daj. mn. ni neposredni odraz psl. končnice, ampak je najverjetneje naslednik analoško vpeljanega jata (prim. Ramovš 1952: 64–65).

ed.		mn.		dv.	
krop.	psl.	krop.	psl.	krop.	psl.
I	-∅	*-b	-i ~ -∅ ^I	*-i	
R	-i ~ -∅	*-i	-i	*-bjb	
D	-i ~ -∅ ^{II}	*-i	-∅m ^{III}	(*-bmb)	
T	-∅	*-b	-i ~ -∅	*-i	= mn.
M	-i ~ -∅	*-i	-∅x	(*-bxb) ^{IV}	
O	-jo	*-bj∅	-∅m	*-bmi	

^I Ničta končnica v im. in tož. mn. je nastala po onemitvi nenaglašnega izglasnega -i.

^{II} Ničta končnica v daj. in mest. ed. je nastala po onemitvi nenaglašnega izglasnega -i.

^{III} Končnica -∅m v daj. mn. je nastala po oslabitvi nenaglašnega -i- v polglasnik.

^{IV} Končnica -∅x v mest. mn. je nastala po oslabitvi nenaglašnega -i- v polglasnik.

3.2.1.2.2.4.1 Regularni odraz psl. naglasnega tipa a samostalnikov ženske *i-sklanjatve: psl. im. ed. *mýšb, rod. ed. *mýši > krop. im. ed. 'māš, rod. ed. mī:ši ~ mī:š.

3.2.1.2.2.4.2 Odraz psl. naglasnega tipa b samostalnikov ženske *i-sklanjatve – priključitev naglasnemu tipu c: psl. im. ed. *lučb, rod. ed. *luči > krop. im. ed. lú:č, rod. ed. lučř.

3.2.1.2.2.4.3 Regularni odraz psl. naglasnega tipa c samostalnikov ženske *i-sklanjatve: psl. im. ed. *rěčb, rod. ed. *rěči > krop. im. ed. Rè:č, rod. ed. a:Rčř; psl. im. ed. *nòtb, rod. ed. *nòti > krop. im. ed. nò:č, rod. ed. nočř; psl. im. ed. *ùbsb, rod. ed. *ùbsi > krop. im. ed. uà:s, rod. ed. uasř.

3.2.1.3 Samostalniki srednjega spola

3.2.1.3.1 Sinhrona predstavitev

3.2.1.3.1.1 1. srednja sklanjatev

V to sklanjatev spadajo samostalniki srednjega spola, ki imajo v im. ed. naslednje končnice: naglašeni *-o* (za nepalatalnimi soglasniki, npr. *mesò:*), nenaglašeni *-ə* (po oslabitvi izglasnega nenaglašene *-o*, za osnovo, ki se končuje s soglasniškim sklopom, večinoma s sklopom soglasnik + zvočnik, npr. *črě:slə*), *-ø* (za nepalatalnimi soglasniki po onemitvi izglasnega nenaglašene *-o*, npr. *korě:t*), nenaglašeni *-e* (npr.: *sò:nce*, *pò:le*, *té:le*, *sé:me*), v rod. ed. pa končnico *-a*.

Ti samostalniki so v ednini občuteni kot samostalniki moškega spola (ob njih je levi pridevniški prilastek v moškem spolu, npr.: *tò:pu sò:nce*, *lè:p pò:le*) – kroparski govor pozna maskulinizacijo nevtar v ednini; v množini pa so občuteni kot samostalniki ženskega spola (ob njih je levi pridevniški prilastek v ženskem spolu, npr.: *velí:ke mè:sta*, *usó:ke dreuè:sa*) – kot sosednji gorenjski govori tudi ta krajevni govor pozna feminizacijo nevtar v množini, toda končnica *-a* je v im. mn. teh samostalnikov ohranjena.¹¹⁰

3.2.1.3.1.1.1 Nepremični naglasni tip na osnovi

Glavni sklanjatveni vzorec – akut

	ed.	mn.	dv.
I	<i>mé:st-ø</i>	<i>mè:st-a</i>	<i>mé:st-a</i>
R	<i>mé:st-a</i>	<i>mè:st-ø</i>	<i>mè:st-ø</i>
D	<i>mè:st-ø ~ mē:st-ə</i>	<i>mè:st-əm</i>	<i>mè:st-əm</i>
T	<i>mé:st-ø</i>	<i>mè:st-a</i>	<i>mé:st-a</i>
M	<i>mè:st-ø ~ mē:st-ə</i>	<i>mè:st-əx</i>	<i>mè:st-əx</i>
O	<i>mé:st-əm</i>	<i>mè:st-əm</i>	<i>mè:st-əm</i>

Tako še: *zdí:l*, *ča:rtá:l* 'črtalo', *čé:l*, *črě:slə*, *dlé:t*, *dé:l*, *gné:st* 'gnezdo', *já:bək*, *kadř:l*, *kolé:n*, *kopí:t*, *korě:t*, *mlé:k*, *pecí:u*, *polé:n*, *rezí:l*, *spričvá:l*, *ší:l*, *úí:n*, *uogrinjá:l*, *uomé:l*, *uopxají:l*, *ureté:n*, *želé:s*, *žít:t*, *gouoré:ne*, *igrí:še*, *kopí:še*, *koré:ne*, *kosí:še*, *louí:še*, *mraulí:še*, *plé:če*, *prá:ne*, *prexlajé:ne*, *skladí:še*, *straní:še*, *uò:le*, *uesé:le*, *uogní:še*, *zé:le*, *žiulé:ne*; *nebé:sa*, *uè:ca* 'vice'.

POSEBNOST

Samostalnik *lé:t* 'leto' ima v im. in tož. dv. končnico *-ø*, ki se je razvila iz *-i*, pričakovane (tj. nemaskulinizirane) končnice dvojine sr. spola (*Dvè: lé:t ní: blə ubè:ŋga mostú:r.*).

¹¹⁰ Zaradi vseh teh značilnosti gorenjske samostalnike srednjega spola tudi v sinhronem opisu obravnavam ločeno od samostalnikov moškega ali ženskega spola.

Glavni sklanjatveni vzorec – cirkumfleks

	ed.	mn.	dv.
I	<i>sò:nc-e</i>	<i>sò:nc-a</i>	<i>sò:nc-a</i>
R	<i>sò:nc-a</i>	<i>sò:nc-ø</i>	<i>sò:nc-ø</i>
D	<i>sò:nc-ə ~ sò:nc-ø</i>	<i>sò:nc-əm</i>	<i>sò:nc-əm</i>
T	<i>sò:nc-e</i>	<i>sò:nc-a</i>	<i>sò:nc-a</i>
M	<i>sò:nc-ə ~ sò:nc-ø</i>	<i>sò:nc-əx</i>	<i>sò:nc-əx</i>
O	<i>sò:nc-əm</i>	<i>sò:nc-əm</i>	<i>sò:nc-əm</i>

Tako še: *b^hò:mane* 'zapravljanje', *brè:ne*, *brè:xane* 'pokašljevanje', *čakà:ne*, *da:rlè:skane* 'loputanje', *fratà:ne* 'drvarjenje', *fù:cane* 'igranje s fiziološkimi zrni ali kovanci', *ga:rmò:le*, *garà:ne*, *klafà:ne*, *kolè:ncane* 'sankanje z enim kolenom na saneh', *kopà:ne*, *nadalvà:ne*, *nè:tane* 'spajanje z zakovicami, kovičenje', *pozdiguà:ne*, *pò:le*, *pğ:rsa*, *pomà:ηkane*, *poxì:štva*, *rabù:tane*, *stanvà:ne*, *skakà:ne*, *sprašvà:ne*, *šiùà:ne*, *špəncè:rane*, *štrikà:ne*, *uorà:ne*, *uotpušà:ne*, *upklà:dane*, *uprašà:ne*, *zaslišuà:ne*, *zmerjà:ne*, *žà:gane*.

Premene osnove

1. V daj. in mest. ed. imajo akutirani samostalniki lahko končnico *-ə* (samostalniki ob tem ohranjajo akut) ali pa imajo končnico *-ø* (samostalniki ob tem spremenijo tonemski naglas in so cirkumfektirani – narečna metatonija).

2. Nekateri akutirani samostalniki ohranjajo akut tudi v množini:

	ed.	mn.	dv.
I	<i>já:ȷc-ø</i>	<i>já:ȷc-a</i>	<i>já:ȷc-a</i>
R	<i>já:ȷc-a</i>	<i>já:ȷc-ø</i>	<i>já:ȷc-ø</i>
D	<i>já:ȷc-ə</i>	<i>já:ȷc-əm</i>	<i>já:ȷc-əm</i>
T	<i>já:ȷc-ø</i>	<i>já:ȷc-a</i>	<i>já:ȷc-a</i>
M	<i>já:ȷc-ə</i>	<i>já:ȷc-əx</i>	<i>já:ȷc-əx</i>
O	<i>já:ȷc-əm</i>	<i>já:ȷc-əm</i>	<i>já:ȷc-əm</i>

Tako še: *kò:lca*, *ú:sta*, *uá:jeta*, *urá:ta*.

3. Nekateri (samomnožinski) samostalniki ohranjajo akut samo v im. in tož., v ostalih množinskih sklonih pa imajo cirkumfleks, npr.:

	mn.
I	<i>plú:č-a</i>
R	<i>plù:č-ø</i>
D	<i>plù:č-əm</i>
T	<i>plú:č-a</i>
M	<i>plù:č-əx</i>
O	<i>plù:č-əm</i>

Tako še: *črè:ua*, *jé:tra* itd.

4. Samostalniki, ki se jim osnova v im. ed. končuje z $-l$ (< $-lo$, po oslabitvi izglasnega $-o$), v odvisnih sklonih osnovo končujejo z $-l-$ (včasih se $-l$ izgovarja tudi v izglasju), npr.:

ed.	
I	<i>perì:ɥ-ø ~ perì:l-ø</i>
R	<i>perì:l-a</i>
D	<i>perì:l-ə ~ perì:l-ø</i>
T	<i>perì:ɥ-ø ~ perì:l-ø</i>
M	<i>perì:l-ə ~ perì:l-ø</i>
O	<i>perì:l-əm</i>

5. V rod. mn. se v sklop soglasnik + zvočnik na koncu osnove vrine polglasnik, ki je lahko a -jevsko obarvan, pred $/j/$ pa se vrine $/i/$, npr.:

ed.	mn.
I	<i>zná:mn-e znà:mn-a</i>
R	<i>zná:mn-a znà:mən-ø</i>

mn.	
I	<i>jé:tr-a</i>
R	<i>jé:tr-ø</i>

ed.	mn.
I	<i>stolè:tj-e stolè:tj-a</i>
R	<i>stolè:tj-a stolè:tj-ø</i>

6. Samostalniki, ki v im. ed. (po onemitvi končnice $-o$) osnovo končujejo s sklopom nezvočnik + polglasnik + zvočnik, v odvisnih sklonih in v mn., razen v rod. mn., tega neobstojnega polglasnika nimajo; v ednini akutirana $/e:/$ in $/o:/$ v osnovi množinskih sklonov spremenita kakovost (in lahko tudi tonem), npr.:

ed.	mn.
I	<i>sté:gən-ø stè:gn-a</i>
R	<i>sté:gn-a stè:gən-ø</i>
D	<i>sté:gn-ə stè:gn-əm</i>

	ed.	mn.
I	uó:kən-ø	uó:kn-a
R	uó:kn-a	uó:kən-ø
D	uó:kn-ə	uó:kn-əm ~ uó:kn-əm

	ed.	mn.
I	ré:bqR-ø	ré:br-a
R	ré:br-a	ré:bqR-ø
D	ré:br-ə	ré:br-əm

7. Redki samostalniki nepremičnega naglasnega tipa, ki v im. ed. osnovo končujejo z nenaglašenim /e/, v odvisnih sklonih osnovo podaljšajo s *-t-* (verjetno gre zaradi maskulinizacije nevter v ednini za analogijo po sklanjanju takih samostalnikov moškega spola, npr. *Tò:ne*), npr.:

	ed.
I	pò:une-ø 'poldne'
R	pò:une-t-a

Premene končnic

1. V daj. in mest. ed. imajo samostalniki, ki se jim osnova končuje na sklop soglasnik + zvočnik, obvezno končnico *-ə*:

	ed.
I	orò:dj-e
R	orò:dj-a
D	orò:dj-ə
T	orò:dj-e
M	orò:dj-ə
O	orò:dj-əm

Tako še: *dré:ujje*, *gró:izdje*, *ɬ:ujje*, *jé:klə*, *lɛ:stje*, *lu:bje*, *lé:šuje* 'leščevje', *mò:rje*, *močvɛ:rje*, *polé:tje*, *pé:rje*, *rogò:ujje*, *satò:ujje*, *sá:dje*, *skalò:ujje*, *Stò:čje*, *stolè:tje*, *tá:rne*, *ú:sne*, *uò:gle*, *uɣnò:žje*, *zdrà:ujje*, *zná:mne*, *želè:zje*.

3.2.1.3.1.1.2 Premični naglasni tip na osnovi

Po tem naglasnem tipu se sklanjajo le tisti samostalniki srednjega spola, ki v odvisnih sklonih osnovo podaljšujejo z *-n-* ali *-t-*, tj. samostalniki srednjega spola praslovanske *n-* in *nt-*sklanjatve.

Glavni sklanjatveni vzorec

	ed.	mn.	dv.
I	<i>sé:m-e¹</i>	<i>sem-è:n-a</i>	<i>sem-è:n-a</i>
R	<i>sem-é:n-a</i>	<i>sem-è:n-ø</i>	<i>sem-è:n-ø</i>
D	<i>sem-è:n-ø ~ sem-é:n-ə</i>	<i>sem-è:n-əm</i>	<i>sem-è:n-əm</i>
T	<i>sé:m-e</i>	<i>sem-è:n-a</i>	<i>sem-è:n-a</i>
M	<i>sem-è:n-ø ~ sem-é:n-ə</i>	<i>sem-è:n-əx</i>	<i>sem-è:n-əx</i>
O	<i>sem-é:n-əm</i>	<i>sem-è:n-əm</i>	<i>sem-è:n-əm</i>

¹ Besedo *seme*, psl. **sěmę*, je z diahronega stališča treba členiti na koren **sě-* in pripono **-mę*.

Tako še: *uré:me*, *slé:me*, *bré:me*.

	ed.	mn.	dv.
I	<i>té:l-e</i>	<i>tel-è:t-a</i>	<i>tel-è:t-a</i>
R	<i>tel-é:t-a</i>	<i>tel-è:t-ø</i>	<i>tel-è:t-ø</i>
D	<i>tel-è:t-ø ~ tel-é:t-ə</i>	<i>tel-è:t-əm</i>	<i>tel-è:t-əm</i>
T	<i>té:l-e</i>	<i>tel-è:t-a</i>	<i>tel-è:t-a</i>
M	<i>tel-è:t-ø ~ tel-é:t-ə</i>	<i>tel-è:t-əx</i>	<i>tel-è:t-əx</i>
O	<i>tel-é:t-əm</i>	<i>tel-è:t-əm</i>	<i>tel-è:t-əm</i>

Tako še: *žré:be*.

3.2.1.3.1.1.3 Končniški naglasni tip

Glavni sklanjatveni vzorec

	ed.	mn. ¹	dv.
I	<i>gq:r'l-ə</i>	<i>gq:r'l-ə</i>	<i>gq:r'l-a</i>
R	<i>gq:r'l-a</i>	<i>gq:rl-ó:u</i>	<i>gq:rl-ó:u</i>
D	<i>gq:r'l-ə</i>	<i>gq:r'l-əm</i>	<i>gq:r'l-əm</i>
T	<i>gq:r'l-ə</i>	<i>gq:r'l-e</i>	<i>gq:r'l-a</i>
M	<i>gq:r'l-ə</i>	<i>gq:r'l-əx</i>	<i>gq:r'l-əx</i>
O	<i>gq:r'l-əm</i>	<i>gq:r'l-əm</i>	<i>gq:r'l-əm</i>

¹ Množina teh samostalnikov je enaka množini samostalnikov 1. moške sklanjatve končniškega naglasnega tipa. Dvojina se od množine razlikuje le v končnicah im. in tož.

Tako še: *d'nə*, *kəm'ne*, *klas'je*, *koua'ne*, *ərs'je*, *sat'je*, *sən'ce*, *z'lə*, *žgan'če*, *žga'ne*.

POSEBNOSTI:

1. Samostalnik *tlà*:

mn.	
I	<i>tl-à: ~ t'l-a</i>
R	<i>tá:l-ø</i>
D	<i>tl-é:m</i>
T	<i>tl-à: ~ t'l-a</i>
M	<i>tl-é:x</i>
O	<i>tl-é:m</i>

2. Samostalnik *da:r'ua ~ da:ruà*:

mn.	
I	<i>da:r'ua-a ~ da:ru-à:</i>
R	<i>da:ru-á:</i>
D	<i>da:ru-é:m</i>
T	<i>da:r'ua-a ~ da:ru-à:</i>
M	<i>da:ru-é:x</i>
O	<i>da:ru-mí:</i>

3. Samostalniki, ki v im. ed. osnovo končujejo s kratkim naglašnim /e/, v odvisnih sklonih osnovo podaljšajo s *-t*,¹¹¹ kratki naglašeni /e/ na koncu osnove pa spremeni kolikost in kakovost, npr.:

ed.	mn.
I	<i>dek'l-e^l dekl-è:t-a</i>
R	<i>dekl-é:t-a dekl-è:t-ø</i>

¹ Samostalnik *dekle* ima tudi v ednini levi pridevniški prilastek v ženskem spolu.

Tako še: *žre'be ~ ž'be*.

4. Samostalniki, ki v im. ed. osnovo končujejo z /ò:/, v odvisnih sklonih osnovo podaljšujejo s *-s*,¹¹² naglašeni samoglasnik pa se premenjuje z /è:/ oz. /è:/:

ed.	mn.
I	<i>drey-ò: drey-è:s-a</i>
R	<i>drey-è:s-a drey-è:s-ø</i>

Tako še: *črey-ò:, kol-ò:, per-ò:, tel-ò:*.

¹¹¹ Večinoma gre za samostalnike srednjega spola praslovanske *nt*-sklanjatve.

¹¹² Gre za samostalnike srednjega spola praslovanske *s*-sklanjatve.

Samostalnika *uxò:* (redko *ú:x*) in *uokò:* zaradi palatalizacije mehkonobnikov pred sprednjimi samoglasniki v odvisnih sklonih spremenita soglasnik v osnovi:

ed.		ed.	
I	<i>ux-ò:</i>	I	<i>uok-ò</i>
R	<i>uš-ě:s-a</i>	R	<i>uoč-ě:s-a</i>

5. Samostalnik *imè:* v odvisnih sklonih osnovo podaljšuje z *-n-*.¹¹³

ed.		mn.	
I	<i>im-è:</i>		<i>im-è:n-a</i>
R	<i>im-è:n-a</i>		<i>im-è:n-ø</i>

3.2.1.3.1.1.4 Mešani naglasni tip

Glavni sklanjatveni vzorec

	ed.	mn.	dv.
I	<i>sq:RC-è:</i>	<i>sq:RC-a</i>	<i>sq:RC-a</i>
R	<i>sq:RC-à</i>	<i>sq:RC-ø</i>	<i>sq:RC-ø</i>
D	<i>sq:RC-ə ~ sq:RC-ø</i>	<i>sq:RC-əM</i>	<i>sq:RC-əM</i>
T	<i>sq:RC-è:</i>	<i>sq:RC-a</i>	<i>sq:RC-a</i>
M	<i>sq:RC-ə ~ sq:RC-ø</i>	<i>sq:RC-əX</i>	<i>sq:RC-əX</i>
O	<i>sq:RC-əM</i>	<i>sq:RC-əM</i>	<i>sq:RC-əM</i>

Tako še: *blagò:*, *nebò:*, *mesò:*, *prosò:*, *testò:*.

POSEBNOSTI:

1. Samostalnik *snò:* 'seno' se navadno sklanja po končniškem naglasnem tipu, v daj., mest. in or. ed. pa ima naglas lahko tudi na osnovi:

ed.	
I	<i>sn-ò:</i>
R	<i>sn-à:</i>
D	<i>s'n-ə ~ s-è:n-ø</i>
T	<i>sn-ò:</i>
M	<i>s'n-ə ~ s-è:n-ø</i>
O	<i>s'n-əM ~ s-è:n-əM</i>

¹¹³ Gre za samostalnike srednjega spola praslovanske *n*-sklanjatve.

3.2.1.3.1.2 2. srednja sklanjatev

Ni primerov.

3.2.1.3.1.3 3. srednja sklanjatev

V to sklanjatev gredo posamostaljeni pridevniki srednjega spola.

Glavni sklanjatveni vzorec

ed.	
I	<i>ně:mšk-ǫ¹</i>
R	<i>ně:mšk-ǫga</i>
D	<i>ně:mšk-mo</i>
T	<i>ně:mšk-ǫ</i>
M	<i>ně:mšk-mo</i>
O	<i>ně:mšk-ǫm</i>

¹ *ně:mškǫ* 'nemški jezik' (*Zapopà:du ĭ má:l ně:mškǫ.*)

Tako še: *ta slà:p* 'slabo drevje, slaba hrana' (*Posé:kou je ta slà:p. U ló:ncǫ ĭ uostá:l ta slà:p.*), *ta mastnò:* 'mastno meso, maščoba' (*Par 'nq̄s 'uon pojé: ta mastnò:.*), *sloué:nsk* 'slovenski jezik' (*Gù:n je pa dó:brǫ z'noū sloué:nsk.*), *bó:žje* 'božjast, epilepsija' (*Bó:žje ga je.*)

3.2.1.3.2 Diahrona predstavitev

V srednje sklanjatve so uvrščeni zlasti samostalniki srednjega spola psl. trde **o*-sklanjatve¹¹⁴ (tip *mě:st-ǫ*) in mehke sklanjatve¹¹⁵ (tip *sǫ:nc-e*), pri čemer se je v mest. mn. posplošila končnica mehke sklanjatve.

V kroparskem govoru so, tako kot sicer v slovenščini, prešli med samostalnike **o*-sklanjatve tudi samostalniki srednjega spola praslovanske **s*-sklanjatve¹¹⁶ (tip *dreūǫ:*), samostalniki srednjega spola praslovanske **n*-sklanjatve¹¹⁷ (tip *sě:me*) in samostalniki srednjega spola praslovanske **nt*-sklanjatve¹¹⁸ (tip *žre'be*), ki osnovo pri pregibanju podaljšujejo s *-s-*, *-n-* oz. *-t-*.

V rod. mn. sta analogno po trdi moški sklanjatvi s podaljšavo *-ov-* mogoči dve končnici, tj. *-ou* iz psl. kratke **ǫ*-sklanjatve (< **-ou-ǫ/*-eu-ǫ*) in *-ǫ* iz psl. trde in mehke sklanjatve (< **-ǫ/*-b*).

V mest. mn. se je pri samostalnkih nepremičnega in premičnega naglasnega tipa posplošila končnica psl. mehke in zaimenske sklanjatve, tj. *-ǫx* (< **-ixǫ*).

¹¹⁴ Prim. Babič 2008: 88.

¹¹⁵ Prim. Babič 2008: 90.

¹¹⁶ Prim. Babič 2008: 107.

¹¹⁷ Prim. Babič 2008: 106.

¹¹⁸ Prim. Babič 2008: 110.

Končnica *-əm* v or. mn. se je posplošila iz psl. (moške) **i*-sklanjatve (< **-ьmi*).
Dvojinske končnice so enake množinskim.

ed.		mn.		dv.	
krop.	psl.	krop.	psl.	krop.	psl.
I	<i>-ò:</i> ~ <i>-ò^I</i> ~ <i>-ə,^{II} -e</i>	<i>*-o, *-e</i>	<i>-a</i>	<i>*-a</i>	
R	<i>-a</i>	<i>*-a</i>	<i>-ø, -oɥ-ø</i>	<i>*-ь</i>	
D	<i>-ə^{III} ~ -ø</i>	<i>*-u</i>	<i>-əm</i>	<i>*-omь ~</i> <i>*-emь</i>	= mn.
T	<i>-ø ~ -ə,</i> <i>-e</i>	= im.	<i>-a</i>	<i>*-a</i>	
M	<i>-ə ~ -ø</i>	<i>*-u</i>	<i>-ax^{IV}</i>	<i>*-ixь</i>	
O	<i>-əm^V</i>	<i>*-omь ~</i> <i>*-emь</i>	<i>-əm</i>	<i>*-ьmi^{VI}</i>	

^I Končnica *-ø* v im. in tož. ed. je nastala po onemitvi nenaglašnega izglasnega *-o*.

^{II} Končnica *-ə* v im. in tož. ed. je nastala po oslabitvi nenaglašnega izglasnega *-o*, pred katerim je sklop nezvočnik + zvočnik.

^{III} Končnica *-ə* v daj. in mest. ed. je nastala po oslabitvi nenaglašnega izglasnega *-u*, končnica *-ø* pa po njegovi onemitvi.

^{IV} Končnica *-ax* v mest. mn. je nastala po oslabitvi ponaglasnega *-i-* iz *-ix*.

^V Končnica *-əm* v or. ed. ter daj. in or. mn. je nastala po oslabitvi ponaglasnega *-o-* oz. *-e-* iz *-om* oz. *-em*.

^{VI} Končnica *-əm* v or. mn. je nastala po onemitvi izglasnega *-i* iz *-mi*.

3.2.1.3.2.1 Regularni odraz psl. naglasnega tipa a samostalnikov srednjega spola trde in mehke sklanjatve: psl. im. ed. **lěto*, rod. ed. **lěta* > krop. im. ed. *lě:t*, rod. ed. *lě:ta*; psl. im. ed. **s'ьlnьce*, rod. ed. **s'ьlnьca* > krop. im. ed. *sò:nce*, rod. ed. *sò:nca*.

3.2.1.3.2.2 Odraz psl. naglasnega tipa b samostalnikov srednjega spola trde in mehke sklanjatve: psl. im. ed. **gnězdò*, rod. ed. **gnězdà* > krop. im. ed. *gně:st*, rod. ed. *gně:zda*; psl. im. ed. **rebrò*, rod. ed. **rebrà* > krop. im. ed. *ré:bq̄r*, rod. ed. *ré:bra*; psl. im. ed. **stьblò*, rod. ed. **stьblà* > krop. im. ed. *sté:blə*, rod. ed. *sté:bla*.

3.2.1.3.2.3 Regularni odraz psl. naglasnega tipa c samostalnikov srednjega spola trde in mehke sklanjatve: psl. im. ed. **sěno*, rod. ed. **sěna* > krop. im. ed. *snò:*, rod. ed. *snà:*; psl. im. ed. **pròso*, rod. ed. *pròsa* > krop. im. ed. *prosò:*, rod. ed. *prosà:*.

3.2.1.3.2.4 Odraz psl. naglasnega tipa a samostalnikov srednjega spola **s*-sklanjatve: psl. im. ed. **čúdo*, rod. ed. **čúdese* > krop. im. ed. *čù:do*, rod. ed. *čudè:sa*.¹¹⁹

¹¹⁹ Ta beseda je v kroparskem govoru zelo redka, verjetno prevzeta iz knjižnega jezika (npr. iz koledniških pesmi).

3.2.1.3.2.5 Odraž psl. naglasnega tipa a samostalnikov srednjega spola **n*-sklanjatve: psl. im. ed. **sěmę*, rod. **sěmene* > krop. im. ed. *sě:me*, rod. ed. *semě:na*.

3.2.1.3.2.6 Odraž psl. naglasnega tipa a samostalnikov srednjega spola **nt*-sklanjatve: psl. im. ed. **telǣ*, rod. **telǣte* > krop. im. ed. *té:le*, rod. ed. *telé:ta*.

3.2.1.3.2.7 Regularni odraž psl. naglasnega tipa c samostalnikov srednjega spola **s*-sklanjatve: psl. im. ed. **tělo*, rod. ed. **tělese* > krop. im. ed. *telò:*, rod. ed. *telè:sa*; psl. im. ed. **òko*, rod. ed. **òčese* > krop. im. ed. *uokò*, rod. ed. *uočè:sa*.

3.2.1.3.2.8 Regularni odraž psl. naglasnega tipa d samostalnikov srednjega spola **s*-sklanjatve: psl. im. ed. **ûxo*, rod. ed. **ušěse* > krop. im. ed. *uxò:*, rod. ed. *ušě:sa*; psl. im. ed. **kòlo*, rod. ed. **kolěse* > krop. im. ed. *kolò:*, rod. ed. *kolè:sa*.

3.2.2 Pridevnik

Pomensko so kroparski pridevniki besede, ki poimenujejo kakovost (*ré:uən*), vrstnost (*kouá:škə*) in svojilnost (*mé:žnarjəu*).¹²⁰ Pridevnik¹²¹ (adjektiv) je torej polnopomenska pregibna besedna vrsta, ki ji lahko določimo slovnične lastnosti, kot so spol, sklon, število, pa tudi določnost in stopnjo, v stavku pa ima večinoma vlogo levega prilastka ob samostalniškem jedru besedne zveze, lahko ima tudi vlogo povedkovega določila in povedkovega prilastka.

Pridevnik kot levi prilastek ob samostalniškem jedru besedne zveze	Pridevnik kot povedkovo določilo
<i>'Uon je pa n go'lənt 'fənt.</i>	<i>Dó:ns mate pa go'lənt.</i>
<i>U pé:tək smo jé:dlə fə:uš žú:po.</i>	<i>Fə:uš m je.</i>
Pridevnik kot povedkov prilastek	Pridevnik kot jedro povedkovega določila
<i>Tɛ:st 'kar pjè:m grenkò:.</i>	<i>Tò: i pa fè:st grenkò:.</i>
Pridevnik kot desni ujemalni prilastek ob samostalniškem jedru besedne zveze	
<i>Tò: i biu s'tar možà:kar pa žé:na stá:ra, pa 'nəč uotrò:k nɛ:sta imé:la.</i>	

3.2.2.1 Ujemanje pridevnika s samostalnikom

Pridevniki¹²² se kot levi prilastki s samostalniškim jedrom besedne zveze ujemajo v spolu, sklonu in številu, npr. v im. ed. m. sp.: *ɣdó:bji tobà:k*, v rod. ed. m. sp.: *ɣdó:bjiga tobà:ka*, v im. ed. m. sp.: *mè:ixən s'təu*, v im. mn. m. sp.: *mè:ixnə stó:l*, v im. dv. m. sp.: *mè:ixna stó:la*; v im. ed. ž. sp.: *širó:ka nɛ:ua*, v rod. ed. ž. sp.: *širó:ke nɛ:ue*, v im. ed. ž. sp.: *želó:doɥa kà:rta*, v im. mn., dv. ž. sp.: *želó:doɥe kà:rte*. Samostalniki srednjega spola imajo v kroparskem govoru v im. in tož. ed. levi pridevniški prilastek moškega spola (maskulinizacija nevtar v ednini),¹²³ npr.: *é:n tó:pu sò:nce*, *é:n vé:lək mé:st*, enako tudi v im. dv.: *dva: vel̩:ka mɛ:sta*; v množini pa ženskega spola (feminizacija nevtar v množini), npr.: *trɛ: vel̩:ke mɛ:sta*.

¹²⁰ Prim. Ahačič 2017: 79, 48–51, Toporišič 1992: 219, Toporišič 2000: 320.

¹²¹ Kot pridevnike v tem delu obravnavamo tudi deležnike stanja na *-n*, *-t*, npr. *pa:rpè:t*, *pa:rl̩:znen*.

¹²² O pridevniški sklanjatvi v kroparskem govoru tudi v Škofic 2017.

¹²³ Prim. Priestly 1984a: 37–47 in Priestly 1984b: 357–371.

3.2.2.2 Kategorija določnosti

Določnost **kakovostnih pridevnikov** v kroparskem govoru zaradi oslabitve nenaglašena izglasnega *-i* v končnici im./tož. ed. m. sp. ni izražena s končnico *-i*, ampak z določnim členom *ta* v vseh spolih, sklonih in številih,¹²⁴ npr. v im. ed. m. sp. v *č̣:st – ta č̣:st*, *štò:rast – ta štò:rast*, *əlsə:n – ta əlsə:n*, *á:ɪfərən – ta á:ɪfərən*, *ṣ:ɥ – ta ṣ:ɥ*; v im. ed. ž. sp.: *bò:ɥna – ta bò:ɥna*, *mè:ixna – ta mè:ixna*, *f̣:rp̣čna – ta f̣:rp̣čna*; v im. ed. ž./m./sr. sp.: *f̣:st – ta f̣:st*.

Nekateri kakovostni pridevniki izražajo določnost tudi s spremembo tonema naglašena samoglasnika, npr. v im. ed. m. sp.: *č̣:ɾən – ta č̣:ɾən*, *jé:zən – ta jè:zən*, *lá:čən – ta là:čən*, *ṇ:zək – ta ṇ:zək*; v im. ed. ž. sp.: *stá:ra – ta stà:ra*, *lé:pa – ta lè:pa*, *rjá:ɥa – ta rjà:ɥa*; v im. mn. ž. sp.: *bé:le – ta bè:le*, *p̣:ɾṃé:rne – ta p̣:ɾṃè:rne*, *sú:xe – ta sù:xe*, *a:rḍé:če – ta rḍè:če*; v im. mn. m. sp.: *rjá:ɥ – ta rjà:ɥ*, *stá:r – ta stà:r*.

Nekateri kakovostni pridevniki izražajo določnost tako s spremembo kakovosti kot tonema naglašena samoglasnika, npr. v im. ed. m. sp.: *uè:lək – ta uè:lk*, *ló:xən – 'lahen, lahek' – ta lò:xən*; v im. ed. ž. sp.: *ló:xna – ta lò:xna*, *a:ɾṃé:na – ta ɾṃè:na*; v im. mn. ž. sp.: *ɥsò:ke – ta ɥsò:ke*.

Nekateri kakovostni pridevniki izražajo določnost s spremembo dolžine in kakovosti naglašena samoglasnika, npr. v im. ed. m. sp.: *a:r'deč – ta rḍé:č*, *ar'men – ta ɾṃè:n*, *glo'bok – ta globò:k*, *ɥ'sok – ta ɥsò:k*, *ze'len – ta zelè:n*, *s'tqr – ta stà:r*.

Nekateri kakovostni pridevniki izražajo določnost s spremembo naglasnega mesta, npr. v im. ed. ž. sp.: *uèḷ:ka – ta uè:lka*.

Nekateri kakovostni pridevniki izražajo določnost z nadomestno osnovo: *mè:ixən – ta mè:ixən ~ ta mà:l*.

Vrstni pridevniki na *-ji* imajo svojo imanentno določno obliko izraženo s pripono, zato določni člen tu ni potreben, npr.: *ɥdó:bji tobà:k*, *bà:bji zò:p*, *bó:žji lò:n* 'zastonj, brezplačno', *kò:zji 'sər*, *kà:čji strù:p*, *krà:ɥji mḷé:k*, *preṣ̌:čji d'rek*, *ṭ:či ~ ṭ:čji s'koɥ* 'ptičji sokol'.

Vrstni pridevniki na *-ski* zaradi oslabitve nenaglašena izglasnega *-i* v *-ø* ali *-ə* v im. ed. m. sp. nimajo vedno glasovno izražene končnice, vendar kljub temu določnosti posebej ne izražajo s členom *ta*. Iz gradiva: *sloɥé:nsk cà:ɪtəŋk*, *žɥí:nskə s'mən*, *špà:nskə bəzək*, *šù:štarskə dà:n*, *fá:ɾoɥškə 'lqs*, *fuẓ̌:nsk də:leš*, *gó:nskə mà:x*, *jelò:ɥškə mà:x*, *jeseṇ:šk zbò:ɾnik*, *kap̣é:lškə s'mən*, *kà:mənšk ṃò:st*, *kò:nskə 'rep*, *kouá:škə ṃè:x*, *krò:parsk p'lq̣*, *lá:nskə sṇè:x*, *ma:ɾḷé:škə ó:dq̣*, *ma:ɾtvá:škə ó:dq̣*, *mesá:nskə 'noš*, *ṇé:mšk jé:zək*, *sɾ̣é:nskə 'bq̣št*, *tesá:nskə 'poŋk*, *zakó:nskə stà:n*, *ẓ:mskə dà:n*.

Tudi vrstni pridevniki na *-ni* so oslabil izglasni nenaglašeni *-i*, a določnosti ne izražajo posebej s členom *ta*, npr.: *má:tičən urà:t*, *dežù:rən ɥratá:r*, *dvò:brà:izdən plù:x*, *já:bučən ḳ:s*, *jeḍ:lən kramp̣:ɾ*, *kà:ɾstən ḅ:tar*, *ró:istən dà:n*, *ṣ:ɾčən à:s*, *toplò:tna izolá:cija*.

¹²⁴ Prim. Orožen 1972: 105–114.

Svojljni pridevniki ne poznajo kategorije določnosti, npr. pridevniki, tvorjeni iz samostalnikov m. sp. (s pripono *-ou*): *Magù:šarjòu k'rəx*, *Štrú:klòu Nà:ce*, *Žà:garjòu ml̩:n*, *À:žmanòu 'pəs*; tako še iz gradiva: *Jù:rčkòu*, *Korò:ščkòu*, *Legà:toù*, *M̩:xoù*, *Pogrò:šarjòu*, *Potò:čəŋkòu*, *Prešé:rnoù*, *Pè:carjòu*, *Smù:karjòu*, *mé:žnarjòu*, *prešì:čòu*; pridevniki, tvorjeni iz samostalnikov ž. sp. (s pripono *-ən*): *Marjà:nən Jò:ža*, *M̩:ckən stò:u*.

Iz svojljnih pridevnikov sprevrnjeni vrstni pridevniki svoje določnosti prav tako ne izražajo glasovno, niti z določnim členom, npr. v im. ed. m. sp.: *fa:ržò:lòu gò:laš*, *gò:rmòu l̩:m*, *sà:rčòu à:s*, *kr̩:žòu pò:t*, *smrè:kòu lè:s*, *xod̩:čòu tobà:k*, *xrà:stòu l̩:m*; v im. ed. ž. sp.: *želò:doua kà:rita*, *šl̩:barnekoua pà:rst*; v im. mn. ž. sp.: *mà:jəŋkoue uečé:rənce*; v rod. ed. ž. sp.: *á:idoue mó:ke*.

3.2.2.3 Stopnjevanje

Tudi v kroparskem govoru se pridevniki lahko stopnjujejo, in sicer tako dvo- kot trostopenjsko.

V dvostopenjskem obrazilnem stopnjevanju je elativ tvorjen s predpono *pre-*, npr. v im. ed. m. sp.: *drà:k – predrà:k*, *lè:p – prelè:p*, *s'tar – pres'tar*; v im. ed. ž. sp.: *č̩:sla – preč̩:sla*, *dò:uga – predò:uga*, *mè:ixna – premè:ixna*, *uef̩:ka – preuef̩:ka*; v tož. mn. ž. sp.: *uó:ske – preó:ske*.

Elativ je lahko tvorjen tudi opisno s prislovom, npr.: *p'rou ué:lək*, *z'lə kú:nštən* 'iznajdljiv, pameten'.

V trostopenjskem obrazilnem stopnjevanju je presežnik tvorjen s predpono *'nai-* ~ *'nej-* in pripono, enako priponi primernika, navadno še z določnim členom *ta*, primernik pa je tvorjen iz stranskosklonske osnove z naslednjimi priponami:

- s pripono *-š/-šə* (< *-ši* < **-bši*), večinoma za enozložnimi osnovami: *s'lq̩p – slà:pš ~ slà:pšə – 'nejslà:pš ~ 'nejslà:pšə*, *lè:p – lè:uš – 'nejlè:uš*, *fl̩:tən – fl̩:tənš – 'nejfl̩:tənš*;
- s pripono *-ə* (< *-ji* < **-bjə*) za enozložnimi osnovami, ki se končujejo z mehčanim soglasnikom: *drà:x – drà:š – 'nejdrà:š*, *xù:t – xù:ī – 'nejxui ~ 'nejxù:ī*;
- s priponama *-è:ī* (< *-eji* < **əjb*) in *-è:īš* (< *-ejši* < **əjši*), večinoma za (izvorno) večzložnimi osnovami: *dé:bu – debelè:īš – 'nejdebelè:īš*, *pocé:n – cnè:ī – 'najcnè:ī*, *s'tar – starè:īš – 'najstarè:īš*; *š'uoq̩x ~ š'uo:xən – š'uoqnè:ī – 'nejš'uoqnè:ī*.

Pridevniki s pripono *-ok*, *-ək* pri stopnjevanju to pripono izgubijo (primernik in presežnik se tvorita s pripono *-ji* (> *-i*, *-ə*): *lá:xək – là:ži – 'nejlà:ži*, *glò'bok ~ glò'bq̩k – glò:bi – 'nejglò:bi*, *š'ərok – š'ə:r – 'nejš'ə:r*, *té:žək – t̩:ži ~ t̩:š – 'nejt̩:ži ~ 'nejt̩:š*, *uó:zək – uó:ži ~ uó:š – 'nejuó:š*, *u'sq̩k – u'š ~ u'š:ī – 'neju'š* (v gradivu tudi *neju'š:kə*); tako tudi: *lò:xən – lò:š – 'nejlò:š*.

Nekateri primerniki in presežniki imajo premenjeno ali nadomestno podstavo glede na osnovnik: *dò:bq̩r – bò:l – 'nejbò:l*, *ué:lək – uè:č – 'najuè:č*, *mè:ixən – mà:n – 'nejmà:n*.

Primernik in presežnik pridevnikov ženskega spola sta lahko enaka tistim moškega (in srednjega) spola ali pa se od njih razlikujeta, npr.: *mè:ixna – mà:n ~ mà:nša – 'nejmà:n ~ 'nejmà:nša, uò:ška – uò:š ~ uò:žja – 'nejuò:š ~ 'nejuò:žja*.

V kroparskem govoru je bolj kot stopnjevanje z obrazili običajno trostopenjsko opisno stopnjevanje s prislovoma *'bəl* in *'mən* za primernik ter prislovoma *'nejbəl* in *'nejmən* za presežnik, npr.: *lò:xən – 'bəl lò:xən – 'nejbəl lò:xən, mè:ixən – 'bəl mè:ixən – 'nejbəl mè:ixən, mó:čən – 'bəl mó:čən – 'nejbəl mó:čən, dé:bou – 'bəl dé:bou – 'nejbəl dé:bou, gú:rda – 'bəl gú:rda – 'nejbəl gú:rda, š'uoχ – 'bəl š'uoχ – 'nejbəl š'uoχ, pocé:n – 'bəl pocé:n – 'nejbəl pocé:n; modé:rən – 'mən modé:rən – 'nejmən modé:rən, f'rej – 'mən f'rej – 'nejmən f'rej, ča:ruú:u – 'mən ča:ruú:u – 'nejmən ča:ruú:u, žá:lostən – 'mən žá:lostən – 'nejmən žá:lostən, čt:su – 'mən čt:su – 'nejmən čt:su, 'sət – 'mən 'sət – 'nejmən 'sət, žt:učən – 'mən žt:učən – 'nejmən žt:učən*.

Primernik in presežnik s pripono *-ji* in *-ši* sta cirkumflektirana, s pripono *-ejši* pa cirkumflektirana ali akutirana (enako kot v osnovniku m. sp.); naglašena pripona *-ejši* je cirkumflektirana (kot v slovenskem knjižnem jeziku).

Premik naglasnega mesta v primerniku in presežniku (glede na osnovnik) je pogost in navadno enak kot v slovenskem knjižnem jeziku, enako velja tudi za kakovost naglašene samoglasnika.

3.2.2.4 Sklanjatve pridevnikov

3.2.2.4.1 Sinhrona predstavitev

3.2.2.4.1.1 1. pridevniška sklanjatev

3.2.2.4.1.1.1 Nepremični naglasni tip na osnovi

a) Glavni sklanjatveni vzorec – cirkumfleks v vsej paradigmi tako za moški kot ženski spol:

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>snežè:n-ø</i>	<i>snežè:n-ø</i>	<i>snežè:n-a</i>
R	<i>snežè:n-ga</i>	<i>snežè:n-əx</i>	<i>snežè:n-əx</i>
D	<i>snežè:n-mo</i>	<i>snežè:n-əm</i>	<i>snežè:n-əm</i>
T	<i>snežè:n-ga ~ snežè:n-ø</i>	<i>snežè:n-e</i>	<i>snežè:n-a</i>
M	<i>snežè:n-mo</i>	<i>snežè:n-əx</i>	<i>snežè:n-əx</i>
O	<i>snežè:n-mo</i>	<i>snežè:n-əm</i>	<i>snežè:n-əm</i>

Pridevniški prilastek ob samostalniškem jedru m. sp., ki označuje živo, je v tož. ed. enak im. ed., za neživo pa je enak rod. ed. (ujemanje s samostalnikom). Rodilniku ed. je enak tudi tož. ed. pridevnika m. sp., ki se nanaša na neživo, če gre za navezovanje, npr.: *Ké:r ž'bəl 'nej t pa poká:žem? – Ta mè:ixənga*.

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>snežè:n-a</i>	<i>snežè:n-e</i>	<i>snežè:n-e</i>
R	<i>snežè:n-e</i>	<i>snežè:n-ax</i>	<i>snežè:n-ax</i>
D	<i>snežè:n-ø</i>	<i>snežè:n-am</i>	<i>snežè:n-am</i>
T	<i>snežè:n-o</i>	<i>snežè:n-e</i>	<i>snežè:n-e</i>
M	<i>snežè:n-ø</i>	<i>snežè:n-ax</i>	<i>snežè:n-ax</i>
O	<i>snežè:n-o</i>	<i>snežè:n-am</i>	<i>snežè:n-am</i>

Ženska pridevniška sklanjatev se od moške razlikuje v ednini ter v im. in tož. množini in dvojini.

Kroparski govor pridevnikov srednjega spola zaradi maskulinizacije nevter v ednini in feminizacije nevter v množini ne pozna – ob samostalniku sr. sp. je v ednini pridevniški prilastek m. sp., v množini pa pridevniški prilastek ž. sp. Srednji spol ed. je lahko ohranjen le v izpridevniškem povedkovniku (tj., ko je pridevnik v vlogi povedkovega določila, npr.: *tò: i pa fè:st greŋkò:*) – na površini je nenaglašena končnica -o večinoma oslabela oz. onemela (npr.: *u'se i blø zastrà:žen*).

Tako še: *bì:rman*, *cì:san* 'ljubek', *dè:lan*, *frà:jan*, *grè:žast*, *grè:ŋk*, *gù:mijast*, *izobrà:žen*, *kù:xan*, *ledè:n*, *lončè:n*, *alsè:n*, *montì:ran*, *naškà:uban*, *nabì:t*, *nagù:dən*, *nalè:man*, *namà:lan*, *narè:ban*, *nauà:jen*, *pa:rpè:t*, *pa:rĕ:znen*, *pa:rpà:ulen*, *podò:ugast*, *prefrè:gan*, *arjà:ukast*, *skù:xan*, *sprà:ulen*, *stò:učen*, *stà:rgan*, *ščq:rgan* 'izčrpan', *štò:rast*, *užà:len*, *u:perè:ran*, *zapq:rt*, *zastrà:žen*, *zasè:den*, *zmà:tran*.

Premene osnove

1. Pridevniki, ki v im. ed. m. sp. osnovo končujejo na -ən (< **-ьнъ -a -o*), npr. *mè:ixən*, v mn. in dv. ter v oblikah za ženski spol ta polglasnik izgubijo:

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>mè:ixən-ø</i>	<i>mè:ixn-ə ~ mè:ixən-ø</i>	<i>mè:ixn-a</i>
R	<i>mè:ixəŋ-ga</i>	<i>mè:ixn-ax</i>	<i>mè:ixn-ax</i>
D	<i>mè:ixən-mo</i>	<i>mè:ixn-am</i>	<i>mè:ixn-am</i>
T	<i>mè:ixəŋ-ga</i> ¹	<i>mè:ixn-e</i>	<i>mè:ixn-a</i>
M	<i>mè:ixən-mo</i>	<i>mè:ixn-ax</i>	<i>mè:ixn-ax</i>
O	<i>mè:ixən-mo</i>	<i>mè:ixn-am</i>	<i>mè:ixn-am</i>

¹ Za neživo je tož. enak im. (*mè:ixən-ø*).

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>mè:ixn-a</i>	<i>mè:ixn-e</i>	<i>mè:ixn-e</i>
R	<i>mè:ixn-e</i>	<i>mè:ixn-əx</i>	<i>mè:ixn-əx</i>
D	<i>mè:ixən-ø ~ mè:ixn-ə</i>	<i>mè:ixn-əm</i>	<i>mè:ixn-əm</i>
T	<i>mè:ixn-o</i>	<i>mè:ixn-e</i>	<i>mè:ixn-e</i>
M	<i>mè:ixən-ø ~ mè:ixn-ə</i>	<i>mè:ixn-əx</i>	<i>mè:ixn-əx</i>
O	<i>mè:ixn-o</i>	<i>mè:ixn-əm</i>	<i>mè:ixn-əm</i>

Tako še: *bef̥e:ktən* 'defekten', *brespò:selən*, *brus̥:lən*, *f̥:rpčən*, *glà:uən*, *grò:zən*, *jed̥:lən*, *kamn̥:tən*, *korù:zən*, *mè:stən*, *nasl̥e:dən*, *nasprò:tən*, *normà:lən*, *pò:uxən*, *prè:ĩšən*, *rè:pən*, *sò:nčən*, *sigù:rən*, *spò:dən*, *spr̥e:dən*, *sr̥e:dən*, *str̥e:šən*, *uxxò:dən*, *vərtà:lən*, *zà:dən*, *zgò:rən*, *ž̥:učən*.

Premene končnic

1. Vrstni pridevniki s pripono *-ski* (npr. *fuz̥:narskə*), *-ški* (npr. *sou̥dà:škə*) in *-čki* (*km̥e:čkə*) imajo glede na stopnjo oslabitve izglasnega samoglasnika (> -ø/-ə) v m. sp. naslednje oblike končnic:

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>-ø/-ə</i>	<i>-ø/-ə</i>	<i>-a</i>
R	<i>-ga ~ -əga</i>		
D	<i>-mo ~ -əmo</i>	(ostalo enako kot v glavnem sklanjatvenem vzorcu)	(ostalo enako kot v glavnem sklanjatvenem vzorcu)
T	<i>-ø ~ -ə</i>		
M	<i>-mo ~ -əmo</i>		
O	<i>-mo ~ -əmo</i>		

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>-a</i>	<i>-e</i>	<i>-e</i>
R	<i>-e</i>		
D	<i>-ø ~ -ə</i>	(ostalo enako kot v glavnem sklanjatvenem vzorcu)	(ostalo enako kot v glavnem sklanjatvenem vzorcu)
T	<i>-o</i>		
M	<i>-ø ~ -ə</i>		
O	<i>-o</i>		

Tako še: *elektrò:nskə*, *mitn̥:nskə*, *taljà:nskə*, *uà:škə*.

2. Vrstni pridevniki s pripono *-ji ~ -i* (npr. *t̃:čji ~ t̃:či*) ponaglasnega samoglasnika *-i-* v končnici odvisnih sklonov m. sp. večinoma ne oslabijo:

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>-i ~ -ə</i>	<i>-i</i>	<i>-a</i>
R	<i>-iga</i>		
D	<i>-imo</i>	(ostalo enako kot v glavnem sklanjatvenem vzorcu)	(ostalo enako kot v glavnem sklanjatvenem vzorcu)
T	<i>-i ~ -ə</i>		
M	<i>-imo</i>		
O	<i>-imo</i>		

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>-a</i>	<i>-e</i>	<i>-e</i>
R	<i>-e</i>		
D	<i>-i ~ -ə</i>	(ostalo enako kot v glavnem sklanjatvenem vzorcu)	(ostalo enako kot v glavnem sklanjatvenem vzorcu)
T	<i>-o</i>		
M	<i>-i ~ -ə</i>		
O	<i>-o</i>		

Tako še: *krà:uji, kà:čji*.

b) Glavni sklanjatveni vzorec – akut v vsej paradigmi tako za moški kot ženski spol:

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>kojá:n-∅</i>	<i>kojá:n-∅</i>	<i>kojá:n-a</i>
R	<i>kojá:ŋ-ga</i>	<i>kojá:n-əx</i>	<i>kojá:n-əx</i>
D	<i>kojá:n-mo</i>	<i>kojá:n-əm</i>	<i>kojá:n-əm</i>
T	<i>kojá:ŋ-ga¹</i>	<i>kojá:n-e</i>	<i>kojá:n-a</i>
M	<i>kojá:n-mo</i>	<i>kojá:n-əx</i>	<i>kojá:n-əx</i>
O	<i>kojá:n-mo</i>	<i>kojá:n-əm</i>	<i>kojá:n-əm</i>

¹ Za neživo je tož. enak im. (*kojá:n-∅*).

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>kojá:n-a</i>	<i>kojá:n-e</i>	<i>kojá:n-e</i>
R	<i>kojá:n-e</i>	<i>kojá:n-əx</i>	<i>kojá:n-əx</i>
D	<i>kojá:n-∅</i>	<i>kojá:n-əm</i>	<i>kojá:n-əm</i>
T	<i>kojá:n-o</i>	<i>kojá:n-e</i>	<i>kojá:n-e</i>
M	<i>kojá:n-∅</i>	<i>kojá:n-əx</i>	<i>kojá:n-əx</i>
O	<i>kojá:n-o</i>	<i>kojá:n-əm</i>	<i>kojá:n-əm</i>

Tako še: *bəzɛːlast*, *búːzast*, *búːrjast*, *dolɔːčɛn*, *fúːrmast*, *gɔuɛːi*, *góːlcarɪsk* ‘gozdarski, drvarski’, *giblɛːu*, *golɛːndrast* ‘neroden’, *méːsəŋgast* ‘medeninast’, *naštɪːman*, *poɥɛːzan*, *páːcast*, *pláːčan*, *pléːšast*, *pokóːpan*, *poradáːn* ‘zgrajen iz lesa in ometan’, *poɥɛːzan*, *pozablɛːu*, *púːŋklast*, *rɛːšen*, *Štrúːkloɥ*, *táːrmast*, *trebúːšast*, *téːnstan*, *téːsan*, *uáːmpast*, *zakəmráːn*, *zakléːnen*, *zanimɛːu*, *zapɛːsan*, *zɛːdan*, *zɥɛːzan*.

Premene osnove

1. Pridevniki, ki v im. ed. m. sp. osnovo končujejo s priponami *-ən* (npr. *podóːbən*), *-ək* (npr. *méːxək*), *-əR* ~ *-əR* (npr. *dóːbəR*), v mn. in dv. ter v oblikah za ženski spol na morfemskem šivu ta polglasnik izgubijo:

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>podóːbən-ə</i>	<i>podóːbn-ə</i> ~ <i>podóːbən-ə</i>	<i>podóːbn-a</i>
R	<i>podóːbəŋ-ga</i>	<i>podóːbn-əx</i>	<i>podóːbn-əx</i>
D	<i>podóːbən-mo</i>	<i>podóːbn-əm</i>	<i>podóːbn-əm</i>
T	<i>podóːbəŋ-ga</i>	<i>podóːbn-e</i>	<i>podóːbn-a</i>
M	<i>podóːbən-mo</i>	<i>podóːbn-əx</i>	<i>podóːbn-əx</i>
O	<i>podóːbən-mo</i>	<i>podóːbn-əm</i>	<i>podóːbn-əm</i>

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>podóːbn-a</i>	<i>podóːbn-e</i>	<i>podóːbn-e</i>
R	<i>podóːbn-e</i>	<i>podóːbn-əx</i>	<i>podóːbn-əx</i>
D	<i>podóːbən-ə</i> ~ <i>podóːbn-ə</i>	<i>podóːbn-əm</i>	<i>podóːbn-əm</i>
T	<i>podóːbn-o</i>	<i>podóːbn-e</i>	<i>podóːbn-e</i>
M	<i>podóːbn-ə</i>	<i>podóːbn-əx</i>	<i>podóːbn-əx</i>
O	<i>podóːbn-o</i>	<i>podóːbn-əm</i>	<i>podóːbn-əm</i>

Tako še: *áːifarən*, *bolɛːxən*, *brɛːxtən*, *čáːrən*, *dəːržáːuən*, *dežɛːuən*, *dróːbən*, *flɛːtən*, *gláːdək*, *gláːuən* ‘trmast’, *jáːmarən*, *kláːmarən* ‘slaboten, slabovoljen’, *kráːtək*, *kúːmarən*, *kúːnštən*, *láːxək*, *lóːxək*, *lóːxən*, *móːdər*, *méːxək*, *modɛːrən*, *móːčən*, *móːtən*, *naúːmən*, *naúáːrən*, *nɛːzək*, *ˈneobvɛːzən*, *páːmetən*, *pərméːrən*, *póːzən*, *práːzən*, *róːčən*, *rɛːuən*, *sáːdən*, *slabóːten*, *tóːčən*, *tɛːžək*, *urɛːdən*, *uóːištəR*, *uáːrən*, *zgoɥóːrən*, *žáːlostən*, *želɛːzən*.

2. Pridevniki m. sp., ki se jim v ed. osnova končuje na *-u* (po oslabitvi ponaglasnega samoglasnika in asimilaciji s sledečim *-l* oz. *-u*-, torej < *-əl*, *-əu*), v paradigmi za ž. sp. vseh števil in v m. sp. mn. in dv. ohranjajo izvorni *-l* oz. *-v*-, npr.:

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>uokró:gu-ø</i>	<i>uokró:gl-ə</i>	<i>uokró:gl-a</i>
R	<i>uokró:gu-ga</i>	<i>uokró:gl-əx</i>	<i>uokró:gl-əx</i>
D	<i>uokró:gu-mo</i>	<i>uokró:gl-əm</i>	<i>uokró:gl-əm</i>
T	<i>uokró:gu-ga</i>	<i>uokró:gl-e</i>	<i>uokró:gl-a</i>
M	<i>uokró:gu-mo</i>	<i>uokró:gl-əx</i>	<i>uokró:gl-əx</i>
O	<i>uokró:gu-mo</i>	<i>uokró:gl-əm</i>	<i>uokró:gl-əm</i>

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>uokró:gl-a</i>	<i>uokró:gl-e</i>	<i>uokró:gl-e</i>
R	<i>uokró:gl-e</i>	<i>uokró:gl-əx</i>	<i>uokró:gl-əx</i>
D	<i>uokró:gl-ə</i>	<i>uokró:gl-əm</i>	<i>uokró:gl-əm</i>
T	<i>uokró:gl-o</i>	<i>uokró:gl-e</i>	<i>uokró:gl-e</i>
M	<i>uokró:gl-ə</i>	<i>uokró:gl-əx</i>	<i>uokró:gl-əx</i>
O	<i>uokró:gl-o</i>	<i>uokró:gl-əm</i>	<i>uokró:gl-əm</i>

Tako še: *zató:xu*, *čĩ:su* 'kisel', *tó:pu* 'topel'.

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>plĩ:tu-ø</i>	<i>plĩ:tv-ə</i>	<i>plĩ:tv-a</i>
R	<i>plĩ:tu-ga</i>	<i>plĩ:tv-əx</i>	<i>plĩ:tv-əx</i>
D	<i>plĩ:tu-mo</i>	<i>plĩ:tv-əm</i>	<i>plĩ:tv-əm</i>
T	<i>plĩ:tu-ga</i>	<i>plĩ:tv-e</i>	<i>plĩ:tv-a</i>
M	<i>plĩ:tu-mo</i>	<i>plĩ:tv-əx</i>	<i>plĩ:tv-əx</i>
O	<i>plĩ:tu-mo</i>	<i>plĩ:tv-əm</i>	<i>plĩ:tv-əm</i>

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>plĩ:tv-a</i>	<i>plĩ:tv-e</i>	<i>plĩ:tv-e</i>
R	<i>plĩ:tv-e</i>	<i>plĩ:tv-əx</i>	<i>plĩ:tv-əx</i>
D	<i>plĩ:tv-ə</i>	<i>plĩ:tv-əm</i>	<i>plĩ:tv-əm</i>
T	<i>plĩ:tv-o</i>	<i>plĩ:tv-e</i>	<i>plĩ:tv-e</i>
M	<i>plĩ:tv-ə</i>	<i>plĩ:tv-əx</i>	<i>plĩ:tv-əx</i>
O	<i>plĩ:tv-o</i>	<i>plĩ:tv-əm</i>	<i>plĩ:tv-əm</i>

Tako še: *má:rtu*.

3. Kakovostna premena naglašene samoglasnika v osnovi mn. in dv. m. sp. ter v vsej paradigmi za ž. sp.:

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>mó:kqR-ø</i>	<i>mó:KR-ə</i>	<i>mó:KR-a</i>
R	<i>mó:kqR-ga</i>	<i>mó:KR-əx</i>	<i>mó:KR-əx</i>
D	<i>mó:kqR-mo</i>	<i>mó:KR-əm</i>	<i>mó:KR-əm</i>
T	<i>mó:kqR-ga</i>	<i>mó:KR-e</i>	<i>mó:KR-a</i>
M	<i>mó:kqR-mo</i>	<i>mó:KR-əx</i>	<i>mó:KR-əx</i>
O	<i>mó:kqR-mo</i>	<i>mó:KR-əm</i>	<i>mó:KR-əm</i>

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>mó:KR-a</i>	<i>mó:KR-e</i>	<i>mó:KR-e</i>
R	<i>mó:KR-e</i>	<i>mó:KR-əx</i>	<i>mó:KR-əx</i>
D	<i>mó:KR-ə</i>	<i>mó:KR-əm</i>	<i>mó:KR-əm</i>
T	<i>mó:KR-o</i>	<i>mó:KR-e</i>	<i>mó:KR-e</i>
M	<i>mó:KR-ə</i>	<i>mó:KR-əx</i>	<i>mó:KR-əx</i>
O	<i>mó:KR-o</i>	<i>mó:KR-əm</i>	<i>mó:KR-əm</i>

Tako še: *dó:bqR*, *tó:pu* 'topel'.

Premene končnic

1. Vrstni pridevniki na *-ski* (npr. *kú:xənskə*), *-ški* (npr. *fá:rouškə*) imajo glede na stopnjo oslabilne izglasne samoglasnika (> -ø/-ə) v m. sp. naslednje oblike končnic:

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>-ø ~ -ə</i>	<i>-ø ~ -ə</i>	<i>-a</i>
R	<i>-ga ~ -əga</i>		
D	<i>-mo ~ -əmo</i>	(ostalo enako kot v glavnem sklanjatvenem vzorcu)	(ostalo enako kot v glavnem sklanjatvenem vzorcu)
T	<i>-ga ~ -əga¹</i>		
M	<i>-mo ~ -əmo</i>		
O	<i>-mo ~ -əmo</i>		

¹ Pridevniške oblike za neživo so enake imenovalniškim.

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	-a	-e	-e
R	-e		
D	-ø ~ -ə	(ostalo enako	(ostalo enako
T	-o	kot v glavnem	kot v glavnem
M	-ø ~ -ə	sklanjatvenem	sklanjatvenem
O	-o	vzorcu)	vzorcu)

Tako še: *čloué:škə, kò:nskə, kmeti:iskə, korò:škə, krò:parskə, là:škə, má:iskə, mó:škə, mé:ta:rskə, h:šlarskə, tesá:rskə, uolò:uskə, uí:nskə, žuí:nskə*.

2. Vrstni pridevniki na *-ji ~ -i* (npr. *bó:žji*) ponaglasnega samoglasnika v končnici odvisnih sklonov m. sp. ne oslabijo:

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	-i ~ -ə	-i	-a
R	-iga		
D	-imo	(ostalo enako	(ostalo enako
T	-iga'	kot v glavnem	kot v glavnem
M	-imo	sklanjatvenem	sklanjatvenem
O	-imo	vzorcu)	vzorcu)

¹ Pridevniške oblike za neživo so enake imenovalniškim.

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	-a	-e	-e
R	-e		
D	-i ~ -ə	(ostalo enako	(ostalo enako
T	-o	kot v glavnem	kot v glavnem
M	-i ~ -ə	sklanjatvenem	sklanjatvenem
O	-o	vzorcu)	vzorcu)

Tako še: *dé:uji, pá:sji*.

Premena osnove

1. Nekateri pridevniki v vsej paradigmi za m. sp., razen v im. ed., ter v vsej paradigmi za ž. sp. poleg dolžine naglašnega samoglasnika spremenijo tudi njegovo kakovost (/^le/ – /^lé:/, /^lə/ – /^lá:/, /^lou/ – /^lá:u/):

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	a:R'dé:č-ø	a:R'dé:č-ø	a:R'dé:č-a
R	a:R'dé:č-ga	a:R'dé:č-əx	a:R'dé:č-əx
D	a:R'dé:č-mo	a:R'dé:č-əm	a:R'dé:č-əm
T	a:R'dé:č-ga	a:R'dé:č-e	a:R'dé:č-a
M	a:R'dé:č-mo	a:R'dé:č-əx	a:R'dé:č-əx
O	a:R'dé:č-mo	a:R'dé:č-əm	a:R'dé:č-əm

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>a:R'dé:č-a</i>	<i>a:R'dé:č-e</i>	<i>a:R'dé:č-e</i>
R	<i>a:R'dé:č-e</i>	<i>a:R'dé:č-əx</i>	<i>a:R'dé:č-əx</i>
D	<i>a:R'dé:č-ø</i>	<i>a:R'dé:č-əm</i>	<i>a:R'dé:č-əm</i>
T	<i>a:R'dé:č-o</i>	<i>a:R'dé:č-e</i>	<i>a:R'dé:č-e</i>
M	<i>a:R'dé:č-ø</i>	<i>a:R'dé:č-əx</i>	<i>a:R'dé:č-əx</i>
O	<i>a:R'dé:č-o</i>	<i>a:R'dé:č-əm</i>	<i>a:R'dé:č-əm</i>

Tako še: *a:R'jou*, *do'mač*, *kos'mat*, *mou'čeč*, *p'jan*, *p'lou*, *s'lap*, *s'tar*, *sta:R'pen*, *zd'rou*, *m'lat*, *bo'deč* ...

c) V im. ed. m. sp. je cirkumfleks, v ostalih oblikah m. sp. in v paradigmi ž. sp. pa je akut:

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>lè:p-ø</i>	<i>lé:p-ø</i>	<i>lé:p-a</i>
R	<i>lé:b-ga</i>	<i>lé:p-əx</i>	<i>lé:p-əx</i>
D	<i>lé:p-mo</i>	<i>lé:p-əm</i>	<i>lé:p-əm</i>
T	<i>lé:b-ga ~ lé:p-ø</i>	<i>lé:p-e</i>	<i>lé:p-a</i>
M	<i>lé:p-mo</i>	<i>lé:p-əx</i>	<i>lé:p-əx</i>
O	<i>lé:p-mo</i>	<i>lé:p-əm</i>	<i>lé:p-əm</i>

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>lé:p-a</i>	<i>lé:p-e</i>	<i>lé:p-e</i>
R	<i>lé:p-e</i>	<i>lé:p-əx</i>	<i>lé:p-əx</i>
D	<i>lé:p-ø</i>	<i>lé:p-əm</i>	<i>lé:p-əm</i>
T	<i>lé:p-o</i>	<i>lé:p-e</i>	<i>lé:p-e</i>
M	<i>lé:p-ø</i>	<i>lé:p-əx</i>	<i>lé:p-əx</i>
O	<i>lé:p-o</i>	<i>lé:p-əm</i>	<i>lé:p-əm</i>

Tako še: *cè:u*, *dò:ux*, *glù:x*, *xù:t*, *nò:R*, *sè:u*, *sù:x*, *tà:rt*, *žè:u*.

č) V paradigmi m. sp. vseh števil in ž. sp. mn. je vedno akut, v oblikah za ž. sp. ed. pa cirkumfleks:

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>prí:dən-ø</i>	<i>prí:dn-ə ~ prí:dən-ø</i>	<i>prí:dn-a</i>
R	<i>prí:dən-ga</i>	<i>prí:dn-əx</i>	<i>prí:dn-əx</i>
D	<i>prí:dən-mo</i>	<i>prí:dn-əm</i>	<i>prí:dn-əm</i>
T	<i>prí:dən-ga</i>	<i>prí:dn-e</i>	<i>prí:dn-a</i>
M	<i>prí:dən-mo</i>	<i>prí:dn-əx</i>	<i>prí:dn-əx</i>
O	<i>prí:dən-mo</i>	<i>prí:dn-əm</i>	<i>prí:dn-əm</i>

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>pr̩:dn-a</i>	<i>pr̩:dn-e</i>	<i>pr̩:dn-e</i>
R	<i>pr̩:dn-e</i>	<i>pr̩:dn-əx</i>	<i>pr̩:dn-əx</i>
D	<i>pr̩:dən-ø ~ pr̩:dn-ə</i>	<i>pr̩:dn-əm</i>	<i>pr̩:dn-əm</i>
T	<i>pr̩:dn-o</i>	<i>pr̩:dn-e</i>	<i>pr̩:dn-e</i>
M	<i>pr̩:dən-ø ~ pr̩:dn-ə</i>	<i>pr̩:dn-əx</i>	<i>pr̩:dn-əx</i>
O	<i>pr̩:dn-o</i>	<i>pr̩:dn-əm</i>	<i>pr̩:dn-əm</i>

Tako še: *čú:dən, x̩:tq̩R, j̩:zən, lá:čən, lubosú:mən, nar̩:dən, ž̩:jən*.

d) Pridevniki, ki imajo v im. ed. m. sp. kratki (jakostni) naglas, imajo v odvisnih sklonih in v vsej paradigmi za ž. sp. (dolgi) akut (/ʰo/ – /ó:/, /ʰe/ – /é:/):

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>ʰsok-ø</i>	<i>ʰsó:k-ø</i>	<i>ʰsó:k-a</i>
R	<i>ʰsó:g-ga</i>	<i>ʰsó:k-əx</i>	<i>ʰsó:k-əx</i>
D	<i>ʰsó:k-mo</i>	<i>ʰsó:k-əm</i>	<i>ʰsó:k-əm</i>
T	<i>ʰsó:g-ga</i>	<i>ʰsó:k-e</i>	<i>ʰsó:k-a</i>
M	<i>ʰsó:k-mo</i>	<i>ʰsó:k-əx</i>	<i>ʰsó:k-əx</i>
O	<i>ʰsó:k-mo</i>	<i>ʰsó:k-əm</i>	<i>ʰsó:k-əm</i>

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>ʰsó:k-a</i>	<i>ʰsó:k-e</i>	<i>ʰsó:k-e</i>
R	<i>ʰsó:k-e</i>	<i>ʰsó:k-əx</i>	<i>ʰsó:k-əx</i>
D	<i>ʰsó:k-ø</i>	<i>ʰsó:k-əm</i>	<i>ʰsó:k-əm</i>
T	<i>ʰsó:k-o</i>	<i>ʰsó:k-e</i>	<i>ʰsó:k-e</i>
M	<i>ʰsó:k-ø</i>	<i>ʰsó:k-əx</i>	<i>ʰsó:k-əx</i>
O	<i>ʰsó:k-o</i>	<i>ʰsó:k-əm</i>	<i>ʰsó:k-əm</i>

Tako še: *a:r'men, fa'len, xla'jen, 'nəu, parst'jen, stop'len, ši'rok, ʰboro'žen, zape'čen, zapos'len, zaqa'len, ze'len, z'lqt, zu'čen*.

e) Nekateri pridevniki, ki imajo v im. ed. m. sp. kratki (jakostni) naglas, imajo v odvisnih sklonih m. sp. in v mn. ž. sp. akut, v ed. ž. sp. pa je cirkumfleks:

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>'sət-ø</i>	<i>s̩:t-ø</i>	<i>s̩:t-a</i>
R	<i>s̩:d-ga</i>	<i>s̩:t-əx</i>	<i>s̩:t-əx</i>
D	<i>s̩:t-mo</i>	<i>s̩:t-əm</i>	<i>s̩:t-əm</i>
T	<i>s̩:d-ga</i>	<i>s̩:t-e</i>	<i>s̩:t-a</i>
M	<i>s̩:t-mo</i>	<i>s̩:t-əx</i>	<i>s̩:t-əx</i>
O	<i>s̩:t-mo</i>	<i>s̩:t-əm</i>	<i>s̩:t-əm</i>

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>sì:t-a</i>	<i>sí:t-e</i>	<i>sí:t-e</i>
R	<i>sì:t-e</i>	<i>sí:t-əx</i>	<i>sí:t-əx</i>
D	<i>sì:t-ø</i>	<i>sí:t-əm</i>	<i>sí:t-əm</i>
T	<i>sì:t-o</i>	<i>sí:t-e</i>	<i>sí:t-e</i>
M	<i>sì:t-ø</i>	<i>sí:t-əx</i>	<i>sí:t-əx</i>
O	<i>sì:t-o</i>	<i>sí:t-əm</i>	<i>sí:t-əm</i>

3.2.2.4.1.1.2 Premični naglasni tip na osnovi

Ta naglasni tip poznajo samo pridevniki moškega spola. Naglas se s prvega zloga osnove v im. ed. m. sp. (in tož. ed. ob samostalniku, ki označujejo neživo) v odvisnih sklonih ednine in v vseh sklonih množine in dvojine ter v vsej paradigmi ženskega spola pomakne na naslednji zlog.

a) Glavni sklanjatveni vzorec – akut

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>dě:bou-ø</i>	<i>debě:l-ø</i>	<i>debě:l-a</i>
R	<i>debě:l-ga</i>	<i>debě:l-əx</i>	<i>debě:l-əx</i>
D	<i>debě:l-mo</i>	<i>debě:l-əm</i>	<i>debě:l-əm</i>
T	<i>debě:l-ga</i>	<i>debě:l-e</i>	<i>debě:l-a</i>
M	<i>debě:l-mo</i>	<i>debě:l-əx</i>	<i>debě:l-əx</i>
O	<i>debě:l-mo</i>	<i>debě:l-əm</i>	<i>debě:l-əm</i>

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>debě:l-a</i>	<i>debě:l-e</i>	<i>debě:l-e</i>
R	<i>debě:l-e</i>	<i>debě:l-əx</i>	<i>debě:l-əx</i>
D	<i>debě:l-ø</i>	<i>debě:l-əm</i>	<i>debě:l-əm</i>
T	<i>debě:l-o</i>	<i>debě:l-e</i>	<i>debě:l-e</i>
M	<i>debě:l-ø</i>	<i>debě:l-əx</i>	<i>debě:l-əx</i>
O	<i>debě:l-o</i>	<i>debě:l-əm</i>	<i>debě:l-əm</i>

Tako še: *ró:jen*.

b) Glavni sklanjatveni vzorec – akut v m. sp. in ž. sp. mn., cirkumfleks v ž. sp. ed. Pridevniki ženskega spola imajo naglas na istem zlogu osnove, kot je v odvisnih sklonih m. sp. (in se pregibajo po nepremičnem naglasnem tipu na osnovi), le da nekateri pridevniki ob spremembi spola v ed. spremenijo tudi tonem naglašene samoglasnika:

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>uél:lək-ø</i>	<i>uelí:k-ø</i>	<i>uelí:k-a</i>
R	<i>uelí:ž-ga</i>	<i>uelí:k-əx</i>	<i>uelí:k-əx</i>
D	<i>uelí:k-mo</i>	<i>uelí:k-əm</i>	<i>uelí:k-əm</i>
T	<i>uelí:ž-ga</i>	<i>uelí:k-e</i>	<i>uelí:k-a</i>
M	<i>uelí:k-mo</i>	<i>uelí:k-əx</i>	<i>uelí:k-əx</i>
O	<i>uelí:k-mo</i>	<i>uelí:k-əm</i>	<i>uelí:k-əm</i>

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>uelí:k-a</i>	<i>uelí:k-e</i>	<i>uelí:k-e</i>
R	<i>uelí:k-e</i>	<i>uelí:k-əx</i>	<i>uelí:k-əx</i>
D	<i>uelí:k-ø</i>	<i>uelí:k-əm</i>	<i>uelí:k-əm</i>
T	<i>uelí:k-o</i>	<i>uelí:k-e</i>	<i>uelí:k-e</i>
M	<i>uelí:k-ø</i>	<i>uelí:k-əx</i>	<i>uelí:k-əx</i>
O	<i>uelí:k-o</i>	<i>uelí:k-əm</i>	<i>uelí:k-əm</i>

3.2.2.4.1.1.3 Končniški naglasni tip

Ta naglasni tip v kroparskem govoru ni pogost oziroma se pri nekaterih pridevnikih rabi precej nedosledno. Pogosteje ga slišimo pri starejši generaciji govorcev, mlajši ga skorajda ne govorijo več.

Glavni sklanjatveni vzorec – kratek naglas na končnici:

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>məs'tən-ø</i>	<i>məstn-ì:</i>	<i>məst'n-a</i>
R	<i>məstəŋ-'ga</i>	<i>məst'n-əx</i>	<i>məst'n-əx</i>
D	<i>məstən-'mo</i>	<i>məst'n-əm</i>	<i>məst'n-əm</i>
T	<i>məstəŋ-'ga</i>	<i>məstn-è:</i>	<i>məst'n-a</i>
M	<i>məstən-'mo</i>	<i>məst'n-əx</i>	<i>məst'n-əx</i>
O	<i>məstən-'mo</i>	<i>məst'n-əm</i>	<i>məst'n-əm</i>

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>məst'n-a</i>	<i>məstn-è:</i>	<i>məstn-è:</i>
R	<i>məstn-è:</i>	<i>məst'n-əx</i>	<i>məst'n-əx</i>
D	<i>məst'n-ə</i>	<i>məst'n-əm</i>	<i>məst'n-əm ~ məstn-ə'ma</i>
T	<i>məstn-ò:</i>	<i>məstn-è:</i>	<i>məstn-è:</i>
M	<i>məst'n-ə</i>	<i>məst'n-əx</i>	<i>məst'n-əx</i>
O	<i>məstn-ò:</i>	<i>məst'n-əm</i>	<i>məst'n-əm ~ məstn-ə'ma</i>

Tako še: *lo'xən*, *ua:R'dən* 'navaden, običajen', *soy'zən*, *doy'žən*, *slad'ək*, *tə'mən*, *cvə'tən*, *tə'nək*.

Vsi ti pridevniki se lahko sklanjajo tudi po nepremičnem naglasnem tipu na osnovi, kar je pogosteje zlasti pri mlajših govorcih, npr.: *ló:xən* (im. ed. m. sp.), *ló:xna* (im. ed. ž. sp.).

POSEBNOST:

V mn. in dv. m. sp. ima končniški naglas lahko tudi pridevnik *ẓ̌:u-ø ẓ̌:u-a*, ki se v ednini sklanja po nepremičnem naglasnem tipu na osnovi:

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>ẓ̌:u-ø</i>	<i>ẓ̌'u-ə</i>	<i>ẓ̌'u-a</i>
R	<i>ẓ̌:u-ga</i>	<i>ẓ̌'u-əx</i>	<i>ẓ̌'u-əx</i>

Premene osnove

1. V mn. in dv. moškega spola ter v vseh številih ženskega spola je polglasnik v priponah *-ən*, *-ək* neobstoje, npr.: *soy'zən* – *soy'z'na* (im. dv. m. sp., im. ed. ž. sp.), *soy'znè:* (im. mn. ž. sp.) itd. ter *slad'ək* – *slat'ka* (im. dv. m. sp., im. ed. ž. sp.), *slat'kè:* (im. mn. ž. sp.) itd.

3.2.2.4.1.1.4 Mešani naglasni tip

Ta naglasni tip je v kroparskem govoru sicer živ, a rabljen nedosledno (težko je pravzaprav ugotoviti, ali gre pri teh pridevnikih res za poseben naglasni tip ali pa se v rabi mešata končniški in nepremični naglasni tip na osnovi).

Glavni sklanjatveni vzorec:

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>m'lqt-ø</i>	<i>mlá:t-ø ~ mlad-ì:</i>	<i>mlá:d-a ~ mlad-à:</i>
R	<i>mlá:d-ga ~ mlad-'ga</i>	<i>mlá:d-əx</i>	<i>mlá:d-əx</i>
D	<i>mlá:d-mo</i>	<i>mlá:d-əm</i>	<i>mlá:d-əm</i>
T	<i>mlá:d-ga ~ mlad-'ga</i>	<i>mlá:d-e ~ mlad-è:</i>	<i>mlá:d-a ~ mlad-à:</i>
M	<i>mlá:d-mo</i>	<i>mlá:d-əx</i>	<i>mlá:d-əx</i>
O	<i>mlá:d-mo</i>	<i>mlá:d-əm</i>	<i>mlá:d-əm</i>

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>mlá:d-a</i>	<i>mlá:d-e ~ mlad-è:</i>	<i>mlá:d-e ~ mlad-è:</i>
R	<i>mlá:d-e ~ mlad-è:</i>	<i>mlá:d-əx</i>	<i>mlá:d-əx</i>
D	<i>mlá:t-ø</i>	<i>mlá:d-əm</i>	<i>mlá:d-əm</i>
T	<i>mlá:d-o ~ mlad-ô:</i>	<i>mlad-è:</i>	<i>mlad-è:</i>
M	<i>mlá:t-ø</i>	<i>mlá:d-əx</i>	<i>mlá:d-əx</i>
O	<i>mlá:d-o ~ mlad-ô:</i>	<i>mlá:d-əm</i>	<i>mlá:d-əm</i>

Tako še: *z'lat*, *'len* s kratko naglašeno osnovo v im. ed. m. sp. (ob spremembi kolikosti se lahko spremeni tudi kakovost naglašene samoglasnika, tj. '*q* > *á*:', '*e* > *é*:', '*noμ*, *xù:t*, *glù:x*, *tq̣:rt* s cirkumflektirano osnovo v im. ed. m. sp. ter *má:rtu*, *bó:μən*, *dó:bar*, *sué:tu*, ki imajo v im. ed. m. sp. akut.

3.2.2.4.1.5 Nenaglašeni pridevniki v stalnih besednih zvezah

V nekaterih stalnih besednih zvezah (in sicer tako v im. kot v odvisnih sklonih) so levi pridevniški prilastki ob samostalniškem jedru lahko nenaglašeni, npr.: *dobq̣r dà:n*, *suēt Lè:nart*, *svēdga Dù:xa*, *x svētmo Rò:kə*, *suēta Troj̣:ca*.

3.2.2.4.1.2 2. pridevniška sklanjatev

Sem uvrščamo pridevnike, ki imajo pri pregibanju v vseh spolih vedno končnico *-ø*. Naglasno mesto se pri sklanjanju ne spreminja, prav tako tudi ne tonem.

Glavni sklanjatveni vzorec:

m., ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>pocé:n-ø</i>	<i>pocé:n-ø</i>	<i>pocé:n-ø</i>
R	<i>pocé:n-ø</i>	<i>pocé:n-ø</i>	<i>pocé:n-ø</i>
D	<i>pocé:n-ø</i>	<i>pocé:n-ø</i>	<i>pocé:n-ø</i>
T	<i>pocé:n-ø</i>	<i>pocé:n-ø</i>	<i>pocé:n-ø</i>
M	<i>pocé:n-ø</i>	<i>pocé:n-ø</i>	<i>pocé:n-ø</i>
O	<i>pocé:n-ø</i>	<i>pocé:n-ø</i>	<i>pocé:n-ø</i>

Tako še: *da:rgà:č*, *za'nəč*. Izvorno so to večinoma prevzete besede: *á:nfox*, *à:kləx* 'izbirčen, natančen', *cev̄:l* 'civilen', *fā:jən*, *fô:uš*, *fé:rtik*, *f'rej*, *go'lq̣nt* 'vesel', *kamò:t*, *lè:la*, *nó:bəl*, *nat̄:rləx* 'naraven, preprost', *p'lq̣nč* 'plosk', *priū:t*, *sù:per*, *š'uoχ*, *tó:pəlt*, *tá:miš* 'zaspan, krmežljav', *tú:ηkəl* 'temno vijoličast', *zá:ubar*, *ž'lext*.

Nekateri pridevniki (npr. $\check{s}\check{u}\check{o}:x \sim \check{s}'\check{u}\check{o}x$) se lahko sklanjajo po 1. ali 2. pridevniški sklanjatvi:

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$
R	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset \sim$ $\check{s}\check{u}\check{o}:x-ga$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset \sim$ $\check{s}\check{u}\check{o}:x-\check{\alpha}x$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset \sim$ $\check{s}\check{u}\check{o}:x-\check{\alpha}x$
D	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset \sim$ $\check{s}\check{u}\check{o}:x-mo$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset \sim$ $\check{s}\check{u}\check{o}:x-\check{\alpha}m$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset \sim$ $\check{s}\check{u}\check{o}:x-\check{\alpha}m$
T	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset \sim$ $\check{s}\check{u}\check{o}:x-ga$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$
M	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset \sim$ $\check{s}\check{u}\check{o}:x-mo$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset \sim$ $\check{s}\check{u}\check{o}:x-\check{\alpha}x$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset \sim$ $\check{s}\check{u}\check{o}:x-\check{\alpha}x$
O	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset \sim$ $\check{s}\check{u}\check{o}:x-mo$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset \sim$ $\check{s}\check{u}\check{o}:x-\check{\alpha}m$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset \sim$ $\check{s}\check{u}\check{o}:x-\check{\alpha}m$

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$
R	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$
D	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$
T	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$
M	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$
O	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$	$\check{s}\check{u}\check{o}:x-\emptyset$

Podobno še: $f\check{e}:st$ 'fejst, postaven', ki tudi v ž. sp. lahko dobi glasovno končnico 1. ženske sklanjatve, tj. im. ed. $f\check{e}:st-\emptyset \sim f\check{e}:st-a$, rod. ed. $f\check{e}:st-\emptyset \sim f\check{e}:st-e$ itd.

Sklep

Inventar sklonskih končnic pridevnika je torej naslednji:

- končnica $-\emptyset$ v vseh spolih, sklonih in številih 2. pridevniške sklanjatve;
- končnice 1. pridevniške sklanjatve so lahko nenaglašene (nepremični in premični naglasni tip na osnovi) ali naglašene (končniški naglasni tip), sicer redki mešani naglasni tip ima lahko nenaglašene ali naglašene končnice.

3.2.2.4.2 Diahrona predstavitev

Pridevniki se sklanjajo po psl. imensko-zaimenski sklanjatvi:¹²⁵

m. sp.	ed.			mn.			dv.				
	krop.	psl.		krop.	psl.		krop.	psl.			
	N, P	K	M ^I	N, P	K	M	N, P	K	M		
I	-ø ~ -ø ^{II} ~ -i	-ø		*-bjb ~ *-bjb	-ø ~ -ø ^{VIII} ~ -i	ī: ī: ~ -i	-ø ~ *-iji	-a	- ^I a ~ -ā: -ā: ~ -i	*-aja	
R	-ga ~ -aga ~ -iga ^{III}	- ^I ga	-ga ~ - ^I ga	*-ajego	-ax ^{IX}	- ^I ax	-ax * ⁻ yjixb ~ * ⁻ ijixb	-ax ^{XII}	- ^I ax	-ax	= Rmn. (* ⁻ yjixb ~ * ⁻ ijixb)
D	-mo ~ -amo ~ -imo ^{IV}	- ^I mo		*-ujemu	-əm ^X	- ^I əm	-əm * ⁻ yjimь ~ * ⁻ ijimь	-əm ^{XIII}	- ^I əm	-əm	= Dmn. (* ⁻ yjimь ~ * ⁻ ijimь)
T ^V	-ø ~ -ə ~ -i	-ø	-ø	= I/R	-e	-ē: -ē: ~ -i	-e ~ * ⁻ yjē ~ * ⁻ ejē	-a	- ^I a	-a ~ -ā: ~ -i	*-aja
M	-mo ~ -amo ~ -imo ^{VI}	- ^I mo		*-ějemb (* ⁻ ijimb)	-ax	- ^I ax	-ax * ⁻ yjixь ~ * ⁻ ijixь	-ax	- ^I ax	-ax	= Mmn. (* ⁻ yjixь ~ * ⁻ ijixь)
O	-mo ~ -amo ~ -imo ^{VII}	- ^I mo		* ⁻ yjimь (* ⁻ ijimь)	-əm ^{XI}	- ^I əm	-əm * ⁻ yjimi ~ (* ⁻ ijimi)	-əm	- ^I əm	-əm	= Omn. (* ⁻ yjimi ~ * ⁻ ijimi))

^I Če ni drugače navedeno, je končnica mešanega (M) naglasnega tipa enaka tisti iz nepremičnega (N) in premičnega (P) naglasnega tipa.

^{II} Končnici -ø ~ -ə v im. (in tož. ed.) sta nastali po oslavitvi nenaglašenege -i.

^{III} Izgovorne različice končnice rod. ed. -ga ~ -aga ~ -iga so nastale po oslavitvi nenaglašenege -e- (< -ě- v končnici -ega). O razvoju pridevniških končnic prim. Šivic-Dular 2003.

^{IV} Izgovorne različice končnice daj. ed. -mo ~ -amo ~ -imo so nastale po oslavitvi nenaglašenege -e- (< -ě- v končnici -emu). Izglasni -o je nastal iz -ə, v katerega je oslavel -u, in sicer po labializaciji ob -m- (prim. Logar 1981a).

^V Končnica pridevnikov ob samostalnikih s podspolom živost je v tož. ed. enaka rodilniški.

^{VI} Izgovorne različice končnice mest. ed. -mo ~ -amo ~ -imo so nastale po oslavitvi nenaglašenege -e- (< -ě- v končnici -em oz. -emu, ki se je v mest. ed. posplošila iz daj. ed.).

^{VII} Izgovorne različice končnice or. ed. -mo ~ -amo ~ -imo so nastale po oslavitvi nenaglašenege -i- v končnici -im, ki se je po analogiji s končnico daj. ed. preoblikovala v -imu (> -imə > -imo).

^{VIII} Končnici -ø ~ -ə v im. mn. sta nastali po oslavitvi nenaglašenege -i.

^{IX} Končnica -ax v rod., mest. mn. je nastala po oslavitvi -i-.

^X Končnica -əm v daj. mn. je nastala po oslavitvi -i-.

^{XI} Končnica -əm v or. mn. je nastali po oslavitvi -i- in onemitvi -i.

^{XII} Končnica -ax v rod., mest. dv. je prevzeta iz rod., mest. mn.

^{XIII} Končnica -əm v daj., or. dv. je lahko nastala po oslavitvi -i- in onemitvi -a (oz. onemitvi -i, če je bila končnica prevzeta iz daj. mn.).

¹²⁵ Prim. Babič 2008: 133.

ž. sp.	ed.			mn.			dv. ¹					
	krop.		psl.	krop.		psl.	krop.		M			
	N, P	K	M	N, P	K	M	N, P	K				
I	-a	-a		*-aja	-e	-è:	-e / -è:	*-yje ~ *-eje	-e	-è:	-e ~ -è:	= Imn. (*-yje ~ *-eje)
R	-e	-è:	-e ~ -è:	*-yje ~ *-eje	-ax	-'ax	-ax	*-yjixъ ~ *-ijixъ	-ax	-'ax		= Rmn. (*-yjixъ ~ *-ijixъ)
D	-ø ~ -ø ^{II} ~ -i	-ǎ		*-ěji ~ *-iji	-əm	-'əm	-əm	*-yjimъ ~ *-ijimъ	-əm	-'əm ~ -ǎma		= Dmn. (*-yjimъ ~ *-ijimъ), *-ijima
T	-o	-ò:	-o ~ -ò:	*-ojǫ	-e	-è:	-è:	*-yje ~ *-eje	-e	-è:	-è:	= Imn. (*-yje ~ *-eje)
M	-ø ~ -ǎ ~ -i	-ǎ		*-ěji ~ *-iji	-ax	-'ax	-ax	*-yjixъ ~ *-ijixъ	-ax	-'ax	-ax	= Mmn. (*-yjixъ ~ *-ijixъ)
O	-o	-ó:	-o ~ -ó:	*-ojǫ ~ *-ojǫ ~ *-ejǫ	-əm	-'əm	-əm	*-yjimi ~ *-ijimi	-əm	-'əm, -ǎma		= Omn. (*-yjimi ~ *-ijimi), *-ijima

¹ Dvojinke končnice so v vseh sklonih enake množinskim (pridevniki ženskega spola v kroparskem govoru nimajo dvojine).

^{II} Končnici -ø ~ -ǎ v daj., mest. ed. sta nastali po oslabitvi nenaglašene -i.

3.2.2.4.2.1 Naglasni tipi nedoločne oblike pridevnikov

3.2.2.4.2.1.1 Regularni odraz psl. naglasnega tipa a pridevnikov: psl. *stǎrъ, *stǎra, *stǎro > krop. s'tǎr, stá:ra, s'tǎr (maskulinizacija nevtar v ednini).

3.2.2.4.2.1.2 Regularni odraz psl. naglasnega tipa b pridevnikov: psl. *bělъ, *běla, *bělò > krop. bé:u, bé:la, bé:u (maskulinizacija nevtar v ednini); psl. *novъ, *nová, *novò > krop. 'noy, nó:ya, 'noy (maskulinizacija nevtar v ednini).

3.2.2.4.2.1.3 Regularni odraz psl. naglasnega tipa c pridevnikov: psl. *žǐuъ, *žǐuá, *žǐuo > krop. im. ed. m. sp. žǐ:u, rod. ed. m. sp. žǐ:uga, im. ed. ž. sp. žǐ:ua, rod. ed. ž. sp. žǐ:ue, im. ed. sr. sp. žǐ:u, rod. ed. sr. sp. žǐ:uga (maskulinizacija nevtar v ednini), v mn. in dv. pa končniški naglas: žǐuǎ (im. mn., dv.), žǐuǎx (rod. mn., dv.) itd.; psl. *bǫsъ, *bosá, *bǫso > krop. im. ed. m. sp. bǫ:s, rod. ed. m. sp. bó:zga, im. ed. ž. sp. bó:sa, rod. ed. ž. sp. bó:se, im. ed. sr. sp. bǫ:s, rod. ed. sr. sp. bó:zga (maskulinizacija nevtar v ednini), v mn. pa končniški naglas: bosǐ: (im. mn. m. sp.).

3.2.2.4.2.2 Naglasni tipi določne oblike pridevnikov

3.2.2.4.2.2.1 Regularni odraz psl. naglasnega tipa A pridevnikov: psl. **stárъjb*, **stárъja*, **stároje* > krop. *ta stà:r*, *ta stà:ra*, *ta stà:r* (maskulinizacija nevter v ednini).

3.2.2.4.2.2.2 Regularni odraz psl. naglasnega tipa d pridevnikov: psl. **běľъjb*, **běľъja*, **běľъje* > krop. *ta bē:u*, *ta bē:la*, *ta bē:u* (maskulinizacija nevter v ednini); psl. **novъjb*, **novъja*, **novъje* > krop. *ta 'noʉ*, *ta nó:ua*, *ta 'noʉ* (maskulinizacija nevter v ednini).

3.2.2.4.2.2.3 Regularni odraz psl. naglasnega tipa B pridevnikov: psl. **žiuъjb*, **žiuъja*, **žiuъjé* > krop. *ta ží:u*, *ta ží:ua*, *ta ží:u* (maskulinizacija nevter v ednini); psl. **bosъjb*, **bosъja*, **bosъjé* > krop. *ta bò:s*, *ta bó:sa*, *ta bò:s* (maskulinizacija nevter v ednini).

3.2.2.4.2.2.4 Regularni odraz psl. naglasnega tipa C pridevnikov: psl. **lědenъ*,¹²⁶ **ledenà*, **lědeno* > krop. *ledè:n*, *ledè:na*, *ledè:n* (maskulinizacija nevter v ednini).

3.2.2.4.2.2.5 Regularni odraz psl. naglasnega tipa E pridevnikov: psl. **xvorstòuъ*, **xvorstòua*, **xvorstòuo* > krop. *xrá:stòu*, *xrá:stòua*, *xrá:stòu* (maskulinizacija nevter v ednini).

3.2.2.4.2.2.6 Regularni odraz psl. naglasnega tipa F₁ pridevnikov: psl. **kosmátъ*, **kosmáta*, **kosmáto* > krop. *kos'mat*, *kosmá:ta*, *kos'mat* (maskulinizacija nevter v ednini).

¹²⁶ Ker so v gorenjščini sovpadli razvoji vseh psl. *e*-jevskih glasov (tj. **e*, **e* in **ě*), je težko določiti izvor *e*-ja v priponi *-en*. »V še ne prepričljivo pojasnenih izvedenih pridevnikih tipa *ledén* proti rus. *ledjanój*, češkemu *leděný*, kažejo tista zahodna slovenska narečja, kjer je iz današnjih refleksov mogoče sklepati na staro *-e-*, *-ě-* in *-ę-* na etimološko kratko *-e-*« (Bezljaj 2003: 271) Tudi Rigler v razpravi Glasovna podoba sufiksa *-ěno* ob primerjavi refleksov v slovenskih narečjih ugotavlja, da gre v tej priponi za refleks etimološkega **e*: »Po vsem tem je jasno, da slovenščina nima sufiksa *-eno* in da v njej ne sovpaše refleks morebitne pozicijske variante z refleksom za *e*, temveč da ima v tem sufiksu refleks etimološkega *e*. [...] Po vsem tem mislim, da je treba opustiti poskuse fonetično razložiti ta sufiks. Verjetno je, da je v njem prvoten *ě*, medtem ko so drugačne oblike v današnjih slovanskih jeziki nastale analogično. [...] za slovenščino in srbohrvaščino pa bo verjetno treba sprejeti Leskienovo razlago« (Rigler 2001: 155), tj. vpliv sufiksa *-en* v tipu *zelen* na snovni sufiks *-en*. Tako tudi Falińska 2007: 135 za slovensko *lončen* 'izdelan iz gline' predvideva pripono z etimološkim **e*, tj. **lon-ъč-en-ъ* (analizo slovenskega gradiva za to karto Slovanskega lingvističnega atlasa (OLA) sta prispevala M. Šekli in V. Smole).

3.2.3 Samostalniški zaimek

S samostalniškim zaimkom se poimenuje govorečega (1. oseba) in ogovorjenega (2. oseba) ter neudeleženega v pogovoru (3. oseba) oz. se uporablja namesto samostalnika in samostalniške besedne zveze. Od samostalniških zaimkov v slovenskem knjižnem jeziku¹²⁷ se kroparski samostalniški zaimki večinoma razlikujejo le na izrazni ravni (glasovno in naglasno), medtem ko razlik v pomenu in rabi ter pregibanju skorajda ni. V stavku imajo lahko funkcijo osebka (*'Jest səm biŭ s'tar šĕ:stnaĭst lĕ:t [...].*) ali predmeta (*Səm biŭ stá:ri ŭod né:ga [...].*), redko česa drugega, npr. desnega neujemalnega prilastka (*Žiulé:na brez né:ga s na mŕ:ɾəm prectá:ŭlat.*).

3.2.3.1 Osebni zaimki¹²⁸

Osebni zaimki se pregibajo po sklonu in številu, v 1. in 2. osebi množine in dvojine ter v 3. osebi vseh števil razlikujejo tudi med ženskim in moškim spolom.

1. OSEBA:¹²⁹

	ed., naglaš.	ed., nenaglaš.	mn. m. sp., naglaš.	mn. ž. sp., naglaš.	mn. m., ž. sp., nenaglaš.	dv. m. sp., naglaš.	dv. ž. sp., naglaš.	dv. m., ž. sp., nenaglaš.
I	<i>'jest^I ~ 'jes^{II}</i>		<i>mĭ:</i>	<i>mĕ:</i>		<i>məd̩vã: ~ məd̩'ua</i>	<i>məd̩vĕ:</i>	
R	<i>mə'ne ~ me'ne ~ m'ne ~ mé:ne</i>	<i>me</i>	<i>'nɔs</i>	<i>'nɔs</i>	<i>nəs ~ nɔs</i>	<i>nã:ĭ ~ nã:jã</i>	<i>nã:ĭ ~ nã:jã</i>	<i>naja ~ najĭ</i>
D	<i>mə'nə ~ m'nə</i>	<i>mə ~ m</i>	<i>'nɔm</i>	<i>'nɔm</i>	<i>nəm ~ nɔm</i>	<i>nã:ma</i>	<i>nã:ma</i>	<i>nama</i>
T	<i>mə'ne ~ me'ne ~ m'ne ~ mé:ne</i>	<i>me</i>	<i>'nɔs</i>	<i>'nɔs</i>	<i>nəs ~ nɔs</i>	<i>nã:jã ~ nã:ĭ ~ nã:ĭd̩ɥã</i>	<i>nã:jã ~ nã:ĭ ~ nã:ĭd̩ɥĕ:</i>	<i>naja ~ najĭ</i>
M	<i>mə'nə</i>		<i>'nɔs</i>	<i>'nɔs</i>		<i>nã:ma</i>	<i>nã:ma</i>	
O	<i>mənŕ:ĭ</i>		<i>nã:m</i>	<i>nã:m</i>		<i>nã:ma</i>	<i>nã:ma</i>	

¹ Oblika *jest* se je razvila iz **(j)azъ* z »energično eksplozivno razrešitvijo *s*-ove priporok« (Bezljaj 1976: 222).

^{II} Psl. **(j)azъ* (< **ĕzъ*).

¹²⁷ Prim. Toporišič 1992: 366, Toporišič 2000: 304.

¹²⁸ Kjer je v oblikoslovnih paradigmi navedenih več različic, so razporejene po pogostnosti rabe.

¹²⁹ Paradigma osebnega zaimka se je razvila iz psl. zaimenske sklanjatve, pri čemer ima paradigma za 1. osebo v odvisnih sklonih nadomestno osnovo.

2. OSEBA:

	ed., naglaš.	ed., nenaglaš.	mn. m. sp., naglaš.	mn. ž. sp., naglaš.	mn. m., ž. sp., nenaglaš.	dv. m. sp., naglaš.	dv. ž. sp., naglaš.	dv. ž., m. sp., nenaglaš.
I	t̪. ¹		u̯ɛ:	u̯ɛ:		vədvà: ~ u̯ɛ:d̪uə	vədvɛ: ~ u̯ɛ:d̪uɛ	
R	té:be	te	'u̯ɛs	'u̯ɛs	u̯ɛs	và:ɹ̩ ~ và:ja	và:ɹ̩ ~ và:ja	uaja
D	té:p	t ~ tə	'u̯ɛm	'u̯ɛm	u̯ɛm	và:ma	và:ma	uama
T	té:be	te	'u̯ɛs	'u̯ɛs	u̯ɛs	và:ɹ̩ ~ và:ja	và:ɹ̩ ~ và:ja	uaja
M	té:p		'u̯ɛs	'u̯ɛs		và:ma	và:ma	
O	dbó:ɹ̩		u̯ɛ:m	u̯ɛ:m		và:ma	và:ma	

¹ Psl. *ty.

3. OSEBA:

	ed. m. sp., naglaš.	ed. m. sp., ne- naglaš.	ed. ž. sp., naglaš.	ed. ž. sp., ne- naglaš.	mn. m. sp., naglaš.	mn. ž. sp., naglaš.	mn. m., ž. sp., ne- naglaš.	dv. m. sp., naglaš.	dv. ž. sp., naglaš.	dv. m., ž. sp., ne- naglaš.
I	u̯ó:n ~ 'u̯on ¹		u̯ó:na ¹¹		u̯onɛ:	u̯onɛ: ~ u̯ó:ne		u̯ó:nedva	u̯ó:nedve	
R	né:ga	ga	né:	jo ¹¹¹	'nəx	'nəx	jəx ~ ɹ̩x	nè:ɹ̩ ~ 'nəx ~ 'nəɹ̩dvé:x	nè:ɹ̩ ~ 'nəx ~ 'nəɹ̩dvé:x	jəx
D	nə'mo ~ né:mo	mo	'nə	jə ~ ɹ̩	'nəm ~ nè:m	'nəm ~ nè:m	jəm	nə'ma ~ nè:ma	nə'ma ~ nè:ma	jəma
T	né:ga	ga	nó:	jo	né: ~ 'nəx	né: ~ 'nəx	jəx ~ ɹ̩x	'nəx	'nəx	jəx
M	nə'mo ~ né:mo		'nə		'nəx	'nəx		nə'ma ~ nè:ma	nə'ma ~ nè:ma	
O	né:mo ~ nə'mo		nó:		nè:m ~ 'nəm	nè:m ~ 'nəm		nè:ma	nè:ma	

¹ Psl. *onъ.

¹¹ Besedna zveza iz pridevniškega osebnega svojilnega zaimka in samostalniškega osebnega zaimka *mó:ja u̯ó:na* v kroparskem govoru pomeni 'moja žena'.

¹¹¹ Naslonska oblika se rabi le ob zanikanem glagolu, kjer pa je rod. enak tož. Naglašene oblike osebnih zaimkov se rabijo npr. ob predlogih (*bres* 'brez' ipd.) in ob sebi predvidevajo roditeljsko obliko samostalnika oz. samostalniške besedne zveze.

V tož. so mogoče tudi navezne oblike, in sicer v ednini za 1., 2. in 3. osebo ter v množini za 3. osebo, npr.:

- 1. os. ed.: *pò:me* 'po mene', *zà:me* 'za mene';
- 2. os. ed.: *zà:te* 'za tebe';
- 3. os. ed.: *nà:no* (ž. sp. ed. 'na njo'), *nà:nga* (m. sp. ed. 'na njega'), *pò:nga* (m. sp. ed. 'po njega'), *và:nga* (m. sp. ed. 'v njega'),
- 3. os. mn.: *mè:dne* (m., ž. sp. mn. 'med njih'), *nà:ne* (m., ž. sp. mn. 'na njih'), *pò:me* (m., ž. sp. mn. 'po njih').

Nekaj primerov rabe samostalniških osebnih zaimkov iz gradiva:

Xudí:čou me zé:be. Dè:i mə mó:ntəl al 'pa sú:kno. Učé:rej səm te uí:du. Učé:rej te ní:səm uí:du. A s me 'kei uí:du? A nqs ná:ute 'nəč obiská:l? A nqm ná:ute 'nəč poué:dal? A s nqs 'kei uí:du? 'Ja, učé:rej naja ní: bló:. Zapó:ite nqm 'kei. Tò: uqz že dó:ug ni bló:. A s jo 'kei uí:du? A s naja 'kei uí:dla? Nó:čəm te 'ueč uí:dət. Ənkó:l 'ueč t ná:m 'nəč poué:dou. Tò: te že dó:ug ní: bló:. 'Zeí uam bəm pa 'kei poué:dou. Səm uqs uí:du, kogá: ste dé:lal. Že dó:ug uaj ní: bló: na ubè:sk. 'Zeí uama m pa né:kei poué:dou. Poklé:cou səm ga. A'no d bəm dà:u! Naxlé:stu ga bəm. Na bə:m ga naxlé:stu. Dè:i mo bombə:m. Tò: jo dó:ug ní: bló:. 'Ze jo m pa uozmé:rjou. Kogá: jə uə dà:la? 'Že dó:ug jəx ní: blə u uà:s. Jəm bəm žè: poué:dou, kogá: m:sləm. Uí:du səm jəx, k so š'lə na Jà:məjk.

3.2.3.2 Povratni osebni zaimek

	ed., naglaš.	ed., nenaglaš.
I		
R	<i>sé:be</i>	<i>se</i>
D	<i>sé:p</i>	<i>sə ~ s</i>
T	<i>sé:be</i>	<i>se</i>
M	<i>sé:p</i>	
O	<i>zbó:i ~ sà:bo</i>	

Povratni osebni zaimek se sklanja enako kot osebni zaimek za 2. os. ed., le da nima imenovalnika. Navezne oblike v tož. ed., npr.: *zà:se*, *và:se*, *prè:tse ~ prè:ce*.

3.2.3.3 Vprašalni zaimki¹³⁰

ed.	za osebo	za stvar
I	<i>gdò:ʀ^I ~ kè:ʀ</i>	<i>'ka^I ~ 'ko^{III} ~ kogá: ~ ko'ga ~ kó:ga ~ kʷá: ~ ká: ~ ká:i</i>
R	<i>kè:ʀga ~ kó:ga</i>	<i>'ko ~ 'ka ~ kogá: ~ ko'ga ~ kó:ga ~ kʷá: ~ ká: ~ ká:i</i>
D	<i>kè:ʀmo ~ kó:mu</i>	<i>č'mo</i>
T	<i>kè:ʀga ~ kó:ga</i>	<i>'ko ~ 'ka ~ kogá: ~ ko'ga ~ kó:ga ~ kʷá: ~ ká: ~ ká:i</i>
M	<i>kè:ʀmo ~ kó:m</i>	<i>č'mo ~ kó:m</i>
O	<i>kè:ʀmo ~ kó:m</i>	<i>č:m ~ kó:m</i>

^I Psl. **kʷto*.

^{II} Psl. **kajb*.

^{III} O razvoju vprašalnice *kaj* gl. Ramovš 1952: 89 in Snoj 1997.¹³¹

Namesto pravega samostalniškega vprašalnega zaimka se za vpraševanje po osebi v vseh sklonih največkrat rabi kar posamostaljeni pridevniški vrstni vprašalni zaimek *kè:ʀ* 'kateri (človek)'.

Vprašalni zaimek za stvar je v mest. in or. pogosto (nedosledno) enak samostalniškemu vprašalnemu zaimku za osebo.

3.2.3.4 Oziralni zaimki

ed.	za osebo	za stvar
I	<i>gdò:ʀ^I ~ kè:ʀ^{II}</i>	<i>'kqR^{III}</i>
R	<i>kè:ʀga</i>	<i>'kqR</i>
D	<i>kè:ʀmo</i>	<i>kè:ʀmo</i>
T	<i>kè:ʀga</i>	<i>'kqR</i>
M	<i>kè:ʀmo</i>	<i>kè:ʀmo</i>
O	<i>kè:ʀmo</i>	<i>kè:ʀmo</i>

^I Psl. **kʷto že*.

^{II} Psl. **kʷterʷjʷ*.

^{III} Psl. **ka že*.

Tudi namesto samostalniškega oziralnega zaimka za osebo *gdò:ʀ* se pogosto rabi kar posamostaljeni pridevniški vrstni oziralni zaimek *kè:ʀ*.

¹³⁰ Vsi zaimki se sklanjajo po zaimenski sklanjatvi.

¹³¹ »Oblika se je prek absolutnega oziralnega zaimka in veznika razvila iz psl. **ká* s prvotnim pomenom 'kam', to pa iz ide. lativa **kʷaH*, ohranjenega tudi v lat. *quā* 'kje, kjer, kod, koder'.« (Snoj 1997: 187)

3.2.3.5 Poljubnostni zaimki

ed.	za osebo	za stvar
I	<i>gd̩̀: ~ k̩̀:R</i>	<i>'k̩̀j̩̀¹</i>

¹ Psl. **kajb̩̀*.

Kot za oziralni zaimek tudi za poljubnostnega velja, da se namesto njega za osebo pogosto uporablja kar posamostaljeni pridevniški vrstni oziralni zaimek *k̩̀:R*.

3.2.3.6 Nedoločni zaimki

za osebo	m. sp. ed.	ž. sp. ed.	m. sp. mn.	ž. sp. mn.
I	<i>a'd̩̀n¹</i>	<i>a'na</i>	<i>aǹ̩:</i>	<i>aǹ̩:</i>
R	<i>aŋ'ga</i>	<i>a'ne ~ aǹ̩:</i>	<i>a'ǹ̩x</i>	<i>a'ǹ̩x</i>
D	<i>an'mo</i>	<i>a'ǹ̩</i>	<i>a'ǹ̩m</i>	<i>a'ǹ̩m</i>
T	<i>aŋ'ga</i>	<i>a'no</i>	<i>a'ne</i>	<i>a'ne</i>
M	<i>an'mo</i>	<i>a'ǹ̩</i>	<i>a'ǹ̩x</i>	<i>a'ǹ̩x</i>
O	<i>an'mo</i>	<i>a'no</i>	<i>a'ǹ̩m</i>	<i>a'ǹ̩m</i>

¹ Psl. *(j)*ed̩̀ǹ̩b̩̀*.

Namesto nedoločnega zaimka za osebo se v kroparskem govoru rabi posamostaljeni končniško naglašeni števnik *a'd̩̀n* 'eden'.

Namesto nedoločnega zaimka za stvar se v odvisnih sklonih navadno rabi besedna zveza *ana st̩̀à:R*, *ana r̩̀:č̩̀*, npr.:

za stvar	ed.
I	<i>ǹ̩:'k̩̀j̩̀¹</i>
R	<i>ane st̩̀ar̩̀:</i>
D	<i>an st̩̀á:R</i>
T	<i>ǹ̩:'k̩̀j̩̀ ~ ano st̩̀à:R</i>
M	<i>an st̩̀á:R</i>
O	<i>ano st̩̀arj̩̀:</i>

¹ Psl. **ǹ̩-̩̀kajb̩̀*.

3.2.3.7 Mnogostni zaimki

ed.	za osebo	za stvar
I	<i>mà:rzgdò:¹ ~ mà:Rskè:R</i>	<i>mà:rs'keĩ^{II}</i>

¹ Zahodnojužnoslovansko **mar-si-kъto*.

^{II} Zahodnojužnoslovansko **mar-si-kajъ*.

Mnogostni zaimek za osebo in stvar se sklanja enako kot vprašalni zaimek za osebo.

3.2.3.8 Nikalni zaimki

ed.	za osebo	za stvar
I	<i>nobè:n ~ nobè:dən^I</i>	<i>'nəč^{II}</i>

^I Psl. **n-ob-edьnъ*.

^{II} Psl. **ni-čъ*.

Nikalni zaimek za osebo se sklanja po glavnem sklanjatvenem vzorcu 1. pridevniške sklanjatve (je pravzaprav posamostaljeni pridevniški vrstni nikalni zaimek). Namesto nikalne zaimka za stvar se v odvisnih sklonih navadno uporablja besedna zveza *nobè:na stuà:R*.

3.2.3.9 Totalni zaimki

ed.	za osebo	za stvar
I	<i>usà:k^I</i>	<i>u'se</i>

^I Psl. **vъxakъ*, ki se je sklanjal po trdi zaimenski sklanjatvi.

Ker sta to pravzaprav posamostaljena pridevniška zaimka, se tako tudi sklanjata.

3.2.3.10 Kazalni nedoločni zaimek

ed.
I <i>uonè:^I</i>
R <i>uon'ga</i>

^I Tvorjeno iz psl. **on-ъ*.

Ta zaimek se sklanja kot pridevniški vrstni kazalni zaimek *tà:*.

3.2.4 Pridevniški zaimek

Pridevniški zaimek¹³² (pronomen) se uporablja namesto pridevnika – v stavku ima večinoma funkcijo ujemalnega prilastka, redko česa drugega. Od pridevniških zaimkov v slovenskem knjižnem jeziku¹³³ se kroparski pridevniški zaimki večinoma razlikujejo le na izrazni ravni (glasovno in naglasno), medtem ko razlik v pomenu in rabi ter pregibanju skorajda ni.

V kroparskem govoru se uporabljajo naslednje vrste pridevniških zaimkov:¹³⁴

	I. kakovostni	II. vrstni	III. svojilni	IV. količinski
1. vprašalni	<i>ká:šən ~ ká:kšən</i>	<i>kè:R</i>	<i>žgá:u</i>	<i>kò:lk ~ kú:lk ~ kú:k</i>
2. oziralni	<i>'kaka:ršən</i>	<i>kè:R</i>		<i>kò:lkar ~ kù:lkar</i>
3. nedoločni		<i>an 'neki'</i>		
4. poljubnostni	<i>'kqšən ~ 'kqkšən</i>	<i>kè:R ~ 'kqšən</i>		<i>'kei</i>
5. mnogostni	<i>mà:rs'kqšən</i>	<i>mà:rskè:R</i>		
6. oziralno-poljubnostni	<i>'kaka:ršən kò:l</i>	<i>kè:R kò:l</i>		<i>kò:lkar kò:l</i>
7. celostni		<i>usà:k</i>		<i>'uəs, u'se, ubà:</i>
8. nikalni	<i>nobè:n</i>	<i>nobè:n</i>		<i>'nəč</i>
9. drugostni	<i>da:rgà:čən</i>	<i>dru:x</i>		
10. istostni	<i>enà:k</i>	<i>ì:st</i>		
11. kazalni	<i>tá:k,^I tá:kke</i>	<i>tà:, tà:le, tò:le</i> <i>tè:st</i> <i>gù:n^{II}</i>		<i>tò:lk ~ tò:k ~ tú:lk ~ tú:k, tká:ī, tká:īle</i>
12. osebni svojilni			<i>mò:ī; tvó:ī ~ tó:ī; negó:u, né:n; 'nqš; 'uqš; n̄:xou; nà:jən; uà:jən</i>	
13. osebni povratno svojilni			<i>svó:ī ~ só:ī</i>	

^I Psl. *takъ.

^{II} Psl. *onъjb.

¹³² »Zaimek lahko stoji v stavku namesto pridevnika ali samostalnika. [...] Samostalniški zaimki se sklanjajo po posebnih sklanjatvah. [...] Pridevniški zaimki se sklanjajo kot pridevniki.« (Ahačič 2017: 52–56)

¹³³ Prim. Toporišič 1992: 366, Toporišič 2000: 335.

¹³⁴ Predstavitev pridevniških zaimkov v kroparskem govoru je zasnovana na Preglednici pridevniških zaimkov v *Slovenski slovnici* (Toporišič 1976: 271).

Pridevniški zaimki se v kroparskem govoru lahko nadomeščajo z različnimi besedami in besednimi zvezami, npr.:

- vrstni vprašalni zaimek *kè:R* 'kateri' je najpogosteje nadomeščen z zvezo (samostalniškega) vprašalnega zaimka *kaj*, predloga *za* in nedoločnega vrstnega zaimka *en*: 'ko za en 'kaj za eden' ('*Ko pa i tò: za n à:ũto?* 'Ko pa má:š za no pù:nco? *Kogá: s narè:du za no f^u:Rčo?*);
- vrstni oziralni zaimek *kè:R* 'kateri' se pogosto uporablja namesto osebnega oziralnega zaimka *gdò:R* 'kdor' in je lahko nadomeščen z zvezo kazalnega zaimka *tisti* in oziralnega veznika *ki*: *tì:st k* (*Tì:st k bõ prè:x pa:R'šõu, bõ ...*);
- vrstni nedoločni zaimek *en*, *neki* je najpogosteje nadomeščen z zvezo zaimkov *en* in *tak*: *an tá:k* (*An tá:k opčũ:tæk sãm dõ:bu, 'kukar da p ...*);
- kakovostni oziralni zaimek *kakršen* je najpogosteje nadomeščen z oziralnim veznikom *kakor*: 'kuka:R (*Tá:k, 'kuka:R jè:, na bõ: dé:leč pa:R'šõu ...*);
- kakovostni istostni zaimek *enak* je najpogosteje nadomeščen z zvezo nepregibnega pridevnika/prislova *glih* in kakovostnega kazalnega zaimka *tak*: *gl̩:x tá:k* (*Gl̩:x tá:ko pù:nco sãm ũ:du ...*);
- vsi svojilni zaimki od 2. do 11. razreda so najpogosteje nadomeščeni z zvezo predloga *od* in ustreznega (pridevniškega) vrstnega zaimka, npr.: *ũot kè:rga, ũod an'ga, ũod 'kašõnga, ũod mà:Rskè:rga, ũot kè:rga kò:l, od usà:g:a, od nobè:nga, od drũ:iga, od è:zdga, od tèt:ga, od tì:zdga, od gũ:nga, od mó:iga ...*;
- osebni svojilni zaimek je najpogosteje nadomeščen z zvezo predloga *od* in ustreznega (samostalniškega) osebnega zaimka ali (pridevniškega) kazalnega zaimka, npr.: *od 'nax dvè:x / od gũ:nax dvè:x* 'od njih/onih dveh' oz. 'njun' (*Tà: à:ũto i pa ũod 'nax dvè:x*).

3.2.4.1 Sklanjanje pridevniških zaimkov

Večina pridevniških zaimkov se sklanja kot pridevniki – v kroparskem govoru se trda in mehka zaimenska sklanjatev ne razlikujeta, saj je prišlo do posplošitve trde sklanjatev.

Glavni sklanjatveni vzorec – trda zaimenska sklanjatev

	m. sp. ed.	ž. sp. ed.	m. sp. mn.	ž. sp. mn.	m. sp. dv.	ž. sp. dv.
I	<i>tì:st-ø¹</i>	<i>tì:st-a</i>	<i>tì:st-ø</i>	<i>tì:st-e</i>	<i>tì:st-a ~ tì:st-e (dvà:)</i>	<i>tì:st-e (dvè:)</i>
R	<i>tì:zd-ga</i>	<i>tì:st-e</i>	<i>tì:st-ax</i>	(ostali skloni kot v m. sp. mn.)	<i>tì:st-ax</i>	<i>tì:st-ax</i>
D	<i>tì:st-mo</i>	<i>tì:st-ø</i>	<i>tì:st-øm</i>		<i>tì:st-øm</i>	<i>tì:st-øm</i>
T	<i>tì:zd-ga ~ tì:st-ø</i>	<i>tì:st-o</i>	<i>tì:st-e</i>		<i>tì:st-a ~ tì:st-e</i>	<i>tì:st-e</i>
M	<i>tì:st-mo</i>	<i>tì:st-ø</i>	<i>tì:st-ax</i>		<i>tì:st-ax</i>	<i>tì:st-ax</i>
O	<i>tì:st-mo</i>	<i>tì:st-o</i>	<i>tì:st-øm</i>		<i>tì:st-øm</i>	<i>tì:st-øm</i>

¹ Psl. **t̩ jist̩j̩b̩*.

Tako še: *è:st, drũ:x, gũ:n, kè:R, mà:Rskè:R, an, nobè:n, negó:ũ, nèt:n, tá:k, ená:k, žgá:ũ* itd.

Glavni sklanjatveni vzorec – mehka zaimenska sklanjatev

	m. sp. ed.	ž. sp. ed.	m. sp. mn.	ž. sp. mn.	m. sp. dv.	ž. sp. dv.
I	<i>mó:ĩ-ø</i> ¹	<i>mó:j-a</i>	<i>mó:ĩ-ø</i>	<i>mó:j-e</i>	<i>mó:j-a</i> ~ <i>mó:j-e</i> (<i>dvà:</i>)	<i>mó:j-e</i> (<i>dvè:</i>)
R	<i>mó:ĩ-ga</i>	<i>mó:j-e</i>	<i>mó:j-əx</i>	(ostali skloni kot v m. sp. mn.)	<i>mó:j-əx</i>	<i>mó:j-əx</i>
D	<i>mó:ĩ-mo</i>	<i>mó:ĩ-ø</i>	<i>mó:j-əm</i>		<i>mó:j-əm</i>	<i>mó:j-əm</i>
T	<i>mó:ĩ-ga</i> ~ <i>mó:ĩ-ø</i>	<i>mó:j-o</i>	<i>mó:j-e</i>		<i>mó:j-a</i> ~ <i>mó:j-e</i>	<i>mó:j-e</i>
M	<i>mó:ĩ-mo</i>	<i>mó:ĩ-ø</i>	<i>mó:j-əx</i>		<i>mó:j-əx</i>	<i>mó:j-əx</i>
O	<i>mó:ĩ-mo</i>	<i>mó:j-o</i>	<i>mó:j-əm</i>		<i>mó:j-əm</i>	<i>mó:j-əm</i>

¹ Psl. **mojb*.

Tako še: *túó:ĩ*¹³⁵ ~ *tó:ĩ*, *suó:ĩ* ~ *só:ĩ*, *'nqš*, *'uqš*.

Premene osnove

1. V mn. m. sp. in v ž. sp. izpade neobstojni polglasnik med nezvočnikom in zvočnikom v obrazilu -*ən-* (< **bn-b*), npr. v poljubnostnem zaimku *'kqšən*:

	m. sp. ed.	ž. sp. ed.	m. sp. mn.	ž. sp. mn.
I	<i>'kqšən-ø</i>	<i>'kqšn-a</i>	<i>'kqšn-ə</i>	<i>'kqšn-e</i>
R	<i>'kqšəŋ-ga</i>	<i>'kqšn-e</i>	<i>'kqšn-əx</i>	<i>'kqšn-əx</i>

Tako še: *da:rgà:čən*, *ká:šən*, *'kqka:řšən*, *mà:rs'kqšən*.

2. V odvisnih sklonih ed. m. sp., v mn. m. sp. ter v ž. sp. se naglašeni samoglasnik podaljša in hkrati kakovostno spremeni, npr. v osebnih svojilnih zaimkih *'nqš*, *'uqš*:

	m. sp. ed.	ž. sp. ed.	m. sp. mn.	ž. sp. mn.
I	<i>'nqš-ø</i>	<i>ná:š-a</i>	<i>ná:š-ø</i>	<i>ná:š-e</i>
R	<i>ná:ž-ga</i>	<i>ná:š-e</i>	<i>ná:š-əx</i>	(ostali skloni kot v m. sp. mn.)
D	<i>ná:š-mo</i>	<i>ná:š-ø</i>	<i>ná:š-əm</i>	

¹³⁵ Prim. Šekli 2008: 41–59.

3. V odvisnih sklonih ed. m. sp., v mn. m. sp. ter v ž. sp. se naglašeni samoglasnik kakovostno premeni, npr. v osebnih svojilnih zaimkih *mó:ī*, *túó:ī* ~ *tó:ī*, ter osebnem povratnem svojilnem zaimku *suó:ī* ~ *só:ī*:

	m. sp. ed.	ž. sp. ed.	m. sp. mn.	ž. sp. mn.
I	<i>tvó:ī-ø</i>	<i>tvó:j-a</i>	<i>tvó:ī-ø</i>	<i>tvó:j-e</i>
R	<i>tvó:ī-ga</i>	<i>tvó:j-e</i>	<i>tvó:j-ax</i>	(ostali skloni kot v m. sp. mn.)
D	<i>tvó:ī-mo</i>	<i>tvó:ī-ø</i>	<i>tvó:j-əm</i>	

Sklanjatvene posebnosti pridevniških zaimkov

1. Posebno sklanjatev ima vrstni kazalni zaimek *tà:*, *tà:le*, ki se lahko sklanja tudi po končniškem naglasnem tipu:

	m. sp. ed.	ž. sp. ed.	sr. sp. ed.	m. sp. mn.	ž. sp. mn.	m. sp. dv.	ž. sp. dv.
I	<i>t-à:</i> , <i>t-à:le</i>	<i>t-à:</i> , <i>t-à:le</i>	<i>t-ò:</i> ~ <i>t-à:</i> , <i>t-ò:le</i> ~ <i>t-à:le</i>	<i>t-ə</i> , <i>t-ələ</i> ~ <i>t-è:l</i>	<i>t-è:</i> , <i>t-è:le</i>	<i>t-è: dvà:</i> , <i>t-è:le dvà:</i>	<i>t-è: dvè:</i> , <i>t-è:le dvè:</i>
R	<i>t-è:ga</i> ~ <i>d-'ga</i> , <i>t-è:gale</i> ~ <i>d-'gale</i>	<i>t-è:</i> , <i>t-è:le</i>	(ostali skloni kot v m. sp.)	<i>t-ax</i> , <i>t-ələx</i>	(ostali skloni kot v m. sp. mn.)	(ostali skloni kot v m. sp. mn., lahko s števnikom <i>dvà:</i> v ustreznem sklonu)	(ostali skloni kot v m. sp. mn., lahko s števnikom <i>dvè:</i> v ustreznem sklonu)
D	<i>t-è:mo</i> ~ <i>t-'mò</i> , <i>t-è:mole</i> ~ <i>t-'mòle</i>	<i>t-ə</i> , <i>t-ələ</i> ~ <i>t-əl</i> ~ <i>t-è:l</i>		<i>t-əm</i> , <i>t-ələm</i>			
T	<i>t-è:ga</i> ~ <i>d-'ga</i> , <i>t-è:gale</i> ~ <i>d-'gale</i> ; <i>t-à:</i> , <i>t-à:le</i>	<i>t-ò:</i> , <i>t-ò:le</i>		<i>t-è:</i> , <i>t-è:le</i>			
M	<i>t-è:mo</i> ~ <i>t-'mò</i> , <i>t-è:mole</i> ~ <i>t-'mòle</i>	<i>t-ə</i> , <i>t-ələ</i> ~ <i>t-əl</i> ~ <i>t-è:l</i>		<i>t-ax</i> , <i>t-ələx</i>			
O	<i>t-è:mo</i> ~ <i>t-'mò</i> , <i>t-è:mole</i> ~ <i>t-'mòle</i>	<i>t-ò:</i> , <i>t-ò:le</i>		<i>t-əm</i> , <i>t-ələm</i>			

2. Sklanjatev vrstnega celostnega zaimka $\underline{u}s\grave{a}:k$ je v ednini povsem običajna, tj. s pridevniškimi končnicami in nepremičnim naglasom na osnovi, v množini in dvojini pa je enaka celostnemu količinskemu zaimku $\underline{u}\grave{s}$ s končniškim naglasom:

	m. sp. ed.	ž. sp. ed.	m. sp. mn.	ž. sp. mn.	m. sp. dv.	ž. sp. dv.
I	$\underline{u}s\grave{a}:k-\emptyset$	$\underline{u}s\grave{a}:k-a$	$\underline{u}'s-\grave{a} \sim \underline{u}s-\grave{i}:$	$\underline{u}'s-e$	$\underline{u}b-\grave{a}:^1$	$\underline{u}b-\grave{e}:$
R	$\underline{u}s\grave{a}:g-ga$	$\underline{u}s\grave{a}:k-e$	$\underline{u}'s-\grave{a}x$	(ostali skloni kot v m. sp. mn.)	$\underline{u}b-\acute{e}:x$	(ostali skloni kot v m. sp.)
D	$\underline{u}s\grave{a}:k-mo$	$\underline{u}s\grave{a}:k-\emptyset$	$\underline{u}'s-\grave{a}m$		$\underline{u}b-\acute{e}:m(a)$	
T	$\underline{u}s\grave{a}:g-ga$	$\underline{u}s\grave{a}:k-o$	$\underline{u}'s-e$		$\underline{u}b-\grave{a}:$	
M	$\underline{u}s\grave{a}:k-mo$	$\underline{u}s\grave{a}:k-\emptyset$	$\underline{u}'s-\grave{a}x$		$\underline{u}b-\acute{e}:x$	
O	$\underline{u}s\grave{a}:k-mo$	$\underline{u}s\grave{a}:k-o$	$\underline{u}'s-\grave{a}m$		$\underline{u}b-\acute{e}:m(a)$	

¹ Psl. *oba 'oba'.

3. Vrstni nedoločni zaimek *an* 'neki' se sklanja po glavnem sklanjatvenem vzorcu, a je vedno nenaglašen:

	m. sp. ed.	ž. sp. ed.	m. sp. mn.	ž. sp. mn.
I	<i>an</i> - \emptyset	<i>an</i> -a	<i>an</i> - \emptyset	<i>an</i> -e
R	<i>aŋ</i> -ga	<i>an</i> -e	<i>an</i> - $\acute{a}x$	(ostali skloni kot v m. sp.)
D	<i>an</i> -mo	<i>an</i> - \emptyset	<i>an</i> - $\acute{a}m$	
T	<i>aŋ</i> -ga ~ <i>an</i> - \emptyset	<i>an</i> -o	<i>an</i> -e	
M	<i>an</i> -mo	<i>an</i> - \emptyset	<i>an</i> - $\acute{a}x$	
O	<i>an</i> -mo	<i>an</i> -o	<i>an</i> - $\acute{a}m$	

4. Količinska celostna zaimka $\underline{u}\grave{s}$ oz. za dvoje $\underline{u}b\grave{a}$: se sklanjata po končniškem naglasnem tipu:

	m. sp. ed.	ž. sp. ed.	m. sp. mn.	ž. sp. mn.	m. sp. dv.	ž. sp. dv.
I	$\underline{u}\grave{s}-\emptyset$	$\underline{u}'s-a$	$\underline{u}'s-\grave{a} \sim \underline{u}s-\grave{i}:$	$\underline{u}'s-e$	$\underline{u}b-\grave{a}:$	$\underline{u}b-\grave{e}:$
R	$\underline{u}z-\acute{g}a$	$\underline{u}'s-e$	$\underline{u}'s-\acute{a}x$	(ostali skloni kot v m. sp. mn.)	$\underline{u}b-\acute{e}:x$	(ostali skloni kot v m. sp.)
D	$\underline{u}s-\acute{l}mo$	$\underline{u}'s-\grave{a}$	$\underline{u}'s-\acute{a}m$		$\underline{u}b-\acute{e}:m \sim \underline{u}b-\acute{e}:ma$	
T	$\underline{u}z-\acute{g}a \sim \underline{u}\grave{s}-\emptyset$	$\underline{u}'s-o$	$\underline{u}'s-e$		$\underline{u}b-\grave{a}:$	
M	$\underline{u}s-\acute{l}mo$	$\underline{u}'s-\grave{a}$	$\underline{u}'s-\acute{a}x$		$\underline{u}b-\acute{e}:x$	
O	$\underline{u}s-\acute{l}mo$	$\underline{u}'s-o$	$\underline{u}'s-\acute{a}m$		$\underline{u}b-\acute{e}:m \sim \underline{u}b-\acute{e}:ma$	

Količinski celostni zaimek *ʎas* se pogosto zamenjuje s pridevnikom *cɛ:ʎ*, npr.:
ʎsà: KRò:pa i š'la na 'kəp. ~ Cɛ:la KRò:pa i š'la na 'kəp.
Po ʎ'sə xá:l səm se polɛ:ʎ. ~ Po cɛ:l xá:l səm se polɛ:ʎ.

5. Količinski vprašani zaimek *kú:lk ~ kò:k* in količinski kazalni zaimek *tú:lk ~ tó:k* se sklanjata v vseh spolih enako (in sicer po glavnem sklanjatvenem vzorcu za m. sp. mn. – le v tož. je enako kot v im. končnica - \emptyset), npr.:

ed.	
I	<i>kú:lk-\emptyset</i>
R	<i>kú:lk-əx</i>
D	<i>kú:lk-əm</i>
T	<i>kú:lk-\emptyset</i>
M	<i>kú:lk-əx</i>
O	<i>kú:lk-əm</i>

6. Količinski zaimki – nikalni *'nəč*, poljubnostni *'kɛj*, oziralni *kò:lkar* – so nepregibni:

m., ž., sr. sp.	
I	<i>kò:lkar (fá:ntou / pù:nc / jà:ic)</i>
R	<i>kò:lkar (fá:ntou / pù:nc / jà:ic)</i>
D	<i>kò:lkar (fá:ntəm / pù:ncəm / jà:icəm)</i>
T	<i>kò:lkar (fá:ntou / pù:nc / jà:ic)</i>
M	<i>kò:lkar (fá:ntəx / pù:ncəx / jà:icəx)</i>
O	<i>kò:lkar (fá:ntəm / pù:ncəm / jà:icəm)</i>

3.2.4.3 Diahrona predstavitev

	m. sp. ed.		ž. sp. ed.		m. sp. mn.		ž. sp. mn.		m. sp. dv.		ž. sp. dv.	
	krop.	psl.	krop.	psl.	krop.	psl.	krop.	psl.	krop.	psl.	krop.	psl.
I	-∅	< *-b / < *-b	-a	< *-a	-∅	< *-i	-e	< *-e	-a ~ -e	< *-a / < *-e ^I	-e	< *-e
R	-ga	< *-ego	-e	< *-eje	-ax	< *-ixb			-ax	< *-ixb ^{II}	-ax	< *-ixb
D	-mo	< *-emu	-∅	< *-eji	-am	< *-imb			-am	< *-imb	-am	< *-imb
T	-ga ~ -∅	< *-ego / < *-b/*-b	-o	< *-o	-e	< *-e	(ostali skloni kot v m. sp. mn.)		-a ~ -e	< *-a / < *-e	-e	< *-e
M	-mo	< *-emu (=D)	-∅	< *-eji	-ax	< *-ixb			-ax	< *-ixb	-ax	< *-ixb
O	-mo	< *-emu (=D)	-o	< *-ejo	-am	< *-imi			-am	< *-imi	-am	< *-imi

^I Samo skupaj s števnikom *dva* (npr.: *ná:še dvà:, mó:je dvà:*); končnica svojilnega zaimka je posplošena iz im. dv. ž. sp.

^{II} Končnice odvisnih sklonov dvojine so posplošene iz množinskih oblik.

3.2.5 Števniki

Števniki so pridevniška besedna vrsta za izražanje števila in količine štetega, mesta v vrsti, kratnosti. Kroparski števniki se v glavnem ne razlikujejo od števnikov v slovenskem knjižnem jeziku,¹³⁶ razlike so predvsem na glasoslovni in delno na naglasni ravnini.

Število		Glavni števniki	Vrstilni števniki	Ločilni števniki	Množilni števniki
1	m. sp.	<i>é:dən-ø ~ a'dən-ø¹ ~ é:n-ø ~ an-ø ~ ən-ø ~ n-ø</i>	<i>(ta) pǫ:R-u</i>		<i>enò:jən-ø</i>
	ž. sp.	<i>é:n-a ~ ě:n-a ~ a'n-a ~ an-a</i>	<i>(ta) pǫ:Rŭ-a</i>		
2	m. sp.	<i>dv-à: ~ dŭ-à:</i>	<i>(ta) drú:k-ø</i>	<i>dvò:ī-ø</i>	<i>dvò:jən-ø</i>
	ž. sp.	<i>dv-ĕ:</i>	<i>(ta) drú:g-a</i>		
3	m. sp.	<i>ta:R-jè: ~ tri-jè: ~ trì:je</i>	<i>(ta) tré:t-ø</i>		<i>trò:jən-ø</i>
	ž. sp.	<i>tr-ì:</i>	<i>(ta) tré:t-a</i>		
4	m. sp.	<i>šť:R-jə ~ šť:R-je</i>	<i>(ta) četǫ:Ri-ø</i>		
	ž. sp.	<i>šť:R-ø ~ šť:R-i</i>	<i>(ta) četǫ:Ri-a</i>		
5	m., ž. sp.	<i>pè:t-ø</i>	<i>(ta) pé:t-ø -a</i>		
6	m., ž. sp.	<i>šĕ:st-ø ~ šĕ:st-ø</i>	<i>(ta) šĕ:st-ø -a</i>		
7	m., ž. sp.	<i>sĕ:dəm-ø</i>	<i>(ta) sé:dəm-ø -a</i>		
8	m., ž. sp.	<i>uó:səm-ø</i>	<i>(ta) uó:səm-ø -a</i>		
9	m., ž. sp.	<i>deuĕ:t-ø</i>	<i>(ta) deuĕ:t-ø -a</i>		
10	m., ž. sp.	<i>desĕ:t-ø</i>	<i>(ta) desĕ:t-ø -a</i>		
11	m., ž. sp.	<i>aná:īst-ø</i>	<i>(ta) aná:īst-ø -a</i>		
12	m., ž. sp.	<i>dvà:naīst-ø ~ dvaná:īst-ø</i>	<i>(ta) dvà:naīst-ø -a ~ (ta) dvaná:īst-ø -a</i>		
100	m., ž. sp.	<i>stò:-ø</i>	<i>(ta) stó:t-ø -a</i>	<i>(na) stò:-e</i>	<i>(na) stò:-e</i>
1000	m., ž. sp.	<i>ř:soč-ø ~ tà:užənt-ø</i>	<i>(ta) ř:soč-ø -a ~ (ta) tà:užənt-ø -a</i>	<i>(na)</i> <i>tà:užənt-e</i>	<i>(na)</i> <i>tà:užənt-e</i>

¹ Števnika *é:dən-ø ~ a'dən-ø* se rabita samostalniško.

¹³⁶ Prim. Ahačič 2017: 57–60, Toporišič 1992: 324, Toporišič 2000: 329.

3.2.5.1 Glavni števniki

Štetje: 'nəč, é:na, dvè:, trè:, ští:r, pè:t, šèst, sé:dəm, uó:səm, deuè:t, desè:t, aná:ist, dvà:naist ~ dvaná:ist, trè:naist ~ triná:ist, ští:rnaist ~ štà:rnaist, pè:tnaist, šè:stnaist, sé:dəmnaist, uó:səmnaist, deuè:tnaist, duè:ist ~ duè:iset, é:nanduè:ist ~ a'nduè:ist, duà:nduè:ist, trè:nduè:ist, ští:rənduè:ist, pè:tənduè:ist, šè:stənduè:ist, sé:dənduè:ist, uó:sənduè:ist, deuè:tənduè:ist, trè:deset, ští:rdeset ~ štà:rdeset, pè:deset, šè:deset, sé:ndeset, uó:səndeset, deuè:deset, stò:, duè:stò, trè:stò, ští:rstò, pè:ctò, šè:stò, sé:dənstò, uó:səmstò, deuè:ctò, tà:užənt ~ antà:užənt ~ tì:soč.

Iz gradiva še: pè:təndvè:ist, é:nantrè:deset, dvà:ntrè:deset, trè:ntrè:deset, trè:nští:rdeset, šè:stənstí:rdeset, ó:səmští:rdeset, ští:rənpè:deset, pè:tənpè:deset, é:nanšè:deset, trè:nsé:ndeset, é:nanó:səmdeset, šè:stəno:səmdeset, deuè:təno:səmdeset, duà:ndeuè:deset, sé:dəndevè:deset, stò: dvè:ist, pè:ctò pè:deset, sé:dənstò dvà:

Sklanjanje glavnih števnikov

Ker so glavni števniki pridevniške besede, se tudi sklanjajo podobno kot pridevniki. Kroparski govor pri tej besedni vrsti pozna le sklanjatev z glasovnimi končnicami, sklanjanje s končnico -ø v kateremkoli sklonu pa je le izjemno in zelo redko.

Števnik 'nəč-ø se sklanja po 2. pridevniški sklanjatvi, torej s končnico -ø in nepremičnim naglasom na osnovi:

	m. sp.	ž. sp.
I	'nəč-ø (< *nič-b)	'nəč-ø
R	'nəč-ø	'nəč-ø
D	'nəč-ø	'nəč-ø
T	'nəč-ø	'nəč-ø
M	'nəč-ø	'nəč-ø
O	'nəč-ø	'nəč-ø

Števnik é:dən-ø ~ é:n-ø oz. é:n-a ~ é:n-a se sklanja po trdi zaimenski sklanjatvi in nepremičnem naglasnem tipu:

	m. sp.	ž. sp.
I	é:dən-ø ~ é:n-ø (< *(j)edьn-ъ)	é:n-a ~ é:n-a (< *-a)
R	é:n-ga (< *-e-go)	é:n-e (< *-e-ĭ-ę)
D	é:n-mo (< *-e-mu)	é:n-ø (< *-e-ĭ-ĭ)
T	é:n-ga (< *-e-go) ~ é:n-ø (< *-ъ)	é:n-o (< *-o)
M	é:n-mo (< **-e-mu, anal. po D)	é:n-ø (< *-e-ĭ-ĭ)
O	é:n-mo (< **-e-mu, anal. po D)	é:n-o (< *-e-ĭ-o)

Števniki *a'dən-ø* oz. *a'n-a* se sklanja po končniškem naglasnem tipu:

	m. sp.	ž. sp.
I	<i>a'dən-ø</i>	<i>a'n-a</i>
R	<i>aŋ'ga</i>	<i>a'n-e</i>
D	<i>an-'mo ~ n-'mo</i>	<i>a'n-ə</i>
T	<i>aŋ'ga</i>	<i>a'n-o</i>
M	<i>an-'mo</i>	<i>a'n-ə</i>
O	<i>an-'mo</i>	<i>a'n-o</i>

Števniki *an-ø ~ ən-ø ~ n-ø* oz. *an-a* je nenaglašen in se rabi kot naslonka:

	m. sp.	ž. sp.
I	<i>an-ø ~ ən-ø ~ n-ø</i>	<i>an-a</i>
R	<i>aŋ-ga ~ ŋ-ga</i>	<i>an-e</i>
D	<i>an-mo ~ n-mo</i>	<i>an-ø ~ n-ø</i>
T	<i>aŋ-ga ~ ŋ-ga ~ an-ø ~ n-ø</i>	<i>an-o</i>
M	<i>an-mo</i>	<i>an-ø</i>
O	<i>an-mo</i>	<i>an-o</i>

Glavni števniki *é:dən-ø* je pogosto v rabi kot posamostaljeni števniki, števniki *é:n-ø* se rabi kot pravi števniki, različica *a'dən-ø* pa je predvsem v funkciji nedoločnega samostalniškega zaimka 'nekdo', medtem ko je *an-ø ~ ən-ø ~ n-ø* v funkciji nedoločnega zaimka, npr.: *É:dən je pa:r'šəu, 'ne dvà: - É:n, duà:, trè:!* – *A'dən je pa:r'šəu, pa na vé:m, gdə:.* – *An člò:uk je pa:r'šəu.*

Števniki *dv-à: ~ du-à:* oz. *dv-è:* se sklanja po končniškem naglasnem tipu:

	m. sp.	ž. sp.
I	<i>dv-à: ~ du-à: (< *dʋv-a)</i>	<i>dv-è: (< *dʋv-ě)</i>
R	<i>dv-é:x (< *-ě-xʋ)</i>	
D	<i>dv-é:m (< *-ě-mʋ)</i>	
T	<i>dv-à: ~ du-à: (< *-a)</i>	(= m. sp.)
M	<i>dv-é:x (< *-ě-xʋ)</i>	
O	<i>dv-é:m (< *-ě-mi) ~ dv-é:ma (< *-ě-ma)</i>	

Števniki *tri-jè:* ~ *ta:R-jè:* oz. *tr-ì:* se sklanja po končniškem naglasnem tipu:

	m. sp.	ž. sp.
I	<i>tri-jè:</i> ~ <i>ta:R-jè:</i> (< * <i>trb-je</i>)	<i>tr-ì:</i> (< * <i>tr-i</i>)
R	<i>tr-è:X</i> (< * <i>-ě-xb</i>)	
D	<i>tr-è:m</i> (< * <i>-ě-mb</i>)	
T	<i>tr-ì:</i> (< * <i>-i</i>)	(= m. sp.)
M	<i>tr-è:X</i> (< * <i>-ě-xb</i>)	
O	<i>tr-è:m</i> (< * <i>-ě-mb</i>)	

Števniki *ští:R-jə* ~ *ští:R-je* oz. *ští:R-ø* ~ *ští:R-i* se sklanja po nepremičnem naglasnem tipu:

	m. sp.	ž. sp.
I	<i>ští:R-jə</i> ~ <i>ští:R-je</i> (< ** <i>četyr-bje</i> ~ ** <i>čtyr-bje</i>) ¹	<i>ští:R-ø</i> ~ <i>ští:R-i</i> (< * <i>-i</i>)
R	<i>ští:R-əx</i> (< * <i>-i-xb</i>)	
D	<i>ští:R-əm</i> (< * <i>-i-mb</i>)	
T	<i>ští:R-ø</i> ~ <i>ští:R-i</i> (< * <i>-i</i>)	(= m. sp.)
M	<i>ští:R-əx</i> (< * <i>-i-xb</i>)	
O	<i>ští:R-əm</i> (< * <i>-i-mi</i>)	

¹ Končnica *-je* je analogna po števniku *trije* (M. Snoj, *Slovenski etimološki slovar*³, www.fran.si), psl. končnica tega števnikarja je bila sicer *-e*.

Števniki *pè:t-ø* se sklanja po nepremičnem naglasnem tipu:

	m., ž. sp.
I	<i>pè:t-ø</i> (< * <i>pēt-b</i>)
R	<i>pè:t-əx</i> ~ <i>pé:t-əx</i> (< * <i>-i-xb</i>)
D	<i>pè:t-əm</i> ~ <i>pé:t-əm</i> (< * <i>-i-mb</i>)
T	<i>pè:t-ø</i> (< * <i>-b</i>)
M	<i>pè:t-əx</i> ~ <i>pé:t-əx</i> (< * <i>-i-xb</i>)
O	<i>pè:t-əm</i> ~ <i>pé:t-əm</i> (< * <i>-i-mi</i>)

Enako se sklanjajo vsi števniki do *deuè:təndeue:deset* v m. in ž. sp.

Nekateri glavni števniki, npr. *stò:* (in vse stotice), *t̃:soč* ~ *t̃:užənt*, se lahko sklanjajo po 1. ali 2. pridevniški sklanjatvi z nepremičnim naglasnim tipom na osnovi:

m., ž. sp.	
I	<i>stò:-ø</i> (< * <i>s̃bto-ø</i>)
R	<i>stó:t-əx</i> (< * <i>-i-x̃b</i>) ~ <i>stò:-ø</i>
D	<i>stó:t-əm</i> (< * <i>-i-m̃b</i>) ~ <i>stò:-ø</i>
T	<i>stò:-ø</i> (< * <i>s̃bto-ø</i>)
M	<i>stó:t-əx</i> (< * <i>-i-x̃b</i>) ~ <i>stò:-ø</i>
O	<i>stó:t-əm</i> (< * <i>-i-mi</i>) ~ <i>stò:-ø</i>

Premene osnove

Števniki od *pè:t* do *desè:t* in *stò:* v odvisnih sklonih (razen v tož., enakem im.) spremenijo kakovost naglašene samoglasnika. Poleg kakovostne premene naglašene samoglasnika le-ta doživi tudi premeno tonema (razen števnikov *sé:dəm*, *ó:səm*) iz ciklumfleksa (v im.) v akut (v odvisnih sklonih):

	m., ž. sp.	m., ž. sp.	m., ž. sp.	m., ž. sp.	m., ž. sp.	m., ž. sp.
I	<i>šè:st-ø</i> (< * <i>šest-b</i>)	<i>sé:dəm-ø</i> (< * <i>sedm-b</i>)	<i>uó:səm-ø</i> (< * <i>osm-b</i>)	<i>deuè:t-ø</i> (< * <i>devet-b</i>)	<i>desè:t-ø</i> (< * <i>deset-b</i>)	<i>stò:-ø</i> (< * <i>s̃bto-ø</i>)
R	<i>šé:st-əx</i>	<i>sé:dm-əx</i>	<i>uó:sm-əx</i>	<i>deuè:t-əx</i>	<i>desé:t-əx</i>	<i>stó:t-əx</i>

3.2.5.2 Vrstilni števniki

Vrstilni števniki: *pà:ru*, *drú:k*, *tré:t*, *četá:rt*, *pé:t*, *šé:st*, *sé:dəm*, *uó:səm*, *deuè:t*, *desé:t*, *aná:išt*, *dvà:naist* ~ *dvaná:išt* ..., *stó:t* ...

Še nekaj vrstilnih števnikov iz gradiva (rod. ed. m. sp.): *duà:ná:izdga*, *pè:təndvè:izdga*, *uó:səmdvè:izdga*, *devè:təndvè:izdga*, *uó:səmpè:desedga*, *trè:nsé:ndesedga*. Te oblike vrstilnih števnikov se uporabljajo tudi za označevanje datumov, tj. dnevov (npr. *duà:ná:izdga*) v mesecu (npr. *tré:dga*) in let (npr. *trè:nsé:ndesedga*) – ‘12. 3. 1973’.

Kategorija določnosti vrstilnih števnikov

Vrstilni števniki lahko kategorijo določnosti izražajo z določnim členom *ta*, npr.: *Ta tré:t səm biu. Pà:ruga má:ja gre'mo na Já:məŋk. U fá:ba:rk səm začé:u dé:lat duà:ntrè:desé:dga lé:ta. Ta pà:ru lé:t je blə γdò:*.

Sklanjanje vrstilnih števnikov

Vrstilni števniki se sklanjajo po 1. pridevniški (imensko-zaimenski) sklanjatvi in imajo različne oblike za sp in število:

m. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>pǫ:ru-ø</i> (< * <i>pbrv-ɔjɔ</i>)	<i>pǫ:ru-ə</i> ~ <i>pǫ:r-u</i> (< * <i>-ijī</i>)	<i>pǫ:ru-a</i> (< * <i>-ajā</i>)
R	<i>pǫ:ru-ga</i> (< * <i>-ajego</i>)	<i>pǫ:ru-əx</i> (< * <i>-yjiɔ</i>)	
D	<i>pǫ:ru-mo</i> ~ <i>pǫ:ru-mu</i> (< * <i>-uǰemu</i>)	<i>pǫ:ru-əm</i> (< * <i>-yǰimɔ</i>)	(= mn.)
T	<i>pǫ:ru-ga</i> (= R) ~ <i>pǫ:ru-ø</i> (= I)	<i>pǫ:ru-e</i> (< * <i>-yǰe</i>)	<i>pǫ:ru-a</i> (< * <i>-ajā</i>)
M	<i>pǫ:ru-mo</i> (anal. po D)	<i>pǫ:ru-əx</i> (= R mn.)	(= mn.)
O	<i>pǫ:ru-mo</i> (anal. po D)	<i>pǫ:ru-əm</i> (= D mn.)	

ž. sp.	ed.	mn.	dv.
I	<i>pǫ:ru-a</i> (< * <i>-ajā</i>)	<i>pǫ:ru-e</i> (< * <i>-ejē</i>)	
R	<i>pǫ:ru-e</i> (< * <i>-ejē</i>)		
D	<i>pǫ:ru-ə</i> ~ <i>pǫ:r-u</i> (< * <i>-ijī</i>)		
T	<i>pǫ:ru-o</i> (< * <i>-ojō</i>)	(= mn. m. sp.)	(= mn.)
M	<i>pǫ:ru-ə</i> ~ <i>pǫ:r-u</i> (< * <i>-ijī</i>)		
O	<i>pǫ:ru-o</i> (< * <i>-ojō</i>)		

Premene osnove

1. V odvisnih sklonih lahko vrstilni števniki dobi še en naglas (akut) na zadnjem delu besedotvorne podstave (sklopa), npr.:

I m., ž. sp.	<i>deu̇è:tnaj̇st-ø</i>	<i>u̇ó:səmnaj̇st-ø</i>	<i>ṧṫ:rdeṡet-ø</i>	<i>du̇à:ntṙi:deṡet-ø</i>
R m., ž. sp.	<i>deu̇è:tnaj̇zd-ga</i> ~ <i>deu̇è:tná:iżd-ga</i>	<i>u̇ó:səmnaj̇zd-ga</i> ~ <i>u̇ó:səmná:iżd-ga</i>	<i>ṧṫ:rdeṡed-ga</i> ~ <i>ṧṫ:rdeṡé:d-ga</i>	<i>du̇à:ntṙi:deṡed-ga</i> ~ <i>du̇à:ntṙi:deṡé:d-ga</i>

2. Glede na glavne števnike imajo vrstilni števniki lahko:

- drugo osnovo, npr.: *é:na* – *pǫ:ru*, *du̇è:* – *dṙú:k*, *ṧṫ:r* – *č̇eṫá:rt*;
- kakovostno premenjen naglašeni samoglasnik, npr.: *ó:səm* – *ó:səm*, *ṡé:dəm* – *ṡé:dəm*, *tṙi:* – *tṙé:t*;
- kakovostno in tonemsko premenjen naglašeni samoglasnik, npr.: *ṗè:t* – *ṗé:t*, *ṧè:st* – *ṧé:st*, *deu̇è:t* – *deu̇é:t*, *deṡè:t* – *deṡé:t*, *sṫò:* – *sṫó:t*.

3.2.5.3 Množilni in ločilni števniki

Ti so v kroparskem govoru zelo redki.

Tako množilni (npr. *dvò:jən* < **d̥v-øj-bn-ɔ*) kot tudi ločilni (npr. *dvò:ĩ* < **d̥v-øj-b*) števniki izražajo predvsem večvrstnost poimenovanega. Ločilni števniki ob sebi navadno zahtevajo še samostalnik *sʰò:rta* 'sorta' (kar se ne čuti kot pleonastično), medtem ko se za množilne števnike, ki izražajo vrsto, zdi, da tega samostalnika ob sebi ne potrebujejo. Sicer pa se za označevanje večvrstnosti poimenovanega pogosteje rabi besedna zveza iz glavnega števnik in samostalnika (npr. *dvè: sʰò:rte žbəló:ũ*). Tudi označevanje količine z množilnimi in ločilnimi števnik je le izjemno, saj se za to navadno uporabljajo kar glavni števniki (npr. *stò: žbəló:ũ*).

Nekaj primerov iz gradiva za izražanje vrste z ločilnimi in množilnimi števnik:

Dvò:je sʰò:rte nó:žou səm dè:lou. Tò: so duò:je sʰò:rte jù:rčkə. – Tò: so dvò:ĩnə, anè: so našrà:uban, anè: so pa za nabí:jat. Tà: ĩ enò:jən, tà: ĩ duò:jən, gù:n je pa trò:jən uó:kən.

Primer izražanja količine z ločilnimi in množilnimi števnik iz gradiva: *'Jest səm na stò:e cá:uřəlnoũ skouà:ũ, na stò:e, k səm biũ šlò:sar. (stò:e 'stotine' < *stto-e)*

Primer sklanjativne paradigme:

m.		mn.		dv.
sp.	ed.			
I	<i>enò:jən-ø</i> (< * <i>-ɔĩb</i>)	<i>enò:jn-ə</i> (< * <i>-ĩĩ</i>)		<i>enò:jn-a</i> (< * <i>-ajə</i>)
R	<i>enò:jəŋ-ga</i> (< * <i>-ajego</i>)	<i>enò:jn-əx</i> (< * <i>-yĩxɔ</i>)		(= mn.)
D	<i>enò:jən-mo</i> (< * <i>-ujemu</i>)	<i>enò:jn-əm</i> (< * <i>-yĩimɔ</i>)		
T	<i>enò:jəŋ-ga</i> (= R) / <i>enò:jən-ø</i> (= I)	<i>enò:jn-e</i> (< * <i>-yĩe</i>)		<i>enò:jn-a</i> (< * <i>-ajə</i>)
M	<i>enò:jən-mo</i> (anal. po D)	<i>enò:jn-əx</i> (< = R mn.)		(= mn.)
O	<i>enò:jən-mo</i> (anal. po D)	<i>enò:jn-əm</i> (< = D mn.)		

ž.		mn.		dv.
sp.	ed.			
I	<i>enò:jn-a</i> (< * <i>-ajə</i>)	<i>enò:jn-e</i> (< * <i>-eĩe</i>)		
R	<i>enò:jn-e</i> (< * <i>-eĩe</i>)			
D	<i>enò:jn-ə</i> (< * <i>-ĩĩ</i>)			
T	<i>enò:jn-o</i> (< * <i>-oĩo</i>)	(= mn. m. sp.)	(= mn.)	
M	<i>enò:jn-ə</i> (< * <i>-ĩĩ</i>)			
O	<i>enò:jn-o</i> (< * <i>-oĩo</i>)			

3.2.5.4 Nedoločni števnik – količinski pridevniki

Nedoločni števnik v kroparskem govoru so izrazi kot *má:l* ~ *'mal* ~ *'mau* ~ *'meĵ* 'malo', *pò:u*, *pracè:ĵ*, *uè:č*, *velk:k*, *pá:R*, *četq:rt*, *dó:st*, *do'uēl* ... in se uporabljajo kot levi prilastki ob samostalniškem jedru v rod. ed. ali rod. mn., npr.: *velk:k dná:rja*, *uè:č cà:ĵta*, *pá:R əldĵ:* itd.

Nekateri nedoločni števnik se lahko stopnjujejo, in sicer trostopenjsko, npr.: *má:l* – *'mən* – *'neĵmən*, *uəlk:k* – *uè:č* – *'neĵueč* itd. (*Tĵ:st*, *k ma 'neĵmən bó:štou*, *ma 'neĵueč daruá:.*), ali dvostopenjsko, npr.: *má:l* – *premá:l* (*premá:l mó:ke*), *uè:č* – *čĵ:m* 'več' (*Ušá:k je pret só:jo xĵ:šo čĵ:m 'več ssé:kou 'uən tĵ:zdga ledi:.*)

Nedoločni števnik se sklanjajo po nepremičnem naglasnem tipu na osnovi, in sicer večinoma po 2. pridevniški sklanjatvi (torej s končnico *-ø* v vseh spolih, sklonih in številih), npr.:

m., ž. sp.	
I	<i>pá:R-ø</i> (< *-b)
R	<i>pá:R-ø</i> (< *-b) ~ <i>pá:R-əx</i> (< *-i-xb)
D	<i>pá:R-ø</i> (< *-b) ~ <i>pá:R-əm</i> (< *-i-mb)
T	<i>pá:R-ø</i> (< *-b)
M	<i>pá:R-ø</i> (< *-b) ~ <i>pá:R-əx</i> (< *-i-xb)
O	<i>pá:R-ø</i> (< *-b) ~ <i>pá:R-əm</i> (< *-i-mi)

3.2.6 Glagol

Kroparski glagol (verbum) je polnopomenska pregibna besedna vrsta, ki označuje dejanje, stanje ipd.¹³⁷ V stavku ima v osebni glagolski obliki večinoma vlogo povedka, v nedoločniški obliki se lahko (zelo redko) uporablja v vlogi predmeta, npr.:

Glagol v vlogi povedka	Glagol v vlogi predmeta
<i>Smo u L̥:pənc se kopá:l, pó: smo pa š'lə tú:ʔr̥sco robò:tat pa kRamp̥:R, da smo pé:klə 'təm.</i>	<i>Ūčà:səx n̥:smo imé:l jé:st.</i>

3.2.6.1 Glagolske kategorije

Osebnе glagolske oblike ločijo slovnične kategorije: osebo, število, čas, naklon in način ter vid in vrsto. Glagoli so lahko prehodni (*d bəm dà:u an ž'bəl*) ali neprehodni (*gq:Rm̥:*).

3.2.6.1.1 Slovnična oseba in število

Kroparski govor razlikuje 1. (govoreči), 2. (ogovorjeni) in 3. (neudeleženec pogovora) slovnično osebo – raba te slovnične kategorije pa je skupaj s slovničnim številom (ednina, dvojina, množina) prikazana v spregatvenih vzorcih.

Vikanje je običajno pri nagovarjanju tujcev ali starejših ljudi (a tu se že izgublja – predvsem v pogovoru otroka s starši in starimi starši). Tudi ko starejši ljudje (spoštljivo) govorijo o svojih (starih) starših, večinoma že uporabljajo ednino in ne množine, npr.: *'Nqš stà:rčək je biu dō:bar člō:uk. Má:ma i žə umq:rla mə.*

3.2.6.1.2 Slovnični čas

Od slovničnih časov se najpogosteje uporabljajo sedanjik (*kolè:djem* 'koledujem'), preteklik (*za'bou səm*) in prihodnjik (*poué:dou bəm*), redko tudi predpreteklik.

Tvorjenje povednega naklona v sedanjiku se izraža z ustreznimi končnicami polnopomenskega glagola:

	ed.	mn.	dv.
1. os.	-m	-mo	-va
2. os.	-š	-te ~ -ste	-ta ~ -sta
3. os.	-∅	-jo	-ta ~ -sta

¹³⁷ Prim. Ahačič 2017: 61–68, Toporišič 1992: 47–48, Toporišič 2000: 345.

Končnice *-ste* za 2. os. mn. ter *-sta* za 2. in 3. os. dv. se rabijo pri brezpriponskih glagolih *jé:st*, *ué:dat*, *dát*, *bít* (samo v sedanjiku), *i'tə* ter pri predpionskih glagolih – sestavljenkah iz brezpriponskih glagolov, npr. *poué:dat*, *pojé:st*, *predát* ipd.

Tvorjenje povednega naklona v prihodnjiku – s prihodnjikom glagola *biti* in deležnikom na *-l* polnopomenskega glagola:

	ed.		mn.		dv.	
1. os. m. sp.		<i>-ou-ø^{II} ~ -u-ø</i>		<i>-l-ø</i>		<i>-l-a</i>
1. os. ž. sp.	<i>bom ~ m^I</i>	<i>-l-a</i>	<i>bomo ~ mo</i>	<i>-l-e</i>	<i>boua ~ ua</i>	<i>-l-e</i>
2. os. m. sp.		<i>-ou-ø ~ -u-ø</i>		<i>-l-ø</i>		<i>-l-a</i>
2. os. ž. sp.	<i>boš ~ uš</i>	<i>-l-a</i>	<i>bote ~ ute</i>	<i>-l-e</i>	<i>bota ~ uta</i>	<i>-l-e</i>
3. os. m. sp.		<i>-ou-ø ~ -u-ø</i>		<i>-l-ø</i>		<i>-l-a</i>
3. os. ž. sp.	<i>bø ~ u</i>	<i>-l-a</i>	<i>bojo ~ ujo</i>	<i>-l-e</i>	<i>bota ~ uta</i>	<i>-l-e</i>
3. os. sr. sp.		<i>-ou-ø ~ -u-ø ~ -l-ø^{III}</i>		<i>-l-e</i>		<i>-l-a</i>

^I Za znakom ~ je navedena obrušena (po onemitvi nenaglašene samoglasnika in asimilaciji soglasnikov) oblika glagola *biti*.

^{II} Glagolska pripona deležnika *-l* je odvisna od tipa (vrste, razreda) glagola in je natančneje prikazana v nadaljevanju.

^{III} Deležnik na *-l* srednjega spola ednine je ohranjen ob t. i. splošnem osebku *tø:*, *u'se* in ob prislovu načina (npr.: *dø:brə se u kú:xal*).

Če so prihodnjiške oblike pomožnega glagola *biti* naglašene, so cirkumfektirane (*bø:m*, *bø:š*, *bø:*, *bø:mo*, *bø:te*, *bø:jo*, *bø:ua*, *bø:ta*, *bø:ta*), v nikalni obliki pa akutirane (*ná:m < na bø:m*,¹³⁸ *ná:uš*, *ná:u*, *ná:mo*, *ná:ute*, *ná:ujo*, *ná:ua*, *ná:uta*, *ná:uta*).

Tvorjenje povednega naklona v pretekliku – s sedanjikom glagola *biti* in deležnikom na *-l* polnopomenskega glagola:

	ed.		mn.		dv.	
1. os. m. sp.		<i>-ou-ø ~ -u-ø</i>		<i>-l-ø</i>		<i>-l-a</i>
1. os. ž. sp.	<i>səm</i>	<i>-l-a</i>	<i>smo</i>	<i>-l-e</i>	<i>sua</i>	<i>-l-e</i>
2. os. m. sp.		<i>-ou-ø ~ -u-ø</i>		<i>-l-ø</i>		<i>-l-a</i>
2. os. ž. sp.	<i>sə ~ s</i>	<i>-l-a</i>	<i>ste</i>	<i>-l-e</i>	<i>sta</i>	<i>-l-e</i>
3. os. m. sp.		<i>-ou-ø ~ -u-ø</i>		<i>-l-ø</i>		<i>-l-a</i>
3. os. ž. sp.	<i>je ~ i</i>	<i>-l-a</i>	<i>so</i>	<i>-l-e</i>	<i>sta</i>	<i>-l-e</i>
3. os. sr. sp.		<i>-ou-ø ~ -u-ø ~ -l-ø</i>		<i>-l-e</i>		<i>-l-a</i>

Predpreteklik je v kroparskem govoru zelo redko rabljen – sicer pa se oblikuje s možnim glagolom *biti* v sedanjiku, deležnikom na *-l* glagola *biti* v ustreznem spolu in številu ter deležnikom na *-l* polnopomenskega glagola v ustreznem spolu in številu (npr.: *so ble narø:čle* 'so bile naročile').

¹³⁸ Navedene nikalne oblike glagola *biti* so nastale po oslabitvi in asimilaciji iz gorenjske oblike nikalnice *na* 'ne' in prihodnjika glagola *biti* ter umiku naglasa.

3.2.6.1.3 Glagolski naklon

Naklon je lahko povedni (*zì:dajo*), velelni (*ig'rèj se*) ali pogojni (*b ž'rou*); pogosto se uporablja tudi pretekli pogojnik (*biu napì:sou* 'bi bil napisal').

Velelnik se izraža z naslednjimi končnicami:

	ed.	mn.	dv.
1. os.	/	-mo	-va
2. os.	-ø	-te	-ta
3. os.	/	/	/

Velelnost za 3. os. vseh števil se izraža z 'neĵ in povednim naklonom v sedanjiku ustreznega števila.

V različnih glagolskih tipih se rabijo različni končaji (podrobneje o tem v nadaljevanju).

Razen z velelnikom se v kroparskem govoru lahko ukazuje, prosi, izraža željo, prepoveduje ipd. tudi s povednim naklonom (*A bò:š t̃:x! Da ná:uš pouè:doũ!*), s pogojnikom (*Da b žè sà:i kmà:l pa:r'şou! Da s sà:i né: p 'keĵ narè:du!*), z nedoločnikom (*Nè: se af'nqt!*), z naklonskimi glagoli in nedoločnikom ob njih (*Tré:ba u začé:t dè:lat! Mò:rəm 'še na Dobrà:uo i'tə!*).

Sedanji pogojnik se izraža z *bə ~ b ~ p* 'bi' in deležnikom na *-l* polnopomenskega glagola:

	ed.	mn.	dv.
1., 2., 3. os. m. sp.	<i>b -ou-ø ~ -u-ø</i>	<i>b -l-ø</i>	<i>b -l-a</i>
1., 2., 3. os. ž. sp.	<i>b -l-a</i>	<i>b -l-e</i>	<i>b -l-e</i>
(1., 2.) 3. os. sr. sp.	<i>b -ou-ø ~ -u-ø</i>	<i>b -l-e</i>	<i>b -l-a</i>

Pretekli pogojnik se izraža z *bə ~ b ~ p* 'bi', deležnikom na *-l* glagola *biti* in deležnikom na *-l* polnopomenskega glagola:

	ed.	mn.	dv.
1., 2., 3. os. m. sp.	<i>b biu -ou-ø ~ -u-ø</i> <i>~ biu</i>	<i>b bli -l-ø</i> <i>~ bli</i>	<i>b bla -l-a</i> <i>~ bla</i>
1., 2., 3. os. ž. sp.	<i>b bla -l-a</i> <i>~ bla</i>	<i>b ble -l-e</i> <i>~ ble</i>	<i>b ble -l-e</i> <i>~ ble</i>
(1., 2.) 3. os. sr. sp.	<i>b biu -l-a</i> <i>~ biu</i>	<i>b ble -l-e</i> <i>~ ble</i>	<i>b bla -l-a</i> <i>~ bla</i>

Pretekli pogojniki je v kroparskem govoru precej pogosto rabljen, npr.: *Če b 'jest i'mou dnè:yno, b_bla x m'ə̀nə š'la.* 'Če bi jaz imel dnevno (sobo), bi (bila) k meni šla.' *Pó: s pa zò:b djà:u pot pò:uštár, da b_biu 'nou zrà:su.* *Če b_biu i'mou suè:nčnik pa lú:č par ro'kax, da b zapí:sou.* 'Jest b_biu mò:gu imè:t lú:čko. 'Jest b_biu 'rat nè:kej poué:dou. *Je biu to'kə̀ lè:p, da ga 'tut namà:lat na b_biu mò:gu.* *Má:l səm se upè:rəu, da b_biu 'šou.* *Pa m ní: tkà:ì pá:dlə̀ u glà:uo, da b_biu poglè:dou.* *Tò: ì blə̀ bò:l, 'kokar b_biu na ué:m kogá: jè:du.*

Pogosto prednaglasni *b ~ p* (< *bi*) onemi, tako da govorijo le še deležnik na *-l* glagola *biti* in ustreznega glagola, npr.: *Tí:zga səm 'mou za spomì:n, da ga biu uí:du, kokó: ì narjè:n.* 'Tistega sem imel za spomin, da bi ga (bil) videl, kako je narejen.' *Je biu to'kə̀ lè:p, da ga 'tut namà:lat na biu mò:gu.* 'Je bil tako lep, da ga tudi naslikati ne bi (bil) mogel.'

3.2.6.1.4 Glagolski način

Tvorniški način (npr.: *dé:lal smo u'se s'ò:rte*) se uporablja mnogo pogosteje kot trpnik (npr.: *tò: se pa k'le ní: dé:lal*). Trpnik se lahko oblikuje na dva načina:

- s pomožnim glagolom *biti* (v ustreznem številu, osebi in spolu ter naklonu in času) in deležnikom *-n/-t* polnopomenskega glagola v ustrezni obliki, npr.: *Fè:st səm biu tepè:n.* *Žbələ̀ so blə̀ ta'kat še z'lə̀ jšká:n.*
- s prostim morfemom *se* in polnopomenskim glagolom v ustrezni obliki, npr. za izražanje zakonitosti (dela, načina življenja), npr.: *Tò: se na dè:la tokò:.* *Tò: se j u'se dé:lal na rò:ko;* ali če vršilec glagolskega dejanja ni imenovan (to se uporablja zelo redko): *Já:ica so se stò:ukle.* *Jú:žna se žè: kù:xa.*

3.2.6.1.5 Glagolski vid in vrsta

Glagoli poznajo kategorijo glagolskega vida,¹³⁹ tj. lahko so dovršni ali nedovršni. Tvorjeni so lahko na naslednje načine:

- perfektivizacija, tj. tvorba dovršnikov iz prvotnih nedovršnikov, večinoma z dodajanjem predpone, npr.: *u'čət – nau'čət, fé:xtat – nafé:xtat, gá:zət – zgá:zət, glé:dat – poglè:dat, jé:st – pojé:st, kà:šlat – zakà:šlat, né:st – pə̀rné:st, š'šət – poš'šət, pí:sat – popí:sat, mlé:t – zmlé:t, flà:ncat – preflà:ncat, pé:čt – spé:čt, nó:sət – ponó:sət;* lahko tudi z dodajanjem predpone in menjavo glagolske pripone: *š'úat – zaš'it, lé:žat – ulé:št se;*
- imperfektivizacija, tj. tvorba nedovršnikov iz dovršnikov z glagolsko pripono ter »spreminjanjem korenskega glasovja in naglasnega mesta kot pomožnim in dopolnilnim sredstvom« (Merše 1995: 46), npr.: *ure'dət – uré:jat, ubé:sət – ubé:šat, kú:pət – kup'uat, zasle'dət – zasléd'uat, zapé:t – zapè:mat, zabí:t – zabí:jat, umré:t – umè:rat, požré:t – požè:rat, zgoúó:rt se – zgoúà:rjat se;*
- tvorjenje vidskega nasprotja z nadomestnim korenem (supletivna osnova) v nedovršniku in dovršniku, npr.: *lo'uat – ujé:t, dé:lat – na:R'dət.*

¹³⁹ Glagolski vid in vrste so v tem delu predstavljeni le v osnovnih potezah in se deloma naslanjajo tudi na spoznanja Majde Merše (1995).

Vrste glagolskih dejanj v kroparskem govoru so:

- nedovršni glagoli so ponavljalni (*nó:sət, xó:dət*) in trajni (*né:st, i'tə*);
- dovršni glagoli izražajo začetnost (*začé:t, zažlâ:ifat*), končnost oz. dokončanost (*zzú:t, umí:t, umré:t, uoprá:t, uotkú:pət, pobajk'łət* 'dogoreti, požgati', *zbrú:sət, do'bət, dokon'čət*), trenutnost (*zabolé:t*), kratkotrajnost (*pocré:t* 'pocvreti', *počá:kat*), manjšalnost (*pobá:rskat*) idr.;
- nekateri dovršni glagoli izražajo dejanje (*usé:st se, ubé:sət*), drugi, tj. nedovršni, pa stanje (*sedé:t ~ zdé:t, visé:t*).

3.2.6.1.6 Glagolski spol

Glagolski spol se odraža le v deležniku. Moški in ženski slovnični spol sta dobro ohranjena – natančneje so oblike za spol prikazane v spregatvenih vzorcih. Dvojina ženskega spola polnopomenskega glagola je enaka množini ženskega spola (v pomožnem glagolu *biti* pa je dvojina ohranjena, npr.: *Pù:nce sta stanvá:le 'kqr domà*: 'Dekleti sta stanovali kar doma.')

Ker se v kroparskem govoru samostalniki srednjega spola (oziroma levi pridevniški prilastki ob njih) v ednini in dvojini maskulinizirajo, v množini pa feminizirajo, tudi glagol v povedku, ki se v spolu, številu in osebi ravna po osebku, dobi ustrezno končnico za spol (v ed. in dv. moškega spola, v mn. pa ženskega spola), npr.: *Sò:nce ĩ potem'noũ*. 'Sonce je potemnelo.' *Obà: já:ĩca sta ocuà:řta*. 'Obe jajci sta ocvrti.' *Kolè:na mam potò:učene*. 'Kolena imam potolčena.' *Já:ĩca so se stò:ũkle*. 'Jajca so se stolkla.' *Polè:na so debé:le*. 'Polena so debela.' *Gnè:zda so ble usó:k na dreuè:s*. 'Gnezda so bila visoko na drevesu.'

Povedek v srednjem spolu ednine je ohranjen ob t. i. splošnem osebku *tò:, ũ'se*, ob prislovu načina in v vlogi povedkovega določila, npr.: *Tò: ĩ blø ~ blø pa to'kà*. 'To je bilo pa tako.' *Čĩ:st ũ'se ĩ blø za'nəč*. 'Čisto vse je bilo zanič.' *Tokò: pa (tò:) na bò: š'lə*. 'Tako pa to ne bo šlo.' *Z'lə ĩ ga:řmél*. 'Zelo je grmelo.' *'Ko pa ĩ blø:?' 'Kaj pa je bilo?' A ĩ blø řdò:?' 'Ali je bilo hudo?' Blø: blø:!' 'Bilo bilo!'*

3.2.6.2 Tvorba in delitev glagolskih oblik

V kroparskem krajevnem govoru se veleznik, deležnik na -č (ki je redek in se rabi kot (leksikalizirani) pridevniški prilastek, npr.: *pojó:ča skrė:nca*)¹⁴⁰ ter deležji na -č in -e (ki sta tudi rabljeni redko, in sicer le kot izglagolski načinovni prislov, npr.: *'Kqr stojé: səm pojé:du*. 'Kar stoje sem pojedel.') tvorijo iz sedanjške osnove. Namenilnik, deležnik na -l ter deležnik na -n/-t (ki se rabi predvsem kot levi pridevniški prilastek ali povedkovo določilo) in deležnik na -ši (ki je redek in rabljen le kot (leksikalizirani) pridevniški prilastek, npr.: *bĩ:ũša žé:na*) ter glagolnik pa se tvorijo iz nedoločniške osnove (medtem ko

¹⁴⁰ Prim. Jesenšek 1998: »Oblike na -č in -ši so pridevniške besede, ki se v stavku rabijo prilastkovno, povedkovniško, posamostaljeno in poprislovljeno (levi in desni prilastek, povedkov prilastek in povedkovo določilo, samostalnik, prislov.« (Jesenšek 1998: 325)

se deležje na *-ši* v kroparskem govoru ne rabi).¹⁴¹ Deležniki stanja na *-l* in *-n/-t* se rabijo in pregibajo kot pridevniki (oz. pridevniški prilastki) in kot izpridevniški povedkovniki (oz. povedkova določila), npr.: *Predé:lane stró:je smo pó:i predà:jal*. 'Predelane stroje smo potem prodajali.' *Ū'sə so žə zbrá:n*. 'Vsi so že zbrani.' Glagolnik se pregiba in rabi kot samostalnik srednjega spola, npr.: *kopà:ne -a, koua'ne -a, komand̄:rane -a*.

Nedoločnik ima v kroparskem govoru vedno končaj *-t*, vendar je iz mesta in dolžine naglasa mogoče sklepati, da poznajo tako dolgi kot kratki nedoločnik.¹⁴² Nekaj primerov iz gradiva:

- dolgi nedoločniki: *uzé:t, zaʊozlá:t, zdé:t, žžé:t*;
- kratki nedoločniki: *gouó:rt, d̄:ržat, mó:lt, poló:mt, zaslú:žət, nó:sət, kú:pət* itd.

V večini glagolskih tipov se govori kratki nedoločnik – naglas ni na priponi, npr. *kl̄:cat*, oz. je naglas na priponi kratek, npr. *ig'ra:t*.¹⁴³

Namenilnik se rabi ob glagolih premikanja. Končuje se na *-t* in je večinoma (pri dovršnih glagolih) enak nedoločniku, npr.: *g'rem s'jət – m̄:rəm s'jət, pei'də lé:žat – n̄:čəm lé:žat, pr̄:t ueč̄:rjət – začn̄:mo ueč̄:rjət, se g'rem zgoúó:rt – tré:ba se i zgoúó:rt, mo š'lə žà:gat – mo n̄:xał žà:gat, 'pej žə kú:xat 'pojdi že kuhat' – n̄: tré:ba kú:xat*. Včasih se namenilnik od nedoločnika razlikuje v naglasu (tonemu), npr.: *kouá:t* (nedoločnik) – *kouà:t* (namenilnik), *pá:st* (nedoločnik) – *pà:st* (namenilnik), *spá:t* (nedoločnik) – *spà:t* (namenilnik), *del̄:t* (nedoločnik) – *del̄:t* (namenilnik), *p̄:t* (nedoločnik) – *p̄:t* (namenilnik), *gr̄:st* (nedoločnik) – *gr̄:st* (namenilnik), *st̄:sənt* (nedoločnik) – *st̄:sənt* (namenilnik), *pa:rj̄:t* (nedoločnik) – *pa:rj̄:t* (namenilnik), *uzé:t* (nedoločnik) – *uzé:t* (namenilnik), *pé:čt* (nedoločnik) – *pè:čt* (namenilnik) itd.¹⁴⁴

3.2.6.3 Spregatveni vzorci glagolov – sinhrona predstavitev

V tem poglavju je predstavljen kroparski glagol oz. paradigmatika glagolskih oblik, tj. njegovih oblikotvornih in oblikospreminjevalnih vzorcev – gre za sinhroni pogled na naglasne, predvsem tonemske paradigmatike vzorce. Čeprav se na prvi pogled glagol kroparskega govora ne razlikuje bistveno od glagola v slovenskem knjižnem jeziku (razen seveda na glasoslovni ravnini), se ob primerjavi z Riglerjevimi glagolskimi shemami za tonemski naglas knjižnega jezika (SSKJ 1 LV–LVIII), kjer glagolska tipologija

¹⁴¹ Prim. Jesenšek 1998: »Deležniško-deležijske sklade na *-č* in *-ši* je slovenščina prevzela iz praslovanščine in stare cerkvene slovanščine, vendar pa so bile predvsem oblike na *-ši* po Brižinskih spomenikih redke, saj jih osrednjeslovenski pisci praviloma niso uporabljali. [...] V 19. stoletju so se oblike kot učinkoviti skladenjski strnjevalci razširile v celotnem slovenskem jezikovnem prostoru, vendar le kot knjižna (pisna) norma, nikoli pa se niso »prijele« v živem govoru.« (Jesenšek 1998: 315)

¹⁴² Prim. Rigler 1978: 338–346 (akcentuacija slovenskega nedoločnika).

¹⁴³ Podrobneje o tem v pregledu glagolov po vrstah/tipih.

¹⁴⁴ Podrobneje o tem v pregledu glagolov po vrstah/tipih.

temelji na naglasu v nedoločniku in sedanjiku, pokažejo nekatere zanimive posebnosti, predvsem pa velika zapletenost premen glagolskih tonemov.¹⁴⁵

S slovenskim glagolskim naglasom se doslej niso ukvarjali le raziskovalci sodobnega knjižnega jezika in njegove zgodovine (npr. Rigler 1966, 1970, 1971, 1978, Šekli 2005), ampak tudi raziskovalci narečij, saj prav taka »obravnavo (naglasnega) oblikoglasja« lahko močno obogati »naše poznanje slovenskih narečij, to pa bi prispevalo k tipologiji in morda tudi k odkritju sedaj zakritih skupnosti in razlik med našimi narečji.« (Toporišič 1990: 106.) Namen tega poglavja zato ni le predstavitev narečnih paradigmatskih in naglasnih značilnosti kroparskega glagola, ampak tudi omogočenje primerjave s knjižnim jezikom in drugimi narečji, katerih glagol je že predstavljen na tak način. Tako je npr. Smole (1996: 286) s svojim prispevkom o tonematiki glagola v dolenskem šentrupertskega govoru želela opozoriti, »kako samosvoje, razvojno žive in s tem jezikovno neprecenljive naglasne sisteme ohranjajo slovenska narečja«, Jakop, T., (2003: 22–23) pa je na tak način predstavila štajerski ložniški govor in ugotovila, da se »/r/azvojnne tendence v smeri štajerskih tipoloških značilnosti [...] ne ujemajo s splošnim sociolingvističnim prepričanjem, da se narečja približujejo knjižnemu jeziku«.

3.2.6.3.1 Atematski/brezpriponski glagoli

Glavni spregatveni vzorec brezpriponskega glagola *jě:st* 'jesti' za sedanjik:

	ed.	mn.	dv.
1. os.	<i>jě:-m</i>	<i>je-^hmo ~ jě:-mo</i>	<i>je-^hua ~ jě:-ua</i>
2. os.	<i>jě:-š</i>	<i>je-s^hte ~ jě:-ste</i>	<i>je-s^hta ~ jě:-sta</i>
3. os.	<i>jě:-∅</i>	<i>je^hjo ~ i^hdo ~ jě:-jo</i>	<i>je-s^hta ~ jě:-sta</i>

Po tem spregatvenem tipu se pregibajo glagoli *jě:st* 'jesti', *uě:dət* 'vedeti', *dá:t* 'dati', *bě:t* 'biti', *i'tə ~ 'jət* 'iti'.

Končaj *-do* v 3. os. mn. je kratko naglašen in je mogoč še pri glagolih *uě:dət* (*uə^hdo*) in *i'tə ~ 'jət* (*gre^hdo*), ne pa tudi *dá:t* in *bě:t*.

Glavni spregatveni vzorec brezpriponskega glagola *jě:st* 'jesti' za velelnik:

	ed.	mn.	dv.
1. os.	/	<i>jě:-i-mo</i>	<i>jě:-i-va</i>
2. os.	<i>jě:-i-∅</i>	<i>jě:-i-te</i>	<i>jě:-i-ta</i>
3. os.	/	/	/

¹⁴⁵ Podobno so narečni glagol obravnavali tudi Smole 1996: 269–288, Jakop, T., 2003: 1–25 in Weiss 1998: 51–58.

Glavni spregatveni vzorec brezpriponskega glagola *jě:st* 'jesti' za opisni deležnik na *-l*:

	ed.	mn.	dv.
m. sp.	<i>jě:du</i>	<i>jě:dla</i>	<i>jě:dla</i>
ž. sp.	<i>jě:dla</i>	<i>jě:dle</i>	<i>jě:dle</i>
sr. sp.	<i>jě:du</i>	<i>jě:dle</i>	<i>jě:dla</i>

Namenilnik tega glagola je *jě:st*, deležnik na *-n* (m. in ž. spol) tega glagola pa je (*po*) *jě:den-ø -a*.¹⁴⁶

POSEBNOSTI SEDANJIŠKIH OBLIK:

1. Glagol *jě:st* ima v 1. os. mn. in dv. lahko ohranjen *-d-* v osnovi (verjetno po analogiji iz opisnega deležnika na *-l*): *jed-'mo*, *jed-'ua*. Tako tudi glagol *uě:dət*: *uəd-'mo*, *uəd-'ua*.
2. Glagol *uě:dət* – *uě:m* tvori velelnik s končnico *-ø* (po onemitvi nenaglašene izglasnega *-i*) *uě:t-ø*.
3. V velelniku glagola *dá:t* – *dá:m* v podstavi oslabi samoglasnik */a:/* in se priliči sledečemu *-i*: *dě:i-ø* ~ *'de:i-ø*, *dě:i-te*.
4. Glagol *bí:t* ima velelnik *bó:t-ø* *bó:d-mo* ~ *bođi:-mo*, *bó:d-te* ~ *bođi:-te*, *bó:d-va* ~ *bođi:-va*, *bó:d-ta* ~ *bođi:-ta*. Sedanjiški spregatveni vzorec tega glagola je prikazan v uvodu: če je naglašen, je cirkumflektilan, dolžina naglašene samoglasnika pa je odvisna od govornega tempa in poudarjenosti besede (*'səm*, *'sə*, *'je* ~ *jè*; *s'mo* ~ *smò*; *s'te* ~ *stè*; *'so* ~ *sò*; *s'ua* ~ *sua*; *s'ta* ~ *stà*; *s'ta* ~ *stà*). Nikalne oblike tega glagola so akutirane: *né:səm*, *né:s*, *né*; *né:smo*, *né:ste*, *né:so*; *né:sua*, *né:sta*, *né:sta*.
5. Glagol *i'tə* ~ *'jət* ima sedanjik *g're-m* *gre-'mo* ~ *gré:-mo* in velelnik *'pej-ø* ~ *pej'd-ə*, *pej-'mo* ~ *pè:i-mo*.

POSEBNOSTI NEDOLOČNIŠKIH OBLIK:

1. Glagoli *bí:t*, *i'tə*, *uě:dət* nimajo deležnika na *-n/-t*.
2. Glagol *i'tə* ~ *'jət* ima naslednje oblike opisnega deležnika na *-l*: za m. sp. *šoy*, *š'la*, *š'la* in za ž. sp. *š'la*, *š'le*, *š'le* (enako se tvori tudi opisni deležnik na *-l* sestavljenih glagolov, npr. *pré:dət* 'priti', *razé:dət se* 'raziti se', *preé:dət* 'preiti',¹⁴⁷ *ui'tə* ~ *uí:dət* 'uiti').
3. Glagol *i'tə* nima namenilnika.
4. Glagol *bí:t* ima naslednje oblike opisnega deležnika na *-l*: za m. sp. *bì:u*, *b'la* ~ *blì:*, *b'la* ~ *blà:*, za ž. sp. *b'la*, *b'le* ~ *blè:*, *b'le* ~ *blè:* in za sr. sp. ed. *b'lø* ~ *bló:* (rabljeno ob prislovu).

¹⁴⁶ Predponška (dovršna) oblika deležnika na *-n* je v kroparskem govoru pogostejša kot raba deležnika na *-n* nedovršnih glagolov, zato so v tej in naslednjih preglednicah predpone takih deležnikov na *-n* zapisane v oklepajih.

¹⁴⁷ Ti glagoli se sicer spregajo po tipu IA7 – glagoli na *-eti -em*, krop. *-ət -em* (*pré:dət* *pré:dem*).

5. Glagol *dá:t* ima opisni deležnik na *-l*: *dà:ȳ* (m. sp.), *dá:la* (ž. sp.) in deležnik na *-n*: *dá:n-ø -a -ø*.
6. Glagol *uě:dət* ima opisni deležnik na *-l*: *uě:du*, *uě:dla*.
7. Predposki glagoli *pojě:st*, *najě:st se* ipd. imajo opisni deležnik na *-l* m. sp. ed. cirkumflektiran: *pojè:du*, *najè:du se*.

3.2.6.3.2 Priponski glagoli

V nadaljevanju je spreganje priponskih glagolov prikazano po vzorcu v Shemah za dinamični naglas in oblikoslovje ter v Shemah za tonemski naglas v Uvodu *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* (XXXVIII–L in LV–LVIII).¹⁴⁸ Sinhrona predstavitev glagolskega pregibanja torej temelji na njegovih naglasnih značilnostih, tj. naglasnem mestu (naglas na istem zlogu v nedoločniku in sedanjiku, in sicer na podstavi ali pripo- ni; naglas na različnih zlogih v samem nedoločniku oz. v nedoločniku in sedanjiku), v okviru tega pa glede na tonemski naglas v nedoločniku in sedanjiku.

Samo pri vzorčnem glagolu je naveden celoten pregibnostni vzorec, v nadaljeva- nju pa so ob nedoločniku navedeni le še povedni sedanjik v 1. os. ed. in velelnik v 2. os. ed. ter opisni deležnik na *-l* v m., ž., sr. sp. ed., namenilnik in deležnik na *-n/-t* v m., ž., sr. sp. ed.

3.2.6.3.2.1 Spregatvena paradigma vzorčnega glagola

Glavni spregatveni vzorec glagola *dé:lat* 'delati' za sedanjik:

	ed.	mn.	dv.
1. os.	<i>dè:la-m</i>	<i>dè:la-mo</i>	<i>dè:la-va</i>
2. os.	<i>dè:la-š</i>	<i>dè:la-te</i>	<i>dè:la-ta</i>
3. os.	<i>dè:la-ø</i>	<i>dè:la-jo</i>	<i>dè:la-ta</i>

Glavni spregatveni vzorec glagola *dé:lat* 'delati' za velelnik:

	ed.	mn.	dv.
1. os.	/	<i>dé:lej-mo</i>	<i>dé:lej-va</i>
2. os.	<i>dé:lej-ø</i>	<i>dé:lej-te</i>	<i>dé:lej-ta</i>
3. os.	/	/	/

¹⁴⁸ Prim. tudi Toporišič 1990: 99–107.

Glavni spregatveni vzorec glagola *dé:lat* 'delati' za opisni deležnik na *-l*:¹⁴⁹

	ed.	mn.	dv.
m. sp.	<i>dé:lou-ø</i>	<i>dé:lal-ø</i>	<i>dé:lal-a</i>
ž. sp.	<i>dé:lal-a</i>	<i>dé:lal-e</i>	<i>dé:lal-le</i>
sr. sp.	<i>dé:lou-ø (dé:lal-ø)¹</i>	<i>dé:lal-e</i>	<i>dé:lal-a</i>

¹ V kroparskem govoru se srednji spol del. *-l* v povedku ravna po spolu samostalnika oz. samostalniške besedne zveze v osebku, torej se v ednini maskulinizira, v množini pa feminizira; oblika v oklepaju se nanaša na srednji spol ednine, ki je ohranjen le ob t. i. splošnem osebku *tò*-, *u'se*, ob prislovu načina in v vlogi povedkovega določila. Ta oblika sr. sp. je navedena tudi v preglednicah v nadaljevanju.

3.2.6.3.2.2 Pregled glagolskih naglasnih tipov¹⁵⁰

I. Naglas na istem zlogu v nedoločniku in sedanjiku

A. Naglas ni neposredno pred *-ti* in *-m* (ni na glagolski priponi)

Tip IA1 – Glagoli na *-ati -am*, krop. *-at -am* (*kú:xat kù:xam; zí:dat zí:dám; žà:gat žà:gám*)

Tip IA2 – Glagoli na *-ati -im*, krop. *-at -əm* (*šl̥:šat šl̥:šəm*)

Tip IA3 – Glagoli na *-ati -em*, krop. *-at -em* (*kl̥:cat kl̥:cəm; sm̥:jat se sm̥:jem se; kol̥:dvat kol̥:djem*)

Tip IA4 – Glagoli na *-iti -im*, krop. *-t/-ət -əm* (*nastá:ut nastá:uəm; lú:šat lú:šəm; spò:uənt spò:uənəm*)

Tip IA5 – Glagoli na *-niti -nem*, krop. *-ənt/-nt -nem* (*st̥:sənt st̥:snem; pot̥:gənt pot̥:gnem*)

Tip IA6 – Glagoli na *-eti -im*, krop. *-ət -əm* (*u̇:dət u̇:dəm*)

Tip IA7 – Glagoli na *-eti¹⁵¹ -em*, krop. *-ət -em* (*pr̥:dət pr̥:dem*)

B. Naglas je neposredno pred *-ti* in *-m* (na glagolski priponi)

Tip IB1 – Glagoli na *-a:ti -'a:m*, krop. *-a:t ~ 'at -'a:m* (*izdá:t izdám; igr̥at ~ igrát igrám*)

Tip IB2 – Glagoli na *-a:ti -'i:m*, krop. *-a:t -'i:m* (*spá:t spám*)

Tip IB3 – Glagoli na *-a:ti -'em*, krop. *-a:t -'em* (*pa:r̥gá:t pa:r̥gem*)

Tip IB4 – Glagoli na *-i:ti -'i:m*, krop. *-i:t ~ -ət -'i:m* (*lou'ət ~ louít louím*)

Tip IB5 – Glagoli na *-e:ti -'i:m*, krop. *-e:t -'i:m* (*žúé:t žuí:m*)

Tip IB6 – Glagoli na *-e:ti -'em*, krop. *-e:t -'em, -e:ti -'nem*, krop. *-e:t -'nem, -e:sti -'em*, krop. *-e:st -'em* (*žré:t žrem; napé:t nap'nem; sné:st s'nem*)

Tip IB7 – Glagoli na *-e:ti -'e:m*, krop. *-e:t -'e:m* (***smé:t¹⁵² smè:m*)

Tip IB8 – Glagoli na *-e:ti -'a:m*, krop. *-e:t -'a:m* (*imé:t imám*)

¹⁴⁹ Prim. Rigler 1970: 5–15 (tonemskost v ženskem spolu opisnega deležnika nekaterih glagolov).

¹⁵⁰ Poglavlje je nastalo tudi na osnovi objavljenega članka Škofic 2008a.

¹⁵¹ Mogoča je tudi poknjžitev s pripono *-i*, tj. *priditi*.

¹⁵² Z znakom ** so označene hipotetične oblike glagolov, ki jih gradivo ne izkazuje, ker se v govoru ne uporabljajo.

- C. Naglas na istem zlogu v nedoločniku in sedanjiku, toda neposredno pred *-ti* oziroma *-sti* oziroma *-či* in ne neposredno pred *-m*
- a) Samoglasnik pred *-ti*
 Tip ICa1 – Glagoli na *-’a:ti -em*, krop. *-’a:t -em* (*prestá:t prestà:nem*)
 Tip ICa2 – Glagoli na *-’i:ti ali -’u:ti -jem*, krop. *-’i:t ali -’u:t -jem* (*poú:t pouč:jem; zabít: zabì:jem; obù:t obù:jem*)
 Tip ICa3 – Glagoli na *-’e:ti -em*, krop. *-’e:t -em* (*uzé:t uzá:mem; grè:t grè:jem*)
- b) Glagoli na *-sti*
 Tip ICb1 – Glagoli na *-’a:sti -em*, krop. *-’a:st -em* (*pá:st pá:sem; krá:st krà:dem*)
 Tip ICb2 – Glagoli na *-’i:sti -em*, krop. *-’i:st -em* (*grí:st grí:zem*)
 Tip ICb3 – Glagoli na *-’e:sti ali -’o:sti -em*, krop. *-’e:st ali -’o:st -em* (*zè:pst zé:be; gó:st gó:dem; usè:st se usè:dem se*)
 Tip ICb4 – Glagoli na *-’e:sti ali -’o:sti -em*, krop. *-’e:st ali -’o:st -em* (*né:st né:sem; bó:st bó:dem*)
- c) Glagoli na *-či -em*, krop. *-št ~ -čt -em*
 Tip ICc – Glagoli na *-či -em*, krop. *-št ~ -čt -em* (*pé:čt pé:čem; strí:št strí:žem; uó:ršt uò:ržem*)
- Č. Naglas na istem zlogu v nedoločniku in sedanjiku, toda ni neposredno pred *-ti* in je neposredno pred *-m*
 Tip IČ1 – Glagoli na *-ati -’e:m*, krop. *-at -’e:m* (*poué:dat poué:m*)

II. Naglas na različnih zlogih v samem nedoločniku ali v nedoločniku in sedanjiku

- A. Naglas na različnih zlogih v samem nedoločniku
 Tip IIA1 – Glagoli na *-ati/-’a:ti -am*, krop. *-at/’-at -am/-’a:m* (*štá:xat ~ štá’xat štá:xam ~ štá’xam*)
 Tip IIA2 – Glagoli na *-’i:ti/-iti -’i:m*, krop. *-’at/-t -’i:m/-am* (*stro’jət ~ stro:it stroj’i:m ~ stroj’jəm*)
- B. Naglas na različnih zlogih nedoločnika in sedanjika
 Tip IIB1 – Glagoli na *-’a:ti -em*, krop. *-’at ~ -’a:t -em* (*is’kət í:šem; kouá:t kú:jem; s’jət ~ sjá:t sè:jem; kəp’uət kəpú:jem*)
 Tip IIB2 – Glagoli na *-’i:ti -im*, krop. *-’at -am* (*se’lət sè:ləm; pepe’lət se pepè:ləm se*)
 Tip IIB3 – Glagoli na *-’e:ti -em*, krop. *-’e:t -em* (*pa:rjé:t prè:mem*)
 Tip IIB4 – Glagoli na *-ati -’i:m*, krop. *-at -’i:m* (*dq:ržat dq:rž’i:m*)
 Tip IIB5 – Glagoli na *-iti -’i:m*, krop. *-t -’i:m* (*gouó:rt gouoré:m*)
 Tip IIB6 – Glagoli na *-’u:ti -em*, krop. *-’u:ti -em* (*mnú:t m’nem*)

**Tip IA1 – Glagoli na -ati -am, krop. -at -am
a) v nedoločniku akut, v sedanjiku cirkumfleks:**

Nedoločnik	<i>kú:xat</i>
Sedanjik	<i>kù:xa-m</i>
Veelnik	<i>kú:xɛj-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>kú:xou-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>kú:xal-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>kú:xal-ø</i>
Namenilnik	<i>kú:xat</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>kù:xan-ø</i>

Tako še: *bó:nat* 'zapravljati', *bú:tat* (*nabú:tat*),¹⁵³ *bó:rskat*, *dé:lat* (*pa:rdé:lat*, *podé:lat*, *zadé:lat*, *zde:lat*), *dó:rzat* 'držati, strgati', *dž:xat*, *fj:rcat* (*nafj:rcat*), *glé:dat* (*poglé:dat*, *preglé:dat*, *uoglé:dat* *sə*, *zaglé:dat*, *zglé:dat*), *gó:ncat* 'stepati testo', *jé:nat* (*pojé:nat*), *kú:kat*, *kú:xat* (*raskú:xat*, *zakú:xat*), *lopú:tat*, *posé:dat*, *potá:plat*, *presé:dat*, *pó:kat* (*popó:kat*), *rú:kat* (*zrú:kat*), *skú:xat*, *smá:rkat*, *sé:kat* (*posé:kat*, *rassé:kat*, *ssé:kat*, *usé:kat*, *zasé:kat*), *tá:rgat* (*stá:rgat*, *pretá:rgat*).

POSEBNOSTI:

1. Glagol *glé:dat* ima veelnik *glé:i-ø -te* ali *lè:i-ø -te* (tako tudi sestavljenke iz tega glagola).
2. V veelniku imajo nekateri od teh glagolov ob končaju -*ɛj-ø* za 2. os. ed. lahko tudi asimilirano/oslabeli končaj -*i-ø*, npr.: *čá:kat* – *čá:kej* ~ *čà:ki* ~ *čà:k*.
3. V ta tip grede tudi glagoli, ki v opisnem del. -l spremenijo mesto naglasa, in sicer se naglas v m. sp. mn. in dv., sr. sp. ed. (akut je tu ohranjen) ter v ž. sp. (oblike so tu cirkumflektirane) pomakne na pripono (oz. na drugi zlog pripone -*irati*), npr. nedoločnik *dré:čat se*, opisni deležnik na -l *dré:čou-ø se dričà:l-a se dričá:l-ø se*. Tako še: *čá:kat* (*počá:kat*), *nabí:rat*, *pobí:rat*, *uobí:rat* ~ *ubí:rat*; *posí:pat*, *ští:mat* (*naští:mat*), *zaží:gat*, *zbi:rat*.

b) akut v nedoločniku in sedanjiku:

Nedoločnik	<i>zí:dat</i>
Sedanjik	<i>zí:da-m</i>
Veelnik	<i>zí:dɛj-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>zí:dou-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>zí:dal-a</i> ~ <i>zidà:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>zí:dal-ø</i> ~ <i>zidá:l-ø</i>
Namenilnik	<i>zí:dat</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>zí:dan-ø</i>

¹⁵³ V oklepajih so navedeni primeri sestavljenih glagolov iz gradiva.

Spregatveni vzorec je enak kot v tipu IA1a, le da so vse oblike akutirane.¹⁵⁴

Tako še: *bí:uat*, *fě:xtat*, *grú:ntat* (*pogrú:ntat*), *izlò:čtat*, *jé:zat* (*zjé:zat*), *jú:žnat*, *mó:ŋgat* ‘valjati s kuhinjskim valjarjem’, *načmá:rkat* ‘oklofutati’, *nadomé:ščat*, *nagó:lbat* ‘natepsti’, *nú:cat* (*znú:cat*), *ó:fntat*, *popú:štat*, *porú:kat*, *prežž:ulat*, *pú:ntat se*, *rá:ítat*, *rí:xtat* ‘urejati’, *rě:ŋgat se* ‘prepirati se’, *scá:mat se* ‘utruditi se’, *spomé:nat se*, *šě:ŋkat*, *ště:rkat* (*poště:rkat*), *té:nstat* (*poté:nstat*, *sté:nstat*), *ukúá:rjat se*, *uprá:ulat*, *urě:ijat*, *ubrā:ítat*, *uporá:blat*, *uó:rtat* (*zuo:rtat*), *zamě:rkat*, *zavé:dat se*, *zbrě:xtat*, *zlá:ixat* ‘spoditi iz postelje’, *žó:kat*.

POSEBNOSTI:

1. Nekateri glagoli imajo v opisnem del. -l m. sp. mn. in dv., ž. sp. vseh števil ter sr. sp. ed. mesto naglasa bolj proti koncu besede, tj. na priponi, pri tem je v oblikah za m. in sr. sp. ohranjen akut, oblike ž. sp. pa so cirkumflektirane, npr. nedoločnik *pomá:gat*, opisni deležnik na -l: *pomá:gou-ø pomagà:l-a pomagá:l-ø*.
Primeri iz gradiva: *zabí:jat* – m. sp. mn. *zabijá:l*, *pú:cat* – m. sp. mn. *pucá:l*, *stré:lat* – m. sp. mn. *strelá:l*, *štrě:kat* – ž. sp. ed. *štrikà:la*, *pomě:štat* – ž. sp. ed. *pomešà:la*, *zapí:sktat* – m. sp. mn. *zapiská:l*, *splá:čtat se* – sr. sp. ed. *spláčá:l se*, *posprá:ulat* – ž. sp. ed. *posprauà:la*, *postá:ulat* – m. sp. mn. *postauà:l*, *razbí:jat* – ž. sp. ed. *razbijà:la*, *změ:rjat* – m. sp. dv. *zmerjá:la* itd.
Tako še: *blě:sktat se*, *dobí:uat*, *xrú:stat*, *izzé:vat*, *já:gat* ‘loviti’ (*já:gat se* ‘loviti se’, *zajá:gat*, *zjá:gat se*), *jó:kat se*, *lé:tat*, *má:xat*, *mé:nat* (*zamé:nat*), *mě:štat* (*pomě:štat*, *premě:štat*, *změ:štat*), *nabí:jat*, *fě:lat* (*nafě:lat*), *nagá:jat*, *nalé:jat*, *namá:xat*, *naprá:ulat se*, *naudá:rjat* ‘naudarjati, na poseben način kovati s pomočjo drugega kovača’, *nauí:jat*, *pq:ršpá:rkat*, *parprá:ulat*, *partě:sktat*, *plá:čtat* (*poplá:čtat*, *splá:čtat se*), *plú:uat*, *pobí:jat*, *počé:uat*, *pokrě:uat*, *polé:jat* ‘polijati (polivati)’, *pomá:gat*, *pomě:uat*, *ponú:jat*, *poprá:ulat*, *porě:uat*, *posprá:ulat*, *postá:ulat*, *pošlú:štat*, *poště:mat*, *pošě:lat*, *potá:lat*, *poúá:lat*, *prá:sktat* (*poprá:sktat*), *prá:štat* (*poprá:štat*), *pú:cat* (*popú:cat*, *spú:cat*), *pí:sktat* (*zapí:sktat*), *pí:xat* (*prepí:xat*), *rassá:jat*, *rastá:lat*, *razbí:jat*, *sestá:ulat*, *sezú:uat*, *skrě:uat*, *spú:štat*, *stré:lat*, *špě:lat* (*zašpě:lat*), *štrě:kat*, *šě:uat*, *tá:lat*, *ustá:jat*, *uá:lat*, *ubná:ulat*, *ubě:štat*, *udrě:uat*, *ulé:jat*, *umě:vat*, *uodrě:uat*, *uoprá:ulat*, *uplé:uat*, *uprá:štat*, *urě:sktat*, *zalé:uat*, *zaprá:ulat*, *zbí:jat*, *zlé:jat* ‘zlijati (zlivati)’, *změ:rjat* (*uozmě:rjat*).
2. V velelniku so nekateri od teh glagolov ob končanju -eĭ-ø za 2. os. ed. akutirani, ob končanju -i ~ -ø za 2. os. ed. pa cirkumflektirani, npr. nedoločnik *pošlú:štat*, sedanjik *pošlú:ša-m pošlú:ša-jo*, velelnik: *pošlú:šěĭ-ø ~ pošlú:š-ø* in tudi v 2. os. mn. *pošlú:šěĭ-te ~ pošlú:š-te*.
3. Nekateri glagoli imajo tudi v velelniku 2. os. mn./dv. naglas lahko bolj proti koncu besede (pri čemer se spremeni tudi tonem), npr. nedoločnik *prá:štat*, sedanjik *prá:ša-m prá:ša-jo*, velelnik *prá:šěĭ-ø prá:šěĭ-te ~ prašà:ĭ-te*.

¹⁵⁴ V slovenskem knjižnem jeziku imajo nekateri glagoli iz te skupine lahko naglas na priponi -ati.

c) cirkumfleks v nedoločniku in sedanjiku:

Nedoločnik	žà:gat
Sedanjik	žà:ga-m -jo
Velelnik	žà:gej-ø -te
Deležnik -l, m. sp. ed.	žà:gou-ø
Deležnik -l, ž. sp. ed.	žà:gal-a
Deležnik -l, sr. sp. ed.	žà:gal-ø
Namenilnik	žà:gat
Deležnik -n, m. sp.	(z)žà:gan-ø

Spregatveni vzorci so enaki kot v tipu IA1a, le tonem je v vseh oblikah cirkumfleks. Tako še: à:jat 'ajati, ležati (otr.)', aŋgaẓ̌:rat, bombanḍ:rat, brè:xat, bù:dlat 'budlati, nadevati', ekspr. 'prepričevati' (nabù:dlat 'natlačiti, napolniti z nadevom'), bè:gat (zbè:gat), cù:krat (pocù:krat), cù:zat, cè:mprat, č̣:č̣at, č̣:kat, da:rlè:skat, ḍarp̣à:ṣ̌at 'drgniti', debaṭ:rat, drè:fat 'drseti', flà:ncat (preflà:ncat 'presaditi sadiko'), frà:jat 'opravičiti služenja vojski', frù:šṭkat 'zajtrkovati', fù:cat, fù:rat, fù:trat (nafù:trat), gà:ṛbat (nagà:ṛbat, pregà:ṛbat), gḷ:xat (pogḷ:xat), grà:uẓ̌at se 'studiti se', gù:ncat 'gugati', guè:rat 'trajati', xù:ṣ̌at (poxù:ṣ̌at 'pihniti v roke, da se ogrejejo'), xè:cat se (poxè:cat se), izgouà:ṛjat, jà:mrat, jà:xat, kà:ṣ̌lat, kap̣:rat, klò:fat, kolè:ncat 'sankati se z eno nogo kleče na saneh', komanḍ:rat, kontroḷ:rat, krù:ncat, krè:gat, kuà:č̣kat, là:ufat (zalà:ufat), ḷ:č̣kat, ḷ:mat (parḷ:mat), mà:lat (namà:lat), mà:lč̣at, mà:ŋkat (zmà:ŋkat), mà:rat, mà:trat, maṣ̌:rat, maṣ̌:rat, mjà:ụkat, mò:kat 'pomakati kruh v omako' (pomò:kat), mù:ckat se (pomù:ckat se), mò:ụsat se, naklà:dat, namà:kat, napà:dat, napè:nat, narobò:tat, naueḷ:č̣at se, nè:xat, pà:dat, parlè:gat se, plà:ụat, plà:ụṣ̌at, plomḅ:rat, plè:zat, počè:nat, podà:jat, podè:rat, pogà:nat, pogouà:ṛjat se, pomà:kat, pomè:tat, potè:pat se, požè:rat, predà:jat, preklà:dat, preṃ:kat, prenà:ṣ̌at, preuà:jat, preuà:ẓ̌at, prè:klat se, prè:mzat (zaprè:mzat), prò:bat, pù:mpat, rà:tat, rà:imat se 'prilegati se', rabù:tat, račù:nat, rasxà:ikat, razgà:nat, razvà:ẓ̌at, reguḷ:rat, reg̣:rat, 'roupṣ̌:cat, ṛ:bat (naṛ:bat, poṛ:bat), ṛ:xtat (poṛ:xtat), rò:fkat 'robkati, ružiti', sà:ŋkat se, seḳ:rat se, sfargè:rat 'izprašati', skà:ụsat, sklà:nat se, sḷ:kat, smù:č̣at se, snè:mat, spò:kat, srè:č̣at, trè:nat (strè:nat), sxà:jat, sxù:ụṣ̌at, šof̣:rat, šprè:cat, šrà:ụbat (zašrà:ụbat), štà:ncat, ṣ̌:bat, taroḳ:rat, tesṭ:rat, ṭ:rat se 'tirati se (prepirati se)', ù:pat, uuà:ẓ̌at, uà:xtat, uečè:ṛjat, ulà:gat, uṃ:kat, uoddà:jat, uodq̣:ṛzat, uordiṇ:rat, uotpè:rat, uožà:gat, upè:rat se, utè:kat, và:ndrat, vanẓ:rat 'napredovati', zagò:ncat 'preveč stepsti testo', zajebà:ụat, zapè:nat, zapè:rat, zaxà:klat ~ zakà:xlat, zbà:dat, zgà:nat, zgouà:ṛjat se, žà:gat (razžà:gat, zžà:gat), žlà:if̣at (zažlà:if̣at 'zavreti').

POSEBNOSTI:

1. Tako se spreaga tudi glagol *mò:rəm* (nedoločnika tega glagola ***mò:rat(i)* ne govorijo), ki ima sedanjik *mò:re-ø* (2. os. ed.: *mò:rə-š ~ mò:r-š*) *mò:r-jo* in opisni deležnik na *-l* *mò:gu-ø* *mò:gl-a* *mò:gl-ə ~ mò:gəl-ø*.
2. Nekateri glagoli imajo v opisnem del. *-l* m. sp. mn. in dv., sr. sp. ed. ter ž. sp. vseh števil lahko mesto naglasa bolj proti koncu besede, pri tem so oblike za m. in sr. sp. akutirane, oblike za ž. sp. pa cirkumfleksirane, npr. (iz gradiva): *pogà:nat* – m. sp. dv. *poganá:la* – ž. sp. ed. *poganà:la*, *potè:pat se* – m. sp. mn. *potepá:l se*.

**Tip IA2 – Glagoli na *-ati -im*, krop. *-at -əm*
(akut v nedoločniku, cirkumfleks v sedanjiku)**

Nedoločnik	<i>šlė:šat</i>
Sedanjik	<i>šlė:šə-m</i>
Velelnik	/ ¹
Deležnik <i>-l</i> , m. sp. ed.	<i>šlė:šəu-ø</i>
Deležnik <i>-l</i> , ž. sp. ed.	<i>šlė:šal-a</i>
Deležnik <i>-l</i> , sr. sp. ed.	<i>šlė:šal-ø</i>
Namenilnik	/
Deležnik <i>-n</i> , m. sp.	/

¹ Oblike, ki se v kroparskem govoru ne uporabljajo, so v teh preglednicah izpuščene.

Tip IA3 – Glagoli na *-ati -em*, krop. *-at -em*

Ti glagoli v sedanjiški podstavi mehčajo (jotirajo) soglasnik pred končajem *-(j)em*, npr.: *-c-at* : *-č-em* (*klė:cat*), *-s-at* : *-š-em* (*pė:sat*), *-z-at* : *-ž-em* (*uė:zat*), *-d-at* : *-j-em* (*gló:dat*), *-k-at* : *-č-em* (*ská:kat*), *-p-at* : *-pl-em* (*kó:pat*), *-m-at* : *-ml-em* (*drė:mat*), *-u-at* : *-ul-em* (*dė:uat* 'devati, dajati'), in glagoli na *-ovati -ujem*, npr.: *-u-at* (*-ovati*) : *-j-em* (*-ujem*) (*uė:ruat*, *pė:stvat*).

Glagoli tega tipa imajo vedno kratki nedoločnik z naglasom na podstavi (medtem ko je v knjižnem jeziku mogoč tudi naglas na priponi *-ati*).

a) akut v nedoločniku, cirkumfleks v sedanjiku:

Nedoločnik	<i>klė:cat</i>
Sedanjik	<i>klė:če-m</i>
Velelnik	<i>klė:č-ø</i>
Deležnik <i>-l</i> , m. sp. ed.	<i>klė:cəu-ø</i>
Deležnik <i>-l</i> , ž. sp. ed.	<i>klicà:l-a</i>
Deležnik <i>-l</i> , sr. sp. ed.	<i>klicá:l-ø</i>
Namenilnik	<i>klė:cat</i>
Deležnik <i>-n</i> , m. sp.	<i>(pre)klė:can-ø</i>

Ti glagoli imajo v opisnem del. *-l* m. sp. mn. in dv., sr. sp. ed. ter ž. sp. vseh števil naglas pomaknjen bolj proti koncu besede, pri tem so oblike za m. in sr. sp. akutirane, oblike za ž. sp. pa cirkumflektirane (npr.: *klé:cat klé:cou-ø klicà:l-a klicá:l-ø*).

Tako še: *bá:sat (nabá:sat, zbá:sat), bré:sat (uobré:sat, zbré:sat), má:zat (namá:zat, pa:rmá:zat), poklé:cat, ré:zat (naré:zat, preré:zat, uodré:zat), usí:pat*.

b) akut v nedoločniku in sedanjiku:

Nedoločnik	<i>smé:jat se</i>
Sedanjik	<i>smé:je-m se</i>
Velelnik	<i>smé:i-ø se</i>
Deležnik <i>-l</i> , m. sp. ed.	<i>smé:jou-ø se</i>
Deležnik <i>-l</i> , ž. sp. ed.	<i>smejà:l-a se</i>
Deležnik <i>-l</i> , sr. sp. ed.	<i>smejá:l-ø se</i>
Namenilnik	<i>smé:jat</i>
Deležnik <i>-n</i> , m. sp.	<i>nasmejá:n-ø</i>

Tudi ti glagoli imajo v opisnem del. *-l* m. sp. mn. in dv., sr. sp. ed. ter ž. sp. vseh števil mesto naglasa bolj proti koncu besede, pri tem so oblike za m. sp. ed. in mn. akutirane, oblike za ž. sp. ed. pa cirkumflektirane, npr.: *pí:sat – pí:sou-ø písà:l-a písá:l-ø (napí:sat, popí:sat, potpí:sat, prepí:sat, zapí:sat); gló:dat – gló:dou-ø gló:dal-a ~ glodà:l-a gló:dal-ø ~ glodá:l-ø; kó:pat – kó:pou-ø kopà:l-a kopá:l-ø (pokó:pat, prekó:pat, skó:pat, ukó:pat); smé:jat se – smé:jou-ø se smejà:l-a se smejá:l-ø se (zasmé:jat se, nasmé:jat se, posmé:jat se)*.

Tako še: *dré:mat (zadré:mat), ká:zat (poká:zat, uká:zat), klé:pat (sklé:pat), lé:zat, mé:tat, plé:sat (zaplé:sat), pé:lat (napé:lat, pa:rpé:lat), ská:kat (poská:kat), sú:kat se (zasú:kat), ší:pat, té:sat, ué:zat (naué:zat, uđvé:zat, zaué:zat, zvé:zat)*.

POSEBNOSTI:

1. Nekateri glagoli imajo v opisnem del. *-l* lahko naglas bolj proti koncu besede tudi v m. sp. ed., ki je tedaj cirkumflektiran, mn. in dv. m. sp. pa sta akutirani, npr. nedol. in nam. *dé:ɹat* 'devati, dajati' (in predponski glagoli), opisni deležnik na *-l* m. sp. ed. *deuà:u-ø ~ dé:uou-ø*, mn. *deuà:l-ø*, dv. *deuà:l-a*, ž. sp. ed. *deuà:l-a*, mn. in dv. *deuà:l-e*, sr. sp. ed. *deuá:l-ø*.
2. Nekateri glagoli imajo v del. *-n* lahko naglas bolj proti koncu besede, npr. *nasmejá:n-ø*.

c) cirkumfleks v nedoločniku in sedanjiku:

Nedoločnik	<i>kolè:dvat</i>
Sedanjik	<i>kolè:dje-m</i>
Velelnik	<i>kolè:duèj-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>kolè:duø-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>kolè:dual-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>kolè:dual-ø</i>
Namenilnik	<i>kolè:duat</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>(po)kolè:duan-ø</i>

V tej skupini so večinoma glagoli na *-ovati -ujem, krop. -uat -jem* (ti so v kroparskem govoru za izražanje ponavljajnosti in trajanja pogostejši kot v knjižnem jeziku): *kolè:nčuat* 'sankati se z eno nogo kleče na saneh' ~ *kolè:ncvat, namà:kuat, naprè:duat, natè:kuat, pa:rpò:guat se, pa:Ržè:guat, pogà:rkuat, posrè:dvat, potè:guat, splà:kuat, stè:kuat, uodlè:tvat, upò:guat, utè:kuat, zalè:tuat se, zatè:guat* ter glagoli *pà:sat, rè:sat (narè:sat, zarè:sat), tà:kat*.

Tip IA4 – Glagoli na -iti -im, krop. -t/-at -am

Glagoli tipa IA4 (in tudi IB4) imajo v del. -n (po jotaciji) glede na končaje nedoločnika naslednje oblike (navajam le obliko za m. sp. ed.): *-šat -šen (prestrá:šat – prestrá:šen), -čat -čen (pò:čat – pò:čen), -tat -ten (čú:tat – (ob)čú:ten), -dat -den (začú:dət se – začú:den), -jat -jen (má:it 'majiti' – (u) má:jen), -žat -žen (slú:žat – (za)slú:žen), -nt -nen (žé:nt se – (u)žé:nen), -lt -len (žú:lt – (u)žú:len), -rat -rjen (mè:rt – (z)mè:rjen), -sat -šen (nó:sat – (po)nó:šen), -zat -žen (uó:zat – (z)uó:žen), -dat -jen (čé:dət – (u)čé:jen), -tət -čən (umlá:tət – umlá:čen), -stət -ščən (čī:stət – (u)čī:ščən), -bət -blen (pográ:bət – pográ:blen), -ut -ulen (naprá:ut – naprá:ulen), -mət -mlen (poló:mt – poló:mlen), -pət -plen (lú:pət – (u)lú:plen), -sət -šlen (premí:sət – premí:šlen), -tət -tlen (ras:uè:tət 'razsvetiti' – ras:uè'tlen), -tət -tnen (bú:tət – bú:tnen).*

Kakovostna premena naglašene samoglasnika (nedoločnik – sedanjik) je pogosta, npr.: *xó:dət – xó:dəm, mó:lt – mó:ləm, napó:uənt 'napolniti' – napò:unəm, nó:sət – nò:səm, poló:mt – poló:məm, pomó:čət – pomò:čəm, pró:sət – prò:səm, vó:zat – vò:zəm, žé:nt se ~ žé:nt se – žé:nəm se.*

a) akut v nedoločniku, cirkumfleks v sedanjiku:

Nedoločnik	<i>nastá:yt</i>
Sedanjik	<i>nastá:uə-m</i>
Velelnik	<i>nastá:u-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>nastá:yu-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>nastá:yl-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>nastá:yl-ø</i>
Namenilnik	<i>nastá:yt</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>nastá:ulen-ø</i>

Tako še: *bú:nt se* ‘upirati se’, *bú:tət*, *caré:nt* (*zacaré:nt*), *čú:dət se*, *čé:stət*, *da:ɾuá:rt*, *gné:zdət* (*uǵné:zdət se*), *grá:bət* (*pográ:bət*), *já:ūt* (*najá:ūt*), *má:īt* (*uomá:īt*), *mé:rt* (*pomé:rt*), *mí:səlt* (*promí:səlt*, *premí:səlt*, *zmí:səlt sə*), *naprá:ūt*, *našé:mt*, *naudá:rt*, *parprá:ūt*, *pokú:sət*, *ponasré:čət se*, *poprá:ūt*, *poskú:sət*, *postá:ūt*, *pé:lt*, *pó:čt*, *razbú:rt*, *rogoué:lt*, *sprá:ūt* (*posprá:ūt*), *sú:mt*, *sé:lt* (*pa:rsé:lt*), *tlá:čət*, *tolmá:čət*, *toúó:rt*, *uoxú:nt*, *ušpé:čət*, *udá:rt*, *ustá:ūt*, *ustrá:šət*, *uštú:lt*, *zaprá:ūt*, *zdrá:ūt* (*pozdrá:ūt*), *žvé:čət* (*prežvé:čət*).

POSEBNOSTI:

1. Nekateri glagoli imajo v opisnem del. *-l* v vseh oblikah razen v m. sp. ed. naglas na priponi, npr. *izrá:zət*, opisni deležnik na *-l*: *izrá:zu-ø* *izrazé:l-a* *izrazé:l-ø*. Tako še: *bró:čət* ‘barvati (pirhe) z rdečo barvo’, *dá:ūt*, *gá:zət*, *grá:bət* (*pográ:bət*, *zagrá:bət*, *zgrá:bət*), *pá:čət se*, *rá:nt*, *skó:čət* (*poskó:čət*), *zaklú:čət*, *zastó:pət*.
2. Glagol *mí:səlt* ima v 2. os. ed. sedanjika lahko dve obliki: *mí:sləš* in *mí:š* – zadnja se uporablja predvsem v vprašalnih povedih, npr.: *Mí:ž da u/se ué:š?*
3. Glagol *zastó:pət se* ima v velelniku (razen v obliki za 2. os. ed.) naglas na priponi: *zastopé:ta se* (2. os. dv.) – taka oblika je cirkumflektirana.
4. Nekateri glagoli, ki se v osnovi končujejo s sklopom nezvočnik + zvočnik, imajo v velelniku za 2. os. ed. končnico *-ə*, npr.: *mí:sl-ə* (*pomé:sl-ə*, *premí:sl-ə*, *zamí:sl-ə* *sə*), *cə:ɾkn-ə*, *flí:kn-ə*.

b) akut v nedoločniku in sedanjiku:

Nedoločnik	<i>lú:šət</i>
Sedanjik	<i>lú:šə-m</i>
Velelnik	<i>lú:š-ø</i>
Deležnik <i>-l</i> , m. sp. ed.	<i>lú:šu-ø</i>
Deležnik <i>-l</i> , ž. sp. ed.	<i>lú:šl-a</i>
Deležnik <i>-l</i> , sr. sp. ed.	<i>lú:šl-ə</i>
Namenilnik	<i>lú:šət</i>
Deležnik <i>-n</i> , m. sp.	<i>(u)lú:šen-ø</i>

V tej skupini so večinoma glagoli, ki imajo kratki nedoločnik, tj. naglas na osnovi (v knjižnem jeziku so ti nedoločniki lahko dolgi z naglasom na glagolski priponi).

Tako še: *čé:dət*, *čú:tət*, *xlé:stət* (*naxlé:stət*), *kré:tət* (*skré:tət*, *zakré:tət*), *kró:žət* (*uopkró:žət*), *lú:pət* (*uolú:pət*), *uolú:šət*.

POSEBNOSTI:

1. Večina teh glagolov ima v opisnem del. *-l* v vseh oblikah, razen v m. sp. ed., naglas na priponi, npr.: *xó:dət* – *xó:du-ø* *xodé:l-a* *xodé:l-ø*. Tako še: *brú:sət*, *bró:dət* (*zbró:dət* ‘zbroditi, skaliti’), *bé:lt* (*zabé:lt*, *zbé:lt*), *cé:lt se* (*zacé:lt se*), *cé:pət* (*nacé:pət*), *čú:tət*, *dovó:lt*, *gó:nt*, *xó:dət* (*sxó:dət*), *kú:pət*

(*uotkú:pət*), *kú:rt* (*zakú:rt*), *ló:mt* (*poló:mt*, *zló:mt*), *lú:bət se* (*zalú:bət se*), *mé:nt* (*pomé:nt se*, *zmé:nt se*), *mé:sət* (*zamé:sət*), *mlá:tət*, *mó:čət* (*namó:čət*, *pomó:čət*), *mó:lt* ~ *mó:lət* (*zmó:lt*), *mó:tət*, *nó:sət* (*nanó:sət*, *ponó:sət*, *znó:sət*), *posó:dət*, *pó:uənt* (*napó:uənt*), *pozá:bət*, *pró:sət* (*napró:sət*), *pú:lt* (*upú:lt* 'odpuliti', *popú:lt*), *rá:bət*, *ré:šət*, *slú:žət* (*zaslú:žət*), *sposó:dət sə*, *své:tət* (*posvé:tət*), *ulá:čət*, *uoxrá:nt*, *tó:žət* (*zató:žət*), *tró:sət* (*rastró:sət*), *tú:lt* ~ *tú:lət*, *vá:bət* (*pová:bət*), *vó:zət* (*zvó:zət*), *žé:nt* (*paržé:nt*), *žú:lt* (*užú:lt*).

2. Nekateri glagoli imajo lahko tudi v velelniku (v mn. in dv.) naglas na priponi, npr.: *znó:sət* – *znó:s-ə znos̀:-te*.

c) cirkumfleks v nedoločniku in sedanjiku:

Nedoločnik	<i>spò:uənt</i>
Sedanjik	<i>spò:unə-m</i>
Velelnik	<i>spò:un-ə</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>spò:unu-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>spò:uənl-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>spò:uənl-ə</i>
Namenilnik	/
Deležnik -n, m. sp.	/

Tako še predposnski glagoli z isto podstavo: *zapò:uənt sə*.

Tip IA5 – Glagoli na *-niti -nem*, krop. *-ənt/-nt -nem*

a) akut v nedoločniku, cirkumfleks v sedanjiku:

Nedoločnik	<i>sté:sənt</i>
Sedanjik	<i>sté:sne-m</i>
Velelnik	<i>sté:sən-ø</i> ~ <i>sté:sn-ə</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>sté:snu-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>sté:sənl-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>sté:sənl-ə</i>
Namenilnik	<i>sté:sənt</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>sté:snen-ø</i>

Tako še: *cá:rkənt*, *dá:rgənt*, *flé:kənt*, *xó:pənt* 'hopniti', *ká:usənt*, *naštó:kənt* 'nabosti', *pa:rté:sənt*, *parsmó:dənt*, *pé:xənt* (*napé:xənt*), *spodá:rsənt*, *podrú:čənt*, *poté:sənt*, *prekú:cənt*, *pú:xənt*, *ré:nt* (*poré:nt*, *spodrú:nt*), *spodrú:kənt*, *spodó:rsənt*, *sú:nt* 'suniti, ukrasti, izmakniti', *uǵá:sənt*, *uǵrú:zənt*, *uťé:xənt*, *uzé:gənt*, *zada:rlé:šənt* 'zaloputniti', *zdí:xənt*, *zǵé:nt*.

POSEBNOSTI:

1. Glagol *bá:rcənt* ima v 1. os. ed. sedanjika lahko naglas na glagolski podstavi (*bá:rcnem*), glagol *bá:cənt* pa na glagolski priponi (*bəc'nem*). V opisnem del. -l je naglas običajno na priponi (*bəc'nou-ə bəcnì:l-a bəcnì:l-ə*, toda *bá:rcənl-ə*).
2. Glagol *poklě:kənt* ima v opisnem del. -l (v vseh oblikah razen v m. sp. ed.) naglas na priponi: *poklě:knu poklekñ:l-a poklekñ:l*.
3. Če se glagolska podstava konča na samoglasnik, se pred pripono -nt po onemitvi ponaglasnega -i- ne vrine polglasnik (*sú:nt*).

b) akut v nedoločniku in sedanjiku:

Nedoločnik	<i>poté:gənt¹</i>
Sedanjik	<i>poté:gne-m</i>
Velelnik	<i>poté:gn-ə ~ poté:gən-ə</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>poté:gnu-ə</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>poté:gənl-a ~ potegnì:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>poté:gənl-ə ~ potegnì:l-ə</i>
Namenilnik	<i>poté:gənt</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>poté:gnen-ə</i>

¹ V knjižnem jeziku imajo ti glagoli navadno dolgi nedoločnik (naglas na priponi).

Tako še: *gá:nt se, ná:gənt se, naté:gənt, potá:kənt, poté:gənt, premá:kənt, spotá:kənt, sté:gənt, usá:xənt, uogá:rənt, zaklě:nt, zapá:xənt, zaté:gənt*.

POSEBNOSTI:

1. Nekateri glagoli imajo v velelniku za 2. os. ed. lahko končniški naglas, npr. (iz gradiva): *umá:kənt – umá:kn-ə ~ umak'n-ə*. Tako še: *ubá:rənt, pá:xənt*.
2. Nekateri glagoli imajo v opisnem del. -l v ed. m. sp. lahko naglas na priponi, npr. (iz gradiva): *namá:kənt* 'primakniti' – *namak'nou*. Tako še: *natá:kənt, pá:xənt*.

Tip IA6 – Glagoli na -eti -im, krop. -ət -əm**a) akut v nedoločniku, cirkumfleks v sedanjiku:**

Nedoločnik	<i>uí:dət</i>
Sedanjik	<i>uí:də-m</i>
Velelnik	<i>/ (poglě:ī-ə)</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>uí:du-ə</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>uí:dl-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>uí:du-ə</i>
Namenilnik	<i>/</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>(uí:dən-ə)</i>

Tip IA7 – Glagoli na *-eti -em*, krop. *-ət -em***a) akut v nedoločniku in sedanjiku:**

Nedoločnik	<i>prí:dət</i>
Sedanjik	<i>prí:de-m</i>
Velelnik	<i>prí:t-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>pa:rš'ou-ø¹</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>pa:rš'l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>pa:rš'l-ə</i>
Namenilnik	/
Deležnik -n, m. sp.	/

¹ Podstava opisnega deležnika tega glagola je enaka atematskemu glagolu *i'tə*.

Tip IB1 – Glagoli na *-a:ti -a:m*, krop. *-a:t ~ 'qt -a:m***a) akut v sedanjiku in nedoločniku:**

Nedoločnik	<i>izdà:t</i>
Sedanjik	<i>izdà:-m</i>
Velelnik	<i>iz'deǵ-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>izdà:u-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>izdà:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>izdà:l-ø</i>
Namenilnik	<i>izdà:t</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>izdà:n-ø</i>

Sem je, kot kaže gradivo, mogoče uvrstiti le sestavljenke iz atematskega glagola *dà:t* (*predà:t, uoddà:t*).

b) cirkumfleks na glagolski priponi v sedanjiku, akut ali kratki naglas na glagolski priponi v nedoločniku:

Zdi se, da imajo vsi glagoli tega tipa v nedoločniku lahko kratki (jakostni) naglas ali akut na priponi *-ati* – kratko naglašena pripona je vendarle običajnejša.

Nedoločnik	<i>ig'rqət ~ igrá:t</i>
Sedanjik	<i>igrà:-m</i>
Velelnik	<i>ig'reǵ-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>ig'rou-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>igrà:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>igrá:l-ø</i>
Namenilnik	<i>ig'rqət</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>(za)igrá:n-ø</i>

Tako še: *bajt'rq̃t* ~ *bajtrá:t* 'nesti težko breme', *bə'cqt* 'brcati', *bra'nqt*, *cəfəd'rq̃t*, *cmand'rq̃t* ~ *cmandrá:t* 'stopicati', *ček'lqt* ~ *čeklá:t* 'narahlo vreti', *čes'nqt*, *deuēt'lqt* *jo* ~ *deuētlá:t jo* 'hitro iti', *flau'zqt* ~ *flauzá:t* 'besedičiti', *fřa'tqt* 'drvariti na poseki', *gol'fqt* ~ *golfá:t*, *xlaiš't'rq̃t* ~ *xlaištrá:t* 'nerodno hoditi' (*přrxlaiš't'rq̃t*), *ig'rq̃t se*, *jezi'kqt*, *kla'fqt*, *klam'bqt* 'nerodno hoditi', *klepe'tqt* (*poklepe'tqt*), *kofe'tqt* 'piti kavo', *koleš't'rq̃t* ~ *koleštrá:t* 'krivo hoditi, kobacati se', *kon'čqt* (*dokon'čqt*), *koš'tqt* 'stati', *kra'cqt*, *kreu'lqt* ~ *kreułá:t*, *kroxo'tqt se* ~ *kroxotá:t se*, *kuar'tqt*, *loŋ'gqt* ~ *loŋgá:t* 'mahati sem in tja, nihati', *mau'lqt* ~ *maulá:t* 'počasi jesti' (*pomau'lqt* ~ *pomaulá:t*), *mən'cqt*, *meš'kqt* ~ *mešká:t* (*zmeš'kqt* ~ *zmešká:t*), *mex'čqt*, *meže'rq̃t* 'tleti', *paik'lqt* ~ *paiklá:t* 'vejati' (*spaik'lqt*), *plan'kqt* ~ *planjá:t* 'tolči, klepati', *pobaik'lqt* 'dogoreti', *poštə'pqt* ~ *poštəpá:t* 'potresti, posipati', *poz'nqt* ~ *pozná:t* (*spoz'nqt* ~ *spozná:t*), *ropo'tqt*, *roŋ'nqt* (*poroŋ'nqt*), *šan'tqt*, *štə'xqt* 'lopatati' (*preštə'xqt*), *št'mqt*, *u'xqt* (*zu'xqt* 'zuhati, zuhljati'), *ue'lqt* ~ *uelá:t*, *uož'lqt* ~ *uožlá:t* (*zauož'lqt* ~ *zauožlá:t*), *z'jqt* ~ *zjá:t*, *z'nqt*, *žgeč'kqt*.

Tip IB2 – Glagoli na *-a:ti -i:m*, krop. *-a:t -i:m*

a) akut na glagolski priponi v nedoločniku in sedanjiku:

Nedoločnik	<i>spá:t</i>
Sedanjik	<i>spí:-m</i>
Velelnik	<i>sp-ə</i>
Deležnik <i>-l</i> , m. sp. ed.	<i>spá:u-ə</i>
Deležnik <i>-l</i> , ž. sp. ed.	<i>spá:l-a</i>
Deležnik <i>-l</i> , sr. sp. ed.	<i>spá:l-ə</i>
Namenilnik	<i>spá:t</i>
Deležnik <i>-n</i> , m. sp.	<i>(na)spá:n-ə</i>

Tako še sestavljenke iz tega glagola, npr.: *naspá:t se*, *zaspá:t*.

POSEBNOSTI:

- Glagola *stá:t* in *bá:t se* imata v sedanjških oblikah premenjeno glagolsko podstavo, tj. v sedanjniku *stojí:-m stojí:-jo* ~ *stojé:-jo*, *bojí:-m se bojí:-jo se* ~ *bojé:-jo se* in v velelniku *stò:i-ə stò:i-te*, *bò:i-ə se bò:i-te se*.
- Ista dva glagola imata v ed. m. sp. opisnega deležnika na *-l* namesto pripone *-u-ə* (< *-l*) pripono *-uu-ə* in sta akutirana: *stá:uu*, *bá:uu se*.
- V tem tipu glagolov je pogosta kratka oblika za 3. os. mn. sedanjika, npr.: *sp-é:*, *boj-é: se*.

Tip IB3 – Glagoli na -'a:ti -'em, krop. -'a:t -'em

a) akut na glagolski priponi v nedoločniku, kratki naglas na glagolski priponi v ed. sedanjika:

Nedoločnik	<i>pa:ržgá:t</i>
Sedanjik	<i>pa:rž'ge-m</i>
Velelnik	<i>pa:rž'g-ə</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>pa:ržgá:u-ə</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>pa:ržgá:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>pa:ržgá:l-ə</i>
Namenilnik	<i>pa:ržgá:t</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>pa:ržgá:n-ə</i>

Tako še sestavljenke iz tega glagola, npr.: *požgá:t*, *zažgá:t* ter glagol *dajá:t*.

Tip IB4 – Glagoli na -'i:ti -'i:m, krop. -'i:t ~ -'ət -'i:m

a) akut ali kratki naglas na glagolski priponi v nedoločniku¹⁵⁵ in akut na glagolski priponi v sedanjiku:

Nedoločnik	<i>lo'uat ~ louí:t</i>
Sedanjik	<i>louí:-m</i>
Velelnik	<i>lò:u-ə</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>louí:u-ə</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>louí:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>louí:l-ə</i>
Namenilnik	<i>lo'uat ~ louí:t</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>(u)loulé:n-ə ~ (u)lou'len-ə</i>

Tako še: *bādí:t* (*zbādí:t*), *ce'dət* ~ *cədí:t* (*prece'dət*), *dqrstí:t* se 'potepati se', *delí:t* (*razdelí:t*), *də'sət*, *do'bət*, *draží:t*, *drobí:t*, *du'sət* (*zadu'sət*), *fa'lət*, *gasí:t*, *gləší:t* 'nadlegovati', *gnojí:t*, *godí:t* se, *gra'dət* (*zgra'dət*), *grozí:t* (*zagrozí:t*), *ka'dət* ~ *kadí:t* (*poka'dət*), *ka'lət*, *ko'sət* ~ *kosí:t* (*poko'sət*), *kropí:t* (*raskropí:t* se), *krotí:t*, *lò'uat* (*polò'uat*), *mədí:t* se, *morí:t*, *moží:t* se (*pa:rmoží:t* se, *umoží:t* se), *na:r'dət*, *naloží:t*, *napla'tət*, *pepe'lət* se, *pəstí:t* (*spəstí:t*, *uotpəstí:t*), *po'dət* (*spo'dət*), *podlo'žət*, *polo'žət* ~ *položí:t*, *pomólí:t*, *poro'čət* se se, *potopí:t*, *preta'lət*, *pstí:t* ~ *pustí:t* (*popstí:t*, *zapustí:t*), *razloží:t*, *rodí:t*, *ro'sət*, *sa'dət* ~ *sadí:t* (*nasa'dət*, *usa'dət*, *zasadí:t*), *sle'dət* (*zasle'dət*), *smodí:t*, *sneží:t*, *solí:t* (*rassolí:t*), *sporočí:t*, *su'sət* ~ *sə'sət* ~ *š'sət* (*posu'sət*), *taborí:t*, *ta'jət*, *ta'lət* (*rasta'lət*), *topí:t*, *ure'dət*, *ustano'uət*, *ustrojí:t*, *uálí:t*, *ua'rət* ~ *uarí:t* (*naua'rət*, *zuarí:t*, *paruarí:t*), *u'čət* (*nau'čət*), *uəsəlí:t* se, *uğlasí:t* se, *u'poko'jí:t* se, *zadarstí:t* 'ozmerjati, grobo vzeti besedo', *zagojzđí:t* se, *zamədí:t*, *zgəbí:t*, *zgodí:t* se, *zgre'sət*, *zloží:t*, *zvo'nət*.

¹⁵⁵ Navedena je oblika, kakršna se pojavlja v gradivu.

Tako predposnski kot nepredposnski glagoli se lahko pojavljajo z dolgimi in kratkimi nedoločniki, vendar glede tega ni nobenega pravila (*sa'dət – zasad̄i:t, ɥsa'dət, nasad̄ət; kad̄i:t – poka'dət; ɥ'čət – nau'čət; š'šət – posu'šət*). V dolgem nedoločniku je torej (lahko) ohranjen akut.

POSEBNOSTI:

1. V tem tipu glagolov (s sedanjikom na *-i:m*) je pogosta kratka oblika za 3. os. mn. sedanjika, npr.: *dob-é:; duš-é:; god-é:; loɥ-é:; nard-é:; razdel-é:; top-é:.*
2. Ti glagoli imajo poleg naglašene pripone *-i:-* v needninskih oblikah tudi pripono *-é:-*, npr.: *ced-é:-te, kos-é:-mo, loɥ-é:-jo, nard-é:-va, sad-é:-ta.*
3. Nekateri glagoli tega tipa so v 1. os. mn. sedanjika lahko naglašeni na kratkem samoglasniku v končnici, npr.: *kos̄i:mo ~ kos-'mo, loɥ̄i:-mo ~ loɥ-'mo, ced̄i:-mo ~ cad-'mo.*
4. Nekateri glagoli tega tipa imajo v 2. os. mn. in dv. velelnika lahko naglas na podstavi ali priponi ali končnici, npr.: *l̄o:ɥ-te ~ loɥ-ì:-te ~ loɥ-'te.*
5. V opisnem del. *-l* je naglas pogosto na glagolski podstavi, ne na priponi, npr.: *do'bat ~ dob̄i:t – d̄o:bu-ø ~ dob̄i:ɥ-ø dob̄i:l-a d̄o:bl-ə ~ dob̄i:l-ø.*
Tako še: *ce'dət (prece'dət), ka'dət (poka'dət), nalož̄i:t, nard̄i:t, naroč̄i:t, pod̄i:t se (zapod̄i:t se), pomol̄i:t, poro'čət se, pust̄i:t, razlo'žət, sad̄i:t (posad̄i:t, zasa'dət), stop̄i:t, su'šət (posu'šət), utop̄i:t, ɥ'čət (nau'čət), ɥar̄i:t (nauar̄i:t), zam'dət, zgre'šət, zgub̄i:t.*

Tip IB5 – Glagoli na *-'e:ti -'i:m*, krop. *-'e:t -'i:m*

a) akut na glagolski priponi v nedoločniku in sedanjiku:

Nedoločnik	<i>žɥé:t</i>
Sedanjik	<i>žɥi:-m</i>
Velelnik	<i>ž'ɥ-ə ~ ž'ɥ-ø</i>
Deležnik <i>-l</i> , m. sp. ed.	<i>ž'ɥ:ɥu-ø ~ ž'ɥù:-ø</i>
Deležnik <i>-l</i> , ž. sp. ed.	<i>žɥé:l-a</i>
Deležnik <i>-l</i> , sr. sp. ed.	<i>ž'ɥé:l-ø</i>
Namenilnik	<i>žɥè:t</i>
Deležnik <i>-n</i> , m. sp.	<i>(ɥo)ž'ɥ:ɥlen-ø</i>

Tako še: *bolé:t (zabolé:t, zbolé:t), cveté:t* (ta glagol gre lahko tudi v tip IB6a), *čpé:t, garmé:t, goré:t (pogoré:t, zagoré:t), xté:t (poxté:t, prexté:t), leté:t (parleté:t, zleté:t), noré:t, p̄ardé:t, p̄aršé:t, prežɥé:t, rumené:t, sma:rdé:t, ta:rpé:t, temné:t (potemné:t), tlé:t, zarjaué:t, zdé:t ~ sedé:t, zdé:t se.*

POSEBNOSTI:

1. Ti glagoli imajo poleg naglašene pripone *-í:-* v needninskih oblikah tudi pripono *-é:-*, npr.: *žv-í:-mo* ~ *žv-é:-mo*, *ta:rp-í:-te* ~ *ta:rp-é:-te*, *bol-í:-jo* ~ *bol-é:-jo*.
2. Nekateri glagoli imajo v 1. os. mn. sedanjika lahko končniški naglas, npr.: *žvə'-mo*, *ta:rp-'mo*.
3. Ti glagoli (s sedanjikom na *-í:m*) imajo pogosto kratko obliko za 3. os. mn. sedanjika, npr.: *žv-é':*, *ta:rp-é':*.
4. Nekateri glagoli tega tipa imajo v 2. os. velelnika lahko naglas na podstavi ali priponi ali končnici, npr.: *ží:u-ø* ~ *ž'ú-ø*, *žú-ì:-te* ~ *žú-ə'-te*.
5. Nekateri glagoli imajo v opisnem del. *-l* lahko naglas na podstavi ali priponi, npr.: *ží:u-u-ø* ~ *žú-ù:-ø*
6. Kratko naglašena pripona opisnega deležnika na *-l* m. sp. ed. nekaterih glagolov tega tipa se je razvila v *-l'ou* in ne v bolj oslabeledo različico *-lu* kot v sosednjih gorenjskih govorih, npr.: *sma:k'dou*, *ta:rpou*.

Tip IB6 – Glagoli na *-é:ti -'em*, krop. *-é:t -'em*, *-é:ti -'nem*, krop. *-é:t -'nem*, *-é:sti -'em*, krop. *-é:st -'em*

a) glagoli na *-é:t -'em*; akut na glagolski priponi v nedoločniku, kratki naglas na glagolski priponi v ed. sedanjika:

Nedoločnik	<i>žRÉ:t</i>
Sedanjik	<i>ž're-m</i>
Velelnik	<i>ž'R-ə</i>
Deležnik <i>-l</i> , m. sp. ed.	<i>ž'rou-ø</i> ~ <i>žq:ru-ø</i>
Deležnik <i>-l</i> , ž. sp. ed.	<i>žó:rl-a</i>
Deležnik <i>-l</i> , sr. sp. ed.	<i>žq:rl-ə</i> ~ <i>žq:rl-ø</i>
Namenilnik	<i>žRè:t</i>
Deležnik <i>-t</i> , m. sp.	<i>(po)žq:rl-ø</i>

Tako še: *cvə'tét* ~ *cuətét:t* (*rascuətét:t*) ~ *cvedét:t*, *crét:t* (*uocrét:t*), *mrét:t* (*pomrét:t*, *umrét:t*), *potprét:t*, *uprét:t* se, *uotprét:t*, *urét:t* (*zaurét:t*), *zaprét:t*, *žRét:t* (*nažRét:t* se, *požRét:t*, *užRét:t* se 'vžreti se').

POSEBNOSTI:

1. Glagoli tega tipa imajo akutirano pripono v nedoločniku in kratko naglašeno pripono v ed. sedanjika in velelnika, npr. *zap're-m*, *zap'r-ə*, druge sedanjiske oblike imajo akutirano osnovo, npr. *zapré:-mo*, druge velelniške oblike pa so cirkumfleksitirane, npr. *zaprè:-te*.
2. Nekateri glagoli imajo v opisnem del. *-l* v m. sp. ed. lahko naglas na podstavi ali priponi, npr. *ž'R-ou-ø* ~ *žq:R-u-ø*.
3. V opisnem del. *-l* m. sp. mn. je končnica *-i* (za sklopom dveh zvočnikov) lahko oslabeleda v polglasnik ali onemela, npr.: *žq:rl-ə* ~ *žq:rl-ø*, *umq:rl-ə* ~ *umq:rl-ø*.
4. Nedovršni glagol *mrét:t* ima v sedanjiku lahko obliko *m'rem* ali *ma:rl'em*.

b) glagoli na -*ě:t* -*'nem*; akut na glagolski priponi v nedoločniku, kratki naglas na glagolski priponi v ed. sedanjika:

Nedoločnik	<i>napě:t</i>
Sedanjik	<i>nap'ne-m</i>
Velelnik	<i>nap'n-ə</i>
Deležnik - <i>l</i> , m. sp. ed.	<i>napě:ɽ-ø</i>
Deležnik - <i>l</i> , ž. sp. ed.	<i>napě:l-a</i>
Deležnik - <i>l</i> , sr. sp. ed.	<i>napě:l-ø</i>
Namenilnik	<i>napě:t</i>
Deležnik - <i>t</i> , m. sp.	<i>napě:t-ø</i>

Tako še: *pa:rpě:t*, *zapě:t*, *počě:t*.

POSEBNOSTI:

1. Glagoli tega tipa imajo akutirano pripono v nedoločniku in kratko naglašeno pripono v ed. sedanjika in velelnika, npr. *nap'ne-m*, *nap'n-ə*, druge sedanjiške oblike imajo akutirano osnovo, npr. *napné:-mo*, druge velelniške oblike pa so cirkumflektirane, npr. *napnè:-te*.
2. Glagol *začě:t* je v opisnem del. -*l* ž. sp. ed. cirkumflektiran: *začě:l-a*.

c) Glagoli na -*ě:st* -*'em*; akut na glagolski priponi v nedoločniku, kratki naglas na glagolski priponi v ed. sedanjika:

Nedoločnik	<i>sně:st</i>
Sedanjik	<i>s'ne-m ~ sně:de-m¹</i>
Velelnik	/
Deležnik - <i>l</i> , m. sp. ed.	<i>sně:du-ø</i>
Deležnik - <i>l</i> , ž. sp. ed.	<i>sně:dl-a</i>
Deležnik - <i>l</i> , sr. sp. ed.	<i>sně:dl-ø</i>
Namenilnik	/
Deležnik - <i>n</i> , m. sp.	<i>sně:den-ø</i>

¹ Osnova take sedanjiške oblike je verjetno po analogiji prevzeta iz deležniških oblik.

Tip IB7 – Glagoli na -'e:ti -'e:m, krop. -'e:t -'e:m

Nedoločnik	/ ¹
Sedanjik	smè:-m
Velelnik	/
Deležnik -l, m. sp. ed.	s'mou-ø
Deležnik -l, ž. sp. ed.	smè:l-a
Deležnik -l, sr. sp. ed.	smè:l-ø
Namenilnik	/
Deležnik -n, m. sp.	/

¹ Nedoločnik glagola *smeti* se v kroparskem govoru ne uporablja.

Tip IB8 – Glagoli na -'e:ti -'a:m, krop. -'e:t -'a:m

Nedoločnik	imè:t
Sedanjik	imà:-m ~ 'ma-m ¹
Velelnik	i'm-ə ~ imè:ī-ø
Deležnik -l, m. sp. ed.	i'mou-ø
Deležnik -l, ž. sp. ed.	imè:l-a
Deležnik -l, sr. sp. ed.	imè:l-ø
Namenilnik	/
Deležnik -n, m. sp.	/

¹ Nikalna oblika tega glagola v 1. os. ed. je nĩ:ma-m

Tip ICa1 – Glagoli na -'a:ti -em, krop. -'a:t -em**a) akut v nedoločniku, cirkumfleks v sedanjiku:**

Nedoločnik	prestá:t
Sedanjik	prestà:ne-m
Velelnik	prestá:n-ø
Deležnik -l, m. sp. ed.	pres'tou-ø
Deležnik -l, ž. sp. ed.	prestá:l-a
Deležnik -l, sr. sp. ed.	prestá:l-ø
Namenilnik	/
Deležnik -n, m. sp.	/

Tako še druge sestavljenke z isto podstavo, npr.: *uostá:t* 'ostati', *uštá:t* 'vstati'.

Tip ICa2 – Glagoli na *-i:ti* ali *-'u:ti -jem*, krop. *-i:t* ali *-'u:t -jem*

a) akut v nedoločniku in sedanjiku:

Nedoločnik	<i>poú:t</i>
Sedanjik	<i>poú:je-m</i>
Velelnik	<i>poú:i-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>poú:u-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>poú:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>poú:l-ø</i>
Namenilnik	<i>poú:t</i>
Deležnik -t, m. sp.	<i>poú:t-ø</i>

Tako še druge sestavljenke z isto podstavo, npr.: *ouít:t*, *pa:ruít:t*, *zauít:t*, *zuít:t*, glagol *pít:t* in sestavljenke s to podstavo (*popít:t*, *zapít:t*) ter sestavljenke s podstavo *-lít:t*, npr.: *nalít:t*, *pa:rlít:t*, *polít:t*, *prelít:t*, *ulít:t*, *zalít:t*, *zlít:t*.

POSEBNOST:

1. Glagol *pít:t* in sestavljenke s to podstavo, npr.: *popít:t*, *zapít:t*, so v sedanjiku lahko naglašene tudi na priponi, npr.: *pít:je-m* ~ *p'je-m*, *zapít:je-mo* ~ *zapjé:-mo*.

b) akut v nedoločniku, cirkumfleks v sedanjiku:

Nedoločnik	<i>zabít:t</i>
Sedanjik	<i>zabít:je-m</i>
Velelnik	<i>zabít:i-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>za'bõu-ø</i> ~ <i>zabít:u-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>zabít:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>zabít:l-ø</i>
Namenilnik	<i>zabít:t</i>
Deležnik -t, m. sp.	<i>zabít:t-ø</i>

Tako še sestavljenke s podstavami *-bít:t* (*nabít:t*, *pobít:t*, *prebít:t*, *razbít:t*, *ubít:t*, *zbít:t*), *brít:t* (*uobrít:t*, *pobrít:t*), *-mít:t* (*pomít:t*, *umít:t*), *-žít:t* (*naúžít:t*, *užít:t*), *-krít:t* (*skrít:t*, *uotkrít:t*, *zakrít:t*), *upít:t* (*zauipít:t*), *-šít:t* (*zašít:t*, *pošít:t*), *-gnít:t* (*zgnít:t*).

Nedoločnik	<i>obú:t</i>
Sedanjik	<i>obú:je-m</i>
Velelnik	<i>obú:i-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>obú:u-ø</i> ~ <i>ubõ:u-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>obú:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>obú:l-ø</i>
Namenilnik	<i>obú:t</i>
Deležnik -t, m. sp.	<i>obú:t-ø</i>

Tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *sezú:t* ~ *zzú:t*, in podstavo *-sú:t*, npr.: *nasú:t*, *usú:t*, *zasú:t*.

Tip ICa3 – Glagoli na -'e:ti -em, krop. -'e:t -em**a) akut v nedoločniku in sedanjiku:**

Nedoločnik	uzé:t
Sedanjik	uzá:me-m
Velelnik	uzé:m-ø ¹
Deležnik -l, m. sp. ed.	uzè:u-ø
Deležnik -l, ž. sp. ed.	uzé:l-a
Deležnik -l, sr. sp. ed.	uzè:l-ø
Namenilnik	uzè:t
Deležnik -t, m. sp.	uzè:t-ø

¹ Glagol *vzeti* in sestavljenke z isto podstavo imajo v 2. os. vel. ed. lahko tudi kratek naglas na končnici: uz'm-ø.

Tako še: *objé:t*, *posné:t*, *preuzé:t*, *ujé:t*, *uarjé:t*, *zajé:t*.

POSEBNOSTI:

1. Needninske sedanjiške oblike so lahko naglašene na podstavi ali priponi, npr.:
uzá:me-jo ~ uzemé:-jo; uzé:m-te ~ uzemì:-te ~ uzmì:-te.

Nedoločnik	žé:t
Sedanjik	žá:ne-m
Velelnik	žá:n-ø
Deležnik -l, m. sp. ed.	žè:u-ø
Deležnik -l, ž. sp. ed.	žé:l-a
Deležnik -l, sr. sp. ed.	žè:l-ø
Namenilnik	žè:t
Deležnik -t, m. sp.	(po)žè:t-ø

Tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *požé:t*, *uožé:t*, in glagol *mé:t*.

Nedoločnik	predé:t	zadé:t
Sedanjik	predé:ne-m	zadá:ne-m
Velelnik	predé:n-ø	zadé:n-ø
Deležnik -l, m. sp. ed.	pred'jõu-ø	zadè:u-ø ~ za'deü-ø
Deležnik -l, ž. sp. ed.	predjâ:l-a	zadé:l-a
Deležnik -l, sr. sp. ed.	predjâ:l-ø	zadè:l-ø
Namenilnik	predè:t	zadè:t
Deležnik -t, m. sp.	predjâ:n-ø	zadè:t-ø

Po obeh vzorcih se lahko sprega tudi glagol *udé:t* 'vdeti'.

Nedoločnik	<i>mlé:t</i>
Sedanjik	<i>mě:le-m</i>
Velelnik	<i>mé:l-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>m'lou-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>mlé:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>mlê:l-ø</i>
Namenilnik	<i>mlè:t</i>
Deležnik -t, m. sp.	<i>(z)zmlê:t-ø</i>

Tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *zmlé:t*.

POSEBNOSTI:

1. Velelniške oblike so v mn. in dv. lahko naglašene na podstavi ali priponi, npr.:
zmé:l-te ~ zmelî:-te ~ zmlî:-te.

Nedoločnik	<i>pé:t</i>
Sedanjik	<i>pó:je-m</i>
Velelnik	<i>pô:i-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>pê:u-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>pé:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>pê:l-ø</i>
Namenilnik	<i>pê:t</i>
Deležnik -t, m. sp.	<i>(za)pê:t-ø</i>

Tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *zapé:t*.

Nedoločnik	<i>plé:t</i>
Sedanjik	<i>plé:ue-m</i>
Velelnik	/
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>plê:u-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>plé:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>plê:l-ø</i>
Namenilnik	<i>plè:t</i>
Deležnik -t, m. sp.	<i>(uo)plê:t-ø</i>

Tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *uoplé:t*.

b) akut v nedoločniku, cirkumfleks v sedanjiku (glagoli na -*ě:t* -*ě:jem*):

Nedoločnik	<i>grě:t</i>
Sedanjik	<i>grě:je-m</i>
Velelnik	<i>grě:j-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>g'rou-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>grě:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>grě:l-ø</i>
Namenilnik	<i>grě:t</i>
Deležnik -t, m. sp.	<i>(po)grě:t-ø</i>

Tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *pogrě:t*, *zgrě:t*, ter glagol *ště:t* in sestavljenke z isto podstavo, npr.: *naště:t*, *preště:t*.

Tip ICb1 – Glagoli na -*'a:sti -em*, krop. -*'a:st -em***a) akut v nedoločniku in sedanjiku:**

Nedoločnik	<i>pá:st</i>
Sedanjik	<i>pá:se-m</i>
Velelnik	<i>pá:s-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>pá:su-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>pá:sl-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>pá:sl-ø</i>
Namenilnik	<i>pà:st</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>(po)pà:sen-ø ~ (po)pà:šen</i>

Tako še glagol *rá:st* in sestavljenke z isto podstavo, npr.: *zrá:st*, *prerá:st*, pri katerih je -t- iz nedoločnika prenesen tudi v sedanjik, npr.: *rá:ste-m*, *zrá:ste-š*.

Nedoločnik	<i>pá:st</i>
Sedanjik	<i>pá:de-m</i>
Velelnik	<i>pá:t-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>pà:du-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>pá:dl-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>pá:dl-ø</i>
Namenilnik	<i>(na)pà:st</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>(na)pà:den-ø</i>

Tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *popá:st*, *prepá:st* 'propasti', *napá:st*, *zapopá:st* 'doumeti'.

b) akut v nedoločniku, cirkumfleks v sedanjiku:

Nedoločnik	<i>krá:st</i>
Sedanjik	<i>krà:de-m</i>
Veelnik	<i>krá:t-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>krà:du-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>krá:dl-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>krá:dl-ə</i>
Namenilnik	<i>krá:st</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>(u)krà:den-ø</i>

Tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *ukrá:st, pokrá:st*.

Tip ICb2 – Glagoli na -'i:sti -em, krop. -'i:st -em

a) akut v nedoločniku in sedanjiku:

Nedoločnik	<i>grá:st</i>
Sedanjik	<i>grá:ze-m</i>
Veelnik	<i>grá:s-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>grá:z-u</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>grá:zl-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>grá:zl-ə</i>
Namenilnik	<i>grá:st</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>(u)grá:žen-ø</i>

Tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *uográ:st, zgrá:st, pográ:st*.

Tip ICb3 – Glagoli na -'e:sti ali -'o:sti -em, krop. -'e:st ali -'o:st -em

a) akut v nedoločniku in sedanjiku:

Nedoločnik	<i>gó:st</i>
Sedanjik	<i>gó:de-m</i>
Veelnik	<i>gó:t-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>gó:du-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>gó:dl-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>gó:dl-ə</i>
Namenilnik	<i>gó:st</i>
Deležnik -n, m. sp.	/

Tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *zagó:st*.

Nedoločnik	<i>zě:pst</i>
Sedanjik	<i>zě:be-ø</i> (3. os. ed.)
Velelnik	/
Deležnik -l, m. sp. ed.	/
Deležnik -l, ž. sp. ed.	/
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>zě:bl-ə</i>
Namenilnik	/
Deležnik -n, m. sp.	/

Tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *zazě:pst*.

b) akut v nedoločniku, cirkumfleks v sedanjiku:

Nedoločnik	<i>sě:st</i>
Sedanjik	<i>sě:de-m</i>
Velelnik	<i>sě:t-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>sě:du-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>sě:dl-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>sě:dl-ə</i>
Namenilnik	<i>sě:st</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>(za)sedè:n-ø ~ (za)se'den-ø</i>

Tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *usě:st se*, *presě:st se*, *zasě:st*. (del. -l *zasě:den-ø*).

Nedoločnik	<i>lě:st</i>
Sedanjik	<i>lě:ze-m</i>
Velelnik	<i>lě:s-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>lě:zu-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>lě:zl-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>lě:zl-ə</i>
Namenilnik	<i>lě:st</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>(raz)lě:zen-ø</i>

Tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *zlě:st*, *pa:rlě:st*, *razlě:st se*.

Tip ICb4 – Glagoli na -'e:sti ali -'o:sti -em, krop. -'e:st ali -'o:st -em**a) akut v nedoločniku in sedanjiku:**

Nedoločnik	<i>ně:st</i>	<i>bó:st</i>
Sedanjik	<i>ně:se-m</i>	<i>bó:de-m</i>
Velelnik	<i>ně:s-ø</i>	<i>bó:t-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>ně:su-ø</i>	<i>bó:du-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>ně:sl-a</i>	<i>bó:dl-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>ně:sl-ə</i>	<i>bó:dl-ə</i>
Namenilnik	/	/
Deležnik -n, m. sp.	<i>(pre)nesé:n-ø</i>	<i>(pre)bodé:n-ø</i>

Sedanjiske oblike: *ně:se-m* *ně:se-jo* ~ *nesé:jo*; *ně:s-ø* *ně:s-te* ~ *nesì:-te*.

Tako še sestavljenke z istima podstavama, npr.: *pa:rně:st*, *preně:st* ter *zbó:st*, *prebó:st*, *zabó:st*.

POSEBNOSTI:

1. Sedanjiske oblike so v mn. in dv. lahko naglašene na podstavi ali priponi, npr. *ně:s-e-jo* ~ *nes-é:-jo*; velelnik *ně:s-te* ~ *nes-ì:-te*.
2. Sem gre verjetno tudi glagol v 1. os. ed. sed. *uně:šem*¹⁵⁶ 'najdem po naključju', *uně:šu* (m. sp. ed. opisnega deležnika na -l), ki ga rabijo le v sedanjiku in opisnem del. -l.¹⁵⁷
3. Osnove glagolov tega tipa se pri pregibanju različno glasovno premenjujejo: *plě:st* – *plě:te-m* (tako še *splě:st*, *pomě:st*, *gně:st* *gně:te-m*) ter *prě:st* – *prě:de-m* in sestavljenke z isto podstavo (npr.: *uprě:st*, *sprě:st*) ter glagol *uobrě:st* *uobrě:de-m*.
4. Po tem tipu se sklanjajo tudi glagoli *tě:pst* – *tě:pe-m* (tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *natě:pst*, *pa:rtě:pst se*, *stě:pst se*) ter *mó:ust* – *mó:uze-m* (tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *pomó:ust*) in *dó:upst* – *dó:ubem* ~ *dó:lbem* ~ *dó:lbam* (tako še sestavljenke z isto podstavo, npr. *zdó:upst*).

Tip ICc – Glagoli na -či -em, krop. -št ~ -čt -em**a) akut v nedoločniku in sedanjiku:**

Nedoločnik	<i>pě:čt</i>	<i>strř:št</i>
Sedanjik	<i>pě:če-m</i>	<i>strř:že-m</i>
Velelnik	<i>pě:c-ø</i> ~ <i>pě:č-ø</i>	<i>strř:š-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>pě:ku-ø</i>	<i>strř:gu-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>pě:kl-a</i>	<i>strř:gl-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>pě:kl-ə</i>	<i>strř:gl-ə</i>
Namenilnik	<i>pě:čt</i>	<i>strř:št</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>pě:čen-ø</i> ~ <i>pečé:n-ø</i>	<i>(uo)strř:žen-ø</i>

Tako še sestavljenke z isto podstavo, npr. *spě:čt*, ter glagol *tě:čt* in sestavljenke z isto podstavo, npr. *pa:rtě:čt*.

¹⁵⁶ Beseda se nikoli ne rabi v nedoločniku.

¹⁵⁷ Ta glagol je mogoče slišati le še pri starejših Kroparjih.

POSEBNOSTI:

1. Sedanjške oblike so v mn. in dv. lahko naglašene na podstavi ali priponi, npr. *pé:č-e-jo* ~ *peč-é:-jo*; velelnik *pé:c-te* ~ *pé:č-te* ~ *pec-č:-te* ~ *peč-č:-te*.
2. Tako se spreaga tudi glagol *ré:čt*. Če je v velelniku v mn. in dv. naglas na priponi, je ta lahko akutirana ali cirkumfleksirana (*rec-č:-mo* ~ *rec-č:-mo* ~ *reč-č:-mo* ~ *reč-č:-mo*).
3. Glagoli, ki v m. sp. ed. opisnega deležnika na *-l* ne spremenijo kakovosti naglašene samoglasnika, imajo v tej obliki cirkumfleks, v ostalih oblikah opisnega deležnika na *-l* pa akut, npr.: *tò:učt* – *tò:uku-ø* *tò:ukl-a* *tò:ukl-ə* (tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *natò:učt*, *stò:učt*), *ulé:čt* (in sestavljenke *parulé:čt*, *zaulé:čt se*), *sé:čt* in *mostrí:št* ter *dosé:št* in *postré:št*.

Nedoločnik	/ ¹
Sedanjik	<i>mó:rə-m</i>
Velelnik	/
Deležnik <i>-l</i> , m. sp. ed.	<i>mó:gu-ø</i>
Deležnik <i>-l</i> , ž. sp. ed.	<i>mó:gl-a</i>
Deležnik <i>-l</i> , sr. sp. ed.	<i>mó:gl-ə</i>
Namenilnik	/
Deležnik <i>-n</i> , m. sp.	/

¹ Nedoločnika glagola *moči* v kroparskem govoru ne govorijo.

b) akut v nedoločniku, cirkumfleks v sedanjiku:

Nedoločnik	<i>uá:ršt</i>
Sedanjik	<i>uá:rže-m</i>
Velelnik	<i>uá:rš-ø</i>
Deležnik <i>-l</i> , m. sp. ed.	<i>uá:rgu-ø</i>
Deležnik <i>-l</i> , ž. sp. ed.	<i>uá:rgl-a</i>
Deležnik <i>-l</i> , sr. sp. ed.	<i>uá:rgl-ə</i>
Namenilnik	<i>uá:ršt</i>
Deležnik <i>-n</i> , m. sp.	<i>uá:ržen-ø</i>

Tako še sestavljenke s podstavo *-lě:št* 'leči', npr.: *pa:rlě:št se*, *ulě:št se*, ki za 2. os. ed. velelnika v gradivu izkazuje različice *ulě:s-ø* ~ *ulě:š-ø* ~ *ulě:š-ø*.

Tip IČ1 – Glagoli na -ati -'e:m, krop. -at -'e:m

Nedoločnik	<i>poʊé:dat</i>
Sedanjik	<i>poʊé:-m</i>
Velelnik	<i>poʊé:ĩ-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>poʊé:dou-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>poʊé:dal-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>poʊé:dal-ø</i>
Namenilnik	<i>poʊé:dat</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>poʊé:dan-ø</i>

Tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *prepoʊé:dat, dopoʊé:dat*.

POSEBNOSTI:

1. V 2. in 3. os. dv. in 2. os. mn. sed. ima glagol atematsko končnico *-sta* oz. *-ste*, sedanjik pa je v mn. in dv. lahko končniško naglašen, npr.: *poʊe-'mo, poʊe-'jo, poʊe-s'ta* (kot atematski glagol *u'é:dət*).

Tip IIA1 – Glagoli na -ati/-'a:ti -am, krop. -at/'-at -am/'-a:m

V to skupino so uvrščeni glagoli, ki se lahko spregajo po tipu IA1 (ko je naglas na glagolski podstavi, npr.: *št̃:xat št̃:xam*) ali po tipu IB1 (ko je naglašena pripona, npr.: *št̃ə'xət št̃əxà:m*). Tako še: *štrà:ĩgat ~ štraj'gat* 'štrgljati, čohati živino', *mà:uɔat se ~ mau'ɔat se* 'goniti se', *pomá:uɔat ~ pomau'ɔat*.

Tip IIA2 – Glagoli na -'i:ti/-iti -'i:m, krop. -'ət/-t -'i:m/-əm

V to skupino so uvrščeni glagoli, ki se lahko spregajo po tipu IA4 (ko je naglas na glagolski podstavi, npr.: *stró:īt stró:jə-m*), ali po tipu IB4 (ko je naglašena pripona, npr.: *stro'jət stroj̃:-m*).

Nedoločnik	<i>stro'jət/stró:īt</i>
Sedanjik	<i>stroj̃:-m/stró:jə-m</i>
Velelnik	<i>strò:ĩ-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>stroj̃:u-ø/(u)stró:ju-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>stroj̃:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>stroj̃:l-ø/(u)stró:jəl-ø ~ (u)stró:ĩl-ə</i>
Namenilnik	<i>stró:īt/stro'jət</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>(u)strò:jen-ø/(u)stro'jen-ø</i>

Tip IIB1 – Glagoli na -'a:ti -em, krop. -'a:t ~ -'qt -em**a) kratki naglašeni samoglasnik ali akut v nedoločniku, akut v sedanjiku:**

Nedoločnik	<i>is'kqt</i>
Sedanjik	<i>í:še-m</i>
Velelnik	<i>í:š-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>í:skou-ø ~ is'kou-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>iskâ:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>iskâ:l-ø</i>
Namenilnik	<i>is'kqt ~ í:skat</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>iskâ:n-ø</i>

Tako še: *la'gqt (zla'gqt)*, *klâ:t (zaklâ:t, poklâ:t)*, *postlâ:t*, *gnâ:t (ugnâ:t, zagnâ:t, zgnâ:t)*, *uobis'kqt*.

POSEBNOSTI:

1. Glagol *d'jqt ~ djâ:t* ima sedanjik *dé:ne-m* in velelnik *dé:n-ø*.
2. Nekateri glagoli imajo v velelniku, opisnem del. -l in namenilniku drugačen tonemski naglas, kot je v glavnem spregatvenem vzorcu.

Nedoločnik	<i>kouâ:t</i>
Sedanjik	<i>kû:je-m</i>
Velelnik	<i>kû:j-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>kouâ:u-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>kouâ:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>kouâ:l-ø</i>
Namenilnik	<i>kouâ:t ~ ko'ugt</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>kouâ:n-ø</i>

Tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *poko'ugt*, *potko'ugt*, *sko'ugt ~ skouâ:t*, *uko'ugt*, glagol *brâ:t* in sestavljenke z isto podstavo, npr.: *nabrâ:t*, *pobrâ:t*, *prebrâ:t*, *uobrâ:t*, *zbrâ:t*, glagol *prâ:t* in sestavljenke z isto podstavo, npr.: *uoprâ:t*, glagol *uorqt* in sestavljenke z isto podstavo, npr.: *zo'rqt*, ter še nekaj drugih glagolov, npr.: *je'mqt*, *poslâ:t*.¹⁵⁸

¹⁵⁸ Zdi se, da so v tem tipu glagolov pogostejši oz. običajnejši dolgi nedoločniki.

b) kratki naglašeni samoglasnik ali akut v nedoločniku, cirkumfleks v sedanjiku:

Nedoločnik	<i>s'jǫt ~ sjǎ:t</i>
Sedanjik	<i>sě:je-m</i>
Veelnik	<i>sě:i-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>sjǎ:u-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>sjǎ:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>sjǎ:l-ø</i>
Namenilnik	<i>sjǎ:t</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>(po)sjǎ:n-ø</i>

Tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *pos'jǫt, pres'jǫt*.

V ta tip grede tudi vsi glagoli s pripono -o'va:ti -'u:jem, krop. -'uǫt -'u:jem:

Nedoločnik	<i>kǎp'uǫt</i>
Sedanjik	<i>kǎpù:je-m</i>
Veelnik	<i>kǎpù:i-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>kǎp'uǫu-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>kǎpùà:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>kǎpùá:l-ø</i>
Namenilnik	<i>kǎp'uǫt</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>(kǎpùá:n-ø)¹</i>

¹ Deležnik na -n teh glagolov je zelo redek.

Tako še: *boǫx'uǫt* 'bolhovati, trebiti bolhe', *del'vǫt ~ delvá:t*, *dopoued'uǫt*, *gost'vǫt*, *imen'uǫt*, *issel'uǫt*, *naroč'uǫt*, *pa:rpouǫd'uǫt*, *pot'uǫt*, *potreb'uǫt*, *pouel'uǫt*, *poxaik'uǫt*, *premišǫl'uǫt*, *raskaz'vǫt se*, *razlik'uǫt*, *sklic'vǫt se ~ sklicvá:t se*, *spouǫd'uǫt* 'spovedovati', *spak'uǫt*, *spraš'uǫt*, *stan'vǫt*, *ubdar'uǫt*, *zasled'vǫt*. Tu so običajnejši kratki nedoločniki (dolgi so izjema).

Tip IIB2 – Glagoli na -'i:ti -im, krop. -'ət -əm**a) kratko naglašena pripona v nedoločniku, akut v sedanjiku:**

Nedoločnik	<i>se'lət</i>
Sedanjik	<i>sé:lə-m</i>
Velelnik	<i>sé:l-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>sé:lu-ø ~ sel̩:u-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>sel̩:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>sel̩:l-ø</i>
Namenilnik	<i>se'lət</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>(pre)se'len-ø ~ (pre)sé:len-ø</i>

Glagol *seliti* in sestavljenke iz njega, npr.: *izseliti, preseliti se*, *se* (kot kaže gradivo) lahko pregibajo tudi po tipu IA4 (-t/-ət -əm), tj. z akutom na osnovi tako v nedoločniku kot v sedanjiku: *sé:lt se, is'é:lt, presé:lt se*.

b) kratko naglašena pripona v nedoločniku, cirkumfleks v sedanjiku:

Nedoločnik	<i>pepe'lət se</i>
Sedanjik	<i>pepè:lə-m se</i>
Velelnik	<i>pepé:l-ø se</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>pepé:lu-ø se</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>pepèl̩:l-a se</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>pepèl̩:l-ø se</i>
Namenilnik	<i>pepe'lət se</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>(po)pepelé:n-ø</i>

Tip IIB3 – Glagoli na -'e:ti -em, krop. -'e:t -em**a) akut v nedoločniku in sedanjiku:**

Nedoločnik	<i>pa:rjé:t</i>
Sedanjik	<i>pr̩:me-m</i>
Velelnik	<i>pr̩:m-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>pa:rjè:u-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>pa:rjé:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>pa:rjè:l-ø</i>
Namenilnik	<i>pa:rjé:t</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>(s)pa:rjè:t-ø</i>

Tako še: *sprejé:t*, *dré:t se*, *klé:t*, (*hoteti*).

Nedoločniške oblike: *sprejé:t*; *sprejè:u-ø sprejé:l-a sprejè:l-ø*; *sprejè:t*; *sprejè:t-ø -a*.

Sedanjiške oblike: *spré:ime-m -jo*; *spré:im-ə spreim̃:-te*.

Nedoločniške oblike: (*hoteti*),¹⁵⁹ *uó:tu-ø uó:tl-a -ə*.

Sedanjiške oblike: *xó:čə-m ~ uó:čə-m uó:č-jo*;¹⁶⁰ *nó:čə-m nó:č-jo*.

Nedoločniške oblike: *dré:t se*; *dà:ru-ø se ~ d'rou-ø se dá:rl-a se -ə se*; *drè:t se*.

Sedanjiške oblike: *dé:re-m se dé:re-jo se ~ deré:jo se*; *dé:r-ø se der̃:-te se ~ dr̃:-te se*.

Nedoločniške oblike: *klé:t*; *klè:u-ø klé:l-a klè:l-ø*; *klè:t*; (*pre*)*klè:t-ø -a*.

Sedanjiške oblike: *kó:une-m -jo*; *kó:un-ə*.

Tip II B4 – Glagoli na *-ati -i:m*, krop. *-at -i:m*

Nedoločnik	<i>dá:ržat</i>
Sedanjik	<i>dá:rž̃:-m</i>
Velelnik	<i>dá:rš-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>dá:ržou-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>da:ržá:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>da:ržá:l-ø</i>
Namenilnik	<i>dá:ržat</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>(za)da:ržá:n-ø ~ (za)dà:ržan-ø</i>

Tako še: *bré:nčat*, *cvá:rčat* (nima velelnika), *klé:čat*, *lé:žat*, *mó:učat*, *tí:šat*, *m̃:žat*, (*zam̃:žat*).¹⁶¹

POSEBNOSTI:

1. Ti glagoli imajo v mn. in dv. sedanjika poleg naglašene pripone *-í:-* lahko tudi pripono *-é-*, npr.: *da:ržé:jo*, *klečé:jo*.
2. V tem tipu glagolov je pogosta kratka oblika za 3. os. mn. sedanjika z naglašeno končnico *-é:*, npr.: *da:ržé:*, *mižé:*.
3. Glagol *bé:žat bež̃:m* ima velelnik *bè:jš-ø bè:jš-te*.
4. Glagol *zalú:čat zalč̃:m* je v opisnem del. -l ed. m. sp. cirkumflektiran: *zalú:ču* (toda *zalú:člə* – m. sp. mn.).

¹⁵⁹ Nedoločnik glagola *hoteti* se v kroparskem govoru ne uporablja.

¹⁶⁰ Posebna (tj. od drugih glagolov tega tipa razlikujoča se) je tudi oblika za 2. os. ed.: *uó:č-ø ~ uó:čə-š* oz. *nò:č-ø nó:čə-š*, kjer je kratka oblika cirkumflektirana, dolga pa akutirana.

¹⁶¹ Gre za glagole s kratkim nedoločnikom, pri katerih je v knjižnem jeziku mogoč le dolgi nedoločnik.

Tip IIB5 – Glagoli na -iti -i:m, krop. -t ~ at -^l i:m

Nedoločnik	<i>gouó:rt</i>
Sedanjik	<i>gouorí:-m</i>
Velelnik	<i>gouó:R-ø</i>
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>gouò:RU-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>gouorí:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>gouò:rl-ə ~ gouorí:l-ø</i>
Namenilnik	<i>gouó:rt</i>
Deležnik -n, m. sp.	<i>(z)gouorjé:n-ø</i>

Tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *pogouó:rt se*, *zgouó:rt se*.

POSEBNOSTI:

1. Ti glagoli imajo poleg naglašene pripone -í:-, npr. *gouorí:-jo*, v needninskih oblikah sedanjika lahko tudi pripono -é:-, npr.: *gouoré:jo*.¹⁶²
2. V tem tipu glagolov je pogosta kratka oblika za 3. os. mn. sedanjika z naglašeno končnico -é:, npr.: *gouor-é:*.

Tip IIB6 – Glagoli na -'u:ti -em, krop. -'u:t -em

Nedoločnik	<i>mnú:t</i>
Sedanjik	<i>mí:ne-m</i>
Velelnik	/
Deležnik -l, m. sp. ed.	<i>mnú:u-ø</i>
Deležnik -l, ž. sp. ed.	<i>mnú:l-a</i>
Deležnik -l, sr. sp. ed.	<i>mnú:l-ø</i>
Namenilnik	/
Deležnik -n, m. sp.	/

Tako še sestavljenke z isto podstavo, npr.: *premnú:t*.

¹⁶² Prednaglasni /o/ tega glagola je lahko oslavljen v polglasnik (*gouarí:š*) ali /a/ (*gouarí:m*, *gouarí:*).

Pregled tipov glagolov v kroparskem govoru, kot ga izkazuje zbrano narečno gradivo

Tip	Nedoločnik	Sedanjik	Velelnik	Opisni deležnik na -l	Namenilnik	Deležnik na -n oz. -t
IA1	<i>kù:xat</i>	<i>kù:xa-m</i> <i>kù:xa-jo</i>	<i>kù:xej-ø</i> <i>kù:xej-te</i>	<i>kù:xou-ø</i> <i>kù:xal-a</i> <i>kù:xal-ø</i>	<i>kù:xat</i>	<i>(s)kù:xan -a</i>
	<i>zí:dat</i>	<i>zí:da-m</i> <i>zí:da-jo</i>	<i>zí:dej-ø</i> <i>zí:dej-te</i>	<i>zí:dou-ø</i> <i>zí:dal-a</i> <i>zí:dal-ø</i>	<i>zí:dat</i>	<i>zí:dan-ø -a</i>
	<i>žà:gat</i>	<i>žà:ga-m</i> <i>žà:ga-jo</i>	<i>žà:gėj-ø</i> <i>žà:gėj-te</i>	<i>žà:gou-ø</i> <i>žà:gal-a</i> <i>žà:gal-ø</i>	<i>žà:gat</i>	<i>(z)žà:gan -a</i>
IA2	<i>šlî:šat</i>	<i>šlî:šə-m</i> <i>šlî:š-jo</i>	/	<i>šlî:šou-ø</i> <i>šlî:šal-a</i> <i>šlî:šal-ø</i>	/	/
IA3	<i>klî:cat</i>	<i>klî:če-m</i> <i>klî:če-jo</i>	<i>klî:č-ø</i> <i>klî:č-te</i>	<i>klî:cou-ø</i> <i>klicà:l-a</i> <i>klicá:l-ø</i>	<i>klî:cat</i>	<i>(pre)klî:can-ø -a</i>
	<i>smě:ĵat se</i>	<i>smě:je-m se</i> <i>smě:je-jo se</i>	<i>smě:ĵ-ø se</i> <i>smě:ĵ-te se</i>	<i>smě:jou-ø se</i> <i>smejà:l-a se</i> <i>smejá:l-ø se</i>	<i>smě:ĵat</i>	<i>(na)smejá:n-ø -a</i>
	<i>kolè:dvat</i>	<i>kolè:dje-m</i> <i>kolè:dje-jo</i>	<i>kolè:duėj-ø</i> <i>kolè:duėj-te</i>	<i>kolè:duou-ø</i> <i>kolè:duál-a</i> <i>kolè:duál-ø</i>	<i>kolè:duat</i>	<i>(po)kolè:duan-ø -a</i>
IA4	<i>nastá:ut</i>	<i>nastà:uə-m</i> <i>nastà:u-jo</i>	<i>nastá:u-ø</i> <i>nastá:u-te</i>	<i>nastá:uu-ø</i> <i>nastá:ul-a</i> <i>nastá:ul-ə</i>	<i>nastá:ut</i>	<i>nastà:ulen-ø -a</i>
	<i>lú:šət</i>	<i>lú:šə-m</i> <i>lú:š-jo</i>	<i>lú:š-ø</i> <i>lú:š-te</i>	<i>lú:šu-ø</i> <i>lú:šl-a</i> <i>lú:šl-ə</i>	<i>lú:šət</i>	<i>(u)lú:šen-ø -a</i>
	<i>spò:uənt</i>	<i>spò:uənə-m ~</i> <i>spò:uən-jo</i>	<i>spò:uən-ə</i> <i>spò:uən-te</i>	<i>spò:unu-ø</i> <i>spò:uənl-a</i> <i>spò:uənl-ə</i>	/	/
IA5	<i>stí:sənt</i>	<i>stí:sne-m</i> <i>stí:sne-jo</i>	<i>stí:sən-ø ~</i> <i>stí:sn-ə</i> <i>stí:sən-te</i>	<i>stí:snu-ø</i> <i>stí:sənl-a</i> <i>stí:sənl-ə</i>	<i>stí:sənt</i>	<i>stí:snen-ø -a</i>
	<i>poté:gənt</i>	<i>poté:gne-m</i> <i>poté:gne-jo</i>	<i>poté:gn-ə ~</i> <i>poté:gən-ø</i> <i>poté:gən-te</i>	<i>poté:gnu-ø</i> <i>poté:gənl-a</i> <i>~ potegnî:l-a</i> <i>poté:gənl-ə ~</i> <i>potegnî:l-ø</i>	<i>poté:gənt</i>	<i>poté:gnen-ø -a</i>
IA6	<i>uî:dət</i>	<i>uî:də-m</i> <i>uî:d-jo</i>	<i>(poglé:ĵ-ø</i> <i>poglé:ĵ-te)</i>	<i>uî:du-ø</i> <i>uî:dl-a</i> <i>uî:dl-ə</i>	<i>(glé:dat)</i>	<i>(u)oglé:dan-ø -a oz.</i> <i>uî:dən-ø -dna)</i>

Tip	Nedoločnik	Sedanjik	Velelnik	Opisni deležnik na -l	Namenilnik	Deležnik na -n oz. -t
IB1	<i>izdá:t</i>	<i>izdá:-m</i> <i>izdá:-jo</i>	<i>iz'deǰ-∅</i> <i>izdǰ:ǰ-te</i>	<i>izdà:ǰ-∅</i> <i>izdá:l-a</i> <i>izdà:l-∅</i>	<i>izdà:t</i>	<i>izdá:n-∅ -a</i>
	<i>ig'ra:t</i> ~ <i>igrá:t</i>	<i>igrà:-m</i> <i>igrà:-jo</i>	<i>ig'reǰ-∅</i> <i>igrǰ:ǰ-te</i>	<i>ig'rou-∅</i> <i>igrá:l-a</i> <i>igrá:l-∅</i>	<i>ig'ra:t</i>	<i>(za)igrá:n-∅ -a</i>
IB2	<i>spá:t</i>	<i>spǎ:-m</i> <i>spǎ:-jo</i> ~ <i>spé:jo</i> ~ <i>sp-é:</i>	<i>s'p-∅</i> <i>spǎ:-te</i>	<i>spà:ǰ-∅</i> <i>spá:l-a</i> <i>spá:l-∅</i>	<i>spà:t</i>	<i>(na)spá:n-∅ -a</i>
IB3	<i>pa:ržgá:t</i>	<i>pa:rž'ge-m</i> <i>pa:ržgé:-jo</i>	<i>pa:rž'g-∅</i> <i>pa:ržgǐ:-te</i>	<i>pa:ržgà:ǰ-∅</i> <i>pa:ržgá:l-a</i> <i>pa:ržgà:l-∅</i>	<i>pa:ržgà:t</i>	<i>pa:ržgá:n-∅ -a</i>
IB4	<i>lo'uat</i> ~ <i>louǎ:t</i>	<i>louǎ:-m</i> <i>louǎ:-jo</i> ~ <i>loué:-jo</i> ~ <i>lou-é:</i>	<i>lǒ:ǰ-∅</i> <i>lǒ:ǰ-te</i> ~ <i>lou-⁴te</i> ~ <i>louǎ:-te</i>	<i>louǎ:ǰ-∅</i> <i>louǎ:l-a</i> <i>louǎ:l-∅</i>	<i>lo'uat</i> ~ <i>louǎ:t</i>	<i>(u)loulé:n-∅ -a</i>
IB5	<i>žuč:t</i>	<i>žuč:-m</i> <i>žuč:-jo</i> ~ <i>žučé:-jo</i> ~ <i>žu-é:</i>	<i>ž'ǰ-∅</i> ~ <i>žǐ:ǰ-∅</i> <i>žǐǐ:-te</i> ~ <i>žuǰ-⁴te</i>	<i>žǐ:ǰu-∅</i> ~ <i>žǰu:-∅</i> <i>žuč:l-a</i> <i>žuč:l-∅</i>	<i>žuč:t</i>	<i>(u)žǐ:ǰulen-∅ -a</i>
IB6	<i>žrǰ:t</i>	<i>žre-m</i> <i>žré:-jo</i>	<i>ž'r-∅</i> <i>žrǐ:-te</i>	<i>ž'rou-∅</i> ~ <i>žǰ:ru-∅</i> <i>žǰ:rl-a</i> <i>žǰ:rl-∅</i> ~ <i>žǰ:rl-∅</i>	<i>žrǰ:t</i>	<i>(po)žǰ:rl-∅ -a</i>
	<i>napé:t</i>	<i>nap'ne-m</i> <i>napné:-jo</i>	<i>nap'n-∅</i> <i>napnǐ:-te</i>	<i>napè:ǰ-∅</i> <i>napé:l-a</i> <i>napè:l-∅</i>	<i>napè:t</i>	<i>napè:t-∅ -a</i>
	<i>snè:st</i>	<i>s'nem</i> ~ <i>snè:de-m</i> <i>snè:de-jo</i>	/	<i>snè:du-∅</i> <i>snè:dl-a</i> <i>snè:dl-∅</i>	<i>(snè:st)</i>	<i>(snè:den-∅ -a)</i>
IB7	** <i>(smé:t)</i>	<i>smè:-m</i> <i>smè:-jo</i>	/	<i>s'mou-∅</i> <i>smé:l-a</i> <i>smé:l-∅</i>	/	/
IB8	<i>imé:t</i>	<i>imà:-m</i> ~ <i>'mam</i> ~ <i>mam</i> <i>imà:jo</i> ~ <i>'majo</i> ~ <i>majo</i>	<i>i'm-∅</i> ~ <i>imè:ǰ-∅</i> <i>imè:ǰ-te</i>	<i>i'mou-∅</i> <i>imé:l-a</i> <i>imé:l-∅</i>	/	/

Tip	Nedoločnik	Sedanjik	Velelnik	Opisni deležnik na -l	Namenilnik	Deležnik na -n oz. -t
ICa1	<i>prestá:t</i>	<i>prestà:ne-m</i> <i>prestà:ne-jo</i>	<i>prestá:n-ø</i> <i>prestá:n-te</i>	<i>pres'tou-ø</i> <i>prestá:l-a</i> <i>prestá:l-ø</i>	/	/
ICa2	<i>pouí:t</i>	<i>pouí:je-m</i> <i>pouí:je-jo</i>	<i>pouí:i-ø</i> <i>pouí:i-te</i>	<i>pouí:u-ø</i> <i>pouí:l-a</i> <i>pouí:l-ø</i>	<i>pouí:t</i>	<i>pouí:t-ø -a</i>
	<i>zabí:t</i>	<i>zabí:je-m</i> <i>zabí:je-jo</i>	<i>zabí:i-ø</i> <i>zabí:i-te</i>	<i>za'bu-ø</i> ~ <i>zabí:u-ø</i> <i>zabí:l-a</i> <i>zabí:l-ø</i>	<i>zabí:t</i>	<i>zabí:t-ø -a</i>
	<i>obú:t</i>	<i>obú:je-m</i> <i>obú:je-jo</i>	<i>obú:i-ø</i> <i>obú:i-te</i>	<i>obú:u-ø</i> <i>obú:l-a</i> <i>obú:l-ø</i>	<i>obú:t</i>	<i>obú:t-ø -a</i>
ICa3	<i>uzé:t</i>	<i>uzá:me-m</i> <i>uzá:me-jo</i> ~ <i>uzemé:jo</i>	<i>uzé:m-ø</i> ~ <i>uz'mə</i> <i>uzé:m-te</i> ~ <i>uzemì:te</i> ~ <i>uzmì:te</i>	<i>uzé:u-ø</i> <i>uzé:l-a</i> <i>uzé:l-ø</i>	<i>uzé:t</i>	<i>uzé:t-ø -a</i>
	<i>grè:t</i>	<i>grè:je-m</i> <i>grè:je-jo</i>	<i>grè:i-ø</i> <i>grè:i-te</i>	<i>g'rou-ø</i> <i>grè:l-a</i> <i>grè:l-ø</i>	<i>grè:t</i>	<i>(po)grè:t-ø -a</i>
ICb1	<i>pá:st</i>	<i>pá:se-m</i> <i>pá:se-jo</i>	<i>pá:s-ø</i> <i>pá:s-te</i>	<i>pà:su-ø</i> <i>pá:sl-a</i> <i>pá:sl-ə</i>	<i>pà:st</i>	<i>(po)pà:šen-ø -a</i> ~ <i>(po)pà:sen-ø -a</i>
	<i>(u)krá:st</i>	<i>(u)krà:de-m</i> <i>(u)krà:de-jo</i>	<i>(u)krá:t-ø</i> <i>(u)krá:t-te</i>	<i>(u)krá:du-ø</i> <i>(u)krá:dl-a</i> <i>(u)krá:dl-ə</i>	<i>krà:st</i>	<i>(u)krá:den-ø -a</i>
ICb2	<i>grè:st</i>	<i>grè:ze-m</i> <i>grè:ze-jo</i>	<i>grè:s-ø</i> <i>grè:s-te</i>	<i>grè:z-u</i> <i>grè:z-la</i> <i>grè:zl-ə</i>	<i>grè:st</i>	<i>(u)grè:žen-ø -a</i>
ICb3	<i>zè:pst</i>	<i>zè:be-ø</i> (3. os. ed.)	/	<i>zè:bl-ə</i>	/	/
	<i>gò:st</i>	<i>gò:de-m</i> <i>gò:de-jo</i>	<i>gò:t-ø</i> <i>gò:t-te</i>	<i>gò:du-ø</i> <i>gò:dl-a</i> <i>gò:dl-ə</i>	<i>gò:st</i>	/
	<i>usé:st se</i>	<i>usè:de-m se</i> <i>usè:de-jo se</i>	<i>usé:t-ø se</i> <i>usé:t-te se</i>	<i>usè:du-ø se</i> <i>usé:dl-a se</i> <i>usé:dl-ə se</i>	<i>usé:st se</i>	<i>(za)sedè:n-ø</i> <i>(za)sedè:n-a</i>
ICb4	<i>nè:st</i>	<i>nè:se-m</i> <i>nè:se-jo</i> ~ <i>nesé:jo</i>	<i>nè:s-ø</i> <i>nè:s-te</i> ~ <i>nesì:te</i>	<i>nè:su-ø</i> <i>nè:sl-a</i> <i>nè:sl-ə</i>	/	<i>(pre)mesé:n-ø</i> <i>(pre)mesé:n-a</i>

Tip	Nedoločnik	Sedanjik	Velelnik	Opisni deležnik na -l	Namenilnik	Deležnik na -n oz. -t
	<i>bó:st</i>	<i>bó:de-m</i> <i>bó:de-jo</i>	<i>bó:t-ø</i> <i>bó:t-te</i>	<i>bó:du-ø</i> <i>bó:dl-a</i> <i>bó:dl-ə</i>	<i>bò:st</i>	<i>(pre)bodé:n-ø ~</i> <i>(pre)bò:den-ø</i> <i>(pre)bodé:n-a ~</i> <i>(pre)bò:den-a</i>
ICc	<i>pé:čt</i>	<i>pé:če-m</i> <i>pé:če-jo ~</i> <i>pečé:jo</i>	<i>pé:c-ø ~</i> <i>pé:č-ø</i> <i>pé:c-te ~</i> <i>pé:č-te ~</i> <i>pečč-te ~</i> <i>pečč-te</i>	<i>pé:ku-ø</i> <i>pé:kl-a</i> <i>pé:kl-ə</i>	<i>pè:čt</i>	<i>pè:čen-ø ~</i> <i>pečé:n-ø -a</i>
	<i>strí:št</i>	<i>strí:že-m</i> <i>strí:že-jo</i>	<i>strí:š-ø</i> <i>strí:š-te</i>	<i>strí:gu-ø</i> <i>strí:gl-a</i> <i>strí:gl-ə</i>	<i>strí:št</i>	<i>(u)strí:žen-ø -a</i>
	<i>uq̣:ršt</i>	<i>uq̣:rže-m</i> <i>uq̣:rže-jo</i>	<i>uq̣:rš-ø</i> <i>uq̣:rš-te</i>	<i>uq̣:rgu-ø</i> <i>uq̣:rgl-a</i> <i>uq̣:rgl-ə</i>	<i>uq̣:ršt</i>	<i>uq̣:ržen-ø -a</i>
IČ1	<i>pouq̣:dat</i>	<i>pouq̣:-m</i> <i>pouq̣:-jo</i>	<i>pouq̣:ĩ-ø</i> <i>pouq̣:ĩ-te</i>	<i>pouq̣:dou-ø</i> <i>pouq̣:dal-a</i> <i>pouq̣:dal-ø</i>	<i>pouq̣:dat</i>	<i>pouq̣:dan-ø -a</i>

Tip	Nedoločnik	Sedanjik	Velelnik	Opisni deležnik na -l	Namenilnik	Deležnik na -n oz. -t
IIA1	<i>ští:xat ~</i> <i>štə'xət</i>	<i>ští:xam ~</i> <i>štəxà:m</i> <i>ští:xa-jo ~</i> <i>štəxà:jo</i>	(kot IA1 ali IB1)			
IIA2	<i>stro'jət ~</i> <i>stró:ĩt</i>	<i>strojé:-m ~</i> <i>stró:jə-m</i> <i>strojé:-jo ~</i> <i>stró:ĩ-jo</i>	(kot IA4 ali IB4)			
IIB1	<i>is'kq̣t</i>	<i>í:še-m</i> <i>í:še-jo</i>	<i>í:š-ø</i> <i>í:š-te</i>	<i>í:skou-ø ~</i> <i>is'kou-ø</i> <i>iskà:l-a</i> <i>iská:l-ø</i>	<i>is'kq̣t ~</i> <i>í:skat</i>	<i>iskà:n-ø -a</i>
	<i>kouá:t</i>	<i>kú:je-m</i> <i>kú:je-jo</i>	<i>kú:ĩ-ø</i> <i>kú:ĩ-te</i>	<i>kouá:u-ø</i> <i>kouá:l-a</i> <i>kouá:l-ø</i>	<i>kouá:t ~</i> <i>ko'uq̣t</i>	<i>kouá:n-ø -a</i>

Tip	Nedoločnik	Sedanjik	Velelnik	Opisni deležnik na -l	Namenilnik	Deležnik na -n oz. -t
	<i>s'jat ~ sját:t</i>	<i>sě:je-m sě:je-jo</i>	<i>sě:ĩ-ø sě:ĩ-mo</i>	<i>sjà:u-ø sjà:l-a sjà:l-ø</i>	<i>sjà:t</i>	<i>(po)sjà:n-ø -a</i>
	<i>kəp'uat</i>	<i>kəpù:je-m kəpù:je-jo</i>	<i>kəpù:ĩ-ø kəpù:ĩ-te</i>	<i>kəp'uoɥ-ø kəpù:l-a kəpù:l-ø</i>	<i>kəp'uat</i>	<i>kəpùá:n-ø -a</i>
II B2	<i>se'lət</i>	<i>sě:lə-m sě:l-jo</i>	<i>sé:l-ø sé:l-te</i>	<i>sé:lu-ø ~ selĩ:u-ø selĩ:l-a selĩ:l-ø</i>	<i>se'lət</i>	<i>(pre)se'len-ø ~ (pre)sě:len-ø (pre)selé:n-a ~ (pre)sě:len-a</i>
	<i>pepe'lət se</i>	<i>pepě:lə-m se pepě:l-jo se</i>	<i>pepě:l-ø se pepě:l-te se</i>	<i>pepě:lu-ø se pepěĩ:l-a se pepěĩ:l-ø se ~ pepě:ll-ə se</i>	<i>pepe'lət se</i>	<i>(po)pepelé:n-ø -a</i>
II B3	<i>pa:rjě:t</i>	<i>prĩ:me-m prĩ:me-jo</i>	<i>prĩ:m-ø prĩ:m-te</i>	<i>pa:rjě:u-ø pa:rjě:l-a pa:rjě:l-ø</i>	<i>pa:rjě:t</i>	<i>(s)pa:rjě:t-ø -a</i>
II B4	<i>dá:ržat</i>	<i>dá:ržĩ:m dá:ržĩ:jo ~ dá:rž-ě: ~ dá:ržě:jo</i>	<i>dá:rš-ø dá:rš-te</i>	<i>dá:ržɥ-ø dá:ržà:l-a dá:ržá:l-ø</i>	<i>dá:ržat</i>	<i>(za)dá:ržá:n-ø -a ~ (za)dá:ržan-ø -a</i>
II B5	<i>gouó:rt</i>	<i>gouorĩ:m gouoré:jo ~ gouor-ě: ~ gouorĩ:jo</i>	<i>gouó:r-ø gouó:r-te</i>	<i>gouò:ru-ø gouorĩ:l-a gouò:rl-ə ~ gouorĩ:l-ø</i>	<i>gouó:rt</i>	<i>(z)gouorjé:n-ø -a</i>
II B6	<i>mnút</i>	<i>mĩ:ne-m mĩ:ne-jo</i>	/	<i>mnú:u-ø mnú:l-a mnú:l-ø</i>	/	/

3.2.6.4 Diahrona predstavitev priponskih glagolov¹⁶³

sed.	ed.			mn.			dv.		
	krop.	psl.		krop.	psl.		krop.	psl.	
		temat.	atemat.		temat.	atemat.		temat.	atemat.
1. os.	<i>-m</i>	<i>*-ǫ</i>	<i>*-mь</i>	<i>-mo</i>	<i>*-mь</i>	<i>*-mь</i>	<i>-va</i>	<i>*-vě</i>	<i>*-vě</i>
2. os.	<i>-š</i>	<i>*-ši</i>	<i>*-si</i>	<i>-te</i>	<i>*-te</i>	<i>*-te</i>	<i>-ta</i>	<i>*-ta</i>	<i>*-ta</i>
3. os.	<i>-ø</i>	<i>*-tь</i>	<i>*-tь</i>	<i>-jo</i>	<i>*-ǫtь ~</i> <i>*-ętь</i>	<i>*-ǫtь ~</i> <i>*-ętь</i>	<i>-ta</i>	<i>*-te</i>	<i>*-te</i>

vel. ¹	ed.			mn.			dv.		
	krop.	psl.		krop.	psl.		krop.	psl.	
		temat.	atemat.		temat.	atemat.		temat.	atemat.
1. os.	/			<i>-mo</i>	<i>-ě₂mь</i> <i>-imь</i> <i>-imь</i>	<i>-imь</i>	<i>-va</i>	<i>-ě₂vě</i> <i>-ivě</i> <i>-ivě</i>	<i>-ivě</i>
2. os.	<i>-ø</i>	<i>-i₂</i> <i>-i</i>	<i>-ь</i>	<i>-te</i>	<i>-ě₂te</i> <i>-ite</i> <i>-ite</i>	<i>-ite</i>	<i>-ta</i>	<i>-ě₂ta</i> <i>-ita</i> <i>-ita</i>	<i>-ita</i>
3. os.	/			/			/		

¹ Končaji vseh števil in oseb velelnika so odvisni od nedoločniške vrste oz. razreda (tipa) glagola.

Večina končnic spregatvene paradigme v sedanjiku in velelniku se je tako kot povsod v slovenščini razvila iz spregatvenega vzorca praslovanskih priponskih/tematskih glagolov, le v 1. os. ed. sed. se je posplošila končnica praslovanskih atematskih glagolov **-mь*; v 3. os. ed. in mn. sedanjika je onemela končnica **-tь*, v 3. os. dv. sedanjika pa se je posplošila končnica iz 2. os. dv.

¹⁶³ Prim. Babič 2008: 155–167, 177.

Kroparski naglasni tipi glagolov v primerjavi s klasifikacijo praslovanskih glagolov po nedoločniških osnovah:

	Kroparski glagol – naglasni tipi	Psl.
Tip IA1	Glagoli na <i>-ati -am</i> , krop. <i>-at -am</i> (<i>kù:xat kù:xam; zì:dat zì:dam; žà:gat žà:gam</i>)	V. vrsta, 1. razred
Tip IA1	Glagoli na <i>-ati -am</i> , krop. <i>-at -am</i> (<i>pošlù:šat pošlù:šam</i>)	III. vrsta, 1. razred
Tip IA2	Glagoli na <i>-ati -im</i> , krop. <i>-at -əm</i> (<i>šlĕ:šat šfĕ:šəm</i>)	III. vrsta, 2. razred
Tip IA3	Glagoli na <i>-ati -em</i> , krop. <i>-at -em</i> (<i>klĕ:cat klĕ:čem; pĕ:sat pĕ:šem</i>)	V. vrsta, 2. razred
Tip IA3	Glagoli na <i>-ati -em</i> , krop. <i>-at -em</i> (<i>kolĕ:dvat kolĕ:djem</i>)	VI. vrsta, 1. razred
Tip IA3	Glagoli na <i>-ati -em</i> , krop. <i>-at -em</i> (<i>smĕ:jat se smĕ:jem se; pé:lat pé:lem</i>)	V. vrsta, 4. razred
Tip IA4	Glagoli na <i>-iti -im</i> , krop. <i>-t/-ət -əm</i> (<i>nastá:ut nastá:uəm; lú:šat lú:šəm; spò:uənt spò:unəm</i>)	IV. vrsta, 1. razred
Tip IA5	Glagoli na <i>-niti -nem</i> , krop. <i>-ənt/-nt -nem</i> (<i>stĕ:sənt stĕ:snem; potĕ:gənt potĕ:gnem</i>)	II. vrsta, 1. razred
Tip IA6	Glagoli na <i>-eti -im</i> , krop. <i>-ət -əm</i> (<i>uĕ:dət uĕ:dəm</i>)	III. vrsta, 2. razred
Tip IA7	Glagoli na <i>-eti -em</i> , krop. <i>-ət -em</i> (<i>prĕ:dət prĕ:dem</i>)	I. vrsta, 1. razred
Tip IB1	Glagoli na <i>-a:ti -a:m</i> , krop. <i>-a:t ~ -ʔt -a:m</i> (<i>izdá:t izdám; igrʔt ~ igrʔt igrám</i>)	V. vrsta, 1. razred
Tip IB2	Glagoli na <i>-a:ti -i:m</i> , krop. <i>-a:t -i:m</i> (<i>spá:t spí:m</i>)	III. vrsta, 2. razred
Tip IB3	Glagoli na <i>-a:ti -em</i> , krop. <i>-a:t -em</i> (<i>dajá:t daʔjem</i>)	V. vrsta, 4. razred
Tip IB3	Glagoli na <i>-a:ti -em</i> , krop. <i>-a:t -em</i> (<i>pa:ržgá:t pa:ržgem</i>)	V. vrsta, 3. razred
Tip IB4	Glagoli na <i>-i:ti -i:m</i> , krop. <i>-i:t ~ -ət -i:m</i> (<i>louʔt ~ louʔt louím</i>)	IV. vrsta, 1. razred
Tip IB5	Glagoli na <i>-e:ti -i:m</i> , krop. <i>-e:t -i:m</i> (<i>žúé:t žuí:m</i>)	III. vrsta, 2. razred
Tip IB6	Glagoli na <i>-e:sti -em</i> , krop. <i>-e:st -em</i> (<i>snĕ:st s'nem</i>)	I. vrsta, 2. razred
Tip IB6	Glagoli na <i>-e:ti -em</i> , krop. <i>-e:t -em</i> (<i>žrĕ:t žrem</i>)	I. vrsta, 6. razred
Tip IB6	Glagoli na <i>-e:ti -nem</i> , krop. <i>-e:t -nem</i> (<i>napĕ:t nap'nem</i>)	I. vrsta, 5. razred
Tip IB7	Glagoli na <i>-e:ti -e:m</i> , krop. <i>-e:t -e:m</i> (** <i>smĕ:t smĕ:m</i>)	I. vrsta, 7. razred
Tip IB8	Glagoli na <i>-e:ti -a:m</i> , krop. <i>-e:t -a:m</i> (<i>imĕ:t imám</i>)	VII. vrsta (atemat.)
Tip ICa1	Glagoli na <i>-a:ti -em</i> , krop. <i>-a:t -em</i> (<i>prestá:t prestà:nem</i>)	V. vrsta, 3. razred
Tip ICa2	Glagoli na <i>-i:ti -jem</i> , krop. <i>-i:t -jem</i> (<i>poú:t pouĕ;jem; zabĕ:t zabĕ;jem</i>)	I. vrsta, 7. razred
Tip ICa2	Glagoli na <i>-u:ti -jem</i> , krop. <i>-u:t -jem</i> (<i>obú:t obù;jem</i>)	I. vrsta, 7. razred
Tip ICa3	Glagoli na <i>-e:ti -em</i> , krop. <i>-e:t -em</i> (<i>grĕ:t grĕ;jem</i>)	III. vrsta, 1. razred
Tip ICa3	Glagoli na <i>-e:ti -em</i> , krop. <i>-e:t -em</i> (<i>uzĕ:t uzámem, žĕ:t žánem</i>)	I. vrsta, 5. razred
Tip ICb1	Glagoli na <i>-a:sti -em</i> , krop. <i>-a:st -em</i> (<i>krá:st krà:dem</i>)	I. vrsta, 1. razred
Tip ICb1	Glagoli na <i>-a:sti -em</i> , krop. <i>-a:st -em</i> (<i>pá:st pá:səm</i>)	I. vrsta, 2. razred
Tip ICb2	Glagoli na <i>-i:sti -em</i> , krop. <i>-i:st -em</i> (<i>grĕ:st grĕ:zem</i>)	I. vrsta, 2. razred
Tip ICb3	Glagoli na <i>-e:sti -em</i> , krop. <i>-e:st -em</i> (<i>usĕ:st se usĕ:dem se</i>)	I. vrsta, 1. razred
Tip ICb3	Glagoli na <i>-e:sti -em</i> , krop. <i>-e:st -em</i> (<i>zĕ:pst zĕ:be</i>)	I. vrsta, 3. razred

	Kroparski glagol – naglasni tipi	Psl.
Tip ICb3	Glagoli na <i>-'o:sti -em</i> , krop. <i>-'o:st -em</i> (<i>g'ó:st g'ó:dem</i>)	I. vrsta, 1. razred
Tip ICb4	Glagoli na <i>-'e:sti -em</i> , krop. <i>-'e:st -em</i> (<i>né:st né:sem</i>)	I. vrsta, 2. razred
Tip ICb4	Glagoli na <i>-'o:sti -em</i> , krop. <i>-'o:st -em</i> (<i>bó:st bó:dem</i>)	I. vrsta, 1. razred
Tip ICc	Glagoli na <i>-či -em</i> , krop. <i>-št ~ -čt -em</i> (<i>pé:čt pé:čem</i> ; <i>stré:št stré:žem</i> ; <i>uó:ršt uó:ržem</i>)	I. vrsta, 4. razred
Tip IČ1	Glagoli na <i>-ati -'e:m</i> , krop. <i>-at -'e:m</i> (<i>poúé:dat poúé:m</i>)	V. vrsta, 3. razred
Tip IIA1	Glagoli na <i>-ati/-'a:ti -am</i> , krop. <i>-at/'-gt -am/'-a:m</i> (<i>šté:xat/šté'xgt šté:xam/šté'xà:m</i>)	V. vrsta, 1. razred
Tip IIA2	Glagoli na <i>-i:ti/-iti -'i:m</i> , krop. <i>-'ət/-t -'i:m/-əm</i> (<i>stro'jət/stró:īt stroj'ə:m/stró:jəm</i>)	IV. vrsta, 1. razred
Tip IIB1	Glagoli na <i>-'a:ti -em</i> , krop. <i>-'a:t ~ -'qt -em</i> (<i>klá:t k'òlem</i>)	I. vrsta, 6. razred
Tip IIB1	Glagoli na <i>-'a:ti -em</i> , krop. <i>'qt ~ -'a:t -em</i> (<i>brá:t bé:rem</i>)	V. vrsta, 3. razred
Tip IIB1	Glagoli na <i>-'a:ti -em</i> , krop. <i>'qt ~ -'a:t -em</i> (<i>is'k'at í:šem</i>)	V. vrsta, 2. razred
Tip IIB1	Glagoli na <i>-'a:ti -em</i> , krop. <i>'qt ~ -'a:t -em</i> (<i>kəp'ʉqt kəp'ʉ:jem</i>)	VI. vrsta, 1. razred
Tip IIB1	Glagoli na <i>-'a:ti -em</i> , krop. <i>'qt ~ -'a:t -em</i> (<i>kouá:t kú:jem</i>)	V. vrsta, 2. razred
Tip IIB1	Glagoli na <i>-'a:ti -em</i> , krop. <i>'qt ~ -'a:t -em</i> (<i>s'j'at/sjá:t s'è:jem</i>)	V. vrsta, 4. razred
Tip IIB2	Glagoli na <i>-'i:ti -im</i> , krop. <i>-'ət -əm</i> (<i>se'lət sé:ləm</i> ; <i>pep'ələt se pep'ələm se</i>)	IV. vrsta, 1. razred
Tip IIB3	Glagoli na <i>-'e:ti -em</i> , krop. <i>-'e:t -em</i> (<i>mlé:t m'è:lem</i>)	I. vrsta, 6. razred
Tip IIB3	Glagoli na <i>-'e:ti -em</i> , krop. <i>-'e:t -em</i> (<i>pa:rjé:t prá:mem</i>)	I. vrsta, 5. razred
Tip IIB4	Glagoli na <i>-ati -'i:m</i> , krop. <i>-at -'i:m</i> (<i>d'q:ržat d'q:rž'ím</i>)	III. vrsta, 2. razred
Tip IIB5	Glagoli na <i>-iti -'i:m</i> , krop. <i>-t -'i:m</i> (<i>gouó:rt gouó:r'ím</i>)	IV. vrsta, 1. razred
Tip IIB6	Glagoli na <i>-'u:ti -em</i> , krop. <i>-'u:t -em</i> (<i>mnú:t m'á:nem</i>)	II. vrsta, 1. razred

Primerjava klasifikacije praslovanskih glagolov po nedoločniških osnovah z ustreznimi naglasnimi tipi glagolov v kroparskem govoru:

Nedoločniška vrsta	Psl. nedoločniška in sedanjiška pripona	Naglasni tip glagola v kroparskem govoru
I. nedoločniška vrsta		
1. razred (-t-, -d-)	nedol. *-ø-, sed. *-e-	Tip IA7 Glagoli na <i>-eti -em</i> , krop. <i>-ət -em</i> (<i>pré:dat prá:dem</i>) Tip ICb1 Glagoli na <i>-'a:sti -em</i> , krop. <i>-'a:st -em</i> (<i>krá:st krà:dem</i>) Tip ICb3 Glagoli na <i>-'e:sti</i> ali <i>-'o:sti -em</i> , krop. <i>-'e:st</i> ali <i>-'o:st -em</i> (<i>g'ó:st g'ó:dem</i> ; <i>usé:st se usé:dem se</i>) Tip ICb4 Glagoli na <i>-'o:sti -em</i> , krop. <i>-'o:st -em</i> (<i>bó:st bó:dem</i>)
2. razred (-s-, -z-)	nedol. *-ø-, sed. *-e-	Tip ICb1 Glagoli na <i>-'a:sti -em</i> , krop. <i>-'a:st -em</i> (<i>pá:st pá:sem</i>) Tip ICb2 Glagoli na <i>-'i:sti -em</i> , krop. <i>-'i:st -em</i> (<i>grá:st grá:zem</i>) Tip ICb4 Glagoli na <i>-'e:sti -em</i> , krop. <i>-'e:st -em</i> (<i>né:st né:sem</i>) Tip IB6 Glagoli na <i>-'e:sti -em</i> , krop. <i>-'e:st -em</i> (<i>sné:st s'nem</i>)

Nedoločniška vrsta	Psl. nedoločniška in sedanjíška pripona	Naglasni tip glagola v kroparskem govoru
3. razred (-p-, -b- (-v-))	nedol. *-ø-, sed. *-e-	Tip ICb3 Glagoli na -'e:sti -em, krop. -'e:st -em (zé:pst zé:be)
4. razred (-k-, -g-, -x-)	nedol. *-ø-, sed. *-e-	Tip ICc Glagoli na -'či -em, krop. -št ~ -čt -em (pé:čt pé:čem; stré:št stré:žem; uó:ršt uó:ržem)
5. razred (-m-, -n-)	nedol. *-ø-, sed. *-e-	Tip IB6 Glagoli na -'e:ti -nem, krop. -'e:t -nem (napé:t napnem) Tip ICA3 Glagoli na -'e:ti -em, krop. -'e:t -em (ujé:t ujámem, užé:t užámem) Tip IIB3 Glagoli na -'e:ti -em, krop. -'e:t -em (pa:rjé:t prá:mem)
6. razred (-r-, -l-)	nedol. *-ø-, sed. *-e-	Tip IB6 Glagoli na -'e:ti -em, krop. -'e:t -em (žré:t žrem)
7. razred (V)	nedol. *-ø-, sed. *-e-	Tip IB7 Glagoli na -'e:ti -em, krop. -'e:t -em (**smé:t smém)
5. razred (-m-, -n-)	nedol. *-ø-, sed. *-je- (*-e-)	Tip ICA3 Glagoli na -'e:ti -em, krop. -'e:t -em (žé:t žámem)
6. razred (-r-, -l-)	nedol. *-ø-, sed. *-je- (*-e-)	Tip IIB1 Glagoli na -'a:ti -em, krop. -'a:t ~ -'at -em (klát kólem) Tip IIB3 Glagoli na -'e:ti -em, krop. -'e:t -em (mlé:t, mé:lem)
7. razred (V)	nedol. *-ø-, sed. *-je- (*-e-)	Tip ICA2 Glagoli na -'i:ti ali -'u:ti -jem, krop. -'i:t ali -'u:t -jem (pouí:t pouí:jem; zabí:t zabí:jem; obú:t obú:jem)

II. nedoločniška vrsta

1. razred	nedol. *-nø-, sed. *-ne-	Tip IA5 Glagoli na -niti -nem, krop. -ənt/-nt -nem (sté:sənt sté:snem; poté:gənt poté:gnem) Tip IIB6 Glagoli na -u:ti -em, krop. -'u:t -em (mnú:t mí:nem)
-----------	-----------------------------	---

III. nedoločniška vrsta

1. razred	nedol. *-ě-, sed. *-ě-je-	Tip ICA3 Glagoli na -'e:ti -em, krop. -'e:t -em (gré:t gré:jem)
2. razred	nedol. *-ě-, sed. *-i-	Tip IA6 Glagoli na -eti -im, krop. -ət -əm (ué:dət ué:dəm) Tip IB5 Glagoli na -'e:ti -'i:m, krop. -'e:t -'i:m (žúé:t žúí:m)
2. razred	nedol. *-a- (< *-ě-), sed. *-i-	Tip IA2 Glagoli na -ati -im, krop. -at -əm (šlé:šat šlé:šəm) Tip IB2 Glagoli na -'a:ti -'i:m, krop. -'a:t -'i:m (spá:t spí:m) Tip IIB4 Glagoli na -ati -'i:m, krop. -at -'i:m (dú:ržat dú:ržím, lé:žat leží:m)

IV. nedoločniška vrsta

	nedol. *-i-, sed. *-i-	Tip IA4 Glagoli na -iti -im, krop. -t/-ət -əm (nastá:yt nastá:yəm; lú:šat lú:šəm; spò:yənt spò:yənəm, vó:zət vó:zəm) Tip IB4 Glagoli na -'i:ti -'i:m, krop. -'i:t ~ -'ət -'i:m (lou'ət ~ louí:t louí:m)
--	------------------------	---

Nedoločniška vrsta	Psl. nedoločniška in sedanjíška pripona	Naglasni tip glagola v kroparskem govoru
		Tip IIA2 Glagoli na <i>-i:ti/-iti -i:m</i> , krop. <i>-ʼət/-t -i:m/-əm</i> (<i>stroʼjət ~ stro:ʼjət strojém ~ strojəm</i>)
		Tip IIB2 Glagoli na <i>-i:ti -im</i> , krop. <i>-ʼət -əm</i> (<i>seʼlat sé:ləm</i> ; <i>pepeʼlat se pepè:ləm se</i>)
		Tip IIB5 Glagoli na <i>-iti -i:m</i> , krop. <i>-t -i:m</i> (<i>gouó:rt gouorém</i>)

V. nedoločniška vrsta

1. razred	nedol. <i>*-a-</i> , sed. <i>*-a-je-</i>	Tip IA1 Glagoli na <i>-ati -am</i> , krop. <i>-at -am</i> (<i>kú:xat kú:xam</i> ; <i>zí:dat zí:dám</i> ; <i>žà:gat žà:gám</i>)
		Tip IB1 Glagoli na <i>-ʼa:ti -ʼa:m</i> , krop. <i>-ʼat ~ ʼət -ʼa:m</i> (<i>izdá:t izdá:m</i> ; <i>igrʼrat ~ igrà:t igrà:m</i>)
		Tip IIA1 Glagoli na <i>-atil-ʼa:ti -am</i> , krop. <i>-atʼ-ət -amʼ-ʼa:m</i> (<i>šhá:xat ~ štəʼxət šté:xám ~ štəxà:m</i>)
2. razred	nedol. <i>*-a-</i> , sed. <i>*-je-</i>	Tip IA3 Glagoli na <i>-ati -em</i> , krop. <i>-at -em</i> (<i>klé:cat klé:čem</i> ; <i>pé:sat pé:šem</i>)
		Tip IIB1 Glagoli na <i>-ʼa:ti -em</i> , krop. <i>-ʼət ~ -ʼat -em</i> (<i>isʼkət í:šem</i> ; <i>kojút kú:jem</i> ; <i>sʼjət ~ sját sè:jem</i>)
3. razred	nedol. <i>*-a-</i> , sed. <i>*-e-</i>	Tip IB3 Glagoli na <i>-ʼa:ti -em</i> , krop. <i>-ʼat -em</i> (<i>pa:ržgá:t pa:ržgem</i>)
		Tip IIB1 Glagoli na <i>-ʼa:ti -em</i> , krop. <i>-ʼət ~ -ʼat -em</i> (<i>brá:t bé:rem</i>)
		Tip ICa1 Glagoli na <i>-ʼa:ti -em</i> , krop. <i>-ʼat -em</i> (<i>prestát prestà:nem</i>)
		Tip IČ1 Glagoli na <i>-ati -e:m</i> , krop. <i>-at -e:m</i> (<i>poué:dat pouém</i>)
4. razred	nedol. <i>*-ja-</i> , sed. <i>*-je-</i>	Tip IA3 Glagoli na <i>-ati -em</i> , krop. <i>-at -em</i> (<i>pé:lat pé:lem</i>)
		Tip IB3 Glagoli na <i>-ʼa:ti -em</i> , krop. <i>-ʼat -em</i> (<i>daját dajem</i>)
		Tip IIB1 Glagoli na <i>-ʼa:ti -em</i> , krop. <i>-ʼət ~ -ʼat -em</i> (<i>sʼjət ~ sját sè:jem</i>)

VI. nedoločniška vrsta

1. razred	nedol. <i>*-ov-a- ~</i> <i>*-ev-a-</i> , sed. <i>*-u-je-</i>	Tip IIB1 Glagoli na <i>-ʼa:ti -em</i> , krop. <i>-ʼət ~ -ʼat -em</i> (<i>kəpʼuət kəpú:jem</i>)
		Tip IA3 Glagoli na <i>-ati -em</i> , krop. <i>-at -em</i> (<i>kolè:dvat kolè:djem</i>)

Atematski glagoli

	nedol. <i>*-ø-</i> , sed. <i>*-ø-</i>	Atematski glagoli (<i>jé:st jém</i> , <i>dá:t dá:m</i> , <i>bí:t ʼsəm</i>)
	nedol. <i>*-ě-</i> , sed. <i>*-ø-</i>	Atematski glagol (<i>ué:dat uém</i>)
	nedol. <i>*-ě-</i> , sed. <i>*-a-</i>	Tip IB8 Glagoli na <i>-e:ti -a:m</i> , krop. <i>-e:t -a:m</i> (<i>imé:t iməm</i>)

3.2.7 Prislov

Prislov je polnopomenska besedna vrsta, ki poimenuje okoliščine (prostor, čas, vzrok, namero, učinek itd.) in lastnosti (način, količino, mero, kratnost itd.) glagolskega dejanja ter odtenke pridevniških lastnosti. V stavku ima navadno vlogo prislovnega določila (kraja, časa, načina itd.).¹⁶⁴

Poleg polnopomenskih prislovov so v kroparskem govoru pogosto rabljeni tudi zaimenski prislovi ter med prislovi lastnosti oz. kratnosti tudi števniki prislovi.

3.2.7.1 Pregibanje prislovov – stopnjevanje

Čeprav je prislov praviloma nepregibna besedna vrsta, se tudi v kroparskem govoru lahko stopnjuje (tro- ali dvostopenjsko), in sicer pogosteje s prislovom 'bəl oz. 'mən kot obrazilno, npr. (iz gradiva): *əlpò:* – 'bəl əlpò: ~ lè:uš, potì:x – 'bəl potì:x, na kratkò: – 'bəl na kratkò:, na debé:l – z'lə na debé:l, počà:s – 'bəl počà:s – 'nejbəl počà:s ali počà:s – p'roḡ počà:s – pre'ueč počà:s, nazá:ḡ – 'bəl nazá:ḡ ali nazá:ḡ – pre'ueč nazá:ḡ, dé:leč – predé:leč, pò:znə – prepó:znə, dé:leč – 'dəl, bl̩:s – bl̩:ži – 'nè:bl̩:ži ~ 'nejbəl bl̩:s, dó:ḡx – 'dəl, uel̩:k – 'ueč, má:l – 'mən. Nekateri prislovi imajo v primerniku in presežniku oz. elativu nadomestno podstavo, npr.: *dó:brə – bò:l, z'lə – 'bəl.*

3.2.7.2 Vrste prislovov¹⁶⁵

Prislovi okoliščin – kraja

1. Z vprašalnim zaimkom *ké:* ~ *čé:* 'kje' sprašujejo po mestu glagolskega dejanja in nanj odgovarjajo npr. z naslednjimi prislovi: *bl̩:s – bl̩:ži – 'najbl̩:š (Tò: ḡ bl̩:s ~ bl̩:ži ~ ta 'najbl̩:š.), da:rgò:t, dé:leč, do'ma ~ domà:, dó:l, gó:ḡ, nò:t ~ nò:tṛə, naukò:l ~ nauokò:l, ukò:l, ukò:lənokò:l, posè:bèḡ, pouṣò:t, predé:leč, spò:t ~ spó:deḡ ~ uocpò:t, spré:deḡ, sré:t, uə'nə, 'uənzú:nej ~ uozú:nej ~ uzú:nej ~ zú:nej, uzá:deḡ ~ zá:deḡ ~ zà:t, zgó:reḡ, zrà:uən (Šmó:rən je posè:bèḡ, zrà:uən pa jà:pka.).*

2. Z vprašalnim zaimkom *ká:m* 'kam' sprašujejo po cilju glagolskega dejanja in nanj odgovarjajo npr. z naslednjimi prislovi: *čè:s (Daḡkar̩:ja ḡ pa 'le čè:s pa:ṛš'la.), dol'uən, domú: ~ do'mu (Domú: g'rem.), dó:l, gar'uən, gó:ḡ, nò:t ~ nò:t, na lè:pši, napré:ḡ, naukrè:bḡṛ, nazá:ḡ, p'reč, posè:bèḡ (T̩:st ta slà:p je pa posè:bèḡ leté:l.), strà:n 'proč', 'uən (Pó: ḡ pa mò:gu 'uən itə.), umè:s (Pḡṛ 'nəs 'tud dè:ne zmè:raj mal kramp̩:ṛja umè:s.).*

¹⁶⁴ Prim. Ahačič 2017: 79, 69–71, Orožen 1996: 125–135, Toporišič 1992: 226, Toporišič 2000: 406.

¹⁶⁵ Navajam prislove iz zbranega gradiva; nekaterim so dodani primeri rabe.

3. Po poti oz. razmeščenosti sprašujejo z vprašalnico *kó:t* 'kod' ali kar s *ké:* 'kje' in odgovarjajo npr. z naslednjimi prislovi: *mè:m* (*Gl̥:x ta'kqat ga ní: u'ə'nə, g g'rem mè:m.*), *naṽkrò:k* (*Səm š'la naukrò:k.*), *uokò:l* (*G'rem na Stò:čje al 'pa 'še uokò:l.*), *čè:zəncè:s* (*Dobrà:ue so čè:zəncè:s.*)

4. Po izhodišču oz. izvoru sprašujejo z besedno zvezo predlog + vprašalni zaimек (*ot ké:* 'od kje', *s kó:t* 's/iz kod') in s prislovnim izrazom, tj. zvezo predloga in samostalnika ali predloga in prislova, tudi odgovarjajo, npr.: z *Dobrà:ue*, *s konzù:ma*, z *Ló:dna*, *ud Nà:ceta*, *od dè:leč*, *ud né:kod*.

Pogosto je kopičenje prislovov/prislovnih izrazov oz. večbesednih prislovnih določil kraja v stavku, npr.: *Je pa dé:leč naukò:l trè:ba i'tə. 'Koi k'le 'dol spò:dej tà: xí:ša i Foušarè:təncə. Nat Kapè:lco gó:r je Barè:gla.*

Prislovi okoliščin – časa

1. Po času sprašujejo z vprašalnico *gdá:i* 'kdaj' in odgovarjajo npr. z naslednjimi prislovi: *'barš ~ bà:rš* (*Bà:rš prè:t!*), *dá:uən, dà:u, dó:ns, dru:gič, drè:u, xmà:l, jù:trə, 'koi ~ 'koi ~ kò:i ~ kò:i, lè:təs, 'lix ~ l̥:x ~ gl̥:x, gl̥:xkar, əncò:i, podnè:u, polé:t, pomlà:t ~ spomlà:t, ponauà:t, ponó:č, popò:udan ~ popò:une, pozž:m, pó: ~ pó:i, prepó:znə, pretučè:rešnəm, prè:x, p'rej, skò:s, snò:č, spló:šnə* ('*Jest spló:šnə po xí:šax 'nəč na xó:dəm 'rqt.*), *takò:i, u'seskò:s, učà:səx, učè:rej, ulá:n, upò:une, z'dej ~ 'zə ~ 'zəj ~ 'zəjle, zapò:udan ~ zapò:una ~ zapò:une* 'dopoldne', *zà:dənc ~ zà:nč, zjú:trej ~ zú:trej, zmè:rəm ~ zmè:rej, zuečè:r, nazà:dne* (*T̥: mò:rš poznà:t ml̥:narco, k je Stà:rčka imè:la pó:i nazà:dne.*), *ta zà:dəŋkat* (*Ta zà:dəŋkat səm biu na mò:rjə ulá:n.*), *mè:mgredé:* (*K smo xod̥:l po da:r'ua, smo k̥:səlce mè:mgredé: jé:dlə.*). Na vprašanje *Kdaj* (glede na uro)? odgovarjajo s prislovnimi izrazi, to je zvezami predloga *ob* in številko od ena do dvanajst, npr.: *u desè:təx, uo št̥:rəx, uo pé:təx, uop trè:x* ... Na vprašanje *Kdaj* (glede na letni čas)? odgovarjajo tudi s prislovnim izrazom, to je zvezo predloga *na* in imenom letnega časa, npr.: *na jè:sen* ob *u jesè:n* 'jeseni', *na pò:mlat* poleg *spomlà:t* 'spomladi'.

2. Po začetku in koncu glagolskega dejanja sprašujejo s predložnima besednima zvezama *od gdá:i* 'od kdaj' in *do gdá:i* 'do kdaj' ter odgovarjajo s prislovnimi izrazi, npr.: *od jù:trə naprè:*, *do pomlà:t* ipd., glede na uro pa npr.: *do uò:sme, do pó:l é:ne; od anà:ištəx, uot trè:x.*

3. Po količini časa sprašujejo z vprašanjem *kó:lk čá:sa* 'koliko časa' in odgovarjajo npr. z naslednjimi prislovi: *dù:rx, dó:ux* (*Pa kokò: səm jo dó:ux imè:la!*), *nazá:i* ('*Jest se spò:unəm sé:ndeset lè:t nazá:i.*), *ancà:iť, skò:s, še zmè:rej, pò:u ú:re, ano ú:ro, ane pá:r mənù:t.*

4. Na vprašanje *Kú:lk pa ĩ 'zeĭ na úú:R?* 'Koliko je ura?' odgovarjajo npr.: *aná:ĭst, pò:noči, pò:une, pó:l ~ pò:u anà:ĭstəx.*

Prislovi okoliščin – vzroka

1. Po vzroku sprašujejo z različnimi vprašanji, npr. *za'ko ~ zakogá:* ~ *zakúa:* 'zakaj', pa tudi *kò: pa tò:* 'kako pa to' (npr. *Kò: pa tò:*, *da ste zamù:dlə?*), in odgovarjajo npr. z naslednjimi prislovi: *zatò:, ponaúè:doma, namè:noma.*

Prislovi okoliščin – namere

1. Tudi po nameri sprašujejo z vprašanjem *za'kə ~ zakogá:* 'zakaj' in odgovarjajo npr. z naslednjimi prislovi: *zatò:, na'lqš (Pó: so pa na'lqš pa:rš'la fantè:n s kó:nam.).*

Prislovi okoliščin – učinka/uspeha in dopuščanja

1. Za spraševanje o učinku glagolskega dejanja nimajo posebne vprašalnice, na vprašanje *Kokò: (pa ĩ š'la)?* pa odgovarjajo npr. z naslednjimi prislovi: *dó:brə, zastó:n, uspé:šnə.*

2. Prislovi dopuščanja so redki: *ú'segl̩:x (Dvè: lé:t ní: blə ubè:ŋga mostù:, ampak daukarè:ja ĩ pa ú'segl̩:x čè:s pa:rš'la.).*

Med prislovnih izraze dopuščanja grede tudi besedne zveze tipa *né: da b uó:tu* 'ne da bi hotel, nehote'.

Prislovi lastnosti – načina

1. Po načinu sprašujejo z vprašalnim zaimkom *kokò: ~ kò:* 'kako' in nanj odgovarjajo npr. z naslednjimi prislovi: *'bəl* 'nekoliko' (*Ó:na ĩ pa skò:z 'bəl bó:una.*), *č̩:st (Č̩:st á:nfox rè:č je, 'no!), dó:brə (Dó:brə me zamé:rkeĭte!), flé:tnə (Pa flé:tnə pa:rprá:una je. Flé:tnə počà:z g'rem.), xít (Je 'tut xít š'la x krà:ĭ.), xít:trə (Tò: bə pa xít:trə š'la skò:s.), xud̩:čəu (Je tò:k xud̩:čəu ŋga policà:ja usé:kala!), genà:u (Tokò: z dob̩:u uò:z genà:u.), globó:k, pl̩:tkə ('Bəl globó:k uó:rje al 'pa pl̩:tkə.), əlpò: ('Kar əlpò: m povè:ĭ, da s ukrà:du.), mexkò: (Tà: ĩ pa mexkò: zape'čen.), natà:nčnə (Tò:k natà:nčnə pa na ué:m.), né:košnə (Tò:k né:košnə 'jest tò: zastó:pəm.), nam̩:r, nagl̩:xo (Če ĩ 'kəŋ 'šəu nagl̩:xo, s ló:xk samò: nam̩:r d̩:ržəu tokò:le.), narò:be (... da s p'rəu narò:be goúò:ru ...), narà:zən ~ nà:rozən (Ská:le smo tò:uklə, tò:g da ĩ š'la nà:rozən.), 'neĭbəl (So ré:klə, da g'rem ló:xk 'neĭbəl bl̩:z dò:ma dé:lat.), počà:s (Počà:s uó:s!), polé:gnat (Tò: polé:gnat xò:dəš.), pokó:nc (Trakú:la se t je pokó:nc u trebù:x postá:ula.), podrò:bnə (Še 'bəl podrò:bnə mam obdè:lan mexò:ue.), pè:š (Pè:š səm 'šəu.), rà:ĭ (Je*

bla mɛ:ixnə rjá:ua, pa jo je rà:ĩ 'kar dà:u.), razlò:čnə (Razlò:čnə se ute še spò:mənlə 'kəšno stuà:r.), rì:kverc (Rì:kverc je 'šou.), s'kəp (Məd'ua gre'ua pa s'kəp na uə:rx pò:la.), skù:peĩ (Je biu klas'je 'uəs t'kə skù:peĩ.), stabì:lnə (Je stabì:lnə stá:uu nò:t.), sloúé:nsk (Sloúé:nsk gouó:r!), uó:rəŋk (Tò: b mò:gu a'dən uó:rəŋk popé:sat.), tó:k ~ tokò: ~ to'kə ~ tok'le ~ tək'le (Ta'kət se še ní:so tó:k raskazvá:le. 'No, pó: pa 'kar uelà: tokò:.' 'Se se m na dá: xó:dət to'kə. Sɛ:nə prà:uəm tək'le. Je samò: tok'le na mré:šco djà:u.), zaporè:t (Tò: so imé:l ští:r xí:še 'təmle dó:l, u'se 'kar zaporè:t.), z'lə ('Tale šlù:žba je z'lə uablí:ua.).

Odgovarjajo tudi s predložnimi besednimi zvezami, npr.: *na teŋkò: (Na teŋkò: jé:mleš.), na drò:bnə ~ na drobnò: (Da:r'ua ĩ še tré:ba na drò:bnə s'é:kat.), na gostò: (Anì: so na gostò: dé:lal grà:bəncə.)*

Prislovi lastnosti – količine in mere

1. Na vprašanje *Kó:lk?* 'koliko' odgovarjajo npr. z naslednjimi prislovi: *do'uel (Do'uel dò:ux səm biu 'təm, da ué:m. Tà: ĩ pa do'uel ú:mən.), 'keĩ 'precej' (Tò: ĩ blə 'keĩ uré:dnə.), má:l (Má:l səm se zamdĩ:la.) ~ 'mal ('Mal uò:ži je.), 'mən (Tà: uó:rx je pò: 'mən uré:dən 'kukar pa t̃:st.), 'neĩmən (Do'ma z biu ta 'neĩmən uá:rən.), 'neĩbəl ('Se po mó:je ĩ 'nə ta nè:ĩbəl dò:uxčas.), 'naiueč (Mó:škə so 'naiueč za pjá:čo nosĩ:l.), pre'ueč (Tò: s mə pre'ueč əl'gou!), precè:ĩ (Precè:ĩ so se med zbò:ĩ ženĩ:l.), p'rou (Tà: ĩ pa p'rou lè:p.), tká:ĩ (Dó:ns səm biu 'təm 'le ane pá:r mənù:t, tká:ĩ da sɥa se zgoúò:rla.).*

Prislovi lastnosti – kratnosti

1. Z vprašanjem *Kó:lkrat?* ~ *Kó:lkat?* 'kolikokrat' sprašujejo po količini oz. številu ponovitev glagolskega dejanja in odgovarjajo npr. z naslednjimi prislovi: *dó:stkat, dvà:kat ~ duà:krat, é:ŋkrat ~ eŋ'krat, kè:rkat, mɛ:ixnəkət, 'neĩuečkat, pá:rkat, pè:tənrì:destkat, stò:kat, 'uečkat, uelí:kká:tou.*

Oblika *enbà:rt* 'enkrat' izginja in jo govorijo le še najstarejši.

2. Na vprašanje *Ta ké:ro?* 'katerič' odgovarjajo npr. z naslednjimi prislovi: *pà:rukat ~ pà:rukrat ~ ta pè:rúo, ta drù:go ~ drù:gič.*

Prislovi lastnosti – ozira

1. Ti prislovi oz. predložni prislovni izrazi so zelo redki: *na uè:des (Na uè:dez ga poznà:m.).*

3.2.7.3 Zaimenski prislovi

	I. krajevni		II. časovni	III. načinovni	IV. kolikostni
	mesto	cilj			
1. vprašalni	<i>kê: ~ čê:</i>	<i>ká:m</i>	<i>gdá:ī</i>	<i>kokô: ~ kô: ~ 'kô</i>	<i>kú:lk ~ kú:k ~ kô:lk ~ kô:k</i>
2. oziralni	<i>kê:R ~ čê:R</i>	<i>'kamar</i>	<i>'kadar</i>	<i>'kukar</i>	<i>kù:lkar ~ kô:lkar</i>
3. nedoločni	<i>nê:k ~ nê:č</i>	<i>nê:kam</i>	<i>aŋ'kat</i>	<i>nê:kak, nê:košnə</i>	<i>anəx pá:R, má:l</i>
4. poljubnostni	<i>kê: ~ čê:</i>	<i>'kam</i>	<i>g'daj</i>	<i>kokô:</i>	
5. mnogostni	<i>mà:Rskê:</i>	<i>mà:R's'kam</i>	<i>mà:Rzgdà:ī</i>		<i>uēl:k, precê:ī, 'keī</i>
6. oziralno- poljubnostni	<i>kê:R kô:l</i>	<i>'kamar kô:l</i>	<i>'kadar kô:l</i>	<i>kù:kar kô:l</i>	<i>kô:lkar (kô:lkar kô:l)</i>
7. totalni	<i>posò:t ~ pousò:t</i>	<i>posò:t ~ pousò:t</i>	<i>zmè:reī ~ zmè:ram</i>	<i>(na usà:k nač̣:n)</i>	<i>u'se</i>
8. nikalni	<i>aŋkê:R ~ ančê:R</i>	<i>aŋkà:mar</i>	<i>aŋkô:l</i>	<i>aŋkà:kar¹</i>	<i>'nəč</i>
9. drugostni	<i>da:Rgê:</i>	<i>da:R'gām</i>	<i>drù:gič</i>	<i>da:Rgà:č</i>	<i>nè: tó:lk</i>
10. istostni	<i>gl̥x 'tām</i>	<i>gl̥x 'ke ~ gl̥x kè:le</i>	<i>gl̥x ta'kat</i>	<i>gl̥x tó:k ~ gl̥x to'kə, enà:k</i>	<i>gl̥x tó:lk, enà:k</i>
11. kazalni	<i>klè: ~ k'le, klè:le ~ k'lele, k'let ~ t'let</i>	<i>'səm</i>	<i>z'deī</i>	<i>tokò: ~ tó:k ~ tkò:(le) ~ 'tək ~ to'kə</i>	<i>tó:lk ~ tú:lk</i>
	<i>'tām, 'tāmle</i>	<i>'ke ~ 'če, kè:le</i>	<i>ta'kat</i>		

¹ Pogosteje se rabi: *na no'ben nač̣:n*.

Prislovni zaimki se uporabljajo enako kot pravi prislovi.

3.2.7.4 Tvorjenost prislovov

Prislovi so večinoma podedovani, redko se uporabljajo prevzete besede, večinoma iz nemščine, npr.: *ancà:īt, dù:Rx, flé:tnə, genà:ū, gl̥x, Rè:kverc, stabè:lnə, uó:Rəŋk*.

Redki prislovi so t. i. pravi oz. neizpeljani prislovi, npr.: *lá:n 'lani'* (< **olni*),¹⁶⁶ večinoma pa so tvorjeni iz drugih besednih vrst, tj. samostalnika, npr.: *domú:* (< **dom-ou-ᵝ*), *zuečê:R* (< **sᵝ-večer-ᵝ*), *dó:ns* (< **dᵝnᵝ-sᵝ*), pridevnika, npr.: *poť:x* (< **po-tix-o*), *əlpò:* (< **lěp-o*), števnikar, npr.: *drù:gič* (< **drug-it'-ᵝ*).

¹⁶⁶ Pogosteje: *lá:nskə lé:t* 'lansko leto'.

3.2.8 Povedkovnik

Skladenjska¹⁶⁷ delitev besednih vrst kot posebno besedno vrsto izpostavlja tudi povedkovnik (predikativ). »Predikativi so besede, ki se rabijo samo kot povedkova določila [...]. Zaznamujejo naravne pojave, stanje, razpoloženje itd.« (Toporišič 1976: 347).¹⁶⁸ »Med slovničnimi in pomenskimi kategorijami, ki opredeljujejo povedkovniškost, so nesklonskost, tj. neujemalnost in netipična prilastkovna raba, naklonskost in skladenjska pomenskost, tj. drugotni, oslabljeni ali široki pomeni predvsem pridevnikov. Glede na svoja oblikoslovno-skladenjska merila (tudi navadno oz. pogosto nepregibnost in nedoločnost) pa je povedkovnik nezaznamovan nasproti samostojnim stavčnočlenskim besednim vrstam kot so pridevnik, prislov in samostalnik, zato je npr. v češki strokovni literaturi nasproti besednovrstnim merilom, ki sicer veljajo za besedne vrste, opredeljen tudi kot nekakšna heterogena skupina besed s skupno skladenjsko vlogo. Zato povedkovnike glede na to, katere slovnične (oblikoslovne) kategorije posameznih besednih vrst vključujejo oz. ohranjajo, lahko označujemo še z dodatnim prilastkom pridevniški, prislovni ali samostalniški.« (Žele 2003: 5–6)

Med povedkovnike/predikative po tej definiciji uvrščam tudi besede, ki so izvorno sicer samostalniki,¹⁶⁹ pridevniki¹⁷⁰ ali prislovi, v kroparskem govoru pa se v določeni obliki uporabljajo izključno ali pa tudi kot povedkova določila ob nepolnopomenskem glagolu (njihova skladenjska raba je predstavljena v okviru teh besednih vrst).

Med povedkovnike je tako mogoče uvrstiti naslednje kroparske besede, ki se v tem govoru uporabljajo samo v vlogi povedkovega določila: *srà:m* (*Srà:m me je.*), *ušë:č* (*Sko'láč mo ĭ biu ušë:č.*), *ú:ržox* (*Jest sëm pa rë:s za u'se ú:ržox.*), *'táš* (*Popò:une sëm biu še 'táš.*), *'žou* (*Z'lə mo ĭ blə 'žou.*), *marò:t* (*Fř:lip je má:l marò:t.*), *mà:r* (*'Náč mo nř: blə mà:r.*).

Nekateri izpridevniški povedkovniki se pregibajo po spolu in številu, npr.: *'rqt* (*'Rqt pò:jem. 'Náč rá:t na pojé:jo. Rá:da mam suó:jo má:mo.*), *sà:m* (*Sà:m sëm. Sá:ma sëm. Samř: smo.*).

Izpridevniški (in nekateri izprislovni) povedkovniki se lahko stopnjujejo, npr.: *'rqt* (*'Náč rá:t nř:smo ĭmé:l šò:lo. Rà:ĭ mam Marř:jo.*), *dó:brə* (*Lř:pa ĭ bò:l za čà:ĭ.*), *blř:s* (*Tà: ĭ blř:ži, gù:na ĭ pa ta 'naĭblř:s.*).

¹⁶⁷ »O smiselni prvotnosti stavčnostrukturnega oz. funkcijskoskladenjskega vidika pri obravnavi besednih vrst tudi v slovenščini, in s tem v zvezi o opredeljevanju predikativov kot razvijajočih stavčnih členov, je bilo še največ eksplicitno napisanega v začetku osemdesetih let, pri ocenjevanju Nove slovenske skladnje J. Toporišiča (A. Vidovič Muha 1984: 144). Ista avtorica z upoštevanjem tako funkcijskoskladenjskega kot pomenskoscsladenjskega pretvorbnege vidika prihaja do koristnih ugotovitev za nadaljnje opredeljevanje in ločevanje povedkovnikov.« (Žele 2003: 3)

¹⁶⁸ Prim. Toporišič 1980: 201–205 in Toporišič 2000: 412 ter Ahačič 2017: 38.

¹⁶⁹ Prim. Kozlevčar 1968: 11–15.

¹⁷⁰ Prim. Kozlevčar 1970: 210–215.

Pridevniki so v vlogi povedkovega določila rabljeni v srednjem spolu, prav tako je tudi nepolnopolnomenški glagol v del. -l kot jedro povedka v srednjem spolu, npr.: *Tò: ì blò pa ló:xka 'tud resnè:čnə. Flé:tnə nî: blò 'ueč. Naró:dnə ì blò. Nî: blə pəpərá:unə t̄:st. Pəp̄:lnə nî: blò, nò: Temnò: ì rà:tal. Nî: blə 'ueč tó:k zanim̄:u. Tərdò: je, tərdò:!' Se ute 'kar teškò: ìmè:l. 'Se ì flè:tnə! Tò: ì nau:mnə. Tò: ì pa p'rou 'neua:rjè:tnə! Prà:u, kokò: ì məzłò: Tò: ì resnè:čnə! Majo tá:ke stró:je, da ì žə 'kar sxò: Tò: nî: mó:žnə. Do pè:t je normà:lnə. Madò:na, ì tò:le močnò:!*

Še nekaj primerov povedkovnika (oz. povedkovega določila) iz gradiva: *T̄:x bó:dmo! 'Ze ì je u'se t̄:x. Tò: ì za'nəč, če s sá:m nó:t. U 'tələ lù:knə ì blò za'nəč. Tò: ì 'tok r̄:s. Tò: ì poməŋkl̄:u. Strà:x me je. 'Kar gró:za me je. Səm žè: tò:mouç.*

3.2.9 Predlog

Predlog (prepozicija) je slovnična besedna vrsta (nepregibna besedna vrsta brez lastnega predmetnega pomena), ki (navadno znotraj stavka) izraža podredna skladenjska razmerja med besedami in besednimi zvezami (večinoma samostalniškimi).¹⁷¹

Predlogi¹⁷² imajo v kroparskem govoru lahko različice, in sicer predvsem glasovne (npr. izglasni zveneči nezvočniki se pred samoglasniki in zvočniki, s katerimi se začnja naslednja beseda, večinoma izgovarjajo zveneče, pred nezvenečimi nezvočniki pa nezveneče, npr. *brez mesà: – bres kostì:*), redkeje oblikovne (morfemske). Pravi predlogi so vedno nenaglašeni.

Kroparski govor ima nekaj posebnosti predvsem v rabi nekaterih predložnih zvez z glagolom ter v rabi leksikaliziranih predložnih prostih glagolskih morfemov (npr.: *biti ob* 'izgubiti', *iti nad* 'napasti' – o tem v nadaljevanju).

3.2.9.1 Vezave predlogov in pomen predložnih zvez

Predlogi vplivajo na sklon za njimi stoječe samostalniške besede oz. besedne zveze. V nadaljevanju so zato predlogi¹⁷³ obravnavani po abecedi, in sicer glede na sklon, s katerim se vežejo,¹⁷⁴ in glede na pomen, ki ga v taki zvezi izražajo (navedena je vprašalnica, ki kot odgovor predpostavlja predložno zvezo samostalnika s posameznim predlogom).

brez 'brez' – R

1. lastnost:

- kakšen (kot del desnega prilastka ob samostalniškem jedru): *žú:pa brez mesà:, 'pàs brez ré:pa, mesò: bres kostì:*;
- kakšen (kot del povedkovega določila ob nepolnopomenskem glagolu): *bít:b brez vè:ze, bít:b brez nó:k, bít:b bres čreųè:sa, bít:b bres prešš:ča;*
- kako (kot del prislovnega določila načina ob polnopomenskem glagolu): *dè:lat bres pá:nike, i'tə brez Mò:ice, jé:st bres krú:xa, žųé:t brez uz'ga, dè:lat brez jé:st pa pít:t.*¹⁷⁵

¹⁷¹ Prim. Ahačič 2017: 72–74, Orel 1996: 111–123, Toporišič 1992: 206, Toporišič 2000: 413.

¹⁷² Poglavlje je nastalo tudi na osnovi objavljenega članka Škofic 2013a.

¹⁷³ Glasovne različice predlogov so obravnavane skupaj.

¹⁷⁴ Skloni so v tem poglavju označeni takole: R – roditeljnik/genitiv, D – dajalnik/dativ, T – tožilnik/akuzativ, M – mestnik/lokativ, O – orodnik/instrumental.

¹⁷⁵ Zveza predloga *brez* in nedoločnika se uporablja zelo redko.

čez 'čez' – T

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kje (mesto): *dè:la čez mè:jo*;
 - kod (razmeščenost, pot): *smo xodí:l čez Jà:məŋk, čez Dobrà:uo, čez 'uəs Straží:še, čez mò:st*;
 - kam (cilj): *səm 'šou čes t̪:st grá:bən, čes pò:t, čez uò:do*;
2. čas (kot del prislovnega določila časa ob polnopomenskem glagolu):
 - čez koliko časa: *čes 'kej cà:ita səm ga spè:t srè:čoŋ, čes podrù:go ù:ro, čez dvà: dn̪:, čes 'kašno uù:ro mo š'lə, čes pè:deset lè:t bo 'u'se da:rgà:č*;
 - kdaj, v katerem času (obdobje) 'med': *čes t̪:dən 'med tednom', čez nò:č, čes popò:une 'nəč na sp̪:m*;
 - za izražanje ure: *dvè:ist čez dvà:naist je ù:ra, ù:ra i že dvè:ist čè:s*;
3. mera (kot del prislovnega določila količine ob polnopomenskem glagolu):
 - koliko 'preko': *čes sedm̪:co g're ló:xk 'preko sedmice gre lahko' (pri igri s kartami), st̪ar je má:l čez deŋè:deset, k s pa:r'sou čez duè:iset 'ko si bil star več kot dvajset let'.*

do 'do' – R

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kam, do kod (cilj): *do kó:nca dó:l, do xí:še, do á:ta, do dò:ma, do uə:rx Dobrà:ue, do uə:rxka, do Polá:ŋke, do Podná:rta, do p̪:ka dó:l g'rem*;
2. čas (kot del prislovnega določila časa ob polnopomenskem glagolu):
 - do kdaj: *do suədga Jú:rja smo bli u cò:klax, do é:ne ponó:č, do ne pó:l é:ne, do jú:žne, do t'me xó:dəm nauokò:l*;
 - za izražanje ure: *desè:t do š̪:rəx '3.50' in '15.50'*;
3. mera (kot del prislovnega določila količine ob polnopomenskem glagolu):
 - koliko: *suè:če so do kó:nca pogoré:le, do kolè:n gázət.*

$k \sim x^{176}$ 'k' – D

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kam: *g'rem γ Debelá:k, k t̪:stmo, k Šò:larjə, k sé:p, γ zdraun̪:kə, k xud̪:čə, x nó:k, x uó:knə, γ telef̪:n, x Já:rmə, x M̪:xə, x kouá:čə, x má:m, x á:t, x p̪:č, x Kapè:lc, x kolè:gəm, x d̪:xtarjə, x né:mo*;
2. namen (kot del prislovnega določila namena ob polnopomenskem glagolu):
 - s katerim namenom: *i'tə x ~ k spò:ut, x šmá:rəncam, x má:š, γ b̪:rmə, x verou:k, x vojà:kəm*;
3. naključnost (kot del prislovnega določila načina ob polnopomenskem glagolu):
 - kako (kako da): *so me x srè:č sp̪:stlə 'so me na srečo spustili'.*

¹⁷⁶ Predlog *x* je mogoč (in pogost) pred vsemi besedami, ne le pred tistimi, ki se začenjajo s /k/ ali /g/; [ɣ] je njegova zveneča različica pred zvenečimi nezvočniki. Navedeni so primeri iz zbranega gradiva.

med 'med' – T

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kam: *nò:t med onè:, med əldí:, met tèt:le dýè: rogoú:t l səm ga sk'rəu.*

med 'med' – O

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kje: *med 'tələm xí:šam je n grá:bən, med á:jdouo mó:ko so ane smet̃:*;
 - kod: *met Čarú:čam pa met Pí:brəucam gó:r g'rem, med blò:kam se i uó:zu;*
2. čas (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kdaj: *med uoiskó:, med vò:ino i zgí:nu;*
3. lastnost, način (kot del prislovnega določila načina ob polnopomenskem glagolu):
 - kako (kdo s kom): *med zbó:i smo klepetá:l, tò: i zué:zan met sà:bo, met sà:bo smo se zmení:l.*

mem 'mimo' – R

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kod (pot): *mem 'nəs gó:r, mem Kó:zjeka, mem štá:ntəu, mem me'ne, k'le mem bazè:na gó:r, mem Rá:igəlna se i pé:ləu; gl̃:x ta'kət ga ní: uə'nə, g g'rem mē:m.*

na 'na' – T

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kam: *na cé:sto, na Dobrà:uo, na pá:lco, na uò:do, na rà:ke, na koré:t, na brè:tof, na rò:žo, na lopá:r, na pè:č, na trá:uo, na s'mən, na štənt, na rà:žzo, na fá:barko 'na urad v tovarni', na ubà: krá:ja, na u'se krá:je, na sodñ:jo, na ubè: strañ:, na sá:me ta bò:l dè:ləune mē:sta, na Stò:čje, g'rem na sò:nce zdè:t;*
 - kje: *na usà:ko k'rej je a'dən stà:u;*
 - kod: *g'rem na Mat̃:čka gó:r 'grem mimo Matička gor', g'rem na Dol̃:no dó:l 'grem preko Doline dol', g'rem na Pò:təuko gó:r 'grem mimo Potovke gor', smo š'lə na Bè:ograt 'smo šli preko Beograda';*
2. čas (kot del prislovnega določila časa ob polnopomenskem glagolu):
 - kdaj: *na jesè:n ~ na jè:sen, na pò:mLAT; za praznike: na svét: večè:r, na sué:čəncə, na uel̃:ko nò:č, na suədgə Rò:ka, na bó:žəč zvečè:r, na pù:sta, na pepeuñ:co;*
 - koliko časa: *na lè:ta n na lè:ta;*
 - za izražanje ure: *popò:une i š'lə na št̃:r 'proti četrti', tr̃: čet̃:rt na desè:t '9.45' in '21.45', čet̃:rt na pèt: '4.15' in '16.15'.*
3. namen (kot del prislovnega določila namena ob polnopomenskem glagolu):
 - čemu, s katerim namenom: *ute p̃:rš'la na pogò:uor, s jo djà:u na uodlā:n 'si jo preveril', i'tə u fá:rouš na sprāšūà:ne, je 'šou na montà:žo, g'rem na spre'xot, g'rem na pò:sodo is'kət, je p̃:ršou skò:u na pú:te, smo xod̃:l na korú:zo;*

4. način (kot del prislovnega določila načina ob polnopomenskem glagolu):
 - kako: *na pǎ:rste preštǎ:t, na tǎ: načǎ:n, so na rǒ:ko rǎ:zal, so na mǎ:šno dé:lal, s jo na pǔ:mpo gó:nu 'uǎn, 'bǎl na glǎ:z gouó:r, na:r'dǎt na nõ:u, na spló:šnǎ i blǎ tkǒ:, na gostǒ: dǎ:lajo grǎ:bǎnca, na drǒ:bnǎ ssǎ:kaš, sé:kat na drobnǒ:, so na rǒ:ke porǐuǎ:l, dǎ:lat na računǎ:lnik, dǎ:lamo pǒ: na pǒ:, kǎpǔ:je na dǒ:uk, na pá:re uǒ:zjo, na krǎ:š je narjǎ:n, dnǎ:r so dobǎ:l na rǒ:ko, je xodǎ:la na pǔ:f pǎ:t, 'bǎl na kǎ:mǎnškǎ uǎ:de, na tenkǒ: jǎ:mleš, na xǎ:trǎ m narǎ:du;*
5. lastnost:
 - kakšen (kot del desnega prilastka ob samostalniškem jedru): *slouǎ:nska pǎ:č na uǒ:uka, š'pǎl na kǎ:rte, rǔ:ta na mú:zo, krampǎ:r na ó:l, ž'bǎl na pǎ:t žlǎ:kǒu, kolǎ:sa na mexǒ:uǎ, ot'rok na šǔ:rc;*
6. mera:
 - kako oz. koliko (kot del prislovnega določila načina oz. količine ob polnopomenskem glagolu): *je predǎ:jǒu uǎ:n na debǎ:l, jú:žnamo na debǎ:l, razžǎ:gajo na mé:tre, razžǎ:gajo na mé:tarske dǎ:r'ua;*
 - koliko (kot del količinskega prilastka ob samostalniškem jedru): *mam na štǒ:se d'ga, na štǒ:e žb'loǔ 'na stotine žebļjev', na štǒ:e cá:uǎlnǒu.*

na 'na' – M

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kje: *na mǒ:rǎ, na lǎ:stǎ, na nǎ:uǎx, na uǒ:knǎ, na tá:ǐsǎlnǎ, na Brǎ:zǒuc, na Stǒ:čǎ, na Zgǒ:rǎnmo bǎ:jarǎ, na uǎ:rx, na bǔ:nt, na kmǎ:tǎx, na srǎ:t cé:ste, na drǎ:ujǎ, na rá:m, na uǒgnǎ:š, na mǎ:xkǎm, na sǎ:rc, na Plǎ:c, na pojǎ:dnax, na t'lǎx, na plǔ:čǎx, na grǎ:blax, na rá:m, na štǒ:m, na cǒ:klax, na Kastǎ:l, na Pečǎ:x; na uǎ:rx Gó:re, na uǎ:rx Xrǎ:ba, na uǎ:rx Klǎ:nca, na uǎ:rx Pǒ:la;*
2. čas (kot del prislovnega določila časa ob polnopomenskem glagolu):
 - kdaj: *na porǒ:t, na kǒ:nc;*
3. vzrok (kot del prislovnega določila vzroka ob polnopomenskem glagolu):
 - zakaj: *je biǔ 'tǎm na stanvǎ:n, do'ma i na čakǎ:n;*
4. način (kot del prislovnega določila načina ob polnopomenskem glagolu):
 - kako: *na tǔ:rkǎx ulǎ:češ, z brǎ:ga dó:l je na obǎ:x klǎ:čǒu.*

nad 'nad' – T

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kam: *'dǎj slǎ:ko nat polǎ:co, nat ta Zgǒ:rno žǎ:go, nad Rǎ:co;*
2. mera (kot del količinskega prilastka ob samostalniškem jedru):
 - koliko 'več kot, preko': *nad ó:sǎndeset lǎ:t stǎ:r Krǒ:parǎ.*

nad 'nad' – O

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kje: *nad Zǎ:dano skǎ:lo gó:r je, nat Kapǎ:lco gó:r je Barǎ:glǎ.*

namest 'namesto' – R

1. kot del predmeta, ki ga zadeva glagolsko dejanje: *namest me'ne i 'šou, smo jé:dlə fá:r'žou namest mesà:, namest Jó:ža, namez đ:le.*

nasproť 'nasproti' – R

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kje: *nasproť tē:le fá:bq:rke.*

uo 'o' – M

1. čas (kot del prislovnega določila časa ob polnopomenskem glagolu):
 - kdaj: *uo sməné:x pa uo godé:x pa uo ta ué:lkəx prá:zəŋkəx;*
 - za izražanje ure: *uo šŋ:rəx* 'ob 4.00' in 'ob 16.00'.

ob ~ *uob* ~ *ub* 'ob' – T

1. kot del predmeta, ki ga zadeva glagolsko dejanje:
 - ob koga ali kaj (tudi v navezni obliki z zaimki): *je bla uob bà:ito* 'izgubila je hišo', *ò:bəŋga, ò:bme.*

ob ~ *uob* ~ *ub* 'ob' – M

1. čas (kot del prislovnega določila časa ob polnopomenskem glagolu):
 - kdaj (za izražanje ure): *uop trè:x, ub é:n.*

od ~ *uod* ~ *ud* 'od' – R

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - od kod (izvor, izhodišče): *z Nè:mčije ud né:kot, uod dò:ma, uod má:še, uod dé:bla 'uən, uod oʒgò:r, uot xí:še, prè:x pə:rté:če ot stré:xe k pa uot sué:če, k'le uot spomené:ka gó:r, uot 'təm, uot tē:le xí:še dó:l, ut kolè:sa dó:l, ut tē: stranè:, ut klè:le, od Žà:ge, ud Nà:ceta, od dè:leč, ud né:kod;*
 - kod: *ot Pečŋ: 'če səm 'šou;*
2. čas (kot del prislovnega določila časa ob polnopomenskem glagolu):
 - od kdaj (za izražanje ure): *uod trè:x napré:ŋ, uod desé:te;*
 - od kdaj: *uod mlà:dga; uod jù:trə napré:;*
3. svojina (kot del desnega prilastka):
 - čigav (lastnina): *xí:ša ud aŋga sorò:dnika, ué:stja uod uó:ča, špè:gle ut Pò:ldeta, à:uto uod 'nəx dvé:x, ut kè:rɡa, uod aŋ'ga, uod 'kəšəŋga, uod mà:rskè:rɡa, uot kè:rɡa kò:l, od usà:gga, od nobè:ŋga, od dru:ɡga, od ì:zdga, od tē:ga, od tŋ:zdga, od gù:ŋga, od mó:iga brá:ta;*
 - čigav (priladnost, razmerje): *žé:na uod brá:tranca, uod á:ta b'rət, uod má:me sé:stra, má:istar uot tó:iga uó:ča, xčè:rka ut tá:ke mà:mi;*
4. lastnost (kot del desnega prilastka):
 - kateri (vrsta): *uomà:ik uod ré:pe, gnŋ:de uod ušŋ:, uó:da, k uot klobà:s ostà:ne;*

5. vzrok (kot del prislovnega določila vzroka ob polnopomenskem glagolu):
 - zakaj: *səm č̣:st x̣ṛ:poṽ ot p̣é:tja, ṽod žá:lost səm se j̣ó:kou, ṽod j̣é:ze s je 'ḳq̣ar laṣé:pú:lu;*
6. kot del predmeta, ki ga zadeva glagolsko dejanje:
 - od koga ali česa: *ṇí:so bli ṽd zé:mle ṽdṿ:snə, səm biṽ stá:ri ṽod né:ga;*
 - od koga ali česa 'o kom ali o čem': *so ṽod əlḅè:znə gouṽ:rlə, sṃo se ṽot člouṽ:ḳa ṽč̣:l, 'ko pa p ṽot ṭ:šlaṛja ṃò:gu ṽé:dət.*

uokəl 'okoli' – R

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kje: *uokəl č̣:kəl se i 'ṛq̣t sú:kou;*
2. čas (kot del prislovnega določila časa ob polnopomenskem glagolu):
 - kdaj (za izražanje ure): *zueč̣è:r uokəl ṣ̌è:stəx, uokəl duanà:iste, uokəl é:ne.*

po 'po' – T

1. kot del predmeta, ki ga zadeva glagolsko dejanje:
 - po koga ali kaj: *səm xó:du po mḷé:k, g'rem po fá:səŋgo, po šp̣è:gle, po ba:rkó:nce, po no bú:taro ḍq̣:rúá:, po ẓ̌ò:go, po manà:žo, po ta zà:dən spričṿá:l, po q̣:rcṇ:je, po uó:gəŋ;*
2. način (kot del prislovnega določila načina ob polnopomenskem glagolu):
 - kako: *gouoré:mo 'bəl po koṛò:škə, po kṛò:parskə, po suó:je, po domá:če poṿè:dan, č̣:st po uó:rəŋk səm zaspá:la, po modè:rnə, po kṃè:čkə;*
3. mera (kot del prislovnega določila količine/načina ob polnopomenskem glagolu):
 - koliko (zlasti časovno): *po cé:le ṽù:re na sp̣é:š, sta stá:re po ṣ̌è:stəŋó:səmdeset, səm biṽ po duà:ŋajst ṽ:r u fá:ba:rk, po ane deṣèt minù:t zuoṇ:, sṃo bli po ṣ̌è:stəŋajst ḷè:t stá:r, tudi po p̣è:t ḳ:l u'kəp mə nauà:gej;*
4. mera (kot del prilastka):
 - koliko: *mesá:r je i'mou po ane p̣è:deset oucá: gó:r.*

po 'po' – M

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kje: *po má:tičnəx kṇ:gax, po ná:šəx bošṭò:ṽəx, po pṛè:klə gó:r, po t'ləx, po ṽi:gencəx, po x̣:šəx, po Kṛó:p se gouoṛé:;*
 - kod: *po Kṛó:p se má:l sp̣rexá:jam, po šṭè:ŋgax, po Jeḷò:uc, po ṃò:rjə, po štá:ntəx səm xó:du, po bṛè:g gó:r se g're, po cé:st gó:r se pṛé:de;*
2. čas (kot del prislovnega določila časa ob polnopomenskem glagolu):
 - kdaj: *'koj po uó:iškə, po ḅi:rmə, po vó:iŋə, po prec̣è:sjə, po má:š, po dež'jə, po ṽperá:ci, po p̣ù:stə;*
3. lastnost (kot del desnega prilastka ob samostalniškem jedru):
 - kakšen: *xlá:če po ṃé:r;*

4. način (kot del prislovnega določila načina ob polnopomenskem glagolu):
 - kako: *po trebù:x pa po u'səx št̃:rəx smo š'lə, je 'šou samò: po r̃:t, po pò:št səm dobí:u, kl̃:čem po telef̃:nə, mò:rəm po praṽ:c pové:dat, po ta nõ:uəm je to'kə, po stà:rəm poué:m, po modé:rnəm je d̃:rgà:č, po imè:n me kl̃:če, po glà:s te poznà:m, g're 'bəl po šteũ:lkax u'se;*
5. ozir (kot del prislovnega določila ozira/načina ob polnopomenskem glagolu):
 - glede na kaj: *po mó:ĩmu mné:n, po imè:n pa po bà:rvə se razlikù:jejo, u ló:xk Jò:ža po suò:jəx lù:štax 'šou.*

pod 'pod' – T

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kam: *pod m̃:zo mo dà:l, so pod uó:rx k̃:štce metá:l, səm sprá:uu nõ:t pod uoné:, pot pò:ĩstlo ix dé:ne, g'reš pot kà:p, g'reš pot stré:xo, pot klò:bək səm ga djà:u, pot klò:p se m je skr̃:la, pr̃:de pot čè:šno, pot pò:ušt̃ar ga 'dej, pot c̃:rk̃u səm 'šou, pot Kap̃:lco g'rem, pod Rà:co;*
2. čas (kot del prislovnega določila časa ob polnopomenskem glagolu):
 - kdaj: *pod nõ:č bəm p̃:R'šou;*
3. kje (kot del povedkovega določila ali povedkovega prilastka): *ñ:z biu mò:kar pod nõ:ge 'nisi imel mokrih nog', stá:uu i č̃:st mò:kar pod nõ:ge.*

pod 'pod' – O

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kje: *pod gost̃:lno mate à:uto, pod g̃:rmò:lam čp̃:š, pot pò:ušt̃ram mam sprà:ulen, gó:r pot ta stà:ro šò:lo səm ga sr̃è:čou, pot ta Z̃:dano g'rem jù:trə, pot Kap̃:lco fratà:ta, pod Rà:co səm biu, pot Kap̃:lco i fl̃:tnə;*
2. način (kot del prislovnega določila načina ob polnopomenskem glagolu):
 - kako: *ñ:sem pot pà:jsko.*

pred 'pred' – T

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kam: *pret šò:lo səm 'šou, postá:u se pred uó:kən.*

pred 'pred' – O

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kje: *pred urá:təm, pred uó:knəm, pred muzé:jəm, pred loútá:rjəm, pred zbó:ĩ, pred ñ:m, pred dù:rmə, pred Valent̃:nam, pret konzù:mam, pret x̃:šo, pred Miklà:užəm, pret Kl̃:narjəm səm ga sr̃è:čou;*
2. čas (kot del prislovnega določila časa ob polnopomenskem glagolu):
 - kdaj: *pred dvé:m lè:təm, pred Gregó:rjəm, pred enmo mè:scəm, pret š̃:desetəm lè:təm, pret ta p̃:ruo uò:ino, pret pogr̃:bəm;*

3. kot del predmeta, ki ga zadeva glagolsko dejanje:

- pred kom ali pred čim: *nè: pret partizà:nəm, nè: pred Nè:mcəm, nè: pret ta bè:ləm ní:z biu uá:rən.*

pəR ~ *pəR* ~ *paR* 'pri' – M

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):

- kje: *pəR sà:rc, pəR krà:i, pəR Já:rmə, pəR Pogrò:šarjə, pəR Jú:rjə, paR Lè:pkə, paR Šč̣:rarč̣kə, paR Maklâ:uṣ̌kə, paR má:š, pəR bà:it, pəR zdrauṇ:k, pəR mé:n, paR pò:t, paR uḡ:rcə, paR Jò:š, paR ta stà:rmə špò:rxer, paR uó:t, paR ṭ:t, paR p̣:k, paR Stadenč̣kə, paR Kap̣:lc, pəR sụ:nč̣nikə, pəR obḷ:k;*

2. čas (kot del prislovnega določila časa ob polnopomenskem glagolu):

- kdaj: *pəR p̣:tnajstəx ḷ:təx, paR ḅ:rmə səm uú:ro doḅ:u, paR p̣:ru má:š səm jo ụ:du;*

3. lastnost:

- kakšen, kateri (kot del desnega prilastka ob samostalniškem jedru): *manṣ̌:te paR srá:icax;*
- kakšen (kot del povedkovega določila ob nepolnopomenskem glagolu): *səm paR bṛ:xt, ní:səm paR uó:l, je pəR ta ḅ:ləx;*

4. način (kot del prislovnega določila načina ob polnopomenskem glagolu):

- kako: *səm ṛ:ku sà:m pəR če sé:p, u špà:iz je paR ro'kəx u'se, ceṿ:ḷ: əlḍ: so paR ṃ:r pù:stlə, da ḅ uostá:l pəR t'mo zdrà:ujə;*

5. kot del predmeta, ki ga zadeva glagolsko dejanje:

- pri kom ali pri čem: *pəR ta mlá:dəx je deẓ̌:unik, ḍ:rgà:č je pa gostù:rənca, paR 'mej dú:š, da ṛ:s* (kot del medmeta za podkrepitev trditve).

prɔt ~ *prɔt* 'proti' – D

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):

- kam: *prɔt uó:knə, prɔt dụ:m usó:kəm gorà:m, prɔt Uoḍ:cam jo i má:xou, prɔt kò:n;*

2. kot del predmeta, ki ga zadeva glagolsko dejanje: *zašč̣:tmo prɔt ṭ:č;*

3. kot del desnega prilastka ob samostalniškem jedru: *obrà:mba prɔt ṭ:č, zašč̣:ta prɔt deẓ̌'jə.*

razən 'razen' – I

1. kot del osebka: *u'sə razən Mà:to.*

razən 'razen' – R

1. kot del osebka ali predmeta, ki ga zadeva glagolsko dejanje: *u'sə razən mə'ne, u'se razən té:be.*

skɔz 'skozi' – T

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kam: *skɔz* *uó:kən* *uq̄:Rš*;
 - kod: *skɔs* *Pə'kɔu* *se i š'lə*;
2. vzrok (kot del prislovnega določila vzroka ob polnopomenskem glagolu):
 - zakaj: *kɔ:lk* *nasrè:č* *je blə* *skɔs* *tò:*;
3. način (kot del prislovnega določila načina ob polnopomenskem glagolu):
 - kako: *an̄:* *majo* *tká:i* *dq̄:ruá:* *skɔs* *tò:*.

u ~ u 'v' – T

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kam: *u* *KRá:n*, *u fá:rouš*, *u lù:kənce*, *u Plá:men*, *u šò:lo*, *u ū:genc*, *u 'rət*, *u k̄:što*, *u pù:šo*, *u já:mo*, *u cé:rkū*, *u uá:zo*, *u x̄:šo*, *u ú:sta*, *u tré:t* *rá:zret*, *u grá:po*, *u z̄:t*, *u kà:mro*, *u Jelò:uco* 'na Jelovico';
2. čas (kot del prislovnega določila časa ob polnopomenskem glagolu):
 - kdaj: *u* *tó:rk*, *u pondè:lk*, *u zbò:to*, *u srè:do*, *u pé:tək*, *u četq̄:r'tək*, *u nedè:lo* *zú:trej*;
3. način (kot del prislovnega določila načina ob polnopomenskem glagolu):
 - kako: *so se uozí:l* *u r̄:bo*, *je u r̄:bo* *lè:žou*, *se u dvè:* *b̄:l* *dq̄:rž:* ('sključeno se drži'), *dq̄:ruá:* *zžà:ga* *pa u mé:tre* *nard̄:*, *u klobá:se* *podè:lajo*, *kú:lk* *mam* *u dò:brə*;
4. namen (kot del prislovnega določila namena ob polnopomenskem glagolu):
 - čemu, s kakšnim namenom: *i'tə* *u s'mən*, *djá:t* *u strò:i* 'dati strojit';
5. kot del predmeta, ki ga zadeva glagolsko dejanje: *uð:n* *uq̄:rje* *u tò:*.

u ~ u 'v' – M

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kje: *u* *KRó:p*, *u muzé:i*, *u Bq̄:rtò:ncəlnou* *só:p*, *u Ló:dnə*, *u Kó:tlə*, *u ló:ncə*, *u* *Ū:kotə*, *u Plamè:n*, *u nà:gležnəx*, *u r̄:t*, *u uq̄:r'tə*, *u uá:s*, *u cé:rkvə*, *u špà:is*, *u fá:ba:rk*, *u blò:k*, *u x̄:š*, *u slù:žbə*, *u m̄:uxcə*, *u pesté:x*, *u fq̄:ržó:loj* *žú:p*, *u ú:stəx*, *u Pò:l*, *u Moč̄:ləx*, *u Polà:ηk*, *u Žà:k*, *u Ka'də*, *u Pək'lə*; *u d'nə* *Gó:re*;
2. čas (kot del prislovnega določila časa ob polnopomenskem glagolu):
 - kdaj: *u mladò:st*, *u pé:nzjə*, *u jesè:n*, *u pá:r* *lè:təx*, *u an* *u:r*;
 - za izražanje ure: *u desè:təx*, *u sé:dməx*, *u pó:l* *devè:təx* 'ob 8.30' in 'ob 20.30';
3. način (kot del prislovnega določila načina ob polnopomenskem glagolu):
 - kako: *sl̄:kan* *u t'mo* *položà:i*, *so blə* *zmè:rej* *u lasé:x*, *tò: j* *u glà:unəm* *u'se*, *tò: j* *u glà:unəm* *za r̄:ifnek*, *'təm* *so se* *zberá:l* *u glà:unəm*, *so u* *glà:unəm* *zidá:l*;
4. pogoj (kot del prislovnega določila časa ob polnopomenskem glagolu):
 - v katerih pogojih: *u nasprò:tənm* *slučà:i* *mo* *'kar* *do'ma*, *u lé:pmo* *u remè:n* *g'rem* *uən*;
5. kot del predmeta, ki ga zadeva glagolsko dejanje: *razf̄:ka* *i* *pa* *u 'təm*.

z ~ *s* 'iz' – R

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - od kod: *s Krò:pe, s Šè:uc, s kú:xne, s šò:le, s xí:še, s sé:be, s Podbl̃:ce, s Plamé:na, s konzù:ma, s só:be, s štè:rne, s xò:ste, z nò:sa, z gò:zda, s pexá:rja, z žé:xtarja, z Lublá:ne, z ledù:, z žà:ge, z Ló:dna;*
2. čas (kot del prislovnega določila časa ob polnopomenskem glagolu):
 - od kdaj: *s prè:išəŋga stolè:tja;*
3. lastnost (kot del desnega prilastka ob samostalniškem jedru):
 - kakšen: *stré:xa s slá:me, 'pod s xrá:stouəx d̃:l, posó:da s kró:ma, pə:rt̃:čək s pá:uole, ana cú:na s stá:rəx xlà:č, žò:ge s cù:n, okũ:r s ká:mna, jò:pca s tuó:je uó:une, jè:z z uel̃:kəx skà:l, stré:xa s krà:jəŋkou, stré:xa s smrè:kouga lú:bja, klú:č z drà:ta;*
4. lastnost (kot del povedkovnega določila ob nepolnopomenskem glagolu):
 - kakšen: *mò:re bí:t s cè:lga, cò:kla i s kò:že.*

z ~ *s* 'z' – R

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - od kod: *š čè:šne, s Čè:šənce, z Dobrà:ue, s Stò:čja, š cé:rža, s ta Ž̃:dane, s š̃:xta, z Jelò:uce.*

z ~ *s* 'z' – O

1. orodje (kot del predmeta, ki ga zadeva glagolsko dejanje):
 - s kom ali s čim: *š š̃:lam, s kò:m, s smoló:, s šté:xaŋjam, s pà:lco, z lopá:rjam, s klé:šam, s pù:ško, s kolè:sam, s touarnà:kəm, s tá:kəm là:jštam, s xodé:čam, s kó:nam, s čé:lam, z glauó:, z ano besè:do, s sedm̃:co št̃:xaš;*
2. skupnost (kot del predmeta, ki ga zadeva glagolsko dejanje):
 - s kom ali s čim: *s t'mo Já:nezam, s sè:stro, s F̃:lipam, s t̃:to Dà:rjo, s Stà:ŋko, s fá:imoštram u'ret, s p̃:təm uotrò:kam, mà:ška s ta mlá:dəm, s sosé:dam, z dbò:i, z ano pù:nco;*
3. lastnost (kot del desnega prilastka ob samostalniškem jedru):
 - kakšen: *kú:mare s kromp̃:rjam, solá:ta s fg̃:ržò:lam;*
4. način (kot del prislovnega določila načina ob polnopomenskem glagolu):
 - kako: *s klobú:kam u'ret m je u'sou;*
5. čas (kot del prislovnega določila časa ob polnopomenskem glagolu):
 - kdaj: *se i poroč̃:la že s šè:stnaistmo.*

za 'za' – T

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kam: *za x̃:šo, za m̃:zo, za dreuò:, za Bar̃:glo, Za Dò:ugo ñ:uo;*

2. čas (kot del prislovnega določila časa ob polnopomenskem glagolu):
 - kdaj: *za nò:u lé:t, za prà:zəŋke, za trè: krá:le, za ró:ĩstən dà:n, za uelè:ko nò:č, za cà:ĩta ~ zacà:ĩta* 'pravočasno';
3. način (kot del prislovnega določila načina ob polnopomenskem glagolu):
 - kako: *za s'lo g're;*
4. vzrok (kot del prislovnega določila vzroka ob polnopomenskem glagolu):
 - zakaj (zaradi česa): *səm xó:du u Radò:lco za ušè:sa, səm 'šou u Krá:n za t'ist zò:p, uə š'la za kmeř:ĩske rč'è: uprá:šat;*
5. namen (kot del prislovnega določila namena ob polnopomenskem glagolu):
 - čemu (za kateri namen): *tò: mamò za mesò: namà:kʷat, za pú:tar dè:lat, za uò:uno čè:sat, za uá:lat fadař:ne;*
6. mera (kot del prislovnega določila količine/načina ob polnopomenskem glagolu):
 - koliko: *za no cè:lo Kró:po, smò ĩmè:l za ano flá:šo vé:na, za ano krò:no cè:nzəlcoʷ, za cè:u okò:lš, za dvà: n'ži;*
 - koliko (časovno): *za pè:t mənù:t je mà:ŋkal, za n mè:səc, za n dà:n al 'pa dvà:;*
7. kot del predmeta, ki ga zadeva glagolsko dejanje:
 - za koga ali za kaj: *za čà:ĩ, za kompò:t, za sò:k, za uotrò:ke, za prá:ne, za l'è:m, za preš'čè, za arcn'je, za c'è:r, za ta lè:uš, za xè:c, gdò: ĩ biu za prè:čo, jo ĩ blò škò:da za zgà:ŋko, so ĩmè:l u'se za gré:x;*
8. lastnost (kot del desnega prilastka ob samostalniškem jedru):
 - kateri, kakšen: *ma strà:šno nauà:do za rò:že, posò:da za pepè:u, dɔ:r'ua za poz'è:m, dɔ:r'ua za z'è:mo, žbələ za nab'jat, malar'è:n za t'è:sat.*

za 'za' – O

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kje: *za 'nəm gó:r, za x'šo, za šà:ŋkam, za Kapè:lco, za tò:le cè:rkvijò, za cè:rkujò gó:r, za cè:rkujò dó:l, Za Dò:uگو n'è:uo, za Nà:toumo rò:bam;*
 - kod: *za krá:jam səm 'šou;*
2. čas (kot del prislovnega določila časa ob polnopomenskem glagolu):
 - kdaj: *za mnò:ĩ s na v'è:rst.*

zarad 'zaradi' – R

1. vzrok (kot del prislovnega določila vzroka ob polnopomenskem glagolu):
 - zakaj: *zarat té:be, zarad ušè:s.*

zraʷən 'zraven' – R

1. kraj (kot del prislovnega določila kraja ob polnopomenskem glagolu):
 - kje: *zraʷən mə'ne.*

3.2.9.2 Predložni pari

Nekateri predlogi se pogosto pojavljajo v parih in v takih predložnih zvezah »izražajo eno samo prislovno določilo«, ¹⁷⁷ sklon samostalnika v taki predložni zvezi pa je tako kot sicer odvisen od predloga pred njim. S takimi »parnimi predložnimi zvezami« ¹⁷⁸ se v kroparskem krajevnem govoru lahko izražajo čas, kraj, lastnost, npr.:

- *od* (R) – *do* (R): *uod 'təm pa do gó:R* (kraj), *od nò:g do glá:ue* (lastnost), *uod št̃:Rəx do šè:stəx* (čas),
- *s ~ z ~ iz* (R) – *u ~ ũ* (T): *səm 'šou s Ká:mne Gor̃:ce ũ Kró:po* (kraj),
- *s ~ z* (R) – *na* (T): *səm 'šou z Dobrà:ve na ũtó:če* (kraj),
- *med* (O) – *med* (O): *pouezà:ua met cè:pcam pa met št̃:lam* (lastnost).

3.2.9.3 Kopičenje predlogov

V nekaterih predložnih zvezah, ki izražajo namen, se lahko z jedrno besedo te zveze veže več predlogov hkrati, npr.: *za + v*, *za + na*:

- *za + v* (T): *kol̃:ne z dob̃:u za ũ dà:R*, *pé:sək je za ũ uá:pən*, *gdò:R ñ: biu za ũ šò:lo*, *ñ: biu usà:k d̃:bar za ũ partizà:ne*;
- *za + v* (M): *za ũ nedé:lax pa za ũ prà:zəŋkəx*;
- *za + na* (T): *mà:x za na jà:suca*, *pq:rpó:təc za na šá:nte*, *brè:nta za na xq:R'bət*, *oçà:la za na dé:leč*, *špè:gle za na bl̃:s*, *mRé:ža za na m̃:Rje*, *rú:ta za na glà:uo*.

3.2.9.4 Nepravi predlogi

Vlogo predloga lahko opravljajo tudi druge besedne vrste – tako se kot nepravi predlogi lahko rabijo zlasti nekateri prislovi, npr.: *zunaj* (*Zú:nej je m'Rəs*. – *Zú:nej Kró:pe še ñ: biu*.), *blizu* (*Smo žè: bl̃:s*. – *Bliz 'nəs je do'ma*.), in samostalniki, npr.: *konec* (*'Zeĭ ĭ pa ũz'ga kó:nc*. *Kó:nc je biu žá:lostən*. – *Kó:nc lé:ta ĭ tré:ba f̃:st dé:lat*. *Še'le kó:nc polè:tja gre'mo na m̃:Rje*.), *vrh* (*Čq:Rəŋ vq:rx ñ: vi'sok*. – *Vq:rx Xr̃:ba ĭ pretuò:Rnik*).

Pravi predlogi ponavadi niso naglašeni, a nekateri se lahko tudi onaglasijo in taki v stavku opravljajo drugačno skladenjsko vlogo (npr. vlogo prislovnega določila):

- 'čez': *G'rem čes Xr̃:p*. *Čez Dobrà:uo smo xod̃:l na ũlà:k*. – *G'rem čè:z*. *Daŋkar̃:ja ĭ pa 'le čè:s pq:rš'la*.
- 'mimo': *Dó:stkat g'rem mem Já:rma*. – *Gl̃:x ta'kət ga ñ: ũə'nə*, *g g'rem m̃:m*.
- 'skozi': *Skoz uó:kəŋ poglé:ĭ*. – *T̃: b̃ pa x̃:trə š'lə skò:s*.

3.2.9.5 Predložna zveza z glagolom

V kroparskem govoru so pogoste tudi predložne zveze z glagolom, npr.: *imeti pravico do* 'opravičeno uporabljati' (*'ma praŭ:co do plà:uža* 'sme uporabljati plavž'), *imeti simpatijo do* 'biti všeč' (*'maš do ũga čloué:ka mal simpat̃:je* 'nek človek ti je všeč'), *iti*

¹⁷⁷ Toporišič 2000: 423.

¹⁷⁸ Toporišič 2000: 423.

h kraju 'končevati se' (je *xít:š'lə x krá:ī* 'se je hitro končevalo'), *na misel priti* 'spomniti se, hoteti' (na *m̃:su m̃ə na pr̃:de, da b mo poué:dou* 'nočem mu povedati'), *imeti na čez* 'posedovati, imeti kaj v lasti' (*Gospó:sko ú:lco so im̃é:l na čè:s* 'bili so glavni lastniki v Gosposki ulici'), *držati na post* 'postiti se, držati se posta' (*stá:ršə d̃q:ržé: na 'post* 'starši se drže posta, se postijo'), *na blagajno napisati* 'napisati blagajniški prejemek' (na *blagà:jno nap̃:šte*), *na bolniško popraviti* 'popraviti tako, da je zapisan bolniški dopust' (je na *bolñ:ško popr̃:uu*), *iti na nož* 'ostro se sporeči' (*sta š'la na 'noš* 'ostro sta se sporekla'), *biti na svoje* 'biti samostojen' (*uò:n je na s̃uó:je* 'on je samostojen'), *biti na poti* 'biti (tik) pred rojstvom' (je *biu žə ta tr̃é:t na p̃ót:* 'je bil že tretji pred rojstvom'), *iti na lepše* 'iti dopustovat, iti na izlet' (*gre'mo na l̃è:uš*), *iti pod vlak* 'vreči se pod vlak' (je *pod ul̃à:k šou* 'naredil je samomor tako, da se je vrgel pod vlak'), *iti pod vodo* 'potopiti se' (*g're pod uò:do* 'potopi se'), *biti pod varstvom* 'biti varovanec' (*smo bli u'sə pod uà:rstuam* 'smo bili vsi varovanci'), *iti v vas* 'obiskati' (*ī'tə u uà:s*), *iti v penziji* 'upokojiti se' (*g'rem u penzj̃:n*), *priti v poštev* 'upoštevati' (*ñ: p̃q:rš'lə 'nəč u poš̃t̃:u* 'ni se nič upoštevalo').

3.2.9.6 Predlog kot prosti glagolski morfem

Predlog lahko nastopa tudi kot leksikalizirani predložni prosti glagolski morfem in to-rej skupaj z glagolom tvori nov leksem (od predloga pa je odvisno, s katerim sklonom se tak glagol veže), npr.: *noreti na* + tož. 'zmerjati koga ali kaj' (*sta noré:la 'uan na dr̃u:zga* 'sta norela eden na drugega, sta se zmerjala'), *spoznati se na* + tož. 'obvladati, poznati koga ali kaj' (*se spozñ:m na post̃:r̃uo pa na m̃ó:rzga p'sa* 'poznam postrv in morskega psa'), *iti nad* + tož. 'napasti, nadlegovati koga ali kaj' (*jest pa nad á:ta* 'jaz pa (sem šla) nadlegovat, napadat očeta'), *dreti se nad* + tož. 'glasno zmerjati koga ali kaj' (*d̃é:reš se nad m̃ənõ:ī* 'zmerjaš me'), *delati nad* + or. 'vpiti za kom ali za čim, nadlegovati koga ali kaj' »bè:« *smo d̃é:lal nad ñ:m* (»be« smo mu vpili), *biti ob* + tož. 'izgubiti koga ali kaj' (je *bla uob 'bqšt* 'izgubila je gozd'), *iti proti* + daj. 'približevati se komu ali čemu' (*uí:ra ī š'la žə pr̃ot é:n* 'ura se je približevala eni').

3.2.9.7 Predložni sklopi

Predložni sklopi tipa *izpred*, krop. *spred*, *izmed*, krop. *zmed*, *iznad*, krop. *znad*, *izpod*, krop. *spod*, *izza*, krop. *zza*, ki se vežejo z roditeljskim, so v kroparskem govoru redki. Problematičen pa je lahko zapis teh sklopov ali nakopičenih predlogov v zemljepisnih lastnih imenih (mikrotoponimih).¹⁷⁹ Ta imena se namreč pri vsakdanjem praktičnem sporazumevanju v narečju/krajevnom govoru običajno ne uporabljajo v imenovalniku, ampak so najpogostejša v predložnih zvezah s pomenom kraja, in sicer kot odgovor na vprašanje *Kje?* oz. *Kod?* v mestniku s predlogi *v*, *na*, *pri* in orodniku s predlogoma *za*, *pod* ter kot odgovor na vprašanje *Kam?* v tožilniku s predlogi *na*, *za*, *v*, *pod* itd. Tako se npr. mikrotoponim *Za Osjekom* v kroparskem govoru nikoli ne uporablja brez predloga in v imenovalniku, ampak pravijo le »tam se reče *Za Osjekom*, tam je *Za Osjekom*«, medtem ko se na vprašanje *Kje?* odgovarja »bil sem za *Osjekom* na plesu« in na vpra-

¹⁷⁹ O tem tudi Škofic 2016a: 220–228.

šanje *Kam?* »grem za *Osjek*«, pač pa je na vprašanje *Od kod?* mogoč odgovor »grem z *Osjeka*« in »grem izza ~ zza *Osjeka*« ali morda celo »grem iz ~ z *Zaosjeka*«. Podobno tudi v zvezi z mikrotoponimom *Za Dolgo njivo* (ta označuje isto označeno realnost kot *Za Osjekom*) domačini rečejo »grem za *Dolgo njivo*, bil sem za *Dolgo njivo*«, na vprašanje *Od kod?* pa odgovorijo »grem z *Zadolge njive*« oz. »izza *Dolge njive*« – oboje [zza dõ:uge n̄:ue], ne pa tudi »grem z ~ iz *Dolge njive*« [z dõ:uge n̄:ue]. Iz različnih primerov rabe je mogoče ugotoviti, da se tudi mikrotoponima *Raca* in *Pod Raco* v kroparskem govoru pojavljata tako s predlogom *pod* kot brez njega – vendar nikoli v imenovalniku, npr.: *'Tam je Pod Rá:co. G'rem s KRõ:pe pod Rá:co po dq:r'ua. Smo š'lə na Rá:co gó:r.* Na vprašanje *Od kod?* pa odgovarjajo »izpod *Race* ~ iz *Podrace*« – obakrat [spod Rá:ce]. Tudi ime kroparskega vigenjca (žebljarske kovačnice) *Pekel*, ki ne stoji več, se najpogosteje rabi v zvezi s predlogom, npr. »delal je v *Peklu*« in »dela v vigenjcu *Pekel*«, čeprav je na vprašanje *Od kod?* mogoč le odgovor »grem iz *Pekla*« [s_Pek'la] ali kvečjemu »grem iz vigenjca *V Peklu*«, ne pa tudi »grem iz vigenjca *Pekel*«.

Taki mikrotoponimi, ki so rabljeni le kot predložna zveza iz predloga in samostalnika, so v kroparskem govoru še *Pod Boštom* (*U'se k'le gó:r za cè:rkujó dõ:l smo ré:klə Pod Bõ:štam.*), *Pod Kresom* (*'Tam, k se g're skõs Pè:trõuc gó:r na Uod̄:ce, je Pot KRè:sam.*), *Pod ta Mokro skalo* (*Pot ta Mõ:kro ská:lo i za cè:rkujó gó:r.*), *Pri Beču* (*PAR Bə'čə j ana planà:uca nad Uod̄:cam, ane stõ: mé:trõu prõ: ta Ž:dan.*), *Pri ta Divjem možu* (*Na ué:m 'ueč, čé: i PAR ta Dè:ujimo mò:žə.*), *V Švici* (*Zgò:rna žà:ga j u Šũ:c, so ré:klə, U Šũ:c.*), *Na Skalici* (*PAR Šč̄:rarčə se ré:če Na Ská:lə.*)

3.2.9.8 Naglasni premiki v predložnih zvezah

Pravi predlogi so naslonke (proklitike) in se naglasno opirajo na naglašeno besedo za seboj – lahko pa tudi vplivajo na naglasno mesto in kakovost naglašene samoglasnika te besede. Tako lahko v tožilniku ednine 1. in 2. ženske sklanjateljve predlog pritegne proti začetku besede dolgi cirkumfleks nekaterih samostalnikov, ki sicer spadajo v nepremični naglasni tip, npr.: *na jesè:n ~ na jè:sen*, *na pomlà:t ~ na pò:mlat* ter *na nò:ge*, *u rò:ke*, *na rò:ko*, *na uò:do*, *u uò:jsko*, *u zè:mlo*. Podobno lahko predlog vpliva tudi na druge besedne vrste, s katerimi se veže, npr.: *na drobno: ~ na drò:bnə*. V tožilniku ednine osebnih zaimkov so mogoče ne le predložne zveze (ko so ti osebni zaimki poučarjeni in torej naglašeni), ampak tudi navezne oblike s predlogi: *po mé:ne – pò:me*, *za mé:ne – zà:me*, *za té:be – zà:te*, *na nò: – nà:no*, *na né:ga – nà:nga*, *po né:ga – pò:nga*, *u né:ga – và:nga*; v množini pa so navezne oblike sploh običajnejše: *mè:dne*, *nà:ne*, *pò:ne*.

3.2.10 Veznik

Veznik (konjunkcija) je nepregibna, nepolnopomenska, slovnična besedna vrsta, s katero se izražajo priredna in podredna razmerja med deli sporočila, tj. besedami, besednimi zvezami in stavki.¹⁸⁰ Stavčna intonacija pogosto kaže, da je veznik mogoč tudi na začetku druge povedi, ki je v podrednem razmerju s prvo, npr.: *Nĩ:smo ĩmė:l kú:plenəx šnė:rqnc. Ker nĩ: blə dná:rja za tò:, da p šnė:rqnce kəpvá:l.*

Kot vezniške besede se lahko rabijo tudi nekateri nepravilni vezniki: vprašalni in oziiralni zaimki – samostalniški (npr. *'kar*), pridevniški (npr. *k 'ki'*), prislovni (npr. *k 'kjer'*, *kó: 'kako'*) – ter členki (npr. *a 'ali'*).¹⁸¹

Vezniki so večinoma nenaglašeni, pod stavčnim poudarkom so lahko tudi onaglašeni (*sej 'saj' ~ se* in *'sej ~ 'se*).

Vezniške besede so lahko enodelne (npr. *da, pa, k ...*) ali dvodelne (npr. *a – a, a – al 'pa, nė:, sá:m – ampak 'tut ...*) ter enobesedne (npr. *če, in, ampak ...*) ali večbesedne (npr. *zatò: k, al 'pa, kukar pa, k pa, tó:g da, če pa, da nėj, namez da ...*), lahko tudi v dveh različicah (enodelni enobesedni *čəprou* in enodelni dvobesedni *če [...]* *prou*).

3.2.10.1 Vrste vezniških zvez

3.2.10.1.1 Priredni vezniki se uporabljajo za izražanje naslednjih razmerij med besedami, besednimi zvezami in stavki:

1. vezalno: *in* (ta veznik je zelo redek), *pa*

Pó: səm bla pa par Petrá:č in od 'təm səm pó:i š'la pa ũ Plá:men. Nĩ: mó:gla ré:čt nė: in zglė:da, da 'tut števĩ:lke nĩ:ma. Tà: ĩ ũė:zou tkò: in pó:i u dgà:le s pa zabĩ:jou cvė:ke ... Na srė:t je bla pa kė:tna zapė:ta in tĩ:sta kė:tna ĩ pa ũlė:kla.

Fà:ũ é:na pa fã:ũ dvė: smo dė:lal u Kró:p. 'Tam je biũ an s'tar možà:kar pa žė:na stá:ra pa 'nəč otrók:k nĩ:sta ĩmė:la. K'le nò:t je bla ana mà:ũca, pa ũú:ro s i'mou tok'le pa:rpė:to. Zapò:una ma kú:xo pa ũ'se s'ò:rite. Smo se ũot člouė:ka ũčĩ:l, s kogá: 'je pa kogá: ĩmà:. Nauá:dne čė:ũle s i'mou pa galò:šne gó:r za pozĩ:m. Zgó:reĳ je lė:s pa žĩ:ndra ũmė:s. Tò: ĩ bla xĩ:ša pa kú:xna pa kã:mra. Smo š'lə tú:ršco rabù:tat pa krampĩ:r.

2. stopnjevalno: *nė:ti, nė: sá:m – ampak 'tut*

Nė:ti adĩ:jo mo nĩ:səm ré:ku. Tà: se pa nė:ti na premá:kne ne.

Nĩ:səm dė:lou sá:m u Kró:p, ampak 'tud u Krá:n.

3. ločno: *al 'pa, a – a, a – al 'pa*

S čė:lám je bú:tu ũ zĩ:t al 'pa z nò:sam. Tĩ: ũš mò:gu sxù:ĩšat al 'pa ũmrė:t. A so zelė:n al 'pa sí:ũ al 'pa 'tut čq:rnə. Pa 'nai je blə pozĩ:m al 'pa polė:t. 'Zėj so knĩ:ge al 'pa zũė:skə al 'pa cà:ĩtənge. Žũ:te al 'pa ũmrĩ:te! Dė:ĩ mə mó:ntəl al 'pa sú:kno.

A ũš 'šou u šò:lo a ũš 'šou 'kar u fá:ba:rko?

¹⁸⁰ Prim. Ahačič 2017: 75–76, Toporišič 1992: 351, Toporišič 2000: 426.

¹⁸¹ V gradivu so navedeni le nekateri (podrobneje so prikazani pri ustrezni besedni vrsti).

4. protivno: *ampak* (*ampak ... pa*), *če pa, pa*

Ane šf̥:R gostá:č smo bli, ampak n̥s je bl̥ 'ne̯ječ. T̥ó:k smo ž̥è: go̯ù:rl̥á má:ma, ampak da b jo pa 'jest to'k̥ klicà:la ... Ž̥ò:go b m̥ə xp̥:la, ampak r̥é:čt̥ j̥ə pa n̥í:səm ù:pala. N̥t̥: m̥ò:gu 'nəč pomá:gat, ampak upliuá:l je 'pa na t̥ò: M̥ò:i s't̥q̯R ó:ča i biu fl̥é:t̥ən čl̥ò:uk, ampak mo i 'tud ž̥é:na na por̥ò:d um̥á:rla.

T̥ò: i dopouedu:jem, če me ... če se i pa na dá: dopoué:dat.

Ponó:č to'k̥ə u'se ué:m, podn̥è:u pa n̥è: t̥ò:k. Na t̥à: nač̥:n s̥əm par̥š̥o̯u do ta p̥ò:ruga zobà:, i'mo̯u pa n̥í:səm dná:rja 'nəč. Uč̥à:s̥əx smo ré:kl̥ə na 'noš, 'ze i pa t̥ò: da:rgá:č. Gù:n je um'ro̯u, 'jest pa še zm̥è:rej zeml̥ò: tlà:čəm. Sà:m s̥əm d̥é:l̥o̯u, pa j u'se š'l̥ə. 'Ze i ué:šca, pr̥è:x je bla pa kà:marca. 'Se mam na jez̥:k, pa na m̥ò:r̥əm ré:čt. Tok̥ò:le i m̥è:ičk̥ən, pa u'se da:rž̥i.

5. vzročno: *'sej ~ 'se in sej ~ se*

'Ze̯j̥ u̯a pa zakl̥ú:čla, se i got̥ó:u bl̥:s p̥ò:uneta. S̥ò:i 'čas se i ré:kl̥ə Par Petrá:č, 'ja, 'se̯j̥ Petrá:č so se písá:l, a'ne. Pou̯è:i t̥ò:k, kukar 'je, 'se̯j̥ ló:xk̥ pou̯é:š t̥ò:k. Slá:p smo ž̥u̯é:l, s'lq̯p zasl̥ú:ž̥ək, 'se̯j̥ da:rgá:č 'ni m̥ò:gl̥ə b̥t̥. Na str̥ó:je smo d̥é:lal, 'se so im̥é:l štr̥ikar̥j̥o. 'Ja, 'se s̥əm t̥é:ta j̥ə t̥ú:d̥ə. 'Tud go̯uORé:u̯a z Nà:cetam, 'ja, se i fl̥é:t̥ən. 'De̯j̥ m̥ə ž̥e m̥:R od ž̥ò:ge, 'se t jo tr̥é:ba n̥í: Sev̥è:da, se so i̯x sam̥: rá:d obr̥à:l, 'se so bli r̥è:u̯eš. 'Kukar j̥è:, pa j̥è:, 'se j u'se g̥f̥:x.

6. pojasnjevalno: *al 'pa*

T̥ò: i j̥é:gar al 'pa plan̥:nčar.

T̥ò: so pa lopà:nče al 'pa natiká:č.

7. sklepalno (posledično): *in* (zelo redko), *pa*

S̥əm n̥é:su ná:gl̥ež̥ən obno'uat Já:nez̥ə, in ga i obnà:du.

T̥i:ste galò:šne so ble 'b̥əl poc̥é:n, pa s 'kar na nauà:dne č̥è:ule gó:R natak'n̥o̯u, da n̥í:z biu 'nəč m̥ò:kar pod n̥ò:ge. Če b i'mo̯u bo̯ux̥è:, pa na m̥ò:r̥š spá:t.

3.2.10.1.2 Podredni vezniki se uporabljajo za izražanje naslednjih razmerij med besedami in stavki:

1. osebkovo: *če, da*

T̥ò: i pa za'nəč, če s sam̥ò: n̥ò:t.

Ta'kat je bl̥ò t̥ò: 'ke̯j̥ ur̥é:dn̥ə, da s imo̯u zl̥à:t z̥ò:p. Rá:d se zgod̥i:, da j u dar̥u̯é:x 'm̥əš.

2. povedkovo: *da*

Razl̥i:ka je pa u 'təm, da i a'dən d̥é:b̥o̯u, ta dr̥u̯:x pa n̥è: B̥ò:l je, da n̥è: U zadr̥u̯:g je bl̥ò to'k̥ə, da i m̥ò:gu žel̥é:s k̥ú:p̥ət ... Tá:kle i b̥ò:l, da se č̥:m 'm̥ən u̯é:.

3. predmetno: *če, da, k, da ne̯j̥*, vprašalna samostalniška zaimka *gd̥ò:/k̥é:R*, 'kar v vseh sklonih, vprašalni prislovni zaimki *k̥é:, gd̥á:i, k̥ò: ~ kok̥ò:, k̥ò:lk, zakogá:*

Z là:sam s prò:bou, če i nadò:užna. A i snè:man, če gouarí:m? Na ué:m, če m 'kei ló:xx mó:gu mí:səlt p'rəu. Na ué:m, če mo 'še 'kei dó:ux žvè:l. Ofç:r je prá:šou, če gdò: znà: nè:mškə. Samò: u 'ləft glè:da, če i 'kei na n'mo.

Pa prá:uəm á:t, da neĭ mə dá: má:l krú:xa.

Tò: se prá:u, da i 'zeĭ žə bò:l, a'ne. Tò: se prá:u, da so Štà:jərc. Se prá:uəm, da jo 'jest na poznà:m. Ué:m, da i 'ueč lè:t par m'na dé:lou. Ušà:k vé:, da tò: ma:rlí:č pó:je. 'Jest ué:m, da səm jəx še i'mou. Səm žə rē:ku an'mo, da b ga aŋ'kat narè:du, pa na ué:m ... Se m məđi:, da m žgá:nce skú:xou. So ré:klə, da ujo korú:zo l̄:čkal. Je fá:ba:rka organizì:rala, da smo xodè:l na n pè:knik. Ué:m, da b blə tò: pá:metnə. Uč:dla je, da j a'dən 'šou gó:r. 'Jest se çù:dəm, da smo uostá:l par t'mo zdrà:ujə.

'Jest ué:m, k smo š'lə 'uečkat k'le gó:r. 'Jest ué:m, k səm po mlè:k xó:du u fá:rouš.

U'sə və'do, gdò: j um'rou.

Poué:dala m je, ké:rga mà:, ké:rmo i dá:la bombò:m, ké:rga ní: blə par má:š, gdò: i dó:brə kouà:u ...

Je dobè:u tì:st tká:i drà:š plá:čan, 'kar je narè:du. 'Kar je blə pa tà: stolè:tje, so pa u glà:unəm žə zidá:l. Stò:jan bə 'bəl ué:du, 'kar je kmè:čke arč:ī. Īmé:l smo, 'kar nəm je uó:ča zapù:stu.

Poué:dou d bəm, ké: səm 'biu pa gdá:i səm pa:r'sou. Na ué:m, kó: i tò:. A us'te, kó: so ĩmé:l? Zanè:ma me, kó:lk s mo dà:u. Sprašú:l so, gdá:i bə žə kó:nc. Na ué:m, zakogá: so tò: narè:dlə.

4. krajevno: oziralni prislovni zaimki kraja: k 'kjer', 'kamar ~ kamər ~ 'kamər

K'le gó:r, k səm 'jest do'ma, so ĩmé:l čá:rno kú:xno. Tò: so žé:nške 'tut prá:le k'le gó:r, k je spomení:k.

'Kamar Krò:par prá:de, samò: u 'ləft glè:da. 'Kamər je blò:, so me pa dà:l. Klá:du i klá:du, ga dé:n, 'kamər ga uó:č.

5. časovno: da (zelo redko), k ~ kə, dò:klar ~ dok'ler, oziralni prislovni zaimke časa kadar ~ 'kadar; p'ređən, kò:měj

Pó:uxa səm dó:l né:su do opò:uneta, da səm 'šou s šč:xta.

G do ugr'xa prá:deš, je Čá:rən uq:rx. G boš 'šou domú: jú:žnat, an polé:n še gó:r dé:n. Kokó: se ré:če, g g're dró:bən snè:x? Ponó:č, k na spí:š ... Ta'kat má:l zabolí:, k enè:kcijo dá:. Pó:uxe səm učà:səx jè:du. K səm biu 'jest še ot'rok, je zmè:rej na prá:žanco pa:r'sou. Št'ò:r pa ostà:ne, kə užà:gaš p'reč dreuò:.

Dò:klar me ní: uĭjè:la, i še z menó:i xodè:la. 'Təm səm pó:i bí:uou 'tok dó:ux, dok'ler ní:səm domú: par'sou nazá:i. Smo bli do kó:nca dó:l, dok'ler je biu sò:nce.

'Neĭbò:l b blə ta'kat, kadar b biu 'kašən s'ləb uré:me. Pá:rəngo smo se š'lə, 'kadar je blò:. Tokò:le, 'kadar je biu 'kašən dežé:uən dà:n, smo se š'lə ma:r'jəš.

Tú:ršco smo ponaù:t xodè:l rabù:tat tok'le na jesè:n, p'ređən je blə kopà:na kó:nc. Mò:rš mo 'kei dá:t, p'ređən g're. Tò: so dé:lal za pè:č tē:le umè:la, p'ređən so k'ruv spé:klə, a'ne, da so popucá:l.

Kò:měj səm pojè:du, smo žè: š'lə.

6. načinovno: da

Štalè:t se ì tó:k otp'ròu, da so se ló:xk klá:l z nè:m. Anè: jo majo tó:k narjé:n, da jo ulé:čè:jo 'uən. Se te uprá:ša tó:k, da ló:xk dogouà:rjaš.

7. primerjalno: kukar da, oziralni prislovni zaimék načina: kukar ~ kù:kar; k 'kot', k pa, kukar pa

Smo xodí:l mà:jəηkouga požè:rat, tó:k smo ré:klə, kukar da p se má:l naužt:u dobar'ga zrá:ka, na tà: načt:n.

Né:smo tó:k imél, k 'zej, k se usè:demo pa jú:žnamo na debé:l.

Tá:ke lopà:nče so blè, da s jix p'ròu tó:k o'bou k čè:ule. Tò: sma:rdt:š g dixú:ʳ. Tó:k snè:g g're k mà:ške.

Prè:x pa:rté:če uot stré:xe k pa uot sué:če. Je pa tká:i ué:lək k pa 'jest.

Zná:m mí:gat z usé:səm kukar uó:su. Tò: ì po domá:če, kukar so učà:səx gouò:rlə. 'Majo p'ròu posè:bnə za snò: ... kukar ma Jà:rəm 'təmle. Sá:m slf:ke so, uəlí:ke kukar tà:le uomà:ra. Tò: gre'jo kukar na spre'xot. Glf:x tó:lk čú:təš, kù:kar b mè:ixnə te žgeč'kou.

8. posledično: tó:g da, da

'Ueč lè:t je biu par mə'nə, tó:g da səm pó:i 'jez žè 'šoʷ u penzjò:n. 'Cəηklé:kən dvà:kat zvoní:, tó:g da žè u'sə lɔjè: və'do, gdò: j um'ròu. Ga m je zgù:bu, tó:g da n:mam obè:ŋga 'ueč u rò:ko uzé:t.

Tò: ì 'zej žè tó:k dó:uy, da žè u'se pozá:bəš. Ponaù:t so ix u zò:c kú:xal, da so bli rjá:u. Səm tó:k pà:du, da so jəx mə mò:glə pó:i drù:g d'jat z nó:ge. Dó:ns s pa tó:k zaxá:icou, da se ua še stò:pla.

9. pogojno: če, da

Če 'cəηklé:kən trè:kat zvoní:, ì mó:škə um'ròu, če dvà:kat zvoní:, ì pa žé:nska. Səm ré:ku, da ga z zbó:j uzá:mem, če m 'šoʷ u bò:lnico. 'Ja, če uš 'kej popò:une še k'le, má:l še gó:r dé:n. 'Jez b biu čt:st slè:p, če na biu operè:ran. Se me təšt:, če lè:žem gó:r. Sej tò: 'tud uè: dè:late, če mate ští:r prešt:če. Spò:unə me, če ná:m poué:dou, spò:unə me. Če b 'jest i'mou dnè:uno, bla x mə'nə š'la, da p toplò:, da bla ló:xk do'ma, pa jo n:mam.

'Nej ma pa dó:ns a'dən šè:st otró:k, pa da p samò: mò:ž dé:lou – b blə tá:k rè:vež ...!

10. dopustno: čep'ròu (besedo tudi delijo na dva dela: če [...] p'ròu), namè:z da ~ namez da 'namesto da'

Tò: smo u'se uobrà:l, čep'ròu ní: blə tká:i dná:rja.

'Jez g'rem glf:x tó:k 'uən, če ì p'ròu má:l m'rəš. Tò: uot'rok spí:, glf:x tó:k, če ga p'ròu gré:zejo. Jò:š se 'nəč na pozná:, k ma bradò:, če p_p'ròu 'kej i'mou, se 'nəč na pozná:.. Pa ì ré:kla, 'ja, ga mam tó:k rá:da, da če ì p'ròu tó:k s'tar.

Uokrò:k je xó:du, namez da b dé:lou.

11. vzročno: zatò: k, k ~ kə, ker

Zatò: g g'rem u tó:rk 'tut pój po mlé:k. Tò: so jim zatò: ré:klə, k ní:so bli poročé:n. 'No, pa jé:nejúa. Zatò: k se mò:rúa 'zej še zgoúó:rt. Pó: j má:l 'bəl frè:j, a'ne, kə ní:ma 'ueč tó:k dè:la. Gə:rmou lè:m smo ré:klə. Ker jà:bučən lè:m je za'nəč, xrá:stou lè:m je pa ta prà:u. Nè:smo imé:l kú:plenəx šnè:rənc. Ker ní: blə dná:rja za tò:, da p šnè:rənce kərvá:l.

12. namerno: da

Pó: s pa dà:u zò:p pot pój:uštar, da b_bij nò:u zrà:su. Tò:le ugá:sənte, da se na bə 'kej užgà:l. Z djà:u na čè:uəl gó:r kalò:šne, da ní:z biu mó:kar pod nò:ge. Je imé:la tá:k plè:t okò:l, da jo ní: u xa:r'bət zé:blə. Smo imé:l tá:ke ší:nce na cò:klax nabè:te, da smo se dričá:l pó:j po 'nəx. Prè:dən bò:t, da uš še tì: dobè:u. Je pa š'la, da sta potpisá:la.

13. prilastkovo: da, k ~ kə, oziralni prislovni zaimek načina kukar, časa kadar, oziralna samostalniška zaimka kè:r, 'kar

Tá:ke lopà:nče so blə, da s jix p'rou tó:k o'bou k čè:ule. Tí:st 'nəš je biu tá:k, da se ní: 'nəž zap'rou. 'Zej pa ní: 'ueč potrè:be, da p čé:səlco jé:dlə. Nobè:ne má:me ní:sua imé:la, da b bla pé:stvala. Làn je biu tá:k, da te j 'bəl gré:zlə. Tá:ka lè:pa pù:nca j bla, da jo j blə rès:škó:da za zgà:ηko. Pó: smo pa mašé:no imé:l, da smo ga mlé:l. Fan'təč dná:rja ní:ma, da p plá:čou. A ste ué:dlə lđí:, k so bli gó:r? Səm dé:lou p'rou fè:st nó:že, g ga nčè:r 'ueč na uè:dəš. Tò: pa uè: 'bəl ues'te, g ga mate do'ma. Tí:st prè:dejo na kofé:, k so na dvà: ší:xta. Smo imé:l u Kró:p anja tí:šlarja, k je trú:ge dé:lou. Cú:k so pa tì:st, k pó:j zuoní:.

Tò: j pa tà:, kukar majo gostì:lno u Podbrè:zjax. Tò: so krá:l, kukar so Jè:zusa uobdarúá:l. Š'bər je pa tì:st, kukar so namà:kual mesò: nò:t.

Tò: j 'zej slè:kan u t'mo položà:j, kadar se pé:le.

Kè:r me na mà:ra, ló:xka 'kər g're.

Pa u'se j blə zastò:n, 'kar s uó:tu pojé:st pa popí:t. Tò: so u'se u'kəp zbrá:l, 'kar so ix op tè:dnə skouá:l. Tò: ute u'se posé:kal, 'kar je u Pò:l.

3.2.10.2 Večfunkcijskost veznikov

Nekatere vezniške besede so tipične samo za izražanje ene vrste razmerij, npr.:

- a / .../ a: ločno priredje;
- ampak: protivno priredje;
- čep'rou: dopustno podredje;
- dò:klar ~ dok'ler: časovno podredje;
- gdá:j: predmetno podredje;
- 'kamər: krajevno podredje;
- kó: ~ kokó: predmetno podredje;
- kó:lk: predmetno podredje;
- kò:měj: časovno podredje;
- ker: vzročno podredje;

- *kě:*: predmetno podredje;
- *nè:ti*: stopnjevalno priredje;
- *nè: sá:m / .../ ampak 'tut*: stopnjevalno priredje;
- *p'redən*: časovno podredje;
- *sęj*: vzročno priredje;
- *zakogá:*: predmetno podredje.

Nekatere vezniške besede pa so večfunkcijske oziroma izražajo različna pomenska razmerja med besedami, besednimi zvezami in stavki:

- *al 'pa*: ločno, pojasnjevalno priredje;
- *če*: osebkovo, predmetno, pogojno podredje;
- *da*: osebkovo, povedkovo, predmetno, časovno, načinovno, posledično, pogojno, namerno, prilastkovo podredje;
- *gdô:*: predmetno, prilastkovo podredje;
- *in*: vezalno, sklepalno priredje;
- *k*: predmetno, krajevno, časovno, primerjalno, vzročno, prilastkovo podredje;
- *'kar*: predmetno, prilastkovo podredje;
- *kadar*: časovno, prilastkovo podredje;
- *kě:r*: predmetno, prilastkovo podredje;
- *kukar*: primerjalno, prilastkovo podredje;
- *pa*: vezalno, protivno, sklepalno priredje.

Najbolj funkcijsko obremenjena sta veznika *da* in *k*, najpogosteje pa se rabi veznik *pa*.

Pogosta so tudi mnogovezja, npr.:

- z veznikom *da*: *Prà:u, da i má:l marò:d, da na g're 'nəč 'uən. 'Nejibò:l, da tì: 'zej na ano strà:n u'se nardě:š, da uš 'kar po tì:stəx uə:rstax š'la. Da ná:uš iskà:la k'le tú:k cà:it, da bə xá:trə š'lə skò:s.*
- z veznikom *pa*: *Uo sməné:x pa uo godé:x pa uo ta uè:lkəx prà:zəŋkəx so se ldjè: 'mal 'bəl najé:dlə. Dá:š an kó:nc mesà: pa ano klobá:so pa ano pečené:co, no pa:rtené:co, tó:k če napré:ij, tò: so kolé:ne. 'Tam so pó:ij u'se s'ò:rte igré:imé:l pa pè:l smo pa jé:dlə smo pa tó:k če napré:ij.*

3.2.10.3 Kopičenje veznikov

- *tó:g da*: posledično razmerje, npr.: *Je blə u'se zasè:den, tó:g da so ré:klə, pej'də!*
- *kukar pa, k pa*: primerjalno razmerje, npr.: *'Uon 'ueč vé: k pa 'jest.*
- *če pa*: protivno razmerje, npr.: *Kokò: nej t poué:m, če pa še sà:m na ué:m.*
- *da nej*: predmetno razmerje, npr.: *Sua jo pa š'la pró:sət, da nej nama uotpəsté:.*
- *k pa*: primerjalno razmerje, npr.: *Je blə 'ueč škà:je u žú:p k pa fadajj:nou.*
- *zatò: k*: vzročno razmerje, npr.: *Pó: pa mò:rəm i'tə, zatò: k me za jú:žno čà:ka.*

3.2.11 Členek

Členek¹⁸² (partikula) je slovnična, nepregibna besedna vrsta za vzpostavljanje zveze s sobesedilom, izražanje pomenskih odtenkov posameznih delov sporočila in tvorjenje skladenjskih naklonov (Toporišič 2000: 445).¹⁸³ »Členki se kot samostojna besedna vrsta od drugih besed ločijo, ker so nepregibni, imajo posebno skladenjsko vlogo in pomen in nimajo vprašalnice.« (Jakop, N., 2001: 305) Členki niso deli stavčne zgradbe, ampak skrčki, ki nadomeščajo izpustne stavke. Členki spreminjajo pomen sporočila oz. njegovega dela (stavčnega člana, stavka). Smolej členke obravnava v vlogi besedilnih povezovalcev in jih razume »kot besedilna povezovalna sredstva, ki izražajo pomensko-logične odnose med povedmi oz. deli besedila« (Smolej 2004: 45).

Toporišič razlikuje pozivne, vrednotenjske in čustvenostne členke (Toporišič 2000: 445–447), Žele pa členke deli na »povezovalne (besedilne), ki izhajajo iz pragmatičnih okoliščin in jih vključujejo v besedilo [...], in naklonske (medosebne) členke, ki izhajajo iz sporočanjskih razmerij in vplivaj med udeleženci diskurza« (Žele 2014: 10). Jakop, N., členke glede na vlogo v stavku deli na navezovalne, naklonske (sem uvršča členke čustvovanja, možnostne oz. verjetnostne členke, členke mnenja oz. domneve, členke zadržka, členke zanikanja in pritrjevalne členke, ki se rabijo v pripovednih povedih, vprašalne členke in želelne členke) in poudarne.

V nadaljevanju so predstavljeni členki in členkovne besede¹⁸⁴ v kroparskem govoru, kot so bili izpisani iz posnetih besedil.¹⁸⁵

Navezovalni členki: *ja, pa, pó:, pó:ĩ, 'tut, 'no ~ nò:, a'ne ~ 'ne, 'seĩ ~ 'se, spè:t*

Ja, 'ka pa ĩ 'zeĩ tò:? Kokò: pa s 'keĩ tĩ:? Tò: pa na ué:m. Gdá:ĩ pa ste blà: gó:r? Pó: pa pè:ĩ! A tĩ: s pó:ĩ tò: narè:du! 'Jes p 'tut 'rgd dè:lou. K'le so klú:čə, spè:t za na štè:nge, a'ne. Lé:pa je, a'ne! 'No, pa 'še mè:ixnə dè:ĩva. 'Səm pa 'če smo mò:glə ĩ'tə, nò:. 'Seĩ so še 'zeĩ cè:nzəlc, ma p'rou fā:jən dù:x. 'Se p poué:dou, če b ué:du! 'Se ĩ 'šou sà:m g zdraunĩ:kə. A z že spè:t pɑ:r'šou? 'Ja, 'ka pa dè:laš? 'Ja, 'se sva mò:gle!

¹⁸² »Kot samostojno besedno vrsto je členke v slovenskem jezikoslovju prvi predstavil l. 1974 J. Toporišič. [...] Pregled obravnavanja členkov v slovenskem jezikoslovju kaže, da so primeri členkov registrirani od vsega začetka, vendar so obravnavani v okviru prislovov, ker nimajo posebnih oblikoslovnih lastnosti. Njihova posebnost med prislovi se je pokazala, zlasti ko so se začeli oblikovati kriteriji za določanje prislovov. Taka merila so: možnost, da se po prislovu vpraša; značilnost, da pojasnjuje glagol, pridevnik, prislov in le izjemoma samostalnik kot desni prilastek; in končno – v stavku so samostojni členi. Morfološke značilnosti, vprašalnica, skladenjska vloga in pomen pa so osnovna merila za razločevanje besednih vrst.« (Černelič 1991: 81–82)

¹⁸³ »Členek je nesamostojna skladenjskofunkcijska besedna vrsta in kot tudi besedilna vrsta oz. skladenjskofunkcijski modifikator nima niti predmetnega niti slovničnega samostojnega pomena.« (Žele 2014: 9).

¹⁸⁴ »[V] vlogi členkov pa lahko nastopajo tudi druge besedne vrste (tudi frazemi v členkovni vlogi [...]) in v teh primerih so to samo členkovne besede oz. besedne zveze, ki skladenjsko-pomensko nastopajo v členkovni vlogi kot členki.« (Žele 2014: 11)

¹⁸⁵ Klasifikacija kroparskih členkov v tem poglavju temelji na Toporišič 2000: 448–449. Prim. še Ahačič 2017: 77–78.

Čustvenostni členki: *dó:brə, 'pəč, žè:*

Še dó:brə, da i ta prà:u cà:it pa:r'šou. To'kə i 'pəč blò:. Je žè: to'kə, da g're u'se narò:be.

Poudarni členki: *gl̩:x, šè: ~ 'še ~ še, 'le še, še'le ~ šelè:, 'kar, sp'lox, posè:bnə, dirè:ktnə, 'žə ~ žè:*

Pa gl̩:x t̩: tò: ré:češ! Šè: d'ga m mà:ŋka! Še má:me n̩:smo imé:l! Ma 'le še mè:ixnə lá:s. Še'le u'čé:rej səm zué:du. Səm 'kar nauà:dne čè:ule gó:r natak'noy. 'Jes sp'lox n̩:səm ué:dla, da so pozí:m 'tud já:buka. Na pepeun̩:co se pa na smè: 'nəč 'ueč jé:st mesà:, posè:bnə mesà: 'ne. Po 'tal cè:st pr̩:deš dirè:ktnə u Krò:po. Səm žè: pa:r'šou.

Izvezalni členki: *sá:m ~ samò:, u'seĭ, kò:měj, ed̩:n*

Pisá:l so m sá:m ta:rjè:. U'seĭ t̩: b mə mò:gu poué:dat. U'se jé:m, samò: d'ga pa nè:. Kò:měj tká:ile səm mé:la. Ed̩:n čè i ší:no dà:u dé:lat.

Presojevalni členki: *pa:rbl̩:žnə, skò:r, sà:i ~ usà:i, tó:čnə, kukar, n 'ene, približno'*

Pa:rbl̩:žnə šè:st lè:t je ud d'ga. Skò:r trè: dnè: ga ná:m ué:dla. Tò: i mò:gu imé:t sà:i ane pè:deset do stò: xektà:rjəu zé:mle. Tò:čnə duè:iset səm biy s'tar. 'Tɔmf, tò: i kukar an bə:jar. N tò:lkle lú:fta i blə umè:s.

Dodajalni členki: *'še ~ šè:, 'tut, u'ret*

Gà:rd je, pa 'še žlè:xt. Šè: səm k'le. 'Tud já:bək m je dá:la. S šč̩:rcə u'ret né:se.

Členki zadržka: *p'rouzap'rou, žè:, 'se, 'le ~ lè:, 'pač, s̩:c̩:er, splò:x, kò:měj, da:rgà:č*

P'rouzap'rou je blə pa má:l da:rgà:č. Tò: i žè: r̩:s, ampak 'jest bəm pa da:rgà:č poué:dou. 'Se p 'šou ló:xk, pa se m na lú:p. 'Se mò:re bit n̩:k zapí:san. Dú:R so pa 'le pred urá:təm, nè: u x̩:š. Pó: pa 'pač uomá:jəm já:buka, pa mè:ixnə pocù:kram. Û:n so bli pa lè: pomočn̩:kə. S̩:c̩:er pomá:gat jim tó:k nè: b mò:gu 'nəč. S̩:c̩:er pa tó:k al 'pa tó:k mò:rəm i'tə. Ké: so loxkà: splò:x tò: rú:do išká:l? Kozú:ro kò:měj dobí:š 'uən. Da:rgà:č m je pa u'segf̩:x.

Členki možnosti, verjetnosti: *ma:rb̩:t, va:rjé:tnə, magà:ri, 'neĭba:rš, guè:šnə, sigù:rnə, gotò:u*

Bò:x vé:, ma:rb̩:t je pa r̩:s! Va:rjé:tnə so ga poslá:l u mé:st. Pó: pa magà:ri, čè 'kər jù:trə. Tó:g da səm samò: še 'jest, pa še a'dən ma:rb̩:t. 'Neĭba:rš bəm má:l zamù:du. Guè:šnə u xmà:l nazá:i. Sigù:rnə bə pa:r'šou. U zbò:to mo žə gotò:u testò: za krò:fe gó:ncal.

Členki mnenja, domneve: *məndà:, recí:mo*

Məndà: ga i spod̩:la. Tò:, recí:mo, da se t n̩:k̩:kej nard̩:, ena šá:nta tá:ka ...

Vprašalni členki: *a, má:R, a'ne, à:, a da*

A z biu u kè:nota? A ga má:R ù:paš uzé:t, k ma jé:tko? Sə te i pa pa:ruó:šu, a'ne? A z ga fě:ntou, à:? A s t̃: žə biu k'le? A da se 'nəč na poznà:?

Spodbujalni – trdilni členki: *a, dè:i, kə, ʉsà:i ~ sà:i, 'neḯ, 'kəR, kà:, jà:, ló:xka ~ ló:xk ~ ló:x, ž̃:xaR*

A ʉš pù:stu! Dè:i se žə ʉmak'nə! Kə p se ʉsà:i spò:unu. ʉsà:i tò: m poué:i, če me maš 'keḯ 'rət. 'Neḯ se igrà:, pù:st jo! 'Neḯ ma pa dó:ns a'dən šè:st otró:k, pa da p samò: mò:ž dè:lou! Gospò:d dó:xtar, 'kəR nard̃:te jo! Da b ga sà:i ʉ:du, da b ga narè:dlə! Kà: se ná:ʉš sek̃:rou! Z ga pa jà: 'keḯ oprà:u! Če b ló:xka ʉ'se poué:dala! Da ló:x 'səm pa 'če š̃:ba. ʉ an ú:R žə ž̃:xaR ʉstà:neš. Od anà:ištəx naprè:i ló:xk pr̃:dem. Po Gabè:lax g'reš ló:xk.

Spodbujalni – nikalni členki: *aḯkà:R, 'ko, 'se ~ 'seḯ, še, da*

Aḯkà:R jo na ʉbò:geḯ! 'Nəč aḯkà:R na bó:t 'tok kú:nštən. 'Ko se ʉš t̃: 'zeḯ nó:rca dè:lou! 'Se ga ná:ʉš udá:ru, a i p'rou! Še ʉ'sou b mə, a'ne! Da se m 'ʉeč na t̃:rata!

Členki potrjevanja ali soglašanja: *jà:, gotó:ʉ, já:snə, sevè:da, rè:s, zarè:s, 'kəR, normà:lnə, 'kə pa, tò:čnə, sigù:rnə, gʉ:šnə*

Jà:, to'kə i blə ʉčà:səx. Gotó:ʉ ga bol̃:. Já:snə, da i tkò:! Sevè:da d bəm pa:rné:su. Mí:xa i pa rè:s kú:nštən. Səm biu zarè:s lá:čən. Boua pa 'kəR u desè:təx š'la. Normà:lnə, da se sek̃:raš. Poglè:dat mo š'lə, 'kə pa! T̃:st, k je 'ʉečkat po teleʉ:zjə, 'no, Bogatà:i, tò:čnə! Seʉè:da jəx poznà:m, sigù:rnə. Gʉ:šnə ga ʉsà:g dà:n srè:čam.

Členki zanikanja ali nesoglašanja: *nè:, f̃:go*

Nè:, to'kə se pa ná:mo š'lə. F̃:go ʉ narè:du!

3.2.12 Medmet

Medmet (interjekcija) je nepregibna besedna vrsta z nestavčnočlensko vlogo (Stramljič Breznik 2014: 45), lahko pa je že sam po sebi stavek oz. pastavek (Toporišič 1992: 101)¹⁸⁶ oz. je beseda – poved (Krvina, Žele 2017: 202). »Medmet je beseda – sporočilo, kar pomeni, da deluje pomensko in tako posledično intonančno povsem neodvisno.« (Krvina, Žele 2017: 201) Redko je lahko v vlogi katerega od stavčnih členov, npr. predmeta: *Nasà:du jo je, k jo i zamè:rkou, 'pək narè:du, pò: i pa 'šou z rokó: is'kət jo.*

Z medmeti je glede na njihovo komunikacijsko vlogo mogoče izraziti razpoloženja, posnemati glasove (onomatopejski medmeti) ter velevati in pozdravljati. V nadaljevanju so navedeni medmeti, ki se v posnetih besedilih najpogosteje pojavljajo.

3.2.12.1 Razpoloženjski medmeti

- *à:* – izraža neprijeten občutek, npr. boleč spomin na kaj, npr.: *À: ta'kət je blə 'tut po só:je γdò:!*
- *a'ja* tudi *ajà:* in *à:* – izraža nenaden spomin na kaj, domislek, npr.: *Ajà:, žè: uè:m! À:, tò: i pa drù:k!*
- *à:is* – izraža pekočo bolečino, npr.: *Pá:zi, à:is! Tò: i pa à:is.*
- *à:x* in *à:* – izraža nestrinjanje z naslovnikom, zanikanje, npr.: *'Ax, kè: pà:! À:, 'ne 'ne 'ne. À:, s šò:le 'uən se jo 'nəč na spomí:nam.*
- *'a'a* in *'ə'a* – izraža zanikanje, npr.: *A uš 'šou? – 'A'a. 'Nəč na vè:m, 'ə'a.*
- *ə:* – izraža govorčevo zadrego, trenutno nezmožnost za neprekinjeno nadaljevanje sporočanja, mašilo, npr.: *'No, ə:, kogá: səm uó:tu ré:čt?*
- *ə:* – izraža vprašanje, npr.: *Kó:ga s ré:ku, ə:?*
- *ə'hə* – izraža potrjevanje, soglašanje: *A z biu do'ma? – Ə'hə.*
- *è:i* in *'è:i* – izraža prijeten spomin na kaj, npr.: *È:i, je bla lé:pa pù:nca!*
- *è:uo* – izraža olajšanje ob dokončanju kakega dogajanja, dejanja, npr.: *È:uo, 'zej sɥa pa k'le!*
- *'jax* – izraža negotovost, zadržano razočaranje ter presenečenje ob sobesednikovem dejanju ali njegovem nerazumevanju govorčevega dejanja, npr.: *'Jax, se so zlò: u'se gl̩:x! 'Jax, 'ka pa 'ne:i!*
- *ježeš* in *jè:žəš* in *jè:ižəš* in *jè:iš* in *jè:išja* in *è:iš* in *'è:i jè:žəš* – izraža neprijetno presenečenje, zaskrbljenost, npr.: *[...] i pa začè:la upi:t pa zmè:rjat, ò: jè:ižəš, mədvà: sva pa poskaká:la [...];* pa tudi prijetnost česa, npr.: *Jè:iš, kokó: i blə tò: dó:brə, da p t̩: vé:dla, jè:iš, kokó:!*
- *ò:* – izraža začudenje, npr.: *Ò:, 'ka pa i tò:?*
- *ò:jè:i* – izraža neprijeten občutek, npr.: *Ò:jè:i, γdò: i blə, 'ja.*
- *ò:x* – izraža nestrinjanje s čim, nasprotovanje čemu in spodbujanje k čemu drugemu, npr.: *Ò:x, je ré:kla, pò:bəč, t̩: 'kar naré:t!*
- *ù:* – izraža presenečenje, npr.: *Û:, madò:niš ja, pè:tənšè:desetlè:təncó!*

¹⁸⁶ Prim. Ahačič 2017: 79, Toporišič 2000: 450.

Razpoloženje izražajo tudi kletvice, npr.:

- *xod̩:č̩ ~ xud̩:č̩ ~ γd̩:č̩* – kletvica, ki izraža nejevoljo, npr.: *Ja xod̩:č̩, da na m̩:ɾəm r̩:č̩t!*
- *mad̩:n* in *mad̩:na* in *mad̩:nəš ~ mad̩:niš* – kletvica, ki izraža presenečenje nad čim in je hkrati podkrepitev govorčevega stališča, npr.: *'No, mad̩:na, u̩ɛ:m, da b_ blə t̩: p̩:metnə. Mad̩:na, maš f̩:zdga mož̩:!*
- *pa:ɾ'm̩ɛj̩d̩:š* in *pa:ɾ'm̩ɛj̩d̩:n* – kletvica, ki izraža podkrepitev povedanega, npr.: *Pa:ɾ'm̩ɛj̩d̩:n, da r̩ɛ:s! Pa:ɾ'm̩ɛj̩d̩:š, da i blə tk̩:.*
- *pr̩:du* – kletvica, ki izraža nejevoljo, npr.: *Pr̩:du, kok̩: m dr̩ɛ:fa u ta nó:ɥax č̩ɛ:ɥlax!*
- *prekl̩ɛ:t ~ ta:ɾkl̩ɛ:t* – kletvica, ki izraža nejevoljo, npr.: *Ta:ɾkl̩ɛ:t xod̩:č̩! Prekl̩ɛ:t, s nasr̩á:mən!*

3.2.12.2 Posnemovalni/onomatopejski medmeti

- *à:m* – posnema široko odpiranje ust (predvsem ob hranjenju otroka), npr.: *À:m, otr̩ɛ: u̩:sta!*
- *b̩ɛ:* in *b̩ɛ:* – posnema oglašanje koze
- *'cək 'cək 'cək* – posnema zvok drgnjenja dveh palic ali prstov, npr.: *'Cək 'cək smo pa 'le r̩ɛ:klə, 'cək 'cək 'cək, k n̩:s 'k̩ɛj̩ m̩:gu na:ɾ'dət.*
- *'pək* – posnema hitro krenjo ob natikanju česa, npr.: *'Pək, pa i bl̩ f̩ɛ:rtik!*
- *xex̩ɛ:* – posnema zadovoljen, hudomušen smeh (npr. ob obujanju spominov: [...]) *me i pa za u̩šɛ:sa zagr̩á:bu, xex̩ɛ:, i r̩ɛ:ku, 'ze uš pa u̩:du, kogá: i b̩ɛ:.)*

3.2.12.3 Velelni medmeti

- *À:m!* 'Odpri usta in jej!'
- *Á:js!* 'Pazi, opekeli/urezal/udaril se boš!'
- *À:jt!* 'Pojdi! Pojdimo!'
- *'Muc 'muc 'muc!* – vabni klic za mačka
- *Ps:t!* 'Tih!
- *Pù:t 'put 'put!* – vabni klic za kokoši
- *Kù:rce kù:rce!* – vabni klic za kokoši
- *Sù: sù: sù:!* – vabni klic za koze
- *'Ta 'ta 'ta 'ta!* – vabni klic za psa
- *U̩š:c!* – klic za odganjanje mačka

Kot velelni medmeti se uporabljajo tudi nekateri okrnjeni glagoli, npr.:

- *A_ uš 'šu!* – klic za odganjanje psa
- *'B̩ɛjš! 'B̩əš!* – klic za odganjanje mačka ali psa
- *Ě:ī!* 'Poglej!' ali 'Obrni se sem!'
- *Nà:!* 'Izvoli, vzemi!'
- *Pù:ciga!* – klic psu, naj napade

3.2.12.4 Pozdravni medmeti in različne vljudnostne fraze

Ob snidenju se Kroparji pozdravijo zjutraj z *Dɔbar jú:tar*. *Dɔbar jú:trə*. *Dɔbar zù:trej*; čez dan z *Dɔbar dà:n*. *Dà:n*; zvečer z *Dɔbar uè:čer*. *Dɔbar uečè:r*. *Čè:r*; vedno pa lahko tudi z *Zdrà:uo* ali *Pozdrà:ulen*. Starejši se še pozdravljajo z *Bò:g 'dej!* in odgovarjajo z *Bò:g ga 'dej* ali celo *Bò:g 'dej dvà*. Ob razhajanju se starejši pozdravijo z *Zbò:gam!*, zvečer tudi z *Loxko nò:č*, redko (novejše, verjetno prevzeto iz knjižnega jezika) tudi z *Nasù:denje*. Mlajši se med seboj običajno pozdravljajo z *Ẓ̌:ujò!* in z različnimi slengovskimi pozdravi, medtem ko srednja generacija še uporablja tudi pozdrav *Sè:rɯus*. Znanca se lahko pozdravi tudi tako: *Ò*, *polè:ij ga, ẓ̌:ujò!* Pozdrav župniku je *Xuá:len Jè:zus*, župnikov odgovor pa *Na vè:komaĵ à:men*.

Pri hrani si voščijo za dober tek: *Bò:x požé:gneĵ* (*Zatò: k prà:ujò, če ré:češ dɔbar tè:k, da ma dɔbar tè:k zà:ic.*), s pijačo pa nazdravijo z *Ẓ̌:ujò*, redkeje z *Na zdrà:uje*.

Če se komu zaleti hrana, se mu reče: *Bò:x t neĵ požé:gna*, šaljivo lahko tudi *No, 'se t n̄:səm f̣o:uš*.

Če kdo kihne, se mu reče: *Bò:x požé:gneĵ* ali *Na zdrà:uje*, odgovori pa se *Boxlò:neĵ* oz. *Hvá:la*. Tudi sicer se za karkoli zahvalijo z *Boxlò:neĵ* oz. *Hvá:la*, za pomoč lahko tudi tako: *Stò:krat / ĩ:sočkrat / tà:užəntkrat boxlò:neĵ*.

4

NAREČNA BESEDILA

Narečna besedila so zapisana po magnetofonskih posnetkih govora kroparskih informantov, nastalih večinoma v letih 1993–1996, ko sem zbirala gradivo za jezikoslovno analizo kroparskega govora v okviru pripravljanja doktorske disertacije, nekaj pa je bilo posnetih in zapisanih tudi v naslednjih letih. V besedilih, ki so tu urejena tematsko, ne kronološko ali po avtorjih, je mogoče zaslediti nekatere idiolektalne posebnosti v izgovoru. Avtor besedila in letnica pripovedovanja sta zapisana ob koncu vsakega besedila.

Starši so mi zgodaj umrli

M̃: smo bli t̃q:rj̃e: uotró:c, smo bli u'sə pod uà:rstṽam ... ɛ:rof je biu. [...] Ta p̃q:ru smo ðm̃e:l aŋga str̃e:ca, uod á:ta brá:ta, ð biu ɛ:rof. Pó: nas je pa, je pa uó:tu u'se predá:t, x̃:šo pa u'se u'kəp. Pó: so ga pa, ana t̃e:ta, uod má:me s̃e:stra, ga ð pa oduá:rgla, pó: ð bla pa uó:na. A'ne, da nam je uoxrañe:la t̃o:, k smo ðm̃e:l, 'kar je uó:ča zapu:stu, a'ne. Tó:k so uó:tla u'se predá:t, da p se s ɛ:stmo prež̃:ulal. A'ne, ɛ:st sta uó:tla dvà: str̃e:ca tá:ka, sta bla 'bəl 'tɔk, se sta nam še pobrà:la, 'kar je blə tá:gga, sta 'kar u'se pobrà:la. Sta r̃e:kla, t̃o: ð pa ná:še, t̃o: ð pa mó:iga uó:ča, pa 'tɔk če napr̃e:ð. Tó:g da ... Pó: so pa, ancà:ðt je b̃:u, pa ga ð xm̃a:l oduá:rgla, ma:rb̃e:t še p̃ó: l̃e:ta ñ: biu ... 'Ja, tok'le ð bl̃o:, 'no, a ũe:š... T̃o: b bli u'se ló:xk poj̃e:dlə, a'ne. Tó:k so nas pa p̃ó:ð, a'dən je ũz̃e:u, t̃e:ta ð me'ne ũz̃e:la, an dr̃u:x str̃e:c je p̃ó:ð ano dr̃u:go ũz̃e:u, a'dən je biu pa tká:ð s'tar, da se j uč̃e:t 'š̃oju u Lublá:no, ð biu pa 'tut preska:rb'len. [...] 'Jest s̃əm biu s'tar š̃e:stnaist l̃e:t, k m je 'ž̃e uó:ča um'roju. Má:t pa pr̃e:x, uó:səm ... Má:t je na por̃o:t ... [...] uó:če ð pa j̃e:tko ð'moju, tuberkul̃o:zo. Je biu pa ó:səmš̃e:rdeset l̃e:t s'tar ... rec̃:mo, 'jest s̃əm, pa s̃əm 'jest p̃ó:ð, rec̃:mo, k je má:ma um̃q:rla, s̃uə u'kəp ležá:la, a'ne, pa j u'se zm̃e:r̃eð kà:š̃loju u me'ne. Pó: smo dobiuá:l ano, tok'le jú:žno smo dobiuá:l par an ž̃e:nskə, da so jo nos̃e:l, k je biu ž̃e 'tɔk bó:uən, da ñ: mó:gu 'ũeč 'tɔk ... ñ: mó:gu j̃e:st, a'ne. K̃o:m̃eð je ž̃l̃e:co dà:u z r̃ó:k, da s̃əm 'barš 'jest 'tist poj̃e:du. Pa še dó:ns ñ:mam j̃e:tke. A 'je zanim̃e:u t̃o:, ká:ð! Prà:uj̃o, j̃e:tka se nal̃e:ze, 'jest pa prà:uəm, da se 'ne. [...] 'Jest jo biu mò:gu ðm̃e:t, če p t̃o:k bl̃o:. 'Biu s̃əm 'pa t̃o:k kú:marən, k s̃əm biu s'tar ane dṽe:ðt l̃e:t, da ð r̃e:kla a'na,

a ga mà:r ù:paš uzé:t, k ma jé:tko ... Pa še dó:ns ní:mam, səm pa žə ó:səmdeset, jo pa še 'zej ní:mam. A nè: čú:dnə tò:, ká:ij? Da te ij tok'le opsodǵ:la! ... Ana fā:in gospá: ... je ré:kla žé:n, a ga mà:r ù:paš uzé:t, k ma jé:tko. Ja 'no, tok'le 'je.

(Nace Blaznik, 1993)

Rabutanje

Tò: smo jo ponaù:t xodǵ:l robò:tat tok'le u jesè:n, p'ředən je blə kopà:na kó:nc. Smo u Lè:pənc se kopá:l, pó: smo pa š'lə tú:řsco robò:tat pa krampǵ:r, da smo pǵ:klə 'təm par ... k'let, 'koj nasprò:t tǵ:le fá:ba:rke, 'no, 'tam smo se xodǵ:l kó:pat, jà: ...

(Nace Blaznik, 1993)

Sadje

N.:¹⁸⁷ *Al 'pa, k smo xodǵ:l prǵ:klat, sá:dje robò:tat, smo ré:klə ... Tokò:le, 'kadar je biu 'kašən tá:k dežé:uən dà:n. Tò: smo 'najraij k'le gó:r xodǵ:l, k smo bli ... k'le nas je blə tká:ij 'təxle fantǵ:nou, k səm 'jest, ane pǵ:t, šǵ:st tá:kəx fantǵ:nou, k smo bli u'sə glǵ:x [...], 'kar u 'təlx xǵ:šax smo bli. Pó: smo pa š'lə k'le gó:r x Korò:ščkə, a uǵ:š, čé: ij gó:r, na xǵ:b gó:r, na ouǵ:ɲk gó:r, 'ja. Pó: smo pa u tá:kəx dežé:uənəx dnǵ:x š'lə, da smo 'mal sá:dja nabrà:l, má:l smo prǵ:klal, má:l je blə pa na 'lǵx, a'ne, u dežé:uənəx dnǵ:x nǵ:so tò:k poberá:l, smo pa mǵ:. Pó: smo pa 'təm, učá:s so nas zajagá:l, so nas zjagá:l, učá:səx smo pa 'le dobǵ:l má:l, da smo pa:rnǵ:slə domù:, pó: smo pa djà:l ...*

M.: *U mù:izdo.*

N.: *U mù:izdo, u plǵ:uəncə. 'Jest səm 'moju u plǵ:uənc mù:izdo.*

M.: *Tò: so ble tǵ:fke.*

N.: *Tǵ:fke, pa 'tud jà:pka! U'se, 'kar je b'lə, smo djà:l. Tò: so djà:l nò:t med onǵ:, da se ij mexčá:l.*

M.: *Posǵ:bnə tǵ:fke, a'ne, k so ble 'tək dó:bre.*

N.: *Ja tǵ:fke, 'ja.*

M.: *Tò: učá:səx ní: blə, ní:smo imǵ:l 'nəč domà:, obǵ:ɲga já:pka. 'Jes sp'lox ní:səm vé:dla, da so pozǵ:m 'tud jà:buka.*

N.: [...] *'Zeij jix mamo tká:ij jà:buk na zalò:g u'so zǵ:mo, a'ne, ta'kət pa 'nəč ... Tò: se ij tò:k pa:rlǵ:glə, k s i'mou, da s 'kam 'moju i'tə, 'kadar z biu do'uəl lá:čən, d s i'mou 'keij za u ú:sta djà:t. [...] 'Jest se spò:uənəm, par nas so tǵ:ta so jà:pka má:ilə, səm 'jest to'kə tǵ:ste uomà:ike pojǵ:du! 'Kokar b biu na uǵ:m kogá: jǵ:du. A me zastò:pəš! To'kə z lú:štam səm jəx jǵ:du. Pó: so m pa 'še učá:səx pó:ij mǵ:ixnə uodré:zal od uomà:jəŋga já:pka,*

¹⁸⁷ N. = Nace Blaznik, M. = Mihaela Blaznik.

a'ne! 'Ja, səm kò:mɛj čá:kou, da ga i spəstí:la na bé:rtox, da səm ga bà:rš pojè:du. Tò: i blə, na ué:m, a smo blə rɛ:s 'tɔk lá:čnə ...

M.: 'Ne, bló: ní:, bló: ní:.

N.: Če já:pka nís uí:du ... samò: ta'kqat z ga uí:du, g z ga čè: dobè:u na t'ləx ... Tò:k 'je ... Tò: smo xodí:l, še na Čè:šəncə smo xodí:l robò:tat, smo ré:klə.

M.: Zatò: so pa pò:i ré:klə, da 'kamar KRò:par prí:de, da samò: u 'ləft glè:da... Če i 'kəšən dré:ujje, da samò: u 'ləft glè:da.

N.: Da samò: u 'ləft glè:da, če i 'kej na n'mo.

M.: Se smo na Dobrà:uo 'tut xodí:l.

(Nace in Mihaela Blaznik, 1995)

Češnje

N.: Še dó:ns ué:m, k səm po ta zà:dən spričvá:l 'šou u Ká:mno Goré:co, pa še tà: Jò:ža i 'šou z mənó:i, brá:tranc je 'šou, sva u'kəp š'la po spričvá:la. Tò: i blə pa kó:nc jú:nja, k so ble čè:šne zré:le. Sva pa š'la k'le mem bazè:na gó:r, k je 'zej bazè:n. Pó: pa k'le gó:r do ..., 'tale Palò:na i pa imé:la tò:le kmeti:jo, s Stò:čja Palò:na, so ré:klə ... sva pa š'la na čè:šno. Ja, to'kə lé:pa čè:šna i bla 'təm, debé:la, čə:rna. 'Jest səm ré:ku, Jò:ža, pè:iva nà:no, da ua má:l se najé:dla čè:šən. Sva pa rɛ:s š'la. Pó: pa ŋ'kqat 'jest poglè:dam gó:r, səm pa uí:du, k je Palò:na š'la s xí:še 'uən 'zej, gospodarí:ca. A ué:š, je pa 'tɔk kú:nštə š'la, da i k'le uožé:la má:l s sá:rɔam, pa 'kakšno trá:uo i uožé:la, tɔ:k da s nís:ua mɔvə: 'nəč mí:səlna, da bə, da naj uít, γdĩ:č, pó: pa g're tkò:, pa i tò: blə dé:leč ot tok'le pa do pé:ka dó:l, dé:leč, ane pá:r stò: mé:trou dé:leč je blə p'reč. Pa i skò:z né:kej žé:la, pa 'nəč ní:, da p 'kej gó:r na čè:šno glé:dala pa 'nəč. Xudí:č, prí:de pot čè:šno, i pa začé:la upí:t pa zmé:rjat, ò: jè:žəš, məd'va pa, sva pa poskaká:la š čè:šne dó:l, 'ne da bla ... u brè:x dó:l, da sva se 'kar podrĩ:čəlna pò:i dó:l skò:s ... 'Kqə na KRò:parco dó:l, 'ja, tɔ:k je bla čè:šna, pa uš'la! ... Pó: i pa sè:na imé:la, an Já:nez je biu, je biu fè:st čló:uk, 'no, je pa pa:r'šou x mə'nə, je ré:ku, če uó:č, x má:m pé:i, pa uotpušà:na jo prò:s, je ré:ku, če 'ne, na ué:m, kokó: bò:. Pa sva rɛ:s š'la! Sva jo pa š'la pró:sət, da 'nej nama uotpəstí:, a'ne. Pó: sva pa ... je pa rɛ:s, 'se se i smejá:la pò:i, je ré:kla, 'ja, nej bò: 'zej, drù:go pa na smè:ta i'tə, če ná:uta prašá:la. 'No, pó: pa ué:t! 'Ja tɔ:k je tò: ...

M.: Sevè:da, se so iɔ samè: rá:d obrà:l, a'ne!

N.: Ja sevè:da, se so bli rɛ:veš, pa ane, kù:lk, trè: fá:nte j imé:la al ští:r al pè:t otró:k je imé:la.

M.: 'Sej so samè: imé:l uotró:ke domà: ...

N.: Užé:ž, da so jo pojè:dlə [...] je uzé:la pò:i enja tá:gga možà:, k né: 'nəč xó:du.

M.: Samò: po t'ləx, já:.

N.: Pa i 'še, uotró:ke i pa 'še dé:lou ... Pa u 'bøšt je xó:du po rɛ:t.

M.: K je bla udò:ua, a'ne.

N.: Udò:ua i bla. Dé:leč gó:r u bó:št je 'šou, po rɛ:t gó:r, pa dó:l po rɛ:t, pa sé:kou da:r'ua, pa kokó: dé:lou. Tò:k je biu, a'ne ... to'kə tá:k invali:d je biu, se i pa 'tɔk mà:trou.

M.: Tá:k invaľ:d, da ĩ samò: ..., a ĩ biu brez nò:k ...

N.: Al 'pa so ble za'nəč, na ué:m, a ... m'nə se zdí:, da ...

M.: An žá:kəl je ĩ'mou okòl pasù:.

N.: Ane žá:kle j ĩ'mou poué:zane uokò:l, tò: ĩ mò:gu za'nəč nogè:.

M.: Samò: po t'ləx se ĩ ...

N.: Samò: po t'ləx je xó:du, pa u 'bòšt 'šou ma:rbí:t dvà: kilomé:tra dé:leč, u 'bòšt gó:r, pa gó:r kopò: dé:lou, a ué:š tò:, da ... [...] uò:gle ĩ kú:xou, pò: pa ué:š, kokó: se ĩ mò:ž mà:trou ... a'ne, da ĩ né:kèj zaslú:žu, a'ne, tò:k se mo ĩ š'lə. Pa tá:k rè:vež je biu.

(Nace in Mihaela Blaznik, 1995)

Pred kinom še na češnje¹⁸⁸

Səm rabù:tou čè:šne pər Korò:ščkə. Tò: ĩ blò seuè:da, k səm biu še mù:lc. Uó:ča m je gl̩:x nouè: xlá:če kú:pu, pù:mparce, səm biu uá:žən. Pó: ĩ biu pa n tá:k má:l dežé:uən uečè:r, mæg'la ĩ bla, səm pa ré:ku, g'rem má:l pɾədən bəm 'šou u k̩:no na Ml̩:n, bəm pa má:l čè:šən 'šou narabù:tat. Pó: səm pa zlè:zu gor za xí:šo. Pa plè:zam gó:r u ù:n dé:blə, pa nikà:kor na mó:rəm gó:r splè:zat. Kokó: ĩ 'zej mogó:če, da 'jes na mò:rəm na čè:šno! Se səm 'ze uel̩:kat b̩:u. Pó: ĩ pa čè:šna rá:sla, tokò:le u brè:g gó:r je ĩmé:la no uè:jo, po t̩:st uè:ĩ səm se splá:zu na čè:šno kukar an ... 'kəšna ká:ča. Pó: pa zlè:zem gó:r pɾot uq̩'xə pa zač'nem čè:šne jé:st, so pa ĩmé:le tá:k čú:dən okù:s! 'Ux, səm ré:ku, spè:t šù:štarjə, sá:m šù:štarjə. Pó: pa zlè:zem dó:l, pa g'rem u k̩:no, pɾí:dem pɾed Ml̩:n, səm biu pa 'uəs čá:rən. Je pa pokó:jən, na ué:m, Maté:uš, čè:šno namá:zou s šm̩:rəm. Səm pa u'se xlá:če un̩:ču, pa u'so srá:ico, pa cè:u gò:bəc səm ĩ'mou ot t̩:zdga katrə:na. Pó: ĩ pa pá:lca pé:la do'ma.

(Tone Šolar, 1998)

Mujzda¹⁸⁹

Tò: ĩ pa, smo učá:səx mù:izdo dé:lal, k smo xod̩:l rabù:tat. 'Mal jà:buk, 'mal xrù:šək, s pa djà:u u pò:stlo u uznò:žje, 'təm se t je pa zmeč̩:l, pò: s pa 'təm xó:du u mù:izdo. Mù:izda, tò: ĩ bla mù:izda. [...] 'No, tò: ĩ bla mù:izda za nas ta'kət, k smo bli m̩: uotró:c, a'ne, ta'kət n̩:smo ĩmé:l tká:ĩ sá:dja, xo'dič, g_ga 'mamo 'zej, da gné:je, smo samò: t̩:st smo ĩmé:l, 'kar smo narabù:tal. [...] Na kmè:te, pa še na Čè:šenco smo xod̩:l.

(Nace Blaznik, 1993)

¹⁸⁸ Besedila Pred kinom še na češnje, Naš maček in Na veliki šmaren so že bila objavljena v Škofic 2000a.

¹⁸⁹ Muzda, krop. mù:izda, je bil prostor ob vzhodni postelji, navadno pod plevnico, kjer se je mehčalo, dozorevalo sadje.

Naš maček

'Jes ué:m zgò:dbo, k je uó:ča má:ška, k je golò:be jè:du, 'ne, mó:i uó:ča, je má:ška nê:su u žá:klə za Bré:zoμco oz̃:roma za Bar̃:glo pa ane tr̃:kat ga i u dreuò: pò:ču, pa i biu má:čək prè:x do'ma kukar pa 'uon, 'ne. K je golò:be jè:du mlá:de, k je xó:du u golobná:k.

(Tone Šolar, 1998)

Srobot

Slò:bret smo ga pa kad̃:l učà:səx. Tò: smo pò:i na tá:kele oné: smo naré:zal, pò: smo pa t̃:st kad̃:l. A us'te, kogá: i blə s slò:bretam, klò:farjə. T̃:st, k so klò:fal, k so pò:istle klò:fal, al 'pa [...] 'Jest səm t̃:st klò:far do'ma 'uəs pokà:du. Ušà:k bà:rt səm ga uodré:zoμ an tá:kle kon'čək, a me zastò:pəš? Pó: smo pa š'lə fañ:n, smo pa kad̃:l t̃:st ... r̃è:s, r̃è:s! Tò: səm ga usà:k bà:rt an kon'čək tá:kle uodré:zoμ p'reč, t̃:g d̃:u, da səm uz'ga pokà:du. Ja 'no, tok'le i blò:, se za cigarè:te imé:l ñ:smo. [...] Kad̃:l se je, pa f̃è:st je blò:, k smo kad̃:l, a'ne. Tò:k 'je.

(Nace Blaznik, 1993)

Kako sem prišel do prvega zlatega zoba (prva različica)

'Vam bəm 'jest pové:doμ, kokò: səm pa:r̃šoμ do ta p̃:rve plò:mbe. Se ute zapò:uənlə, kokò: i t̃o f̃à:jən r̃è:č. A 'koj poué:m? (Dajte!) Səm pa 'šoμ u Krá:n ... ə:, ta'kət je biu Ār̃ž̃:n u Krá:n, s'tar možà:kar pa ž̃:na stá:ra pa 'nəč uotró:k ñ:sta imé:la. Pó: səm pa xó:du, š̃:stnajst l̃èt səm biu pa s'tar, səm xó:du, t'le an zò:b je fal̃:u, t'le ta p̃:ru, t'let, je pa ré:ku t̃:st d̃:ktar, ja, k'le p se pa rà:imala ana krò:nca, səm ré:ku, gospò:d d̃:ktar, 'kar nar̃:te jo. 'Jes pa ñ:səm 'moμ p̃:re dná:rja! Pó:i pa r̃è:s səm 'šoμ ane ó:səmkat səm 'šoμ ga zdrá:ut. K səm ta zà:dəjk̃rat 'šoμ, je ré:ku, t̃: i bla ana zbò:ta, je ré:ku, 'zej ga uə pa narè:dla, dó:ns, je ré:ku, 'zej uə má:l še porú:kala, pò: ute má:l 'šoμ po mé:st, pò: pa nazá:i pr̃:tte, pò: uə pa narè:dla. Səm pa r̃è:s 'šoμ nazá:i, sva ga narè:dla, pò: i pa ré:ku, tká:ile koštà. 'Jest səm ré:ku, gospò:d d̃:xtar, 'jest ñ:mam p̃:re dná:rja, səm ré:ku, 'kar má:l 'ueč plò:mb nap̃:šte b̃o pa, b̃ote pa imé:l plá:čan. Pó: pa pr̃:de gospá:, pr̃:u, 'ko ... jà:, i ré:ku, za blagà:ino se 'nəč na d̃:la zlà:t zò:p ... je ré:ku ... 'ja, pa pr̃:de gospá: 'uən, i ré:kla, 'ko pa se 'zej kr̃:gata, je ré:kla. Fan'təč dná:rja ñ:ma, da p plá:čoμ. Ó:x, je ré:kla, p̃: b̃əč, an ó:čenaš zm̃:ól za nà:i, smo pa 'kar gl̃:x. Pa səm ga ž̃e 'uečkat! ... Pa kù:lk l̃èt je mnə gũ:roμ t̃:st zò:p, dũ:ist l̃èt. T̃:g ga i f̃à:in narè:du, r̃è:s. Tò: i bl̃o pa, 'no, tá:kle, 'ta'ta'ta ... na tà: nač̃:n səm p̃:r̃šoμ do ta p̃:ruga zobà:, i'moμ pa ñ:səm dná:rja 'nəč! Ré:čejo, do ta p̃:ruga zlad'ga zobà:, ka'ne, zlad'ga zobà:. Ta'kat je bl̃o t̃: 'kej ur̃:dnə, da s i'moμ zlà:t zò:p!

(Nace Blaznik, 1993)

Kako sem prišel do prvega zlatega zoba (druga različica)

N.: Kokó: səm 'jest ta pà:ru z'lat zò:b dobè:u? Səm biu pa s'tar ane šè:stnajt lèt:t, ta dru:g lét:t al ... ta dru:g lét:t səm se učè:u. Səm pa 'šou u Krá:n k Xò:lcxá:karjə, 'ne Xò:lcxá:kar, A:ržè:n je biu, A:ržè:n pa žé:na, 'uon je biu zobozdraunè:k, uó:na mo i pa pomagà:la. Səm pa 'šou zobè: plombè:rat, a'ne, 'jest səm, da m bə plombè:rəu. Pó: i pa ré:ku, k'le p se pa pà:sala ana krò:nca. Səm ré:ku, 'kar nardè:te jo. Nè:səm t'mou pà:re dná:rja, a'ne, ta'kət, če z z'lat zò:p uó:tu imè:t, s mò:gu imè:t u'saj stò: đè:narjəu, al kokó:. Pó: səm pa na ué:m kú:kat 'šou, i ré:ku, pozdrá:ut ga pa mò:rua, dó:brə, i ré:ku, pó: ua pa krò:nco djá:la gó:r. Na ué:m, 'kukká:t səm 'šou pó:i u Krá:n za t̃:st zò:p, k je biu pa ta zà:dəŋkat, k səm 'šou, je biu pa za nar'dət ... Ta pà:ru ga m je má:l še nè:kej dé:ləu, i ré:ku, 'zei pa pei'də, popò:une pa še ŋkət pr̃:t. Popò:une sva ga pa narè:dla, k je biu nar'jen, je pa rá:itəu. »Tká:ile koš'ta!« »Ja,« səm ré:ku, »dó:xtar, 'jest nè:mam 'nəč dná:rja,« səm ré:ku, »'kar na blagà:ino ga napí:šte.« Je ré:ku: »Blagà:ina na dè:la tá:kəx zò:p zla'təx, je ré:ku, samò: plombè:ra pa ...« »Ja,« səm ré:ku, »'jest pa 'nəč dná:rja nè:mam.« Pó: sva se n cà:it tokè:st ré:ŋgala, pa pr̃:de žé:ma. Kò: jə i blə žə imè:?. Na ué:m, kokó: jə i blə žə imè:. Je ré:kla: »No, 'ko pa imá:te, da i ...« »'Ja,« pr̃á:u, »zò:p je dobè:u z'lat, pa 'nəč dná:rja nè:ma.« »Ó:x,« pr̃á:u, Žà:nčək mo i blə imè:, »Žà:nčək, pú:st 'no pù:pčə. Pù:bəč, an oč'e'naž zmó:l za nà:ja, k naj na bə:, sva pa gŋx.« »Nó:,« səm ré:ku, »tò: pa bə:m.« Tò:k səm pó:i lét:tu, da səm še ká:po pozá:bu, da səm mò:gu 'še ŋkət nazá:i, pa zvečè:r se m je žə na ulà:k mæđ:l, cè:u dà:n səm biu u Krá:n brez jé:st, ano žè:mlo səm, rá:itam, kú:pu. Tò:g da, pa səm pó:i 'večkət žə zmó:lu n oč'e'ngš, səm ré:ku, če jəma 'kej pomá:ga, neĵ ji'ma, tò:k sta m dó:brə narè:dla ta'kət. Ja 'no, mò:rš vé:dət, z'lat zò:p, pa šè:stnajt lèt:t s'tar 'fənt!

M.: Ampak tò: nè: blə pošté:n!

N.: Ja 'no, se sva se zmení:la! ... 'Jest səm ré:ku na bolnè:ško! 'Se sva se 'koĵ zmení:la, da m bə na bolnè:ško poprá:uu. Se me i 'uon našť:məu, da ga i narè:du, 'ne, narè:du ga je (smeh) ... 'Ja, a ué:š, tò: səm se ... ja na mò:rəm pozá:bət ...

(Nace in Mihaela Blaznik, 1995)

Kako sem tolkel skale

Učá:səx so s šó:drəm posipá:l, 'no, cè:ste, 'no, al 'pa s kam'nəm. Šó:dər smo m̃: ré:klə, šó:dər. Še m'ləu səm ga 'jest učá:səx. 'Ja, k smo bli brespò:selnə, smo ga mlé:l. Smo imé:l gó:r u Žà:k tá:ko maš̃:no. Pó: so ga pa razvà:žal do Podná:rta po cè:st. Tò: i biu šó:dər. [...] Ta pà:ru smo tò:uklə tá:ke ská:le pa:rmé:rne, na tá:ke ská:lce, pó: smo pa maš̃:no imé:l, da smo ga mlé:l [...] Tá:ko maš̃:no smo imé:l, 'ja. Da i pó:i tá:ke, tá:kele kò:šče dé:ləu, a'ne. Pré:x smo ga pa natò:uklə z vel̃:kəx ská:l. [...] Tá:ke macò:lce smo imé:l, 'ja. Na dò:ugmo šť:l, tá:ke, pa 'bəl m̃:ixən klá:dučək, pa smo razbijá:l, tò:g da i š'lə nà:rozən, a'ne ... Tò: səm 'jez dé:ləu, k səm biu duè:ĵst lét:t s'tar, k səm biu brespò:selnə ...

(Nace Blaznik, 1993)

Bazen

Bazè:n sàm pa, ta pà:ru sàm ga začè:u dé:lat. Tò: 'nas je 'še_ene pá:r ž'vəx, k smo ga začè:l. Ta pà:ruje lopà:te, k smo narè:dlə, sàm ga začè:u, pa do zà:dəŋga sàm ga dé:lou. [...] Na ué:m gl̥:x, ké:rga lé:ta, se mò:re bit né:ž zapí:san, 'jes_tò: sàm pozá:bu. Tò: pa ué:m, 'tale i 'še ž̥:u, Legà:t. K je 'zei s'tar dvà:ndevè:deset, pa 'jest, pa 'še ma:rbí:t 'še kè:r, 'še ne dvà:. Ta drù:k so pa žè u'sə pomà:rlə. Tò: smo začè:l, k smo začè:l ta pà:ruje, k smo začè:l t̥:sto pò:t dé:lat, da so pa pò:i ló:xk uozí:l s toua:rná:kam šó:dar nó:t, pa tò: pa ù:n, a'ne. Pó:i skó:pou je pa bá:gar, rá:itam, tó:k je blə. Tò: i blə, tò: smo cè:u lé:t dé:lal, tò: so 'tok ... 'Jes_səm 'mou vesé:le za kopà:ne. Vé:m, k pò:i, k je biu bazè:n otpà:rt, sàm 'šou u nedè:lo zú:trej na bazè:n, m je jú:žno dó:l pa:rné:sla ... An ot'rok m je jú:žno dó:l pa:rné:su. [...] Pó: so pa 'še otró:c ostá:l dó:l. [...] Pó: so m pa jú:žno pa:rné:slə uokəl dvanà:iste, pò: smo bli pa do kó:nca dó:l, dok'ler je biu sò:nce. [...] Ta mlá:t so pa u'sə dó:l, ta mlá:dəx je pa uel̥:k. Tò: i tá:k d'ren 'zei, prè:x je blə fè:jən, pò: so pa začè:l Uò:sječan xó:dət, pò: pa ní: blə 'ueč flé:tnə. [...] 'Zej_ix pa 'tud ní: 'Zej_ix pa 'žè ulá:n jəx ní: bló:, lè:təs jix pa 'tud na bə: 'Təm bə u'se prepá:dlə, 'təm zá:děj. [...] Ja, u'se majo stò:učen, 'zei so má:l stó:uklā ší:pe, pa lú:bət se xó:djo nó:t, prà:ujo, ué:m pa 'ne, a i r̥:əs a 'ne. Ta mlá:t, ta mlá:t. [...] Pa flé:tnə parprá:unə je, a'ne, za krá:jam. Pa u'ben člò:uk jəx na uè:t pa na dobí:.

(Nace Blaznik, 1993)

Otroci in delo

Ó:, 'zei majo fà:jən žé:nske, an lé:t je do'ma, pò: i pa ... Pəq 'nas je bla pa šè:st t̥:dnou prè:x, pa šè:st t̥:dnou pò:i, pò: pa dé:lat. [...] Pa ubè:ne má:me ní:sva imé:la, da bla pé:stvala, zatò: i pa mò:gla do'ma uostá:t. Pa brez uz'ga je 'zei, a'ne. Tó:g bla pa žè ... 'Jest sàm jə žè r̥:eku, da b bla za št̥:r ma:rcè:deze zasləž:la, bla skò:z dé:lala. [...] Pè:deset l̥:t, pè:deset l̥:t, 'kəq račù:nejte, da p t̥: do'ma uostà:la, pa ma 'on še ló:xk precè:i dó:bro plá:čo, ampak z anmo uotró:kəm še g're, s pé:təm, šé:stəm pa 'ne. 'Ja, tò: i pa, tò: so pa ... 'Jest ué:m, k sàm desè:t l̥:t dé:lou po dvà:naist, po desè:t, po dvà:naist ù:r u fá:ba:rk, desè:t l̥:t skò:s! Ta'kat k je blə do'uel dé:la, a'ne. 'Koi od začè:tka, po uó:iskə, uó:səm... uó:səmšt̥:rdesedga pa do ó:səmpè:desedga. Po dvà:naist ù:r usà:g dà:n, ot pondè:lka do zbò:te. [...] Samò: nedè:la i bla f'rej. Se prà:uəm, u nedè:lo sàm pa cè:u dà:n tok'le kò:t poč:uou, da sàm u pondè:lk zú:trej ló:xk spè:t 'šou. Ušà:g dà:n, od šè:stəx pa zvečè:r do sé:dməx. Ano ú:ro sàm biu pa f'rej, opò:une, da sàm jú:žnat 'šou, pa má:l sàm na mí:z zadré:mou, 'kəq tok'le na mí:s sàm má:l zadré:mou, pa i b'lə, pò: pa nazá:i [...] 'Ja, se b blə dó:nz gl̥:x tó:k, če b a'dən tká:i otró:k i'mou. Pa da p sà:m zaslú:žu ... Tò: b blə dó:ns ... še slà:pšə b bló:. To'kə 'je ...

(Nace Blaznik, 1993)

Nož

Pò:fkAR ..., tò: ì biu tá:k mè:ixən n'žək, 'bəl za uotró:ke, tò: so uotró:c imé:l, k so uó:tlə noš'ke imét. Tò: so na smə'nəx predà:jal. [...] Pò:fkAR pa ... štalè:t ... štalè:t, tò: ì biu 'tud 'nqš, pa tò:k se ì otp'rou, da so se ló:xx klá:l z n̄:m, da se n̄: 'nəž zap'rou. [...] 'Jes səm učà:s nó:že dé:lou, pret pè:desetəm lè:təm, za u 'žep pa za k'rəx ré:zat. Po uó:iskə, ix je p'rou mà:ηkal. Səm jəx sà:m dè:lou, za u 'žep nó:že, səm p'rou tá:ke dè:lou, da so se ... tò:k, p'rou fè:st nó:že, g ga nčè:r 'ueč na uè:dəm, pa tká:ij səm jəx narè:du, pa na ué:m, kám so u'sə p'reč [...] Səm ga 'jest do'ma i'mou, pa ga m je ě:go zgù:bu. Ga j aŋ'kət uzè:u na Ratí:toyc, mo ì pa u ane ská:le pà:du. Səm ré:ku, f̄:zga səm 'mou za spomè:n, pa da ga biu ú:du, kokó: ì nar'jen, pa za u ... səm ré:ku, če m 'šou u bò:lnico, da ga z zbó:ij uzá:mem, ì biu z 'nerájaué:žga jé:kla nar'jen, a'ne, z ga ló:x djà:u u uò:do, pa z ga djà:u p'reč, se ì posú:šu, ì biu zmè:rej gř:x ... Pa ga m je zgù:bu! Tò:g da n̄:mam obè:ηga 'ueč u rò:ko uzé:t. [...] 'Jes səm tò:k biu jé:zən ta'kət, da səm ga mo mò:gu dát, 'zej ga b, da b ga 'saj ú:du, da b ga narè:dlə! 'Jes n̄:səm dè:lou, nauá:dne səm dè:lou, k so nauá:dna, pa še drù:ge s'ò:rte, tá:ke g ga n'čer 'ueč na uè:dəš ... Tok'le je, jà: ... Pa ga n̄:mam, 'jez ga p, če b i'mou pa:rprà:uo, se b ga jim poká:zou, kokó: se dè:lajo, pa ... n̄:maš 'nəč, obè:ne ř:xtəηge 'zej na mò:rš nar'dət, ga mò:rš skouá:t, ga mò:rš kallət, u'se s'ò:rte, p̄:lt, brú:sət ... Tò:k je!

(Nace Blaznik, 1993)

Karte

'Jest səm uel̄:k kuAR'tou. 'Jest səm xó:du na L̄:pəncə kuAR'tət, usà:ko nedé:lo, x Alè:nčə. Tò: smo usà:ko nedé:lo kuAR'tá:l. Na trè: krá:je, 'zej so pa u'sə pomə:rlə, tò:g da səm samò: še 'jest, pa 'še a'dən ma:rbít. Tò:k nqš je blə pa trè:naist do pè:tnaist usà:ko nedé:lo 'təm, da smo špilá:l. Na trè: krá:je smo špilá:l, anè: so pa 'še glé:dal zrà:uən. 'Zej ì pa u'se premnù:l. Tò: smo marjá:šəl. [...] Pó: smo pa 'tut k'le, k'le u KRó:p smo pa tarok̄:ral 'uečkat. A znà:te, a znà:š tarò:k? [...] Kukar kà:rte dob̄:š, pa ré:češ, al g'reš aŋ'kət, al g'reš duà:kət, al g'reš trè:kət. Al 'pa se ì ré:klə 'še da:rgà:č, na ué:m, kokó: se ì že ré:klə ... Tò:, da draž̄:š kà:rto, rec̄:mo, ta kà:rta ì tká:ile, ta drù:k š'pəl je pa 'ueč, tré:x š'pəl je pa 'še drà:š, četḡ:rt š'pəl je 'še drà:š. Tò: ì pè:t šp̄:lou, al 'pa šè:st. Na kà:rte, rec̄:mo... 'Ja pa səm 'jest pozá:bu 'zej že, g že n̄:səm tká:ij cà:it kuAR'tou. Tò: b mò:gu začé:t kuAR'tá:t, pó: p se pa 'koj spò:unu ... Tò: ì ... 'ja, nauá:dən š'pəl je 'naicnè:ij, rec̄:mo, nauá:dən š'pəl, pó: smo š'lə u'se s'ò:rte šp̄:le, rec̄:mo, dù:rxmarš je blə da:rgà:č ... pó: ì biu stò: pa dù:rxmarš [...] tò: ì spè:t ana ř:gra, še xù:ij. Pó: ì biu, pó: ì biu pè:təl ..., pó: ì biu, 'no xod̄:č, kokó: pa se ì že ré:če ... pè:təl. Pó: ì biu plá:udar ... pó: pa 'še ta 'neixù:ij. Kokó: se ì že ré:klə? Mò:rt. Tò: ì biu pa ta 'neixuj š'pəl, ta 'nejd̄:rš. Pó: ì blə pa tkò:. Ane pè:t pè:t arč̄: je blə ... Kà:rte s mò:gu skr̄:te imét, usà:k je i'mou skr̄:te. Če z drù:gmo ú:du, s 'kqj ló:xx 'mal da:rgà:č zašp̄:lou, če s v̄:du, kogá: ma gù:n. Tò:k je blə, usà:k je skr̄:uou kà:rte. Zatò: so pa zdé:l tok'le. Št̄:řjə smo ponaú:d igrá:l, usà:k na nmo uò:glə, usà:k na

n'mo. [...] Š'tax je pa t̃:st, k je na kù:p, recí:mo, s'tax je t̃:, k so št̃:r kà:rtē u'kəp, al 'pa š̃:st kà:rt u'kəp, t̃: i s'tax ... T̃: pa 'le št̃:xaš, s sedm̃:co št̃:xaš u'səx t̃:stax s̃:dəm, če jo im̃:š nazà:dne. To'kə je, 'ja. [...]

(Nace Blaznik, 1993)

Romanje k svetemu Volbenku

Pa x svētmō U̇:lbəŋk x̃:dəm. Pa x svētmō U̇:lbəŋk, a u'ste, č̃: i svēt U̇:lbəŋk? U̇ Polá:nskə dol̃:n, k 'ma dvà: tú:rna, ka'dar se ūte m̃:m pelá:l, u̇ Polá:nskə dol̃:n, pogl̃:ite tok'le g̃:R, ma dvà: tú:rna c̃:rku. Səm biu l̃:tos 'təm, je bla ana ot̃or̃:tu, so str̃:xo nou̇: nar̃:dlə. Po má:š so pa u'se dajà:l, p̃ut̃:co, žga'ne, ṽ:n, čà:i, kol'fe, u'se zast̃:n. T̃: nas je bl̃, a ũ:š, kú:lk nas je bl̃: ... Pa u'se i bl̃ zast̃:n, 'kar s u̇:tu poj̃:st pa pop̃:t, 'neua:rj̃:tnə, 'no, r̃:s!

(Nace Blaznik, 1993)

Godla

Al 'pa na bó:žəč zveč̃:r žú:po kù:xajo, po má:š. T̃: smo jo učà:səx. 'Jest səm biu še uot'roq, k smo jo, 'zei jo pa 'ne 'ueč. Da so, po má:š smo j̃:dlə žú:po, k smo pa:rs̃'lə uod má:še, goũ:jo žú:po. Sam̃: goũ:jo žú:po pa mes̃:. T̃: səm 'jest ane pá:rkat j̃:du, k səm biu še uot'roq, p̃: pa 'ne 'ueč ... 'Zei pa g̃:dlo x̃:djo j̃:st k'le sp̃:t, g̃:dlo, k'le sp̃:d, 'ja, u̇ Ū:ko. 'Zei l̃:tos, ulá:n jo i sam̃:, ulá:n je r̃:ku, da sta jo sam̃: dvà: j̃:dla, na ũ:m, kú:lk pa l̃:tos. /... A z biu 'kei k'le? A 'ne? [...] T̃: i ot klobà:s t̃:sta žú:pa, p̃: pa ká:šo zakù:xajo ñ:t. T̃: smo g̃:dla r̃:klə učà:səx [...] Ot ka:ruã:c, t̃:st, k ostà:ne, recí:mo, t̃:sta žú:pa, k se kù:xajo ñ:t. T̃:st ñ:t, p̃: pa t̃:st d̃:nejo, pa mal ká:še ñ:t pa zab̃:ljo pa ..., je pa g̃:dla.

(Nace Blaznik, 1993)

Koline

Kol̃:ne z dob̃:u, recí:mo, uđ añga sor̃:dnika, kukar 'jest, g b̃m do'ma preš̃:ča k'lou, p̃: pa dá:m otr̃:kəm kol̃:ne. T̃: se r̃:če, dá:š an kó:nc mesà:, pa ano klobá:so, pa ano peč̃:co, no pa:rteñ:co, pa t̃:k če napr̃:̃, t̃: so kol̃:ne. Če pa t̃: g'reš kol̃:dvat ok̃:l, t̃: i pa ..., dob̃:š, t̃: so pa dar̃:u. Kukar b dar̃:u poberá:l, 'no, 'jest na ũ:m. T̃: so xod̃:l učà:səx stá:r əldj̃: kol̃:dvat má:l, pa krá:l x̃:djo kol̃:dvat, so 'tut xod̃:l še na Jà:məŋk kol̃:dvat. 'Zei na x̃:djo, u'se i sam̃: po Kr̃:p, rá:itam, na ũ:m pa 'ne, 'no.

(Nace Blaznik, 1993)

Pust

Na pù:sta se mò:re pa, skù:xajo an fê:st kò:s mesà: sú:rga. Pó: pa na pù:sta zvečè:r je pa pojé:dna, pó: se pa tî:st večè:r mò:re u'se pojé:st, 'kar se pojé:, ta drù:k se pa mò:re sprá:ut, drù:g dà:n je pa 'pòst, na pepeuní:co, tò: i pa dó:ns šî:rnaist dnî:. Ta'kqat se pa na smè: 'nəč 'ueč jé:st mesà:, posè:bnə mesà: 'ne, fá:ncou̯t še lox'ka. Tò:k je blò:. Tò:k je blò učá:səx. 'Ze i pa u'se glî:x, 'zei pa gotò:u ... Na ué:m, a 'še 'kei da:ržé: na 'pòst. Po mó:imo mné:n mè:ixnə. Ta mlá:d 'ne, 'no. 'Bəl ta stà:r. Če recí:mo, stá:ršə da:ržé: na 'pòst, da pó:i 'še ta mlá:d na i'do, če pa ... mladî: ldjè: pa na ué:m, če 'še 'kei. [...]

(Nace Blaznik, 1993)

Pirhi

Pí:rxə smo taká:l. Z brè:ga dó:l, z ane ská:lce smo pí:rxə taká:l, pó: pa kè:r je za'deu, tî:st je pí:rx uzè:u, 'no pó:i pa, kè:r jəx je pa 'ueč za'deu, ga i pa mò:gu uotkú:pət, a'ne, tî:st pí:rx, tò:k je blò ... Pa sé:kal smo jəx 'tut, sé:kal, z dná:rjəm, recí:mo, z dî:narjəm, če z zasà:du dî:nar u pí:rx, g z ga tok'lè sé:kou, je biu pí:rx tò:i, če i pa 'uən pá:dlə, i biu pa dî:nar uod gù:ŋga, k je pí:rx dà:u sé:kat. 'Ja to'kə i blə 'tut. [...] Fù:cal smo pa z dná:rjəm, u 'ləft metá:l, pó: pa cè:fra i bla, mò:ž je biu tò:i, cè:fra i bla pa na 'no̯u za mé:tat, da i 'še drù:g, a'ne, k je blə 'ueč əldí: uokò:l. Tò: ix je ane pè:t, al 'pa desè:t ló:xk fù:cal. So nabrà:l pò:uxno pè:st ... pó: i pa na t'la pá:dlə, možjè: so bli tò:i, cè:fre so pa: ... je pa drù:x pó:i, tò:k dó:ux, da i blò u'z'ga kó:nc, pó: pa na 'no̯u.

(Nace Blaznik, 1993)

Maj

Má:jske uečé:rənce so ble, pó: smo pa xodí:l mà:jəŋkouga požè:rat. Tò: i blò žè tá:k, da smo žè má:l u narà:uo xodí:l. Mà:jəŋka. [...] 'Ja, 'tək smo má:l xodí:l, má:l za deklè:təm, má:l, a'ne, smo š'lə k'le po cé:st má:l, pa má:l kle gó:r za Já:rma gó:r, pa 'tək če napré:i, má:l smo... 'mal əlbè:znə se i žè rí:xtal ta'kqat, k je blə žè mal 'bəl toplò:, a'ne. [...] Jà:, mà:jəŋkouga požè:rat, tò:k smo ré:klə, a'ne.

(Nace Blaznik, 1993)

Hiše

U glà:unem so ble, pà:rue bà:ite so ble u'se 'bəl poradá:ne. Lè:s pa žlî:ndra umè:s. Tò:k je blò:. 'Jes ué:m, da mam tá:ko, ot pà:ruga štú:ka, spó:dej je u'sa s ská:l, napré:i gó:r je pa

lè:s, pa žf:ndra umè:s. Tà:, k je bla k'le žf:ndra, k so kouà:l, f:sto žf:ndro so umè:s ... pa meĭ uá:pna umè:s, pa so s f:stmo zidá:l, tò: ĭ bla topló:tna izolá:cija učà:sax, z žf:ndre. Tò:k pa ... pó: so pa u glà:unəm zidá:l že, tà: stolè:tje so pa u glà:unəm, 'kar je blø žè:, zidá:l.

(Nace Blaznik, 1993)

Črna kuhinja

PAR nas je bla učà:s gostf:lina, pret ... stò:pè:desetəm lè:təm ... K'le gó:r, k səm 'jest do'ma, 'no, 'tam spó:dej so imé:l čá:rno kú:xno, k so kú:xal u 'nə. Pó: ĭ biu pa tá:k okən'čək, tok'le nar'jen, pa so dajà:l skò:z jé:st. [...] Tò: so učà:s na uogní:s kú:xal ... PAR nas so še, se še té:te spò:unəm, k je še na ugní:s kú:xala, še nı: blə 'nəč špò:rxè:rou, pre_ctò: lè:təm nı: blə 'nəč špò:rxè:rou, ta'kat so bli zı:dan so bli ... Pó: so pa pa:rs'le 'uən f:ste, k so jəm ré:klə kočř:ja, tá:kle špò:rxè:r je biu, tokò:le dò:ux, podò:ugast, kočř:ja so jəm ré:klə. Pó: so pa 'kar u čá:rnəx kú:xnax kú:xal, na ogní:səx.

(Nace Blaznik, 1993)

Ščurki

Učà:s smo imé:l šú:rke po stá:rəy bā:ĭtax. Pa stenı:ce. Tò: so ble pa u zè:d nó:t. Tò: so pa ponó:č pa:rs'le 'uən. Pó: so te pa glodá:le ponó:č. Tò: ĭ blə tká:ĭ tē: žuał:, pa ušř:, pa ušř: so ble 'tut, glá:une, a'ne, pa bouxè:. Tò: ĭ blə tká:ĭ tē: žuał: učà:sax u Kró:p, pret pè:deset, šè:desetəm lè:təm, da so te mē:ixnə 'mən k požq:rlə ponó:č, rē:s! Tò: nı:s ... Ja, 'neua:rjé:tnə, 'no.

(Nace Blaznik, 1993)

Voda

Stədé:nc, tò: ĭ pa_an tá:k žlè:p, kukar recı:mo, so strè:šnə žlebò:u, ampak je biu lesè:n žlè:p, smo ga 'tud mı: imé:l, trı: smo imé:l, po Grá:bnə dó:l, so bli pret xı:šo, da so xodf:le nó:t žé:nske má:l prà:t, pa prè:x je bla 'tud dó:bra, 'zeĭ nı: dó:bra 'ueč f:sta uó:da, a'ne, k se stranı:ša nó:t, prè:x pa nı: blø ubè:ŋga stranı:ša, so jo še pı:l əldjè:, pa 'kukar je blò:. [...] Žlè:b je biu, 'jest ué:m, k smo še kolešč'ke našf:mal, k səm biu uot'rok, da nam je kolešč'ke gná:l, 'no, kù:kar tá:kle kolò: smo našf:mal, k je kle dó:l pred muzé:jam. Kolò: se ĭ sú:kou ... pó:ĭ smo pa 'še napelá:l tok'le, k je biu mò:st, da ĭ kladu'čək tò:uku. Tá:k kladu'čək je ĭ'mou ... Tò: smo uotró:c dé:lal še pret sè:ndesetəm lè:təm. [...] Na rá:kax so 'tut prà:le. Tò: so 'tut prà:le žé:nske ponauà:t k'le gó:r, k je pred mł:nəm, k'le k je spomenı:k, nó:. [...] Skò:s so ble k'le rá:ke narjé:ne, Isè:ne. Tò:

so xod̩:le žé:nske prà:t. Pa 'naj je bl̩ poz̩:m, al 'pa polé:t. Jà:, tò: so ble, u̩čà:sax so ble pa sr̩ò:te, r̩è:s, so mò:gle u'se uoprá:t na rò:ko, pa u'se por̩:bat na rò:ko. Tò: i bl̩ r̩è:bana! Ò: jè:ì! [...] Gó:r, rec̩:mo, so bli žleb̩:u, tò: i uó:da m̩:m té:kla, kl̩:, k smo pa m̩:, k je biu pa žl̩:bək nar̩'jen, je pa mò:gla d'jat š'kqf sp̩:t, pó: pa nó:t namà:kat, pa t̩:st p'lq̩x je im̩:la, pa žl̩:la je, 'no, t̩:k je bl̩ u̩čà:sax.

(Nace Blaznik, 1993)

Mizar

Tà:le i biu k'le t̩:šlar, 'tqmle Á:žmanoua, tà:le ta u̩:lka x̩:ša, 'ta i biu fà:in t̩:šlar. Je z'nou tá:ke trú:ge dé:lat. Tò: sta bla dvà:, k sta dé:lala mar̩:ške trú:ge. A'dən je tá:ko dé:lou, da se i mò:gu mar'ləč tok'le st̩:sənt, a'dən je pa tá:ke dé:lou, da s kamò:t l̩:žou. Pó: i pa aŋ'kat tà:, uod gù:ŋga, k je slá:be dé:lou, uó:ske, je pa ŋ'kat r̩:kla m̩'nə, še dó:ns se sp̩:unəm, səm biu s'tar ane ó:səmnaist, dev̩:tnaist l̩:t, je r̩:kla, 'dej no t̩: l̩:z u tò:le trú:go, da m v̩:dla, če se r̩:s ma:r'ləč, k je i'mou 'tqm trú:ge nar̩j̩:ne, je r̩:kla, u a'no l̩:s, da m u̩:dla, če r̩:s mò:ra u'kəp d'jat ram̩:na, g ga nó:t dé:nejo. Da səm pr̩:bou. Pa səm r̩:s l̩:gu. Da i ž̩:na u̩:dla, 'no, k so ž̩:no bì:dla, da preó:ske d̩:la, pa n̩: pó:i i'mou tká:i nar̩čn̩:ne, a'ne, kukar b mò:glə b̩:t. 'Ja, t̩:k je bl̩. 'Ja pó:i i u̩:dla, da i r̩:s 'bəl uó:ske dé:lou. Zatò:, gù:n je z'nou r̩:s tok'le, da so ble šir̩:ke, spr̩:dej pa uó:ske, dé:lat. R̩:s tá:ke, tò: i biu tà:le, k je u 'tələ ta u̩:lk x̩:š, ta b̩:l, 'koj k'le d̩:l, u 'tələ ta u̩:lk x̩:š. Tò: i biu ta prà:u t̩:šlar, l̩:p, f̩:st t̩:šlar. Û:n je biu pa 'tut t̩:šlar, ampak n̩: z'nou d'ga nar'dət, a'ne, tá:ke mod̩:le j i'mou, t̩:k je bl̩.

(Nace Blaznik, 1993)

Obutev

Kó:že smo né:slə predá:t. Če s jo pa uó:tu djá:t u st'roj, s jo pa mò:gu u Rad̩:lco né:st. Da z dob̩:u pó:i nazá:i k̩:žo. Ustroj̩:l so jo. Ustr̩:jena k̩:ža i bla pó:i. Tò: smo jo pó:i n̩:cal za c̩:kla. C̩:kla so dé:lal s t̩:ste k̩:že. A'ne, se u̩čà:s smo sam̩: c̩:kla nos̩:l, 'nəč č̩:uou ... Č̩:ule smo sam̩: im̩:l za u ned̩:ləx, za x má:š. Pó: s jəx pa mò:gu d̩:l d'jat. [...] Pa kal̩:šne. Tò: so bli pa u̩čà:sax, z djà:u na č̩:uəl gó:r 'še no r̩:č, da n̩:z biu, kukar kal̩:šne so r̩:klə, da n̩:z biu m̩:kar pod n̩:ge, rec̩:mo, slá:be č̩:ule s i'mou, s pa 'še kal̩:šne djà:u gó:r. Se na u̩:m, a so 'še, a 'ne. K səm biu 'jest ml̩:t, so b'le. 'Jest u̩:m, da səm jəx še i'mou. [...] Nauà:dne č̩:ule s i'mou, pa gal̩:šne gó:r za poz̩:m, a'ne. N̩: bl̩ tká:i g̩:žar̩ou pa uz'ga. K̩:r n̩: 'mou [...] T̩:ste gal̩:šne so ble 'bəl poc̩:n, pa s 'kar na nauà:dne č̩:ule gó:r natakn̩:u, pa s xó:du, da n̩:z biu 'nəč m̩:kar pod n̩:ge. Tò: i bl̩ za tò:.

(Nace Blaznik, 1993)

Skrbi

Popò:une je ma:rbí:t mal 'bəl cà:jt, b bla uó:na žę pomí:la, pó: i mal 'bəl f'ręj, a'ne, k nı:ma 'ueč tó:k dé:la. Zapò:una ma pa kú:xo pa 'uše sò:rte, 'no, se ste vı:dlə, kú:lk je blə dó:ns əldı:, a ste vı:dlə ldı:, k so bli gó:r, 'no? Je blə u'se zasè:den, tó:g da so ré:klə, pęj'də! Da na dę:lam dré:na domà:, 'no, a'ne da. 'Jes_səm prè:x tò: u'se sà:m dę:lou, tò: səm 'jes_sà:m prè:x dę:lou pè:deset lèt. Pó: səm pa aŋ'kat nę:kęj falı:u, pó: səm ré:ku, 'zej pa ná:m 'ueč. 'Ze j pa ĩ:go preuzè:u, 'ze j pa 'še ĩ:gota zadé:l u pétək ... pa 'le mę:ixnə, 'no, tó:g da u bò:lnic je [...] 'No, 'sej 'jes_səm biu ućé:re j pər nə'mo, pa i biu žę 'kər. Dó:ns je biu žę na no'gax. [...] Je 'şou, se i 'şou sà:m k zdraunı:kə, i biu, u četá:rtək zvečë:r ga i pər sà:rc zbà:dal, i ré:ku, zjú:tręj g'rem 'jest 'koj ... pó: i pa še'le upò:une 'şou, dọ:xtarca ga i pa ta'koj u bò:lnico poslà:la, i pa mę:ixnə infà:rkta i'mou ... 'Jes_səm biu u nedé:lo pər ne'mo, je še bı:u pa:rkłó:plen na tı:stəx aparà:təx, k poslú:şajo, kokó: dè:la, a'ne ... Dó:ns je biu pa žè:, je pa /.../ klicà:la dọ:xtarja, je pa žè: sà:m pa:rşou x telefõ:nə. Tò: se prà:u, da i 'zej žę bò:l, a'ne.

(Nace Blaznik, 1994)

Ješprenj

Mó:i s'tar ó:ča i biu, stà:rčək, flé:tən čló:uk, ampak mo i 'tud žé:na na porò:d umə:rla, da i mó:ja má:ma pó:i, pó: i pa ..., je bla pa bá:pca uó:na pó:i, tı:sta, otró:ke nosè:la ... Pó: i pa pa:rpuđ'vou, eŋ'kat, en svét telè:s je biu, a'ne, prá:zəŋk, je ré:ku, i pa skú:xou ano sklé:do jé:šprena, a'ne, jé:špren, tá:ka ĩ:unata sklé:da, je ré:ku, səm ga pa nę:su na mı:zo, m je pa sré:d xı:še pá:dlə u'se na t'la ... jé:špren pa u'se s'kəp se i stó:uklə ... da še tı:zdga jé:šprena nı: blə, tá:ka ré:ušna i bla ... Pó: i bla pa tı:sta negó:ua žé:na je bla, stà:rca smo i ré:klə, pó: i pa mó:i b'rat, 'zej če nı:s 'kęj pojé:du, tá:žga, a'ne, če i dá:la, se i bla dó:bra, tò: smo xodı:l, da i dá:la 'kašən k'rux pa tò:le ... Pó: i biu pa n mó:i b'rat, pa na ué:m kogá:, da nı: mó:gu tı:zdga, fa:ržó:louç se i ré:klə, tà:le fa:ržó:louç skú:xan pa korù:zən zdrò:b nót zakù:xan [...] al 'pa mó:ka ... Pó: ga pa nı: mó:gu pojé:st, se jo i pa bá:uu, ga i pa u uá:ržet dà:u. Pó: i pa pa:rşou s tı:stmo uá:rštam domı:, pa na ué:m, zakogá: ga nı: jé:du.

(Mihaela Blaznik, 1995)

Birma

M.: A us'te, kokó: i bló:. 'Jest nı:səm mé:la še ... bó:tra 'nəč ... Pó: pa prà:u tà:le ta drù:ga má:ma, 'no ... Da i anà:, anà: i verı:šce prodá:jala k'le za bı:rmo. Pó: i pa nę:k izrazı:la žé:ljo, da b bla anà: a'nə rá:t ... bı:rmo uezà:la. Pó: sva pa š'le s sę:stro, k je anà: ré:kla, ká:m je š'la, u ano xı:šo, jo pa žę nı: bló:. Jo pa nı: b'lo u 'tist xı:š žę. Je pa

rɛ:kla ana gospá:, k je bla z Lublá:ne k'le na ùbè:sk, je rɛ:kla, za'ko pa jo í:šete. 'Jes sɔm rɛ:kla, ə, da i izrazì:la žé:ljo, da b an'mo rá:da bè:rmo vezà:la, 'jest pa še nì:mam bó:tre ... Pó: i pa rɛ:kla 'tɔm ana domačè:ŋka, ò:x, je rɛ:kla, tò: i ana rɛ:va... ò:x, je rɛ:kla, pó:i d bɔ pa ná:ša, a'ne, ná:ša bɔ té:b zavezà:la ... Pó: so m pa rɛ:s 'koj pomé:rlɛ oblè:ko ... od nó:g do glá:ve, pa 'še no ùblè:ko pó:i ... (kašlja)

N.: 'Ko pa se t tó:k zalè:tje? Tò: se bɔ ù'se šlì:šal.

M.: Pó: i bla pa bè:rma, a'ne ... Pó:i ta'kɔt je pa zmè:rɔm pò:uxnə smə'na, a'ne, štá:ntjə, smo rɛ:klə, š'tɔnt ... 'Zɛj sɔm pa samò: čakà:la, gdá:i me bɔ, tá:k obiçà:i, da i bó:tra bè:rmanjko pelà:la na s'mən ... Mə'nə i pa ù'se pɔrɛ:sla z Lublá:ne ... tá:ke pecí:u, 'jax, 'bəl pecí:u še tkò: ... 'Jes sɔm pa samò: tò: čakà:la, da me bɔ na s'tɔnt pelà:la, da b 'jest pokazà:la žò:go. [...] Me pa nì: 'nəç pelà:la! 'Jest pa scá:gana! Nì: blɔ žò:ge! Sevè:da, a'ne ... 'jest pa nad á:ta, a'ne, da mə xpè:te žò:go... Á:ta pa: »'Dej mè:r, a'ne,« i rɛ:ku, se ù'ste, nì: blɔ ... 'Jes samò: ù'kal štá:ntɔj xó:dəm, pa tì:ste žò:ge ogledù:jem. Popò:une je š'lə na ští:r, so pa začè:l štá:nte posprá:ulat, 'jes pa žò:ge 'ne! 'Jes 'še ŋkɔt g'rem x á:t, prà:uəm: »Dè:ite mə žò:go kú:pət ...« So rɛ:klə: »'Dej mə žè mè:r, a'ne, od žò:ge, 'se t jo tré:ba ni ...« 'Ja 'jes sɔm tó:k dó:ux pó:i še, k je ta zà:dna s'tɔnt posprá:ula, sɔm 'še ŋkɔt leté:la do á:ta, nì: blɔ 'nəç. Zveçè:r sɔm imé:la ùroç:no! [...] Pó: me i pa vé:du á:ta. M je pa še tì:st veçè:r dà:u štì:rdeset, 'nəç na vé:m, kogá: i blɔ ...

N.: Dinà:rjɔj.

M.: Štì:rdeset dè:n, da sva š'le s sé:stro drù:g dà:n na Dobrà:uɔ po žò:go. [...] Tò: i blɔ ta'kɔt 'veç, k pa če ma dó:ns à:uto! ... 'Ja, tò: se tokò: spò:unəm, pa bla, ves'te, da bla vé:dla, da b jo m bla xpè:la, ampak rɛ:çt pa nì:səm ù:pala.

N.: M'nə pa nì: uɔ'ben 'nəç 'ne naprá:uu, 'nəç. Me je od, od uó:ča b'rɔt m je ué:zɔj, 'tale só:set k'le gó:r ... Sɔj pa 'tut š'la ... po po bè:rɔm ... mem štá:ntɔj, 'tud ane rɛ: mə nì: kú:pu, 'mal pəškò:tkɔj so imé:l gó:r, m je dà:u, pa na ué:m ... mè:ixnə pó:i ... 'tista žè:na negò:ua m je dá:la, tó:k pa obè:ne rɛ:, pa naprá:uu me tì:d nì: 'nəç ... tò: j u'se uó:ča kú:pu ... Še dó:ns ué:m, 'jest sɔm 'šɔj, k je bla ana sorò:dnica, j imé:la targoué:no 'tɔmle dó:l, je pa rɛ:ku á:ta, pɛj'də pa dó:l 'mal zbɛ:r an blagò:, da i pó:l narɛ:du, k je biɔ an žnì:dar k'le, po mé:r mə. Sɔm pa 'šɔj pa blagò: zbrá:u, sɔm ga pa:rɛ:su domú:, i biɔ pa predrà:k pa prelè:p. Je rɛ:ku, za tá:kele nì: tá:kle blagò:. Pó: i pa nazá:i nè:su, je pa pa:rɛ:su tá:ifəlcá:ik.

M.: 'Ej, jè:žəš!

N.: Tá:ifəlcá:ik.

M.: Ó:, ta 'nejslá:pšə blagò:!

N.: Ta 'nejslá:pšə blagò:, pa 'tɔ i 'tɔk mó:čən.

M.: Tɔrdò:, pa tɔrdò:!

N.: 'Kukar 'kukar šk'ò:rne stojì:, k maš xlá:če narjé:ne, čì:st šk'ò:rne, tò:k. Je rɛ:ku, tò: i, tá:kle i zà:te, g boš lé:toj pa tɔ:rgɔj ga, da m jo ná:uš 'koj stá:rgɔj ... 'Ja, tó:k je blò: ... Pó: sɔm pa tì:st g'vɔnt i'mɔj za bè:rmo, žá:lostən sɔm biɔ, 'ne, drù:k so bli tó:k naštè:man, 'jes sɔm pa ... Pa sɔm ga dó:uɔg nó:su, dó:uk sɔm nó:su 'tist g'vɔnt ... Ja 'nəç, tok'le i blò:, ja tá:k pomà:ŋkɔj je biɔ, pomà:ŋkɔj ... Nì: i'mɔj 'ne uó:ča dná:rja, pa 'ne gù:n gotó:u nì: i'mɔj dná:rja, 'ne, gù:n 'tut, 'tɔk, b'rɔt je biɔ, 'no ... Se na ué:m, kokò:

ĩ bló:, a ĩ á:ta gù:nmo ǔé:zou, 'nəč na ǔé:m, kokó: ĩ mó:glə tò: bét, 'nəč na ǔé:m, a ĩ blə 'kar tó:k nar'jen, da sta usà:k só:iga naprá:ula, pa obè:nmo 'nəč dà:ǔ obè:nmo, 'no, tó:k je bló:, na tà: nač:n ... Ja 'no ...

(Nace in Mihaela Blaznik, 1995)

Frcanje fižola

N.: 'Jest se spò:unəm, 'jest səm tká:ĩ fa:ržò:la nafǔ:rou, da səm ga n tá:kle lon'čək djà:ǔ pa skú:xou. Recí:mo, 'zɛĩ ana rè:č prè:de na tlà:, da ĩ pá:de, se 'tɔk usà:kmo grà:uža, da zalčĩ: al 'pa ǔ smetè: dè:ne. 'Jest səm ga pa ǔ lon'čək skú:xou, pa s tá:kəm lú:štam pojè:du ... 'no, pa səm še dó:ns na svè:t.

M.: 'Ja, z ga pa jà: 'keĩ oprà:ǔ!

N.: 'Nəč, 'prou 'nəč!

M.: 'Nəč!

N.: U lon'čək səm ga djà:ǔ, u lon'čək səm ga djà:ǔ pa skú:xou səm ga pa pojè:du ... 'Tɔk, še dó:ns se spò:unəm, pa to'kə se m je, tó:k je biǔ dó:bar, da ... bò:l k pa dó:ns na ǔé:m ké:r mesò: ... 'No, tɔk 'tɔk səm biǔ zarè:s lá:čən, a'ne. Tò:, tò: so tá:ke čù:dne rčĩ:, da, 'ja tò: b na mó:gu ǔarjè:t, 'no! Da smo t̃:zdga fa:ržò:lčka, v'sak fa:ržò:lčək, k səm ga nafǔ:rou, al 'pa, če z ga na t'ləx pobrà:ǔ, a'ne, tò: ní: blə 'tɔk à:kləx, smo ĩmè:l fa:ržò:lčke, anì: 'ueč, anì: 'mən, pa s jix pobé:rou 'tut po t'ləx, če ĩ ké:rmu z uá:ršta pà:du pa: ... Tò: səm 'jest 'kar skú:xou pó:ĩ ...

(Nace in Mihaela Blaznik, 1995)

Potovka

N.: K'le gó:r je bla ana pò:touka. Je xodè:la usà:k tè:dən dvà:kat u Radò:lco po arcnè:je. Je k'le ĩ dó:xtar je recè:pte dé:lou, pó: ĩ pa 'kar dó:xtar jəx tokò:le na kù:pəc dé:uou, pó: ĩ pa š'la uó:na dó:l pò:ne, pó:ĩ drù:ɣ dà:n je pa š'la u Radò:lco po arcnè:je. 'Jest səm pa xó:du uelè:kká:tou za ǔšè:sa x dó:xtarjə, səm pa z nó: xó:du. Səm jə pa še pomá:goou, s kó:šam je š'la, 'kɔš né:st. Pó: sva pa ta pà:ru ǔ Ká:mənə Goré:c ostá:la, sva 'kɔkšən glà:žək al 'pa 'kɔkšən čà:ĩčək dobè:la, pa má:l krù:xka, pó: sva dobè:la par P̃:žə, je bla tá:ka par P̃:žə bogat̃:ja [...] sva dobè:la kò:s krù:xa pa n g'ləš mó:šta usà:k. Jè:ĩš, kokó: ĩ blə tò: dó:brə, da p t̃: vé:dla, jè:ĩš, kokó: ... Pó: sva pa š'la, má:t je xodè:la, je po oprà:ǔkəx š'la, je ǔse oprá:ula. 'Tud na sodnè:jo ĩ š'la, al 'pa na daukarè:jo, al 'pa 'kar ĩ je gdò: pa:rnè:su, j ǔse ó:na oprá:ula, 'no, da ĩ ... pa arcnè:je...

M.: Pa tá:kale žení:ca ĩ bla!

N.: Tá:ka mè:ixna žení:ca. So ré:klə, da ĩ tká:ĩ pò:tou nardé:la, da bla dvà:kat u Amè:rigo pa nazà:ĩ pa:rš'la pè:s! [...] Tokò: so ǔ komè:ĩ ré:klə. Ja 'no, cè:ǔ žiǔl'é:ne! Pa so ĩ dajà:l u an targoué:n nó:t, je ĩmè:la sè:na k'le, k je 'rɔt žgan'če p̃:ǔ, usà:g dà:n, usà:g bà:rt

so i dà:l ano tá:kole plò:šco žga'na, al 'pa rù:ma, da mo i pa:rné:sla, al 'pa zà:se u čà:i je imé:la. Tò: so i šé:ŋkal. Tò: so jo 'tòk rá:d imé:l, pa je gospá: jəm dovol̄:la, ana gospá: i bla, je bla šè:finja ot t̄:ste targoū:ne, ù:n so bli pa 'le: pomočn̄:kə, 'no. Pa je dovol̄:la, da so jə ušà:k 'bart naš̄:mal 'mei pjá:čce ... Če i pa 'kei za jé:st še dob̄:la, je pa kramp̄:r u smá:rkoūco zaū:la, pa domú: ga pa:rné:sla, pa pogré:la, pa pojé:dla.

M.: Tέ:nstan kramp̄:r.

N.: Pa i gl̄:x tók žvé:la devè:deset lè:t. Tέ:nstan kramp̄:r ...

M.: Ò:x, má:t pa n̄: bla tká:i, 'no ja.

N.: 'No, deū:tanó:səmdeset je pa b'la.

M.: 'Ja, Ró:gloūa má:t.

N.: Ró:gloūa má:t smo i ré:klə, 'ja, k je bla stá:ra, pa tá:ka mē:ičkna žen̄:ca i bla, ué:š, tò: jo i pa tò:k flé:tnə š'la, 'kukar ...

(Nace in Mihaela Blaznik, 1995)

Becek

N.: 'Jest se spò:unəm, a'dən je zmè:rej kozè: i'mou, kozè: i pà:su. Pó: smo mo pa zmè:rej nagajá:l od dè:leč, bè: smo dè:lal nad n̄:m, a'ne. Biu je pa s'tar tók, k səm 'zei 'jest, ampak 'bal onemó:gu. Xud̄:č, aŋ'krat səm pa 'jest 'šou 'kle po bré:g gó:r u cè:rku. Səm pa 'tud ré:ku, 'ze mo m pa 'tud ré:ku, k je 'uon je dó:l 'šou, 'jest pa gó:r. Mi i pa prè:x uš'lə, prè:dən je 'uon 'šou mem me'ne. Me i pa tók za ušé:sa pa:rjè:u pa zgrá:bu, i ré:ku, 'ze uš pa ué:du bè:. Pa me i tók zu'xou pó:i, əŋkò:l 'ueč mo n̄:səm ù:pou ...

M.: Pó: smo mo pa prá:ulə Bè:cək.

N.: Bè:cək so mo prá:ulə, 'ja. Ja, Bè:cək so mo prá:ulə, 'ja.

M.: K je kozè: i'mou.

(Nace in Mihaela Blaznik, 1995)

Prva svetovna vojna

N.: Ja, 'jest se pa 'najbəl spò:unəm, k səm biu šè:st lè:t s'tar, səm xó:du s kà:ŋgəlco po maná:žo, k'le dó:l, k je 'zei Ū:ko. 'Tam, k je 'zei cè:u Ū:ko, i bla ana ló:pa, 'tam so pa soūdà:tjə bli, pa kú:xno so imé:l 'tam. Səm pa xó:du s kà:ŋgəlco, če i 'kei ostá:l, pa so m zmè:rej má:l dá:l. A ué:š tò:! Tò: i blə, ja rē:s, to'kə flé:tnə i'tə ... Sá:m kà:ŋgəlco səm uzè:u, pa səm 'šou pa səm dob̄:u ...

M.: Tò: so k'le čè:s xod̄:l, a'ne, na frò:nto.

N.: Aŋ'krat so pa:rš'lə k'le čè:z, a'ne, ane dvè:sto ix je pa:rš'lə, pó: so pa k'le tabor̄:l ... Po mó:jmu mné:n so bli ane ... n tē:dən al 'pa š̄:rnaišt dn̄:. So imé:l kó:ne so imé:l 'səm pa 'če, stanvá:l so pa po x̄:šax. [...] 'Tòk da ..., pa 'jest ué:m, k je biu par 'nas, en fē:st je

biu, tá:k, je m'ne tok'le pa:rjè:u, pa skoz uó:kən me i pomò:lu ..., 'jest səm ré:ku, 'zèj me bə spù:stu, me bə, 'kar u'bəu se bəm ... Na ué:m, zakogá: me i 'uan pomò:lu.

M.: Ja 'kar tó:k za xè:c.

N.: Za xè:c ... Gó:r je pa má:l, na ué:m, a nî: té:to št'mou.

M.: Sevè:da, se i ...

N.: 'No, se i pó:i še enġa uotró:ka narè:du jə ... Tî:stəx št:rnaist dnî: ... A jə i pó:i umá:rla, ano pù:nčko i mé:la. Pó:jə i pa umá:rla. Edî:n tî:sto i mé:la.

M.: Pa še tî:sta je ...

N.: Tó:k je bló: ... À:, ta'kət je bló 'tut po só:je, nó:. Pa ué:m, k smo xodé:l k'lè, k je biu konzù:m, pó:i k je blə xmá:l uó:jske kó:nc, k so tî:ste kè:štce imé:l, pa ma:rmolà:do nó:t. K so η'kət tî:sto ma:rmolà:do predà:l, so pa 'təm pod uó:rx kè:štce metá:l, smo ix pa xodé:l tok'le lî:zat, okəl krá:ja i blə še nò:t, pa jé:dlə. Pò:uxnə uosá:.

M.: Pa pò:uxnə uosá:, tò: se pa 'jest 'tut spò:unəm.

N.: A ué:š, da s ta pà:ru mò:gu uosè: spo'dət, da s mó:gu tî: 'ke.

M.: 'Ne, se s 'kar z uó:sam u'red gló:dou.

(Nace in Mihaela Blaznik, 1995)

Druga svetovna vojna

N.: Jà:, med uó:ino i blə γdò: p'rouzap'rou med uó:ino, a'ne, tò: i blə ... 'kar napré:i so ldí: poberá:l, 'no, 'jes səm i'mou sré:čo, 'no, se so me 'tud, ane dvà:kat so me uzè:l partizà:n, pa so me x sré:č spù:stlə ... dargà:č so pa u'se pobrà:l ... tò: ué:m, k smo xodé:l 'vən. [...] Aη'kət, a se tə spò:unəš, k sta pa:rš'la k'lè dvà: pò:me ... dvà:. A'dən je biu še Krò:par, sò:set k'lè gó:r. 'Zè i um'rou, pret pred enmo mè:scəm.

M.: A Jò:ža?

N.: 'Ne, Starouè:rskə Frá:ncəl, a se ga na spò:unəš? Pa n tî:i je biu, k sta pa:rš'la pò:me ... Má:l səm se upè:rou, da biu 'šou, pó: səm pa 'le 'šou. K'le dó:l so par šò:l, je bla ana gost:lina, so nas pa gó:r jemà:l. Je pa 'tud biu an 'nəš člò:uk, an Krò:par, je pa pî:sou, kogá: sə po poklî:cu pa tò: pa ù:n, pó: səm mo pa poué:dou, da səm bò:un, i ré:ku, 'se səm 'jes 'tut, pa mò:rəm bî:t. 'Ja, 'ka pa səm pó:i uó:tu. Pó: i pa 'le biu a'dən, ta uè:š, k je biu, ta 'naiiūš k je biu, səm mo pa poué:dou, kokò: səm zarad ušé:s, 'jes səm biu žè m'ləd glù:x, a'ne, uod mlà:dga səm biu 'jez žè glù:x. Səm mo pa poué:dou, kokò:, pó: sta pa š'la z Dobrà:ue, pa Xù:go i biu, samò: tî: ga na poznà:š ... Tò: i biu Dobrà:uc, Xù:go, se i pó:i obé:su a ko'ga, ta pà:rúkrat je 'šou pot ... ulà:k, a kokò:, ga nî: ...

M.: Al 'pa i le pó:i 'šou!

N.: Al 'pa i le pó:i pod ulà:k 'šou, da se i ta pà:rúkat obé:su, so ga reš'íl, pó: i pa pod ulà:k 'šou. Tó:k je bló, da i sà:m uzè:u žiulé:ne. [...] Se i biu 'koj k'lè do'ma, na Srè:dno Dobrà:u, Čarú:čou je biu [...].

M.: Ja tó:čnə, dvè: žé:nske sta ble, rá:itam.

N.: 'Se so žę t̃:ste žę:ñske ũ'se ũmà:rle ... Pó: ĩ pa t̃:st člò:ũk, sta pa š'la, 'jes s̃m pa r̃é:ku, s̃m t̃ó:k 'z̃ęj nar̃è:du, ñó:t m je zapiská:l z uš̃é:s, tkò: obè:ñmu na zap̃í:ska, a me zast̃ò:p̃áš, obè:ñmo ne, če ñí:ma b̃ò:b̃añcke p̃ò:čene. Pó: sta pa š'la ñó:t, u kà:m̃ro, so r̃é:kl̃a, k je bla tok'le ñó:t kà:m̃ra, ancà:ĩt s̃m 'jes stá:ũu 't̃qm ... pa pr̃í:det̃a 'ũn, m je pa r̃é:ku, toũà:rš, t̃: pa 'kar dom̃: 'pej, pa tká:ĩ se pozdrá:ũ, da ũž d̃é:l̃oũ ló:xk, pa s̃m biũ f̃r̃ej, ka'ne ... Pa, 'ja, pa t̃:st, ja 'no, ãŋkò:l 'ueč ga ñí:s̃m ũé:du t̃:zdga čloũé:ka p̃ó:l ãŋkò:l 'ueč. [...] Ta'k̃qt me ĩ r̃é:šũ t̃:st člò:ũk, dargà:č b biũ pa m̃ò:gu ĩ't̃a. Na ũé:m, ká:m so ĩx gná:l, na Prim̃ò:rsk̃a. [...] Jà:, pó: so j̃ax ugná:l ũ'se, 'kar je bl̃o tá:gga, da ĩ biũ spos̃ó:b̃an, ũ'se se ĩ, ũ'se ĩ š'l̃a. T̃ò: ob̃è:ŋga ..., 'jest s̃m xó:du ... po Kr̃ó:p, t̃ò: ĩ bl̃o m̃é:ĩx̃an tá:k̃ax, da ñí: biũ uz̃è:t, so bli še 'b̃al inval̃í:t, k pa 'jes, sam̃ò: ũé:du pa šl̃í:š̃oũ je pa:. Dargà:č so bli pa 'tut ũ'se s̃ò:rte kr̃í:p̃alña, pa so ũ'se uz̃è:l, pa 'če ũl̃é:kl̃a ... Pó: so pa añè: pá:dl̃a, añè: so parš'l̃a nazá:ĩ, ũl̃é:k jix je pá:dl̃a ...

(Nace in Mihaela Blaznik, 1995)

Hajka

Al 'pa, k s̃m u Krá:n d̃é:l̃oũ, s̃m pa 'š̃oũ an ũeč̃è:r [...] smo se pa zmeñí:l, je biũ pa a'd̃an 'tud ot k'le, s Kr̃ó:pe, ĩ biũ par an'mo na stanṽà:n ... 't̃qm k so kr̃í:ž̃a tarj̃è:, na Galúá:rij so r̃é:kl̃a, a kok̃ó:, Galúá:rja, a'ne ... S̃m pa 'š̃oũ 'če, da smo kuartá:l ũ'so ñò:č, smo pa kuartá:l do é:ne poñò:č, tar̃ò:k! Če ũb é:n s̃m pa 'jest 'š̃oũ, pa polic̃è:ĩska! Pa ũot 't̃qm pa do gó:r! Da s̃m sr̃è:č̃oũ na c̃é:st, k je mem me'ne se s kol̃é:sam pé:l̃oũ partiz̃à:n! A me zast̃ò:p̃áš? Pa ũboro'žen! Pa pr̃í:dem do d̃ò:ma, je bl̃a ũ'se zakl̃é:nen, lú:č je bla še par gospod̃í:n, na ũó:k̃an pot̃à:rkam, je pa parš'la, ĩ r̃é:kla, č̃é: pa ste bl̃í:ž? Gl̃í:x 'z̃ęj so m uz̃è:l dvà: s̃í:na, gl̃í:x 'kar! Pa 'še dvà:, k je bla, t̃ò: ĩ bla ũel̃é:ka st̃à:ũba, so bli, stanṽá:l so ñó:t. Je r̃é:kla, š̃t̃í:r so 'z̃ęj uz̃è:l k'le z ná:žga, z ná:še x̃í:še ... 'Ja, s̃m r̃é:ku, 'jest s̃m biũ d̃ó:l. Pó: pa ñí:s̃m ũé:du, kogá: b nar̃è:du, l̃é:žat s̃m 'š̃oũ, s̃m r̃é:ku, 'z̃ęj, ta'k̃qt so se p̃ó:ĩ ž̃e rasxà:ĩkal, a'ne, rašš'l̃a. K je bla ú:ra é:no poñò:č. Pó: s̃m pa 'jez dr̃ũ:x dà:n d̃é:lat 'š̃oũ, pó: pa 'jes ñí:s̃m ũ:p̃oũ 'ueč gó:r stan'vat. S̃m r̃é:ku, 'z̃ęj me ũjo gũí:šña, a'd̃an me bo zat̃ò:žũ, tà: pa tà: ĩ pa ũos'toũ. S̃m pa 'š̃oũ 'če na f̃á:barko za stanṽà:ne dr̃ũ:k, s̃m pa dob̃í:ũ dr̃ũ:k stanṽà:ne, u Krá:n, čez m̃ò:st, k je biũ ũčà:s̃ax Ŭ:nion, ana gost̃í:l̃na tá:ka, sp̃ó:dej je bl̃ó: ... ane tr̃è:deset p̃ò:st̃al je bl̃a ñó:t. Pó: s̃m pa 'š̃oũ, s̃m pa čez pop̃ò:ũne, k je bl̃a š̃í:x̃ta kó:nc, pl̃è:ũanco ñé:su čez 'ũas, 't̃qm čes čez 'ũas Straž̃í:še, da s̃m ane tr̃è:kat 'š̃oũ, da s̃m 'tist, mó:jo r̃ó:bo poñò:su d̃ó:l, pó: s̃m pa 't̃qm b̃í:ũoũ 't̃ok d̃ó:ũx, dok'ler ñí:s̃m dom̃í: parš̃oũ nazá:ĩ. [...] T̃ò:k da s̃m jo ta'k̃qt sr̃é:č̃ña zṽò:zu, da me ñí:so ta'k̃qt uz̃è:l, kok̃ó: bl̃a ta'k̃qt reg̃è:ral, a b me bli sp̃ũ:stl̃a, a me na bl̃í:. ũ'se so pobr̃à:l, 'kar je bl̃o tá:žga, ũ'se ũ Straž̃í:š, 'ũas Straž̃í:še.

(Nace Blaznik, 1995)

Skrivališče

'Jest səm 'tud i'mou tɑ:kole lù:kno, par ta stɑ:rmo špò:rxer, k je biu zı:dan. Pó: səm pa med uoıskó: narè:du, da səm se sk'rou nó:t. Pərmè:ıdù:š! Tá:ka mè:ıxna lù:kna ı bla, pa səm zlè:zu nó:t, k so parš'lə, xodı:ča, anı: so parš'lə, ta bè:l, al 'pa Né:mc, k so mó:ške pobrà:l ... Aı'kət je za pè:t mənù:t mà:ıkal, 'ne pè:t mənù:t, dvè: mənù:t, da b biu se sk'rou, b me na bı: dobè:l, tó:k səm pa mò:gu ı'tə ı Lublá:no, desè:t dnı: ı je'rest. Dó:l so nas gnà:l, 'ja ... kukar bandı:te. Kot bandı:te. Ó:x, partezà:ne s ponó:č uı:du, podnè:ı 'nəč. Podnè:ı so bli samò: ta bè:l pa ... Ta bè:l so bli naselè:n, [...] ampak gù:ne ta bè:le s uı:du, k so parš'lə podnè:ı. Partezà:ne pa nı:s uı:du, ponó:č, zıečè:r, tó:k jıx 'jest podnè:ı mè:ıxna ké:rkət səm ké:rğa uı:du, 'kaksəıga Starouè:rca, k je 'şou od kó:d, drù:ıga pa nı:səm 'jest uı:du.

(Nace Blaznik, 1995)

Na veliki šmaren

Bom pouè:doı, kogá: səm pret štı:rənpè:desetəm lè:təm dožı:ıu, k səm u Krá:n dé:lou, par Nè:mcəx smo dé:lal za fà:ı é:na pa za fà:ı duè:, za eroplà:ne dé:le. Pó: səm pa na ué:lk šmá:rən plá:ıga narè:du, da nı:səm 'şou dé:lat. Pó: m je pa an Krò:par stqr ré:ku, je ré:ku:

»'Nace, té:be ujo jù:trə ı Bè:gne poslá:l, da ış zapà:rt zatò:.«

»'Ja,« səm ré:ku, »'ja, če me bò:jo, me pa bò:jo.«

Pó: səm pa drù:ı dā:n 'şou dé:lat na suèdga Rò:ka, 'koi k skoz urá:ta stò:pəm, je žè: má:ıstar dé:lou:

»'Peı 'səm, 'peı 'səm.«

Pó: me ı pa ulé:ku ı pisà:rno, 'təm so pa zdé:l tqrjè: gospò:də. A'dən je biu tà:rd Nè:mc, ta drù:x je biu Sloué:nc, k je zınoı nè:mškə pa sloué:nskə, pa 'še n drù:x je biu zrà:ıən, pa mò:ı mò:ıstqr. Pó: so me pa fı:rgè:ral, so ré:klə, če səm biu par bandı:təx.

»Já:« səm ré:ku, »ı bandı:təm pa 'jes 'nəč na xó:dəm.« Səm ré:ku: »A ış'te, kogá: je. Mı: mamó tɑ:ko ué:ro, pa tɑ:k prá:zəık 'tale dá:n, da so še ká:če po drauè:səx,« səm ré:ku, »səm pa zatò: do'ma uos'tou.«

'No, pó: so se pa má:l spoglé:dal tı:st možjé: med zbò:ı, so pa ré:klə:

»Štı:r uı:re smo uottá:rgal ıot šı:xta, za štrá:fəıgo, k te nı: blò:«

Pó: sıa pa z má:ıstram š'la 'ıən, pó: m je pa má:ıstar cè:ı şı:xt zapı:sou, da nı:səm biu 'nəč na zgı:p, če səm biu p'rou do'ma.

(Nace Blaznik, 1998)

Tito v Kropi

N.: T̃:to i paʀʃou! Pó: i pa ta pà:ru 'šou u Plá:men. Je fá:barko preglé:dou, pó: ... se še sl̃:ka mò:re ñ:č bí:t, gotó:u jo ma muzé:i. Pó: smo se pa pret f̃a:barko sl̃:kal, pó: i pa 'šou po KRó:p, m̃:slāš, da i pó:i u Ū:ko 'tut še 'šou? A i 'šou? Na ué:m pa 'ne dó:br̃.

M.: Na ué:m, 'jes se na spò:uñm, na spò:uñm, vé:m še, da i biu k'le, sá:m ...

N.: Za Ū:ko na ué:m dó:br̃ ... Tò: pa ué:m, da i 'šou, k'le dó:l ga i pa sprejè:u 'tale 'naš só:set, k je biu ta'k̃at že z'l̃ā s't̃ar. Pa ana stá:ra, ana stá:ra sosè:da i bla k'le gó:r, je pa 'tut šla do ñ:ga, jo pa ñ:so pù:stl̃ā, so jo uodriúá:l. T̃:to i pa ré:ku, p̃st̃:te žeñ:co x mé:n. Pó: i pa žeñ:ca š'la do ñ:ga, i pa r̃:kla, gospò:t, bé:uga krù:xka! Je biu samò: ta'k̃at tà:, sà:m tá:k k'r̃ax je biu, pá:cast, s'l̃ap. Je ré:ku, má:mca, xl̃:ba b̃ò: b̃ò: b̃ò: xl̃:ba, je ré:ku T̃:to ta'k̃at. Tok'le i ré:ku T̃:to. Pa i, a'ne, 't̃ā jo ñ:so uó:tl̃ā ps't̃at, t̃:ste, k so bli naukò:l tá:k, da b ... uó:na i pa 'kar r̃:nla, pa i pa:r̃š'la do ñ:ga.

(Nace in Mihaela Blaznik, 1995)

Kako sem sokoliča ujel

N.: 'Ja 'ja ... k s̃am skó:la uje:u, 'ne, k je gù:n, k mā i narò:ču, an Jerá:ša Gà:brijel ... i ré:ku, 'kadar, aŋ'k̃at m aŋga skolí:ča uje:m, je ré:ku ... S̃am ga pa r̃:s loũ:u gó:r, pa uje:u s̃am ga, pó: s̃am mo pa nogè: zṽé:zou, pa pot kló:b̃ak s̃am ga djà:u. U t̃:stmo pa p̃r̃:de Jerá:ša m̃:m, k je 'šou na Ūod̃:ce, s pù:ško. S̃am ré:ku, Jerá:ša, 'zej mam pa k'le skolí:ča, i ré:ku ... s̃am ré:ku, 'zej ga pa uz'm̃ā. Je biu to'k̃ā l̃è:p, to'k̃ā l̃è:p, da ga 'tut namà:lat na biu ... Tò: i ta m̃:l sko'l̃āč, 'tist k je t̃:čar, k so ... mo p̃r̃:ujo... t̃:zga ... J̃ā:, i ré:ku, 'jest ga pa 'zej na m̃ó:r̃am ñ:st, g g'rem na Ūod̃:ce, domú: ga m ñ:s, je ré:ku. 'Ja, s̃am ré:ku, 'jest mam dṽā: f̃ó:loũža, pa l̃:mance, pa rù:zok, kokó: pa t neĭ 'jest ul̃é:čem 'zej še t̃ò: dol'ũñ? Pó: s̃am ga pa djà:u 'če na tr̃á:uo, pa nogè: zũé:zou, pa pot kló:b̃ak. Čez an c̃ā:it m je pa s klobú:kam u'red u'šou ... A zastó:p̃āš? Odl̃é:tu je, pó: i pa kló:b̃ak dó:l p̃ā:du, z ñ:ga, kló:b̃ak s̃am dob̃:u, sko'l̃āč je pa dó:l lé:tu, u smr̃é:ke!

M.: A pa z zṽé:zañm rokà:m?

N.: Z zṽé:zañm nogà:m je lé:tu.

M.: Nogà:m, 'ja.

N.: 'Ja! Pa: ... pa t̃ò: se i pó:i skl̃:./ se ga i sk'luk!./, t̃ò: ma tá:k klù:n, mad̃:n, me i t̃ò:k k̃ā:usu, da m je kr̃ē: t̃é:kla ... Tò: i, pó: se i ... t̃ò: se i sk̃ā:uou, t̃:sto šp̃ā:kco, k s̃am 'jest ok̃ol nó:ge djà:u ... Tò:g da ga i bl̃ō, še dó:ns se ga m šk̃ó:da zd̃i:!

M.: 'O, 'ježeš ja!

N.: K je u'šou, ja r̃:s, se i biu 'tud̃ā, t̃ò: i biu tá:k l̃è:p t̃:čak, da t̃: še na ué:š ne.

(Nace in Mihaela Blaznik, 1995)

Morje

N.: 'Jest səm do'uel užr:u mò:rja, do'uel. K səm 'jest xó:du na mò:rje, smo bli n tarjè:, smo xodt:l u'se nočr: po bà:rəx. Tò: smo š'lə zuečè:r u ane deuè:təx, pa smo pa:rš'lə u duè:x, trè:x, št:rəx domú:. [...] Tò: smo u'se uobrà:l, u'se, čep'rou nē: blə t'kaɨ dná:rja, se smo se ... tká:i smo zbrà:l u'kəp, da smo imé:l za ano flá:šo uí:na, pa smo t̄:sto flá:šo uí:na cù:zal, pa glé:dal ... uè:š, ta'kət so ble žé:nske še 'bəl, ta'kət je blə še zanimá:u má:l, 'no, k se še, 'no, to'kə se še nē:so tó:k raskazvá:le, pó: pa nē: blə 'ueč tó:k zanimá:u, al 'pa 'zeɨ 'tud nē: 'ueč, na ué:m ...

M.: Se i blə 'le pó:i, k so se začè:le raskaz'vgt, je blə zanimá:u.

N.: 'No, ta'kət so se začè:le, 'no. Pó:i, k je blə pa pre'ueč d'ga, pó:i nē: blə 'ueč zanimá:u. Tò: t xó:čəm 'jest poué:dat, k je blə uz'ga pre'ueč. [...] Nē:smo zmè:rej š'lə u an bà:r. Aɨ'kət u Pírà:n, aɨ'kət u Portorò:ž, aɨ'kət u Kò:par, aɨ'kət ... ja na 'ueč krá:jou, 'no ... usà:k bà:rt u nou'ga, da i blə 'bəl zanimá:u ...

(Nace in Mihaela Blaznik, 1995)

Ažmanova fanta

N.: A ué:š, tò: sta zgí:nla, ano zbó:to, a kokó: i blə ... an popò:une sta zgí:nla. Pó: sta pa š'lə, pó: so pa, jix nē: bló:. DRù:ɣ dà:n so ix začè:l iská:t, trè:d dà:n smo š'lə, so nas pa u'sə, kar u'sə, pa po bošté:x, a'dən 'tə, a'dən 'təm. Tò: so 'kar skù:pine š'le po bošté:x. U'se bó:šte so preglé:dal. 'Jest səm pa 'tut 'šou k'le gó:r, na Xr̄:p gó:r pa na Čè:šəncə dól:l, 'tut po bošté:x, k'le nad ... do Čè:šənce ... Pó: səm pa pa:r'šou na Čè:šəncə, pa 'še ane dvà: sta bla, na vé:m, a i biu Jelé:nc 'tud, an tarjè: smo bl̄:. Smo bli pa tó:k zmà:tran žè:, a'ne, smo bli žə má:l 'le u lè:təx, smo pa ré:klə, 'zeɨ mo pa mē: š'lə le počà:z domú:. Smo pa š'lə domú:, pó: səm pa 'jest 'təm ə: ... 'təm k je biu nò:t, k sta bla nò:t uje:ta, səm zrà:uən stá:uu, a me zastò:pəš, pa m nē: tká:i pá:dlə u glá:uo, da biu poglé:doju. K smo parš'lə s Čè:šənce domú: mē:, a'ne, ù:n so pa še zmè:rej 'kar iská:l ... 'Jest pr̄:dem domú:, ma:rbé:t še pò: ú:re nē:səm biu do'ma, so ré:klə, so ix žè: dobì:l. So ix pa dobì:l k'le dól:l u anmo sklad̄:š, je biu tá:k ué:lək xlad̄:lnik, sta bla pa u xlad̄:lnik nò:t, obà: má:rtva.

M.: Bla 'jest vé:dla ta'kət, da majo k'le nò:t xlad̄:lnik, bla ré:kla, u xlad̄:lnik pè:ite, k je blə na vé:m kó:lk nasrè:č skos tò: ... da:rgò:t ...

N.: 'Neuarjè:tnə!

M.: So bli tó:k narjè:n, da k se i aɨ'kət zap'rou, da se nē: 'ueč otrpé:t mò:gu.

N.: Se i samò: zú:nej otrpè:rlə. Tá:k xlad̄:lnik je biu, k se i zap'rou, se nē: mò:gu od nò:t otrpé:t, od zú:nej se i ló:xk part̄:snu, nò:t pa 'nəč, pa sta mò:glə nò:t ostá:t ... Pó: smo ix pa, pó: so, 'jes səm, ta'kət səm 'šou dol'uən, 'koɨ səm lé:tu dol'uən, so ix 'uən uzè:l, je pa má:t, je tó:k xud̄:čou anga policà:ja usé:kala, k jo nē: pù:stu bl̄:s, a ué:š, 'jest uí:du səm jo, tó:k ga i usé:kala ...

M.: *Gotó:u je blò γdò: za ué:dət ... a'ne. S̄:c̄er sta bla, pomá:gat jim tò:k 'ne b mó:gu 'nəč.*

N.: *Ja sevè:da, ta'kət sta bla ma:rtvā: ... Pa tká:i smo djā:l gó:r, u'se bô:šte ukò:lənokò:l, u'se bô:šte pa uodè:, pa u'se, 'no, pa x̄i:še ...*

M.: *Ž'ua sta bla, u'se lù:kne sta uobré:dla.*

(Nace in Mihaela Blaznik, 1995)

Zimske igre

J.:¹⁹⁰ *A se ū: spò:uante, kadar smo se dričá:l? Smo ré:klā, da kolè:nca, kadar je z anmo kolé:nam, z'du na sné:x, da se i pogà:nou ... kadar smo se dričá:l ...*

N.: *'Ja, kokó: da se i pogà:nou?*

J.: *Da se i kolè:ncou. A'ne, da i z a'no nogó: klé:čou na sné:x ...*

N.: *Ajà! Tò: i pa, 'ja, kolè:ncou, 'ja, kolè:ncou. 'Ja, tò: i pa, da se i dr̄i:čou 'tog da i ... z a'no, z a'no i klé:čou na sné:x, z a'no pa pogà:nou. A'no i i'mou na sné:x, z a'no i pa b'čou zá:dèj, da se i pogà:nou, 'no, če i, rec̄:mo, z brè:ga dó:l je na obè: klé:čou, k je pa:r̄šou 'bəl na rà:unə, i pa a'no dó:l dà:u, pa pogà:nou, da i 'še napré:i 'šou 'bəl ... na tà: nač̄:n, 'no. [...] Na sné:x je klé:čou, a'ne, z anmo kolé:nam, tó:k je na ubé:x klé:čou, če i blə z brè:ga dó:l, je na obè:x klé:čou. Tò: se i tok'le d̄q:r̄žou, spré:dèj za sn̄:, k'le zá:dèj pa klé:čou. Pó: i pa pa:r̄šou na rà:unə, i pa a'no dó:l djā:u pa pogà:nou se i za nò:. [...] Tò: 'zej žè mè:ixnə gdò: še tò: ré:če. Se žè na vé: o'ben t̄e: besè:de dó:ns. Da b, rec̄:mo, 'zej aŋ'ga prá:šou p̄r p̄e:tnā:istəx l̄e:təx, t̄e:le utrò:če, na bò: o'ben tò: ué:du, za kolè:ncane. [...] U nasprò:təmmo slučà:i so se pa uoz̄:l u r̄i:bo ... na trebù:x. Al 'pa ga i jà:xou. A'dən je u r̄i:bo l̄e:žou, a'dən je pa na n'mo z'dou, je pa jà:xou. [...] Tò: smo m̄: uel̄:k počè:nal, m̄: n̄:smo im̄e:l 'nəč ta'kat smù:č, samò: sn̄:. Pó: smo im̄e:l š̄:nce, k'le na čè:ulə, al 'pa na cò:klax p'rouzap'rou, na cò:klax. 'Tale Dá:njel jix nam je pa d̄e:lou. Pó: smo se pa s t̄:stmo po l̄e:t, kukar 'zej tò:le, 'no, k je, da:rsà:lke. Tò: smo m̄: im̄e:l š̄:nce ... tá:ke ... na cò:kle i blə nab̄:t, tá:kale d̄o:uga š̄:nca i bla, pa mè:ixnə šp̄:ce tok'le dó:l, tok'le pa nab̄:t, kukar klà:mfa. Samò: uokrò:gu želè:z je biu, pó: smo se pa po t̄:stmo ... pa na cò:klax, s cò:klam. [...] 'Kar po Krò:p, po pò:t, se i blə u'se ledè:n učà:səx, se i blə za uel̄:ko nò:č še tkà:ile ledù:. [...] Tò: smo ga za uel̄:ko nò:č tá:ke pló:še sé:kal, pa 'uən metā:l, da smo im̄e:l ... da i biu pr̄e:x stop'len. Tò: so, usà:k je pret só:jo x̄i:šo č̄:m'več ssé:kou 'uən t̄:zdga ledù:. A'ne, tò: i blə ledù: učà:səx ... Tò: i blə sūet Jò:žef pa uel̄:ka nò:č, apr̄:la začè:tka i blə še tká:i ledù:. [...], 'zej pa na bò: 'nəč l̄e:tos t̄e:ga. Pa ul̄:n ní: blə 'nəč ... No 'ja, 'zej 'təmle u pò:l nardè:, da se dr̄i:čajo, 'tòle, dà:rsajo, 'no.*

(Nace Blaznik in Jože Eržen, 1996)

¹⁹⁰ J. = Jože Eržen.

Pogrošarjeva Katra

N.: Tò:le mò:rəm 'zej̃ še poué:dat, tò:le besè:do, recí:mo, k so rá:ital tok'lə ... Pó: so pa ìmè:l 'le za n dà:n al 'pa dvà:, so pa žə u'se zaprá:ulə, so ré:klə, 'jes səm žè: tó:mouç. Tó:mouç, da ì bla kukar sú:xa. A'ne, tò: ì Pogrò:šarjougà Kà:tra ì bla zmè:raj, recí:mo, dó:ns je rá:itala, čez dvà: dnì: ì bla žè: tó:mouç, k je tká:ì dougà: ìmè:la, da ì mò:glà t̃:st poplá:čat. Je bla pa f'é:rtik z dná:rjəm, je ré:kla, 'zej̃ səm žè: tó:mouç.

J.: Pó: ì pa bó:šte dá:la, a'ne.

N.: 'Ja. Tò: ì pa par Obl̃:znek zapí:la ... rá:da ga ì 'kəkšən glà:žək popí:la, a'ne, pa ì 'kər dó:l xodí:la na pù:f p̃:t. Tò: Jelé:nc zmè:rej̃ pové:, Jelé:nc ... Je ré:kla, pó: ì pa ŋ'kat ré:ku, ja Kat'ra, 'zej̃ ŋa pa mò:glà ì'tə ŋ Rādò:lco. Je pa š'la, da sta potpisá:la, da ì je 'bqšt uzè:ŋ. Jà:, pa ì bla uob 'bqšt, tok'le ì 'zej̃ ... Kà:tra ì je blə ìmè:, Pogrò:šarjougà Kà:tra ì bla. 'Ja ja, tò: ì bla tá:ka, kouá:la je, dé:lala ì 'tud, žbə'le ì dé:lala. K'le, k'le dó:l, 'koj̃ k'le dó:l je biu ŋ:ģenc ... 'Jest se jo spò:unəm, k səm biu še mè:ixən, k səm u šò:lo xó:du ... sé:dəm ó:səm lè:t ... səm xó:du k'le dó:l u ŋ:ģenc jú:žnat, səm ano t̃:to ì'mou, 'jest ñ:səm 'mou ... səm ... pó: səm xó:du dó:l jú:žnat ... má:me ñ:smo ìmè:l ... 'nam je dá:la učà:səx ..., je blə 'ueč škà:je nò:t k pa fadaj̃:nou ..., t̃:sta škà:ja uot ... k je 'kar s cá:inam mešà:la, ué:š, 'kar s cá:inam je pomešà:la fadaj̃:ne pa žú:po. 'Mal mesà: ì an f̃:rkəlc k̃:le, pa ŋ uo'do, ŋ ló:nc, pó: ì pa 'še 'kakšən kramp̃:r dá:la al 'pa 'kakšən fadaj̃:n nò:t pó:ì nazà:dne, pa s cá:inam je pomešà:la, pó: ì blə pa tká:ì škà:je nò:t, 'se prà:uəm, da ... [...] Škà:ja, to ì t̃:st, k od želé:za let̃: p'reč. Škà:ja, da ì blə 'ueč škà:je učà:səx nò:t k pa fadaj̃:nou. Tò:k 'kar čó:rnə ì blə, a ué:š.

J.: Tò: ì xrustá:l pó:ì!

N.: Ja, na ué:m, da smo 'še ... 'Jest se čù:dəm, da smo uostá:l pər t'mo zdrà:ujə, k smo bl̃:z. Kukar pa ... səm 'če sè:du, na t̃:ste rá:ke pa na t̃:ste št̃:ŋge səm sè:du, pa səm pojè:du, pa səm 'šou. 'Ja, tò: ì ..., tò: ñ:smo tò:k ìmè:l, da k 'zej̃, k se usè:demo pa jú:žnamo na debé:l, pó: pa 'koj̃ mà:lčamo xmà:l, 'ja ... 'Ja, tò:k 'je ...

(Nace Blaznik in Jože Eržen, 1996)

Magušar

J.: A ues'te, k̃:rga səm ŋ:du ŋ tó:rk? Magù:šarjougà Cùè:tkota.

N.: Se s mə žə prá:uu.

J.: A səm žə prá:uu?

N.: Tò: ì pa an l̃:t starè:ĩš k 'jest.

J.: 'Ja, aná:ĩst l̃:təŋk je.

N.: Aná:ĩst l̃:təŋk je, 'ja. Pa še à:uto uó:s! Tò: ì, pa še mò:ì žlà:xtnek je. Od mó:je stá:re má:me je biu b'rgt negó:u uó:ča. Od mó:je stá:re má:me je biu b'rgt, sta se ubà: Magù:šar pisá:la, ŋò:n je biu Magù:šar, tà: ì bla pa 'tut. [...] Brá:tranca, a kokó: sta bla, 'no. [...] 'ne, mò:ì uó:ča ì biu brá:tranc ŋod né:ga, mdvà: sva žə_eno štó:pno 'mən. Mò:ì uó:ča pa Cùè:tko sta bla brá:tranca, ampak mò:ì uó:ča biu 'zej̃ žə čes stò: l̃:t, tà:

ī pa 'le uó:səmdeset, a'ne. Tò: ī biu uó:ča tká:ī prè:x [...] Magù:šarjə so bli Krò:parjə, tò: so bli, tò: so prè:x imé:l, tè:le uà:gence so imé:l.

J.: Gospó:sko ú:lco so imé:l na čè:s.

N.: 'Ja, tò: so imé:l kouač:je, kouá:če so imé:l. Še dó:ns se 'jest spò:unəm, k je bla a'na, 'tud mó:ja žlā:xta, od mó:iga brá:ta žé:na, je ré:kla, k so kouà:l par nə'mo. Fó:tar pa ní: z'noū 'ne brá:t pa 'ne pí:sat, 'nəč. Tē:st gospodá:r ní: z'noū 'nəč. Pó: ī pa ré:kla, nəs je pa zmè:rej gol'foū. To'kə ī z'noū umé:tnə golfá:t, je ré:kla, m: smo ga pa 'tut! Smo pa, k je zapí:sou, kú:k smo doūžnè:, smo pa, k je blə do'uel, smo pa prà:təlc u'an ottá:rgal pa požgà:l, smo bli pa gŕ:x ... Tò: ī bla Štrú:kloūa Frà:nca, a jo tē: na poznà:š?

J.: 'Ne.

N.: 'Ja, u'se s'ò:rte rè:gəlcə so bli u Kró:p.

(Nace Blaznik in Jože Eržen, 1996)

Turki

N.: Tù:rk je pa tá:ka rè:č, k tò:le pó:ī ulá:čəš z gò:zda, recí:mo, tè:le pà:ne. S tù:rkəm nabì:ješ [...] Tò: ga zabì:ješ u tē:st pà:n nó:t, k'le maš pa kè:tno, al 'pa uerí:go [...] Al 'pa dvà: zabì:ješ, če ī debé:la, recí:mo, tá:kale, dvà: zabì:ješ, pó: ga pa, recí:mo, maš za ulé:čt po bò:žd dó:l, ane stò: mé:trou, pó: maš pa tá:ko dò:ugo kè:tno, ane dvà: mé:tra, pa na tē:stmo ulé:čəš. 'Təlx maš pa ane pè:t na tù:rkəx ... [...] Tò: ī tù:rk, u'sə u'kəp so pa tù:rkə, u'sə u'kəp, cé:la rè:č, recí:mo s čé:tno u'ret so tù:rk ... Tò: ma Jò:ža jəx do'ma, pa jəx mam 'jest do'ma, tù:rke, pa tó:k če naprè:ī. Tò: ma ušà:k tá:k, k mal da:ruà:r, ma tù:rke. Da s tù:rkəm parulé:če, so ré:klə, 'ja. [...] U Kró:p je blə tò: zatò:, k so u glá:unəm u'sə má:l krá:dlə ... recí:mo po bošt'əx. Kukar še dó:ns! Dó:ns je še zmè:raj ... anè: majo tká:ī da:ruá: skos tò:, 'ueč k pa ta 'najū:č k'met ... Jò:ža! A je rè:s tò:?

J.: Tò:čnə! Tē:st, k ma 'neimən bò:štou, ma 'neū:č daruá:!

N.: Tò: gre'jo kukar na spre'xot, posè:ka, dè:ne na tè:le tù:rke, pa ulé:če, s šč:rcou ured i'ma, pò: pa 'koj do'ma zžà:ga, pa u mé:tre nardž:, al 'pa žə na drò:bnəm ... 'Ja, tò: so čū:dne rč:.

(Nace Blaznik in Jože Eržen, 1996)

Drvarjenje

J.: K'le so klú:čə, 'no spè:t za na štè:ŋge, a'ne. Za muzé:ī g'rem dəruà: dè:lat.

N.: Kà:m?

J.: Gó:r, pot cé:rku, pot Kapè:lco.

N.: A tò:le tē: dè:laš, k sè:kaš k'le gó:r? A ní: biu Jò:ža u'čé:raj?

J.: 'Ja, 'tut je biu.

N.: *A bə 'tut dɛ:lou, a ká:ɨ? Tò: ɥte ɥ'se posé:kal, 'kar je ɥ Pò:l?*

J.: *Je žè.*

N.: *A s t̃: žà:goʊ? Aŋ'ga səm ɥí:du, k je žà:go ɨ'moʊ, pa ga ñ:səm poz'nou, səm rɛ:ku Francé:t, kɛ:r pa so k'le gó:r. Je rɛ:ku, Jó:ža poznà:m po glá:s, t̃:be pa 'jes ñ:səm poz'nou. A t̃: se ɥte 'zeɨ ... za k'le dar'ɥa dɛ:lal, a ká:ɨ?*

J.: *'Ja, pò: na pò: Pò:ɥ jiy bə Jó:ža ɥzè:ɥ, pò:ɥ jiy bəm pa 'jes za 'səm dà:ɥ.*

N.: *Ajà: ajà: 'No 'no, 'jes səm pa rɛ:ku, 'no, má:l bò:, má:l bò: [...] 'Ze ɨ 'kar ta prà:ɥ cà:ɨt za fratà:ne.*

(Nace Blaznik in Jože Eržen, 1996)

Siva mrena

N.: *Nobè:na rɛ:č na pomá:ga.*

J.: *Xè:c je ɥ t'mo, je rɛ:kla, t̃: ni 'nəč, ɥčà:səx, t je poglé:dou z ù:no lù:čko, t̃: ɨ blò nɛ:kɛɨ! Je pa samò: 'təm, a'ne, pa pò:ɨ na elektrò:nskə, na računà:lnik, pa ɥ'se t̃: jə ni 'nəč pomená:l. ɥčà:səx, k je z lù:čko posvé:tu!*

N.: *A'ja, k je z lù:čjo posvé:tu nò:t. Se t̃:, če maš t̃: mɛ:no ... obè:na rɛ:č na pomá:ga, nobè:na drù:ga rɛ:č ... samò: ɥperá:cija [...] ' Ja, 'jes səm i'moʊ ta zà:dəŋkat, kù:k, desè:t dñ: [...] pa pè:t, pè:tnaɨst, ta p̃:rukat. Tò:k səm biɥ pa desè:t. Ulá:n səm biɥ 'jest má:ja ɥperɛ:ran, dvè:ɨsé:dga má:ja. Madò:na, pa 'zeɨ ɥí:dəm šuà:ŋko na t'ləx. [...] 'Jest səm biɥ č̃:st slè:p. 'Tut tok'le ñ:səm p̃:rstoʊ ɥí:du, ñ:səm ɥí:du p̃:rstoʊ tok'le, pò: pa ɥé:š, kokò: səm biɥ slè:p! 'Jest če b na blò 'təx p̃:romò:čkou, biɥ dó:ns slè:p pa glù:x. Deuè:deset procè:ntən glù:x, pa deuè:deset procè:nt 'nəč ñ:səm ɥí:du. Če na b'lò 'təx p̃:romò:čkou. [...] Tə samò: ta'kat má:l zabolí:, k ené:kcijo dá: ɥ okò:, t̃: ɨ má:l 'bəl ɥdò:, drù:ɨga pa p'rɔʊ 'nəč. Pó: pa 'nəč 'ueč na ɥé:š. 'No, se s par br̃:xt, da p 'keɨ čú:tu, da bli 'keɨ dɛ:lal ... kù:kar b m̃:ɨxən te žgeč'kou, 'nəč drù:ɨga. Pa pò:ɨ me 'ni 'nəč bolé:l, k je blò po ɥperá:cij, me 'ni 'nəč bolé:l. Pa 'zeɨ ž̃:xəR ɥ an ú:r, ɥ p̃:drù:g ú:r, ɥ duè:x ú:rax ž̃:ž̃:xəR ustà:neš. Prè:x s pa mò:gu an dà:n št̃:randvè:ɨst ù:r 'nepremí:čnə lé:žat. 'Zeɨ pa duè: ú:r, čes p̃:drù:go ú:ro ɨ biɥ M̃:xa ž̃e ɥ uá:s, səm 'jez ž̃e ɥs'toʊ ... Tò:k je blò: Se prà:ɥəm, da 'zeɨ ni 'nəč [...].*

J.: *'Jes jə t̃: dopouedù:jem ... Pó: se pa spotá:kne, pa ɥ'se pá:de ...*

N.: *Kù:k pa ɨ stá:ra?*

J.: *Ó:na ɨ š'e'le ɥ tr̃:nsé:ndesetmu lé:tə.*

N.: *Kù:lk?*

J.: *Tr̃:nsé:ndeset.*

N.: *Je stá:ra?*

J.: *'Ja.*

N.: *Madò:na, t̃: ló:xk še desè:t lè:t žuí:, pa bə še desè:t lè:t žuè:la ...*

J.: *Tò: ɨ dopouedù:jem, če me ... če se ɨ pa na dá: dopoué:dat.*

N.: *Tò: ɨ pa rɛ:s čú:dnə! Pa da:rgà:č je še zdrà:ɥa?*

J.: Jà:.

N.: 'No, madò:na, ué:m, da blà:tò:pá:metnə. Zraʉən mə'ne j a'dən lɛ:žou šè:stəno:səmdeset lè:t s'tqR. Pa pè:deset lè:t je i'mou stá:ro ženó:!' Pa i ré:kla, 'ja, ga mam tó:k rá:da, da če i p'rou 'tok s'tqR. Je ré:kla, i 'tok dó:bar, je 'tok dó:bar! ... 'Ja, səm ré:ku, se i ló:xk dó:bar ... 'Biʉ je pa 'tam s Primò:rske né:č. 'No jà:, tokò: ...

(Nace Blaznik in Jože Eržen, 1996)

O Kroparjih, starih čez osemdeset let

N.: 'Ja, tò:, če biʉ Pò:lde žt:u, tà: k je biʉ k'le, pa Jelé:nc, da b biʉ zd'rou, pa 'jest, tò: smo učà:səx klepetà:l gó:r, u'se s'ò:rte stá:re arčt: smo ulé:klə na dà:n. A'ne, tò:g da ... 'Zè_ i pa ù:n umə:ru, Jelé:nc je 'tud za'nəč, tò:g da səm sà:m 'zeʉ os'tou. 'Zeʉ smo samò: še št:řjə mó:škə KRò:parjə nad ó:səndeset lè:t stá:r: Fř:lip, tà: i pa dvà:ndevè:deset, pó:_ i dó:l Gá:šparšič, je šè:stəno:səndeset, 'no, pó: səm pa 'koj 'jest, razən Mà:to, Mà:to i pa 'le uʉó:žen, a'ne.

Š.:¹⁹¹ Mà:to i pa Dalmař:nc.

N.: Je pa Dalmař:nc, ja. [...] Tò: səm pa 'jest pó:i že ta tré:t 'najstarè:iš u KRó:p, pa recí:mo, 'ze i še Jelé:nc, učé:reʉ je biʉ s'tqR ó:səndeset lè:t. Tà: Jelé:nc, k je 'tut bó:uən. [...] Uzú:nej je pà: šè:st KRò:parjou nad ó:səndeset lè:t. K'lele smo pa 'le št:řjə. Ūzú:nej jəx je pa šè:st, recí:mo, u Lublá:n ... [...] Žè:nsk je pa pè:tná:ist 'uənzú:nej, nà:d ó:səndeset lè:t stá:rəx.

Š.: A i 'še kè:ra s prè:išəngə stolè:tja, so 'še?

N.: Samò: Justè:na, pa Lì:ska, pa nobè:na drù:ga ...

Š.: 'No, se tò: i že 'kar 'zeʉ.

N.: 'Jest ponò:č tá:kle premišlù:jem, k na spí:m. Pó: pa KRò:parje šté:jem, kú:lk jəx je zú:nej mó:škəx stá:rəx, žè:nsk stá:rəx nad ó:səndeset. Al 'pa premišlù:jem, kú:lk səm že prežt:u KRò:parjou, recí:mo, za no cé:lo KRó:po jəx poznà:m. KRò:parjou, recí:mo, k so pomà:rlə, a'ne, za no cé:lo KRó:po. 'Ja, 'tò:k 'je.

(Janez Šmitek in Nace Blaznik, 1996)

O srečanju s predsednikom v Dražgošah

N.: [...] 'Jest mam cà:ita zmè:reʉ, 'jest ... 'Jest 'nəč na dè:lam, 'jest samò: okò:l še xó:dəm.

Š.: Samò: še kontrolř:ra. [...]

N.: Samò: okò:l xó:dəm. Zapò:una ta pè:ru g'rem po mlé:k gó:r x KORò:ščkə zú:treʉ, pó:i prí:dem nazá:i, g'rem u konzù:m, po fá:səngə, pó: pa kofetà:ua, pó: pa g'rem do

¹⁹¹ Š. = Janez Šmitek.

pó:l é:ne uod dò:ma. Po jú:žnə pa mē:ixnə dó:l lē:žem ano ú:ro, pó: pa spē:d g'rem do t'me uod dò:ma. Tò:g da nı:səm do'ma 'nəč. Samò:, če səm 'keĭ bò:uən, 'no tò:, da:rgà:č pa nı:səm 'nəč do'ma. Skò:z okò:l xò:dəm. U nedē:lo səm 'šou u Drá:žgoše pè:š! Səm biu na 'tələ proslà:u. [...] S Kù:čanəm sva bla tokò:le nà:rozən. 'Kar má:l səm se nau:mnə narè:du, səm pa 'šou mē:dne. So bli pa Kù:čan, pa tà: z Lè:pənce, Kocjà:nčič, pa ù:n z məštá:cam, ə: ... Ř:bičič, k ma bē:le məštá:ce. Pa tà:, ta 'neĭu:škə kapè:l'nik, tà:, Slà:par. Tò: so bli u'sə štē:rje u'kəp, 'jes səm pa 'kar mē:dne tokē:st 'šou ... Səm mı:slu, səm ré:ku, se me u gotò:u gdò: uštá:uu, 'ne, bə ré:ku, 'ko pa dē:laš 'zeĭ tē: k'lē. Pa me u'ben nı: . Tò:g da səm dà:u, səm gù:nmo rokò: dà:u, t'mole z Lè:pənce. Pó: səm pa uó:tu 'še, da b jo Kù:čanə dà:u, je pa glē:x ane trē: žē:nške ĭ'mou okrò:k, pa nı:səm ù:rou i'tə naprè:ĭ. Pa səm 'šou, se m zdı:, so š'lə pè:š, Kù:čan pa n ta:rjē: k'lē s Krò:pe gó:r u Drá:žgoše. Pa se m p'rou zdı:, da so me prexté:l. Lē:x tá:gga səm uı:du, k je 'šou mem me'ne, səm ré:ku, tà: ĭ pa 'tok Kù:čanə podò:bən, pa m še na mı:su nı: pa:rš'lə, da biu rē:s Kù:čan ... Je biu pa rē:s Kù:čan, k so š'lə, an štē:rjə so š'lə mem me'ne. Pa xı:trə so xodı:l, 'jes səm počá:s xó:du, čı:st polé:gnať. [...] Jà:, nogè: mam dó:bre, pa sa:rcè: mam dò:bar.

Š.: 'Jes səm za nò:u lē:t, z vnù:kinjo sva testē:rala, sva š'la k'lē gó:r do vè:rx, in sva pó:ĭ gó:r mē:rla pù:ls, ó:na ĭ mē:la za dvà: nē:žje kòt pa 'jest [...].

(Janez Šmitek in Nace Blaznik, 1996)

Drobni spomini

Gdò:r nı: biu za u šò:lo, so mu zagrozı:l, da bə 'šou na cē:sto š'đar tò:uťt. [...]

Na mı:tənc so mo uó:tlə zacarı:nt pomorà:nče pa rozı:ne, je pa 'təm sè:du, pa u'se pojè:du, ĭ ré:ku, 'no, 'zeĭ pa carı:nte.

(Janez Šmitek, 1996)

Poradane¹⁹² hiše

Tò: ĭ pa lē:s tokò:le na krı:š, umē:s je pa n tò:lkle lú:fta. [...] Pó: so pa rē:məlce nabı:l, tē:le, da ĭ ló:xk omé:tou, da ĭ na ĩ:ste rē:məlce se mà:uta pa:rjē:la ... Tò: ĭ blə əlsà: umē:s nò:t, da ĭ blə z lē:sam nò:t uē:za, je blə u'se poradá:n ... Če ĭ žē spó:dej 'mou s sá:mga kam'na zı:dan.

(Filip Bertonceľj, 1994)

¹⁹² *Poradan*, krop. *poradá:n*, je tak, ki je zgrajen iz lesa in ometan.

Golcarske¹⁹³ bajte

Tò: so ble gó:lcarske bà:ite. Səm jəx dɛ:lou, še uó:ča so jəx dɛ:lal, sua jəx dɛ:lala, gó:lcarske bà:ite. Ampak tò: so ble, ukró:gu lɛ:s, a'ne. 'No, k'let s lɛ:z dà:u, z ga ué:zou 'səm, pa gù:ŋga gó:r, pó: s pa zasé:kou, a'ne, da j u'kəp parš'lə. Pó: s pa ut tɛ: stranɛ: dà:u, da ga ní: razgà:nal, da t ní: 'uən 'ʃou, a'ne, g z ga polò:žu, da se i sté:na, pó: s jo pa rassé:kou, tò: so ble sú:xe uè:je, kò:st so jim prá:ulə, t̃:stəm uè:jam se i prá:ulə kò:st, tò: so ble ..., 'ueč lɛ:t je ležà:la, so ležá:le, ampak lú:bja nɛ: blə 'nəč, t̃:st lɛ:s je biu 'tok t̃:rt, kukar kò:st. Tò: i biu pa rɛ:s. In pó:i s t̃:zdga s pa cvé:ke narɛ:du, s cvé:ke narɛ:du, žbə'le ... s narɛ:du ... s t̃:zdga lsà:. Ušp̃:ču sə, pa za'bou, ot tɛ: pa ut tɛ: stranɛ: s usà:du t̃:sto umè:s, a'ne, k je tokò:le parš'lə, in tà: i ué:zou tkò:, in pó:i u d'gale s pa zab̃:jou ... cvé:ke, z obè:x stranɛ:, da i stá:l nam̃:r, da i blə stab̃:lnə. Tò: i blə u'se z əlsà:, tò: so se əlsɛ:n cvé:k dɛ:lal. Tò: i bla gó:lcarska bà:ita, a'ne, so ble tá:kele.

(Filip Bertoncelej, 1994)

Kako smo meli proso

M̃: smo prosò: domú: parpelá:l, smo ga zlò:žlə. Prɛ:x smo ga tó:uklə, pó: pa mɛ:l, z nogà:m. Pó:i smo ga pa s kó:nam. Pó: smo ga pa na 'pɔt polò:žlə ukò:l, ot tɛ: stranɛ: ž̃:t, pa ut tɛ: stranɛ: snò:p, da i biu klas'je 'uəs t'ko skù:pɛj, a'ne. In pó: i pa 'kon xó:du po t̃:stmo. [...] A səm ga já:xou, al 'pa səm stá:uu, pa na štr̃:k ga i'mou, da i xó:du naukò:l.

(Filip Bertoncelej, 1994)

Kako je bil narejen voz

Bó:gnar dɛ:la uozò:ue pa koč̃:je. [...] reč̃:mo, 'uon nard̃: z əlsà:, a'ne. Tò: i negó:u dɛ:l, a'ne. Pó:i ga pa pé:leš x kouá:čə. Kouá:ž ga pa ukú:je. Kouá:č pa dá: š̃:no gó:r, pó:i pù:šo ... tò: i pa t̃:st, k pó:i pr̃:de à:kxa nò:t. [...] Só: pa imé:l učà:səx po xr̃:bəx, a'ne, da mo ní: blə tr̃:ba kouá:ča plá:čət, a'ne, je pa 'kar samò: lù:kno zuá:rtou z əlsà:, an tá:k je narɛ:du, ukró:guga, ampak je bla 'tud əlsɛ:na ɔ:s, a'ne, ní: blə tɛ: želé:zne, a'ne, uè:le, a'ne, d'gale, a'ne, k pr̃:dejo kolè:sa gó:r, a'ne, ampak je blə u'se lsɛ:n, a'ne. Tò: i blə u'se z əlsà:. Tò: so imé:l, so use do'ma narɛ:dlə, pa ubè:ŋga žbə'la zab̃:dga. Tò: so z əlsɛ:nəm cvé:kəm zbijá:l [...]. In 'tut kolò: i biu 'uəs əlsɛ:n. Tò: so s tá:žga lsà: dɛ:lal 'tut, ed̃:n čɛ i š̃:no dà:u dɛ:lat. Čɛ i pa dob̃:u tá:k, je pa s cɛ:uga ga narɛ:du kolò:. [...] Za prɛ:mzo i mò:gu mé:xək lɛ:z b̃:t, da se i pa:rjè:u. [...] T̃:rd lɛ:s ní: prɛ:mzou, se i smod̃:u. Smr̃:kou se pa ní:, je pa pa:rjè:u, k je biu 'bəl pù:st. Pó:i o'kəl t̃:zdga, na sr̃:d je bla pa kɛ:tna zapɛ:ta ... in t̃:sta kɛ:tna i pa ulé:kla, i pa ubà: kolè:sa dó:rgənla. T̃: s pa samò: naũ:jou zá:dɛj. Čɛ s uó:tu 'bəl, s ló:γ zažlā:ifou, 'təg da se

¹⁹³ Golcarski, krop. gó:lcarskə, je drvarski, gozdarski.

u'ben kolò: nì: sú:kou. Pó: s pa xó:du pa komand̃:rou. Da s uí:du, da 'kon na ulé:če, al 'pa da ga na žé:ne. [...] T̃: s regul̃:rou t̃:žo uozà:, a'ne, pa:rt̃:sk. [...] Tò: i blò u'se u'kəp poué:zan, k̃:tna pa žlá:if ...

(Filip Bertoneclj, 1994)

Umetno kovanje

Uzá:meš materjã:l, pó: ga pa zagraũ:raš, pó: ga pa presè:kaš, ta p̃:ru na é:mo strã:n skò:s, pó: ga pa, smo ga preb̃:l s t̃: strañ: pa z gù:ne, 'zei že utp̃:rt, z ga presè:kou, g z ga ŋ'kat i'mou tokò:le presè:kaŋga, z ga pa uotp'rou, ta p̃:ru na 'tò: strã:n, na poloũ:c, a'ne, pó: z ga pa ub̃:R'nou, s pa uí:du samò: tò: strã:n, pó z ga pa 'še k'le, a'ne, uotp'rou, da i biu pó:i tokò:le uotp̃:rt. Pó ga pa zbé:lš pa zaũ:ješ. [...]

Materjã:l je rec̃:mo š̃:R- dimenz̃:je š̃:Rdeset kat p̃:t, a'ne, rec̃:mo, tò: i za za, za t̃: ornamé:nte, a'ne, za s̃:kat 'vən, po'tem je pa rec̃:mo š̃:stnã:ist kat š̃:stnã:ist kvadrã:t, tò: i rec̃:mo, tò: pr̃:dejo t̃:li žé:bli, a'ne, rec̃:mo, tò:le pa pr̃:de pa š̃:rnã:ist kat š̃:rnã:ist kvadrã:t pa pr̃:de za obr̃:č, a'ne. Tò: neĭ bi blò 'zei za ŋ'kat, pó: mo pa napr̃é:, 'ne. [...] 'Ja, kvã: 'neĭ ré:čem. Gledé: na projè:kt, 'ne, sva 'pač š'la po materjã:l dó:l u sklã:še, 'ne. Pó: pa rec̃:mo, razm̃:rje dob̃:š, zacã:xnaš, preb̃:ješ, ta p̃:ru s prebijã:čam, po'tem z ukro:gumo, pó: pa s š̃:roglã:tmu, a'ne, pó: pa naṽ:ješ, pó: ga pa u ó:gən dá:š pa naṽ:ješ, 'ne.

(Kako ste ga pa navijali? Ali ste ga sami?)

'Ja, 'jes s̃m ga naũ:jou na na dó:l na šablò:mo, 'ne, 'pač na na, tá:k krò:g je biu ... s̃m ga 't̃m p̃:stu, 'ne. Pó:i 'uečkã:tou ga m̃:rš zbé:lt, a'ne, pó: ga pa fl̃:tnə, da se t na l̃:m, k s l̃:kne, a'ne, k je prã:zən, po'tem ga fl̃:tnə, má:l ga s klã:dṽm poprã:vš, t̃:g da i nek̃j̃: rec̃:mo ana simetr̃:ja [...]

(Ali je to na stroj krivil ali s kladivom?)

'Ne ne, na r̃:ke na r̃:ke, 'ne.

(S kladivom in kleščami?)

'Ja, s klã:dṽm pa s klé:šam.

(Dušan Zupan, 2007)¹⁹⁴

Šperovka

Šp̃:rouka i bla tá:ka kukar̃ nakouã:l, samò: da i bla šp̃:rouka mà:n pa uò:zi pa na tá:kmole sté:blə, zatò: da s s 'kəšnəm tá:kəm izd̃:lkəm, k ñ:s m̃:gu k'le bl̃:s pr̃:dət, k s u'kəp da'jau, da s 't̃m pa:r̃šou bl̃:zi, a'ne.

(Dušan Zupan, 2007)

¹⁹⁴ Dušan Zupan (rojen 1952 v Kropi).

5

DODATEK:

KROPARSKI KRAJEVNI GOVOR V *KROPARSKIH* ZGODBAH JOŽA BERTONCLJA

V nadaljevanju¹⁹⁵ je predstavljeno, kako je kroparski krajevni govor zapisan v *Kroparskih zgodbah*, katerih pripovedovalec, založnik in opremljevalec knjige je Kropar Joža Bertoncclj (1901–1976), *Já:neza*, sicer mojster umetnega kovaštva in ljubiteljski krajevni zgodovinar ter zbiralec materialne in žive kulturne dediščine Kroepe. Literarne črtice je objavljajl že v *Zadrugarju*, glasilu Prve žebljarske in železoobrtne zadruge v Kropi in Kamni Gorici, nato pa jih leta 1973 izdal v samozaložbi in v njih »z umetniško besedo zajel Kropo svoje mladosti in svojih prednikov.«¹⁹⁶

O Jožu Bertoncclju je mogoče prebrati,¹⁹⁷ da je bil ves zraščten s staro kovaško Kropo in njeno tradicijo, saj je že kot enajstleten deček z očetom in materjo začel kovati v vigenjcu. V eni od zgodb iz omenjene zbirke piše: »*Jaz sem iz poslednjega rodu, ki ga je dal vigenjc. V prvo zarjo moje mladosti utripajo iskre iz vigenjcev in odmeva žvenk kladiv. V žaru železa raste iz mraka očetova senca, urno se giblje v ritmu dela, prestane in se utrne kmalu za vedno v mrak. Na nasprotni strani ognjišča udarja mati, ona ne sme in ne more odnehati, da se obdrži ogenj na ješi, kakor na žrtveniku božice Veste. Tako dobi tudi sin svojo dediščino – kladivo, ki pada na uporno in trdo gmoto, jo zvija in stiska kakor trdo in živo življenje človeka. Iz ognja, kladiva, trpljenja in bolečine pa zraste nova čista lepota.*«¹⁹⁸ Iz kovača žebljev se je oblikoval v kovaškega umetnika in je med drugim tudi avtor spomenika žrtvam druge svetovne vojne na Ljubelju nad Tržičem in zmaja na Ljubljanskem gradu, za ekspresivno, na kovaški način grobo izdelano plastiko Križanega, ki danes stoji v Marijini cerkvi v Kropi, pa je leta 1974 na Mednarodnem sejmu v Münchnu prejel zlato medaljo. Del njegove kovane zapuščine hranijo v Kovaškem muzeju v Kropi.

Kroparske zgodbe so zbirka 38 kratkih pripovednih in enega dramskega proznega besedila ter nekaj vanje vpetih pesmi. Gre za besedila, v katerih se snovno prepletajo spomini na otroštvo, vaške posebneže, dogodke, povezane s svetovnjima vojnama, in ljudsko izročilo o krajevnih običajih (npr. koledovanju, kresovanju, nageljnovem semnju itd.) z zgodovinsko snovjo (npr. o boju Kroparjev za neodvisnost od radovljiške

¹⁹⁵ Poglavje je nastalo tudi na osnovi objavljenega članka Škofic 2001b.

¹⁹⁶ Avguštin 1993: 2.

¹⁹⁷ Avguštin 1993: 2.

¹⁹⁸ Bertoncclj 1973: 82.

graščine) in anekdotami z veliko mero samoironije o Kroparjih in njihovih odnosih s sosedi Kamnogoričani in Železnikarji, njihovih prehranjevalnih navadah in pivskih razvadah. V besedila so vpleteni tudi različni krajevni reki in zbadljivke. Nekatere med temi zgodbami so lirično otožne, druge epsko realistične ali hudomušne.

Bertonceljeva literatura je individualna, avtorska, čeprav velik del njegovih literarnih tem izhaja tudi iz slovstvene folklorne domačega kraja. To dvoje – prepletanje izvirnega in folklornega ter knjižnega in narečnega – je torej pomembna značilnost Bertonceljevega literarnega ustvarjanja. Avtor je narečne prvine vtikal v sicer knjižno besedilo s precejšnjim posluhom za pravo mero ter je z njimi učinkovito narečno obarval svoje *Kroparske zgodbe*. Knjiga je našla svoje mesto med naslovniki,¹⁹⁹ tako ljubiteljskimi bralci kot strokovnjaki etnologi, jezikoslovci, etnolingvisti in morda tudi literarnimi zgodovinarji.

5.1 Prepletanje izvirnega in folklornega v *Kroparskih zgodbah*

Bertoncelj je v *Kroparskih zgodbah* poleg izvirnih besedil, kakršna so na primer impresionistična črtica *Kovača Toneta velika noč*, noveli *Tovornikom zvoni* in *Gora* ter dramska enodejanka *Žeblijarjeve težave* in še nekaj drugih, objavil tudi besedila, ki so v celoti ali samo deloma prevzeta iz krajevne slovstvene folklorne. Sklicevanje na tak ustni vir je lahko posredno. Tako se v zgodbi *Mi smo mi!* sklicuje na pisani vir – spomine sokrajana V. Žmitka: »V. Žmitek pripoveduje v svojih spominih o nekem kovaču, ki je koval poleg žeblijev tudi pesmi, da je pogruntal tudi tole: »Če ima v Kropi kdo za enkrat več pristavit, / že gre v farovž pravit. / Fajmošter so se močno začudil, / da se je tak bogastvo v Krop dobil.«²⁰⁰ Bertoncelj je te verze prevzel iz prispevka *Vedež*, ki je bil leta 1940 objavljen v *Zadrugarju* in ga je zapisal V. Ž.,²⁰¹ ter jih v zapisu le nekoliko priredil.

Slovstvena folklorja je bila osnovni vir tudi pri besedilu *Lovci*, v katerem je Bertoncelj pravzaprav le povzel različne lovske šale, bajke, povedke, pripovedi o dogodivščinah itd., znane med lovci v Kropi, ter jih smiselno povezal med seboj. Avtor sam z izbiro ustreznih jezikovnih sredstev opozarja na to, da gre za zapis slovstvene folklorne, saj različne pripovedi polaga na jezik svojim literarnim osebam, na primer: »[...] »Zgodaj zjutraj smo lovili na Plani,« je pripovedoval Luka, »potem [...]«; »To je bilo tistega

¹⁹⁹ Drugo izdajo je knjiga doživela l. 2001 (prim. Škofic 2001c in Škofic 2001č).

²⁰⁰ Bertoncelj 1973: 143.

²⁰¹ Prim. V. Ž. (= Valentin Žmitek): *Vedež*. – *Zadrugar*. Glasilo »Plamena« kovinarske zadruga v Kropi, Kropa, dec. 1940, leto III, št. 4, str. 149: »Že pred skoraj 100 leti – kakor so nam pravili starši – je živel v Kropi neki možiček, ki je bil prav humoristično in pesniško nadahnjten in so mu zato naredili ime Vedež. Svoje sarkastično-zbadljive verze je stresal kot se pravi kar iz rokava. Ker je bil sam prav reven kot cerkvena miška, se je ponorčeval iz takih, ki so imeli nekaj več, s sledečo zbadljivko: Če ima v Kropi kdo za enkrat več pristavit' / že gre v farovž pravit' / Fajmošter so se močno začudil' / Da se je tak' bogastvo v Krop' dobil'.«

leta,« je povzel France, »ko se je v Poljanski dolini [...]«; Doživel je tudi vojno med ptiči. »Sredi Perčevega laza [...]«; Tudi o ribah je vedel razne zanimivosti. »Zvečer ne dobiš ribe v vodi [...]«; Pa še o kačah: »Nekoč mi je pripovedoval rajnki Konavs, da je njegov voča šel« [...]«²⁰²

V uvodu nekaterih besedil se avtor celo izrecno sklicuje na izročilo, pripovedovanje »starih«, na primer v besedilih *Luna lajna*: »Stara zgodba je to! Morda jo je prinesel v Kropo vandrovec, ki se je potepal po tujem, ali odpuščen soldat«;²⁰³ Stari se spominjajo: »Že dolgo je tega, kar mi je pripovedoval Urban Flavza ponižno zgodbo svojega življenja. [...] Kar mi je ostalo v spominu, je tu zapisano: »Ko sem bil še otrok, se spominjam, smo stanovali v Kotlu pri Tovcinu. [...]« Urban je prenehal s pripovedovanjem in se zamislil.«;²⁰⁴ Srce med žebli: »Izročila naših starih so dokaj zanesljiva in verodostojna, tako da smemo verjeti brez pomišljanja, da je bila takrat Špranjeva Micka v Kropi najlepša.«²⁰⁵

Nekatere zgodbe je pisatelj zapisal, kot bi zapisoval pripovedovanje nekoga, ki ima pred seboj skupino radovednih poslušalcev, tudi večinoma Kroparjev, na primer v besedilih *Stiki z Železnikarji*: »Najbrž tele zgodbe ne bodo povzročile odobravanja in priznanja domače srenje. Le čemu vlačiti te pozabljene stvari spet na dan«;²⁰⁶ *Tesarji Štangelni*: »Tista hiša, ki s svojim bokom zapira tolikokrat imenovani kroparski plac, na spodnji strani, je Štangelnova«;²⁰⁷ *Lovci*: »Ta kozarček v spomin ali na zdravje prijateljem naše zelene gore! Tako malo jih je še živih! Ravno te dni so zapeli zvonovi [...]«;²⁰⁸ *O krivih hlačah in pretepih*: »Bo pač nekako treba priznati, da se rod naših očetov in dedov ni mogel ponašati z bogve kako lepo zunanjostjo [...]«;²⁰⁹ *Sneg, pomlad in ljubezen*: »Hura! Spet je izvojevala stara vekovna Kropa pomembno zmago. Čujte in navdušujte se! Padlo je snega letos nad milo domovino kakor že celo stoletje ne«;²¹⁰ *S trebuhom za kruhom*: »Kakor je bilo povedano, so imeli Kroparji romanje po svetu in potepuštvo že kar v krvi«.²¹¹

Mnoge zgodbe je Bertoncelej zapisal v prvi osebi – piše torej o sebi, Kropi in Kroparjih, ki jim tudi sam pripada, na primer v besedilih *Žganjčè*: »O pustu, ko svet nori, pleše, je in pije, delamo Kroparji po stoletni tradiciji pokoro in molimo. Župnik Silvester z Bleda nam je na svoji zadnji fari v Grahovem pripovedoval, kako to znamo«;²¹² *Pevci*: »Kroparji smo zmes in usedlina vsaj treh narodnosti. Malce zlobni naši sosedje celo trdijo, da imamo tudi precejšen kanec ciganske krvi v sebi [...] Iz te in take kropar-

²⁰² Bertoncelej 1973: 59–60.

²⁰³ Bertoncelej 1973: 5.

²⁰⁴ Bertoncelej 1973: 62.

²⁰⁵ Bertoncelej 1973: 109.

²⁰⁶ Bertoncelej 1973: 22.

²⁰⁷ Bertoncelej 1973: 37.

²⁰⁸ Bertoncelej 1973: 59.

²⁰⁹ Bertoncelej 1973: 71.

²¹⁰ Bertoncelej 1973: 73.

²¹¹ Bertoncelej 1973: 99.

²¹² Bertoncelej 1973: 44.

ske usedline sem tudi sam zrasel»;²¹³ *Kadar kurijo kres: »Na kresni večer je pri nas še v navadi, da po hišah nasteljejo pod mizami šope praproti in kresnic*»;²¹⁴ *Karamazovska žlahta: »Otroci smo se včasih zelo radi hodili kopat v Lipnico*«. ²¹⁵

Slovstvena folklor domačega okolja, Kroke in bližnje okolice, je torej našla pomembno in zelo opazno mesto v Bertonclevem literarnem ustvarjanju, teme za svoja literarna dela pa je iskal tudi v različnih pisnih virih. Tako je za svojo novelo *Pero proti kladivu* uporabil zgodovinsko snov o bojih Kroparjev za neodvisnost od radovljiške graščine, o čemer je pisal tudi Jože Gašperšič v *Zadrugarju* leta 1940 v prispevku *Cesar, graščak in rudarski sodnik*.²¹⁶

Svoje prvo literarno delo, *Žebljarsko novelo*, je Bertoncelj objavil že leta 1934 v 4. številki *Zadrugarja* – v *Kroparskih zgodbah* jo je nekoliko preoblikovano objavil pod naslovom *Srce med žebliji*. Kako je avtor to svoje besedilo preoblikoval za objavo v knjigi, je mogoče ponazoriti z naslednjim odlomkom: *Žebljarska novela: »Takrat je imela Špranjeva Micka 19 let in je bila kaj zal deklič. Posebno takole ob nedeljah, ko si je uredila črne kodraste lase na fru-fru, oblekla prazniško krilo in obula čeveljčke na škripanje, je marsikatero oko obviselo na njej. Vsi fantje od golobradcev do plešastih postaranih samcev so bili edini v tem, da Micka nima para ne v Zgornjem, ne v Srednjem in ne v Spodnjem koncu*«. ²¹⁷ – *Srce med žebliji: »Izročila naših starih so dokaj zanesljiva in verodostojna, tako da smemo verjeti brez pomišljanja, da je bila takrat Špranjeva Micka v Kropi najlepša ali kakor se je reklo najbolj »grozno« dekle, in kar ni imela para od Polanke do Miklavža. Lepega stasa, modrih oči, temnih kostanjevih las, nekoliko bledega a pravilnega obraza je vidno izstopala izmed vseh takratnih kroparskih deklet. Posebno takole ob nedeljah, ko je Micka šla praznično oblečena v cerkev, v visokih čizmah, belih nogavicah »na pucke«, v svilenem krilu in so ji izpod peče nagajivo silili kodrčki po takratni modi počesani na fru-fru*«. ²¹⁸ Bertoncelj je torej svoje besedilo v knjigi nekoliko razširil, spreminjal je besedje (npr. *čeveljčki na škripanje > visoki čizmi*), ni pa spreminjal poteka zgodbe, dodajal literarnih oseb ali kako drugače bistveno posegal v pripoved. Podobno je preoblikoval tudi zgodbo *Kroparski trg*, objavljeno najprej v *Kroniki* pod naslovom *Trg v Kropi*.²¹⁹ V knjižni objavi je krčil nekatere povedi (npr. *Beseda trg v naslovu ne zveni do-*

²¹³ Bertoncelj 1973: 48.

²¹⁴ Bertoncelj 1973: 88.

²¹⁵ Bertoncelj 1973: 90.

²¹⁶ Po Müllnerju J. G. (= Jože Gašperšič), 1940: *Cesar, graščak in rudarski sodnik. Zadrugar. Glasilo »Plamena« kovinarske zadruga v Kropi, Kropa, december 1940, III, 4, 135–139.*

²¹⁷ Bertoncelj 1934: *Žebljarska novela. Zadrugar. Glasilo Prve žebljarske in železoobrtne zadruga v Kropi in Kamni gorici, Kranj, 16. 2. 1934, I, 4, 37–39.*

²¹⁸ Bertoncelj 1973: 109.

²¹⁹ Bertoncelj 1953: *Trg v Kropi. Kronika. Časopis za slovensko krajevno zgodovino, Ljubljana: Zgodovinsko društvo za Slovenijo, sekcija za lokalno zgodovino, 1953, I, 1, 63–64. Uredništvo je ob izidu zapisalo: »Ko je začel na pobudo Tehniškega muzeja Slovenije 1951 Kovaški muzej v Kropi z zapisovanjem krajevnih in okoliških dogodivščin, je šel [Bertoncelj] prvi na delo. Iz njegove zbirke objavljamo naslednji zapis z vabilom poznavalcem izročila v drugih krajih, da pošljejo Kroniki poročila o podobi posameznega kraja ali njegovega dela v očeh ljudstva*«.

bro > Naslov ne zveni dobro; Na spodnjem koncu je Štanglov Justl zagrabil kos »placa«, da bo menda tam gojil sviloprejke, slive in buče > Na spodnjem koncu je pa Štanglnov Justin zagrabil dober kos placa, da bo tam uredil neke poizkusne plantaže), dodajal je dele besedila (npr. jamniški pesmi zabavlji o tedenskem programu kroparskih kovačev je dodal povezovalno poved in kroparsko pesem o podobnem tedenskem dnevniku) ali dele besedila tudi izpustil (npr. zadnjo poved *Ostali prostor pa uporabljajo Jamničani in konzum, da odlagajo tam hlode, drva in drugo navlako*), spreminjal je besedne zveze z enakim pomenom (npr. *torej na podoben način, kakor bi obrnil nogavico > podobno kot bi obrnil nogavico; so se vsi važnejši dogodki vršili na tem kraju > se je vse važnejše dogajalo na tem kraju; pogledal kakor ris > pogledal kakor hudič iz vrča; in so mi obljubili, da bodo gledali na to, da se naš »plac« razširi in popravi > in so mi obljubili, da se bo gledalo, da se naš plac razširi in popravi*), večkrat je uporabil drugo besedo (npr. *se je vršilo > se je odigralo; z ograje na most > z ograje na tla; zapovedi, ki so se tikale kroparske srenje > ukaze, ki so zadevale kroparsko srenjo; zelo agilno delovala > zelo pridno delovala; izraz > naziv*).

Nekatere zgodbe pa je v knjigi objavil popolnoma nespremenjene – razlike je mogoče najti le v rabi ločil ipd., taka je npr. prav tako leta 1934 v *Zadrugarju* objavljena novela *Gora*,²²⁰ v zgodbi *Zabrisane slike*, objavljene v *Zadrugarju* leta 1935 v dveh delih,²²¹ pa je v knjižni izdaji izpustil le zadnjo poved prvega dela: »Tudi jaz hranim tak kos orumenelega časopisa in tri karte vojne pošte, raztrgane in krvave«.²²²

Nekaterim zgodbam je v knjigi spremenil le naslov, tako je zgodba *Za pravdo* spremenila naslov v *Kozarska pravda*, *Trg v Kropi* je spremenil v *Kroparski trg*, *Žebljarsko novelo v Srce med žebli* – besedil samih pa skorajda ni spreminjal, vanje je posegal le toliko, da je spreminjal besedje v smeri bolj knjižnega (npr. *naenkrat > nenadoma v Pravdi oz. Kozarski pravdi*).

5.2 Narečne prvine v knjižnem literarnem besedilu

»V naravnem okolju slovstvena folklor funkcija funkcionira v govorjenem jeziku vaške skupnosti. [...] Vendar niso dialektizmi tisto, kar naj išče raziskovalec jezika v slovstveni folklori, to je tu drugotnega pomena. Razločke med jezikom in slovstveno folkloro je

²²⁰ Bertonec 1934: *Gora*. *Zadrugar*. Glasilo Prve žebljarske in železoobrtne zadruga v Kropi in Kamni gorici, Ljubljana, 29. 9. 1934, I, 11, 120–122.

²²¹ Bertonec 1935: *Zabrisane slike* (Spomini izza vojne), 1. del. – *Zadrugar*. Glasilo Prve žebljarske in železoobrtne zadruga v Kropi in Kamni gorici, Kropa, 16. 7. 1935, II, 9, 119–121, in Bertonec 1935: *Zabrisane slike* (Spomini izza vojne), 2. del. – *Zadrugar*. Glasilo Prve žebljarske in železoobrtne zadruga v Kropi in Kamni gorici, Kropa, novembra 1935, II, 10, 11, 12, 151–152.

²²² Bertonec 1935: *Zabrisane slike* (Spomini izza vojne), 1. del. – *Zadrugar*. Glasilo Prve žebljarske in železoobrtne zadruga v Kropi in Kamni gorici, Kropa, 16. 7. 1935, II, 9, 121.

iskati globlje, v določenih splošnejših lastnostih, ki jih imajo različni govori – tudi jezik slovstvene folklore kot del žive, ustne, nepisane govornice.«²²³

Tudi posebnost Bertoncelejevega literarnega dela je predvsem njegov jezik, saj se knjižna zborna zvrst na vseh jezikovnih ravneh prepleta z narečjem oz. kroparskim krajevnim govorom. Kroparščina je predvsem jezik nekaterih dobesednih navedkov v premem govoru, ki jih uvajajo spremni stavki, v katerih je posebej poudarjeno, da gre za navajanje živega govora. Nekaj primerov:

1. *Kroparski trg*: »Teško je naš človek zatajil svoje poreklo. Nekoč je bil nekdo za pričo pri poroki v Ljubljani. Pa se je hotel malo bolj mestno izražati, ko so vpisovali priče.
»Kaj je vaš poklic?«
»Verrrigarr.«
»Kako prosim?«
»Verrrigarr.«
»Oprostite, ne razumem, povejte še enkrat.«
»Tok, hudič, četne devam!« [...]«²²⁴
2. *Stiki z Železnikarji*: »Pred leti sta se zgrabila na Petrovem mostu Kropar in Železnikar. Bila je ogorčena borba, ki jo je Kropa z zadovoljstvom vzela na znanje, saj je zmagal njen predstavnik Cenderjev France in to ne samo s pestmi, marveč tudi z jezikom. »Prekleta njiva pelinova,« je zmerjal premaganega zopernika. »Tapr-kukrat sm šov z vočam u Železnče, k sm biv še tokole mejhn pubč, pa so m pokazal voča, kokar deleč so voči pelale, sam peln je rasu za ta špiretovga; ti ga pa morjo pospravit desetkrat več kakor Kroparji« [...]«²²⁵
3. *Prepovedano drevo*: »Radoljčani vedo povedati, da so Kroparji šli na božjo pot, pa so zadeli, ko so ravno nekje ob poti tresli hruške. »Oh, oh, a žihar mal pobere-mo, voča?« Pa so hitro pobrali in to kar za tri vreče hrušk in odšli naprej na sveto božjo pot.«²²⁶
4. *O krivih hlačah in pretepih*: »Svoje čase je krožila tudi zgodba o dvanajstih rekrutih. Naj jo povem nekako tako, kot mi jo je pripovedoval Jernačev Nace, ki je bil sam zraven.
»Hodič, Janez, s tojmo vočam sva bla vkp jegruta, oba sva bla anga leta rojena. Tistga leta nas je šl' dvanajst u Radolco na štelngo« [...]«²²⁷
5. *S trebuhom za kruhom*: »Še danes vedo Jeseničani, kako je povedal doma Cenderjev France, ko so ga vprašali, kaj dela v fabriki: »Hodič je! Spodej vogn, zgorej vogn, usred pa delamo!« [...]«²²⁸

²²³ Stanonik 1990: 189.

²²⁴ Bertoncelej 1973: 18.

²²⁵ Bertoncelej 1973: 22.

²²⁶ Bertoncelej 1973: 42.

²²⁷ Bertoncelej 1973: 71.

²²⁸ Bertoncelej 1973: 99–100.

6. V celoti je v narečju zapisano dramsko besedilo *Žebļjarjeve težave*, ki ga je avtor podnaslovil kot dramsko sliko iz preteklosti: »*Jera (vstopi skozi vrata): Je Marija s kapelce! Če pa so vndar vrata? – Loranc, no a šliš'š?*
Lovrenc: Koga pa je, tičca?
Jera: Pravm, če so vrata?
Lovrenc: Sej vndar vidš. Zej so tačele v modj; gune j pa gospodar uzev, jest sm pa zej tokole pogruntov«. ²²⁹

Tako kot kroparščina, je tudi govor sosednjih Kamnogoričanov, ki govorijo osrednje-gorenjsko narečje, in Železnikarjev, ki govorijo selško narečje, ali bližnjih Jamničanov, katerih govor se prav tako razlikuje od kroparskega, lahko predstavljen v katerem od dobesednih navedkov. Nekaj primerov:

1. *Mi smo mi!*: »*V Kropi so vedeli, da se hvalijo gospodinje v Kamni gorici. »Sej b kuhava gvavino, pa vonca nimam.« V resnici so pa bili lonci v obeh krajih večkrat prazni.*« ²³⁰
2. *Žganjče*: »*Družba je malo zapela in če je bil rajni gospodar dobre volje, je potegnul izpod peči harmoniko in zapel: ... v senco se vsedejo, pijejo ha, / pa samha ta špiretovha. / Dober je žhane, sitne so babe, / križe, težave delajo nam*«. ²³¹
3. *Žebļjarjeve težave*: »*Podbecv (spodaj v veži): Ja bohadej. Kod se pa hor hre? Ja kod so pa štenhe? Ja nkodar jh ni*«. ²³²

Iz teh in podobnih citatov je mogoče že tudi izluščiti nekatere glasoslovne značilnosti kroparskega govora, kot jih je zapisal Bertoneclj in posebnosti, zaradi katerih se razlikuje od sosednjih gorenjskih govorov.

Na glasoslovni ravni je avtor izpostavil predvsem naslednje značilnosti kroparskega govora:

- odsotnost švapanja, ki je sicer izrazita značilnost sosednjih gorenjskih govorov, npr. v govoru Kamne Gorice: *gvavina* 'glavina', *kuhava* 'kuhala', *vonc* 'lonc', v govoru Kroke pa: *sva bla* 'sva bila', *delamo* 'delamo', *žlahta* 'žlahta, sorodstvo', *plac* 'plac, trg', *plačvala* 'plačevala' itd.; primer »*četne devam*« ²³³ je avtorjeva napaka;
- ker avtor za kroparski jezičkov izgovor zvočnika /r/ ni uporabljal posebnega znaka, je ta značilnost bralcu, razen v enem primeru (*verrrigarr* ²³⁴) ostala skrita – je pa vendarle omenjena v besedilu *Mi smo mi!*, kjer piše: »*Ko so pred vojno pri nas gradili vodovod, so povabili k sodelovanju tudi Kamnogoričane in Dobravce, da*

²²⁹ Bertoneclj 1973: 147–148.

²³⁰ Bertoneclj 1973: 143.

²³¹ Bertoneclj 1973: 46.

²³² Bertoneclj 1973: 148.

²³³ Bertoneclj 1973: 18.

²³⁴ Bertoneclj 1973: 18.

*bi bili stroški manjši. Tedaj so baje rekli Dobravci: »Če bomo pili kroparsko vodo, bomo tudi mi tako grdo začeli govoriti in pogrkovati, kakor Kroparji« [...]*²³⁵

- a-jevski izgovor polglasnika pred /r/, npr.: *sarce* 'srce', *parnese* 'prinese', *marbit* 'morebiti', *parcvarkn* 'pricvrkni', *dobar* 'dober, dobro';
- mehčanje mehkonebnikov pred sprednjimi samoglasniki je značilno tako za kroparski kot za sosednje gorenjske govore, a je danes v kroparščini že precej leksikalizirano, npr.: *četne* 'ketne, verige', *če* 'kje', *sakramenšč'* 'sakramenski', *vnkoštnže* 'venkoštenge, izdatki', *davče* 'davke', *firnče* 'firenke, zavese', *tačele* 'takele', *štenže* 'štenge, stopnice', *žlače* 'žlake, udarce', *druj*, *drujga* 'drugi, drugega' itd.;
- protetični v pred zadnjimi samoglasniki na začetku besede, npr.: *vokna* 'okna', *voben* 'oben, noben', *voče* 'hoče', *voča* 'oča', *von* 'on', *vogn* 'ogenj', *vogle* 'oglje', *vokajnov* 'okajnal, ogoljufal';
- razvoj soglasniških skupin, npr. *-tj-* > *-k-*, npr.: *ta treko* 'ta tretjo, v tretje' itd., *-šč-* > *-š-*, npr.: *iše* 'išče'; **črě-*, **žrě-* > *če-*, *že-*, npr.: *čpina* 'črepinja', *žblow* 'žebļev'; *tv-* v svojilnem zaimku *tvoj* > *t-*, npr.: *toje* 'tvoje'; *-ov-* > *-o-*, npr.: *Radolce* 'Radovljice', *Radolčani* 'Radovljičani', *Loranc* 'Lovrenc'; *-nj-*, *-lj-* > *-n-*, *-l-*, npr.: *nezabelen* 'nezabeljen', *čpina* 'črepinja', *žganče* 'žganjče, žganje', *vogn* 'ogenj';
- leksikalizirani ostanki metateze, npr.: *čomorad* 'močerad', *čomoradovec* 'močeradovec, žganje, v katerem je (bil) namočen močerad';
- odsotnost preglasa *o* v *e* za palatalnimi soglasniki, predvsem v pridevnikih, npr.: *pod Perčovim lazom* 'pod Perčevim lazom', *Polčov Matija* 'Polčev Matija';
- oslabitev kratkih naglašanih ter oslabitev in onemitev nenaglašanih samoglasnikov, npr.: *koledvat* 'koledovati', *zdevci* 'sedeenci, sedeži', *poslanc* 'poslanec', *nes* 'nesi', *pravt* 'pravit' itd. Po oslabitvi nastali polglasnik je v besedah zelo različno in nedosledno označen; večinoma je beseda zapisana kar brez njega, zato je tudi branje lahko težavno, npr.: *morm* 'morem', *sm* 'sem', *ukp* 'vkup', *nč* 'nič', *firbc* 'firbec, radovednež', *vn* 'ven', *sveth* 'svetih', *jm* 'jim', *zgbiš* 'izgubiš' itd. V drugih primerih pa je polglasnik lahko označen tudi z apostrofom, npr.: *č'nž* 'činž, dajatev', *j'* 'ji', *zmenš* 'zmeniš', *t'* 'ti', *m'* 'mi', *n'č* 'nič', *v'n* 'ven', *komedj'* 'komediji', *vrat'h* 'vratih', *v'sti* 'vesti', *tap'rumo* 'ta prvem', *tok'* 'tako', *tal'nga* 'talenga, obdarovanje' itd. Razvoj nenaglašene in kratkega naglašene *-av* > *-ov*, *-aj* > *-ej*, npr.: *nakov* 'nakoval', *plačov* 'plačal', *zej* 'zdaj', *nej* 'naj', *skomndirej* 'skomandiraj, pripravi', raba gorenjske nikalnice *na* namesto *ne* ter oslabitev naglašene jata pred *-l* v del. *-l* > *-ov* (ne v *-u*, kar je značilno za sosednje gorenjske govore), npr. *imov* 'imel' ipd., je prav tako pogosto prikazano v narečnih delih Bertonccljevih besedil.

Značilnosti dolgega samoglasniškega sistema, med katerimi izstopa predvsem temni, nekoliko centralizirani samoglasnik /i:/, pisatelj zaradi tiskarskih omejitev pri zapisu narečja ni mogel upoštevati.

²³⁵ Bertoncclj 1973: 144.

Med narečnimi oblikoslovnimi prvinami v Bertonccljevih besedilih pa izstopajo naslednje:

- srednji spol pridevnika se v ednini maskulinizira, npr. *dobar meso* 'dobro meso', v množini pa feminizira, npr. *kašne vrata* 'kakšna vrata';
- namesto zanikanega roditelja je v kroparskem govoru pogost tožilnik, npr.: *bom jo zvozu* 'ne bom je zvozil', *sej jo tok na bo dobiv* 'saj je tako ne bo dobil', [o]troc, preč, da naute kej ukradli 'otroci, proč, da ne boste česa ukradli'.

Tudi v sicer knjižno pisanem besedilu se na oblikoslovni ravni pojavljajo interference iz krajevnega govora – npr. zanikani tožilnik namesto roditelja: *si ni kovačija belila glavo* 'si ni kovačija belila glave', *in drugo, kar sami ne marajo* 'in drugo, česar sami ne marajo', [i]udi ni njegova zunanost dokazovala vrsto imenitnih prednikov 'tudi ni njegova zunanost dokazovala vrste imenitnih prednikov' itd., redko pa je beseda oz. besedna zveza zapisana v roditelju, čeprav bi pričakovali tožilnik, npr. *lep pa tako, da je zaboletelo srce vsakega dekleta* 'lep pa tako, da je zaboletelo srce vsake dekle'. Tudi v primerih, kot je [i]z teh črnih stavb so se slišale tako od Kroparjev in Kamnogoričanov, kakor tudi od Železnikarjev 'iz teh črnih stavb so se slišale (šale) tako o Kroparjih in Kamnogoričanih, kakor tudi o Železnikarjih', kjer je rabljen neknjižni predlog in sklon samostalnika, je razvidna interferenca iz krajevnega govora v knjižni jezik.

Bertoncclj je v *Kroparskih zgodbah* zapisal tudi mnoge narečne, in sicer tako besede za pojme, ki jih drugod ne poznajo in torej tudi ne izrazov zanje, kot tudi take, namesto katerih bi lahko uporabil sinonimni knjižni izraz – a je prav z njimi svoje pripovedi izrazito krajevno ali vsaj pokrajinsko obarval.²³⁶ Neknjižno besedje, vpeto v knjižno besedilo, je pojasnjeval na različne načine: redko je beseda prevedena, tj. opremljena s pojasnilom o pomenu na dnu strani (v takem primeru je beseda označena z zvezdico ali dvema), npr.: *zvečer nismo upali hoditi mimo kabarnelov*** 'shramba za oglje'; *nekaj ogljarskih cjoh** 'vreča za oglje'; *ima, kakor pravimo Kroparji, vedno po dva cajna** 'palica železa'. Včasih je narečna beseda pojasnjena s knjižnim sinonimom v oklepaju, npr.: *je ob slovesu vedno podaril finfar* (10 kron); *so nenadoma začeli nanj frčati skozi line težki pekeljni* (kovaška žlindra); [*I*]ep primer kovaškega dela v utopah (kalupnjakih) kaže ograja; [*z*]a zajtrk mu je prinesla teta Rotija podrobiljeno kar v šteceljnu (nizek škaf brez ušes); *boš pa imel že celo vestjo* (telovnik) *iz tega ruskega srebra*; [*v*]si stari Kroparji so mnenja, da je bilo »na ta lep smn učash zl golant«! (veselo, zabavno). Narečna beseda je v besedilu lahko pojasnjena s knjižno ustreznico za pomišljajem, npr.: *povečini na bukuca* – knjižice; *pri starem izrabljenem ajaksu* – kladivu; zanimivo je tudi obratno

²³⁶ Živost prvin krajevnega govora, zapisanih v tem literarnem delu, je bila preverjena pri nekaj kroparskih govoricah različne starosti. Ugotovljeno je, da je večina zapisanih glasoslovnih in oblikoslovnih prvin še vedno značilnih za ta krajevni govor, da pa zlasti mlajši govorniki ne poznajo več mnogih besed, ki tako v nastajajočem slovarju kroparskega govora dobivajo označevalnik narečno starinsko ali zastarelo. Tudi starejši informanti marsikatero Bertonccljeve besede ne poznajo, tj. nimajo je v svojem aktivnem besednjaku, ali pa jo poznajo le iz govora drugih (npr. še starejših) sokrajanov.

pojavljanje zapisanih besed, ko knjižni besedi za pomišljajem ali v narekovajih sledi še narečna, npr.: */ob studencih in starih kopiščih so bili napravljeni sedeži – zdevci, kjer je bilo počivanje; je takrat rabila avstrijska armada tudi na roko kovane žebelje za čevlje – jegre; [s] 30 kilogramov težkim jeklenim drogom »vrželo«*. Neknjižna (narečna) beseda je pogosto označena z narekovaji, njen pomen pa ni nujno pojasnjen, npr.: *sva bila »kvit«; na »štante«; odšel na »oberpav«; na Grogovo »briško«; plesali smo »povštertanc«; [v] »špitalu« zgoraj je ležal v revni krsti; v soboto popoldne je bilo »nehavanje«; večina naših lovcev pa je pripadala »raubšicom«; sem na zadnjih »dreh« glumil zlom in obup srca ter si pritiskal na sence staro zmlinčeno cev brez »kapseljna«; [n]ato je doma poiskal zarjavelo britev ter jo »nagadil« kar na oglu peči; je »avfar« takoj ustavil kolesa; je poleg drugih drobnarij kupil tudi nekaj pomaranč, da bo za »bigavnico«; [c]esarska oblast je vedela, kaj Kropo preveč »zrihta«; da ja ne bi zamudil »tal'nge«; črnih las, ki so bili ob sencih počesani na »zeksarje«, kakor se je temu takrat reklo; /i/z doline gori je bilo slišati zamolke udarce težkega fužinskega »norca«; tako je tudi teh »flavzarij« enkrat zmanjkalo. Večinoma pa dialektizmi niti niso označeni, niti ni pojasnjen njihov pomen, npr.: [v]eselo srce ne scaga, če nima pa strada; [t]o je vzrok samo sonce, ki podnevi v svojem teku dela šunder in ropot; [v]i ste pa res en golant gospod; začne brskati po morajni; ko zagrmi na strlavnici možnar; po stari navadi mora biti ta dan izdatnejša mal'ca.*

Tudi na skladišnji ravnini so v sicer knjižnem umetnostnem besedilu mogoče interference iz krajevnega govora. V *Kroparskih zgodbah* so pogosti:

- stalne besedne zveze, frazemi: *ob priliki 'v času', npr. [s]aj je znano, da je bila ob priliki kozjega punta tukaj razglašena porazna sodba kroparskim kozarjem; slabo naleteti 'ne ujeti pravi trenutek, ne biti sprejet', npr. [s]kušal sem stari gospe dopovedati, da je v zmoti, pa sem slabo naletel; biti v zmoti 'motiti se'; vzeti na znanje 'izvedeti, sprejeti novico', npr. borba, ki jo je Kropa z zadovoljstvom vzela na znanje; imeti ven vzetega 'imeti na dolgu', npr. sem imel za dva goldinarja in 38 krajcarjev ven vzetega; odhajati pod orožje 'iti v vojsko', npr. [v]poklicani črnovojniki so odhajali pod orožje; na licu mesta 'na mestu dejanja', npr. [č]e pa je slučajno bil drvar zasačen na licu mesta; bogati po kaj 'na prošnjo ali ukaz iti kaj iskat', npr. da sem bogal po žganjče; za tri pa za dva vmes 'merska enota za žganje, in sicer za tri krajcarje špirita in za dva sadjevca z dodatkom vode', npr. za tri pa za dva vmes; usekati jo 'oditi', npr. [č]e jo ne usekava na spomlad na Koroško; prodajati zijala 'radovedno opazovati', npr. [i]z veže je stopil med paglavce, ki so tam prodajali zijala; jemati za vsak dan 'imeti za sproti', npr. [ž]ivljenje se je jemalo za vsak dan, [d]anes imamo – jejmo in pijmo, jutri bo že kako; zajahati dobrega konja 'obogateti, doseči lažje življenje', npr. [k]o se mu je pozneje v življenju naplelo, da je zajahal dobrega konja, ali kakor tudi pravijo Kroparji, da je potegnil boljšo številko, je včasih povabil brate; potegniti boljšo številko 'obogateti, doseči lažje, boljše življenje'; spraviti k boljšemu kruhu 'pomagati do boljšega zaslužka', npr. Kovšca je pozneje več svojih nadarjenih in pridnih učencev spravil k boljšemu kruhu; imeti domovinsko pravico 'imeti pravico do bivanja', npr. imajo domovinsko pravico v Kropi; iti na cesarski ričet 'iti v zapor', npr. sta šla v Radovljico*

- vsak za en dan na cesarski ričet; priti ven 'nastati' in 'izginiti', npr. *potem pa so žage ven prišle; imeti v planu 'načrtovati', npr. akcija, ki jo imamo že vsa leta po vojni v planu; za slepo ceno 'pod ceno, prepoceni', npr. [p]rišleci so jih pokupili za slepo ceno; zvoziti jo 'biti pijan', npr. [m]ojster Špranja pa brez hlapca jo je zvozil za tri dni; biti proč 'biti brez pameti, moči', npr. [p]a je vedel Nace toliko lepega povedati, da je bila Neža čisto preč; dol goreti 'ugašati, minevati', npr. [d]ol gori;*
- primerjalni frazemi: *pogledati kakor hudič iz vrča 'grdo pogledati', npr. in pogledal, kakor hudič iz vrča; liti, kakor bi se hotelo nebo izjokati 'močno deževati', npr. [n]eprestano je lilo, kakor bi se hotelo nebo izjokati; biti obvezno kakor krščanski nauk 'biti brezpogojno nujno, obvezno', npr. [v] družini moje matere je bilo petje obvezno kakor krščanski nauk; držati kakor pribito z največjim žebljem 'popolnoma držati', npr. je pa to držalo kakor pribito z največjim žebljem, kar jih je kdaj skoval; kaditi se kakor iz plavža 'zelo se kaditi', npr. [se je] kadilo kakor iz plavža itd.;*
 - pregovori: *Veselo srce ne scaga, če nima, pa strada. 'Vesel človek ne obupa, če nima ničesar, pa strada.' Če s cokle kej rata, je pa hodič. 'Če reven človek kaj postane, ni dobro. / Če navaden žebjar obogati, ni dobro.' Kar srce noče, to ni mogoče! 'V ljubezen siliti ni mogoče.' Če ima pri nas nekdo samo za dvakrat pristavt – že gre v farovž pravt. 'Pri nas se radi pohvalijo za vsako malenkost.'*

Vpliv govornega narečja je včasih viden tudi v besednem redu knjižne povedi – avtor se namreč na naslovni strani označi za pripovedovalca²³⁷ (torej ne pisatelja) in je tako tudi besedni red stilno sredstvo pripovedovanja, najprej predvsem govornega, kasneje pisnega, npr.: *Stara zgodba je to! [...] Prejel je Hanzel poziv in cesarsko pismo [...] Lepe Lene ni videla Kropa več [...] Pa ta hip zraste iz grmovja črna senca, gluho zahresti težak kol nad Gašperjevo glavo [...] Do potankosti je beraču ta slika znana [...] Pa tega je že davno [...] Malce zlobni naši sosedje celo trdijo, da [...] Pa je napravil znanec globoko resen obraz [...] Bo pač nekako treba priznati, da [...].*

Raba trpnika namesto tvornika – to stilno sredstvo je navadno interferenca iz uradovne zvrsti jezika, ne iz govornega narečja, z njim pa avtor lahko tudi karikira papirnati način izražanja v idiolektu kake literarne osebe: *Zadnjič sem govoril z našimi uglednimi možmi, ki imajo besedo in so obljubili, da se bo gledalo, da se naš plac razširi in popravi. [...] Življenje se je jemalo za vsak dan. [...] Vedno pa se je v Kropi pelo, tudi na žalost, se lahko reče. [...] Saj je znano, da je bila ob priliki kozjega punta tukaj razglašena porazna sodba kroparskim kozarjem.*

²³⁷ Bertoneclj 1973: 1.

5.3 Življenje *Kroparskih zgodb* med naslovniki – bralci

Kroparske zgodbe so še vedno (več desetletij po izidu) zelo zanimivo branje tako za domačine kot tudi za etnologe, saj je v njih veliko motivov iz ljudskega izročila ter podatkov o življenju, delu in običajih prebivalcev tega zgodovinsko pomembnega gorenjskega kraja. Izkazalo se je, da so besedila zanimiva tudi za dialektološko raziskovanje, saj je v njih mogoče najti veliko narečnega, kar omogoča tudi bolj usmerjeno raziskovanje na terenu. Tudi ob Kovaškem šmarnu, ko domače amatersko gledališče pripravlja različne predstave, so ustvarjalcem pogosto v pomoč *Kroparske zgodbe*, v katerih poiščejo zanimivo temo in jo s pomočjo strokovnjakov dramatizirajo. Ob postavitvi iger Pero proti kladivu (1999) in Žeblljarjeve težave (2000) na oder so tako zaprosili za pomoč dialektologinjo, ki je (tudi s pomočjo domačinov – naravnih govorcev) pripravila prevod iz knjižnega jezika v narečje, in sicer tako, da je tudi jezik označeval dramske osebe, njihovo krajevno poreklo (kroparsko, gorenjsko sosednjih krajev, selško) in družbeni položaj. Zapisano narečje se je bralcem – igralcem najprej zdelo precej nenavadno in branje zato naporno, a je uporaba krajevnega govora v dramskem delu omogočila večjo avtentičnost predstave, igralci so postali bolj prepričljivi, dramske osebe pa tudi zaradi svojega govora bolj krajevno in socialno določljive. Zopet se je torej potrdilo dejstvo, da je narečje socialna zvrst, ki živi predvsem kot govorjeni jezik – zato je tudi dramsko besedilo, zapisano v narečju oz. krajevnem govoru, učinkovalo šele, ko je bilo izgovorjeno. Glavna naloga dialektologa pri taki predstavi je torej (bila) predvsem v uzaveščanju značilnosti krajevnega govora pri njegovih govoricah (igralcih), svetovanje glede izgovora, pojasnjevanje pomena manj znanih (npr. zastarelih) besed. Hkrati pa je (bilo) tako sodelovanje priložnost za nadaljnje raziskovanje krajevnega govora.

Slika 11: Kovani zmaj
Joža Bertonclja

6 SKLEP

Zavest o (zemljepisni, socialni in jezikovni) pripadnosti lokalnim skupnostim je v Kropi in sosednjih krajih še vedno zelo močna, kar se izraža tudi z mnogimi šalami, vzdevki ipd. na račun sosedov.²³⁸ Predvsem Kroparji v dolini še vedno veljajo za izrazite posebnosti – in sicer ne samo zaradi slušnega vtisa njihovega krajevnega govora, ampak tudi zaradi njihovega pogleda na svet in načina delovanja. Medtem ko veljata Kropa in Kamna Gorica kot večni tekmici za najvišji ugled v dolini za razvitejši središči doline, pa so sosednje vasi, predvsem tiste, ki so bolj oddaljene od državne ceste, v zavesti nekaterih domačinov še vedno primer tradicionalnega kmečkega sveta.

Podoba teh krajev pa se je v zadnjih desetletjih močno spremenila. V Kropi in Kamni Gorici že dolgo kujejo le še redki umetni kovači, v sosednjih vaseh pa se samo s kmetijstvom preživljajo le še posamezne domačije. Otroci krajevnih skupnosti Kropa, Kamna Gorica, Srednja Dobrava in Podnart od leta 1957 obiskujejo skupno osnovno šolo v Lipnici, prebivalci različnih poklicev in stopenj izobrazbe pa se večinoma vsakodnevno vozijo na delo in v šole v različne kraje po Gorenjskem vse do Ljubljane. Kljub temu in kljub močnejšim doseljevanjem v zadnjih desetletjih pa so domačini še vedno, kot pravijo, veliki *lokà:lpatriò:ti* in še vedno zavestno razlikujejo med »pravimi« domačini in priseljenci.²³⁹ Ta zavest, ki se odraža tudi v rabi jezikovnega različka, ki je navadno prav posamezni krajevni govor, je posebno močna pri najstarejši generaciji, ki je odraščala še v tradicionalnem svetu z manjšimi možnostmi za medsebojno komunikacijo preko meja posamezne lokalne skupnosti (ljudje, stari nad 60 let) – ti so bili tudi glavni informanti v raziskavi kroparskega govora, kot je predstavljen v tej monografiji. Govorci srednje generacije, stari nekako od 30 do 50 let, večinoma še bolj ali manj zavestno razlikujejo med posameznimi govornimi položaji in rabijo različne jezikovne kode pri sporazumevanju z različnimi sogovorci – razlikujejo predvsem med uradnimi in neuradnimi govornimi položaji in sogovorci, ki so jim čustveno blizu ali pa ne (pri tej generaciji je močan vpliv na odnos do narečja imela šola, ki je rabo te socialne

²³⁸ Taki sta npr. šali o Parletovem Francetu in verigarju iz Kroepe, pa tudi vraža, da pogrkovanje povzroča kroparska voda (vse objavljeno tudi v Škofic 2001a).

²³⁹ Med priseljenci razlikujejo celo med tistimi, ki so priženjeni/primoženi, in tistimi, ki so v kraj prišli zaradi dela ali so si zemljo/hišo/stanovanje kupili. Pravi Kropar je tako npr. le tisti, ki ima tu družinske korenine, o lokalni pripadnosti pa ne odloča več niti (ne)znanje krajevnega govora – podobno se npr. razlikujejo tudi starejši Blejci od priseljenih Blejčanov.

zvrsti odklanjala in jo označevala kot negativno, manjvredno in neprimerno za javno rabo). Jezikovne razlike med najmlajšimi narečnimi govorcami iz različnih krajev v dolini pa so kljub spremenjenemu odnosu šole in tudi medijev do narečij in njihove rabe že precej manjše, čeprav se tudi nekateri izmed njih še zavedajo različnih slušnih vtisov med posameznimi krajevnimi govori. Pri tej generaciji gorenjsko govorečih narečnih govorcev je raba krajevnih besednih dialektizmov, pa tudi nekaterih izrazitejših glasoslovnih, bolj lokalno omejenih narečnih pojavov, zadržana predvsem za komunikacijo s starejšimi sorodniki – medgeneracijsko posredovanje narečja je namreč tu še precej močno.

Anketa, ki so jo o rabi krajevnih govorov med sošolci izvedli člani narečjeslovnega krožka²⁴⁰ v Osnovni šoli Staneta Žagarja v Lipnici spomladi 2005, je pokazala, da osnovnošolci ne razlikujejo le svoje gorenjščine od slovenskega knjižnega jezika, kot se ga učijo v šoli, ampak tudi nekatere krajevne govore med seboj – najbolj drugačen od drugih se jim zdi prav kroparski govor, med ostalimi pa ne razlikujejo. Kot izrazito kroparsko sicer navajajo le »pogrkovanje«, čeprav je izgovor uvularnega *ɣ* v kroparskem govoru dosleden le še pri najstarejši generaciji, medtem ko ga je pri šolajoči se mladini tudi v zasebnih govornih položajih mogoče slišati vse manj (pravzaprav pogrkujejo le še redki najmlajši Kroparji). V govoru mladih pa se ohranjajo predvsem tiste glasoslovne značilnosti, ki se jih narečni govorniki manj zavedajo – v Kropi je to manjša samoglasniška oslabilitev kot v sosednjih krajih, ohranjajo se posebnosti v sistemu dolgih samoglasnikov, ohranja se izgovor izglasnega *-l*, kjer se v sosednjih govorih govori *-u* (npr. *dé:l* – *dě:u* 'delo'), odsotnost švapanja pa podpira tudi vedno močnejši vpliv knjižnega jezika. Zanimivo je, da mladi kroparski krajevni govor svojih sošolcev od sosednjih krajevnih govorov razlikujejo predvsem na podlagi celotnega slušnega vtisa – kroparski se jim enostavno zdi »način, kako se pogovarjajo med seboj«.²⁴¹

Raziskava je tudi pokazala, da otroci, tudi tisti, ki so doma iz Kroepe, ne razumejo več izrazito kroparskih lokalizmov iz govora najstarejših Kroparjev, ki so v nastajajočem slovarju kroparskega govora označeni z označevalnikom zastarelo, npr.: *č̣:ška* 'frnikola', *ně:škla* 'kuhinjski valjar', *trá:xtat* 'paziti, biti pozoren', *ci:s* 'ljubek', *deve:lʔat* 'hitro hoditi, stopicati',²⁴² *flauʔzqt* 'govoričiti', *xù:šat* 'pihati v roke, da bi si jih ogreli', *polé:gnat* 'počasi, zlagoma'. Otroci seveda razumejo več tistih lokalizmov, ki jih še slišijo med govorniki srednje generacije (npr. če jih govorniki njihovi starejši sorodniki), čeprav niso več del njihovega aktivnega besednega zaklada, npr.: *goʔlant* 'vesel', *konzù:m* 'trgovina', *šá:nta* 'rana'. Večina narečnih besed, ki pa niso krajevni lokalizmi, ampak so širše znane, pa je tudi del aktivnega besednega zaklada anketiranih otrok, npr.: *cá:gar*

²⁴⁰ Člani krožka pod vodstvom Jožice Škofic v letih 2003 do 2005 so bili osnovnošolci Erazem Dolžan (v Krope priseljen iz Kranja približno deset let pred posnetim pogovorom), Matjaž Finžgar (doma v Krope), Klara Škriba (doma v Krope), Mojca Škofic (doma na Srednji Dobravi), Katarina Šlibar (doma na Srednji Dobravi) in Maša Žbontar (doma na Srednji Dobravi).

²⁴¹ Tudi dialektologi pri klasificiranju posameznih narečij poudarjajo pomen t. i. splošnega slušnega vtisa.

²⁴² Besedo so osnovnošolci povezali z devetletno osnovno šolo.

‘urni kazalec’, *bé:rtox* ‘predpasnik’, *čpí:ne* ‘črepinje, posoda’, *bəgà:vəncə* ‘velikonočna butarica’, *kù:rice* ‘teloh’, *obrá:řtat* ‘imeti rad, ceniti’, *krù:ncat* ‘šepati’, *takalà:ne* ‘igra s pirhi’, *cà:řt* ‘čas’, *špè:gle* ‘očala’, *grú:ntat* ‘razmišljati’, *kú:nštən* ‘tak, ki se dela pameten’ itd. Nekatere besede otroci poznajo in uporabljajo le še v frazemih in nekaterih stalnih besednih zvezah, npr.: *ʃò:řče špí:lat* ‘delati neumnosti in škodo’, *bò:x te ũ štrà:fou* ‘bog te bo kaznoval’, *okəl řì:t u vá:ržet* ‘okoli riti v žep’.

Jezik, tudi narečje in krajevni govor, se neprestano spreminja, kot se spreminja tudi način življenja njegovih govorcev. Čeprav je že l. 1952 slovenski narečjeslovec Rudolf Kolarič menil, da »[s]lovenska narečja [...] tako naglo izginjajo oz. se stapljajo v koiné, da po 20 letih ne bomo imeli več kaj zapisati in bomo pred zgodovino sami krivi, če ne bomo potomcem in znanstvenemu svetu ohranili podobo naših številnih narečij in govorov, ki so v marsičem svetovna zanimivost«,²⁴³ več kot pol stoletja kasneje lahko ugotovimo, da ta trditev drži le delno. Tudi analiza kroparskega krajevnega govora različnih generacij kaže, da se tukajšnje gorenjsko narečje res spreminja, da pa splošni slušni vtis vendarle še vedno daje izrazito lokalno, tj. kroparsko podobo.

Kroparski krajevni govor je bil v času raziskave in nastajanja te monografije torej nekoliko drugačen, kot ga je po kroparskih domovih, na Placu, v trgovini ali gostilni slišati danes. Jezik je res živ ...

²⁴³ O tem: Poročilo o delu ISJ v l. 1952, Arhiv ISJFR 22-279/52 (Benedik 1999: 13).

7

KRAJEVNI GOVOR KROPE

(POVZETEK)

Monografija je dialektološka predstavitev krajevnega govora Kroke, ki je točka Slovenskega lingvističnega atlasa (T202) in ki kljub svojim očitnim posebnostim še ni bil predmet tovrstne jezikoslovne analize.

Gorenjski kroparski govor se je zlasti od srede 16. stoletja z razmahom fužinarstva močno preoblikoval zaradi priseljevanja koroških železarjev (koroško železarstvo je bilo bogatejše in starejše), ki so prihajali sem predvsem preko Ljubelja, zaradi stalnih trgovskih in gospodarskih stikov s sredozemskim, predvsem italijanskim trgov in furlanskimi oz. beneškimi fužinarji ter tudi zaradi močnih stikov z govorci sosednjega selškega narečja, s katerimi so imeli tesne gospodarske stike (železarstvo je bilo razvito tudi v Železnikih, skozi Selško dolino je tekla kroparska trgovska – tovarniška pot, pa tudi veliko delovne sile je ves čas prihajalo iz selških hribov). Kljub podobnim zgodovinskim okoliščinam pa se kroparski govor močno razlikuje od tistega v sosednji Kamni Gorici (in drugih, večinoma kmečkih vaseh v Lipniški dolini), kjer govorijo tipični zgornjegorenjski govor (v njem ni kroparskih fonemskih sprememb v dolgem vokalizmu, ni jezičkovega /r/, poznajo pa švapanje, nekatere razlike so tudi v besedišču). Zdi se, da je razlogov za te razlike v dveh sosednjih krajevnih govorih več:

- Kropa je bila na višku železarstva v Lipniški dolini od 16. do 19. stol. vendarle večja (več železarskih obratov) in je tako pritegovala več negorenjsko govoreče delovne sile (zlasti s Koroške in iz selških hribov);
- Kropa je imela svojo faro od leta 1620, Kamna Gorica pa od leta 1751 in je obsegala tudi sosednjo kmečko vas Lipnica (prej sta oba kraja spadala v radovljiško faro);
- Kropa je že s svojimi naravnimi mejami popolnoma ločena od sosednjih kmečkih vasi, pa tudi v samem kraju je bilo vedno manj kmetov.

Delo je zgrajeno iz več poglavij: uvodnemu delu z zemljepisno-upravno in družbeno-zgodovinsko predstavitevjo Kroke ter predstavitevjo raziskovalnih metod in informantov sledi slovnični opis krajevnega govora.

Poglavje o glasoslovnih značilnostih kroparskega govora prinaša najprej sinhrono stanje in distribucijo fonemov v različnih glasovnih okoljih, tj. samoglasnikov v vzglasju, v edinem odprtem in edinem zaprtem zlogu, v prvem zlogu večzložnih besed, v zadnjem zlogu večzložnih besed (posebej v izglasju in v zadnjem zaprtem zlogu) in

sredi večzložne besede, soglasnikov pa v vzglasju in izglasju ter sredi besede v položaju pred samoglasniki, zvočniki ter zvenečimi in nezvenečimi nezvočniki). Temu sledi fonološki opis govora Kroke, kjer je v prvem delu predstavljen inventar fonemov (samoglasnikov in soglasnikov) in prozodemov, sledi predstavitev distribucijskih omejitev fonemov in njihovih položajnih različic ter prozodemov, v tretjem delu je prikazan izvor fonemov in prozodemov, in sicer zlasti glede na izhodiščni splošnoslovenski fonološki sistem. Posebna pozornost je namenjena izgubi glasov, tj. samoglasniški in soglasniški redukciji.

Kroparski govor ima monoftongični samoglasniški sistem, pozna kvantitetne opozicije (dolge naglašene, kratke naglašene in nenaglašene samoglasnike), dolgi samoglasniki, ki se lahko pojavljajo v katerem koli besednem zlogu, so lahko akutirani ali cirkumflekirani (tonemske opozicije), kratki naglašeni samoglasniki, ki so mogoči le v zadnjem ali edinem besednem zlogu, imajo le jakostni naglas. V gorenjskem krajevnem govoru Kroke sta izražena oba splošnoslovenska naglasna premika, tj. pomik starega cirkumfleksa (tip psl. *zôlto > sln. *zlatô > krop. zlatò; psl. *ðko > sln. *okô > krop. okò) in umik kratkega naglasa s končnega zloga na prednaglasno dolžino (tip psl. *gvěždá > sln. *zvězda > krop. zvě:zda) ter nekateri nesplošnoslovenski premiki, npr. umik kratkega naglasa na prednaglasno kračino (tip psl. *žená > sln. *ženã > krop. žé:na ~ žé:na; psl. *vodá > sln. *vodã > krop. vó:da, vendar tudi vo'da, pri čemer sta se umično naglašena *e* in *o* že podaljšala, medtem ko umik naglasa na prednaglasno nadkračino ni bil izveden (tip psl. *mьglá > sln. *məglã > krop. məg'la).

Za kroparski govor so značilni predvsem sprednji dolgi naglašeni samoglasniki. Najverjetneje iz govora kroparskih priseljencev (iz Selške doline, morda tudi iz Bohinja) je v kroparski govor prišel izredno ozki /è:/, ki je artikulacijsko in akustično zelo podoben /i:/. Ta se je v sistemu dolgih naglašanih samoglasnikov začel umikati, tako da se je pomaknil bolj nazaj in navzdol (se centraliziral) in se preoblikoval v fonem /i:/. Z zožitvijo ozkega *e*-jevskega samoglasnika (v današnjem kroparskem govoru je ob /è:/ mogoča tudi njegova prosta izgovorna različica [e:]) se je v sistemu dolgih naglašanih samoglasnikov razbremenilo mesto navadnega ozkega /e:/, zato se je umično naglašeni /e:/ (tip *sestrà* > sé:stra) začel zoževati v [e:] (tj. sé:stra), tako da sta v današnjem kroparskem govoru mogoči obe prosti (ne položajni) različici. Med kratkimi naglašeni samoglasniki je bolj zanimiva tudi prosta različica fonema /o/, ki se v zadnjem ali edinem zlogu lahko izgovarja kot [ɔ] (tip 'kɔš).

Značilen slušni vtis daje kroparskemu govoru tudi *a*-jevsko barvanje polglasnika ob uvularnem zvočniku /R/, tj. [ə:R] oz. [ɜ:R] oz. [a:R] – in sicer predvsem pod naglasom, a tudi v pred- in ponaglasnem položaju je tak *a*-jevsko obarvani polglasnik ob /R/ lahko dolg.

Redukcija (oslabitev v polglasnik in onemitev) kratkih naglašanih in nenaglašanih samoglasnikov je v kroparskem govoru zelo pogosta, vendar je onemitev nenaglašanih samoglasnikov manj kot v bližnjih gorenjskih govorih ali sosednjem selškem narečju. Oslabijo lahko kratki naglašeni samoglasniki, mogoči v zadnjih ali edinih besednih zlogih, in nenaglašeni samoglasniki v prednaglasnih in ponaglasnih besednih zlogih, v

izglasju in v naslonkah. Kratka naglašena samoglasnika /i/, /u/ le izjemoma ne oslabita v polglasnik, pogosto pa oslabita v polglasnik /ə/ tudi /e/ (< *ě) in /o/, medtem ko /a/ navadno oslabi v polglasnik *a*-jevske barve /a/.

Onemi ali oslabi lahko tako samoglasnik v osnovi kot tudi v končnici samostalniških in pridevniških besed ter priponski samoglasnik v glagolu. Morfematičnost one-mele končnice oz. samoglasnika v njej včasih nadomesti drugačen tonem v osnovi pregibne besede (npr. daj., mest. ed. m. sp. *kó:nə* ~ *kò:n*). Bolj kot razumljivost pa omejuje onemitev nenaglašene samoglasnika izgovorljivost novo nastalega soglasniškega sklopa. Zvočnik v takem sklopu navadno razpade v zvezo s polglasnikom, in sicer v vzglasju najpogosteje v zvezo polglasnik + zvočnik, v izglasju pogosteje v zvezo zvočnik + polglasnik, sredi besede različno.

Med soglasniškimi značilnostmi kroparskega govora je ob pogrskovanju opazen zlasti pogostejši dvoustnični kot zobnoustnični izgovor zvočnika /u/ oz. [v] v vseh glasovnih okoljih ter dejstvo, da govor ne pozna švapanja. Različne narečne soglasniške spremembe – palatalizacije, asimilacije, disimilacije in diferenciacije ter metateze – so sicer mogoče, a redkeje kot v sosednjih gorenjskih govorih.

Kroparski govor tudi v svojih oblikoslovnih značilnostih kaže, da spada v gorenjsko narečje gorenjske narečne skupine, čeprav se v nekaterih podrobnostih lahko razlikuje od drugih gorenjskih govorov. V nadaljevanju so zato podrobneje predstavljene oblikoslovne značilnosti posameznih besednih vrst. Njihova razvrstitev sledi v sodobnem slovenskem slovničarstvu uveljavljenim kriterijem za delitev besednih vrst na samostalnik, pridevnik, zaimek, števnik, glagol, prislov, povedkovnik ter členek, predlog, veznik in medmet. Polnopomenske besedne vrste so opredeljene tako s svojim pomenom kot skladijsko vlogo, predstavljene so njihove pregibnostne značilnosti. Slovnične besedne vrste so opredeljene predvsem s slovničnimi razmerji, ki se z njimi izražajo.

Sinhroni predstavitvi pregibnostnih vzorcev samostalnika, pridevnika in glagola sledi še njihovo diahrono pojasnilo, zaimki in števniki imajo diahrona pojasnila v opombah.

Samostalniki 1. ženske (*a*-sklanjatve) so npr. prikazani po naglasnih tipih in njihovih naglasnih vzorcih (tako glede na naglasno mesto kot kolikostne in tonemske značilnosti naglašanih samoglasnikov) skupaj z njihovim praslovanskim izvorom: samostalniki z nepremičnim naglasom na osnovi (a), končniškim naglasom (b) in premičnim naglasom (c). Prikazano je, kje govor izkazuje ohranjanje praslovanskega stanja in kje spremembe, nastale na podlagi naglasnih premikov, analogij ali morebitnih prehodov med posameznimi paradigami.

Naglasni tipi samostalnikov *a*-sklanjatve in njihovi osnovni praslovanski viri so naslednji: 1. nepremični naglas na akutirani osnovi: a) regularni odraz psl. naglasnega tipa a v primeru, da iz psl. starega akuta ni prišlo do nastanka popsl. novega cirkumfleksa v večini sklonskih oblik: psl. im. ed. **lvž'ca*, tož. ed. **lvž'cQ* (a) > krop. im. ed. *žl':ca*, tož. ed. *žl':co*, knj. sln. im. ed. *žlí:ca*, tož. ed. *žlí:co* (toda z odrazom popsl. novega cirkumfleksa v or. ed. krop. z *žl':co*, knj. sln. z *žli:co*, in rod. mn. krop. *žl':c*,

knj. sln. žl̩:c); psl. im. ed. *mal̩na, tož. ed. *mal̩n̩q̌ (a) > krop. im. ed. mal̩:na, tož. ed. mal̩:no, knj. sln. im. ed. mal̩:na, tož. ed. mal̩:no; b) regularni odraz psl. naglasnega tipa b samostalnikov s psl. dolgim samoglasnikom v edinem zlogu osnove: psl. im. ed. *gl̩stá, tož. ed. *gl̩st̩q̌ (b) > krop. im. ed. gl̩:sta, tož. ed. gl̩:sto, knj. sln. im. ed. gl̩:sta, tož. ed. gl̩:sto; c) odraz psl. naglasnega tipa b in c po morfonologizaciji naglasa na osnovi: psl. im. ed. *dušá, tož. ed. *dūšq̌ (c) > krop. im. ed. dú:ša, tož. ed. dú:šo, knj. sln. im. ed. dú:ša, tož. ed. dú:šo; 2. nepremični naglas na cirkumflektirani osnovi: a) regularni odraz psl. naglasnega tipa a v primeru, da je iz psl. starega akuta prišlo do nastanka popsl. novega cirkumfleksa v večini sklonskih oblik: psl. im. ed. *māčbka, tož. ed. *māčbq̌ (a) > krop. im. ed. mà:ška, tož. ed. mà:ško, knj. sln. im. ed. mà:čka, tož. ed. mà:čko; psl. im. ed. *motýka, tož. ed. *motýkq̌ (a) > krop. im. ed. mot̩:ka, tož. ed. mot̩:ko, knj. sln. im. ed. mot̩:ka, tož. ed. mot̩:ko; b) odraz praslovanskega naglasnega tipa c po analoški posplošitvi naglasa cirkumflektiranih oblik: psl. im. ed. *sirotá, tož. ed. *sīrotq̌ ≥ krop. im. ed. sr̩:ta, tož. ed. sr̩:to, knj. sln. im. ed. sir̩:ta, tož. ed. sir̩:to; 3. končniški naglas s kračino v imenovalniku in tožilniku ednine: a) regularni odraz psl. naglasnega tipa b samostalnikov s psl. polglasnikom v edinem zlogu osnove: psl. im. ed. *m̩glá, tož. ed. *m̩gl̩q̌ (b) > krop. im. ed. m̩g'la, tož. ed. m̩g'lo, knj. sln. im. ed. m̩g'la, tož. ed. m̩g'lo; b) odraz psl. naglasnega tipa c samostalnikov s psl. polglasnikom v edinem zlogu osnove po analoški izravnavi po oblikah s kračino v zadnjem zlogu: psl. im. ed. *st̩zá, tož. ed. *st̩zq̌ (b) ≥ krop. im. ed. st̩'za, tož. ed. st̩'zo vs. knj. sln. im. ed. st̩'za, tož. ed. st̩z̩:; c) odraz psl. naglasnih tipov b in c s psl. kratkim samoglasnikom v osnovi po analoškem prehodu v tip krop. im. ed. m̩g'la, tož. ed. m̩g'lo: psl. im. ed. *vodá, tož. ed. *v̩d̩q̌ (c) ≥ krop. im. ed. uo'da, tož. ed. uo'do vs. knj. sln. im. ed. v̩:da, tož. ed. vod̩:; 4. premični naglas: a) regularni odraz psl. naglasnega tipa c samostalnikov s psl. dolgim in kratkim samoglasnikom v edinem zlogu osnove: psl. im. ed. *golvá, tož. ed. *g̩lvq̌ (c) > krop. im. ed. glá:va, tož. ed. gl̩v̩:; knj. sln. im. ed. glá:va, tož. ed. gl̩v̩:; psl. im. ed. *nogá, tož. ed. *n̩gq̌ (c) > krop. im. ed. nó:ga, tož. ed. nog̩:; knj. sln. im. ed. nó:ga, tož. ed. nog̩:; b) odraz psl. naglasnega tipa b samostalnikov s psl. kratkim samoglasnikom v edinem zlogu osnove po analoškem prehodu v premični naglasni tip krop. im. ed. nó:ga, tož. ed. nog̩:; psl. im. ed. *žená, tož. ed. *ženq̌ (b) ≥ krop. im. ed. žé:na, tož. ed. žen̩:; knj. sln. im. ed. žé:na, tož. ed. žen̩:.

Na enak način so prikazani tudi sinhroni pregibnostni vzorci drugih samostalnikov po sklanjatvah (moških, ženskih in srednjih) in naglasnih tipih (nepremičnem na osnovi, premičnem na osnovi, končniškim in mešanem), čemur sledi diahrono pojasnilo o razvoju psl. naglasnih tipov po posameznih psl. sklanjatvah v tem krajevnem govoru.

V nadaljevanju so predstavljeni kakovostni, vrstni, svojilni in količinski pridevniki. Prikazano je njihovo pregibanje, opozorjeno je na naglasne in glasovne spremene, v diahroni predstavitvi pa je prikazan še izvor končnic kroparskih pridevnikov v praslovanski imensko-zaimenski sklanjatvi pridevnikov. Sledi predstavitev razvoja kroparskih naglasnih tipov določne in nedoločne oblike pridevnikov glede na njihovo praslovansko izhodišče.

Predstavljeni so tudi kakovostni, vrstni, svojilni in količinski pridevniški zaimki, in sicer 1. vprašalni (*ká:šən ~ ká:kšən, kẹ:r, žgá:u, kọ:lk ~ kú:lk ~ kú:k*), 2. oziralni (*'kaka:ršən, kẹ:r, kọ:lkar ~ kú:lkar*), 3. nedoločni (npr. *an*), 4. poljubnostni (*'kqšən ~ 'kqkšən, kẹ:r, 'kei*), 5. mnogostni (*mà:rs'kqšən, mà:rskẹ:r*), 6. oziralnopoljubnostni (*'kaka:ršən kọ:l, kẹ:r kọ:l, kọ:lkar kọ:l*), 7. celostni (*usà:k, 'uəs, u'se, ubà:*), 8. nikalni (*nobè:n, nobè:n, 'nəč*), 9. drugostni (*da:rgà:čən, drù:x*), 10. istostni (*enà:k, è:st*), 11. kazalni (*tá:k / tá:kle, tà: / tà:le; tọ:le, tọ:lk ~ tọ:k ~ tú:lk ~ tú:k / tká:i / tká:ile, t̃:st, gù:n*), 12. osebni svojilni (*mó:i; tvó:i ~ tó:i; negó:u, né:n, 'nqš; 'uqš; ñ:xou, nà:jən; uà:jən*), 13. osebni povratnosvojilni (*svó:i ~ só:i*) zaimki.

Prikazano je njihovo pregibanje: ob glavnih sklanjatvenih vzorcih (npr. *t̃:st-ø*) je opozorjeno na naglasne in glasovne premene osnove in končnic (kot so spremembe kolikosti in kakovosti naglašene samoglasnika, npr. *'nqš-ø ná:ž-ga*, ali mešanje nepremičnega in končniškega naglasnega tipa, npr. *t-à: t-è:ga ~ d-'ga*). Predstavljeno je nadomeščanje pridevniških zaimkov z različnimi besednimi zvezami, npr. vrstnega vprašalnega zaimka *kẹ:r* 'kateri' z zvezo (samostalniškega) vprašalnega zaimka *kaj*, predloga *za* in nedoločnega vrstnega zaimka oz. števnikarja *en*: 'ko za en 'kaj za eden' (npr. *'Ko pa i tọ: za n à:uto? 'Kateri avto pa je to?*).

Števniki (glavni, vrstilni, ločilni in množilni) se v kroparskem govoru večinoma ne razlikujejo od števnikov v gorenjskem narečju in slovenskem knjižnem jeziku, razlike so predvsem na glasoslovnini in delno na naglasni ravnini, npr. *é:dən-ø* se pogosto rabi kot posamostaljeni števniki, *é:n-ø* je pravi števniki (oba z nepremičnim naglasom na osnovi), *a'dən-ø* (s končniškim naglasom) pa se uporablja predvsem v funkciji nedoločnega samostalniškega zaimka 'nekdo', medtem ko se *an-ø ~ ən-ø ~ n-ø* (brez naglasa) uporablja predvsem v funkciji nedoločnega člana, npr. *É:dən je pa:r'šou, 'ne dvà: - É:n, duà:, trè:!* – *A'dən je pa:r'šou, pa na vé:m, gdò:.* – *An é:ló:uk je pa:r'šou.*

Sinhroni pregled oblikospreminjevalnih vzorcev glagolov v kroparskem krajevnem govoru je bil zasnovan na način, ki se je uveljavil v slovenski dialektologiji na podlagi Riglerjeve tipologije glagolskih oblik slovenskega knjižnega jezika, predstavljene v uvodu Slovarja slovenskega knjižnega jezika. Ta tipologija ne temelji le na različnih glagolskih priponah, ampak predvsem na naglasnem mestu in tonemu v nedoločniku in sedanjiku. V tabelah so poleg teh dveh predstavljene tudi nekatere oblike velelnika, opisnega deležnika na *-l*, namenilnika in deležnika na *-n* oz. *-t*. Primerjava kroparskega krajevnega govora s slovenskim knjižnim jezikom kaže nekaj izrazito narečnih potez. Zanj je npr. značilno, da se pri glagolih z nepremičnim naglasom na osnovi (glede na nedoločnik in sedanjik) rabi samo kratki nedoločnik, in sicer tudi tam, kjer je v knjižnem jeziku mogoč tudi dolgi nedoločnik, tako npr. v akutiranih glagolih na *-at -am* (tip IA1, *z'at*), v glagolih na *-at -em* (tip IA3, *smé:jat se in kolè:dvat*), ki v nedoločniku in sedanjiku ne spreminjajo tonema, ter glagolih tipa IIB4 (*dá:ržat*) in IIB5 (*gouó:rt*), ki imajo v nedoločniku naglas na osnovi, v sedanjiku pa na priponi (v knjižnem jeziku obakrat le na priponi). Tudi glagoli tipov IB1 (*ig'kət*), IB4 (*lo'uat*), IIA1 (*štə'xət*), IIA2 (*stro'jət*), IIB1 (*is'kət, s'jət, kəp'uat*) in IIB2 (*se'lət, pepe'lət se*) imajo naglas na kratkem (redko dolgem) samoglasniku pripone.

Glagoli z naglašeno sedanjiško pripono *-í-* imajo v množinski in dvojniski obliki pogosto dvojnično pripono *-é-* (npr.: IB2 *spí:jo* in *spé:jo*, IB4 *louí:jo* in *loué:jo*, IB5 *žuí:jo* in *žué:jo*, IIB4 *dq:rží:jo* in *dq:ržé:jo*, IIB5 *gouorí:jo* in *gouoré:jo*). Ti glagoli imajo v 3. os. mn. lahko tudi kratko obliko z naglašeno končnico *-é:* (*žué:*). Pri akuti-ranih glagolih tipa ICa3 (*uzét*), ICb4 (*né:st*) in (*pé:čt*) je v sedanjiku mogoča dvojnica glede mesta naglasa, in sicer je naglas lahko na osnovi ali na priponi (*uzá:mejo* ali *uzemé:jo*, *né:sejo* ali *nesé:jo*, *pé:čejo* ali *pečé:jo*). Dvojnice glede mesta naglasa in nje-govega tonema imajo nekateri tipi glagolov tudi v množini in dvojnini velelnika, npr.: tip IB4 *lo'uat/loú:t* (*lò:ute* in *loú'te* in *loú:te*), IB5 *žú:t* (*žù:te* in *žú'te*), ICa3 *uzét* (*uzé:nte* in *uzemí:te*), ICb4 *né:st* (*né:ste* in *nesí:te*).

Predstavljeno je tudi spreminjanje tonema v različnih oblikah opisnega deležnika na *-l*. Tu naj bo zato le še opozorjeno na naglasne dvojnice v nekaterih tipih glago-lov, npr. v tipu IA1 (*zí:dat*), IA5 (*poté:gənt*), IB5 (*žúé:t*), IB6 (*žré:t*), IIB1 (*is'kət*), IIB2 (*se'lət*) in IIB6 (*gouó:rt*), kjer je naglas mogoč tako na osnovi kot na priponi, tj. IA1 *poté:gənl-a* in *potegní:l-a* *poté:gənl-ə* in *potegní:l-ø*, IB5 *ží:uu-ø* in *žú:ø*, IB6 *ž'rou-ø* in *žò:ru-ø*, IIB1 *í:skou-ø* in *is'kou-ø*, IIB2 *sé:lu-ø* in *selí:u-ø*, IIB6 *gouò:rl-ə* in *gouorí:l-ø*. Kot v drugih obravnavanih oblikah je tudi v del. *-n* oz. *-t* mogoče ugotoviti nekaj naglasnih posebnosti, tako npr. dvojníc v tipih ICb4 (*prebó:st*) in ICc (*pé:čt*) ter IIB2 (*se'lət*) in IIB4 (*zadq:ržat*), tj.: ICb4 *prebodé:n-ø* in *prebò:den-ø* ter *prebodé:n-a* in *prebò:den-a*, ICc *pè:čen-ø* in *pečé:n-ø*, IIB2 *prese'len-ø* in *presé:len-ø* ter *preselé:n-a* in *presé:len-a*, IIB4 *zadà:ržán-ø -a* in *zadà:ržan-ø -a*. Poglavlje o glagolu je sklenjeno z diahrono predstavitevijo priponskih glagolov in s primerjavo kroparskih naglasnih tipov glagolov s klasifikacijo praslovanskih glagolov po nedoločniških osnovah.

Med nepregibnimi besednimi vrstami so prikazani:

- prislov, tj. vrste prislovov s primeri rabe; poleg polnopomenskih prislovov so v kroparskem govoru pogosto rabljeni tudi zaimenski prislovi ter med prislovi lastnosti oz. kratnosti tudi števniki prislovi;
- povedkovnik, kamor so uvrščene tudi besede, ki so izvorno sicer samostalniki, pri-devniki ali prislovi, v kroparskem govoru pa se v določeni obliki rabijo izključno ali tudi kot povedkova določila (npr. ob nepolnopomenskem glagolu);
- predlog, zlasti vezave posameznih predlogov s samostalniki in samostalniškimi besednimi zvezami ter pomen takih predložnih zvez, kar je ponazorjeno z rabo;
- veznik, pri čemer so priredni in podredni vezniki urejeni glede na skladenjska raz-merja, ki jih tvorijo, predstavljena je tudi večfunkcijskost veznikov;
- členek, s katerim se izražajo pomenski odtenki posameznih delov sporočila in nji-hova povezanost s sobesedilom;
- razpoloženski, posnemovalni, velelni in pozdravni medmeti s primeri rabe.

Slovnični opis kroparskega krajevnega govora je ponazorjen z narečnimi besedili kro-parskih informantov, nastalih večinoma v zadnjem desetletju 20. stoletja.

Monografijo v dodatku zaokroža poglavje o zapisu kroparskega krajevnega govora v literarnem delu, tj. *Kroparskih zgodbah* Joža Bertonclja.

Raziskave govora mlajših kroparskih govorcev, tj. tistih, ki so bili ob koncu 20. stoletja še osnovnošolci, kažejo na konvergentni razvoj kroparskega in drugih gorenjskih krajevnih govorov v Lipniški dolini. Analiza kroparskega in sosednjih krajevnih govorov različnih generacij sicer kaže, da se gorenjsko narečje v Lipniški dolini res spreminja, da npr. nekatere glasoslovne posebnosti ostajajo le še leksikalizirane oz. jih mlajši v svojem domačem govoru nimajo več, da pa splošni slušni vtis vendarle še vedno daje močno lokalno narečno podobo. Nekatere izrazitejše posebnosti kroparskega krajevnega govora (npr. pogrkovanje) z mlajšimi generacijami narečnih govorcev res izginevajo, ostajajo pa predvsem tiste, ki se jih narečni govorniki manj zavedajo – v Kropi je to manjša samoglasniška oslabitev kot v sosednjih krajih, ohranjajo se posebnosti v sistemu dolgih samoglasnikov, ohranja se izgovor izglasnega *-l*, kjer se v sosednjih govorih govori *-u* (npr. *dé:l* – *dé:u* 'delo'), odsotnost švapanja pa podpira tudi vedno močnejši vpliv knjižnega jezika. S spreminjajočim se lokalnim in širšim okoljem se spreminja tudi leksika, a tudi mladi še ohranjajo mnoge besedne dialektizme.

Kroparski krajevni govor je bil v času raziskave in nastajanja te monografije torej nekoliko drugačen, kot ga je mogoče v kroparskih domovih, na Placu, na igriščih, v trgovini ali gostilni slišati danes – a splošni slušni vtis vendarle še vedno daje izrazito lokalno, tj. kroparsko podobo.

8

THE LOCAL DIALECT OF KROPA

(SUMMARY)

The monograph is a dialectological presentation of the local dialect of Kropa, which is a Slovenian Linguistic Atlas data-point (T202). Despite its obvious peculiarities, the local dialect of Kropa has not yet been subject to such linguistic analysis.

Especially since the mid-16th century, the Gorenjsko (Upper Carniolan) dialect of Kropa has been significantly transformed due to the immigration of Carinthian ironworkers (Carinthian ironworking was older and richer), who came to Kropa over Ljubelj, due to constant trade and economic relations with the Mediterranean, especially Italian market and with Friulian and Venetian iron founders, and also because of close relations with speakers of the neighbouring Selško (Selca) dialect, with whom they maintained strong economic relations (ironworking also flourished in Železniki; the Kropa trade and cargo route passed through the Selška Sora Valley and a lot of work force was steadily coming to Kropa from the hills surrounding the Selška Sora Valley). Despite similar historical circumstances the Kropa local dialect significantly differs from the one spoken in the neighbouring village of Kamna Gorica (and other, mostly rural villages in the Lipnica Valley), where a typical Gorenjsko (Upper Carniolan) dialect is spoken (it contains no phonemic changes in long vowels typical of the Kropa local dialect, there is no uvular /r/, but it does have so-called *švapanje* (development of /l/ into /v/ ~ /ɥ/ before non-frontal vowels /u/, /o/, /o/, /a/), there are also some differences in lexis). It seems that these differences can be attributed to several factors:

- at the height of the ironworking production in the Lipnica Valley from the 16th to the 19th century, Kropa was still the larger ironmaking settlement (having more ironmaking workshops) and thus attracted more workers who spoke dialects other than the Gorenjsko (Upper Carniolan) one (especially those coming from Carinthia and the hills surrounding Selška Sora Valley);
- Kropa has had its own parish since 1620, whereas Kamna Gorica has had its own parish since 1751, which also included the neighbouring rural village of Lipnica (earlier, both settlements had been part of the Radovljica parish);
- by virtue of its natural borders, Kropa was completely disconnected from the neighbouring rural villages and the number of farmers in Kropa was also low.

The work consists of several chapters: the introductory contains a geographic, administrative and sociohistoric presentations of Kropa and a presentation of the research methods and informants. The introductory part is followed by a grammatical description of the local dialect.

The chapter on phonetic features of the Kropa local dialect first presents its synchronic state and the distribution of phonemes in different phonetic environments, i.e. the distribution of vowels in the word-initial position, in the only open syllable and the only closed syllable of the word, in the initial syllable of a polysyllabic word, in the final syllable of a polysyllabic word (especially in a word-final position and in the final closed syllable) and in the middle of a polysyllabic word; and the distribution of consonants in the word-initial and word-final positions and in the middle of the word before vowels, sonorants as well as voiced and voiceless obstruents. This is followed by a phonological description of the Kropa local dialect, whose first part presents the inventory of phonemes (vowels and consonants) and prosodemes, the second part presents distributional constraints on phonemes, their positional variants and prosodemes, whereas the third part sets forth the origin of phonemes and prosodemes, especially with regard to the Original Common-Slovenian (OCSln.) phonological system. Special attention is paid to the loss of sounds, i.e. to vowel and consonant reduction.

The Kropa local dialect has a monophthongal vowel system, it has quantity distinctions (long stressed vowels, short stressed vowels and short unstressed vowels), long vowels, which may appear in any of the word syllables, may have acute or circumflex stress (tonemic distinctions), short stressed vowels, which can appear only in the final or the only word syllable, only have dynamic stress. The Gorenjsko (Upper Carniolan) local dialect of Kropa exhibits both Common Slovenian stress shifts, i.e. old circumflex shift (type PSI. *zôlto > Slov. *zlatô > Krop. zlatò: ‘gold’; Psi. *òko > Slov. *okô > Krop. okò: ‘eye’) and short stress shift from the final syllable to the pre-stress long vowel (type PSI. *gvězda > Slov. *zvězda > Krop. zvé:zda ‘star’), as well as some shifts that are not Common Slovenian, e.g. short stress shift to the pre-stress short vowel (type PSI. *ženà > Slov. *ženà > Krop. žé:na ~ žé:na ‘wife’; Psi. *vodà > Slov. *vodä > Krop. vó:da ‘water’, but also vo’da, where *e* and *o*, whose stress is posterior, have already been lengthened, whereas retraction of stress onto pre-stress reduced vowel did not take place (type PSI. *mьglà > Slov. *məglà > Krop. məg’la ‘fog’).

Stressed front long vowels are especially typical of the Kropa local dialect. The extremely close /è:/, which articulatorily and acoustically resembles /i:/, was most probably borrowed from the local dialects of people who migrated to Kropa (from the Selška Sora Valleys, maybe also from Bohinj). In the system of long stressed vowels, /i:/ began to retract by shifting down and towards the back (becoming more mid and central) and was transformed into phoneme /i:/. The /e:/ vowel having become more close (in the Kropa local dialect as spoken today, /è:/ also has a free variant [e:]), the position of the common mid-close /e:/ vowel in the system of long stressed vowels was freed. For this reason, the /e:/ vowel, which received stress after stress shift (type *sestrà* > sé:stra ‘sister’), gradually became more close and turned into [e:] (i.e. sé:stra). In the

contemporary Kropa local dialect, both of these free (rather than positional) variants may thus be encountered. As far as stressed short vowels are concerned, one of the more interesting features is also a free variant of the phoneme /o/, which can be pronounced as [ɔ] (type /kɔš 'basket') in the final or the only word syllable.

The characteristic acoustic impression of the Kropa local dialect is also due to *a*-like colouring of schwa when followed by the uvular sonorant /ʀ/, i.e. [ə:ʀ] or [ɶ:ʀ] or [a:ʀ], which occurs especially under stress. However, even in pre-stress or post-stress positions such *a*-coloured schwa followed by /ʀ/ can be long. Reduction of short stressed and unstressed vowels (weakening into schwa and loss) is very frequent in the Kropa local dialect. However, the loss of unstressed vowels is less frequent than in nearby Gorenjsko (Upper Carniolan) local dialects or in the neighbouring Selško (Selca) dialect. Reduction can affect short stressed vowels, which can occur in the final or the only word syllable, in the word-final position or in clitics. Short unstressed vowels /i/ and /u/ only exceptionally fail to be reduced into schwa. Vowels /e/ (< *ě) and /o/ are also often reduced into schwa /ə/, whereas /a/ is usually reduced to a schwa with an *a*-like colouring, i.e. /ɶ/.

Vowels can be weakened or dropped both in stems and inflections of nominal and adjectival words as well as in verbal suffixes. The morphemic function of a dropped inflection (the vowel in it) is sometimes replaced by a different tone in the stem of a declinable word (e.g. dat., loc. sg. m. *kó:nə* ~ *kò:n* 'horse'). It is more pronounceability of a newly created consonant cluster rather than its comprehensibility that restricts the loss of an unstressed vowel. A sonorant in such a cluster is usually broken down into a cluster containing a schwa. In a word-initial position, this is most frequently a cluster schwa + sonorant, whereas in a word-final position, a cluster consisting of a sonorant followed by schwa is more frequent; word-internally, the situation varies.

In addition to uvular /ʀ/, the most prominent features of the consonant system of the Kropa local dialect include the pronunciation of the sonorant /ɹ/, which is more frequently pronounced as a bilabial than a labiodental [v] in all phonetic environments, and the fact that it lacks *švapanje*. Other dialect consonant changes, such as instances of palatalization, assimilation, dissimilation, differentiation and metathesis, can be found, but they are less frequent than in the neighbouring Gorenjsko (Upper Carniolan) local dialects.

The morphology of the Kropa local dialect also testifies to its affiliation to the Gorenjsko (Upper Carniolan) dialect of the Gorenjsko (Upper Carniolan) dialect group, although it may differ, in some details, from other Gorenjsko (Upper Carniolan) local dialects. For this reason, morphological features of specific parts of the local dialect are presented in greater detail. Their classification follows the criteria for division of words of the local dialect into nouns, adjectives, pronouns, numerals, verbs, adverbs, predicatives, particles, prepositions, conjunctions and interjections as established in contemporary Slovenian grammar-writing. Content words are characterized both by their meaning and syntactic function; their morphological features are also presented. Function words are characterized especially by the grammatical relations they express.

A synchronic presentation of inflectional paradigms of nouns, adjectives and verbs are followed by historical clarifications, whereas diachronic clarifications regarding pronouns and numerals are given in footnotes. Nouns of the 1st feminine declension (*a*-stem feminine nouns) are presented, for example, according to stress classes and their paradigms (with regard to the stress position as well as quantitative and tonemic characteristics of stressed vowels) together with their Proto-Slavic origins: fixed stress on stem (a), stress on ending (b) and mobile stress (c). It is also shown where the Kropa local dialect has preserved the Proto-Slavic accent and where changes based on stress shifts, analogies or potential transitions among paradigms (analogical generalization) have taken place.

The accent classes of *a*-declension nouns and their basic Proto-Slavic (PSl.) sources are as follows: 1. fixed stress on acute stem: a) regular reflex of the PSl. stress class a in those cases in which no post-Proto-Slavic neo-circumflex arises from the PSl. old acute in most case forms: PSl. Nsg. **lǫžica*, Asg. **lǫžico* (a) > Krop. Nsg. *žl̩:ca* ‘spoon’, Asg. *žl̩:co*, SSlov. Nsg. *žli:ca*, Asg. *žli:co* (but with a reflex of the post-Proto-Slavic neo-circumflex in Isg. Krop. *z žl̩:c*, SSlov. *z žli:c*, and Gpl. Krop. *žl̩:c*, SSlov. *žli:c*); PSl. Nsg. **malina*, Asg. **malino* (a) > Krop. Nsg. *mal̩:na* ‘raspberry’, Asg. *mal̩:no*, SSlov. Nsg. *malina*, Asg. *malino*; b) regular reflex of the PSl. stress class b of nouns with a PSl. long vowel in the sole stem syllable: PSl. Nsg. **glistā*, Asg. **glistō* (b) > Krop. Nsg. *gl̩:sta* ‘worm’, Asg. *gl̩:sto*, SSlov. Nsg. *gli:sta*, Asg. *gli:sto*; c) reflex of PSl. stress classes b and c after morphonologization of stem accent: PSl. Nsg. **duša*, Asg. **dūšō* (c) > Krop. Nsg. *dú:ša* ‘soul’, Asg. *dú:šo*, SSlov. Nsg. *dú:ša*, Asg. *dú:šo*; 2. fixed stress on circumflex stem: a) regular reflex of the PSl. accent class a in those cases in which post-Proto-Slavic neo-circumflex arises from PSl. old acute in most case forms: PSl. Nsg. **mǎčbka*, Asg. **mǎčbko* (a) > Krop. Nsg. *mà:ška* ‘cat’, Asg. *mà:ško*, SSlov. Nsg. *mà:čka*, Asg. *mà:čko*; PSl. Nsg. **motýka*, Asg. **motýko* (a) > Krop. Nsg. *mot̩:ka* ‘hoe’, Asg. *mot̩:ko*, SSlov. Nsg. *moti:ka*, Asg. *moti:ko*; b) reflex of the PSl. stress class c after analogical generalization of circumflex forms: PSl. Nsg. **sirota*, Asg. **sīrotō* ≥ Krop. Nsg. *sr̩:ta* ‘orphan’, Asg. *sr̩:to*, SSlov. Nsg. *sirò:ta*, Asg. *sirò:to*; 3. stress on ending with a short stressed vowel in nominative and accusative singular: a) regular reflex of the PSl. stress type b of nouns with a PSl. schwa in the sole stem syllable: PSl. Nsg. **mǫglā*, Asg. **mǫglō* (b) > Krop. Nsg. *məg'la* ‘fog’, Asg. *məg'lo*, SSlov. Nsg. *məg'la*, Asg. *məg'lo*; b) reflex of PSl. stress type c of nouns with a PSl. schwa in the sole stem syllable after analogical generalization of short stress on last syllable: PSl. Nsg. **stǫzā*, Asg. **stǫzō* (b) ≥ Krop. Nsg. *stə'za* ‘path’, Asg. *stə'zo* vs. SSlov. Nsg. *stǫ'za*, Asg. *stǫzò*; c) reflex of the PSl. stress classes b and c with PSl. short vowel in stem syllable after analogical transition into the type Krop. Nsg. *məg'la* ‘fog’, Asg. *məg'lo*: PSl. Nsg. **vodā*, Asg. **vōdō* (c) ≥ Krop. Nsg. *uə'da* ‘water’, Asg. *uə'do* vs. SSlov. Nsg. *vó:da*, Asg. *vodò*; 4. mobile stress: a) regular reflex of the PSl. stress class c of nouns with PSl. long and short vowel in the sole stem syllable: PSl. Nsg. **golvā*, Asg. **gōlvō* (c) > Krop. Nsg. *gl̩:va* ‘head’, Asg. *gl̩:vō*, SSlov. Nsg. *gl̩:va*, Asg. *gl̩:vō*; PSl. Nsg. **nogā*, Asg. **nōgō* (c) > Krop. Nsg. *nó:ga* ‘leg, foot’,

Asg. *nogò:*, SSlov. Nsg. *nó:ga*, Asg. *nogò:*; b) reflex of the PSI. stress type b of nouns with PSI. short vowel in the sole stem syllable after analogical transition into mobile accent of the type Krop. Nsg. *nó:ga* ‘leg, foot’, Asg. *nogò:*: PSI. Nsg. **ženà*, Asg. **ženò* (b) ≥ Krop. Nsg. *žé:na* ‘wife’, Asg. *ženò:*, SSlov. Nsg. *žé:na*, Asg. *ženò:*.

In the same manner, also synchronic inflectional paradigms of other nouns are presented according to (masculine, feminine and neuter) declensions and stress types (fixed stress on stem, mobile stress on stem, stress on ending and mixed stress), which is followed by diachronic clarifications on the development of PSI. stress types according to individual PSI. declensions in this local dialect.

We further present qualitative adjectives, classifying adjectives, possessive adjectives and quantitative adjectives. We present their declensions and draw attention to stress and sound alternations. The diachronic presentation additionally presents the origin of endings of Kropa local dialect adjectives within the Proto-Slavic nominal-pronominal declension of adjectives. This is followed by a presentation of the development of stress types of definite and indefinite forms of Kropa adjectives with regard to their Proto-Slavic sources.

We also present qualitative, classifying, possessive and quantitative adjectival pronouns, i.e. 1. interrogative pronouns (*ká:šən* ~ *ká:kšən*, *kè:R*, *žgá:u*, *kó:lk* ~ *kú:lk* ~ *kú:k*), 2. relative pronouns (*'kaka:Ršən*, *kè:R*, *kò:lkar* ~ *kù:lkar*), 3. indefinite pronouns (e.g. *an*), 4. non-assertive pronouns (*'kqšən* ~ *'kqkšən*, *kè:R*, *'keļ*), 5. pronouns of multitude (*mà:Rš'kqšən*, *mà:Rskè:R*), 6. relative non-assertive pronouns (*'kaka:Ršən* *kò:l*, *kè:R* *kò:l*, *kò:lkar* *kò:l*), 7. universal pronouns (*usà:k*, *'uəs*, *u'se*, *ubà:*), 8. negative pronouns (*nobè:n*, *nobè:n*, *'nəč*), 9. pronouns of non-identity (*da:rgà:čən*, *drù:x*), 10. pronouns of identity (*ená:k*, *ì:st*), 11. demonstrative pronouns (*tá:k* / *tá:kle*, *tà:* / *tà:le*; *tò:le*, *tò:lk* ~ *tò:k* ~ *tú:lk* ~ *tú:k* / *tká:ļ* / *tká:ļle*, *tè:st*, *gù:n*), 12. possessive pronouns (*mó:ļ*; *tvó:ļ* ~ *tó:ļ*; *negó:u*, *né:n*, *'nqš*; *'uqš*; *nè:xou*, *ná:jən*; *uà:jən*), 13. reflexive possessive pronouns (*svó:ļ* ~ *só:ļ*). We present their declensions: in major declension patterns (e.g. *tè:st-ø*), attention is drawn to stress and sound alternations in the stem and endings (such as changes in quantity and quality of the stressed vowel, e.g. *'nqš-ø* *ná:ž-ga*, or blending of fixed stress and stress on ending, e.g. *t-à:* *t-è:ga* ~ *d-'ga*). We also discuss the replacement of adjectival pronouns with different phrases, e.g. replacement of the classifying interrogative pronoun *kè:R* ‘which’ with a phrase consisting of the (nominal) interrogative pronoun *kaj* ‘wh’t’, the preposition *za* ‘for’ and the indefinite classifying pronoun/numeral *en* ‘one’: *'ko za en* ‘which’ (e.g. *'Ko pa ð tò: za n à:uto?* ‘Which car is this?’).

Numerals (cardinal, ordinal, differential and multiplicative numerals) in the Kropa local dialect for the most part do not differ from those in the Gorenjsko (Upper Carniolan) dialect and Standard Slovenian. Differences are found especially at the level of phonetics and partly at the level of stress, e.g. *é:dən-ø* is often used as a substantivized numeral, *é:n-ø* is a true numeral (both have fixed stress on stem), *a'dən-ø* (with stress on ending) is used mostly as an indefinite nominal pronoun ‘someone’, whereas *an-ø* ~ *ən-ø* ~ *n-ø* (unstressed) is used especially as an indefinite article, e.g. *É:dən je pa:R'sou*, *'ne dvà:*. ‘One (man) came, not two.’ – *É:n*, *duà:*; *trè:!* ‘One, two, three!’ – *A'dən je*

pa:R'šou, *pa na vé:m*, *gdò*: 'Someone came, but I don't know who.' – *An čló:uk je pa:R'šou*. 'A man came.'

The synchronic overview of verbal inflectional patterns in the Kropa local dialect is based on Rigler's typology of verb forms in Standard Slovenian in the Introduction to the Standard Slovenian Dictionary, which is well-established in Slovenian dialectology. This typology is not based exclusively on specific verbal suffixes, but especially on stress positions and tone in the infinitive and present tense. In addition to these two forms, the tables in this monograph also present certain forms of the imperative, the *l*-participle, the supine, and the *n*-/*t*-participle. A comparison of the Kropa local dialect with Standard Slovenian reveals some clear dialect features: verbs with fixed stress on stem (with regard to the infinitive and present tense) have only a short infinitive also if the verb in standard language can have a long infinitive as well; for example, for verbs with an acute accent in *-at -am* (type IA1, *z'í:dat* 'to build'), verbs in *-at -em* (types IA3, *smé:jat se* 'to laugh' and *kolè:dvat* 'to carol'), which do not change the tone in the infinitive and present tense, and verbs of the type IIB4 (*dá:ržat* 'to hold') and IIB5 (*gouó:rt* 'to speak'), which are stressed on the stem in the infinitive and on the suffix in present tense (in Standard Slovenian they are stressed on the suffix in both cases). Verbs of the types IB1 (*ig'rət* 'to play'), IB4 (*lo'uat* 'to hunt, to catch'), IIA1 (*štə'xət* 'to shovel'), IIA2 (*stro'jət* 'to bark, to tan'), IIB1 (*is'kət* 'to seek', *s'jət* 'to sow', *kəp'uat* 'to shop, to buy') and IIB2 (*se'lət* 'to move', *pepe'lət se* 'to sprinkle with ashes') are also stressed on the short (rarely long) vowel in the suffix.

Verbs with the stressed present-tense suffix *-í:-* often have the alternative suffix *-é:-* in plural and dual (e.g.: IB2 *spí:jo* and *spé:jo* 'they sleep', IB4 *louí:jo* and *loué:jo* 'they hunt', IB5 *žúí:jo* and *žúé:jo* 'they live', IIB4 *dq:rží:jo* and *dq:ržé:jo* 'they hold', IIB5 *gouorí:jo* and *gouoré:jo* 'they speak'). In 3rd person plural, these verbs can also present a short form with the stressed ending *-é:* (*žúé:* 'they live'). Verbs with an acute stress of the types ICA3 (*uzé:t* 'to take'), ICb4 (*né:st* 'to carry') and (*pé:čt* 'to bake') may present variant forms in present tense with regard to stress position; the stress may fall on the stem or the suffix (*uzá:mejo* or *uzemé:jo* 'they take', *né:sejo* or *nesé:jo* 'they carry', *pé:čejo* or *pečé:jo* 'they bake'). Variant forms with regard to stress position and the tone may also be found in some types of verbs in plural and dual forms of the imperative, e.g.: type IB4 *lo'uat* ~ *louí:t* 'to hunt' (*lò:ute* and *lo'ute* and *louí:te*), IB5 *žúé:t* 'to live' (*žúè:te* and *žúə'te*), ICA3 *uzé:t* 'to take' (*uzé:mte* and *uzemè:te*), ICb4 *né:st* 'to carry' (*né:ste* and *nesè:te*).

Variation of the tone in various forms of the *l*-participle is also presented. Attention should be drawn to stress variants in certain verb types, e.g. in types IA1 (*z'í:dat* 'to build'), IA5 (*poté:gənt* 'to pull'), IB5 (*žúé:t* 'to live'), IB6 (*žrét* 'to devour'), IIB1 (*is'kət* 'to seek'), IIB2 (*se'lət* 'to move') and IIB6 (*gouó:rt* 'to speak'), in which the stress can appear on both the stem and the suffix, i.e. IA1 *poté:gənl-a* and *potegnè:l-a* *poté:gənl-ə* and *potegnè:l-ə*, IB5 *ží:uu-ə* and *žúù-ə*, IB6 *ž'rəu-ə* and *žq:ru-ə*, IIB1 *í:skou-ə* and *is'kou-ə*, IIB2 *sé:lu-ə* and *selè:u-ə*, IIB6 *gouò:rl-ə* and *gouorè:l-ə*. Like the other forms discussed, the *n*-/*t*-participle also has certain special stress features; for example,

variant forms in types ICb4 (*prebó:st* ‘to stick’) and ICc (*pé:čt* ‘to bake’) as well as IIB2 (*se'lat* ‘to move’) and IIB4 (*zadá:ržat* ‘to restrain’), i.e.: ICb4 *prebodé:n-ø* and *prebò:den-ø* as well as *prebodé:n-a* and *prebò:den-a*, ICc *pè:čen-ø* and *pečé:n-ø*, IIB2 *prese'len-ø* and *presé:len-ø* as well as *preselé:n-a* and *presé:len-a*, IIB4 *zadà:ržán-ø* -a and *zadà:ržan-ø* -a. The chapter on the verb concludes with a diachronic presentation of suffixed verbs and a comparison of Kropa verbal stress types with a classification of Proto-Slavic verbs according to their infinitive stems.

The review of indeclinable parts of the local dialect includes:

- the adverb, i.e. types of adverbs with examples of use; in addition to lexical adverbs, pronominal adverbs and numeral adverbs (as adverbs of quality/frequency) are also frequently used in the Kropa local dialect;
- the predicative, which also encompasses words which are originally classified as nouns, adjectives or adverbs, but are used by speakers of the Kropa local dialect in the definite form exclusively as or also as subject complements (i.e. accompanying linking verbs);
- the preposition, focussing on individual prepositions governing nouns and noun phrases and describing the meaning of such prepositional phrases, which are exemplified through examples of use;
- the conjunction; coordinating and subordinating conjunctions are arranged according to syntactic relations they form; the multi-functionality of conjunctions is also described;
- the particle, which is used to express semantic nuances of individual parts of the text and their relations to the context;
- interjections of mood, onomatopoeic interjections, imperative interjections and greeting interjections are accompanied by examples of use.

The grammatical description of the Kropa local dialect is exemplified by dialect texts of informants from Kropa, which were mainly produced in the 1990s.

The monograph concludes with a chapter on the transcripts of the Kropa local dialect in a literary work, i.e. *Stories from Kropa* written by Joža Bertoneclj.

Research on the dialect of younger speakers from Kropa, i.e. those who were still in primary school at the end of the 20th century, shows a convergent development of the Kropa local dialect and other Gorenjsko (Upper Carniolan) local dialects in the Lipnica Valley. The analysis of the Kropa local dialect and the neighbouring local dialects spoken by different generations of speakers indicates that the Gorenjsko (Upper Carniolan) dialect as spoken in the Lipnica Valley is indeed changing, but some phonetic peculiarities, for example, remain only as lexicalized or have disappeared from the dialect of younger speakers. However, the general acoustic impression still gives the local dialect a strong dialect character. Some of more prominent peculiarities of the Kropa local dialect (e.g. uvular /R/) are indeed being lost in younger generations of dialect speakers, but those peculiarities dialect speakers are not very well aware of tend to persist. In Kropa, this is the case of vowel reduction whose degree is lower than in

the neighbouring villages, some specific features in the system of long vowels, which are preserved, the preserved pronunciation of the word-final *-l* (which is pronounced as *-ɫ* in the neighbouring local dialects, e.g. *dé:l – dé:ɫ* ‘work’), whereas the absence of *švapanje* is also reinforced by the ever stronger influence of the standard language. In a changing local and wider environment, the lexis is changing, too. However, even younger speakers have still preserved many lexical dialectisms.

At the time when this research was conducted and the monograph was written, the Kropa local dialect was thus somewhat different from the local dialect as can be heard in Kropa homes, at the Kropa square, in playgrounds, in the local shop or pub today. However, the general acoustic impression still imparts to this local dialect a marked local, i.e. Kropa image.

List of abbreviations:

Asg.	Accusative singular
Gpl.	Genitive plural
Isg.	Instrumental singular
Krop.	Kropa local dialect
Nsg.	Nominative singular
OCSln.	Original Common-Slovenian
PSl.	Proto-Slavic
Slov.	Slovenian
SSlov.	Standard Slovenian

9

SEZNAM KRAJŠAV IN SIMBOLOV

9.1 Krajšave

atemat.	atematski (brezpriponski)
cslovan.	cerkvenoslovansko
člen.	členek (partikula)
daj./D	dajalnik (dativ)
del. -l/-n/-t	deležnik na -l/-n/-t (particip na -l/-n/-t)
dov.	dovršni glagol (perfektiv)
dv.	dvojina (dual)
ed.	ednina (singular)
ekspr.	ekspresivno
gl.	glej
glag.	glagol (verbum)
ide.	indoevropsko
im./I	imenovalnik (nominativ)
knj.	knjižno
krop.	kroparsko
lat.	latinsko
K	končniški naglasni tip
M	mešani naglasni tip
m	samostalnik moškega spola (maskulinum)
m. sp.	moški spol (maskulinum)
medm.	medmet (interjekcija)
mest./M	mestnik (lokativ)
mn.	množina (plural)
N	nepremični naglasni tip na osnovi
nam.	namenilnik (supin)
nedol.	nedoločnik (infinitiv)
nedov.	nedovršni glagol (imperfektiv)
or./O	orodnik (instrumental)
os.	oseba
oseb.	osebni
otr.	otroško
P	premični naglasni tip na osnovi
pog.	pogojnik (kondicional)
polj.	poljsko

popsl.	popraslovansko
povdk.	povedkovnik (predikativ)
predl.	predlog (prepozicija)
pret.	preteklik (preterit)
prid.	pridevnik (adjektiv), pridevniški
prid. b.	pridevniška beseda (adjektival)
prih.	prihodnjik (futur)
prim.	primerjaj
prisl.	prislov (adverb)
psl.	praslovansko
rod./R	rodilnik (genitiv)
rus.	rusko
s	samostalnik srednjega spola (nevtrum)
sam.	samostalnik (substantiv), samostalniški
sam. b.	samostalniška beseda (substantival)
sed.	sedanjik (prezent)
sln.	slovensko
sr. sp.	srednji spol (nevtrum)
stcslovan.	starocerkvenoslovansko
štev.	števnik (numerales)
temat.	tematski (priponski)
tož./T	tožilnik (akuzativ)
V	samoglasnik (vokal)
vel.	velelnik (imperativ)
vez.	veznik (konjunkcija)
zaim.	zaimek (pronomen)
ž	samostalnik ženskega spola (femininum)
ž. sp.	ženski spol (femininum)

9.2 Simboli

1./2./3. os.	1./2./3. oseba
/x/	fonem
[x]	glas, izgovorna različica fonema
‘xxx’	pomen
<	razvito iz
>	razvito v
≥	nepravilen razvoj v
←	tvorjeno iz
→	tvorjeno v
*	rekonstrukcija
**	nezanesljiva rekonstrukcija, hipotetična oblika
~	izgovorna različica besede
◦	prevzeto iz (sodobnega) slovenskega knjižnega jezika
/	ali
[...]	izpuščen del besedila

- AHAČIČ, KOZMA, 2017: *Slovnica na kvadrat*. Ljubljana: Rokus Klett.
- ANDREJKA, RUDOLF, 1924: *Kropa in Kamna Gorica, Krajepisno–zgodovinski poizkus*. Ljubljana: Samozaložba.
- AVGUŠTIN, MARUŠA, 1993: *Joža Bertoncej. Mojster – leta 1974*. Radovljica: Muzeji radovljiške občine.
- BABIČ, VANDA, 2008: *Učbenik stare cerkvene slovanščine*. Ljubljana: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani, Oddelek za slavistiko, Oddelek za slovenistiko.
- BADJURA, RUDOLF, 1953: *Ljudska geografija. Terensko izrazoslovje*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- BAŠ, FRANJO, 1952–1953: Iz zgodovine hiše v Kropi. *Zgodovinski časopis* 6–7. Ljubljana. 619–649.
- BAŠ, FRANJO, REKAR, CIRIL, 1954: *Slovenska peč. Vodnik po zgodovinskem plavžu v Dnu nad Kropo*, Vodniki Tehniškega muzeja Slovenije II. Ljubljana: Tehniški muzej Slovenije.
- BENEDIK, FRANCKA, 1991: Redukcija v škofjeloškem narečju. *Jezikoslovni zapiski* I. 141–146.
- BENEDIK, FRANCKA, 1999: *Vodnik po zbirki narečnega gradiva za Slovenski lingvistični atlas (SLA)*. Ljubljana: Založba ZRC (ZRC SAZU).
- BERTONCELI, JOŽA, 1973: *Kroparske zgodbe*. Kropa: Samozaložba.
- BEZLAJ, FRANCE, in drugi, 1976–2005: *Etimološki slovar slovenskega jezika* I: A–J (1976), II: K–O (1982); III: P–S, dopolnila in uredila Marko Snoj in Metka Furlan; IV: Š–Ž (2005), avtorji gesel France Bezljaj, Marko Snoj, Metka Furlan, ur. Marko Snoj in Metka Furlan; V: Kazala (2007), izdelala Marko Snoj, Simona Klemenčič. Ljubljana: SAZU, Mladinska knjiga.
- BEZLAJ, FRANCE, 2003: Položaj slovenščine v okviru slovanskih jezikov. *Zbrani jezikoslovni spisi* I. Ur. Metka Furlan. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. 268–277. (Prvič objavljeno v: I. seminar slovenskega jezika, literature in kulture, 30. junij–10. julij 1965, Ljubljana 1965, 16 str.).
- BOGOŽALEC, TONI, 2001: *Nehavanje. Zgodovinske povezave železarske Krope s sorodnimi kraji na avstrijskem Koroškem*. Kropa: Tomco.
- BOGOŽALEC, TONI, PETERNEL, TOMAŽ, KRŽIŠNIK, TOMISLAV, 2003: *Žlākri peresa: Academia Croppensis*. Kropa: Društvo za ohranjanje naravne in kulturne dediščine Kropp.
- ČERNELIČ, IVANA, 1991: Členek kot besedna vrsta v slovenskem knjižnem jeziku. *Jezikoslovni zapiski* 1. 73–85.
- ČOP, DUŠAN, 1983: *Imenoslovje zgornjesavskih dolin*. Doktorska disertacija. Ljubljana.
- ČOP, DUŠAN, 1987: Romansko–germansko lingvistično–onomastični vplivi na zgornjem Gorenjskem. *Zbornik XXIII. SSJLK*. (Ur. Šivic-Dular, Alenka.) Ljubljana. 41–52.
- ČOP, DUŠAN, 1995: Jezikovne in imenske značilnosti okrog Krope in v dolini Lipnice, *Kroparski zbornik. Ob 100-letnici Plamena*. Kropa–Radovljica: Muzeji radovljiške občine. 190–197.
- DERMOTA, ANTON, 1985: *Tisoč in en večer*. Celje: Mohorjeva družba.
- DOROSZEWSKI, WITOLD, 1958: *Kwestionariusz do badan' slownictwa ludowego* I–IV. Wrocław: Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk.
- ERŽEN, JOŽE, 1991: Dr. Joža Lovrenčič o Kropi. *Goriški letnik – zbornik Goriškega muzeja*, 18. Nova Gorica: Goriški muzej. 109–116.

- ERŽEN, JOŽE, 2005: *Tristo let Kapelice, Kropa 1705–2005*. Kropa: Župnija.
- FALIŃSKA, BARBARA, 2007: SI 1172 'сделанный из глины'. Общеславянский лингвистический атлас. Серия лексико-словообразовательная. Выпуск 6, Карта Но 50. Москва: ИРЯ РАН. 134–135.
- FISTER, PETER, 1996: *Umetnost stavbarstva na Slovenskem*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- FLORJANČIČ, SAŠA, BETON, KAJA, ŠTEKAR-VIDIČ, VERENA, 2017: *Kropa in Kamna Gorica, Kulturno turistični vodnik*, Druga dopolnjena izdaja. Radovljica: Muzeji radovljiške občine, Kamna Gorica: Kulturno turistično društvo.
- FURLAN, METKA, 2013: *Novi etimološki slovar slovenskega jezika*. Poskusni zvezek. Ljubljana: Založba ZRC.
- FURLAN, METKA, 2016: *Prispevki k slovenski in slovanski etimologiji*. Linguistica et philologica, 32. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- GAŠPERŠIČ, EGLI, 1977–1978: Kladivo jim v roki pleše, pesmi poje, iskre kreše. *Železar*. Jesenice.
- GAŠPERŠIČ, EGLI, 1991: *Moški pevski zbor KUD Stane Žagar – Plamen Kropa 1876–1961–1991*. Kropa, 1991.
- GAŠPERŠIČ, EGLI, ŠMITEK, JANEZ, 1976: *Naš plamen kulture*. Kropa: Komorni moški zbor KUD Stane Žagar.
- GAŠPERŠIČ, JOŽE, 1956: *Vigenjc, Vodnik po zgodovinskih žebeljskih kovačnicah v Kamni gorici, Kolnici, Kropi in Železnikih*. Vodniki Tehniškega muzeja Slovenije VII. Ljubljana: Tehniški muzej Slovenije.
- GAŠPERŠIČ, JOŽE, 1959a: O oglarstvu na Jelovici. *Loški razgledi* VI. Škofja Loka: Muzejsko društvo v Škofji Loki. 98–108.
- GAŠPERŠIČ, JOŽE, 1959b: Gorenjsko železarstvo v XIV. in XV. stoletju. *Kronika, Časopis za slovensko krajevno zgodovino*, VII/1. Ljubljana: Zgodovinsko društvo za Slovenijo, Sekcija za krajevno zgodovino. 149–158.
- GAŠPERŠIČ, JOŽE, 1960a: O nekdanjem žebeljarstvu na bivšem Kranjskem. *Kronika, Časopis za slovensko krajevno zgodovino*, VIII. Ljubljana: Zgodovinsko društvo za Slovenijo, Sekcija za krajevno zgodovino. 5–10.
- GAŠPERŠIČ, JOŽE, 1960b: Ferdinandejski rudarski red za fužine pod Jelovico. *Kronika, Časopis za slovensko krajevno zgodovino*, VIII. Ljubljana: Zgodovinsko društvo za Slovenijo, Sekcija za krajevno zgodovino. 149–158.
- GAŠPERŠIČ, JOŽE, 1962: O tehniki in opremi nekdanjih rudarjev na Jelovici. *Kronika, Časopis za slovensko krajevno zgodovino*, X/1. Ljubljana: Zgodovinsko društvo za Slovenijo, Sekcija za krajevno zgodovino. 9–19.
- GAŠPERŠIČ, JOŽE, 1963a: Iz vigenjca in fužine v tovarno. *Kronika, Časopis za slovensko krajevno zgodovino*, XI/3. Ljubljana: Zgodovinsko društvo za Slovenijo, Sekcija za krajevno zgodovino. 148–166.
- GAŠPERŠIČ, JOŽE, 1963b: Novo železarjenje v Fužinah pod Jelovico v XIX. stoletju in njegov konec. *Kronika, Časopis za slovensko krajevno zgodovino*, XI/1. Ljubljana: Zgodovinsko društvo za Slovenijo, Sekcija za krajevno zgodovino. 12–22.
- GAŠPERŠIČ, JOŽE, KANDUČ, FRANCE, ŠLEGEL, SAŠA, ŠMITEK, JANEZ, VEST, ALEKS LEO, 1998: *Kroparske družine od 15. do začetka 20. stoletja*. Gorenjski biografski leksikon, poskusni zvezek 1. (Ur. Dežman, Jože.) Radovljica: Občina.
- GOSTENČNIK, JANUŠKA, 2018: *Krajevni govori ob Čabranki in zgornji Kolpi*. Linguistica et philologica, 36. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- HABJAN, JANA, 1985: *Plamen – 90 let*. Kropa: Tovarna vijakov Plamen Kropa.
- HAUPTMANN, LJUDMIL, 1953: Razvoj družabnih razmer v Radovljiškem kotu do krize petnajstega stoletja. *Zgodovinski časopis, Kosov zbornik*, VI–VII. Ljubljana: Zgodovinsko društvo za Slovenijo, Državna založba Slovenije. 270–284.
- JAKOP, NATAŠA, 2001: Funkcijska delitev členkov: značilnosti naklonskih členkov. *Jezik in slovnost* 46/7–8. 305–316.

- JAKOP, TJAŠA, 2003: Tipologija narečnih glagolskih oblik na primeru govora Ložnice pri Žalcu. *Slavistična revija* 51/1. 1–25.
- JAKOP, TJAŠA, 2013: Govor vasi Jelšane (SLA T156) na skrajnem jugu notranjskega narečja. *Jezikoslovnih zapiski* 19/2. *Dialektološki razgledi*. 139–147.
- JESENŠEK, MARKO, 1998: *Deležniki in deležja na -č in -ši: razširjenost oblik v slovenskem knjižnem jeziku 19. stoletja*. Zora, 5. Maribor: Slavistično društvo.
- KENDA-JEŽ, KARMEN, 2006: Strukturalizem v slovenski dialektologiji. *Slavistična revija* 67/1. 119–121.
- KENDA-JEŽ, KARMEN, 2015: Fonološki opis govora Ovčje vasi. *Ovčja vas in njena slovenska govornica: raziskovalni tabor Kanalska dolina 2003 = Valbruna e la sua parlata slovena: stage di ricerca Val Canale 2003*. Ukve: Slovensko kulturno središče Planika, Kanalska dolina = Centro culturale sloveno Stella alpina, Val Canale; Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU = Istituto per la lingua slovena „Fran Ramovš“ CRS ASSA, Založba ZRC = Casa editrice CRS. 85–128.
- KLEMENC, ALENKA, 1989a: *Jože Gašperšič, Razstava v Kovaškem muzeju v Kropi*. Kropa: Muzeji radovljiške občine, Kovaški muzej Kropa.
- KLEMENC, ALENKA, 1989b: Spomin na Joža Gašperšiča. *Loški razgledi* 36. Škofja Loka. 126–127.
- KOLETNIK, MIHAELA, 2001: *Slovenskogoriško narečje*, Zora, 12. Maribor: Slavistično društvo.
- KOZLEVČAR, IVANKA, 1968: O pomenskih kategorijah samostalnika v povedkovi rabi. *Jezik in slovstvo* 13/1. 11–15.
- KOZLEVČAR, IVANKA, 1970: O pridevniku v povedni rabi. *Jezik in slovstvo* 15/7–8. 210–215.
- KRIŽNAR, IVAN, 1992: Kropa. *Enciklopedija Slovenije* 6. Ljubljana: Mladinska knjiga. 39.
- KRVINA, DOMEN, ŽELE, ANDREJA, 2017: O medmetih, zlasti o njihovih razločevalnih lastnostih: poudarjen slovarski vidik. *Slavistična revija* 65/2. 201–228.
- KUNEJ, MARJAN, 1999: *Kamna Gorica na nakovalu časa*. Gorenjski kraji in ljudje IX. Kranj: Gorenjski muzej.
- KYOVSKÝ, RUDI, 1953: Socialne razmere našega delavstva v Kropi, Kamni Gorici in Železnikih proti koncu XIX. stoletja. *Kronika. Časopis za slovensko krajevno zgodovino*, I/2. Ljubljana: Zgodovinsko društvo Slovenije, Sekcija za lokalno zgodovino. 81–89.
- LAVTIŽAR, JOŽEF, 1897: *Zgodovina župnij in zvonovi v dekaniji Radolica*. 15. Kropa. Ljubljana: Samozaložba. 89–93.
- LOGAR, TINE, 1952: Kropa (T202, st. št. 183). Zapis za SLA. Rokopis. *Zbirka za Slovenski lingvistični atlas (SLA)*. Hrani: Dialektološka sekcija ISJFR ZRC SAZU v Ljubljani.
- LOGAR, TINE, 1954: Dialektološke študije – Dialektalna podoba zgornje savske doline. *Slavistična revija* 5–7. 145–168. (Ponovno objavljeno kot Narečna podoba Zgornjesavske doline v: Tine Logar, *Dialektološke in jezikovnozgodovinske razprave*. (Ur.: Kenda-Jež, Karmen.) Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, 1996. 40–43.)
- LOGAR, TINE, 1959: O razmerju med gorenjščino in horjuljskim govorom, *Razprave SAZU* (II. razred), 5. Ljubljana. 69–77. (Ponovno objavljeno kot O razmerju med gorenjščino in horjuljskim govorom v: Tine Logar, *Dialektološke in jezikovnozgodovinske razprave*. (Ur.: Kenda-Jež, Karmen.) Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, 1996. 168–172.)
- LOGAR, TINE, 1963: Sistemi dolgih vokalnih fonemov v slovenskih narečjih. *Slavistična revija* 14/1–4. 111–133. (Ponovno objavljeno v: Tine Logar, *Dialektološke in jezikovnozgodovinske razprave*. (Ur.: Kenda-Jež, Karmen.) Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, 1996. 11–25.)
- LOGAR, TINE, 1968: O mengeški govornici. *Mengeški zbornik* 2/2. Mengeš: Krajevna skupnost Mengeš. 145–147. (Ponovno objavljeno v: Tine Logar, *Dialektološke in jezikovnozgodovinske razprave*. (Ur.: Kenda-Jež, Karmen.) Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, 1996. 390–391.)
- LOGAR, TINE, 1978: Konzonantni sistemi v slovenskih narečjih. *Zbornik SSJLK* 14. Ljubljana. 19–31. (Ponovno objavljeno v: Tine Logar, *Dialektološke in jezikovnozgodovinske razprave*. (Ur.: Kenda-Jež, Karmen.) Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, 1996. 30–35.)

- LOGAR, TINE, 1981a: Govor Repenj – Kopitarjevega rojstnega kraja. *SSJLK* 17. 129–141. (Ponovno objavljeno v: Tine Logar, *Dialektološke in jezikovnozgodovinske razprave*. (Ur.: Kenda–Jež, Karmen.) Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, 1996. 173–179.)
- LOGAR, TINE, 1981b: Izhodiščni splošnoslovenski fonološki sistem. *Fonološki opisi srpskohrvatskih/hrvatskosrpskih, slovenačkih i makedonskih govora obuhvaćenih Opšteslovenskim lingvističkim atlasom*. Sarajevo: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine. 29–33. (Ponovno objavljeno v: Tine Logar, *Dialektološke in jezikovnozgodovinske razprave*. (Ur.: Kenda–Jež, Karmen.) Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, 1996. 243–247.)
- LOGAR, TINE, 1993: *Slovenska narečja*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- LOVRENČIČ, JOŽA, 1931a: *Tiho življenje – Legenda o usmiljeni Materi Mariji Kroparski*. Ljubljana: Mladinska Matica. 54–85.
- LOVRENČIČ, JOŽA, 1931b: *Božja sodba, zgodovinska povest iz 17. stoletja*. Ljubljana. (Tipkopis iz Kovaškega muzeja v Kropi.)
- MAJERŠIČ, JANEZ, 1934: Pismo iz Trziča. *Zadrukar* 1/4 (16. 2. 1934). 31.
- MAURER LAUSEGGER, HERTA, 1999a: *Orodje s koroških podstrešij*. Celovec/Klagenfurt: Mohorjeva družba – Hermagoras Verlag.
- MAURER LAUSEGGER, HERTA, 1999b: *O saneh .../Über Schlitten ...* Celovec/Klagenfurt: Mohorjeva družba – Hermagoras Verlag.
- MERŠE, MAJDA, 1995: *Vid in vrstnost glagola v slovenskem knjižnem jeziku 16. stoletja*. Dela, 44. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Razred za filološke in literarne vede.
- MIRTIČ, TANJA, 2014: Odrazi praslovenskih naglasnih tipov samostalnikov *a*-jevske sklanjatve v govoru vasi Dolnje in Gorenje Mraševo. *Rasprave. Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 40/1. 149–161.
- MÜLLNER, ALFONZ, 1909: *Geschichte des Eisens in Inner-Österreich von der Urzeit bis zum Anfange des XIX. Jahrhunderts. Erste Abteilung: Krain, Görz und Istrien*. Wien, Leipzig: Verlag von Halm und Goldmann.
- OREL, IRENA, 1996: Škrabčeva obravnava predlogov. *Škrabčeva misel II: zbornik s simpozija '96*. (Ur.: Toporišič, Jože.) Nova Gorica: Frančiškanski samostan Kostanjevica. 111–123.
- OROŽEN, MARTINA, 1972: K določnemu členu v slovenščini. *Slavistična revija* 20/1. 105–114.
- OROŽEN, MARTINA, 1996: Stanislav Škrabec o prislovu in njegova prislovna raba. *Škrabčeva misel II: zbornik s simpozija '96*. (Ur.: Toporišič, Jože.) Nova Gorica: Frančiškanski samostan Kostanjevica. 125–135.
- PETEK, BOJAN, 1995: *Primerjalna analiza knjižnega /i:/ in njegovega zastopnika v govoru Kroke*. Ljubljana: Fakulteta za elektrotehniko in računalništvo Univerze v Ljubljani.
- PLETERŠNIK, MAKŠ, 1894–1895: *Slovensko-nemški slovar I–II*. Ljubljana: Knezoškofijstvo.
- PRIESTLY, TOM M. S., 1984a: O popolni izgubi srednjega spola v selščini: enodobni opis. *Slavistična revija* 32/1. 37–47.
- PRIESTLY, TOM M. S., 1984b: O popolni izgubi srednjega spola v selščini: raznodobna rekonstrukcija. *Slavistična revija* 32/4. 357–371.
- RAMOVŠ, FRAN, 1920–1921: *Historična gramatika slovenskega jezika* (Predavanja v zimskem semestru 1920/21). Ljubljana: Društvo slušateljev Filozofske fakultete.
- RAMOVŠ, FRAN, 1921: Razvoj skupin *r+ə* in *ə+r* v slovenskem jeziku. *Južnoslavenski filolog* 2/1–2. Beograd: Srpska akademija nauka. 40–49.
- RAMOVŠ, FRAN, 1924: *Historična gramatika slovenskega jezika, II. Konzonantizem*. Ljubljana: Učiteljska tiskarna.
- RAMOVŠ, FRAN, 1935: *Historična gramatika slovenskega jezika, VII. Dialekti*. Ljubljana: Učiteljska tiskarna.
- RAMOVŠ, FRAN, 1950: Relativna kronologija slovenskih akcentskih pojavov. *Slavistična revija* 3/1–2. 16–23.
- RAMOVŠ, FRAN, 1951: Osnovna črta v oblikovanju slovenskega vokalizma. *Slavistična revija* 4. 1–9.

- RAMOVŠ, FRAN, 1952: *Morfologija slovenskega jezika*. Ljubljana: DZS.
- RAMOVŠ, FRAN, 1995: *Kratka zgodovina slovenskega jezika I*. Ljubljana: ZRC SAZU (Prva izdaja: Ljubljana: Akademsko založba, 1936).
- RAMOVŠ, FRAN, 1997: *Zbrana dela 2*. Ljubljana: SAZU. (Slovenski *o* iz *ɔ* in *ɔ*, posebe še dial. *donas* za *dnъsbъ*, 199–207 (Prva objava: *Slavia*, 1930–31, 48–56)).
- RESMAN, IRENA, 1975: Kropa (T202, stara številka točke 183). Zapis po vprašalnici za SLA. Rokopis. *Zbirka za Slovenski lingvistični atlas (SLA)*. Hrani: Dialektološka sekcija ISJFR ZRC SAZU v Ljubljani.
- RIGLER, JAKOB, 1964: Glasovna podoba suffixa *-ěno*. *Zbornik za filologiju i lingvistiku*, 7. Novi Sad. 49–51. (Ponovno objavljeno v: Jakob Rigler, 2001: *Zbrani spisi I. Jezikovnozgodovinske in dialektološke razprave*. (Ur. Smole, Vera.) Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. 154–156.)
- RIGLER, JAKOB, 1966: Premene tonemov v oblikoslovnih vzorcih slovenskega knjižnega jezika. *Jezik in slovstvo* 11/1–2. 24–35.
- RIGLER, JAKOB, 1970: Akcentske variante I. *Slavistična revija* 18/1–2. 5–15. (Ponovno objavljeno v: Jakob Rigler, 2001: *Zbrani spisi I. Jezikovnozgodovinske in dialektološke razprave*. (Ur. Smole, Vera.) Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. 320–328.)
- RIGLER, JAKOB, 1971: Akcentske variante II. *Slavistična revija* 19/1. 1–12. (Ponovno objavljeno v: Jakob Rigler, 2001: *Zbrani spisi I. Jezikovnozgodovinske in dialektološke razprave*. (Ur. Smole, Vera.) Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. 329–338.)
- RIGLER, JAKOB, 1978: Akcentske variante III. *Slavistična revija* 26/4. 365–374. (Ponovno objavljeno v: Jakob Rigler, 2001: *Zbrani spisi I. Jezikovnozgodovinske in dialektološke razprave*. (Ur. Smole, Vera.) Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. 338–346.)
- SAVNIK, ROMAN, 1968: *Krajevni leksikon Slovenije*. I. knjiga, Zahodni del Slovenije. Ljubljana: DZS. 283.
- SMOLE, VERA, 1996: Tonemski naglas glagolskih oblik v šentruperskem govoru. *Razprave SAZU – Dissertationes XV*. Ljubljana: SAZU, Razred za filološke in literarne vede. 269–288.
- SMOLEJ, MOJCA, 2004: Členki kot besedilni povezovalci. *Jezik in slovstvo* 49/5. 45–57.
- SNOJ, MARKO, 1997: Kaj je kaj? *Škrabčeva misel II: zbornik s simpozija '96*. (Ur. Toporišič, Jože.) Nova Gorica: Frančiškanski samostan Kostanjevica. 187–192.
- SNOJ, MARKO, 2009: *Etimološki slovar slovenskih zemljepisnih imen*. Ljubljana: Modrijan, Založba ZRC.
- SNOJ, MARKO, 2016: *Slovenski etimološki slovar*. Tretja izdaja. Ljubljana: Založba ZRC.
- SP 2001: *Slovenski pravopis*. Ljubljana: Slovenska akademija znanosti in umetnosti.
- SSKJ 1980: *Slovar slovenskega knjižnega jezika I, A–H*. Ljubljana: SAZU, Inštitut za slovenski jezik, DZS. LV–LVIII.
- STANONIK, MARIJA, 1990: Jezik in slovstvena folklor (v interdisciplinarni luči). *Razprave SAZU – Dissertationes XIII*. Ljubljana: SAZU, Razred za filološke in literarne vede.
- STRAMLJIČ BREZNIK, IRENA, 2014: *Medmeti v slovenskem jeziku*. Maribor: Založba Pivec.
- STRIEDTER–TEMPS, HILDEGARD, 1963: *Deutsche Lehnwörter im Slowenischen*. Wiesbaden: In Kommission bei Otto Harrassowitz.
- ŠEKLI, MATEJ, 2005: Tonemski naglasni tipi glagola v (knjižni) slovenščini. *Jezikoslovni zapiski* 11/2. 31–61.
- ŠEKLI, MATEJ, 2007a: Končniški in mešani naglasni tip samostalnikov *a*-jevske sklanjatve v nadiškem narečju slovenščine. *Slavistična revija* 55/1–2. 134–145.
- ŠEKLI, MATEJ, 2007b: Sklanjatev in naglas samostalnikov *a*-jevske sklanjatve v govoru vasi Jevšček pri Livku nadiškega narečja slovenščine. *Annales, Series historia et sociologia* 17/1. 175–186.
- ŠEKLI, MATEJ, 2007c: Fonološki opis govora vasi Jevšček pri Livku nadiškega narečja slovenščine. *Jezikoslovni zapiski* 13/1–2. 409–427.

- ŠEKLI, MATEJ, 2008: Sklanjatev zaimkov moj, tvoj, svoj v slovenskem pisnem jeziku od Brižinskih spomenikov do Trubarja: prispevek k zgodovinskemu narečjeslovju slovenskega jezika. *Jezikoslovni zapiski* 14/1. 41–59.
- ŠEKLI, MATEJ, 2016: *Primerjalno glasoslovje slovanskih jezikov 1, Od praindoevropsčine do praslovanščine*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- ŠEKLI, MATEJ, 2018: *Tipologija lingvogenез slovanskih jezikov*. *Linguistica et philologica*, 37. Ljubljana: Založba ZRC.
- ŠIVIC-DULAR, ALENKA, 2003: Razvoj pridevniških sklanjatev v kontekstu zgodovinskih in arealnih vidikov. *Jezikoslovni zapiski* 9/2. 7–28.
- ŠKOFIC, JOŽICA, 1996a: *Glasoslovje, oblikoslovje in besedišče govora Kroke na Gorenjskem*. Doktorska disertacija. Ljubljana.
- ŠKOFIC, JOŽICA, 1996b: Onemitev in oslabitev samoglasnikov v kroparskem govoru. *Slavistična revija* 44/4. 471–479.
- ŠKOFIC, JOŽICA, 1997a: Fonološki opis govora Kroke (SLA 202). *Jezikoslovni zapiski* 3. 175–189.
- ŠKOFIC, JOŽICA, 1999a: Nekaterе glasoslovne značilnosti govora Kroke na Gorenjskem. *Logarjev zbornik: referati s 1. mednarodnega dialektološkega simpozija v Mariboru*. Zora, 8. (Ur. Zorko, Zinka, Koletnik, Mihaela.) Maribor: Slavistično društvo. 99–108.
- ŠKOFIC, JOŽICA, 2000a: Govori in govornici Lipniške doline in Dobrav. *Med Jelovico in Karavan-kami*. (Ur. Dežman, Jože.) Radovljica: Občina Radovljica. 220–233.
- ŠKOFIC, JOŽICA, 2001a: *Govorica jih izdaja: skica govora kovaške Kroke*. Kropa: Tomco.
- ŠKOFIC, JOŽICA, 2001b: Od krajevnega govora h knjižnemu jeziku v literarnem delu. *Sodobna slovenska narečna poezija. Ciril Kosmač in razvoj povojne slovenske proze*. Zbornik Slavističnega društva Slovenije, 11. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo. 115–130.
- ŠKOFIC, JOŽICA, 2001c: O jezikovnem urejanju Kroparskih zgodb. V: Joža Bertoneclj, *Kroparske zgodbe*. 2. izdaja, posodobljena verzija. Kropa: Tomco. 158–161.
- ŠKOFIC, JOŽICA, 2001č: Seznam narečnih besed v Kroparskih zgodbah. V: Joža Bertoneclj, *Kroparske zgodbe*. 2. izdaja, posodobljena verzija. Kropa: Tomco. 162–174.
- ŠKOFIC, JOŽICA, 2003a: Riglerjeve Akcentske variante in naglasne različice v moški sklanjatvi kroparskega govora. *Glasoslovje, besedoslovje in besedotvorje v delih Jakoba Riglerja*. Zora, 25. (Ur. Zorko, Zinka, in Koletnik, Mihaela.) Maribor: Slavistično društvo. 108–117.
- ŠKOFIC, JOŽICA, 2006a: Škrabec o Janezu Šolarju. *Jezikoslovci in njihova dela v Škrabčevih očeh. Škrabčeva misel V. Zbornik s simpozija 2005*. (Ur. Toporišič, Jože.) Nova Gorica: Frančiškanski samostan Kostanjevica. 229–243.
- ŠKOFIC, JOŽICA, 2008a: Oblikospreminjevalni vzorci glagola v gorenjskem kroparskem govoru. *Jezikoslovni zapiski* 14/2. 11–38.
- ŠKOFIC, JOŽICA, 2012: Gorenjsko narečje kot kulturna dediščina. *Gorenjska: etnologija in pokrajine na Slovenskem na primeru Gorenjske ali kaj lahko etnologi in kulturni antropologi doprinesemo h kulturni podobi in razumevanju pokrajin na Slovenskem*. Ljubljana: Slovensko etnološko društvo. 167–182.
- ŠKOFIC, JOŽICA, 2013a: Predlog v gorenjskem narečju. *Od indoeuropeistike do kroatistike: zbornik u čast Daliboru Brozoviću*. (Ur. Matasović, Ranko.) Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Razred za filološke znanosti. 485–498.
- ŠKOFIC, JOŽICA, 2013b: Fonološki opis govora Dovjega. *Slavia Centralis* 6/1. 18–37.
- ŠKOFIC, JOŽICA, 2016a: Predložna ledinska imena v gorenjskem narečju. *Rojena v narečje: akademikinji prof. dr. Zinki Zorko ob 80-letnici*. Zora, 114. (Ur. Jesenšek, Marko.) Maribor: Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti Filozofske fakultete. 220–228.
- ŠKOFIC, JOŽICA, 2016b: Naglasni tipi ženske a-jevske sklanjatve v krajevem govoru Kroke na Gorenjskem. *Annales, Series historia et sociologia* 26/4. 655–662.

- ŠKOFIC, JOŽICA, 2017: Adjective declension and its accent in the local dialect of Kropa. *12th Slavic Linguistic Society Annual Meeting. Book of abstracts*. Ljubljana: SLS, ISJFR ZRC SAZU, FF UL. 190–191.
- ŠMITEK, JANEZ, 1980: *Kovaški muzej v Kropi*. Kulturni in naravni spomeniki Slovenije, 68. Ljubljana: Zavod SR Slovenije za spomeniško varstvo. Maribor: Obzorja.
- ŠMITEK, JANEZ, 1985: *Kroparska kronika NOB*. Radovljica: Skupščina občine Radovljica.
- ŠMITEK, JANEZ, 1989: Fužinsko tovarništvo (Mitnica v Bači 1536). *Loški razgledi* 36/1. Škofja Loka: Muzejsko društvo. 23–31.
- ŠMITEK, JANEZ, 1990: *Osnove tehnologije umetnega kovaštva*. Tipkopis s tehničnimi skicami.
- ŠMITEK, JANEZ, 1991: Delniška družba in delavska zadruga. *Jeklo in ljudje, Jeseniški zbornik*, VI. Jesenice: Skupščina občine Jesenice. 53–60.
- ŠMITEK, ZMAGO, 1972: Otroške igre v stari Kropi. *Glasnik slovenskega etnografskega društva* 13/2. Ljubljana. 9–13.
- ŠTEKAR-VIDIC, VERENA, 1988: *Iz zgodovine osnovne šole v Kropi*. Kropa: Muzeji radovljiške občine.
- ŠTEKAR-VIDIC, VERENA, 1993: *40 let Kovaškega muzeja v Kropi*. Kropa: Muzeji radovljiške občine.
- ŠTEKAR-VIDIC, VERENA, 1995: *Kroparski zbornik, Ob 100-letnici Plamena (1894–1994)*. Radovljica: Občina, Kropa: Tovarna vijakov Plamen.
- ŠTREKELJ, KAREL, 1908–1923: *Slovenske narodne pesmi*. Zvezek IV. Ljubljana: Slovenska matica. (Faksimilirana izdaja – Ljubljana: Cankarjeva založba, 1980.)
- ŠULER, KRISTINA, 2008: *Češnja pod mojim oknom*. Izbrane pesmi. Ljubljana: Amalietti & Amalietti.
- ŠUMENJAK, KLARA, 2013a: *Opis govora Koprive na Krasu na osnovi dialektološkega korpusa*. Doktorska disertacija. Koper: Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije Koper. (Dostopno tudi na <http://share.upr.si/fhs/PUBLIC/doktorske/Sumenjak-Klara.pdf>.)
- ŠUMENJAK, KLARA, 2013b: Glasoslovne značilnosti govora Koprive na Krasu (SLA T110). *Jezi-koslovni zapiski* 19/2. *Dialektološki razgledi*. 149–162.
- TOPORIŠIČ, JOŽE, 1979/80: Še k teoriji besednih vrst, posebno predikativa. *Jezik in slovstvo* 25/7–8. 201–205.
- TOPORIŠIČ, JOŽE, 1990: Glagolski oblikotvorni naglas moščanskega govora. *Razprave SAZU, Dissertationes* XIII. Ljubljana, SAZU, Razred za filološke in literarne vede. 99–107.
- TOPORIŠIČ, JOŽE, 1992: *Enciklopedija slovenskega jezika*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- TOPORIŠIČ, JOŽE, 2000: *Slovenska slovnica*. Četrta, prenovljena in razširjena izdaja. Maribor: Založba Obzorja.
- VALVASOR, JANEZ VAJKARD, 1984: *Slava vojvodine Kranjske*, Ljubljana: Mladinska knjiga, Svet knjige. 69.
- VIDMAR, ANTON, 2008: *Župnijska cerkev sv. Lenarta v Kropi: ob 540. obletnici cerkve*. Kropa: Župnija.
- VIDOVIČ MUHA, ADA, 1984: Nova slovenska skladnja J. Toporišiča. *Slavistična revija* 32/2. 142–155.
- Vigenjc, Glasilo Kovaškega muzeja v Kropi*. Kropa–Radovljica: Muzeji radovljiške občine. 2001–.
- WEISS, PETER, 1998: *Slovar govorov Zadrebčke doline, Poskusni zvezek A–H*. Ljubljana: Založba ZRC. *Zadrugar, Glasilo Prve žebljarske in železoobrtne zadruge v Kropi in Kamni gorici/Glasilo Plamena, kovinarske zadruge v Kropi in Kamni gorici*. Kropa. 1933–1946.
- ZEMLIJAK, TATJANA, 1974: Zapis narečnega pogovora med Marijo Ažman in Micko Lazar iz Kroepe. Rokopis. *Zbirka za Slovenski lingvistični atlas (SLA)*. Hrani: Dialektološka sekcija ISJFR ZRC SAZU v Ljubljani.
- ŽELE, ANDREJA, 2003: *Slovarska obravnava povedkovnika*. *Jezik in slovstvo* 48/2. 3–15.
- ŽELE, ANDREJA, 2014: *Slovar slovenskih členkov*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

10.1 Spletni viri (Dostop: 15. 8. 2019)

<http://mro.si/tag/kropa/>

<https://mro.si/muzeji-in-zbirke/kovaski-muzej>

<https://sl.wikipedia.org/wiki/Kropa>

[https://sl.wikipedia.org/wiki/Vice_\(vigenjc\)](https://sl.wikipedia.org/wiki/Vice_(vigenjc))

<https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/7442>

www.fran.si (*Fran, slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU*, 2014–, različica 3.0, www.fran.si)

10.2 Necitirani članki o kroparskem govoru avtorice monografije

ŠKOFIC, JOŽICA, 1997b: Zakaj je nastala Kropa pod Jelovico? *Gea* 7/3. 9.

ŠKOFIC, JOŽICA, 1998a: Mikrotoponimi v Kropi in bližnji okolici. *Jezikoslovni zapiski* 4. 47–71.

ŠKOFIC, JOŽICA, 1998b: Vigenjško besedje v kroparskem govoru. *Slovensko naravoslovno–tehnično izrazje: zbornik referatov s Posvetovanja o slovenskem naravoslovno–tehničnem izrazju, Ljubljana, 22.–23. maj 1997*. (Ur. Humar, Marjeta.) Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Založba ZRC. 217–229.

ŠKOFIC, JOŽICA, 1999b: O nekaterih govorih in zapisu. V: Marjan Zupan, *Rpečekova vučca*. Glasovi 20. Ljubljana: Kmečki glas. 178–181.

ŠKOFIC, JOŽICA, 2000b: Kroparski vzdevki. *Traditiones* 29/1. 115–123.

ŠKOFIC, JOŽICA, 2001d: Hišna imena v Kropi. *Zbornik s simpozija '99 v Pišecah*. (Ur. Toporišič, Jože.) Novo mesto: Tiskarna Novo mesto, Dolenjska založba. 21–40.

ŠKOFIC, JOŽICA, 2001e: Iz kroparske umetnokovaške terminologije. *Vigenjc* 1. (Ur. Štekar-Vidic, Verena, Kavčič, Metka.) Kropa: Muzeji radovljiške občine. 77–88.

ŠKOFIC, JOŽICA, 2001f: Narečno besedje v Kroparskih zgodbah. *Vigenjc* 1. (Ur. Štekar-Vidic, Verena, Kavčič, Metka.) Kropa: Muzeji radovljiške občine. 17–29.

ŠKOFIC, JOŽICA, 2001g: O ptičjem lovu in ptičarstvu po kroparsko. *Slovenski jezik – Slovene Linguistic Studies* 3. 135–168.

ŠKOFIC, JOŽICA, 2003b: O zemljepisnih lastnih imenih Kropce, Lipnice, Kamne Gorice in Dobrav. *Vigenjc* 3. (Ur. Štekar-Vidic, Verena, Florjančič, Saša.) Kropa: Muzeji radovljiške občine. 109–121.

ŠKOFIC, JOŽICA, 2004a: Raziskovanje narečne terminologije v času globalizacije = Exploring dialectal terminology at the time of globalization. *Terminologija v času globalizacije: zbornik prispevkov s simpozija Terminologija v času globalizacije, Ljubljana, 5.–6. junij 2003*. (Ur. Humar, Marjeta.) Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Založba ZRC. 61–75.

ŠKOFIC, JOŽICA, 2004b: Narečno kovaško strokovno besedje in Slovenski lingvistični atlas. *Annales: anali za istrske in mediteranske študije, Series historia et sociologia* 14/1. 179–194.

ŠKOFIC, JOŽICA, 2005a: Hišna imena in vzdevki v Statusu animarum župnije Kropa. *Vigenjc* 5. (Ur. Štekar-Vidic, Verena, Florjančič, Saša.) Kropa: Muzeji radovljiške občine. 135–151.

ŠKOFIC, JOŽICA, 2005b: Žebljarska terminologija med narečjem in knjižnim jezikom. *Razvoj slovenskega strokovnega jezika*. Obdobja, Metode in vrsti, 24. (Ur. Orel, Irena.) Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete. 475–488.

ŠKOFIC, JOŽICA, 2006b: Konvergenca v gorenjskih krajevnih govorih v Lipniški dolini. *Annales: anali za istrske in mediteranske študije, Series historia et sociologia* 16/1. 169–178.

ŠKOFIC, JOŽICA, 2008b: Glagolski termini v narečnem slovarju. *Hrvatski dijalektološki zbornik* 14. (Ur. Moguš, Milan, Brozović Rončević, Dunja.) 219–232.

ŠKOFIC, JOŽICA, 2008c: Translating and explaining dialectal terminology. *Dialect for all seasons: cultural diversity as tool and directive for dialect researchers and translators*. (Ur. Helin, Irmeli.) Münster: Nodus Publikationen. 181–191.

11

KAZALO SLIK

Slika 1: Kropa	15
Slika 2: Kropa na Karti slovenskih narečij	16
Slika 3: Žebli	19
Slika 4: Žebjar v vigenjcu Vice, Kovaški šmaren 2007	22
Slika 5: Umetna kovača, Kovaški šmaren 2005	23
Slika 6: Norec, vodno kolo in kovaško nakovalo pred Kovaškim muzejem	24
Slika 7: Vigenjc Vice, Potočnikova hiša, Šola (Mazollova hiša) in Kapelica v Kropi	24
Slika 8: Nace in Mihaela Blaznik (1994)	27
Slika 9: Jože Eržen (2019)	28
Slika 10: Janez Šmitek (2001)	28
Slika 11: Kovani zmaj Joža Bertoncija	300

12

BESEDNO KAZALO

Besedno kazalo je osnova za načrtovani slovar kroparskega govora in zajema občno-imenske narečne besede, ki so kot zgledi navedeni v monografiji, tj. v slovnichnem opisu kroparskega krajevnege govora, medtem ko besedje iz zbranih besedil v tem kazalu ni zajeto v celoti.

A

- a, členek 48, 249, 251, 255, 256, 257
a, medmet 256
aa, medmet 256
adijo 33, 70, 247
advent 42, 47, 54, 66, 68, 69, 94
afnati se 177
ah, medmet 256
aha, medmet 256
aja, medmet 43, 47, 256, 283
ajati 36, 47, 188
ajda 36, 107
ajdi, medmet 257
ajdov 49, 135, 235
ajferen 36, 47, 51, 134, 140
ajferni 134
ajmar 36, 54, 66, 89
ajmoht 36, 49, 87
ajs, medmet 70, 256, 257
ajzenpon 36, 49, 51, 70, 87
ajzenponar 38, 89
aklih 149, 273
aksa 36, 71, 72, 107, 286
ali, členek 156, 177, 179, 247, 253
ali, veznik 48, 156, 227, 228, 243, 247,
248, 251, 252, 254, 261, 263, 264, 266,
267, 268, 270, 271, 273, 274, 277, 279,
280, 281, 282, 286, 287
am, medmet 257
ambulanta 47, 50, 68, 107
amen 258
ampak 48, 228, 247, 248, 251, 252, 254, 265,
269, 270, 271, 272, 274, 277, 281, 286
ane 158, 248, 249, 251, 253, 255, 259, 260,
261, 262, 263, 264, 265, 266, 268, 269,
270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 278,
279, 280, 281, 282, 283, 284, 286, 287
anfoh 36, 49, 69, 149, 228
angažirati 33, 47, 188
angelček 36, 51, 63, 68, 89
angina 47
antlja 36, 69, 107
aparat 47, 48, 51, 68, 70, 88, 271
apno 51, 69, 80, 89, 244
arcnija 238, 243, 273
arnika 77
as 71, 134, 135
ata 36, 47, 55, 76, 92, 234, 237, 245, 249,
259, 272, 273
ati 45, 90
avto 36, 48, 68, 161, 237, 239, 272, 281

B

- baba 47, 106
 babi 45, 117
 babica 37, 106, 271
 babji 45, 67, 134
 baček 51, 72, 89
 bahač 43, 95
 bajer 47, 66, 70, 77, 89, 254
 bajta 37, 47, 55, 57, 107, 237, 240, 269, 286
 bajtrati 37, 47, 196
 bala 37, 47, 106
 balkon 39, 47
 balzam 68, 69
 bandit 46, 277
 banja 47, 106
 baraka 37, 107
 barčica 21, 45, 46, 53, 107
 barigla 33, 48, 57
 bariglica 47
 bart 66
 barva 37, 50, 108, 111, 239
 basati 190
 bat 36
 baterija 33, 46, 107
 bati se 50, 196, 271
 bazen 35, 47, 55, 88, 235, 261, 265
 be, medmet 65, 245, 257
 beca 107
 becati 66, 196, 280
 becek 89
 becniti 67, 194
 befekten 47, 55, 70, 138
 beganica 72
 begati 47, 188
 begavnica 46, 72, 107, 303
 bejši, medmet 257
 bel 33, 69, 134, 152, 277, 285
 beli 104, 134, 153, 240
 beliti 34, 70, 192
 belouška 40, 49, 107
 bendibija 33, 46, 55
 bergla 70, 108
 bertoh 49, 53, 61, 72, 87, 303
 beseda 34, 35, 46, 64, 68, 85, 107, 242, 281
 beštja 34, 71
 bezeg 43, 45, 46, 51, 99, 134
 bezelast 35, 56, 70, 140
 bezelj 42, 51, 53, 70, 95
 bezgavka 37, 51, 56, 107
 bezgovec 46, 62, 87
 bežati 214
 beži, medmet 257
 bi 45, 79, 177, 178
 bik 45, 47, 74, 95
 bil 113, 241
 binkošti 32, 49, 57, 78, 113
 birma 31, 32, 46, 50, 54, 70, 78, 111, 234, 238, 240, 272
 birman 137
 birmanka 107
 biti 15, 35, 46, 48, 49, 51, 55, 56, 57, 60, 74, 75, 79, 83, 86, 93, 123, 133, 137, 154, 156, 161, 171, 173, 175, 176, 177, 178, 179, 181, 182, 225, 226, 227, 228, 229, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287
 biti bijem 202
 bivati 187, 249, 276
 bivši 179
 blagajna 37, 108, 245, 263, 264
 blago 37, 39, 47, 68, 70, 129, 272
 blagor 49
 blato 36
 blazina 33
 blek 36, 42, 46, 66, 70, 72, 94
 bliskati se 47, 187
 blizu 32, 55, 56, 226, 228, 231, 244, 248, 279, 287
 bližje 226, 231
 bližji 67, 287
 blok 39, 70, 92, 235, 241
 bob 44, 94
 bobovec 38
 bodeč 144
 bog 39, 65, 72, 100, 105, 254, 258, 303
 bogat 37, 49, 75
 bogatija 33, 49, 273
 boglonaj 258

- bognar 38, 47, 65, 89
 bolan 32, 51, 68, 69, 134, 149, 228,
 259, 284
 bolehen 36, 140
 boleti 32, 35, 198, 199, 255
 bolezen 35, 49, 51, 54, 70, 75, 114
 bolha 34, 57, 62, 69, 82, 85, 112,
 248, 269
 bolhovati 43, 54, 63, 67, 212
 bolj 25, 67, 74, 83, 136, 226, 228, 236,
 238, 239, 248, 249, 251, 252, 259, 264,
 266, 268, 270, 271, 272, 273, 274, 276,
 279, 280, 283, 286
 boljje 178, 226, 248, 271
 boljji 78, 135, 231, 235, 240, 249
 bolni 134
 bolnica 55, 250, 266, 271
 bolniška 118, 245, 264
 bombandirati 70, 188
 bombom 39, 49, 54, 55, 65, 69, 70,
 156, 249
 bonanje 62, 124
 bonati 38, 186
 borovec 49, 62, 80, 87
 borovnica 33, 49, 63, 106
 bos 152
 bosl 153
 bosti 46, 68, 185, 208, 219, 223
 bošt 35, 38, 44, 51, 55, 66, 70, 71, 97,
 134, 174, 238, 245, 261, 262, 279,
 281, 282
 boter 39, 51, 68, 89, 107, 134
 botra 107
 božič 38, 47, 51, 58, 75, 98, 235, 267
 božje 130
 božji 45, 75, 134, 143
 brada 37, 39, 106, 112, 250
 bramor 37, 89
 brana 37, 106
 branati 196
 braniti 75
 brat 41, 43, 48, 50, 74, 76, 83, 85, 97,
 237, 259, 271, 272, 281, 282
 brati 36, 47, 112, 211, 223, 225, 282
 bratranec 37, 47, 51, 87, 237, 261, 281
 brazda 69
 brcniti 194
 breg 40, 57, 72, 85, 101, 236, 238, 261,
 268, 280
 brehanje 124
 brehati 34, 188
 breme 35, 46, 47, 48, 65, 68, 76, 84, 127
 brencelj 34, 51
 breščati 214
 brenta 34, 107, 244
 brenta 34, 65
 breskev 109
 breskva 34, 109
 brez 42, 46, 154, 155, 233, 262, 264, 265
 breza 33, 34, 64, 70, 85, 106
 brezno 35, 36, 50, 51, 77
 brezposeln 50, 75, 138, 264
 brezposelnost 38, 46, 113
 brezrokavnik 43, 45
 briht 113, 240, 283
 brihten 140
 brinje 46, 124
 brinovec 32
 brisalka 45, 107
 brisati 46, 49, 68, 190
 britev 48, 67
 britof 49, 88, 235
 britva 32, 109
 brkonica 40, 46, 47, 106, 238
 brnožiti 40, 51, 52, 53, 56, 75
 bročilka 33, 49, 55, 107
 bročiti 39, 75, 192
 brodit 75, 192
 brskati 41, 53, 186
 brunarica 40, 107
 brusilen 50, 51, 138
 brusiti 40, 51, 67, 75, 192, 266
 brv 41, 49, 53, 67, 116
 brž 227, 259, 261
 bucika 40, 107
 buča 40, 106
 buditi 197
 budla 108
 budlati 188
 buka 121
 bukev 121
 bukva 121
 bulica 40, 106
 bunda 236

buniti se 192
 bunka 40, 63, 107
 burja 40
 burjast 140
 burkaša 40, 47
 burklast 40, 47
 burkle 53, 62
 butara 40, 106, 238
 butati 186
 butiti 191, 192, 247
 butnjen 191
 buža 40
 bužast 140

C

cagar 302
 cajen 51, 87
 cajt 36, 56, 66, 88, 174, 234, 243, 252,
 254, 264, 266, 271, 278, 283, 284, 303
 cajteng 46, 48, 57, 72, 76, 77, 134, 247
 cariniti 46, 192, 285
 cavfelj 90, 173, 236
 cavfeljc 87
 cedilo 32, 56, 63, 70, 80, 123
 cediti 44, 66, 76, 197, 198
 cefedrati 37, 196
 cegel 33, 34, 49, 57, 71, 76, 91
 cegnar 34, 47
 cek, medmet 67, 257
 cel 33, 34, 47, 115, 144, 165, 238, 242,
 243, 262, 264, 265, 273, 274, 277,
 284, 286
 celiti se 192
 celo 39
 cement 46, 94
 ceneji 56, 62, 135, 266
 cenzelj 35, 56, 243, 253
 cepec 33, 34, 56, 85, 89, 244
 cepiti 49, 192
 cerkev 33, 34, 48, 49, 50, 67, 70, 78, 109,
 239, 241, 243, 246, 267, 274, 282
 cerkva 109
 cerkveni 49
 cesar 35, 65, 71, 98
 cesta 15, 33, 34, 56, 64, 81, 86, 106, 235,
 236, 238, 254, 264, 268, 276, 285
 cestar 50, 75

cifra 32, 108, 268
 cigan 43, 63, 74, 95
 ciganka 37, 56, 57, 86, 107, 243, 251
 cigareta 45, 47
 ciljati 32, 47, 70
 cimet 32, 88
 cimper 56, 69, 89
 cimprati 188
 cinkleken 35, 45, 89, 250
 cipresa 35, 45, 56
 cir 88, 243
 cis 302
 cisan 47, 137
 civil 33, 46, 149, 240
 ciza 32
 cmandra 37, 108
 cmandrati 196
 cof 44, 66, 71
 cokla 39, 108, 234, 236, 242, 251,
 270, 280
 copata 71
 creti 34, 56, 67, 199
 crkniti 50, 67, 78, 79, 192, 193
 cugi 46, 251
 cuker 71
 cukrati 188
 cunjja 40, 106, 242
 curek 80
 cuzati 188
 cvedeti 199
 cvek 42, 56, 66, 94, 247, 286
 cvet 34, 84, 85, 98
 cvetača 37, 46, 56, 106
 cveteti 32, 35, 42, 51, 54, 61, 67, 68, 76,
 198, 199
 cvetni 43, 76, 148
 cviliti 47, 75
 cviljenje 35, 46
 cvinga 32, 47, 56, 107
 cviren 33, 51, 65, 68, 69, 70, 89
 cvrčati 32, 214

Č

čaj 71, 231, 243, 267, 274
 čajček 37, 51, 56, 89, 273
 čakanje 37, 124, 236
 čakati 47, 76, 186, 252, 272

- čas 43, 47, 67, 95, 227, 248
 čast 36, 66, 81, 85, 115
 če 46, 178, 228, 232, 247, 248, 249, 250,
 252, 253, 254, 255, 258
 čebela 34, 57, 65, 107
 čebelnjak 43, 46, 95
 čeber 45, 57, 58, 64, 67, 68, 74, 84, 99, 251
 čebula 40, 46, 57, 71
 čediti 34, 50, 51, 75, 79, 191, 192
 čekljati 37, 46, 196
 čelešnik 35, 89
 čeljust 40, 46, 70, 75, 78, 84, 113
 čelo 35, 65, 80, 123, 242, 247
 čep 71, 94, 95
 čepeti 198, 239
 čeprav 55, 66, 247, 250, 251, 279
 čer, medmet 258
 čerž 53, 62, 75, 87, 242
 česati 36, 47, 84, 243
 česen 35, 36, 51, 56, 58, 85, 89
 česnati 43, 46, 47, 196
 čestitati 46
 češnja 33, 34, 56, 57, 85, 86, 108, 239,
 242, 261, 262
 češnjevca 54
 češplja 33, 34, 65, 71, 108
 četrt 41, 56, 66, 82, 167, 171, 172, 174,
 235, 266
 četrtek 41, 45, 46, 51, 52, 68, 241, 271
 četrtnica 51, 106
 čevelj 34, 46, 50, 51, 75, 80, 84, 89, 247,
 248, 250, 251, 254, 257, 270, 280
 čevljar 37, 46, 89
 čez 33, 34, 46, 226, 228, 234, 244, 245,
 274, 276, 281, 282, 283
 čezinčez 34, 56, 227
 čežana 37, 46, 106
 čičati 47, 49, 188
 čigav 57, 160, 161
 čikati 32, 49, 188
 čim 174, 248
 činževca 32, 63, 88
 čipka 107
 čist 32, 42, 56, 134
 čisti 134
 čistilnica 45, 77
 čistiti 50, 78, 85, 191, 192
 čisto 179, 228, 238, 239, 250, 272, 283, 285
 čiška 302
 člen 34, 56
 človek 35, 62, 79, 84, 85, 86, 98, 169, 175,
 238, 244, 247, 248, 261, 265, 271, 275, 276
 človeški 143
 čmrlj 41, 51, 54, 89
 čoln 48, 89
 čomorad 43, 45, 49, 56, 72, 74, 84
 čomoradovec 72, 80, 87
 čop 44, 66, 71, 94
 čreda 34, 48, 55, 80, 84, 106
 črepinja 32, 56, 76, 79, 80, 106, 303
 čreslo 50, 77, 80, 123
 čreva 124
 črevesje 35, 50, 77
 črevo 39, 46, 47, 80, 128, 233
 čriček 32, 56, 85, 88, 89
 črkica 41, 66, 106
 črn 41, 49, 50, 51, 75, 134, 140, 247, 249,
 262, 269
 črni 134
 črtalo 37, 52, 56, 123
 črv 41, 45, 67, 70, 99
 črviv 33, 53, 68, 136
 čudak 43, 50, 67, 95
 čuden 40, 46, 49, 51, 77, 145, 262
 čuditi se 75, 192, 249, 281
 čudno 260, 283
 čudo 131
 čuk 40
 čumnata 40, 47, 106
 čutiti 50, 67, 191, 192, 250, 283
- D**
- da 48, 56, 57, 161, 175, 177, 178, 192,
 228, 229, 232, 240, 245, 247, 248, 249,
 250, 251, 252, 254, 255, 256, 257
 dajati 43, 197, 222, 225
 dan 32, 36, 51, 54, 57, 66, 85, 86, 102,
 134, 149, 234, 243, 249, 254, 255, 258,
 260, 264, 265, 268, 272, 273, 274, 276,
 277, 279, 281, 283, 284
 danes 38, 56, 65, 80, 86, 133, 227, 229,
 230, 250, 255, 259, 260, 261, 263, 265,
 268, 270, 271, 272, 273, 278, 280, 281,
 282, 283

- danka 37
dar 36, 101, 244
dati 36, 42, 44, 47, 49, 66, 156, 175, 176, 181, 182, 183, 195, 225, 227, 229, 236, 239, 247, 248, 249, 251, 252, 253, 254, 255, 258, 259, 266, 267, 268, 270, 271, 272, 273, 274, 280, 281, 283, 285, 286
dati se 229, 248
davek 80
daviti 192
davkarija 33, 47, 48, 107, 226, 228, 244, 273
davno 80, 227
debatirati 188
debel 35, 36, 49, 67, 135, 136, 146, 179, 236, 248, 281
debelejši 55, 62, 135
debelo 226, 236, 250
deblo 35, 36, 50, 77, 237, 262
december 36, 51, 60, 65, 68
deci 35, 45, 65, 67, 71, 103
ded 34
dedec 51
dedek 34, 55, 89
dejati 43, 211, 241, 250, 260, 270
dekla 33, 34
dekle 42, 51, 66, 76, 128
deklica 34, 51, 55, 77, 106
del 33, 302
delan 137
delati 33, 34, 46, 47, 49, 56, 68, 79, 80, 93, 156, 171, 173, 177, 178, 183, 184, 186, 228, 229, 233, 234, 236, 243, 244, 245, 247, 248, 249, 250, 251, 253, 254, 255, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 269, 270, 271, 273, 274, 276, 277, 280, 282, 283, 285, 286
delaven 47
deleč 46, 56, 68, 161, 226, 227, 237, 244, 261, 262, 274
delež 134
deliti 180, 197
delo 123, 251, 302
delovati 37, 46, 212
delovni 235
denar 36, 48, 56, 76, 79, 86, 89, 174, 236, 247, 248, 250, 251, 263, 264, 268, 272, 279, 281
dera 34, 106
deset 34, 35, 36, 46, 167, 168, 171, 172, 227, 234, 235, 238, 241, 255, 265, 268, 277, 283
deseti 79, 167, 171, 172, 237
desetica 33
desetkrat 35, 68
detelja 34, 46, 65, 106
deti 178, 211, 226, 229, 235, 239, 249, 250, 251, 262, 266, 270, 273, 278, 280, 282
devati 189, 190, 273
devet 35, 167, 168, 171, 172, 241
devetdeset 168, 234, 283
deveti 55, 167, 171, 172
devetindevetdeset 170
devetindvajset 168
devetindvajseti 171
devetinosemdeset 168, 274
devetlati 302
devetlati jo 61, 196
devetnajst 168
devetnajsti 172
devetsto 48, 71, 168
dež 41, 43, 45, 67, 74, 83, 85, 100, 238, 240
deža 33, 34, 106
deževen 51, 54, 75, 86, 140, 249, 260, 262
deževnik 35, 45, 46, 68, 84, 88, 240
dežuren 40, 46
dežurni 103, 134
dihati 186
dihur 45, 53, 57, 62, 67, 89, 250
dila 32, 70, 107, 237, 242
dinar 47, 89, 268
direktno 50, 77, 254
direktor 36, 45, 55, 65, 67, 70, 89
dišati 75
divan 32, 47
divji 50, 75, 143
dlaka 37, 68, 106
dleta 34, 80, 123
dlje 226
dnevna 118, 178, 250
dno 44, 74, 127, 241
do 49, 57, 86, 227, 232, 234, 244, 248, 249, 254

- dober 39, 44, 47, 51, 55, 75, 79, 135,
 140, 142, 149, 175, 244, 250, 258, 273,
 284, 285
 dobiti 34, 45, 49, 50, 55, 67, 74, 80, 161,
 179, 197, 198, 228, 236, 239, 240, 244,
 249, 251, 254, 260, 261, 264, 266, 267,
 270, 274, 276, 277, 278, 279, 286, 287
 dobivati 187
 dobro 130, 176, 226, 228, 231, 241, 249,
 254, 256, 264, 273, 278
 dokler 39, 43, 249, 251, 265, 276
 dokončati 43, 49, 179, 196
 doktor 39, 47, 50, 55, 57, 65, 72, 77, 86,
 89, 234, 255, 263, 264, 273
 doktorica 72, 271
 dol 38, 226, 234, 235, 236, 237, 249, 261,
 262, 265, 268, 270, 273, 274, 276, 278,
 279, 280, 281, 282, 285, 287
 dolbsti 50, 79, 208
 dolg 49, 51, 57, 68, 72, 83, 100, 135, 144,
 236, 246, 263, 264, 269, 280
 dolgčas 47, 57, 62, 72, 85, 86, 229
 dolgo 57, 156, 226, 227, 229, 249, 250,
 268, 272, 276
 doli 78, 226, 227, 229, 243, 246, 249,
 265, 269, 270, 272, 274, 275, 276, 278,
 279, 281, 284
 določen 40, 49, 140
 dolven 45, 226, 278, 279
 dolžan 32, 282
 dolžen 45, 63, 74, 148
 dolžnost 39, 63, 75, 113
 dom 39, 228, 234, 237, 276, 285
 doma 37, 43, 49, 67, 179, 226, 229, 236,
 241, 244, 249, 250, 251, 256, 260, 261,
 262, 263, 265, 266, 267, 269, 271, 275,
 277, 279, 282, 285, 286
 domač 51, 75, 144
 domače 238, 250
 domači 79
 domačinka 33, 49, 107, 272
 domov 40, 64, 226, 230, 249, 271, 272,
 274, 276, 278, 279, 286
 dopovedati 35, 49, 210, 248, 283
 dopovedovati 212, 248, 283
 dopust 40, 88
 doseči 209
 dosti 38, 78, 174
 dostikrat 229, 244
 dota 39, 47, 65, 106
 dotrajan 47
 dovelj 36, 43, 49, 174, 229, 260, 265,
 279, 282
 dovoliti 79, 192
 drag 135
 drat 66, 71, 242
 dražiti 197
 dražji 78, 135, 249, 266
 drefati 188, 257
 drejponk 49, 62
 drek 42, 66, 94, 134
 dremati 189, 190
 drenj 42, 66, 94, 265
 drenov 63
 dreta 34
 dreti se 36, 53, 214, 245
 drevi 227
 drevje 34, 46, 50, 126, 236, 261
 drevo 35, 39, 46, 53, 65, 68, 123, 128,
 130, 179, 242, 249, 263
 drgniti 193
 dričati se 76, 186, 251, 280
 drikelj 51, 90
 drleskanje 47, 124
 drleskati 47, 52, 188
 drleskovec 52
 droben 55, 140, 249
 drobiti 197
 drobnjak 43, 49, 67, 95
 drobno 39, 229, 236, 246
 drog 38, 39, 40, 65, 101, 102
 drože 34, 55, 117
 drpajsanje 46, 47, 51
 drpajsati 38, 188
 drsalke 52, 280
 drsati 41
 drstiti se 197
 drugače 37, 51, 80, 149, 230, 234, 239,
 240, 248, 254, 266, 283, 285
 drugačen 160, 162
 drugam 230
 drugi 40, 47, 49, 50, 54, 55, 57, 67, 68,
 70, 71, 72, 79, 85, 160, 161, 167, 171,
 172, 229, 237, 245, 248, 250, 256,

259, 264, 265, 266, 268, 272, 273,
276, 277, 283
drugič 40, 45, 227, 229, 230
drugje 34, 52, 70, 85, 230
drugod 52, 226
drukar 40, 64, 89
družčina 77
družba 42, 44, 56, 60, 66, 111
družina 31, 33, 50, 52, 56, 67, 106
drva 32, 37, 43, 52, 67, 84, 128, 174,
227, 229, 236, 238, 241, 243, 246, 248,
261, 282
drvariti 37, 51, 192
držati 41, 186
držalo 51
držati 34, 41, 47, 55, 66, 76, 180, 185,
214, 220, 223, 224, 228, 241, 245,
248, 268
država 37
državen 52, 140
državni 60, 77
duh 40, 253
duplina 33, 77
durca 53, 62
durh 40, 227, 230
durhmarš 40, 57, 266
duri 40, 50, 53, 55, 62, 75, 114, 239, 254
duša 40, 64, 106, 119
dušiti 34, 51, 77, 197, 198
dva 36, 133, 161, 162, 163, 166, 167,
168, 169, 234, 243, 251, 258, 259, 262,
265, 267, 270, 275, 276, 278, 279, 281,
282, 285
dvaindevetdeset 168
dvaindvajset 168
dvaintrideset 168
dvaintrideseti 171, 172
dvajset 55, 62, 168, 234, 254, 259, 263,
264, 283
dvakrat 37, 48, 76, 229, 250, 266, 273, 275
dvanajst 75, 167, 168, 234, 238, 265
dvanajsti 167, 171, 238
dve 34, 123, 161, 162, 163, 167, 168,
169, 172, 173, 228, 235, 239, 240, 241,
247, 275, 277, 283
dvesto 34, 48, 168, 274
dvo brazdni 39, 134

dvoj 167, 173
dvojen 50, 55, 75, 167, 173
džezva 57, 71
džungla 71

E

eden 35, 45, 47, 68, 79, 158, 167, 168,
169, 229, 235, 237, 248, 249, 250, 254,
255, 259, 265, 266, 270, 274, 275, 276,
277, 279, 280, 284
edini 46, 286
edino 254, 275
ej, medmet 70, 256, 257
ejš, medmet 62, 256
elektrika 36, 45, 46, 65, 67, 70
elektronski 40, 46, 50, 79, 138, 283
en 15, 43, 44, 46, 48, 51, 55, 66, 68, 133,
158, 160, 161, 164, 167, 168, 169, 173,
175, 227, 228, 229, 230, 234, 235, 237,
238, 239, 241, 242, 243, 244, 245, 246,
247, 248, 249, 251, 252, 254, 255, 259,
261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268,
269, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277,
278, 279, 280, 281, 282, 283, 285, 286,
298, 299, 307
ena 35, 44, 68, 156, 158, 164, 167, 168,
169, 172, 227, 234, 235, 238, 242, 243,
245, 247, 252, 259, 264, 267, 270, 271,
274, 275, 276, 277, 279, 280, 281,
282, 285
enaindvajset 44, 168
enainosemdeset 168
enainšestdeset 35, 168
enaintrideset 168
enajst 37, 47, 68, 167, 168, 227, 228,
255, 281
enajsti 167, 171
enak 46, 160, 161, 230
encajt 37, 47, 68, 70, 71, 227, 230,
259, 276
ene 46, 254, 261, 263, 267, 272, 279,
282, 285
enekcija 249, 283
enkrat 35, 43, 46, 47, 50, 67, 68, 74, 80,
229, 230, 249, 266, 270, 271, 274, 278,
279, 281
enojen 167, 173

- entavžent 47, 51, 68, 168
eroplan 46, 49, 50, 75, 76, 88
evo, medmet 35, 65, 256
- F**
- fabrika 37, 48, 51, 55, 64, 68, 78, 106,
171, 235, 237, 238, 241, 247, 249, 265,
276, 278
fadajin 32, 46, 47, 69, 71, 93, 243,
252, 281
fajen 149, 253, 263, 265
fajfica 37, 107
fajmošter 37, 47, 49, 51, 70, 89, 242
fajn 43, 44, 66, 67
faliti 45, 47, 197
faljen 42, 145
fancovt 37, 46, 87, 268
fant 41, 43, 45, 47, 48, 50, 67, 71, 74, 76,
83, 97, 133, 165, 264
fantič 45, 74, 85, 95, 251, 263
fantin 228, 263
faran 93
farovški 49, 50, 68, 76, 79, 80, 134, 142
farovž 37, 53, 63, 87, 235, 241, 249
fasada 37
fasenga 238, 284
feder 34, 47, 65, 71, 93
federhomer 38, 51
fehtati 34, 47, 55, 63, 178, 187
fentati 255
feršandkosten 52
fertik 45, 53, 62, 67, 149, 257
fest 33, 34, 55, 133, 134, 137, 150, 178,
244, 251, 257, 261, 263, 266, 268,
270, 274
fičofajla 37, 45, 49
figa 106
figo 255
filati 187
fingret 32
firbčen 32, 47, 53, 134, 138
firbčni 134
firkeljc 32, 281
flancati 178, 188
flaša 37, 71, 106, 243, 279
flavzati 37, 56, 196, 302
flavzon 39, 47, 88
fleten 34, 51, 86, 135, 140, 248, 271
fletenši 135
fletno 77, 228, 230, 232, 239, 265,
274, 287
flikniti 50, 192, 193
fliska 32
folija 39
folovž 39, 51, 54, 65, 69, 71, 87
forča 53, 62, 161, 303
foter 38, 65, 71, 89
fovš 62, 71, 133, 149, 258
frača 37, 106
fracjan 19, 37, 47, 75, 137
fracjati 63, 188
frakelj 90
frata 47, 106
fratanje 37, 46, 124, 283
fratati 43, 47, 74, 196, 239
fracati 186
frdamanec 37, 47, 51, 88
frej 62, 66, 70, 136, 149, 251, 265,
271, 276
frfotati 71, 85
frišati 32, 57
fruštik 40, 51, 64, 75, 89
fruštkati 188
fržol 52, 62, 71, 92, 237, 242
fržolček 52, 56, 70, 273
fržolica 33, 49, 52, 55, 106
fržolov 241
fržolovec 40, 52, 53, 70, 87, 271
fržolovka 52, 63
fucanje 40, 46, 47, 124
fucati 55, 188
furati 188
furem 40, 89
furman 40
furmast 140
futer 40, 89
futрати 188
fužina 33, 51, 55, 64, 71, 77, 106
fužinar 50, 68, 89
fužinarski 138
fužinski 134

G

- gaber 51, 68, 89
 gad 43, 74, 95
 gajtroža 37, 49, 57, 70, 106
 galošne 38, 108, 247, 248, 270
 gams 43, 95
 ganiti se 194
 gank 43, 57, 72, 95
 garanje 37, 46, 47, 124
 garaža 107
 garbati 188
 garje 37, 53, 108
 garkelj 37, 90
 gasiti 197
 gašperica 37, 47, 106
 gate 37, 107
 gavter 50, 51, 69, 89
 gavtrice 69
 gaziti 37, 51, 75, 178, 192, 234
 gbanca 72
 genav 37, 57, 228, 230
 gibljiv 45, 140
 gladek 37, 140
 glas 101, 105, 236, 239
 glasu 105
 glava 34, 37, 39, 53, 112, 120, 178,
 242, 244
 glavni 103
 glavnjač 45, 47
 glavno 241, 249, 269
 glavt 66
 glavten 37, 138, 140
 glaž 43, 50, 75, 95, 273
 glažek 71, 89, 273, 281
 glaževina 37, 46, 63
 gledati 34, 69, 178, 186, 216, 249, 261
 gleženj 51, 53, 69, 72, 89
 glid 45, 50, 76, 95
 glih 15, 32, 42, 57, 64, 66, 72, 161, 227,
 230, 235, 244, 248, 250, 254, 256, 260,
 262, 263, 264, 265, 266, 268, 274, 276,
 282, 285
 glihati 188
 glihkar 227
 glista 31, 32, 106, 119
 globlji 67, 135
 globok 134, 135
 globoki 134
 globoko 228
 glodati 38, 46, 47, 68, 76, 84, 189, 190
 gluhi 32, 40, 77, 144, 149, 275, 283
 glušiti 77, 197
 gmah 43, 57, 72, 95
 gmajna 37, 108
 gnati 211
 gnesti 208
 gnezditi 192
 gnezdo 34, 48, 57, 75, 80, 123, 131, 179
 gnida 237
 gnil 32, 57
 gnoj 37, 39, 100
 gnojiti 79, 197
 goba 39, 65, 82, 85, 106
 gobec 39, 82, 89, 262
 god 35, 97, 101, 237, 252
 goditi 198
 goditi se 34, 197
 godlja 39, 108, 267
 goflja 39
 gojzar 71
 golant 43, 49, 70, 133, 149, 302
 golaž 39, 135
 golbati 39
 golcarski 140, 286
 golendrast 35, 47, 140
 golida 33, 49, 57
 goljufati 37, 66, 70, 196, 282
 glob 39, 49, 50, 65, 68, 76, 93
 goncati 39, 47, 186, 254
 goniti 38, 192, 236
 gor 57, 226, 235, 237, 238, 244, 246, 248,
 249, 250, 251, 254, 260, 261, 262, 264,
 267, 268, 270, 274, 275, 276, 279, 280,
 284, 285, 286
 gora 34, 37, 38, 43, 65, 73, 81, 111,
 112, 240
 goret 198
 gori 38, 55, 78, 226, 227, 236, 238, 239,
 243, 246, 247, 249, 251, 253, 260, 261,
 264, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 275,
 276, 278, 282, 283, 284, 285
 gorski 50, 79, 134
 gorven 53, 68, 226
 gos 39, 65

- gosenica 34, 68
 gospa 34, 111
 gospod 39, 55, 77, 86, 88, 93, 104, 255, 263, 277
 gospodar 37, 89, 282
 gospodarica 49, 261
 gospodinja 33, 46
 gost 44, 94, 97, 98
 gostač 37, 248
 gosti 185, 206, 218, 223
 gostilna 33, 48, 49, 50, 68, 78, 108, 239, 251, 269, 275, 276
 gostman 39, 47, 57, 65, 88, 93
 gosto 39, 229, 236
 gostovati 43, 49, 80, 212
 gosturnica 40, 49, 51, 70, 72, 77, 85, 107, 240
 gošča 39
 goščava 37, 48, 49, 71, 107
 gotovo 248, 254, 255, 268, 272, 278, 280, 285
 govej 36, 49, 60, 62, 140
 govница 39
 govor 39, 46, 49
 govoriti 34, 38, 50, 67, 77, 79, 80, 83, 180, 185, 215, 220, 223, 225, 228, 229, 236, 238, 248, 249, 250
 govoriti se 238
 govorjenje 36, 49, 123
 gozd 242, 282
 gož 39
 graben 37, 50, 77, 89, 234, 235
 grabenc 47, 93, 229, 236
 grabiti 37, 192
 grablje 46, 107, 236
 grad 36, 66, 82
 graditi 197
 grah 43, 85, 95
 grapa 241
 graščina 33, 57, 71
 gravžati 273
 gravžati se 47, 188
 grb 41
 grča 41, 66
 grd 41, 79, 136, 254
 greblja 34, 108
 greda 36, 106
 gredenca 35, 46, 53, 68, 107
 gredica 33, 53, 68
 greh 34, 64, 87, 104, 243
 grenek 133, 137
 greti 185, 205, 218, 222, 224
 grilček 32
 gripa 46
 gristi 180, 185, 206, 218, 222, 223, 250, 251
 griva 32, 57, 106
 grižast 137
 grlo 41, 45, 52, 74, 127
 grm 41, 89
 grmeti 32, 175, 179, 198
 grmov 251
 grmovje 46, 52, 62, 70, 84, 124, 239
 grob 66, 94
 grog 39
 groza 232
 grozd 44, 66
 grozdje 46, 47, 126
 grozen 138
 groziti 197
 grunt 45, 70, 95
 gruntar 40, 89
 gruntati 187, 303
 grušt 45, 74, 95
 gubanca 72
 gugalnik 45
 guma 40
 gumijast 75, 137
 guncati 188
 gvant 43, 45, 54, 69, 74, 95, 272
 gverati 188
 gvišno 50, 77, 254, 255, 276
- H**
- h 57, 149, 228, 234, 245, 250
 hajknodel 40, 66, 90
 halja 165
 harnodel 38, 90
 hčerka 34, 57, 107, 110, 237
 hči 37, 110, 120
 hec 34, 57, 243, 275
 hecati se 188
 hehe, medmet 257
 hektar 254

herc 65, 71
 hiša 32, 57, 64, 78, 106, 174, 227, 229, 234,
 235, 237, 238, 239, 241, 242, 243, 247,
 254, 260, 261, 269, 270, 271, 276, 280
 hišni 50, 75
 hiter 68, 145
 hiteti 198
 hitro 228, 236, 244, 245, 252, 285
 hlače 37, 106, 238, 242, 262, 272
 hladilnik 33, 45, 57, 88, 279
 hlajen 42, 145
 hlajštrati 196
 hlapec 70, 89
 hleb 45, 74, 82, 95
 hlebec 34
 hlestiti 192
 hlev 92, 93
 hlod 39
 hlodec 39, 51
 hloditi 45, 49
 hoditi 38, 57, 65, 75, 79, 85, 179, 191, 192,
 227, 228, 229, 234, 235, 236, 238, 243,
 244, 249, 250, 260, 261, 262, 263, 265,
 266, 267, 268, 270, 271, 272, 273, 274,
 275, 276, 277, 279, 281, 284, 285, 286, 287
 hokey 63
 homor 38, 49, 53, 89
 hopniti 72, 78, 193
 hosta 242
 hostija 70
 hoteti 46, 49, 69, 156, 180, 214, 228, 249,
 251, 256, 259, 261, 264, 267, 270, 275,
 285, 286
 hrana 37, 106
 hrast 43, 50, 95
 hrasta 106
 hrastov 135, 153, 242, 251
 hrbet 45, 52, 57, 74, 99, 244, 251
 hrbenica 52
 hren 35, 45, 57, 67, 74, 82, 95
 Hrib 279
 hrib 51, 55, 75, 87, 260
 hripa 85
 hripav 238
 hrošč 38, 54, 94
 hrustati 187
 hruška 40, 64, 81, 108, 262

hubertus 52, 66
 hud 32, 135, 144, 149
 hudič 31, 32, 42, 50, 55, 56, 67, 77, 87, 104,
 234, 242, 257, 262, 266, 293, 294, 299
 hudičevo 156, 228, 279
 hudo 39, 57, 64, 80, 171, 179, 256, 275,
 280, 283
 hudobji 38, 45, 57, 67, 133, 134
 huji 78, 135, 266
 hušati 188, 302
 hvala 258
 hvaljen 258

I

igra 32, 53, 57, 108, 252, 266
 igrati 37, 43, 45, 79, 180, 184, 195, 217,
 222, 225, 266
 igrati se 177, 196, 255
 igrišče 33, 45, 46, 123
 ilo 105
 ilovica 32
 ilovičen 78
 ime 34, 45, 63, 65, 67, 83, 129, 239,
 264, 281
 imenovati 212
 imeti 34, 36, 37, 44, 45, 49, 57, 67, 86,
 133, 161, 169, 174, 175, 178, 179, 184,
 196, 201, 210, 217, 222, 225, 227, 228,
 229, 231, 232, 236, 238, 239, 241, 243,
 244, 245, 247, 248, 249, 250, 251, 252,
 253, 254, 255, 257, 258, 259, 260, 261,
 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269,
 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277,
 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285,
 286, 287
 in 45, 247, 248, 252
 infarkt 45
 injekcija 45, 46, 70
 inozemstvo 35
 inšpektor 35, 45, 89
 invalid 32, 45, 93, 276
 irof 32, 49, 55, 64, 71, 88, 259
 iskan 178, 211, 219
 iskati 41, 43, 45, 62, 66, 67, 73, 74, 76,
 83, 185, 211, 219, 223, 225, 235, 252,
 254, 256, 279
 isti 32, 160, 161, 237

- italijanski 77, 138
iti 35, 36, 42, 43, 44, 45, 57, 63, 66, 67, 74,
156, 165, 171, 175, 176, 177, 178, 179,
180, 181, 182, 195, 226, 227, 228, 229,
233, 234, 235, 237, 238, 239, 241, 243,
244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251,
252, 253, 254, 255, 256, 257, 259, 260,
261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268,
271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278,
279, 280, 281, 282, 284, 285, 286, 287
iti se 249
ivje 32, 46, 126
iz 45, 77, 227, 237, 242, 244, 246, 247, 256
izbirčen 50, 75, 77
izcimiti 77
izčrpan 41, 47, 71, 137
izdajstvo 45, 50, 77
izdan 195, 217
izdati 184, 195, 217, 222, 225
izdelek 35, 45
izdihniti 193
izginiti 77, 78, 193, 235, 279
izgledati 186, 247
izgovarjati 188
izgubiti 77, 197, 198, 250
izgubljen 51
izhod 44, 45, 63, 94
izlet 35, 56, 96
izločati 187
izmed 245
izmerjen 191
izmisliti si 192
iznad 245
izobražen 45, 137
izolacija 45, 134, 269
izpit 32, 45, 67, 88
izpod 245, 246
izpred 245
izraz 95
izraziti 192
izseliti 213
izseljevati 212
izučen 42, 50, 145
izvedeti 254
izvir 31, 32, 45, 88
izza 245, 246
izzivati 187
- J**
ja 156, 248, 250, 253, 255, 256, 257, 259,
260, 261, 263, 264, 265, 266, 267, 268,
270, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278,
280, 281, 282, 283, 284, 287
jablana 37
jabolčen 68, 251
jabolčni 50, 134
jabolko 47, 50, 68, 73, 77, 84, 123, 226,
254, 260
jaga 48, 72
jagati 79, 187
jagati se 187
jager 50, 75
jagoda 37, 49, 84, 106
jah, medmet 70, 256, 272
jahati 188
jajce 36, 54, 76, 124, 165, 178, 179
jalovec 37
jama 37, 106, 241
jameren 47, 51, 140
jamrati 37, 47, 188
jarem 89
jasa 37
jasli 50, 75
jaslice 50, 67, 244
jasno 255
javiti 192
jaz 42, 44, 51, 66, 74, 75, 78, 80, 83, 86,
133, 154, 156, 173, 175, 178, 227, 228,
229, 231, 232, 234, 235, 237, 238, 239,
240, 242, 243, 245, 246, 247, 248, 249,
250, 251, 252, 253, 254, 255, 257, 259,
260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267,
268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275,
276, 277, 278, 279, 281, 282, 283, 284,
285, 287
jazbec 37, 46, 50, 88
ječmen 35, 36, 46, 65, 82, 98
jedilni 79, 134, 138
jeger 34, 89, 248
jejš, medmet 62, 70, 256, 273
jejšja, medmet 47, 256
jejžeš, medmet 57, 62, 256, 261
jeklo 36, 50, 77, 126
jelen 36, 46, 98
jeloviški 46, 50, 62, 79, 134

jemati 211, 229, 236
 jenjati 47, 186, 251
 jerbas 47, 87
 jerest 36, 69, 71
 jermen 36, 46, 98
 jesén 35, 46, 58, 65, 113, 114, 227, 235,
 241, 246, 249, 260
 jêsen 35, 46, 98
 jesih 69, 75
 jesihar 89
 jesti 33, 34, 37, 44, 46, 50, 54, 56, 66, 67,
 76, 79, 133, 175, 176, 178, 181, 182,
 225, 227, 233, 237, 249, 251, 252, 254,
 259, 260, 262, 263, 264, 267, 268, 269,
 271, 274, 275, 278
 ješa 34, 106
 ješprenj 34, 46, 271
 jetika 34, 46, 48, 71, 106, 255, 259, 260
 jetra 34, 47, 75, 124, 125
 jez 33, 242
 jeza 33, 54, 238
 jezati 187
 jezen 34, 50, 75, 134, 145, 266
 jezik 35, 36, 51, 65, 73, 75, 82, 97,
 134, 248
 jezikati 196
 jezni 134
 ježeš, medmet 43, 256, 272, 278
 jogi 39, 45, 54, 90
 joj, medmet 38, 65, 70
 jokati se 187, 238
 jopica 39, 106, 242
 jopič 39, 75
 jugo 90
 julij 77
 junček 40, 89
 junec 40
 jurček 40, 51, 53, 62, 89, 173
 jutri 40, 50, 75, 227, 237, 239, 254, 277
 jutro 80, 258
 južen 40
 južina 40, 77, 110, 178, 234, 252,
 259, 265
 južinati 187, 236, 249, 250, 265, 281
 južinica 48, 77

K

k 178, 234
 kača 37, 85, 106, 262
 kačji 134, 139
 kadar 44, 230, 249, 251, 252, 260,
 278, 280
 kadilo 123
 kaditi 197, 198
 kaj 36, 37, 43, 44, 62, 66, 67, 74, 156,
 157, 158, 160, 161, 165, 177, 178, 179,
 227, 229, 230, 234, 238, 247, 248, 249,
 250, 251, 253, 255, 256, 257, 259, 260,
 261, 263, 264, 266, 267, 268, 270, 271,
 272, 273, 274, 275, 276, 277, 279, 281,
 283, 284, 285
 kajža 107
 kajžar 50, 89
 kako 44, 46, 62, 89, 93, 178, 214, 227,
 228, 230, 232, 247, 248, 249, 251, 252,
 253, 256, 257, 261, 262, 263, 264, 266,
 271, 272, 273, 275, 276, 278, 279, 280,
 281, 283
 kakor 44, 50, 51, 77, 161, 178, 229, 230,
 247, 248, 250, 251, 252, 254, 262, 263,
 267, 269, 270, 272, 274, 277, 280, 281,
 282, 283, 286, 287
 kakršen 160, 161, 162
 kakšen 44, 55, 77, 79, 80, 86, 160, 161,
 162, 229, 234, 237, 249, 260, 261, 271,
 273, 281
 kaliti 45, 47, 197, 266
 kalošne 251, 270
 kam 36, 43, 226, 230, 260, 266, 271, 276
 kamelar 46, 50, 89
 kamen 37, 45, 47, 48, 51, 74, 76, 84, 89,
 99, 104, 242
 kamenje 42, 43, 127, 264
 kamilica 35, 47
 kamniški 134
 kamniško 236
 kamniten 138
 kamnolom 44, 94
 kamor 44, 51, 77, 230, 249, 251, 261
 kamot 39, 47, 149, 270
 kamra 37, 50, 111, 241, 247, 276
 kamrica 248
 kanarček 89

- kangla 108
 kanglica 54, 56, 57
 kap 36, 239
 kapa 37, 106
 kapeliški 35, 50, 79, 134
 kapelnik 36, 45, 285
 kapirati 188
 kapital 45
 kar 25, 43, 133, 157, 179, 228, 229, 232, 238, 241, 247, 248, 249, 251, 252, 254, 255, 256, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 267, 268, 269, 270, 271, 273, 275, 276, 278, 279, 280, 281, 283, 284, 285, 286
 karfjola 40, 52
 karta 37, 107, 133, 135, 236, 266, 267
 kastrola 40, 47
 kastrolica 107
 kaša 37, 106
 kašelj 37, 51, 89
 kašljati 178, 188
 kateri 47, 50, 136, 157, 158, 160, 161, 229, 230, 237, 248, 249, 251, 252, 265, 268, 270, 273, 277, 281, 283
 katerikrat 229
 kavč 71
 kavelj 37, 90
 kavsniti 193
 kazati 46, 190
 kazen 114
 kdaj 36, 57, 227, 230, 248, 249, 251, 253, 272
 kdo 39, 157, 158, 169, 242, 243, 248, 249, 250, 252, 273, 280, 285
 kdor 39, 157, 161, 244
 kepa 71
 ker 46, 51, 247, 250, 251, 252, 258
 kerner 89
 ketna 34, 56, 65, 71, 107, 247, 286, 287
 kevder 33, 34, 50, 53, 65, 77, 89
 ki 51, 75, 79, 161, 174, 227, 237, 247, 248, 251, 252, 255
 kič 32, 71
 kiklja 32, 64, 71, 72, 108, 238
 kila 238
 kino 32, 48, 57, 68, 90, 255, 262
 kipeti 32, 198
 kis 134
 kisel 49, 135, 136, 141
 kislava 37, 45, 67
 kislica 32, 51, 71, 77, 106, 227, 251
 kišta 64, 72, 241
 kištica 239, 275
 kita 32, 71, 85, 106
 kje 34, 65, 226, 227, 230, 246, 248, 249, 252, 254, 256, 260, 267, 276
 kjer 246, 247, 249
 kladivce 67, 93
 kladivček 45, 47, 50, 67, 89, 99, 264, 269
 kladivo 37, 49, 67, 93, 249
 klafanje 37, 46, 124
 klafati 47, 196
 klajderkosten 38, 89
 klambati 43, 196
 klameren 51, 140
 klanec 36
 klas 36
 klasje 36, 42, 47, 68, 74, 82, 127, 229, 286
 klati 211, 223, 224
 klati se 250, 266
 klečati 36, 214, 236, 280
 klepati 35, 36, 46, 68, 190
 klepetati 43, 46, 53, 74, 196, 235
 klešče 33, 48, 57, 76, 106, 242, 287
 kleščice 34, 46, 54, 71
 klet 115
 kletev 34, 109
 kleti 34, 46, 214
 klican 189, 216
 klicati 54, 63, 76, 180, 184, 189, 190, 216, 222, 225, 239
 klinček 32, 48, 57
 ključ 40, 51, 76, 87, 105, 242, 253, 282
 ključar 37, 50, 67, 75, 84, 89
 ključavnica 37, 107
 ključavničar 45
 kljuka 40, 85, 106
 kljun 40, 278
 kljunček 40, 89
 kljuvač 43, 50, 95
 klobasa 37, 49, 106, 237, 241, 252, 267
 klobuk 38, 40, 51, 77, 98, 239, 242, 278
 klofar 39, 47, 53, 65, 89, 263
 klofati 188

- klop 39, 66, 115, 239
 kmalu 57, 72, 177, 227, 254, 259, 275, 281
 kmečki 76, 79, 138, 249
 kmečko 238
 kmet 42, 50, 66, 73, 74, 76, 83, 95,
 236, 282
 kmetica 33, 106
 kmetija 46, 57, 107
 kmetijski 143, 243
 kmetovski 46
 knjiga 32, 57, 106, 238, 247
 knof 44, 55, 66, 94
 knofljica 39, 77, 107
 knofnehar 44, 89
 ko 51, 57, 77, 156, 173, 227, 234, 235,
 244, 249, 250, 251, 252, 255, 256, 257
 kobila 33
 kobilica 49
 kobul 38, 49
 koč 41, 44, 83, 94
 koč 39, 65
 kočeber 35, 49, 51
 kočija 33, 269
 kod 227, 265
 kofe 36, 72, 251
 kofetati 47, 196, 284
 kofetek 35, 49, 57, 65, 89
 koj 39, 44, 227, 238, 260, 263, 264, 266,
 270, 271, 272, 275, 277, 279, 281,
 282, 284
 koka 65
 koks 38
 kol 62, 69, 96
 kolca 47, 124
 koledovati 47, 49, 61, 76, 80, 175, 184,
 191, 216, 222, 225, 267
 koledva 21, 35, 108
 kolega 76, 234
 kolencanje 46, 124, 280
 kolencati 35, 63, 188, 280
 kolencevati 191
 kolenčevati 49, 191
 koleno 35, 64, 123, 179, 234
 koleraba 107
 kolešček 45, 46, 49, 58, 71, 99
 koleštra 35
 koleštrati 37, 46, 49, 196
 koli 160, 161, 230, 237
 koliko 39, 64, 160, 165, 227, 228, 229,
 230, 241, 248, 249, 251, 267, 271, 279,
 282, 283, 284
 kolikokrat 229
 kolikor 160, 165, 230
 koline 244, 252, 267
 kolo 35, 39, 75, 128, 132, 236, 237, 242,
 269, 276, 286, 287
 kolovrat 46, 49, 53, 62, 68, 76, 88
 komaj 63, 249, 251, 254, 259, 261
 komandant 37
 komandiranje 180
 komandirati 188
 komar 37, 49, 68, 89
 komat 39
 kombineža 34, 45, 49, 56, 65
 kombinirke 45
 komoda 40, 49
 komplet 35
 kompot 243
 komunist 50, 68
 končati 196
 konček 45, 68, 99, 263
 končnica 39
 končno 50, 77
 konec 38, 56, 58, 87, 234, 236, 244, 249,
 252, 260, 261, 265, 267, 268, 275, 276
 konj 32, 34, 41, 44, 48, 60, 73, 76, 83,
 94, 96, 97, 104, 105, 228, 240, 242,
 286, 287
 konjak 43, 95
 konjski 50, 79, 134, 143
 kontrola 40, 49
 kontrolirati 188
 konzerva 108
 konzum 40, 49, 88, 92, 227, 239, 242,
 275, 284, 302
 kopa 39, 112, 262
 kopanče 37, 46, 49
 kopanje 124, 180, 249, 260, 265
 kopati 38, 76, 189, 190, 260
 kopati se 175, 260
 kopišče 33, 46, 71, 123
 kopito 32, 57, 123
 kopriva 33, 48, 54, 55, 57, 72, 76, 106
 kopula 40, 49

- kor 39
 korajža 75
 korak 43, 49
 korenina 33, 53, 68
 korenje 36, 46, 123
 koreta 36, 107
 korito 32, 75, 80, 123, 235
 koroški 40
 koroško 25, 143, 238
 koruza 40, 49, 106, 235, 249
 koruzni 46, 50, 67, 75, 138, 271
 kos 39, 88, 268, 273
 kosa 38, 39, 112
 kosec 51
 kosilnica 33, 51, 77, 107
 kosišče 46, 123
 kositi 32, 197, 198
 kosmat 144, 153
 kost 32, 35, 39, 56, 85, 116, 233, 286
 kostanj 38, 47, 98
 koš 41, 44, 60, 66, 83, 85, 94, 273
 košarica 37
 košček 89
 koščenjak 95
 košnja 106
 koštati 44, 196, 264
 kot 51, 75, 77, 237, 247, 250, 251, 252
 kotel 38, 49, 50, 67, 77
 kotiček 33, 49
 kovač 37, 48, 49, 50, 51, 56, 61, 75, 76,
 77, 87, 234, 286
 kovan 139, 211, 219
 kovanje 127, 180
 kovaški 38, 50, 133, 134
 kovati 46, 79, 80, 180, 185, 211, 219,
 223, 225, 249, 269, 282, 286
 koverta 35, 69
 kovter 62, 89, 93
 koza 34, 38, 56, 58, 65, 81, 111, 112, 274
 kozarec 37, 49, 50, 75, 88
 kozjak 95
 kozji 45, 134
 kozolec 62, 88
 kozura 254
 koža 39, 65, 81, 85, 106, 242, 270
 kožuh 38, 39, 51, 57, 77, 98
 kraca 48, 106
 kracati 47, 196
 kraj 54, 62, 66, 95, 228, 235, 240, 243,
 245, 265, 266
 krajec 93
 krajnik 77, 88, 242
 kralj 93, 243, 251, 267
 kraljiček 47
 kramar 37, 89
 krap 43, 95
 krasti 37, 80, 185, 206, 218, 222, 223
 kratek 37, 68, 85, 140
 kratko 226
 krava 37, 48, 66, 68, 82, 106
 kravata 37, 47, 107
 kravji 45, 57, 134, 139
 kreda 34, 107
 kregati 188
 kremplj 34
 kretiti 34, 75, 192
 krevljati 196
 kri 31, 32, 39, 45, 57, 74, 115, 278
 kripa 32, 106
 kripelj 50, 75, 90, 276
 krizantema 69
 križ 75, 236, 276, 285
 krof 254
 krog 39
 krogeljc 38, 88
 krohotati se 196
 kraj 94
 krojač 37
 krom 44, 66, 94, 242
 krompir 31, 32, 47, 57, 68, 89, 134, 175,
 226, 236, 242, 247, 260, 274, 281
 krompirjevec 33, 54
 krona 39, 107, 243
 krop 41, 44, 60, 66, 83, 94
 kroparski 15, 75, 134, 143
 kroparsko 238
 kropiti 33, 197
 krota 39
 krotiti 197
 krožiti 192
 krpati 41
 krst 41, 71, 94
 krstni 41, 134
 krt 41, 88

krtača 37, 52, 106
 kruh 41, 45, 64, 66, 70, 74, 82, 95, 135,
 233, 249, 266, 271, 273, 278
 kruncati 188, 303
 krunkelj 40, 53, 90
 krvni 41
 kšeft 35, 42, 55, 66, 71, 94
 kučma 40, 108
 kufer 40, 72, 89
 kuga 40
 kuglica 40, 77, 107
 kuha 247, 271
 kuhalnica 40, 50
 kuhalnik 50
 kuhan 137, 186, 216
 kuharica 40, 107
 kuhati 40, 76, 80, 176, 178, 180, 184,
 186, 216, 222, 225, 250, 262, 269
 kuhinja 50, 77, 78, 107, 242, 247, 249,
 269, 274
 kuhinjski 50, 57, 76, 142
 kukati 40, 64, 186, 264
 kumara 40, 106, 242
 kumern 40, 140, 259
 kuna 40
 kunec 40
 kunšten 40, 71, 135, 140, 255, 303
 kup 41, 45, 64, 67, 73, 74, 82, 95, 96,
 165, 251, 259, 261, 267, 270, 282,
 285, 287
 kupiti 40, 72, 80, 178, 180, 192, 248, 272
 kupljen 55, 75, 247, 251
 kupovan 212, 220
 kupovati 43, 50, 51, 74, 79, 80, 178, 185,
 212, 220, 223, 225, 236, 247, 251
 kura 106
 kurce, medmet 257
 kurica 40, 45, 107, 303
 kuriti 193
 kurnica 51
 kužek 40, 51
 kvačkati 188
 kvartati 43, 47, 52, 74, 196, 266
 kvas 36

L

lačen 37, 50, 56, 75, 134, 145, 255, 260,
 261, 273
 lačni 134
 lagati 43, 47, 62, 66, 74, 211, 229
 lahek 37, 43, 135, 140, 258, 268
 lahen 32, 34, 43, 44, 45, 47, 58, 74, 75,
 134, 135, 136, 140, 148
 lahko 37, 38, 44, 228, 232, 234, 239, 248,
 249, 250, 251, 254, 255, 259, 265, 266,
 268, 276, 279, 283, 284, 285
 lahni 134
 lajbič 89
 lajški 49
 lajšta 242
 lampa 37, 69, 70, 107
 lamparija 33, 47, 107
 lan 40, 66, 101, 251
 lani 230
 lanski 50, 134, 230
 larfa 46
 las 32, 34, 35, 36, 43, 85, 101, 238, 241,
 249, 254
 lastovka 53, 63, 106
 laški 143
 lata 106
 laterna 34, 65
 lavfati 69, 188
 lavor 39, 47, 50, 69, 77, 89
 laz 35, 80, 102, 134
 laž 36, 43, 50, 66, 115
 lažji 67, 78, 135
 le 42, 226, 229, 244, 254, 257, 260, 267,
 271, 275, 279, 281, 282, 284
 leca 33, 65
 leči 209, 250, 285
 led 40, 65, 101, 174, 242, 280
 leden 35, 137, 153, 280
 leder 33, 34, 65, 71, 89
 lemež 68, 83, 87
 len 42, 75, 149
 lenoba 38, 46, 68, 83, 106
 lenuh 40
 lep 22, 34, 49, 55, 64, 75, 77, 79, 85, 93,
 123, 134, 135, 144, 178, 229, 241, 251,
 253, 256, 261, 270, 278
 lepi 79, 134

- lepo 39, 50, 65, 68, 79, 226, 228, 230
 lepše 226
 lepši 69, 78, 135, 243, 245
 les 33, 34, 36, 37, 56, 64, 84, 100, 135,
 247, 269, 285, 286
 lesen 34, 35, 50, 79, 134, 137, 269, 286
 leseni 134
 leska 33, 34, 106
 lesti 207
 leščevje 33, 50, 67, 77, 126
 lešnik 34, 57, 77, 87
 letati 33, 187
 leteč 46
 leterna 35, 46
 leteti 36, 67, 198, 226, 264, 278, 279
 letnik 77, 88, 281
 leto 33, 64, 123, 131, 154, 171, 227, 228,
 230, 234, 236, 238, 239, 240, 241, 243,
 244, 249, 250, 254, 259, 263, 264, 265,
 266, 269, 270, 271, 274, 279, 280, 281,
 283, 284, 285, 286
 letos 33, 34, 49, 56, 68, 77, 227, 265,
 267, 280
 levica 68
 ležati 35, 36, 53, 73, 81, 178, 180, 214,
 224, 241, 270, 276, 280, 283, 284
 ličkati 188, 249
 lila 149
 lilija 32
 lim 32, 69, 70, 135, 243, 251
 limanica 47, 278
 limati 188
 lipa 32, 64, 106, 231
 lipek 32, 89
 lipovec 87
 lisica 31, 33, 50, 77, 106
 lisička 50
 list 32, 81, 236
 listek 50, 75
 listje 50, 77, 126
 lizati 32, 53, 190, 275
 ljubček 89
 ljubezen 34, 35, 50, 51, 70, 75, 80, 84,
 114, 238, 268
 ljubiti 40, 51, 193, 265
 ljubiti se 254
 ljubosumen 40, 145
 ljubosumnost 50, 78, 113
 ljudje 11, 32, 34, 35, 47, 50, 68, 80, 99,
 174, 235, 240, 250, 251, 252, 267, 268,
 269, 275, 309, 313
 loj 37, 39, 100
 lojtrnik 39, 53
 lok 39
 lokalpatriot 301
 lokvanj 39
 lomiti 193
 lon 134
 lonček 45, 67, 74, 99, 273
 lončen 137
 lonec 38, 47, 65, 75, 80, 93, 130, 241, 281
 longati 37, 43, 62, 196
 lopanča 54, 248, 250, 251
 lopar 37, 76, 89, 235, 242
 lopata 37, 49, 106
 loputati 40, 48, 186
 lovišče 33, 46, 123
 loviti 34, 41, 42, 44, 45, 49, 63, 68, 73,
 82, 83, 178, 184, 197, 198, 217, 222,
 224, 278
 lubje 40, 46, 64, 81, 126, 242, 286
 lucerna 35, 50, 68
 luč 40, 48, 56, 64, 116, 122, 178,
 276, 283
 lučka 178
 luft 45, 71, 74, 96, 249, 254, 261,
 268, 285
 luknja 40, 50, 69, 78, 108, 232, 277
 luknjica 241
 lulček 40, 89
 luna 40, 106
 lupina 33, 50, 70, 80
 lupiti 40, 75, 191, 192
 luster 40, 51
 luščina 33, 50, 51, 53, 77, 80, 106
 luščiti 40, 71, 75, 184, 192, 216, 222, 224
 lušt 239
- M**
 macola 40, 47, 107
 maček 37, 51, 89, 263
 mačka 57, 72, 107, 119, 242, 250
 mačoha 49, 106
 madon 257, 278

- madona 232, 257, 283, 284
 madoniš 40, 45, 47, 51, 256, 257
 magari 45, 254
 magnet 35
 mah 66, 101, 134, 244
 mahati 187
 mahati jo 240
 maj 171, 283
 majaron 39, 54, 72
 majčken 54, 56, 62, 248
 majer 89
 majhen 77, 86, 133, 134, 135, 136, 137,
 138, 264, 266, 276, 281, 283
 majhni 134, 136
 majhno 229, 250, 253, 254, 260, 268,
 269, 271, 272, 277, 280, 285
 majhnokrat 229
 majiti 36, 191, 192
 majnik 77
 majnikov 54, 104, 135, 250, 268
 major 39, 89
 majski 143
 majster 53, 237, 277
 majzelj 71, 90
 mak 36
 malarin 243
 malati 188
 malčati 37, 71, 188
 malhica 37, 50, 107, 111, 241, 247
 mali 134, 278
 malica 107
 málin 37
 malina 33, 47, 68, 106, 119
 malo 130, 174, 178, 226, 229, 230, 231,
 234, 238, 244, 249, 250, 251, 252, 254,
 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267,
 268, 269, 272, 273, 274, 275, 277, 279,
 281, 282, 283, 285, 287
 malta 107, 285
 mama 37, 46, 78, 106, 175, 231, 234, 237,
 248, 251, 254, 259, 261, 265, 271, 281
 mami 117, 237
 mamin 78
 mandero 76
 manj 136, 174, 226, 229, 248, 269,
 273, 281
 manji 78, 135, 136, 287
 manjkati 188, 243, 254
 manjši 136
 manšeta 240
 mar 231, 255, 260
 marati 188, 251
 marelica 35, 77, 107
 marjaš 43, 52, 95, 249
 marjetica 35, 45, 54, 67, 107
 marmelada 52, 69
 marod 39, 231, 252
 marsikaj 159
 marsikakšen 160, 162
 marsikam 230
 marsikateri 55, 159, 160, 161, 237
 marsikdaj 230
 marsikdo 57, 159
 marsikje 230
 martinček 33
 masirati 188
 mast 36, 115
 masten 43, 44, 51, 68, 74, 76, 79, 147, 148
 mastno 130
 maša 37, 66, 68, 82, 106, 234, 237, 238,
 240, 249, 267, 270
 maščoba 38, 54
 mašetne 36
 mašina 33, 47, 54, 68, 71, 107, 251, 264
 mašinfirer 51, 89
 maširati 188
 mašna 69, 107, 236
 material 46, 47, 287
 mati 36, 46, 66, 82, 84, 110, 120, 259,
 273, 274, 279
 matični 134, 238
 matrati 63, 188, 261, 262
 mavcati se 210
 mavljati 196
 mazati 63, 190
 me 154
 mecesen 35, 36, 46
 meča 34, 106
 mečkati 62, 68, 76, 196
 med 46, 229, 235, 244
 med medu 40, 65, 101, 105
 medve 34, 154
 medved 36, 46, 68, 83, 98
 meгла 43, 51, 58, 68, 74, 111, 119, 120, 262

- meh 33, 34, 64, 81, 98, 134, 228, 236
 mehčati 196
 mehek 35, 65, 140, 286
 mehko 68, 228, 236
 mehur 35, 51, 57, 76
 meja 35, 68, 234
 menaža 48, 238, 274
 mencati 46, 196
 menda 254
 mendero 35, 36, 69
 meniti 193
 menjati 34, 187
 mentrga 34, 51
 mera 238, 272
 meriti 34, 75, 79, 191, 192
 merjasec 37, 51, 54, 89
 mesar 37, 50, 77, 89, 238
 mesarica 33, 47
 mesarski 50, 79, 134
 mesec 34, 81, 89, 239, 243, 275
 mesengast 34, 140
 mesiti 193
 meso 39, 46, 65, 68, 73, 81, 84, 123,
 129, 233, 237, 243, 251, 252, 254,
 267, 268, 273, 281
 mesteje 19, 35, 46, 107
 mestni 138
 mesto 15, 33, 34, 64, 76, 80, 123, 130,
 133, 235, 254, 263
 mešati 34, 57, 187
 metati 35, 36, 190, 239, 268, 275, 280
 meter 236, 241, 246, 261, 282
 meti 203
 metla 35, 112
 metlica 36, 51, 77
 metopir 32, 46, 49, 54, 69, 89
 metrski 143, 236
 metulj 40, 46, 75, 87
 metuljček 40
 mežerati 43, 46, 196
 mežnar 34, 71, 89
 mežnarija 33, 46, 47, 107
 mežnarjev 133, 135
 mi 32, 42, 43, 47, 48, 51, 77, 130,
 154, 156, 226, 235, 243, 244, 248,
 249, 265, 266, 269, 270, 274,
 279, 282
 midva 36, 37, 43, 67, 75, 80, 154, 156,
 229, 256, 263
 migati 32, 48, 57, 250
 mijavkati 188
 mimo 227, 235, 244, 261, 267, 270, 272,
 274, 276, 278, 285
 mimogrede 33, 57, 227
 minuta 227, 229, 238, 243, 277
 minuti 185, 215, 220, 223, 224
 mir 31, 32, 54, 240, 248, 272
 mirno 228
 misel 49, 114, 245, 285
 misliti 46, 56, 67, 69, 75, 78, 79, 84, 156,
 192, 249, 261, 278, 285
 miš 35, 41, 45, 67, 73, 74, 75, 78, 82,
 113, 114, 121, 122, 248
 miška 32, 57, 107
 mišnica 107
 mitninski 138
 miza 32, 48, 64, 68, 106, 239, 242
 mižati 214
 mlad 32, 37, 43, 67, 74, 75, 79, 144, 148,
 149, 237, 242, 265, 268, 275
 mladi 240
 mladost 39, 113, 241
 mlaka 37
 mlatič 45, 47, 95
 mlatilec 32
 mlatiti 37, 46, 49, 51, 75, 191, 193
 mleko 33, 34, 64, 80, 81, 123, 134, 238,
 249, 251, 284
 mleti 33, 49, 67, 178, 204, 223, 224,
 251, 264
 mlin 32, 54, 76, 88, 92, 135, 269
 mlinar 32, 47, 89
 mlinarica 227
 mnenje 239, 274
 moč 32, 39, 116
 močen 38, 136, 140, 272
 močerad 72, 95
 moči 76, 154, 178, 209, 247, 248, 249,
 254, 257, 259, 262, 264, 266, 271, 273,
 275, 278, 279, 280, 287
 močiti 193
 močno 232
 močvirje 33, 46, 49, 126
 moder 39, 51, 68, 140

moderen 77, 136, 140, 239
 moderno 238
 modras 43, 95
 modrček 39, 51, 55
 modroc 38, 55, 88
 moj 39, 49, 50, 77, 79, 84, 86, 155, 160,
 161, 162, 163, 166, 229, 237, 239, 248,
 259, 263, 268, 271, 274, 277, 281, 282
 mojškra 39, 72, 107
 moka 39, 46, 65, 106, 135, 174, 235, 271
 mokati 38, 48, 188
 moker 39, 65, 142, 239, 248, 251, 270
 molčati 214
 molčeč 42, 63, 144
 moliti 38, 75, 180, 191, 193
 molsti 208
 mongati 38, 187
 montaža 235
 montelj 38, 51, 65, 90, 156, 247
 monter 65
 montiran 137
 morajna 37, 49, 108
 morati 46, 47, 76, 79, 177, 178, 180, 189,
 226, 227, 229, 238, 239, 242, 247, 248,
 249, 250, 251, 252, 253, 254, 259, 262,
 264, 265, 266, 268, 270, 275, 276, 277,
 278, 281, 283, 286, 287
 morebiti 33, 52, 68, 254, 259, 262, 265,
 266, 271, 279
 morje 39, 46, 50, 53, 62, 77, 84, 126, 227,
 236, 238, 244, 279
 morski 62, 245
 morto 38
 most 39, 40, 80, 81, 101, 102, 123, 134,
 228, 234, 269, 276
 moški 38, 50, 65, 79, 82, 103, 143, 229,
 250, 284
 mošt 44
 moten 38, 65, 140
 motika 33, 54, 107, 119
 motiti 193, 197
 movsati se 188
 mož 34, 39, 50, 56, 65, 77, 101, 250, 255,
 257, 261, 262, 268
 možakar 37, 49, 68, 133, 247, 263
 možiček 33, 50, 75, 89
 možiti se 197

možno 77, 232
 mravlja 37, 54, 110
 mravljišče 33, 46, 123
 mraz 43, 86, 95, 244, 250
 mrena 48, 283
 mreti 199
 mreža 34, 106, 244
 mrežica 229
 mrk 41
 mrlič 45, 52, 68, 74, 95, 249, 270
 mrliški 50, 52, 79, 134
 mrtev 50, 68, 141, 149
 mrtvaški 50, 134
 mrtvašnica 52
 mrva 41
 mrzlica 41
 mrzlo 51, 232
 muc, medmet 257
 muckati se 188
 muditi se 77, 197, 249
 muflon 39, 50, 51, 77, 88
 muha 40, 64, 81, 106
 mujzda 40, 47, 48, 71, 107, 260, 262
 murkslati 53, 62
 mušnica 40, 77, 107
 muštacar 37, 89
 muštace 51, 77, 106, 285
 mušter 40, 51
 muza 236
 muzej 36, 50, 54, 62, 68, 71, 92, 239,
 241, 269, 278, 282
 muzika 40, 64, 106
 muzikant 71

N

na 20, 46, 48, 49, 55, 58, 74, 80, 95, 113,
 114, 115, 156, 165, 167, 171, 173, 177,
 178, 179, 226, 227, 228, 229, 230, 235,
 236, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249,
 250, 251, 252, 253, 254, 258
 na, medmet 257
 nabasati 190
 nabijati 85, 173, 187, 243
 nabirati 186
 nabit 137, 251, 280
 nabiti 202
 nabrati 211

- nabrit 42
 nabudlati 40, 48, 188
 nabutati 186
 nacepiti 34, 75, 192
 način 32, 230, 236, 248, 250, 263,
 273, 280
 načmrkati 41, 63, 187
 nad 46, 48, 149, 191, 194, 208, 209, 227,
 236, 245, 246, 264
 nadaljevanje 84, 124
 nadomeščati 54, 187
 nafehtati 178
 nafilati 187
 nafrcati 41, 63, 186, 273
 nafutrati 40, 188
 nagajati 187
 nagarbati 188
 nagelj 37, 50, 51, 53, 69, 90
 nageljček 46
 nageljnov 22
 nagležen 46, 69, 71, 93, 241, 248
 nagliho 47, 48, 228
 nagniti se 37, 51, 194
 nagolbati 40, 63, 187
 naguden 40, 137
 nahlestiti 156, 192
 nahod 37, 49
 nahrbtnik 45, 47
 naj 62, 63, 135, 136, 177, 247, 248, 249,
 250, 252, 255, 256, 258, 261, 264,
 278, 287
 najaviti 46, 192
 najbližje 226, 231
 najbolj 77, 136, 226, 228, 229, 274
 najboljše 249, 252
 najbolji 135
 najbrž 44, 51, 56, 60, 254
 najbržda 51
 najceneji 135
 najdebelejši 135
 najdražji 37, 78, 135, 266
 najesti se 183, 252
 najfletnejši 135
 najgloblji 135
 najhuji 78, 135, 266
 najin 160
 najlažji 135
 najlepši 78, 135
 najmanj 76, 136, 174, 229, 282
 najmanjji 135
 najmanjši 136
 najožji 135, 136
 najslabši 78, 135
 najstarejši 135
 najširji 135
 najšvohnejji 135
 najtežji 135
 najti 50, 79
 največ 62, 66, 174, 229, 248, 282
 največji 135
 največkrat 229
 najvišji 135
 najviški 135, 285
 nakladati 188
 naklestiti 72
 nakovalo 37
 nalašč 43, 71, 74, 228
 nalijati 187
 naliman 33, 137
 naliti 202
 naložiti 197, 198
 namahati 187
 namakati 38, 188, 270
 namakniti 194
 namakovati 191, 243, 251
 namalan 137
 namalati 178, 188, 278
 namazan 38, 47
 namazati 190
 namenoma 228
 namesto 43, 46, 237, 247, 250
 namiru 286
 namočen 40, 47
 namočiti 193
 nanositi 193
 naokoli 39, 74, 78, 226, 227, 234
 naokrog 227
 napadati 47, 188
 napaden 205
 napasti napadem 205
 napeljati 190
 napenjati 188
 napet 35, 200, 217
 napeti 42, 74, 184, 200, 217, 222, 224

- napihnniti 193
 napisati 55, 177, 190, 245, 263, 264
 naplatiti 45, 47, 197
 napolniti 191, 193
 napor 38, 47
 naprava 47, 84
 napraviti 191, 192
 napravljati se 187
 napravljen 191
 napreden 50
 napredno 35
 napredovati 80, 191
 naprej 54, 62, 226, 227, 237, 252,
 255, 259, 267, 268, 275, 280, 282,
 285, 287
 naprositi 193
 napušč 54
 narazen 37, 228, 264, 285
 narediti 34, 45, 50, 52, 79, 161, 177, 178,
 197, 198, 236, 241, 249, 252, 253, 254,
 255, 256, 257, 263, 264, 265, 266, 267,
 270, 272, 275, 276, 277, 280, 282,
 285, 286
 narejen 36, 54, 178, 236, 250, 279
 narezati 190
 nariban 33, 137
 naribati 188
 narisati 191
 narobe 40, 47, 68, 228, 254
 narobotati 188
 naročevati 43, 47, 49, 74, 212
 naročiti 176, 198
 nasaditi 197, 198, 256
 nasitljiv 45, 47
 naslednji 138
 naslonjač 47, 49, 74, 95
 nasmejan 190, 216
 nasmejati se 190
 naspan 196, 217
 naspati se 196
 nasproti 39, 237, 260
 nasprotni 49, 79, 138, 241, 280
 nastaviti 50, 78, 79, 184, 191, 216,
 222, 224
 nastavljen 191, 216
 nasuti 202
 nasvidenje 258
 naš 43, 74, 77, 79, 160, 162, 166, 175,
 238, 259, 275, 276, 278
 našemiti 78, 192
 našravban 137, 173
 naštetiti 36, 205
 naštiman 140, 272
 naštimati 186
 naštokniti 193
 natakniti 67, 194, 248, 254, 270
 natančen 77
 natančno 47, 50, 228
 nategniti 194
 natepsti 208
 natikač 37, 95, 248
 natikovati 46, 191
 natirljih 75, 149
 nauboren 40
 naučiti 178, 197, 198
 naudariti 192
 naudarjati 187
 naudarjenec 37, 46, 47
 naužiti se 250
 navada 243
 navaden 50, 75, 247, 248, 254, 266, 270
 navagati 238
 navajen 38, 137
 navariti 41, 42, 54, 59, 66, 82, 197, 198
 naveličati se 188
 navezati 35, 190
 navijati 33, 187
 navkreber 35, 51, 226
 navoj 38
 nazadnje 38, 227, 267, 281
 nazaj 37, 56, 226, 227, 249, 254, 263,
 264, 265, 270, 272, 273, 276, 284
 načreti se 199
 ne 35, 42, 68, 154, 156, 161, 169, 176,
 177, 178, 179, 227, 228, 230, 231, 238,
 240, 245, 247, 248, 249, 250, 251, 252,
 253, 254, 255, 256, 257
 nebesa 35, 123
 nebo 37, 39, 46, 50, 68, 77, 129
 nedelja 35, 46, 106, 241, 244, 265, 266,
 271, 285
 nedolžen 47, 249
 negnoj 39, 47
 nehati 180, 188

- nekaj 34, 63, 156, 158, 178, 254, 261,
 262, 264, 271, 283
 nekako 230
 nekam 230
 neki 161
 nekje 230, 254, 271, 278, 284
 nekod 227, 237
 nekošno 50, 77, 228, 230
 nemščina 54
 nemški 130, 134, 249
 neobvezen 140
 nepobrušen 43
 nepremično 43, 283
 neroden 40, 51, 145
 nerodnež 46, 68
 nerodno 232
 nesklaveren 47
 nesramen 257
 nesreča 241, 279
 nesti 35, 36, 46, 47, 49, 65, 79, 81, 178,
 179, 185, 208, 218, 223, 239, 248, 249,
 254, 263, 270, 271, 272, 273, 276, 278
 nešklja 34, 108, 302
 netanje 46, 124
 neumen 40, 68, 77, 140
 neumno 232, 285
 nevaren 140
 nevarno 68
 neverjeten 77
 neverjetno 52, 232, 267, 269
 nevesta 34, 35, 46, 54, 56, 64, 81, 106
 nevihta 33
 nič 45, 56, 57, 74, 95, 133, 156, 159, 160,
 165, 168, 227, 230, 231, 234, 245, 247,
 248, 250, 251, 252, 254, 255, 256, 260,
 261, 263, 264, 266, 268, 269, 270, 271,
 272, 273, 277, 279, 280, 282, 283, 284,
 285, 286
 nikakor 230
 nikamor 38, 230
 nikar 47, 50, 77, 255
 nikjer 35, 47, 68, 71, 85, 230, 251
 nikoli 39, 47, 68, 77, 156, 230, 274, 276
 nit 45, 74, 78, 84, 113
 niti 55, 247, 252
 nitka 32
 nizek 134, 140
 nizki 134
 nižje 243
 njegov 62, 160, 161, 281, 286
 njen 160, 161
 njihov 160
 njiva 32, 54, 69, 84, 106, 133, 236, 246
 no 38, 228, 229, 232, 251, 253, 255, 256,
 257, 258, 261, 262, 264, 271, 273, 274,
 275, 277, 279, 283, 284, 286
 nobeden 159
 nobel 39, 51, 149
 noben 36, 159, 160, 161, 230, 237, 251,
 283, 284
 nocoj 39, 50, 80, 227
 noč 32, 35, 39, 65, 116, 122, 234, 235,
 239, 243, 258, 276, 279, 280
 noga 34, 37, 38, 43, 57, 84, 112, 113,
 120, 233, 234, 239, 244, 246, 248, 250,
 251, 262, 270, 271, 278, 285, 286
 nor 38, 144
 norec 255
 noreti 198, 245
 normalen 77, 79, 138
 normalno 38, 54, 232, 255
 nos 39, 40, 101, 102, 242, 247
 nositi 38, 46, 47, 65, 73, 75, 78, 79, 81,
 178, 179, 180, 191, 193, 229, 259,
 270, 272
 nosnica 33
 noša 39, 106
 nošnja 38, 106
 nošnjavec 37, 93
 noter 15, 226, 229, 235, 239, 247, 260,
 265, 267, 269, 270, 271, 273, 275, 276,
 277, 279, 281, 282, 283, 285, 286
 notri 50, 75, 226, 232, 248, 251
 nov 44, 145, 149, 152, 153, 178, 239,
 243, 268, 279, 285
 novi 79, 153, 257
 novo 236, 251
 nož 38, 44, 57, 134, 173, 245, 248,
 251, 266
 nožek 42, 45, 73, 83, 86, 99, 266
 nucati 187
 nudelj 40, 51, 54, 64, 68, 90
 nuna 111

O

- o 49, 54, 72, 237, 255
o, medmet 38, 65, 256, 258
ob 49, 55, 227, 237, 245, 251, 276, 281
oba 36, 37, 43, 160, 164, 179, 235, 279,
281, 286
občina 39, 45
občutek 161
občuten 191
obdarovati 212, 251
obdelan 228
obdelati 76
obdelovati 43, 48
obe 34, 164, 235, 236, 280
obel 49, 69
oben 36, 42, 48, 50, 123, 228, 250, 266,
269, 272, 276, 280, 286
obenj 237
obermajster 37, 39, 89
obesiti 178, 179
obešalnik 37, 46, 48, 77
obešati 48, 178, 187
obhajilo 33, 47, 48, 123
običaj 37, 45, 48, 272
obirati 65, 186
obisk 32, 48, 63, 92, 156, 272
obiskati 43, 45, 48, 63, 67, 156, 211
objeti 203
obkladanje 63, 124
obkrožiti 192
oblačen 77
oblačilo 32, 47
oblanec 47, 69
oblat 69, 88
obleka 35, 48, 68, 240
obletnica 35, 48, 77
obme 55, 237
obnadenje 48
obnaditi 248
obnavljati 38, 48, 187
obnoviti 45, 74, 248
oborožen 42, 48, 63, 145, 276
obračalnik 37
obračati 48
obrajati 187
obramba 240
obrati 211, 248, 250, 261, 279
obraz 43, 48, 68
obresti 208
obrezek 35, 48
obrisati 190
obrniti 45, 52, 67, 194
obroč 39, 48, 287
obroččen 42
obrtni 50
obrva 42, 51, 66, 68
obtesan 47
obut 202
obuti 40, 185, 202, 218, 222, 224,
250, 251
obvezen 77
obveznost 35, 48
ocreti 199
ocvirek 80
ocvrt 179
oča 38, 62, 86, 92, 237, 248, 249, 259,
262, 263, 271, 272, 281, 282, 286
očala 48, 244
očejen 191
óček 40
očenaš 43, 57, 264
očiščen 191
očka 92
od 34, 35, 39, 41, 48, 49, 55, 57, 107,
154, 161, 188, 191, 193, 227, 237, 238,
244, 247, 248, 250, 254, 255, 259, 261,
262, 265, 267, 268, 270, 274, 275, 276,
277, 281, 285, 286
oddajati 188
oddati 48, 195
odeja 35, 48
oder 134
odgovarjati 250
odjuga 40, 48
odkupiti 40, 48, 179, 193, 268
odleteti 36
odletovati 191
odločba 57, 64
odpirati 65, 188
odpraviti 48
odpreti 35, 43, 45, 199, 257
odpreti se 250, 279
odprt 41, 265, 287
odpuliti 193

- odpustiti 197, 252, 261
 odpuščanje 124
 odraščen 46, 48
 odrezati 190
 odrgnjen 41
 odrinjen 48
 odrivati 187
 odrzati 41, 188
 odsekati 71
 odspod 71, 226
 odtrgati 41
 odvetnik 35, 45, 48
 odvezati 190
 odvisen 77, 238
 odzad 48
 odzadaj 37, 56
 odzgor 237
 odzgoraj 63
 odzunaj 226
 odžagati 57, 188, 249
 odžeti 57, 203
 oficir 32, 48, 56, 249
 ofnati 39, 63, 187
 ogenj 65, 69, 89, 238
 oglasiti se 197
 ogledan 216
 ogledati si 48, 186
 oglje 39, 46, 62, 126, 262
 ognjišče 33, 46, 48, 57, 69, 75, 85, 123,
 236, 269
 ogomošter 39, 89
 ograja 48
 ograjen 36
 ogrinjalo 45, 54, 123
 ogristi 206
 ogrižen 206, 218
 ogrniti 194
 ogrnjen 41
 oh, medmet 38, 65, 256, 263, 264, 272,
 274, 277
 ohcet 39, 46, 51, 55, 65, 71, 75, 78, 113
 ohrovt 69
 ohteljc 69
 oj, medmet 38, 65, 70
 ojej, medmet 256
 ojnice 69
 okenček 48, 51, 269
 oklofutati 62
 okno 38, 51, 53, 54, 62, 80, 126, 173,
 234, 236, 239, 240, 241, 244, 275, 276
 oko 32, 39, 48, 58, 68, 83, 129, 132, 283
 okoli 60, 77, 226, 227, 238, 251, 262,
 265, 268, 275, 278, 286, 303
 okoliinokoli 48, 226, 280
 okoliš 243
 okopalnik 78
 okopati 190
 okopavati 38
 okova 39
 okrog 57, 60, 250
 okrogel 50, 67, 141, 280, 286
 okus 40, 48, 262
 okvir 32, 48, 242
 olimati 63
 olje 39, 46, 62, 69, 123, 236
 oltar 37, 53, 63, 72, 89, 239
 olupek 40, 48, 64
 olupiti 192
 olupljen 191
 oluščen 192, 216
 oluščiti 192
 omajek 37, 48, 80, 237
 omajen 191
 omajiti 192, 254
 omara 48, 250
 omelo 36, 48, 53, 63, 123, 249
 omet 42, 48, 66
 omlačen 191
 omlatiti 38, 48, 51
 omožiti se 45, 46, 48, 73, 74, 84, 85, 197
 on 36, 44, 49, 50, 66, 69, 74, 86, 130,
 133, 154, 155, 156, 178, 227, 229, 231,
 234, 235, 238, 239, 241, 244, 245, 246,
 247, 248, 249, 250, 251, 252, 254, 255,
 258, 261, 263, 264, 267, 271, 274, 278,
 280, 281, 282, 286
 ona 34, 38, 39, 44, 49, 51, 62, 74, 75, 77,
 86, 155, 156, 227, 228, 229, 231, 235,
 236, 240, 243, 246, 248, 249, 250, 251,
 256, 259, 261, 264, 265, 269, 271, 273,
 274, 275, 277, 278, 283, 285, 287
 óna 40
 ónadvá 161
 onadvá 75, 80, 155, 161, 237, 264

- pah 43, 57, 74, 78, 95
 pahnuti 37, 42, 67, 69, 72, 74, 78, 84, 194
 pajčevina 63, 77
 pajek 36, 57, 80
 pajkelj 37
 pajkljati 196
 pajzelj 68, 90
 palica 37, 48, 106, 235, 242, 262
 pamet 37, 68, 78, 84, 113
 pameten 51, 77, 140, 284
 pametno 249, 257
 panika 233
 panj 84, 98, 282
 pant 43, 95
 panž 43, 69, 95
 paprika 70
 par 174, 227, 229, 230, 236, 241, 261, 265
 para 86, 263, 264
 paradajz 37, 47, 55, 68, 88
 parenga 48, 55, 249
 parfum 40, 52
 parizar 33, 47
 parkelj 50, 51, 75, 90
 parkrat 229, 267
 partizan 45, 75, 76, 88, 240, 244, 275, 276
 pas 36, 40, 101, 262
 pasati 191
 pasji 75, 143
 past 115
 pasti padem 178, 205, 250, 266, 268, 271, 273, 276, 278, 279
 pasti pasem 50, 79, 180, 185, 205, 218, 222, 223, 274
 pastir 32, 47, 89
 pastirica 33
 pašnik 37, 67, 88
 patron 39
 pavola 242
 pazduha 40, 48, 107, 239
 paziti 256
 pecelj 35, 51
 pecivo 32, 80, 123, 272
 peč 33, 34, 78, 81, 116, 234, 235, 236, 249
 pečen 36, 208, 219
 pečenica 252, 267
 pečenka 35, 46, 68, 106
 peči 35, 36, 175, 178, 180, 185, 208, 209, 219, 223, 224, 260
 pečka 42, 43, 51, 66, 72, 74, 111, 120
 peglezen 34, 46, 71, 72, 89
 pehar 98, 242
 pek 234, 240
 pek, medmet 67, 256, 257
 peka 34, 106, 261
 pekel 51, 67, 68, 69, 99, 105
 pelin 35, 36, 58, 75, 98
 peljati 35, 36, 190, 222, 225, 235, 251
 pena 33, 106
 penzelj 33, 48, 51, 56, 65, 90
 penzija 50, 77, 78, 241
 penzijon 39, 46, 88, 245, 250
 pepel 35, 69, 85, 91, 243
 pepeliti se 45, 46, 75, 78, 185, 197, 213, 220, 223, 225
 pepelnica 33, 106, 235, 254, 268
 perček 53, 62
 perilo 32, 125
 perje 34, 46, 126
 pero 35, 39, 46, 47, 76, 128
 pes 41, 42, 43, 44, 45, 66, 67, 74, 83, 85, 99, 135, 233, 245
 pesa 107
 pesek 34, 89, 244
 pesem 114
 pesmica 33, 107
 pest 32, 35, 65, 82, 116, 241, 268
 pestovati 80, 189, 251, 265
 peš 33, 34, 57, 228, 273, 285
 pet 33, 34, 36, 65, 167, 168, 170, 171, 172, 227, 232, 235, 236, 238, 242, 243, 260, 261, 266, 268, 277, 282, 283, 287
 peta 35, 36, 65, 73, 82, 112
 petdeset 33, 55, 168, 234, 238, 254, 265, 269, 271, 284
 petek 34, 65, 133, 241, 271
 petelin 36, 46, 51, 75, 98
 peteršilj 45
 peti 204, 231, 249
 pèti 167, 171, 172
 petindvajset 168
 petindvajseti 171

- petinšestdesetletnica 256
 petintridesetkrat 229
 petje 238
 petnajst 33, 168, 240, 266, 283
 petrolej 48
 petrolejka 62
 petsto 71, 168
 pihati 187
 pihniti 193
 pijača 229
 pijan 41, 43, 74, 83, 144
 pijanec 77
 pikapolonica 32, 40
 piknik 32, 45, 67, 249
 pila 106
 pildek 89
 piliti 79, 192, 266
 pinja 32, 106
 pirh 31, 32, 55, 80, 268
 pisati 32, 178, 189, 190, 222, 225, 248,
 254, 275, 282
 piskati 187
 pisker 32, 68, 89
 piščanček 37, 51
 piščanec 77
 piškotek 75
 piti 42, 133, 180, 202, 233, 236, 252, 256,
 261, 269, 281
 pižama 37, 45, 107
 plac 70, 96, 134
 plača 106
 plačan 140, 249, 263
 plačati 37, 187, 251, 263, 286
 planina 33
 planinčar 89, 248
 planinka 107
 planjava 107
 planjavica 246
 plankača 37
 plankati 196
 planota 38
 plašč 54
 plat 32
 plata 37, 106
 platon 39
 plav 62, 66, 144
 plavati 37, 188
 plavšati 188
 plavž 244
 pleče 36, 123
 pleh 35, 42, 66, 70, 72, 94, 96
 plehek 45, 74
 plenica 33, 46, 106
 plesati 34, 190
 plesti 36, 56, 65, 208
 pleša 33, 106
 plešast 75, 140
 plet 33, 251
 pleti 204
 pleva 46
 plevel 34, 35, 46, 65, 91
 plevnica 77, 107
 plezati 188
 plitek 77
 plitev 50, 67, 141
 plitko 228
 pljuča 40, 64, 75, 81, 124, 236
 pljučnica 40
 pljuvati 40, 187
 ploh 44, 57, 66, 94, 270
 plomba 55, 263
 plombirati 33, 49, 55, 63, 188, 264
 plonč 44, 56, 66, 149
 plosk 38
 plot 39
 plovec 62
 plug 40, 72, 134
 pluzna 40, 64, 70, 108
 po 15, 25, 49, 57, 86, 165, 227, 229,
 238, 239, 246, 249, 250, 251, 252, 254,
 255, 256
 pobajklati 43, 49, 179, 196
 pobič 55, 75, 256, 263
 pobijati 187
 pobirati 35, 37, 65, 86, 186, 260, 267, 275
 pobiti 202
 pobjon 49
 pobkar 39, 47, 71, 89
 pobrati 211
 pobrskati 179
 poceni 35, 135, 136, 149, 248, 270
 pocreti 179
 pocukrati 188, 254
 počakati 179, 186

- počasi 37, 49, 78, 226, 228, 279, 285
 počen 191
 počenjati 188
 početi 200
 počiti 78, 191, 192
 počivati 187
 pod 49, 178, 239, 245, 246, 248, 251
 pòd 44, 94, 242, 286
 podajati 188
 podelati 186, 241
 poden 39, 89
 podgana 37, 49, 55, 106
 podirati 34, 53, 65, 188
 poditi 197
 poditi se 198
 podkovati 43, 211
 podkva 38, 43, 67, 111
 podlasica 37, 55
 podlesek 45, 49, 99
 podložiti 197
 podmet 42, 66, 95
 podnevi 35, 78, 227, 248, 277
 podoba 68
 podoben 40, 77, 79, 140, 285
 podolgast 62, 137, 269
 podpazduha 37
 podpisati 190, 251, 281
 podplat 38
 podpreti 199
 podričniti 78, 193, 261
 podrobno 77, 228
 podrt 41
 podružnica 40, 107
 podstavek 37, 51, 71, 88
 podstrešna 35, 71, 118
 poganjati 188, 189
 pogled 42, 66, 74, 83, 95
 pogledati 35, 49, 178, 186, 194, 216, 244,
 255, 258, 279, 283
 poglihati 63, 188
 pogon 38
 pogoreti 93, 198, 234
 pogovarjati se 38, 188
 pogovor 38, 49, 235
 pogovoriti se 215
 pograbititi 191, 192
 pograbljen 191
 pograd 39, 47
 pogreb 42, 48, 76, 95, 239
 pogret 205, 218
 pogreti 35, 205
 pogrkovati 41, 80, 191
 pogruntati 40, 49, 187
 pohabljenec 37, 46, 49
 pohajkovati 212
 pohecati se 35, 49, 188
 pohišstvo 33, 49, 50, 77, 124
 pohiteti 35, 198
 pohušati 40, 188
 pojedn 182
 pojedina 49, 84, 107, 236, 268
 pojenjati 186
 jesti 34, 35, 130, 176, 178, 179, 183,
 249, 251, 259, 260, 261, 267, 268, 271,
 273, 281, 285
 pojoč 179
 pokaditi 197, 198
 pokati 63, 186
 pokazati 38, 136, 190
 poklati 211
 poklekniti 35, 65, 78, 85, 194
 poklepetati 196
 poklic 32, 92
 poklicati 156, 190
 pokoledovan 191, 216
 pokonci 38, 49, 228
 pokopan 40, 140
 pokopati 190
 pokositi 42, 66, 197
 pokovati 43, 211
 pokrasti 206
 pokrivati 187
 pokrov 62, 63, 94, 98
 pokrovka 57, 62, 106
 pokusiti 75, 192
 pol 62, 174, 227, 228, 229, 234, 236, 241,
 279, 283, 285
 poldne 126, 228, 248, 271
 poldrugi 49, 234
 poleglat 35, 48, 49, 228, 285, 302
 poleno 34, 35, 123, 179, 249
 poleti 35, 78, 227, 247, 270
 poletje 34, 35, 46, 126, 244
 polh 62, 249

- polica 106, 236
policaj 228, 279
polijati 187
politi 165, 202
polje 39, 46, 123, 124, 229
polniti 193
polnoči 45, 65, 228
polnočnica 33, 63
polomiti 180, 191, 193
polomljen 191
poloviti 50, 79, 197
položaj 37, 49, 92, 241, 251
položiti 32, 197
polž 62
pomagati 55, 187, 248, 254, 273, 280
pomakati 188
pomanjkanje 46, 124
pomanjkljiv 33
pomanjkljivo 232
pomanjkovec 37, 49, 88, 272
pomavcati 66, 76, 210
pomavljati 196
pomeniti se 193
pomeriti 35, 192
pomesti 208
pomešati 187, 281
pometati 188
pomisliti 33, 192
pomiti 67
pomivalka 37, 45, 48, 54, 107
pomivati 187
pomlad 37, 58, 113, 114, 227, 235, 246
pomladi 227
pomočiti 191, 193
pomočnik 254, 274
pomokati 188
pomoliti 197, 198
pomolsti 208
pomreti 50, 79, 199, 266
pomuckati se 49, 188
ponavadi 47, 227, 249, 250, 260,
266, 269
ponedeljek 35, 54, 57, 241, 265
ponesrečiti se 78, 192
ponev 38, 54, 72, 93
ponevedoma 228
ponk 38, 70, 134
ponoči 38, 227, 234, 248, 249, 269, 276,
277, 284
ponositi 38, 178, 193
ponošen 191
ponujati 187
popasen 205, 218
popasti 205
popašen 205, 218
poppek 39, 89
popepeljen 213, 220
popper 38, 51, 89
popisati 178, 190, 229
popiti 33, 202, 251, 267
poplačati 38, 187, 281
popokati 186
popoldan 62, 227
popoldne 62, 227, 231, 234, 235, 250,
264, 271, 272, 276, 279
popraskati 187
poprašati 187
popraviti 192, 245, 264
popravljati 187
popucati 187, 249
populiti 193
popustiti 197
popuščati 187
por 38
poradan 140, 285
poravnati 43, 63, 196
porfir 32, 89
poribati 49, 188, 270
porihtati 188
poriniti 78, 193
porivati 187, 236
poročen 36, 79, 251
poročiti se 45, 50, 79, 197, 198, 242
porod 98, 236, 248, 259, 271
poroka 40, 48, 107
porukati 187
posaditi 198
posebej 34, 63, 226
poseben 35, 250, 254, 268
posedati 186
poseg 42, 95
posejan 212, 220
posejati 212
poseka 35, 282

- posekati 67, 130, 186, 251
 posipati 186
 poskakati 190, 256, 261
 poskočiti 50, 192
 poskusiti 50, 78, 192
 poslati 211, 254, 277
 poslušati 46, 76, 187, 222
 posmejati se 190
 posmojke 49
 posneti 203
 posóda 40, 49, 107, 242, 243
 pósoda 235
 posoditi 193
 pospraviti 192
 pospravljati 38, 187, 272
 posredovati 191
 post 44, 94, 245, 268
 postaviti 78, 192
 postaviti se 228, 239
 postavljati 187
 postelja 39, 50, 69, 78, 79, 110, 239
 posteljica 77
 postreči 209
 postrv 41, 49, 67, 116
 postrva 116, 245
 posušiti 45, 49, 178, 197, 198
 pošiljati 37, 187
 pošta 39, 70, 107, 239
 pošten 36, 264
 poštev 245
 poštevanka 48
 poštimati 187
 poštirkati 65, 187
 poštupati 77, 196
 pot 39, 135, 234, 240, 245, 265, 280
 potakniti 194
 potalati 187
 potapljati 186
 potegniti 184, 194, 216, 222, 224
 potegnjen 194, 216
 potegovati 191
 potemneti 179, 198
 potenstati 49, 187
 potepati se 35, 188, 189
 potica 33, 49, 106
 potiho 226, 230
 potisniti 193
 potlej 38, 86, 175, 178, 180, 226, 227,
 228, 229, 247, 249, 250, 251, 252, 253,
 254, 256, 259, 260, 261, 262, 263, 264,
 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272,
 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280,
 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287
 potok 38, 49, 58, 98, 105
 potolčen 179
 potomfelj 50
 potopiti 197
 potovati 212
 potovka 39, 273
 potreba 251
 potrebovati 212
 potrpeti 46
 povaljati 187
 povedan 210, 219, 238
 povedati 34, 35, 76, 156, 175, 176, 177,
 178, 185, 210, 219, 223, 225, 228, 239,
 245, 248, 249, 250, 252, 253, 254, 255,
 263, 275, 277, 279, 281
 poveljevati 212
 povezan 35, 60, 140, 287
 povezava 37, 46, 244
 povhen 62, 138, 268
 povhno 272, 275
 poviti 185, 202, 218, 222, 224
 povsod 63, 226, 230
 povšter 55, 62, 178, 239, 251
 povzdigovanje 37, 46, 56, 69, 80, 124
 pozabiti 51, 75, 193, 250, 264
 pozabljiv 33, 140
 pozdraviti 37, 55, 85, 192, 264
 pozdravljen 258
 pozecan 35
 pozen 38, 140
 pozimi 33, 227, 243, 247, 254, 260, 270
 poznati 62, 196, 227, 229, 239, 249, 255,
 283, 284
 poznati se 250, 255
 pozno 226
 požegnati 258
 požeruh 40
 požet 203
 požeti 35, 203
 požgati 197
 požiralnik 45, 49

- požirati 34, 65, 104, 178, 188, 250, 268
 požreti 34, 41, 45, 178, 199, 269
 požrt 199, 217
 prag 43, 95
 prah 36, 66, 101
 pranje 123, 243
 praprot 37, 49
 praskati 187
 prašati 76, 79, 187, 249, 280
 prašičev 69
 prati 211, 249, 269
 prav 135, 226, 228, 229, 232, 247, 249, 250,
 251, 253, 255, 266, 277, 283, 284, 285
 pravi 251, 254, 270, 283
 pravica 239, 244
 pravilen 77
 pravilno 50, 232
 praviti 50, 229, 232, 249, 252, 258, 259,
 263, 265, 271, 272, 274, 281, 283, 286
 pravzaprav 62, 66, 254, 275, 280
 prazen 140, 287
 praznik 37, 51, 78, 237, 243, 244, 252,
 271, 277
 prdec 41, 89
 prdeti 198
 prebiti 67, 202
 preboden 208, 219
 prebosti 208
 prebrati 211
 precediti 36, 45, 46, 79, 197, 198
 precej 62, 174, 229, 230, 265
 pred 46, 55, 75, 174, 186, 227, 239, 240,
 254, 262, 266, 269, 275, 277, 278, 280
 predati 85, 176, 195, 259, 270
 predejan 203
 predel 35
 predelan 180
 predeleč 36, 226
 preden 43, 249, 252, 260
 predeti 203
 predolg 135
 predrag 135, 272
 predse 156
 predstavitev 49, 71, 109
 predstavljati si 154
 predvčerajšnjim 227
 preflancati 178, 188
 prefrigan 33, 46, 47, 137
 preganjati 86
 pregarbati 188
 pregledati 186
 prehiteti 198
 prehlajen 36
 prehlajenje 123
 prehod 38, 46
 preiti 182
 prej 34, 57, 72, 85, 161, 227, 237, 248,
 250, 259, 265, 269, 271, 274, 280, 282,
 283, 286
 prejšnji 79, 138, 242, 284
 prekisel 135
 prekla 34, 50, 78, 111, 238
 prekladati 188
 preklar 89
 preklati se 188
 preklet 214, 257
 preklican 189
 prekopati 38, 190
 prekucniti 72, 78, 193
 prelep 35, 135, 272
 preliti 202
 premajhen 135
 premakniti 194, 247
 premalo 174
 premešati 187
 premikati 188
 preminuti 215
 premisliti 50, 79, 191, 192
 premišljen 191
 premišljevati 212
 premzati 188
 prenašati 188
 prenesen 208, 218
 prenesti 208
 preenza 34, 69, 71, 107
 preozek 135, 270
 prepad 43, 95
 prepasti 50, 77, 265
 prepihati 187
 prepisati 190
 prepovedati 210
 prepozen 77
 prepozno 38, 50, 226, 227
 prerasti 205

- prerezati 190
 presedati 186
 presejati 43, 212
 preseliti se 75, 78, 79, 213
 preseljen 213, 220
 presenečen 35, 46
 presenetiti 79
 presesti se 207
 preskrbljen 52, 259
 prestar 43, 135
 prestati 185, 201, 218, 222, 225
 presti 35, 208
 prestrašen 191
 prestrašiti 191
 prešič 35, 75, 76, 98, 233, 243, 250, 267
 prešičev 135
 prešičji 134
 prešteti 205, 236
 preštihati 75, 196
 pretaliti 45, 197
 pretrgati 186
 pretršil 52, 95
 pretvornik 244
 prevajati 188
 prevažati 188
 preveč 226, 229, 279
 prevelik 135
 prevzeti 203
 preživeti 198
 preživljati 187
 prežvečiti 35, 46, 51, 56, 192
 pri 20, 23, 48, 51, 79, 80, 86, 130, 178,
 226, 240, 246, 247, 248, 249, 250, 259,
 260, 262, 265, 269, 271, 273, 274, 275,
 276, 277, 280, 281, 282, 283
 približno 254
 priča 32, 106, 243
 pridelati 186
 priden 49, 50, 75, 144, 145, 251
 pridiga 32
 pridu 257
 prihlajštrati 62, 196
 priimek 32, 51, 52, 57, 70, 77, 80, 88
 prijeti 35, 180, 185, 213, 220, 223, 224,
 274, 275, 286
 priklopljen 40, 52, 271
 prileči se 36, 46, 50, 77, 209, 260
 prilegati se 188
 prilesti 207
 prileteti 198
 prilimati 188
 priliti 202
 priliznjen 46, 133, 137
 primazati 190
 primejdun 257
 primejduš 240, 257
 primeren 51, 55, 77, 134, 140
 primerni 134
 primožiti se 197
 prinesti 36, 47, 51, 55, 77, 178, 208, 255,
 265, 272, 273, 274
 pripeljati 36, 190
 pripet 133, 137, 247
 pripeti 43, 52, 200
 pripogovati se 80, 191
 pripomoček 50, 52, 75
 pripovedovati 212
 priprava 37, 52
 pripraviti 78, 192
 pripravljati 187
 pripravljen 51, 77, 137
 pripravno 228, 232, 265
 prisiliti 192
 prismodniti 72, 78, 193
 prismodnjen 53, 68
 pristjen 53
 pristuden 53
 prišparati 38, 51, 77, 187
 priteči 36, 208, 237, 250
 pritepsti se 36, 208
 priti 15, 32, 45, 161, 169, 177, 180, 182,
 184, 195, 222, 223, 226, 227, 228, 234,
 235, 238, 239, 244, 245, 248, 249, 251,
 253, 254, 255, 261, 262, 263, 264, 267,
 271, 273, 274, 275, 276, 278, 279, 280,
 284, 285, 286, 287
 pritisk 32, 287
 pritiskati 86, 187
 pritisniti 193
 privariti 50, 79, 197
 privat 37, 45, 149
 privatnica 37, 45
 priviti 202
 privleči 209

privoščiti si 255
 privzdigovati 191
 priženiti 36
 prižgan 197, 217
 prižgati 74, 184, 197, 217, 222, 225
 prižnica 249
 probati 188, 249, 270
 problem 35
 procent 36, 283
 procesija 34, 46, 50, 56, 77, 78, 108, 238
 proč 42, 83, 226, 249, 261, 263, 266, 281
 prodajati 180, 188, 236, 266
 prodati 195
 propasti 205
 prositi 38, 65, 75, 191, 193, 252, 261
 proso 39, 49, 129, 131, 286
 prostor 35, 49, 98
 proti 49, 60, 240, 245, 246, 262
 prpotec 40, 52, 89
 prsa 41, 76, 124
 prst prsta 41, 48, 76, 94, 236
 prst prsti 32, 115, 135
 prstjen 42, 145
 pršeti 198
 prtenica 52, 252, 267
 prtiček 242
 pručica 40, 106
 pruštok 40
 prvi 50, 67, 68, 75, 167, 171, 172, 173,
 229, 239, 240, 248, 259, 263, 264, 265,
 268, 278, 284, 287
 prvokrat 41, 50, 229, 275, 283
 prvotni 51
 pst, medmet 257
 pšenica 33, 57, 69, 106
 pšenje 36, 46
 ptičar 80, 89, 278
 ptiček 32, 80, 278
 ptičji 80, 134, 139
 pucati 40, 71, 187
 puciga, medmet 257
 puč 40, 55, 88, 236, 281
 puhiniti 193
 puliti 193, 238
 pulover 40, 51, 80, 89
 pulz 40, 285
 pumpa 40, 107, 236

pumpati 188
 punca 48, 68, 78, 107, 161, 165, 179, 242,
 251, 256
 punčka 40, 50, 78, 111
 punklast 40, 140
 puntati se 40, 187
 pust 40, 235, 238, 255, 268, 286
 pustiti 45, 50, 77, 79, 80, 197, 198, 240,
 255, 278, 279, 287
 puša 40, 241, 286
 puška 55, 242, 278
 put, medmet 257
 puta 235
 puter 40, 243

R

rabarbara 38
 rabiti 193
 rabutanje 40, 124
 rabutati 55, 86, 188, 247, 249, 262
 raca 37, 106
 računalnik 37, 45, 50, 53, 56, 236, 283
 računati 188
 rad 43, 74, 178, 227, 231, 238, 248, 250,
 253, 255, 261, 271, 272, 273, 274,
 281, 284
 radelj 50, 51, 77, 90
 radio 45, 48, 55, 68, 70, 92
 radost 37, 113
 rahljati 43, 53
 rajje 228, 229, 231
 rajfnik 37, 46, 71, 89, 241
 rajmati se 188
 rajsnedel 35, 56, 67
 rajsnodel 38, 44, 90
 rajtati 63, 187, 264
 rajža 48, 235
 rak 41, 43, 70, 74, 83, 84, 95, 105
 rake 235
 rama 37, 106, 236
 rampa 37, 107
 rana 106
 raniti 50, 192
 rasti 205
 ratati 188, 232
 ravbšic 45
 ravbšicati 33, 44, 56, 66, 188

- ravfkamra 38, 66, 71
 ravnati 196
 razbijati 187
 razbiti 202
 razburiti 192
 razcveteti 199
 razdeliti 34, 36, 197, 198
 razdrobljen 36
 razen 44, 240, 284
 razganjati 188
 razhajkati 188
 raziti se 45, 71, 182, 276
 razkazovati se 43, 212, 229, 279
 razkropiti se 50, 79, 197
 razkuhati 186
 razlesti se 207
 razlezen 207
 razlika 47, 107, 241, 248
 razlikovati 212
 razlikovati se 239
 razločno 50, 77, 229
 razložiti 197, 198
 razpoložen 36
 razred 37, 46, 53, 98, 241
 razsajati 187
 razsekati 186
 razsoliti 197
 razsvetiti 191
 razsvetljen 191
 raztalati 47, 187, 197
 razvažati 86, 188, 264
 razžagati 48, 76, 188, 236
 rdeč 36, 42, 52, 56, 84, 134, 143, 144
 rdeči 134
 rdečke 35, 47, 56, 68
 rebro 33, 51, 76, 80, 81, 126, 131
 reč 32, 33, 34, 35, 39, 53, 116, 122, 158,
 228, 243, 249, 263, 270, 272, 273, 282,
 283, 284
 rečeno 36
 reči 35, 36, 49, 50, 71, 79, 86, 209, 228, 240,
 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 254,
 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263,
 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271,
 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279,
 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287
 red 33, 35, 65, 115
 redek 72
 redkev 34, 49, 109
 redkva 109
 redkvica 50, 106
 regeljc 50, 75, 282
 regiment 45, 46, 94
 regirati 188
 regrat 84
 reguliran 33
 regulirati 188
 reka 33, 34, 106
 rekelc 65, 88
 rep 42, 94, 134, 233
 repa 34, 106, 237
 repni 138
 res 33, 34, 56, 231, 232, 240, 251, 254,
 255, 257, 261, 263, 265, 267, 269, 270,
 272, 274, 278, 282, 283, 285, 286
 resa 34
 resje 42, 43, 51, 84, 127
 resnica 33, 46, 68
 resničen 77
 resnično 232
 rešen 34, 46, 75, 79, 140
 rešiti 78, 193, 276
 reva 107, 272
 revček 34, 51
 reven 133, 140
 revež 46, 57, 93, 248, 250, 261, 262
 revija 33
 revma 35
 revščina 34, 77, 107, 271
 rezati 33, 34, 63, 190, 236, 266
 rezervist 33
 rezilo 33, 123
 riba 32, 81, 106, 241, 280
 ribati 188
 ribez 32, 46
 ribežen 32, 46, 51, 89
 ribič 32
 ričet 32, 46, 53, 56, 88
 rigelj 32, 90
 rihtati 187, 188
 rihtenga 32, 57
 rikverc 32, 46, 53, 229, 230
 rinček 32, 89
 ringati se 187

riniti 78, 193
 rinka 107
 risati 191
 rit 45, 70, 113, 239, 241, 261, 303
 riž 32, 57
 rja 36, 53, 66, 111
 rjav 134, 144, 229, 250
 rjavi 134
 rjavkast 47, 51, 137
 rjuha 40, 106
 rkelj 42, 45, 47, 51, 99
 rob 39, 65, 101
 roba 39, 106
 robec 39, 51, 89
 robkati 39, 71, 188
 robotanje 49
 robotati 40, 175, 260, 261
 roč 56
 ročaj 37, 88
 ročni 140
 rodit 197
 rog 34, 100, 105
 rogovila 235
 rogoviliti 192
 rogovje 46, 49, 62, 126
 rojen 46, 146
 rojstni 38, 134, 243
 roka 34, 38, 43, 65, 73, 78, 82, 112, 113,
 178, 236, 240, 246, 250, 256, 266, 270,
 278, 287
 ropotati 196
 ror 39, 50, 88
 rorcange 38
 rositi 45, 49, 53, 197
 rozgotuljica 40, 49, 106
 roža 39, 107, 235, 243
 rožica 50, 77
 ruda 40, 254
 rukati 186
 rumen 36, 42, 47, 51, 80, 134, 145
 rumeneti 198
 rumeni 134
 ruta 40, 106, 236, 244
 ruzok 40, 49, 64, 88, 278
 rž 45, 115
 ržen 51, 68

S

s 54, 71, 79, 227, 228, 242, 244, 247,
 249, 254
 sad 101
 saditi 45, 74, 197, 198
 sadje 46, 126, 260
 sadni 37, 140
 sadovnjak 43, 63, 95
 saj 42, 63, 66, 229, 232, 247, 248, 249,
 250, 252, 253, 254, 255, 256, 258, 260,
 261, 264, 271, 272, 275, 276, 281
 sala 106
 sam 34, 37, 231, 235, 240, 248, 252, 253,
 261, 265, 266, 271, 275, 278, 284
 samo 47, 228, 229, 232, 239, 247, 248,
 249, 250, 252, 254, 255, 261, 262, 264,
 265, 266, 267, 270, 272, 274, 275, 276,
 277, 278, 279, 280, 283, 284, 285,
 286, 287
 sandale 38, 47
 sani 79, 115, 280
 sanje 66, 69, 82, 106
 sankati se 37, 188
 sanke 57, 107
 satje 42, 47, 66, 73, 84, 127
 satovje 62, 126
 scamati se 187
 scepljen 34, 46
 sebe 36, 156, 242
 sebi 35, 75, 78, 79, 156, 234, 240
 seboj 79, 156, 229, 235, 239, 250,
 266, 277
 seči 33, 34, 209
 sedem 36, 51, 55, 65, 167, 168, 171, 172,
 241, 265, 267, 281
 sedemdeset 33, 34, 56, 168, 227
 sedemindvetdeset 168
 sedemindvajset 168
 sedemnajst 168
 sedemsto 34, 168
 sedeti 32, 34, 42, 67, 74, 79, 179, 180,
 198, 235, 262, 280, 285
 sedež 34
 sedlo 35, 50, 77
 sedmi 167, 171, 172
 sedmica 234, 242, 267
 segedin 35

- sejati 36, 43, 180, 185, 212, 220, 223, 225
 sekati 33, 34, 186, 229, 236, 268
 sekira 32, 54, 56, 57, 71, 85, 106
 sekirati se 188, 255
 sekirica 254, 282
 seliti 45, 75, 78, 79, 185, 213, 220,
 223, 225
 seliti se 213
 sem 182, 230, 253, 255, 274, 277,
 283, 286
 seme 33, 34, 35, 123, 127, 130, 132
 semenj 22, 35, 37, 45, 56, 67, 74, 80, 99,
 100, 134, 235, 237, 241, 252, 266, 272
 senca 48
 sence 42, 51, 127
 seno 39, 79, 129, 131, 250
 senožet 35, 68
 servus 258
 sesekati 174, 186, 236, 280
 sestanek 37, 46
 sestavljati 187
 sestri 179, 207
 sestra 31, 34, 36, 37, 43, 65, 73, 81, 107,
 112, 237, 242, 259
 sestrična 33, 56, 108
 seveda 35, 248, 255, 261, 272, 275, 280
 sever 51
 sezuti 40, 179, 202
 sezuvati 40, 187
 sfrgerati 36, 188
 shajati 188
 shoditi 192
 shujšati 40, 188, 247
 sicer 254, 280
 siguren 40, 56, 138
 sigurno 45, 77, 254, 255
 sila 32, 243
 siliti 192
 simpatija 45, 244
 sin 32, 50, 56, 75, 76, 77, 78, 98, 104,
 105, 229
 sinica 33, 45, 56
 sinoči 39, 77, 227
 sir 134
 sirota 39, 65, 73, 77, 107, 119
 sit 41, 45, 74, 82, 136, 145, 146
 siv 32, 134, 144, 247
 sivi 134
 skakanje 124
 skakati 37, 189, 190
 skala 37, 106, 228, 242, 264, 268
 skalovje 46, 62, 126
 skavsati 63, 188, 278
 skedenj 51, 99
 skladišče 123, 287
 sklanjati se 188
 skleda 34, 106, 271
 sklepati 63, 190
 sklicevati se 212
 skočiti 192
 skopati 190
 skoraj 63
 skorja 39, 53, 62, 81, 108
 skoro 38, 44, 254
 skovati 60, 173, 211, 251, 266
 skozi 39, 56, 60, 227, 228, 241, 244, 246,
 252, 261, 265, 269, 275, 277, 282, 287
 skret 34
 skretiti 192
 skrinja 31, 32, 56, 106
 skrinjica 179
 skriti 67, 235, 277
 skriti se 239
 skrivati 187
 skuhan 137, 271
 skuhati 186, 249, 271, 273
 skup 41, 45, 55, 59, 74, 82, 229, 271
 skupaj 63, 229, 286
 skuta 40, 106
 slab 55, 249
 slabo 130, 226, 248
 slaboten 38, 47, 140
 slabši 78, 135, 265
 sladek 74, 148
 sladkorna 118
 slak 36
 slama 106, 242
 slamoreznica 35, 47
 slanmurja 40
 slap 43, 74, 135, 144, 248, 278
 slediti 197
 sleme 35, 127
 slep 33, 34, 250, 283
 slepec 33, 56

- slika 236, 250
 slikan 241, 251
 slikati 188
 slišati 32, 57, 71, 75, 76, 78, 79, 184, 189,
 216, 222, 224, 272, 276
 sliva 32
 slobret 39, 46, 70, 88
 slovenski 236
 slovensko 57, 130, 134, 229
 slučaj 50, 53, 56, 88, 241, 280
 služba 50, 71, 78, 111, 229, 241
 služiti 40, 56, 191, 193
 smeh 33, 81
 smejati se 36, 54, 184, 190, 216, 222
 smešnica 34, 77, 106
 smet 32, 34, 115, 235, 273
 smetar 37, 89
 smeti 34, 67, 184, 201, 217, 222, 224,
 254, 268
 smetišnica 46, 51, 77, 107
 smoditi 197
 smola 112, 242
 smrdeti 32, 35, 52, 79, 198, 199, 250
 smrdljivec 33, 48, 52
 smreka 34, 71, 106
 smrekov 54, 135, 242
 smrkati 186
 smrkniti 41
 smrkov 54
 smrkovica 48, 63, 274
 smrt 41, 55, 66, 78, 113
 smuča 40, 107
 smučati se 188
 snaha 37
 sneden 200, 217
 sneg 33, 37, 57, 72, 100, 134, 249,
 250, 280
 sneman 249
 snemati 188
 snesti 184, 200, 201, 217, 222, 223
 snežen 35, 46, 68, 75, 79, 136, 137
 snežiti 32, 197
 snop 44, 94, 286
 soba 38, 106, 241, 242
 sobota 39, 70, 76, 80, 106, 241, 254,
 263, 279
 sod 39, 65, 98
 sodček 39
 sodnija 49, 235, 273
 sodra 39
 sok 39, 243
 sokol 134, 235
 sokolič 41, 45, 49, 56, 74, 82, 95,
 231, 278
 sol 32, 62, 64
 solata 38, 49, 106, 242
 soldaški 138
 soldat 50, 54, 71, 76, 93, 274
 soliti 197
 solnica 33, 63, 106
 solza 34, 43, 62, 65, 112
 solzen 34, 45, 148
 som 94
 sonce 39, 46, 65, 82, 123, 124, 130, 131,
 133, 179, 235, 249, 265
 sončen 138
 sončnica 65, 107
 sora 39, 107
 sorodnik 237, 267
 sorta 53, 62, 107, 173, 178, 247, 252,
 266, 282, 284
 sosed 46, 65, 68, 98, 242, 272, 275, 278
 sosedra 78
 sova 38, 106
 spajkljati 43, 196
 spakovati se 80, 212
 spalnica 37
 spati 36, 74, 180, 184, 196, 217, 222, 224,
 234, 238, 248, 249, 250, 284
 speči 36, 178, 208, 249
 spet 33, 34, 65, 234, 253, 262, 265,
 266, 282
 splaćati se 187
 splakovati 80, 191
 splesti 35, 208
 sploh 38, 44, 254, 260
 splošno 38, 77, 227, 236
 spod 39, 56, 226, 267, 270
 spodaj 63, 226, 227, 268, 269, 276, 285
 spoditi 45, 49, 55, 197, 254, 275
 spodnji 138
 spodrekniti 78, 193
 spodriniti 78, 193
 spodrsniti 41, 193

- spokati 38, 188
 spomenik 33, 237, 249, 269
 spomin 33, 88, 178, 266
 spominčica 49
 spominjati se 187, 256
 spomladi 227
 spomniti 50, 69, 78, 79, 184, 193, 216,
 222, 224, 227, 250, 255, 260, 266, 269,
 270, 272, 273, 274, 275, 278, 281, 282
 spomniti se 229
 sporočiti 197
 sposoben 40, 276
 sposoditi si 40, 193
 spotakniti 194
 spoved 62, 78, 113, 234
 spovednica 33, 63, 79
 spovedovati 212
 spoznati 196
 spoznati se 245
 spraševanje 124, 235
 spraševati 212, 249
 spraviti 36, 78, 192, 239, 268
 spravljen 137, 239
 spredaj 34, 63, 226, 270, 280
 sprednji 138
 sprehajati se 238
 sprehod 94, 235, 250, 282
 sprejeti 214
 spresti 208
 spričevalo 37, 45, 56, 123, 238, 261
 prijjet 213
 spucati 63, 187
 spustiti 77, 197, 234, 275, 276
 spuščati 40, 187
 srajca 106, 240
 sram 231
 srbečica 33, 46, 51, 52, 53, 68, 106
 srce 34, 41, 51, 52, 56, 60, 64, 65, 68, 84,
 129, 236, 240, 271, 285
 srčni 41, 134
 sreča 34, 82, 106, 234, 275
 srečati 34, 188, 234, 239, 255, 276
 sreda 34, 241
 sredi 226, 236, 247
 srednji 50, 75, 138
 srenjski 77, 134
 srna 41, 107
 srp 41, 54, 74, 99, 261
 sršen 42, 51, 95
 stabilen 77, 229, 286
 stabilno 230
 stan 134
 stanovanje 38, 46, 124, 236, 276
 stanovati 43, 47, 68, 80, 179, 212, 276
 star 41, 43, 55, 57, 67, 74, 83, 85, 86,
 133, 134, 135, 144, 152, 154, 234, 236,
 238, 242, 247, 248, 250, 254, 259, 263,
 264, 265, 267, 268, 269, 270, 271, 274,
 277, 278, 281, 283, 284
 starček 86, 175, 271
 starejši 62, 78, 135, 281, 284
 stari 79, 134, 153, 239, 240, 277
 starica 37, 107, 271
 starji 154, 238
 starši 50, 76, 88, 245, 268
 stati 196, 229, 235, 239, 272, 276, 279,
 285, 286
 steber 42, 45, 46, 51, 58, 66, 68, 83,
 84, 99
 steblo 50, 77, 131, 287
 stegniti 33, 65, 78, 194
 stegno 36, 51, 125
 steklen 35
 stena 33, 34, 56, 286
 stenstati 187
 stepsti se 36, 208
 steza 43, 51, 66, 67, 68, 73, 74, 84,
 111, 120
 stikovati 191
 stiskalnica 38, 45
 stisniti 32, 50, 56, 72, 78, 79, 180, 184,
 193, 216, 222, 224, 270
 stisnjen 193, 216
 sto 39, 167, 168, 171, 172, 173, 246, 254,
 261, 264, 266, 281, 282
 stoe 46, 167, 173, 236
 stog 39, 72
 stoje 179
 stokrat 39, 229, 258
 stol 32, 35, 62, 76, 96, 97, 133, 135, 283
 stolčen 137
 stolči 50, 79, 209, 265
 stolči se 178, 179, 271
 stoletje 34, 125, 126, 242, 249, 269, 284

stopiti 198
 stopiti se 250
 stopljen 42, 145, 280
 stoti 167, 171, 172
 stožnik 78
 strah 232
 stran 35, 115, 226, 235, 237, 252,
 286, 287
 stranišče 33, 123
 strašen 243
 strdeni 79
 streha 34, 106, 237, 239, 242, 250, 267
 streljati 34, 187
 strenati 80, 188
 strešni 50, 75, 138, 269
 strgan 41, 137
 strgati 186
 stric 32, 48, 51, 56, 76, 87, 259
 striči 185, 208, 219, 223, 224
 stroj 38, 180, 232, 241, 248
 strojiti 38, 185, 210, 219, 223, 225
 strok 41, 44, 60, 66, 73, 83, 94
 strop 44, 94, 96
 strup 134
 strupen 42, 52, 144
 stržen 51
 studenček 43, 99
 studenec 36, 51, 56, 58, 68, 77, 87
 stvar 115, 158, 159, 229
 su, medmet 40, 257
 suh 40, 64, 134, 144, 268, 286
 suhi 79, 134
 suho 39, 80, 232
 sukanec 40
 sukati se 190, 238, 269, 287
 suknja 40, 156, 247
 sumiti 192
 suniti 193
 super 149
 suša 40, 64, 106
 sušiti 32, 42, 45, 50, 66, 71, 80, 178,
 197, 198
 suženj 40
 svat 43, 50, 76, 95, 97
 sveča 34, 81, 106, 234, 237, 250
 svečnica 33, 235
 sveder 34, 89

svet 100, 149
 svetel 34, 149
 sveti 46, 54, 72, 149, 234, 235, 267, 271,
 277, 280
 svetloba 39
 svetnik 33, 56, 93
 svinčnik 45, 56, 88, 178, 240
 svinja 31, 32
 svinjak 43, 75
 svinjarija 33, 45
 svoj 68, 75, 160, 162, 163, 174, 231, 239,
 245, 248, 256, 275, 280
 svoje 238

Š

šabesa 35, 57, 107
 šandarski 76
 šank 48, 243
 šanta 37, 47, 106, 244, 254, 302
 šantati 43, 47, 196
 šara 106
 ščetica 33, 46
 ščetina 46
 ščipati 32, 48, 57, 71, 190
 ščipaven 46
 ščurek 53, 57, 62, 93
 še 35, 42, 177, 178, 227, 228, 229, 231,
 244, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254,
 255, 260, 261, 264, 265, 266, 268, 269,
 270, 271, 272, 276, 277, 278, 279, 280,
 281, 284, 285, 287
 šefinja 45, 67, 274
 šefla 34, 108
 šele 36, 244, 254, 271, 283
 šen 42
 šenkati 47, 187
 šentjanževka 38
 šest 33, 34, 57, 65, 81, 85, 167, 168, 171,
 172, 238, 244, 250, 254, 255, 260, 265,
 266, 267, 274, 284
 šestdeset 34, 168, 239, 269
 šesti 79, 167, 171, 172
 šestindvajset 168
 šestinosedeset 168, 238, 284
 šestinštirideset 168
 šestnajst 47, 49, 154, 168, 238, 259, 263, 264
 šestnajsti 242

- šeststo 168
 šiba 76, 106, 255
 šibati 188
 šifnegelj 90
 šiht 32, 47, 92, 242, 249, 251, 276, 277
 šild 48
 šilo 32, 47, 48, 57, 64, 71, 76, 123, 242
 šina 32, 57, 64, 106, 254, 286
 šinica 46, 47, 69, 251, 280
 šipa 32, 47
 šipek 89
 širina 106
 širji 78, 135
 širok 44, 133, 135, 145, 270
 šivanje 38, 45, 46, 67, 124
 šivanka 37, 107
 šivati 32, 48, 63, 178, 187
 škaf 43, 55, 74, 95, 96, 270
 škaja 37, 46, 47, 72, 252, 281
 škarje 37, 46, 108
 škatla 37, 108
 škoda 39, 46, 57, 71, 86, 106, 243, 251, 278
 škodovati 80
 škof 44, 47, 94
 škorenj 39, 53, 62, 272
 škrlavec 32, 57
 škropilnica 49, 107
 šlibrnik 46, 47
 šlibrnikov 135
 šlosar 39, 89, 173
 šmaren 89, 277
 šmarnica 37, 46, 48, 77, 106
 šmarnice 234
 šmoren 38, 51, 65, 89, 226
 šnirhakej 90
 šnimica 32, 47, 48, 77, 107, 247, 251
 šnodelj 38, 53, 90
 šnops 44, 60, 66, 71, 94
 šocelj 38, 51, 90
 šoder 39, 48, 51, 76, 89, 264, 265, 285
 šofirati 33, 48, 49, 57, 188
 šola 39, 71, 107, 231, 239, 241, 242, 244,
 247, 256, 281, 285
 špaga 107
 špajza 37, 70, 107, 240, 241
 španciranje 33, 47, 51, 57, 76, 124
 španga 107
 španski 50, 134
 špegle 33, 34, 46, 108, 237, 238,
 244, 303
 špeh 42, 66, 94
 šperovec 33, 34, 93
 špica 31, 71, 106
 špil 45, 70, 74, 236, 266
 špilati 187, 266, 303
 špinača 38, 45, 106
 špingelj 90
 špirit 32, 46, 47, 88
 špital 51, 75
 šporher 38, 46, 240, 277
 šporhert 88
 špranja 48
 špricati 63, 188
 šravbati 49, 63, 66, 188
 šravbek 51, 89
 šravbštoček 89
 šravbštok 44
 šravfenciger 89
 šrit 42, 66
 štacuna 40, 106
 štalet 250
 štalica 106
 štamprl 46, 91
 štancati 188
 štanga 72, 107
 štant 43, 46, 50, 71, 76, 97, 235,
 238, 272
 štanžica 37
 štapnja 107
 štedilnik 45
 štehar 47, 89, 242
 štelenga 48, 106
 štenga 34, 48, 107, 238, 253, 281, 282
 šterna 33, 34, 46, 242
 šteti 36, 205
 številčnik 45
 številka 239, 247
 štibelj 32
 štih 45, 95, 267
 štihati 32, 43, 49, 51, 57, 185, 196, 210,
 219, 223, 225, 242, 267
 štil 45, 48, 70, 95, 96, 244
 štimati 186, 196
 štingelj 47, 76, 88

štiri 46, 57, 75, 167, 168, 170, 172, 227,
229, 234, 235, 237, 239, 244, 248, 250,
261, 265, 267, 272, 276, 279, 285
štirideset 46, 168, 272, 287
štirideseti 172
štiriindvajset 168
štiriinpetdeset 34
štirinajst 168, 268, 274, 275
štiristo 168
štirje 50, 76, 167, 170, 284, 285
štirkati 34, 65, 187
štofeljc 39, 51
štok 44, 94
štokerle 39, 46, 91
štom 44, 94, 96, 236
štopnja 38, 71
štor 39, 53, 62, 249
štorast 39, 47, 84, 134, 137
štorasti 134
štorklja 53, 62, 108
štos 236
štrafati 303
štrajgati 210
štreka 34, 46, 106
štrigelj 90
štrik 45, 74, 95
štrikan 47
štrikanje 45, 46, 124
štrikarija 33, 57, 248
štrikati 47, 49, 187
štrukelj 46
štuk 74, 95
štumf 45, 74, 95
šupa 40
šuštar 47, 89
šuštarski 134
šverc 35, 236
švoh 44, 47, 135, 136, 149, 150
švohen 135
švohneji 135

T

ta 34, 43, 44, 55, 66, 74, 93, 95, 159, 160,
161, 163, 173, 227, 228, 229, 231, 236,
237, 240, 241, 242, 247, 248, 249, 250,
251, 254, 261, 263, 270, 273, 276, 278,
279, 280, 281, 284, 285, 286

ta, medmet 257
tablica 37, 77, 107
taboriti 197
taht 71
tajiti 45, 47, 197
tajselj 37, 48, 50, 90, 236
tak 36, 57, 68, 75, 86, 160, 161, 232, 237,
242, 250, 251, 254, 259, 260, 261, 262,
264, 265, 266, 268, 269, 270, 271, 272,
273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280,
281, 282, 286, 287
takalanje 303
takati 191
takisto 33, 264, 285
takle 46, 160, 248, 263, 269, 272,
273, 284
tako 39, 45, 57, 60, 67, 68, 74, 79, 83, 86,
160, 178, 179, 228, 229, 230, 232, 236,
239, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 254,
255, 257, 259, 260, 261, 262, 263, 264,
265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272,
273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280,
281, 282, 283, 284, 285, 286, 287
takoj 227
takole 42, 68, 76, 228, 229, 230, 247,
248, 249, 259, 260, 261, 262, 263, 265,
266, 267, 269, 270, 272, 273, 275, 276,
280, 281, 283, 285, 286, 287
takrat 43, 47, 55, 68, 74, 80, 178, 227,
229, 230, 235, 244, 248, 249, 256, 260,
261, 262, 263, 264, 265, 266, 268, 269,
272, 275, 276, 278, 279, 280, 283
talar 37, 66, 89
talati 48, 187
tale 44, 74, 160, 163, 229, 235, 237, 247,
249, 250, 254, 260, 270, 271, 280,
282, 285
taliti 197
tam 43, 54, 74, 175, 229, 230, 236, 237,
241, 244, 246, 247, 249, 252, 260, 261,
262, 265, 266, 267, 269, 270, 272, 274,
275, 276, 277, 279, 283, 284, 285, 287
tamiš 149
tamle 44, 229, 230, 250, 270, 272, 280
tarbehar 89
tarok 39, 266, 276
tarokirati 188

- tašča 37
 taška 107
 tavžent 37, 71, 167, 168, 171
 tavžentkrat 258
 tavžentrožica 40
 teči 36, 208
 teden 34, 55, 89, 234, 251, 265, 273, 274
 tek 258
 tele 35, 47, 48, 76, 123, 127, 132, 235
 telefon 39, 46, 88, 234, 239, 271
 televizija 50, 78, 255
 televizor 33, 49, 89
 teliček 33, 46, 89
 telo 35, 39, 68, 84, 128, 132, 271
 teloh 98
 tema 42, 43, 67, 74, 111, 234, 285
 temen 51, 74, 148
 temneti 198
 temno 232
 tenek 43, 51, 148
 tenko 229, 236
 tenstan 140
 tenstati 187
 tepen 178
 tepka 57, 71
 tepsti 208
 teren 46, 88
 tesan 33, 140
 tesarski 38, 76, 134, 143
 tesati 36, 65, 190, 243
 testirati 188
 testo 39, 129, 254
 tešč 45, 67, 231
 teta 35, 36, 81, 106, 240, 242, 248,
 259, 260
 teža 34, 106
 težek 36, 135, 140
 težji 67, 78, 79, 135
 težko 232
 ti 32, 35, 42, 75, 78, 136, 155, 156, 175,
 227, 228, 239, 240, 242, 243, 246, 247,
 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255,
 256, 258, 265, 267, 270, 272, 273, 275,
 276, 277, 278, 282, 283, 285, 286,
 287, 303
 tič 45, 74, 85, 95
 tiho 177, 232
 tile 45, 232, 270, 285
 tilnik 32, 45, 53, 88
 tipičen 77
 tipično 45
 tiran 43
 tirati se 63, 188, 255
 tisoč 167, 168, 171
 tisočkrat 258
 tisti 32, 49, 55, 75, 79, 133, 160, 161,
 174, 178, 226, 229, 232, 234, 237, 243,
 247, 248, 249, 251, 252, 255, 259, 262,
 263, 264, 267, 268, 269, 270, 271, 272,
 273, 275, 276, 277, 278, 280, 281,
 282, 286
 tiščati 32, 75, 214, 250
 tišlar 32, 57, 89, 238, 251, 270
 tišlarija 45
 tišlarski 143
 tje 35, 42, 72, 230, 237, 240, 253, 255,
 274, 276, 278, 281
 tjele 43, 230
 tla 36, 43, 74, 128, 236, 238, 260, 261,
 262, 268, 271, 273, 283
 tlačiti 192, 248
 tleti 32, 198
 tnala 72, 106
 to 39, 60, 86, 133, 137, 156, 161, 163,
 173, 176, 178, 179, 184, 226, 228, 229,
 232, 235, 241, 243, 244, 247, 248, 249,
 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257,
 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266,
 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274,
 275, 276, 278, 279, 280, 281, 282, 283,
 284, 285, 286, 287
 tobak 70, 133, 134, 135
 toča 39, 65, 82, 106, 240
 točen 77, 140, 275
 točno 254, 255
 tolči 65, 69, 209, 228, 264, 269, 285, 286
 tole 44, 160, 163, 232, 243, 251, 261,
 270, 271, 280, 281, 282, 287
 tolikaj 36, 55, 160, 178, 229, 241, 249,
 250, 259, 260, 262, 265, 266, 269, 270,
 273, 274, 276, 279, 280, 281, 282
 tolikajle 160, 254, 263, 266
 toliko 64, 160, 165, 230, 250, 252
 tolikole 254, 285

- tolmačiti 49, 192
 tolšča 106
 tomf 44, 55, 66, 71, 94, 96, 254
 tomovec 38, 56, 232, 281
 topel 50, 68, 123, 133, 141, 142, 250, 268
 topelt 149
 topiti 34, 197, 198
 toplar 39, 89
 toplotni 134
 topol 38, 98
 torek 38, 87, 241, 251, 281
 tovariš 37
 tovarišica 49
 tovarna 50, 78, 108
 tovoriti 78, 192
 tovošnjak 48, 242
 trahtati 302
 trak 36, 101
 traktor 72, 89
 trakulja 40, 47, 228
 trap 43, 95
 trava 37, 82, 85, 106, 235, 261, 278
 travnik 84
 trd 32, 41, 144, 149, 286
 trdo 51, 70, 232, 272
 treba 55, 177, 180, 227, 229, 244, 248,
 272, 286
 trebuh 34, 50, 55, 57, 64, 67, 77, 83, 98,
 228, 239, 280
 trebušast 40, 46, 79, 140
 trenati 188
 trepalnica 38
 tretji 50, 167, 171, 172, 241, 245, 284
 trgati 41, 186, 272
 trgovina 33, 49, 52, 57, 60, 106
 tri 32, 133, 167, 168, 169, 170, 172, 227,
 235, 237, 243, 254, 261, 266, 269,
 279, 285
 trideset 168, 276
 triindvajset 168
 triinsedemdeset 168
 triinsedemdeseti 171
 triinštirideset 168
 triintrideset 168
 trije 34, 51, 53, 77, 167, 170, 254,
 259, 285
 trikrat 48, 76, 250, 263, 266, 276
 trinajst 168, 266
 tristo 168
 trklet 257
 trmast 41, 68, 140
 trn 89
 trnek 41, 88
 trnje 41, 46, 66, 126
 trobentica 45
 trojen 54, 167, 173
 trop 44
 trpeti 34, 35, 42, 44, 45, 52, 55, 60, 67,
 74, 198, 199
 trpotec 70, 244
 trta 41, 66
 truga 40, 106, 251, 270
 tudi 50, 55, 75, 178, 226, 228, 232, 247,
 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 256,
 259, 260, 261, 265, 266, 267, 268, 269,
 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277,
 278, 279, 281, 282, 283, 284, 286
 tuj 40, 275
 tule 35, 42, 72, 80, 178, 227, 230, 235,
 237, 246, 247, 249, 250, 252, 253, 254,
 255, 256, 260, 261, 263, 264, 266, 267,
 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275,
 276, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284,
 285, 286, 287
 tulele 43, 230, 237
 tulipan 40, 45, 76
 tuliti 40, 64, 75, 193
 tunkel 149
 tur 53, 62
 turek 62, 93, 236, 282
 turen 62
 turščica 40, 53, 62, 106, 175, 247, 249
 turški 53
 tvoji 55, 160, 162, 163, 237, 242, 268
- U**
- u, medmet 64, 256
 ubiti 67, 202, 275
 ubogati 255
 učen 36
 učenc 36, 49, 87
 učitelj 33, 73, 83
 učiti 45, 49, 63, 67, 178, 197, 198
 učiti se 238, 247

udariti 50, 192, 255
 ugasniti 78, 79, 193, 251
 ugnati 211
 ugnezditi se 192
 ugrizniti 78, 193
 uh, medmet 64
 uhati 196
 uho 35, 39, 49, 63, 67, 129, 132, 243,
 250, 257, 273, 274
 uiti 45, 182, 236, 242, 274
 ujeti 34, 63, 67, 178, 203, 224, 249
 ukazati 49, 67, 190
 ukraden 206, 218
 ukrasti 50, 79, 206, 228
 ukvarjati se 187
 uleči se 35, 36, 178, 209
 ulica 40
 ulovljen 197, 217
 umakniti 45, 50, 74, 194, 255
 umen 40, 229
 umeten 49, 67, 282
 umikati 188
 umirati 178
 umiti 49, 67, 179, 202
 umivati 63, 187
 umreti 34, 35, 41, 42, 44, 49, 50, 63, 67,
 74, 175, 178, 179, 199, 247, 248, 249,
 250, 259, 275
 up 40
 upati 188, 248, 255, 260
 upirati se 53, 65, 178, 188, 275
 upogovati 191
 upokojiti se 197
 uporabljati 187
 upravljati 187
 upreti se 199
 ura 40, 111, 227, 228, 234, 238, 240,
 241, 245, 247, 255, 265, 276, 277, 279,
 283, 285
 urad 134
 urediti 45, 49, 178, 197
 urejati 36, 178, 187
 uržoh 40, 49, 57, 231
 usahniti 194
 usekati 228, 279
 usesti se 49, 179, 185, 207, 218, 222, 223,
 250, 281

usnje 40, 46, 126
 usnjen 35, 49
 uspešno 228
 usta 40, 124, 241, 257, 260
 ustanoviti 45, 49, 197
 ustaviti 78, 192
 ustrašiti 192
 ustrojen 210
 ustrojiti 197, 210
 uš 32, 40, 115, 237, 269
 uta 40
 utihniti 193
 utopiti 50, 198
 uvažati 188
 uvožen 46
 uzda 40, 62, 69, 106
 užaljen 46, 63, 137

V

v 50, 78, 80, 86, 113, 130, 133, 156, 171,
 175, 178, 227, 228, 232, 234, 235, 238,
 240, 241, 243, 244, 245, 246, 247, 248,
 249, 250, 251, 254, 255, 257, 303
 vabljev 229
 vaga 107
 vahpelj 90
 vahtati 72, 188
 vajeta 124
 vajin 160
 valiti 197
 valjati 37, 187, 243
 vamp 43, 95
 vampast 37, 140
 vandrati 188
 vanzirati 33, 47, 53, 63, 188
 varden 37, 148
 varen 140, 229, 240
 variti 197, 198
 varovati 80
 varstvo 245
 varuh 50, 67, 80
 varžet 69, 89, 271, 303
 vas 32, 39, 45, 66, 81, 115, 122, 156,
 241, 245
 vase 156
 vasovati 80
 vaš 74, 79, 160, 162

- vaški 50, 138
 vaza 37, 106, 241
 včasi 36, 260, 269, 270
 včasih 37, 51, 53, 57, 67, 75, 175, 227,
 248, 249, 250, 255, 260, 262, 263, 264,
 267, 268, 269, 270, 276, 280, 281, 283,
 284, 286
 včeraj 34, 35, 54, 63, 67, 156, 227, 254,
 271, 282, 284
 vdeti 203
 vdova 39, 107, 261
 ve 155
 več 35, 42, 55, 156, 174, 226, 232, 246,
 249, 250, 251, 252, 254, 255, 259, 263,
 265, 266, 267, 268, 269, 271, 272, 273,
 274, 276, 279, 281, 282, 283, 286
 večer 34, 35, 46, 65, 68, 81, 88, 235, 258,
 262, 268, 272, 276
 večerja 35, 108
 večerjati 180, 188
 večernice 34, 56, 135, 268
 večji 64, 65, 79, 135, 282
 večkrat 43, 76, 229, 249, 255, 263,
 264, 266
 vedeti 34, 38, 42, 44, 76, 169, 176, 178,
 181, 182, 183, 192, 210, 225, 228, 229,
 238, 246, 248, 249, 250, 251, 252, 253,
 254, 256, 257, 259, 260, 261, 262, 263,
 264, 265, 266, 267, 268, 270, 271, 272,
 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280,
 281, 283, 284
 vedve 34, 53, 75, 155
 veja 34, 107
 vekomaj 258
 velik 15, 35, 53, 57, 68, 71, 75, 86, 123,
 133, 134, 135, 147, 230, 237, 242, 250,
 252, 265, 266, 279, 280
 veliki 134, 235, 243, 270
 veliko 68, 76, 174, 226, 276
 velikokratov 229, 273
 veljati 196, 229
 ven 174, 226, 236, 237, 241, 250, 252,
 254, 256, 261, 263, 268, 269, 275, 276,
 277, 279, 280, 286
 venec 35, 87, 93
 veni 51, 226, 227, 235, 244
 ventilator 45, 49
 venzunaj 40, 45, 226, 284
 vera 34
 veren 79
 verjeti 34, 35, 203, 273
 verjetno 254
 vernik 45
 verouk 40, 53, 234
 verovati 80, 189, 241
 ves 43, 44, 45, 66, 67, 160, 164, 165, 229,
 234, 260, 262, 263, 264, 265, 268, 270,
 276, 279, 286
 vesel 35, 49
 veseliti se 197
 veselje 36, 53, 123, 265
 vestja 35, 36, 108, 237
 veter 34, 51, 68, 84
 vetrnica 77
 veverica 33, 53, 106
 vez 115
 veza 84, 233
 vezati 49, 189, 190, 247, 272, 273, 286
 veža 53, 65
 vežica 36, 57, 84, 248
 vi 32, 43, 47, 48, 51, 77, 155, 156, 250,
 251, 280
 vice 32, 46, 123
 viden 194, 216
 videti 75, 76, 78, 79, 156, 161, 178, 184,
 194, 216, 222, 224, 240, 249, 251, 254,
 255, 257, 261, 266, 270, 274, 276, 277,
 279, 280, 281, 283, 285, 287
 videz 229
 vidva 43, 67, 80, 155, 156
 vidve 155
 vigenjc 32, 46, 56, 88, 238, 241, 281
 vile 32
 vilice 78
 vino 236, 243
 vinski 143
 viseti 179
 visok 57, 75, 79, 123, 134, 135, 145,
 240, 244
 visoki 49, 134
 visoko 179
 višji 67, 79, 135, 275
 vitrih 51
 vkovati 211

- vkup 45, 238, 267, 279, 286, 287
 vlagati 37, 188
 vlak 36, 84, 244, 245, 264, 275
 vlani 227, 265, 267, 280
 vlažen 77
 vleči 33, 34, 209, 236, 247, 250, 282, 286
 vlijati 187
 vlitl 202
 vmes 33, 34, 35, 56, 226, 247, 254, 268,
 269, 285, 286
 vneštl 208
 vnuk 40
 vnukinja 48
 voda 34, 38, 43, 44, 49, 67, 74, 81, 111,
 112, 113, 120, 234, 235, 237, 240, 245,
 246, 266, 269, 270, 280
 vodlan 49, 235
 vodnjak 43
 vodovod 44, 94
 vogel 49, 50, 67, 91
 vohunitl 40, 78, 192
 vojak 76, 234
 vojna 235, 238, 239
 vojska 38, 50, 58, 78, 112, 113, 235, 238,
 246, 265, 266, 277
 vol 62, 94
 volan 93
 volja 53, 65, 106, 240
 volk 62, 82, 236
 volna 62, 82, 107, 242, 243
 volovski 143
 voluhar 40, 47, 49, 89
 vosek 39, 89
 voz 32, 39, 100, 101, 102, 228
 voziček 33
 voziti 38, 79, 191, 193, 224, 228, 236
 voziti se 235, 241
 vozljati 196
 vplivati 187, 248
 vprašanje 38, 46, 124
 vprašati 63, 67, 243, 250
 vpresti 208
 vrana 37, 106
 vrat 66, 101
 vrata 76, 124, 239, 254
 vratar 134
 vrba 41, 66, 106
 vrč 41, 53, 66
 vreči 185, 209, 219, 223, 224, 241
 vred 42, 242, 254, 282
 vreden 49, 77, 140, 229
 vredno 229, 248, 263
 vreme 35, 36, 53, 65, 68, 73, 81, 84, 127,
 241, 249
 vreteno 36, 123
 vreti 199
 vrh 41, 45, 98, 100, 105, 229, 234, 236,
 244, 249
 vriskati 187
 vrsta 243, 252
 vršelj 35, 51
 vrt 41, 45, 74, 98, 241
 vrtalni 51, 138
 vrtati 187
 vrtec 50, 77, 240
 vrtiček 52
 vrtinec 33, 88
 vrv 41, 49, 67, 116
 vržen 209, 219
 vsaditi 50, 197
 vsaj 43, 177, 254, 255, 264
 vsak 36, 74, 93, 95, 159, 160, 161, 164,
 174, 178, 230, 235, 237, 244, 249, 255,
 263, 266, 267, 268, 273, 274, 276, 279,
 280, 282, 284
 vse 42, 137, 159, 160, 164, 176, 178, 179,
 184, 192, 229, 230, 231, 232, 233, 234,
 239, 240, 241, 243, 244, 246, 247, 248,
 250, 251, 252, 254, 255, 259, 265, 266,
 267, 268, 270, 271, 272, 273, 275, 276,
 279, 280, 281, 283, 285, 286, 287
 vseglilh 228, 254
 vsekati 186
 vseskozi 227
 vsi 32, 44, 164, 165, 180, 240, 245, 250,
 256, 259, 260, 265, 266, 279, 282, 285
 vsipati 190
 vstajati 187
 vstati 36, 201, 255
 vsuti 202
 všč, medmet 257
 všeč 67, 231
 vštuliti 40, 49, 192
 vtikovati 191

vzadaj 37, 63, 226
vzdigniti 49, 50, 78, 79, 80, 193
vzeti 34, 35, 44, 49, 67, 74, 180, 185,
203, 218, 222, 224, 250, 255, 259, 260,
266, 275, 276, 278, 283
vzgojen 36
vzhodni 138
vzmet 32
vznožje 39, 126, 262
vzunaj 63, 226
vžgati se 251
vžgalica 45
vžreti se 42, 199

Z

z 54, 56, 79, 116, 119, 227, 236, 242,
244, 247, 248, 249, 250, 256
za 48, 86, 93, 161, 173, 229, 231, 241,
242, 243, 244, 246, 247, 249, 250, 251,
252, 253, 254, 257
zabava 73, 107
zabeliti 192
zabijati 55, 84, 178, 187, 247, 286
zabit 202, 218
zabiti 175, 178, 185, 202, 218, 222, 224,
286
zaboleti 179, 198, 249, 283
zabosti 208
zacajta 243
zacariniti 33, 47, 56, 192, 285
zaceliti se 192
začetek 35, 47, 89, 265
začeti 35, 36, 42, 43, 74, 171, 177, 179,
180, 200, 256, 265, 266, 272, 279
začuden 191
začuditi se 191
zad 226
zadaj 226, 265, 280, 286
zadelati 186
zadet 203
zadeti 43, 203, 268, 271
zadnji 138, 238, 261
zadnjič 78, 227
zadnjikrat 227, 264, 283
zadolžen 36
zadremati 190
zadrleščniti 193

zadrstiti 197
zadruga 248
zadržan 214, 220
zadušiti 197
zagledati 186
zagnati 211
zagoncati 188
zagoreti 198
zagosti 206
zagozditi se 197
zagrabit 192, 257
zagroziti 197
zahajcati 63, 250
zahakljati 57, 72, 188
zahodni 40
zaigran 195, 217
zaiti se 42
zajagati 187
zajček 37
zajebavati 188
zajec 36, 56, 80, 85, 258
zajesti se 34
zajeti 203
zakaj 37, 44, 45, 228, 272
zakamran 37, 48, 76, 140
zakašljati 178
zaklati 211
zakleniti 36, 79, 85, 194
zaklenjen 140, 276
zaključiti 192, 248
zakoga 228, 248, 249, 252, 271, 275
zakon 98
zakonski 79, 134
zakretiti 192
zakuhati 186
zakuriti 79, 80, 193
zalavfati 188
zaletovati se 191
zaliti 202
zalivati 187
zaljubiti se 193
zalučati 32, 50, 214, 273
zamegljen 36
zamenjati 187
zamerhati 53, 187, 228, 256
zamesiti 193
zamisel 67

- zamisliti si 192
 zamižati 214
 zamuditi 77, 197, 198, 228, 254
 zamuditi se 229
 zanič 45, 47, 149, 179, 232, 248, 251,
 262, 284
 zanimati 249
 zanimiv 33, 45, 56, 79, 140, 232,
 259, 279
 zapahnuti 194
 zapečen 145, 228
 zapenjati 34, 35, 178, 188
 zapet 204, 247, 286
 zapeti 35, 156, 178, 200, 204
 zapirati 53, 188
 zapisan 140, 254, 265
 zapisati 178, 190, 277, 282
 zapiskati 187, 276
 zapiti 202
 zaplesati 190
 zapoditi se 198
 zapoldan 227
 zapoldna 247, 271, 284
 zapoldne 47, 227
 zapomniti si 50, 69, 79, 193, 263
 zapopasti 130, 205
 zapora 40
 zapored 229
 zaposlen 36, 145
 zapoved 62, 113
 zapraviti 192
 zapravljeni 187
 zapremzati 35, 56, 188
 zapreti 35, 42, 45, 57, 199, 251, 266, 279
 zaprt 41, 70, 137
 zapustiti 197, 249, 259
 zaradi 243, 275
 zares 255, 273
 zarisati 191
 zarjaveti 198
 zasaditi 197, 198
 zase 156
 zaseden 137, 207, 218, 252, 271
 zasekati 186
 zasesti 207
 zaska 37
 zaslediti 45, 178, 197
 zasledovati 43, 74, 178, 212
 zasliševanje 45, 53, 124
 zaslužek 40, 51, 248
 zaslužen 191
 zaslužiti 77, 180, 193
 zasmejati se 190
 zaspan 37
 zaspati 196, 238
 zastava 38, 107
 zastonj 39, 228, 251, 267
 zastopiti 75, 192, 228
 zastopiti se 192
 zastražen 46, 137
 zasukati 40, 47, 190
 zasuti 202
 zaščita 240
 zaščititi 240
 zaščitna 118
 zašiti 178, 202
 zašpilati 187
 zašravbati 38, 188
 zategniti 194
 zategovati 191
 zato 39, 55, 228, 247, 251, 252, 258, 261,
 265, 266, 270, 277, 282, 287
 zatohel 141
 zavaljen 42, 145
 zavber 37, 53, 149
 zavedati se 187
 zavezati 190
 zaviti 43, 202
 zavleči se 50, 77, 209
 zavora 40
 zavozljati 180, 196
 zavreti 35, 42, 45, 199
 zazebski 207
 zažgati 197
 zažigati 186
 zažljafati 38, 179, 188
 zbadati 188
 zbasati 37, 190
 zbegati 188
 zbeliti 192, 287
 zbijati 187
 zbirati 186
 zbirati se 241
 zbiti 202

- zbogom 258
 zboleti 198
 zboren 80
 zbornik 88, 134
 zborovodja 103, 104
 zboosti 208
 zbran 180
 zbrati 35, 211, 251, 272, 279
 zbrihtati 187
 zbrisati 190
 zbroditi 192
 zbrusiti 179
 zbuditi 77, 197
 zdaj 42, 62, 66, 156, 227, 228, 230, 232,
 244, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253,
 255, 256, 257, 260, 261, 262, 263, 264,
 265, 266, 267, 268, 269, 271, 272, 273,
 274, 275, 276, 278, 279, 280, 281, 283,
 284, 285, 287
 zdajle 227
 zdelati 186
 zdeti se 198
 zdrav 62, 66, 144, 284
 zdraviti 36, 56, 78, 192, 263
 zdravje 37, 50, 76, 126, 240, 249,
 258, 281
 zdravnik 33, 55, 57, 76, 87, 234, 240,
 253, 271
 zdravo 258
 zdrob 39
 zebsti 50, 77, 156, 185, 207, 218, 222,
 224, 251
 zeksar 34
 zelen 49, 134, 145, 247
 zelena 35, 46, 107
 zelenec 36, 87
 zeleni 79, 134
 zelenjava 38, 46, 107
 zelenje 36
 zelje 34, 46, 56, 65, 70, 81, 85, 123
 zelo 44, 135, 178, 179, 226, 229, 231,
 256, 278
 zemlja 34, 35, 36, 47, 50, 65, 70, 81, 84,
 110, 112, 113, 238, 246, 248, 254
 zganjati 188
 zgaziti 178
 zglob 44
 zgodaj 63
 zgoden 79
 zgoditi se 197, 248
 zgoraj 226, 247
 zgornji 49, 138
 zgovarjati se 178, 188
 zgovoren 140
 zgovoriti se 178, 180, 215, 229, 251
 zgovorjen 215, 220
 zgrabiti 192
 zgraditi 197
 zgrešiti 45, 46, 85, 197, 198
 zgreti 205
 zgristi 32, 56, 57, 206
 zid 31, 32, 56, 64, 241, 247
 zidan 140, 269, 277, 285
 zidar 37, 45, 73, 83, 89
 zidati 177, 184, 186, 216, 222, 225, 241,
 249, 269
 zijati 196
 zima 31, 32, 48, 64, 81, 106, 243
 zimski 134
 ziniti 78
 zjagati se 187
 zjezati 187
 zjutraj 40, 63, 227, 241, 258, 265,
 271, 284
 zlagati 211
 zljahati 187
 zlat 43, 74, 145, 149, 248, 263, 264
 zlato 58
 zlesti 207
 zleteti 198
 zlijati 187
 zlit 202
 zlo 127
 zlomiti 38, 56, 78, 80, 193
 zložiti 79, 197, 286
 zmanjkati 188
 zmatran 37, 54, 137, 279
 zmečkati 72, 196
 zmeniti se 193, 235
 zmeraj 33, 63, 226, 227, 230, 241, 248,
 249, 259, 266, 274, 279, 281, 282, 284
 zmerjanje 38, 46, 124
 zmerjati 34, 187, 256, 261
 zmerom 77, 227, 230, 272

zmešati 34, 187
 zmlet 204
 zmleti 33, 34, 56, 80, 178, 204
 zmoliti 62, 193, 263
 znamenje 37, 46, 56, 125, 126
 znati 62, 130, 196, 249, 250, 270,
 277, 282
 znositi 193
 znucati 187
 znucati se 80
 zob 32, 34, 35, 37, 39, 55, 65, 82, 101,
 105, 117, 134, 178, 243, 248, 251,
 263, 264
 zobozdravnik 49, 68, 264
 zoc 71, 250
 zofa 39
 zoprnež 39, 46
 zorati 43, 49, 211
 zotlar 38, 89
 zrahljati 47
 zrak 43, 95, 250
 zrasti 178, 205, 251
 zraven 37, 51, 56, 226, 243, 266,
 277, 279
 zrno 41, 80
 zrukati 186
 zuhati 196
 zunaj 226, 244, 279, 284
 zvariti 42, 197
 zvečer 35, 56, 227, 230, 235, 238, 264,
 265, 267, 268, 271, 277, 279
 zver 32, 34, 56, 115
 zvestoba 38
 zveza 33, 65
 zvezan 140, 235
 zvezati 190
 zvezda 34, 58, 64, 81, 106
 zvezek 50, 75, 247
 zviti 202
 zvon 39, 98
 zvonček 38, 45, 99
 zvonec 80
 zvoniti 45, 49, 197, 238, 250, 251
 zvožen 191
 zvrtati 187
 zžagan 188
 zžagati 188, 241, 282

Ž

žaba 37, 47, 85, 106
 žaga 37, 71, 107, 188, 216, 242
 žagan 216
 žaganje 46, 47, 68, 84, 124
 žagati 49, 76, 180, 184, 188, 216, 222,
 225, 283
 žakelj 37, 51, 71, 89, 262
 žal 231
 žalost 238
 žalosten 37, 49, 51, 136, 140, 244, 272
 žandarski 48, 50
 žarnica 37, 47, 51, 77, 107
 žavbelj 37, 51
 že 34, 156, 175, 177, 178, 180, 203, 232,
 234, 242, 244, 245, 248, 249, 250, 253,
 254, 255, 256, 259, 260, 262, 263, 264,
 265, 266, 268, 269, 271, 272, 275, 276,
 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284,
 285, 287
 žebelj 36, 42, 45, 46, 53, 67, 70, 74, 80, 99,
 136, 173, 175, 178, 236, 243, 281, 286
 žegnan 47
 žehta 107
 žehtar 35, 47, 50, 77, 89, 242
 žehtnik 34, 46, 89
 žejen 47, 145
 železarna 50, 78, 108
 železen 140
 železje 35, 46, 56, 126
 železnica 107
 železo 34, 35, 46, 47, 56, 68, 73, 80, 83,
 123, 248, 281
 želja 36, 272
 želod 35, 36, 49, 98
 želodec 40, 46, 50, 51, 53, 68, 77, 89
 želodov 47, 133, 135
 žemlja 34, 54, 65, 108
 žena 34, 36, 37, 39, 43, 46, 47, 48, 58, 65,
 74, 81, 112, 120, 133, 179, 237, 247,
 248, 263, 264, 270, 271, 272, 282, 284
 ženica 33, 46, 76, 106, 273, 274, 278
 ženin 33, 34, 51, 65, 75, 81, 84, 89
 ženiti se 191, 229
 ženska 34, 50, 106, 249, 250, 259, 265,
 269, 270, 275, 276, 279, 285
 žep 42, 55, 94, 266

- žerjavica 38, 47, 56, 85, 107
žeti 203, 222, 224
žganci 46, 249
žganjče 69, 127, 273
žganje 42, 56, 57, 66, 73, 74, 82, 85, 127, 267
žgečkati 62, 66, 196, 250, 283
žiher 32, 51, 57, 255, 283
žila 32, 47, 64, 106
žir 32, 53
žirgelj 32
žito 32, 47, 85, 123, 202, 286
živ 32, 43, 47, 74, 144, 148, 152, 265
žival 32, 36, 116, 269
živalca 37, 107
živčen 32, 51, 136, 138
živeti 32, 34, 37, 42, 44, 50, 56, 66, 74,
75, 77, 84, 180, 184, 198, 199, 217, 222,
224, 233, 247, 248, 249, 283, 284
živi 153
živina 56, 77, 106
živinski 134, 143
živjo 258
življenje 36, 45, 46, 56, 84, 123, 154,
273, 275
život 38, 56
žlahta 37, 66, 70, 72, 107, 282
žlajf 36, 51, 54, 70, 88, 287
žlajfati 55, 188
žlak 236
žleb 33, 55, 98, 269
žlebek 34, 270
žleht 35, 72, 149, 254
žlica 31, 32, 84, 106, 119, 259
žlindra 56, 247, 268, 269
žnabel 37, 49, 91
žnidar 64, 71, 89, 272
žoft 44
žoga 39, 47, 56, 85, 107, 238, 242, 248, 272
žokati 187
žolna 62, 69, 107
žonta 39, 47, 48, 107
žrebe 35, 80, 83, 127, 128, 130
žrebec 34, 89
žrebiček 33, 46, 47, 51, 89
žreti 34, 42, 44, 49, 56, 67, 69, 74, 177,
184, 199, 217, 222, 224
žrtva 41, 56
žuliti 191, 193
župa 40, 56, 64, 106, 133, 233, 241, 252,
267, 281
župan 43, 50, 67, 74, 83, 95
župica 55, 77, 78
župni 50, 75
župnik 40, 45, 83, 88
župnišče 54
žvečiti 192

13

KAZALO NAREČNIH LASTNIH IMEN

- Alenč 266
Amerika 273
Ažmanov 135, 270
Banža 103
Barigla 227, 236, 242, 263
Becek 274
Begunje 77, 277
Beograd 235
Bertoncelj 241
Bled 95
Bogataj 255
Brezovica 236
Cvetko 90, 281
Češnjica 242, 261, 262, 279
Črni vrh 244, 249
Črvič 235
Črvičev 103, 275
Dalmatinec 284
Darja 242
Debeljak 95, 234
Dobrava 177, 227, 234, 235, 242, 244,
261, 272, 275
Dobravec 275
Dolina 235
Dražgoše 285
Duh 149
Erni 90
Eva 34
Evin 27
Filip 26, 76, 231, 242, 284
Fovšaritnica 19, 227
Franca 282
France 283
Francelj 90, 275
Gabele 255
Gabrijel 278
Galvarija 276
Gašperšič 284
Gora 236, 241
Gosposka ulica 245, 282
Graben 269
Grega 92, 103
Gregor 98, 239
Hercelj 20
Hrib 236, 244, 279
Hugo 275
Igo 90, 271
Ivo 90
Jamničan 93
Jamnik 156, 171, 234, 267
Janez 242, 248
Janeza 103, 289
Jarem 20, 234, 240, 244, 250, 268
Jelenc 279, 281, 284
Jelovica 238, 241, 242
Jeraša 278
Jezus 251, 258
Joža 27, 92, 103, 135, 237, 239, 240, 250,
261, 275, 282, 283
Jurčkov 26, 135
Jurij 77, 234, 240
Kad 241
Kamna Gorica 244, 273
Kamničan 77, 93
Kapelica 23, 55, 227, 234, 236, 239,
240, 243
Kastela 236
Katra 281
Klanec 236
Klinar 239

- Koper 279
Korošek 20, 86, 260, 262, 284
Koroščkov 135
Kotel 241
Kozjek 235
Kranj 92, 241, 243, 247, 263, 264,
276, 277
Kropa 15, 53, 106, 165, 238, 241, 242,
243, 244, 246, 247, 251, 254, 266, 267,
269, 276, 278, 280, 282, 284, 285
Kropar 15, 89, 236, 249, 261, 275, 277,
282, 284
Kroparica 15
Kučan 285
Legat 80, 265
Legatov 135
Lenart 149
Lepek 240
Lipnica 175, 260, 266, 285
Ljubljana 78, 242, 259, 272, 277, 284
Loden 19, 227, 241, 242
Magušar 281, 282
Magušarjev 135, 281
Marija 78, 231
Marjanin 135
Marko 90
Matiček 235
Mato 90, 240, 284
Mehc 26
Mekelj 90
Micka 26, 27, 56
Mickin 135
Miha 92, 103, 234, 255, 283
Mihela 26
Mihov 135
Miklavž 20, 239
Miklavžek 240
Mišel 54, 72
Mišo 90
Mitja 92, 103
Močila 241
Mojca 233
Na Dolini 20
Na Skalici 246
Nace 26, 90, 135, 227, 237, 248
Natov rob 243
Nemčija 237
Nemec 76, 93, 240, 277
Obliznek 281
Otoče 244
Palona 261
Parletov 26
Pecarjev 135
Peči 236, 237
Pekel 241, 246
Petrač 247, 248
Petrovec 246
Pibrovec 235
Piran 279
Piž 273
Plac 236
Plamen 98, 241, 242, 247, 278
Pod Boštom 246
Pod Kresom 246
Pod Mokro skalo 246
Pod Raco 246
Podblica 242
Podbrezje 251
Podnart 86, 95, 234, 264
Pogrošar 240
Pogrošarjev 135, 281
Polde 90, 237, 284
Poljanka 234, 241
Poljanska dolina 79, 267
Polje 236, 241, 251
Portorož 279
Potočnik 20, 21, 23, 92
Potočnikov 26, 135
Potovka 235
Preprovka 15
Prešernov 135
Pri Beču 246
Pri Divjem možu 246
Primorska 276, 284
Raca 236, 239, 246
Radovljica 243, 270, 273, 281
Rajgelj 235
Ratitovec 266
Rezka 26
Rezkin 26
Ribičič 285
Roglov 274
Rok 149, 235, 277
Sablja 103

- Selca 242
Simon 26
Skilar 70
Skirar 70
Slapar 285
Slavi 26, 117
Slovenec 277
Smukarjev 27, 135
Srednja Dobrava 275
Stanka 78, 242
Starček 227
Staroverec 277
Staroverski 275
Stočar 20
Stočje 20, 126, 227, 235, 236, 242, 261
Stojan 249
Stražišče 234, 276
Studenček 240
Ščirarček 240, 246
Šimel 90
Šmitkov 28
Šola 23
Šolar 234
Šoršak 53
Štajerec 249
Štruklov 26, 135, 140, 282
Tito 278
Tone 90, 126
Trojica 149
UKO 90, 241, 267, 274, 278
V Peklu 246
V Švici 246
Valentin 239
Vice 23
Vodice 76, 240, 246, 278
Volbenk 267
Vrčica 51
Za Dolgo njivo 242, 243, 246
Za Osjekom 245, 246
Zgornja žaga 236, 246
Zgornji bajer 236
Zidana 118, 239, 242, 246
Zidana skala 236
Žaga 237, 241, 264
Žagarjev 135
Žane 28, 90

14

KAZALO PRASLOVANSKIH OBLIK

- *běla* 152
**bělo* 152
**běľ* 152
**běľja* 153
**běľje* 153
**běľjb* 153
**bogъ* 105
**bosa* 152
**boso* 152
**bosъ* 152
**bosъja* 153
**bosъje* 153
**bosъjb* 153
**buky* 121
**bъgati* 72
**četyrъje* 170
**čъtyrъje* 170
**čudo* 131
**desetъ* 171
**devetъ* 171
**domoуъ* 230
**drugitъ* 230
**duša* 118, 119
**dъt'i* 120
**dъva* 169
**dъvě* 169
**dъvojъ* 173
**dъvojъnъ* 173
**dъnъsъ* 65, 230
**ězъ* 154
**glista* 119
**gnězdo* 131
**golsъ* 105
**golva* 120
**gospodъ* 104
**grěxъ* 104
**gvězda* 58
**gъbati* 72
**huditъ* 104
**ilъ* 105
**(j)azъ* 154
**(j)edъnъ* 158, 168
**ka* 157
**ka že* 157
**kajъ* 157, 158
**kamy* 104
**klučъ* 105
**kolo* 132
**koň* 104, 105
**kosmata* 153
**kosmato* 153
**kosmatъ* 153
**koza* 58
**krъpa* 15
**krъpъ* 15
**kъterъjb* 157
**kъto* 157
**kъto že* 157
**ledena* 153
**ledeno* 153
**ledenъ* 153
**lěpo* 230
**lěto* 131
**lonъčenъ* 153
**lučъ* 122
**ľža* 115
**ľžica* 119
**mačъka* 119
**malina* 119
**marsikajъ* 159

<i>*marsikъto</i> 159	<i>*sirota</i> 119
<i>*mati</i> 120	<i>*stara</i> 152
<i>*medъ</i> 105	<i>*staro</i> 152
<i>*mojъ</i> 162	<i>*staroje</i> 153
<i>*motyka</i> 119	<i>*starъ</i> 152
<i>*myšъ</i> 121, 122	<i>*starъja</i> 153
<i>*mъgla</i> 58, 119	<i>*starъjb</i> 153
<i>*někajъ</i> 158	<i>*studiti</i> 53
<i>*ničъ</i> 159	<i>*studъ</i> 53
<i>*nobedъnъ</i> 159	<i>*stъblo</i> 131
<i>*noga</i> 120	<i>*stъza</i> 120
<i>*nova</i> 152	<i>*synъ</i> 104, 105
<i>*novo</i> 152	<i>*sъlnъce</i> 131
<i>*novъ</i> 152	<i>*sъto</i> 171, 173
<i>*novъja</i> 153	<i>*sъvečerъ</i> 230
<i>*novъje</i> 153	<i>*šestъ</i> 171
<i>*novъjb</i> 153	<i>*takъ</i> 160
<i>*noť</i> 122	<i>*teļ</i> 132
<i>*oba</i> 164	<i>*tělo</i> 132
<i>*oko</i> 58, 132	<i>*tri</i> 170
<i>*olni</i> 230	<i>*trъje</i> 170
<i>*onъ</i> 155, 159	<i>*tъjistъjb</i> 161
<i>*onъjb</i> 160	<i>*uxo</i> 132
<i>*ostъ</i> 171	<i>*uъrxъ</i> 105
<i>*rajekъ</i> 80	<i>*uъsъ</i> 122
<i>*pęetъ</i> 170	<i>*voda</i> 120
<i>*potixo</i> 230	<i>*vъxakъ</i> 159
<i>*potokъ</i> 105	<i>*xvorstoua</i> 153
<i>*pristud'енъ</i> 53	<i>*xvorstouo</i> 153
<i>*proso</i> 131	<i>*xvorstouъ</i> 153
<i>*pъťka</i> 120	<i>*zajecъ</i> 80
<i>*pъklъ</i> 105	<i>*zqbъ</i> 105
<i>*pъrvъjb</i> 172	<i>*zolto</i> 58
<i>*rakъ</i> 105	<i>*žena</i> 58, 120
<i>*rebro</i> 131	<i>*žiča</i> 152
<i>*rěčъ</i> 122	<i>*žičo</i> 152
<i>*rogъ</i> 105	<i>*žičъ</i> 152
<i>*ryba</i> 118	<i>*žičъja</i> 153
<i>*sedmъ</i> 171	<i>*žičъje</i> 153
<i>*semę</i> 132	<i>*žičъjb</i> 153
<i>*sěno</i> 131	

15

IMENSKO KAZALO

- Ahačič 86, 133, 160, 167, 175, 226, 231,
233, 247, 253, 256
Andrejka 17
Avguštin 17, 289
Ažman, J. 21
Ažman, M. 11
Babič 104, 118, 121, 130, 151, 221
Badjura 15, 21
Baš 17
Benedik 25, 73, 303
Bertoncelj, F. 26, 285, 286, 287
Bertoncelj, J. 17, 18, 289, 290, 291, 292,
293, 294, 295, 296, 297, 299
Bertoncelj, M. 26
Beton 17
Bezljaj 153
Blaznik, M. 26
Blaznik, N. 26, 31, 260, 261, 262, 263,
264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271,
273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280,
281, 282, 283, 284, 285
Blaznik, S. 26
Bogožalec 17, 28
Černelič 253
Čop 11
Dermota 17, 21
Dolžan 302
Doroszewski 25
Eržen 17, 27, 280, 281, 282, 283, 284
Falińska 153
Finžgar 302
Fister 17
Florjančič 17
Furlan 53, 72
Gašperšič Ognjanovič 21
Gašperšič, E. 17, 21, 26, 27
Gašperšič, J. 17, 18, 27, 52, 292
Gašperšič, R. 26
Gostenčnik 64, 104
Habjan 17
Hauptmann 17
Jakop, N. 253
Jakop, T. 64, 181
Jesenšek 179, 180
Kanduč 17, 18
Kenda-Jež 64
Klemenc 17, 18
Kobilca 23
Koletnik 64
Kozlevčar 231
Križnar 17
Krvina 256
Kržišnik 28
Kunej 17
Kyovský 17
Langus 23
Lavtižar 11, 17
Lajer 23
Lazar 11, 26
Leben - Pivk 12
Legat, K. 21
Legat, T. 26
Leskien 153
Logar 11, 12, 25, 30, 31, 52, 59, 64, 66,
77, 81, 151
Lotrič 21
Lovrenčič 11, 17, 23
Majeršič 12, 17
Malenšek 23
Maurer Lausegger 12

- Mazoll 18, 20, 23
Merše 178
Mirtič 118
Müllner 17, 292
Orel 233
Orožen 134, 226
Petek 31
Peternel, S. 26
Peternel, T. 28
Poznik 21
Pretnar 12
Priestly 133
Ramovš 41, 65, 104, 121, 157
Rekar 17
Resman, I. 11, 27
Resman, P. 27
Rigler 87, 153, 180, 181, 184
Savnik 17
Smole 153, 181
Smolej 253
Snoj 157, 170
Stanonik 294
Stramljič-Breznik 256
Šekli 30, 60, 64, 111, 118, 153, 162, 181
Šivic-Dular 151
Škofic, J. 11, 20, 29, 30, 59, 64, 73, 87,
118, 184, 233, 245, 289, 301, 302
Škofic, M. 302
Škofic, P. 31
Škriba 302
Šlegel 17
Šlibar 302
Šmitek, J. 17, 18, 28, 284, 285
Šmitek, M. 28
Šmitek, Z. 17
Šolar, J. 20, 21
Šolar, M. 27
Šolar, T. 27
Štekar-Vidic 17
Štrekelj 21
Šuler 21
Šumenjak 64
Toporišič 86, 133, 154, 160, 167, 175,
181, 183, 226, 231, 233, 244, 247,
253, 256
Valvasor 17, 19
Vest 17
Vidmar 17, 23
Vidovič Muha 231
Weiss 29, 181
Zemljak 11
Zupan, D. 287
Zupan, I. 21
Žbontar 302
Žele 231, 253, 256
Žmitek, P. 21
Žmitek, V. 290
Župančič 23